

Gagek Mewis

The New Testament in the Central/Mapos dialect of the Buang
language of Papua New Guinea

Gagek Mewis
The New Testament in the Central/Mapos dialect of the
Buang language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Buang Mapos long
Niugini

Copyright © 2003 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Buang, Central/Mapos (Buang)

Dialect: Central/Mapos

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

18a972db-abcc-5dc3-9031-f1d4455b33c3

Contents

MATAI	1
MARKUS	80
LUKAS	131
JON	215
SINARĚ	273
ROM	347
1 KORINT	385
2 KORINT	419
GALATA	442
EPESUS	454
PILIPI	466
KOLOSİ	475
1 TESALONIKA	483
2 TESALONIKA	490
1 TIMOTI	494
2 TIMOTI	504
TITUS	511
PILEMON	516
HIBRU	518
YAKOBUS	546
1 PITA	556
2 PITA	568
1 JON	575
2 JON	584
3 JON	586
YUT	588
NEBĚ PESEPSĚN	591

YESU KERISI YI BENGÖ NIVESA SËN MATAI KEVU

Yesu Kerisi Yi Degwa
(Lk 3:23-38)

¹ Yesu Kerisi yi degwa lo sënë: Yesu saga sën Davit* yi mewis, geDavit saga sën Abraham yi mewis.

² Abraham ƙo Isaak, gIsaak ƙo Yakop, geYakop saga sën ƙo Yuda losho ari lo.

³ GeYuda ƙo Peres luho avëhnö Sera, geluho ataj Tamar. GePeres ƙo Hesron.

Ga, Hesron ƙo Ram.

⁴ Ga, Ram ƙo Aminadap, gAminadap ƙo Nason, geNason ƙo Salmon.

⁵ GeSalmon ƙo Boas, gata Rahap.

GeBoas ƙo Obet, gata Rut.

Ga, Obet ƙo Yese,

⁶ geYese ƙo Mehö-los-bengö Davit, geDavit ƙo Solomon, gata sën Uria venë wirek lo.

⁷ Loga, Solomon ƙo Rehoboam, geRehoboam ƙo Abiya, gAbiya ƙo Asa.

⁸ Ga, Asa ƙo Yosapat, geYosapat ƙo Yoram, geYoram ƙo Usia.

⁹ Ga, Usia ƙo Yotam, geYotam ƙo Ahas ga, Ahas ƙo Hesekia.

¹⁰ Ga, Hesekia ƙo Manase, geManase ƙo Amos, gAmos ƙo Yosia.

¹¹ GeYosia ƙo Yekonia losho ari lo, lob loƙ buk saga alam Babulon* deduu alam Israel vahi medeƙo sir ya denedo hir nyëg.

¹² Deya denedo nyëg böp Babulon* lom Yekonia ƙo nalu Sealtiel.

Lob Sealtiel ƙo Serubabel,

¹³ lob Serubabel ƙo Abiut, gAbiut ƙo Eliakim, gEliakim ƙo Asor.

¹⁴ GAsor ƙo Sadok, geSadok ƙo Akim, gAkim ƙo Eliut.

¹⁵ GEliut ƙo Eleasar, gEleasar ƙo Matan, geMatan ƙo Yakop ngwë.

¹⁶ GeYakop sënë ƙo Yosep sën Maria regga, lob Maria saga sën ƙo Yesu, sën denenër bë Kerisi* lo.

¹⁷ Nebë saga lob sir pin Abraham yi mewis sir, beyam verup loƙ Davit saga, besir yu nemadluho-bevidek-lubeluu. Gevu Davit beyam verup loƙ buk sën deƙo sir ya denedo nyëg böp Babulon*, saga sir yu nemadluho-bevidek-lubeluu. Lob vu buk sën deƙo sir ya denedo nyëg böp Babulon* beverup loƙ Kerisi*, og sir yu nemadluho-bevidek-lubeluu nebë saga ving.

Maria Ko Yesu Kerisi
(Lk 2:1-7)

¹⁸ Yesu ata ko yi lo degwa nebë sënë: Deggooin ata Maria rak in jak vu Yosep, rëk luho yö nahën denedo, log Maria nalu lok rak Anon Vabuung.

¹⁹ Yosep sën deggooin rak bë natu regga lo, yi mehö netetuu aggata niröp, lob su bë rëk nanër avëh yi gägek nimumsën rangah vu alam pin rë. Gağ vongin bë bepul Maria vunsën.

²⁰ Yosep nahën kwa nevo nebë sënë, lok Mehöböp yi angër yam vu yi lok pesepsën benër vu bë, “Davit* yi mewis Yosepe! Gwengo! Su nim dëlin Maria! Gağ gwëko nök natu venëm. Hurmahen sën lok nare ayo lo, saga Anon Vabuung vong vu yi.

²¹ Rëk geço nalu aguu lom genanër arë nabë Yesu. In rëk geço yi alam vër in hir nipaya nyëvewen.”

²² Ngaa pin sënë anon rak yoh vu gägek sën Mehöböp vong verup mehö-nenër-gägek-rangahsën Yesaya avi lo nebë:

²³ “Ham gwengo rë! Rëk avëh avö nalu dok, lom geço nalu aguu. Lob rëk genanër arë nabë Emanuel.”

Arë sënë degwa nebë ‘Anutu nedo ving hil’.

²⁴ Lob Yosep ggëp mepesep ggovek gekedi rak, lom vong yoh vu sën Mehöböp yi angër nër vu yi lo. Ya beko avëh netu venë,

²⁵ rëk su neya aggata ving yi rë, gema rot, beya verup lok buk sën venë ko nalu aguu lo. Lob tahi ggev rak nebë Yesu.

2

Alam Los Kwaj Böp Vu Alam-yu-ngwë Yam Delë Yesu

¹ Maria ko Yesu vu Betlehem ggëp Yudea lok buk sën Herot* tu mehö-los-bengö menedo. Ko ggovek, lom alam kwaj böp la vu nyëg mala neverup bedeyam Yerusalem medelok tepëk bë,

² “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hurmahen mewis sën lo tena? He halë yi betuheng verup ggëp sën nyëg mala neverup, lom he yam in bë gaço arë jak.”

³ Mehö-los-bengö Herot* ngo hir gägek saga, lob lëk anon, balam Yerusalem pin delëk ving.

⁴ Lob tahi alam-denëko-seriveng hir ggev los alam-horek-yi pin ya vu yi belok tepëk in sir bë, “Kerisi* ata geço yi gëp tena?”

⁵ Lob denër yah bë, “Ata geço yi gëp Betlehem vu distrik Yudea, in mehö-nenër-gägek-rangahsën kevu gägek meneggëp nebë:

⁶ ‘Hong Betlehem vu nyëg Yuda,

su getu nyëg Yuda yi beggang-bu mahen tamusën rë, gağ gekwesuu.

In ggev böp ti rëk berup dok hong,
lob gegin salam Israel.’”

⁷ Herot* ngo nebë saga lob vun yi metahi alam los kwaj böp saga yam, belok tepëk in sir in bë jak ni niröp nabë betuheng saga verup lok buk tena.

⁸ Log vong sir ya Betlehem genër vu sir bë, “Ham na sero hurmahen saga niwëek ata, lob bë ham natök vu yi, og ham gwëko gagek nom vu sa, in senök gaço arë jak geving.”

⁹ Dengo mehö-los-bengö yi gagek saga ggovek log deya. Lob betuheng sën delë neggëp nyëg mala neverup lo, mugin beya nare ya valek nyëg sën hurmahen neggëp lok lo.

¹⁰ Delë betuheng lom kwaj vesa rot.

¹¹ Lob delok ya beggang ayo bedelë hurmahen luho ata Maria, lob deyun lusej vu los deko yi rak. Gedeggoo kupek la lok hir keröng yoh vu sir bedevo vu yi. Goor, gekele niķegwi reggu nivesa sën denenër arëj nebë praginsëj* los mur*.

¹² Log Anutu vo pesepsën vu sir lok buk bë su nah deberup vu Herot*, lom deyoh aggata ngwë medeyah medeya bej.

Yosep Kō Venë Lu Nalu Rak Medeluk Medeya Ejep

¹³ Deya ggovek, log Mehöböp yi angër ti yam vu Yosep benër vu yi lok pesepsën bë, “Kwedi gwëko hurmahen luho ata jak, megebeya megena Ejep. In Herot* vongin sero hurmahen bengis yi nadiik.”

¹⁴ Lob Yosep kedi meko hurmahen luho ata rak lok buk beya Ejep.

¹⁵ Lob ya denedo sagu rot beya verup lok buk sën Herot* diik. Devong nebë saga lob gagek sën Mehöböp vong verup mehö-nenër-gagek-rangahsën avi lo anon rak nebë:
“Sa tahi nalug vu Ejep yam.”

Herot Sis Hurmahen Ngahisekë Medediik*

¹⁶ Rëk Herot* rak ni bë alam los kwaj böp saga dekuung in yi, lob ahë sengën pangsen rot, bevong alam la deya Betlehem los nyëg mahen mahen sën neggëp dus vu lo, bedesis hurmahen maluh pin bedediik. Sir sën ataj nahën neko sir lo rot, beya verup lok sën hir ngebek netu luu rak lo, yoh vu buk sën alam los kwaj böp denër vu Herot* bë delë betuheng nyëdahis lo.

¹⁷ Lom mehö-nenër-gagek-rangahsën Yeremia yi gagek sën kevu meneggëp lo anon rak. Sënë nebë:

¹⁸ “Aye ti dedun vu nyëg Rama.

Nesu los nengeek böpata.

Rakel nesu in nalu lo,

medenahubin yi, rëk ma gesu yoh vu rë.

In nalu lo su denedo rë, gak malaj ma.”

Yosep Lööho Venë Lu Nalu Vu Ejep Medeyom

¹⁹ Herot* diik ggovek, lom mëm Mehöböp yi angër ti yam tato yi vu Yosep ggëp Ejep loḵ pesepsën,

²⁰ menër vu yi bë, “Kwedi gweḵo hurmahen luho ata jaḵ megenah Israel hir dob. In alam sën bë dengis hurmahen lo dediik.”

²¹ Lob Yosep kedi meḵo hurmahen luho ata raḵ, beyah Israel hir dob.

²² Rëḵ ngo bë Arkelaus loḵ yah ama Herot* ben betu alam Yudea hir mehö-los-bengö lob ggöneng in yi besu ya sagu rë. Rëḵ Anutu vo pesepsën vu Yosep in tato aggata vu yi, lob ya los distrik Galilea.

²³ Ya nedo nyëḡ ti arë nebë Nasaret. Lom alam-denenër-gägek-rangahsën hir gägek lo anon raḵ. Sën denër bë: “Rëḵ denanër yi nabë yi Nasaret ti.”

3

*Mehö-neripek-alam Jon Nër Gägek
(Mk 1:2-8; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28)*

¹ Vu buk saga mehö-neripek-alam Jon verup nedo nyëḡ-yumeris ggëp Yudea hir dob, benenër gägek bë,

² “Ham gwegin ham in Nyëḡ-yägek-yi vongin anon jaḵ.”

³ Jon saga sën Anutu vong gägek raḵ yi verup mehö-nenër-gägek-rangahsën Yesaya avi nebë:

“Mehöti aye neraḵ loḵ nyëḡ-yumeris bë,

‘Ham bolinin Mehöböp yi aggata,
meham sesor begëp niröp.’ ”

⁴ Jon sënë neröp röpröp ading sën denevasu raḵ kamër niviiis lo, genevëh ḵabi neggëp balo. Genegga sepaak los nenum beggoh netu yi nos.

⁵ Lob alam Yerusalem losho alam nyëḡ Yudea pin, galam pin sën denedo dus vu bël Yordan lo deneya vu yi.

⁶ Bedenër hir ngaa nipaya rangah geJon neripek sir luḵ bël Yordan.

⁷ Loḵ Jon læ bë alam Parisai* los alam Sadukai* ngahi deyam vu yi in bë dejipek bël geving, lom nër vu sir bë, “Nyël nalu ham! Re nër vu ham bë ham beya in nyëvewen sën rëḵ natöḵ vu ham vu buk tamusën agi?”

⁸ Ham gwevong ngaa niröp noh vu sën ham wërin ayomin lo, in tato nabë ham wërin ham yönon.

⁹ Ham su kwamin bo megweḵo gägek jaḵ nah menanër nabë Abraham yi mewis ham. Gaḵ sa nanër vu ham nabë Anutu yoh vu bë gevong gelöng sënë denatu Abraham yi mewis.

¹⁰ Yönon, in ƙoov nevu nevaleƙ ƙele gega meneggëp vorot, in kele pin sën su denesis anoj nivesa rë lo, saga rëƙ dengap bedegëtë ƙaƙ na nengwah.

¹¹ Sa naripek ham raƙ bël mu, in bë ham gwërin ham. Gaƙ mehö los niwëëƙ ti kesuu sa rëƙ tamuïn sa menam, lob sa su mehö nig vesa yoh vu in bë sa natu yi hur ti menaƙah vaha suu vër rë. Mehö sënë rëƙ basuh ham begevong Anon Vabuung vu ham vahi gegevong benengwah ga ham vahi.

¹² Jom yi savor loƙ ya nema vorot in tetëhin ƙale ƙale na in yi wit* gahis, gengupin ƙaƙ na jök-wit-yi. Gaƙ ƙale ƙale saga, og rëƙ besi ƙaƙ na nengwah sën medo netum degwata lo.”

Jon Ripek Yesu

(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

¹³ Nebë sënë lob Yesu vu Galilea meluƙ meya bël Yordan vu Jon, in bë Jon jipek yi.

¹⁴ Rëƙ Jon nërin yi bë, “Bë gejipek sa og mëm nivesa, ma nebë va sën geyam vu sa-ë?”

¹⁵ Rëƙ Yesu nër yah vu yi bë, “Genakööƙ galu dahun hil gesepa doƙ Anutu yi aggata nabë sënë rë loƙ mëm.” Lob Jon yogekin yi gägek beripek yi.

¹⁶ Yesu ripek bël ggovek gerak yom roneƙ, lob pevis beyagek tatekin yi, gelë Anutu yi Anon Vabuung ni nebë soƙ nuung ti beluƙ yam nare raƙ yi.

¹⁷ Log gägek ti yam vu yagek bë, “Yiƙ sa nalug sënë sën sahëg neving yi los halë yi nivesa lo!”

4

Satan Pelëpin Yesu Vu Nyëg-yumeris

(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

¹ Ggovek saga log Anon Vabuung li Yesu raƙ meya nyëg-yumeris in Satan pelëpin yi.

² Yesu su gga nos rë genedo meris buk gerangah mehödahis luu, lom diikahë.

³ Lob mehö-pelëpinsën-ala ya menër vu yi bë, “Bë Anutu nalu hong, og genanër gelöng sënë denatu brët!”

⁴ Rëƙ Yesu nër yah vu bë, “Gägek neggëp loƙ Anutu-yi-ƙapiya bë:

‘Nos mu su yoh vu bë gevong bemehönon demedo vesaj rë, gaƙ yiƙ gägek pin sën neverup raƙ Anutu avi lo nejom ahon ving.’”

⁵ Loƙ Satan ƙo yi beluho deya nyëg vabuung Yerusalem, beƙo yi raƙ ya dub-vabuung-böp yu vavunë, log nër vu yi bë,

⁶ “Bë Anutu Nalu hong, og gwetë hong na dob, in gägek neggëp loƙ Anutu-yi-ƙapiya bë:

‘Rëƙ gevong yi angër lo nam degegin hong nivesa.’

Log gagek ngwë nër bē:

‘Rëk detabuu hong dok nemaj gesu rëk gengis vaham jak gelöng rë.’ ”

7 Loḵ Yesu nër yah vu yi bē, “Gagek ngwë neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya ving nebë:

‘Su geseggi Mehöböp sën hong Anutu.’ ”

8 Loḵ tum Satan ḵo yi meluho deya ḵedu ading ti, beya tato nyëg dob pin los mehönnon pin gehir ngaa nivesa vesa pin vu yi,

9 log nër vu bē, “Bë gengun lup vu sa los gwëḵo sarëg jak, og sëḵ dëëin ngaa los arë arë pin sënë nöḵ vu hong!”

10 Rëḵ Yesu nër yah vu bē, “Satan! Gwëḵo hong jak megena! Gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:

‘Yiḵ gwëḵo Mehöböp sën hong Anutu lo jak, begegurek yi yö timu babu!’ ”

11 Lob Satan vey a Yesu meya, gangër yam deneloḵ vu yi.

Yesu Vong Huk Muginsën Vu Galilea

(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

12 Deduu Mehö-neripek-alam Jon ahon beya nedo ḵarabus, beYesu ngo bengö lom tah yi yah distrik Galilea.

13 Loḵ vuu Nasaret geya nedo Kapernaum sën neggëp ngaggee böp Galilea nenga beneggëp ya los alam Sebulon los Naptali hir dob lo.

14 Ya saga lob gagek sën mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya nër lo anon raḵ nebë:

15 “Alam Sebulon los alam Naptali hir dob, ggëp aggata sën neya los ngaggee Galilea vu bël Yordan nenga vahi sagu.

GeGalilea hir dob vahi sën alam dahis yam denedo loḵ lo.

16 Nengwah-tumsën böpata jëh raḵ alam sën denedo loḵ malakenu ayo lo!

Denedo loḵ nyëg malakenu sagi bebë denadiiḵ bemalaj nama na,

loḵ Rangah raḵ in sir!”

17 Vu buk saga Yesu ḵo yi huk raḵ benër gagek rangah bē, “Ham gwëgin ham! In Nyëg-yagek-yi vongin anon jak.”

Yesu Ggoin Yi Hur Maluh Lubeluu Raḵ

(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

18 Yesu neyoh ngaggee böp Galilea nenga, lom töḵ vu Simon sën denenër arë ngwë nebë Pita lo luho ari Andreas, geluho medo denetë leḵ luḵ ya ngaggee in bē degeḵo gël, in yiḵ luho yö hir huk sagi.

19 Lob Yesu nër vu luho bē, “Melu nam sepa sa natu sa hur besa tahu meluu in melu gwëḵo mehönnon denam vu sa nabë sën melu neḵo gël agi.”

²⁰ Lob pevis beluho devuu hir leḵ geya desepa yi melööho deya.

²¹ Lööho deya beya deverup, lob lë mehöti luho ari, Yakobus luho ari Jon sën Sebedi nalu luho. Luho raḵ denedo yaḡ ving amaj Sebedi, medenejoo hir leḵ vepulsën yah. Loḵ Yesu tahi luho,

²² lob luho devuu amaj los yaḡ ya pevis geya desepa yi.

Yesu Nër Gagek Loḵ Dub-supinsën-yi
(Lk 6:17-19)

²³ Log Yesu yoh vu distrik Galilea pin benër gagek vu alam loḵ dub-supinsën-yi. Nër Bengö Nivesa raḵ Anutu-yi-nyëḡ, gevong balam hir niraksën aggagga pin nivesa raḵ.

²⁴ Lob Yesu bengö ya meyoh vu distrik Suria pin, lom deko alam sën nij raḵ aggagga los alam sën nij nesang lo, galam sën memö nipaya nevang sir lo, galam sën bedo nevesi sir lo, galam sën sekëj neselöngin lo pin, medeya vu yi mevong benijvesa nerak.

²⁵ Lob alam ngahisekë vu distrik Galilea los Beggang-bu-nemadluho gevu nyëḡ böp Yerusalem los distrik Yudea pin, gevu bël Yordan vahi yi, bedesepa yi medeya.

5

Yesu Nër Gagek Ggëp Kedu

¹ Yesu lë alam ngahisekë denesupin sir, lom raḵ ya kedu ti meto nedo, geyi hur maluh deya vu yi,

² lom tateḵin gagek vu sir nebë sënë:

Yesu Nër Mehönon Nebë Sënë Sën Kwaj Vesa
(Lk 6:20-23)

³ “Alam sën derak ni bë su nijvesa rë lo, kwaj vesa,
in detu Anutu-yi-alam berëḵ demedo nivesa dok yi nyëḡ.

⁴ Alam sën ayoj maggin in ngaa nipaya sën nedo dob lo, kwaj vesa,

in Anutu rëḵ gevong mayoj nivesa.

⁵ Alam sën denedahun arëj lo, kwaj vesa,
in rëḵ dob ala sir.

⁶ Alam sën ahëj ving rot bë degevong ngaa niröp mu nebë sën alam dediikahëj in nos lo, kwaj vesa,
in Anutu rëḵ gevong banon jak benajom sir ahon.

⁷ Alam sën kwaj paya in alam vahi bedeneloḵ vu sir lo, kwaj vesa,

in Anutu rëḵ gevong dok nah vu sir nabë.

⁸ Alam sën ayoj neggëp niröp rot lo, kwaj vesa,
in rëḵ degelë Anutu.

⁹ Alam sën denevang in bë dedahun begö na lo, kwaj vesa,
in Anutu rëḵ nanër nabë nalu sir.

10 Alam sën deneko maggin in denesepa loḵ ngaa niröp los yohvu lo, kwaj vesa,

in detu Anutu-yi-alam berëḵ demedo nivesa doḵ yi nyëḡ.

11 Alam rëḵ depelë ham gedegevong rii jaḵ ham gedenanër gagek nipaya kuungsën aggagga jaḵ ham in denelë bë sa alam ham, rëḵ mu mëm ham kwamin vesa.

12 Ham ayomin nivesa bekwamin vesa anon, in ham nyëvewen rëḵ gëp yagek, in denevong nebë saga vu alam-denenër-gagek-rangahsën wirek.”

*Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḵ Mamireng Los Rangah
(Mk 9:50; Lk 14:34-35)*

13 “Ham nebë dob sënë yi mamireng. Rëḵ mamireng bë nimök jaḵ, og rëḵ hil gevong benengën jaḵ nah nabë va? Mamireng nebë saga hen huk ma, om hil getë na balam debakë duk dob.

14 Geham nebë dob sënë yi rangah. Nyëḡ ti bë medo jaḵ kedu, og su yoh vu bë bun yi rë.

15 Gemehöti su netaggi loḵ ram menetung ggevek ya dëḡ ayo rë. Ma rot. Gaḵ mu netung raḵ nedo reek vavunë in bë natum jaḵ alam pin sën denedo beggang ayo lo.

16 Om ham najëh jaḵ alam pin malaj nabë saga, lob rëḵ degelë ngaa nivesa sën ham nevong lo, lob rëḵ degeḵo ham Amamin sën nedo yagek lo arë jaḵ.”

Yesu Nër Gagek Raḵ Horek

17 “Ham su kwamin bo nabë seyam in dahun Moses yi horek los alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek na. Gaḵ ma. Sa su yam in bë dahun na rë, gaḵ seyam in bë tatekin degwa begevong banon jaḵ.

18 Sa nanër vu ham yönon nabë Anutu su rëḵ dëëin gagek metes teka, ma nyë dus ti sën neggëp loḵ horek-ë, begeto megëp rë. Gaḵ yö rëḵ gëp nabë sënë rot, bena berup doḵ buk sën yagek los dob nama na, gAnutu yi gagek pin anon jaḵ rë.

19 Om bë mehöti keyëh gagek dus ti doḵ horek sënë betahu alam bedegevong noh vu sën nër lo, og Anutu rëḵ nanër yi gëp Nyëḡ-yagek-yi nabë mehö tamusën verök-yi. Gaḵ alam sën denesepa loḵ horek sënë bedenetatekin vu alam medenero lo, og rëḵ Anutu nanër sir vu Nyëḡ-yagek-yi nabë sir böp.

20 Om sa nanër vu ham nabë: Bë ham su sepa doḵ Anutu yi horek bekwesuu alam-horek-yi los alam Parisai* rë, og ham su yoh vu bë rëḵ doḵ na Nyëḡ-yagek-yi rë.”

*Yesu Nër Gagek Raḵ Ngaa Ahë-sengën-yi
(Lk 12:57-59)*

21 “Ham ngo gagek sën neggëp vu alam hib wirek lo ggovek nebë, ‘Su gengis mehönön denadiik’. Mehöti bë ngis mehö ngwë menadiik, og rëk geķo nyëvewen dok nah.

22 Gaķ sa, og sa nanër vu ham nabë: Mehöti bë ahë sengën vu ari, og rëk geķo nyëvewen dok nah. Log bë mehöti nanër gagek nipaya jaķ ari, og rëk bare kaunsor mala in debo nyëvewen vu yi dok nah. Log mehöti bë nanër ngwë nabë, ‘Kwam ma!’ og rëk duk na nengwah vu Nyëg-nipaya megeķo nyëvewen dok nah.

23 Nebë saga lob bë gweķo hong seriveng in gwetung jaķ na jepö gëp dub vabuung, loķ kwam bo nabë melu arim ham gagek ti neggëp,

24 og gwevuu hong seriveng bemedo jepö degwa, gegena vu arim bemelu semu gagek govek rë, loķ mëm genom gwetung hong seriveng vu Anutu.

25 Mehöti bë gevong gagek vu hong, lob melu nahën neyök aggata, meneya vu jaas sën nengo gagek lo, og gepevis bemelu semu gagek dok ti. In rëk getung hong dok na jaas nema, lob jaas getung hong dok na ahëvavu nemaj, lob ahëvavu degetung hong dok na ķarabus.

26 Sa nanër vu hong yönön nabë su rëk gwetah hong vër in ķarabus pevis rë, gaķ rëk gemedo rot bena berup dok buk sën hong nyëvewen govek na los dahis lo.”

Yesu Nër Bë Su Gwevong Baggëb

27 “Ham ngo gagek sënë neggëp wirek nebë, ‘Su gwevong baggëb’.

28 Gaķ sa, og sa nanër vu ham nabë: Bë maluh ti gelë avëh ti bayo gurekin yi, og saga nebë nevong baggëb vu avëh saga loķ ayo ggovek ya.

29 Om nabë malam ġahis vesa gevong bengaa nipaya kepë hong, og maam geselupek vër megwetë na. Nabë navim len timu mala nama, og mëm nivesa, in su degetë navim pin dok na Nyëg-nengwah-yi.

30 Log nabë nemam vesa vong bengaa nipaya kepë hong, og maam kwetöv megwetë na. Nabë navim len timu mala nama, og mëm nivesa, in su degetë navim pin dok na Nyëg-nengwah-yi.”

Yesu Nër Bë Maluh Los Venëj Su Debepul Sir

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

31 “Alam hib wirek hir gagek ngwë neggëp nebë, ‘Nabë mehöti nidëlin venë, og bo ķapiya-vepulsën-yi vu yi’.

32 Gaķ sa, og sa nanër vu ham nabë: Avëh ti su nevong baggëb rë rëk regga nidëlin yi, og mehö saga vong bevenë vong baggëb, om degwa neggëp vu yi. Gemehöti bë geķo avëh

sën regga nilëlin yi lo, og mehö saga vong baggëb vu avëh sënë.”

Yesu Nër Bë Su Genanër Yönon Vavunë

33 “Log ham ngo gagek ngwë neggëp vu alam hib wirek nebë, ‘Nabë ham nanër gagek los nanër yönon vavunë geving, og ham su gwekuung jak, gak ham gwevong noh vu gëp Anutu mala’.

34 Gak sa, og sa nanër vu ham nabë: Ham su nanër yönon vavunë. Ma rot. Geham su tato yagek in alam dejak ham gagek ni nabë yönon! Gak yö nama rot, in gagek saga luho yönon vavunë neggëp ti. In yagek saga og yik vong bë Anutu yi sëa sën nedo rak lo.

35 Geham su tato dob in alam dejak ham gagek ni nabë yönon, gak yö nama rot, in gagek saga luho yönon vavunë neggëp ti. Gedob og yik vong bë Anutu yi sëa mahen sën nebë vaha rak lo. Geham su tato nyëg böp Yerusalem in alam dejak ham gagek ni nabë yönon! Gak yö nama rot, in gagek saga luho yönon vavunë neggëp ti. GeYerusalem saga og yik Mehöböp-los-bengö yi nyëg.

36 Gesu getato yum in alam dejak hong gagek ni nabë yönon, gak yö nama rot, in gagek saga luho yönon vavunë neggëp ti. In su geyoh vu bë gwevong yum viis ti natu veroo ma veriik jak rë.

37 Om nabë gengogekin ngaa, og gengogekin niröp, rëk mu nabë kwam bo nabë ‘Ma!’, og genanër rangah nabë ‘Ma!’ Beyik ggovek. Gak bë ham nanër yönon vavunë geving, og sagak Mehö Nipaya yi ngaa.”

Yesu Nër Bë Su Gebo Dok Nipaya Nyëvewen

(Lk 6:29-30)

38 “Ham ngo gagek sënë neggëp wirek nebë, ‘Bë mehöti selupek malam vër, og geselupek hen vahi dok nah, genabë mehöti getur nevum vër, og gwetur hen ti dok nah’.

39 Gak sa, og sa nanër vu ham nabë: Mehöti bë gevong paya vu ham, og ham su bo dok nah vu yi. Ti bë petap hong dok nengam vesa, og gepeggirin nengam këj bepetap geving.

40 Genabë mehöti vingin bë geko hong na vu jaas sën gengo gagek lo, in nakah hong röpröp vër, og gebo hong röpröp-ayöong-yi vu yi geving.

41 Genabë mehö los arë ti nanër vu hong nabë gweko yi kupek bemelu na aggata dus ti rë, og gweko megena dus ngwë geving.

42 Nabë mehöti ketag ngaa ti vu hong, og gebo vu. Gemehöti bë ketag nabë geko hong ngaa ti mena rëk geko nom, og su gweruu demim vu yi.”

*Yesu Nër Bë Hil Ahëd Geving Alam Sën Denelë Hil Paya Lo
(Lk 6:27-28, 32-36)*

⁴³ “Ham ngo gagek sënë neggëp wirek nebë, ‘Ham ahëmin geving ham alam, geham ngis begö vu alam sën denesis begö vu ham lo’.

⁴⁴ Gağ sa, og sa nanër vu ham nabë: Ham ahëmin geving alam sën denesis begö vu ham lo, geham najom jak in alam sën denedeginengin ngaa maggin rak ham lo.

⁴⁵ Ham gwevong nabë saga in tato nabë ham Amamin sën nedo yagek lo nalu ham. Yi sën nevong beyi hes netum rak alam nij paya los alam nijvesa pin, genevong hob neto vu alam yohvu los alam sevök sevök lo.

⁴⁶ Bë ham ahëmin geving alam sën ahëj neving ham lo mu, og ham su rëk gweko nyëvewen jak rë. Ma! In ngaa nebë saga og yik alam nij paya pin lo denevong.

⁴⁷ Genabë ham ngo bengwëng in ham arimin lo mu, og yik alam dahis pin denevong nebë saga medenedo, om ham vong ngaa böp tena kesuu sir-a?

⁴⁸ Om ham ngo medo yö niröp anon, nabë sën ham Amamin vu yagek yö nedo niröp anon.”

6

Yesu Nër Bë Gedok Vu Mehönon

¹ “Ham gwegin ham. Ham su gwevong ham ngaa nivesa vesa jak alam malaj medegelë. Bë ham gwevong nabë saga, og ham Amamin sën nedo yagek lo su rëk gevong nyëvewen vu ham rë.

² Bë gedok vu alam sën denerak vu in ngaa lo, og su gwevong mehönon degeve avuuk los degeko kapah medenamugin log getamu nabë alam kwaj luu sën denevong lok dub-supinsën-yi los aggata in bë alam degeko arëj jak lo. Sa nanër vu ham yönon nabë deko hir nyëvewen ggovek ya rak saga, gağ su rëk denatök vu nyëvewen ngwë vu tamusën rë.

³ Nabë gedok vu alam-kupek-masën, og nemam këj su jak ngaa sën nemam vesa nevong lo ni,

⁴ gağ gedok vu sir yö gëp vunsën. GAMam vu yagek nerak ngaa sën neggëp vunsën lo ni, om rëk bo dok nah nyëvewen vu hong.”

*Yesu Tatekin Bë Hil Najom Jak Nabë Sënë
(Lk 11:2-4)*

⁵ “Log nabë ham najom jak, og ham su gwevong nabë alam kwaj luu rë. Ahëj neving pangsën bë denajom jak dok dub-supinsën-yi ayo los aggata böp nenga ketu, in alam degelë sir. Sa nanër vu ham yönon nabë deko hir nyëvewen ggovek ya rak saga, gağ su rëk denatök jak nyëvewen ngwë vu tamusën rë.

⁶ Gaḵ bē genajom jaḵ, og gedoḵ na beggang ayo begehii veluung avi, log mēm genajom jaḵ vu Amam sēn nedo loḵ nyēg vunsēn saga. Amam saga nedo yaḡek menelē ngaa pin sēn neggēp vunsēn lo, om rēḵ bo doḵ nah nyēvewen vu hong.

⁷ Log bē ham najom jaḵ, og ham su nanēr ḡaḡek meris meris mu nabē alam dahis. Denekuung bē denanēr ḡaḡek ngahiseḵē, og mēm Anutu rēḵ gengo sir.

⁸ Ham su gwevong nabē sēnē. Gaḵ ham Amamin vu yaḡek raḵ ngaa pin sēn ham neraḵ vu in lo ni. Yōnon, ham ngo nahēn geham su kwetag vu yi rē, log yō raḵ ni vorot.

⁹ Om ham najom jaḵ nabē sēnē:

‘He Amamin sēn nedo yaḡek,
mehōnon debo vabuung in arēm.

¹⁰ Genam genatu he Mehōbōp noh vu nyēg pin,
gemehōnon pin degevong noh vu kwam ḡēp dob
nabē sēn angēr denevong ḡḡēp yaḡek lo.

¹¹ Gebo nos vu he vu pehi sēnē.

¹² Lob gedahun he ngaa nipaya na
nabē sēn he nedahun ngaa nipaya sēn mehōnon
denevong vu he lo ya.

¹³ Su gweli he na vu pelēpinsēn,
gaḵ mu gweḵo he vēr in ngaa nipaya pin.

(In hong Nyēg og Nyēg anon, gehong Anutu los niwēēk,
garēm og bōpata rot kesuu ngaa pin, neggēp degwata los
degwata. Yōnon!)’

¹⁴ Kē! Nabē ham dahun mehōnon hir ngaa nipaya na, og rēḵ ham Amamin vu yaḡek dahun ham ngaa nipaya na geving nabē saga.

¹⁵ Gaḵ nabē ham su dahun mehōnon hir ngaa nipaya na rē, og ham Amamin vu yaḡek su rēḵ dahun ham ngaa nipaya na rē gerēḵ nama.”

Yesu Nēr Gagek Raḵ Sēn Ayej Gḡerin Nos

¹⁶ “Bē ham ayemin ḡerin nos geham su gwa rē, og ham su malamin seluh nabē alam kwaj luu sēn malaj neseluh in bē alam dejaḵ ni nabē ayej ḡḡerin nos lo. Sa nanēr vu ham yōnon nabē deḵo hir nyēvewen ḡgovek ya raḵ saga, gaḵ su rēḵ denatōḵ jaḵ nyēvewen ngwē vu tamusēn rē.

¹⁷ Gaḵ bē ayem ḡerin nos, og gwetung wēl* jaḵ yum, geḡeḡipek malam,

¹⁸ in alam su dejaḵ ni nabē ayem ḡḡerin nos. GAmam sēn nedo vunsēn lo yō timu jaḵ ni. Amam vu yaḡek nelē ngaa sēn neggēp vunsēn lo, om rēḵ bo doḵ nah nyēvewen vu hong.”

Yesu Nēr Gagek Raḵ Kupeḵ Nivesa (Lk 12:33-34)

19 “Ham su ngupin ham kupeḵ nivesa vesa vu dob sēnē. In vu dob sēnē og ngaa nemoneḵ los jeluj neloḵ benipaya neraḵ, galam hodeḵ denekevoh wes geneggodeḵ ya.

20 Gaḵ ham ngupin ham ngaa nivesa vu yageḵ. In vu yageḵ og ngaa su nemoneḵ rē, gejeluj su neloḵ menipaya neraḵ rē, galam hodeḵ su denekevoh wes gedeneeggodeḵ ya rē.

21 Nyēg sēn ham supin ham kupeḵ menedo loḵ lo, og ham su rēḵ kwamin birekin nyēg saga rē.”

*Yesu Nēr Bē Malam Tu Navim Yi Rangah
(Lk 11:34-36)*

22 “Malam tu navim yi ram. Bē malam natum in ngaa nivesa, og rangah rēḵ gegwang na navim pin los dahis.

23 Gaḵ nabē malam natum in ngaa nipaya, og rēḵ navim pin malakenu doḵ. Log ayom malakenu bē pemēgin rangah na, og rēḵ malakenu natu bōpata jak.”

*Yesu Nēr Gageḵ Raḵ Ala Luu, Anutu Los Kupeḵ
(Lk 16:31)*

24 “Hur ti su yoh vu bē gevong huk vu ala luu doḵ ti rē. In rēḵ nidēlin ngwē, gahē geving ngwē, ma rēḵ ayo napiiḵ vu ngwē genitebō in ngwē. Ham su yoh vu bē gwevong huk vu Anutu los monē doḵ ti rē.”

*Yesu Nēr Bē Hil Su Newad Jak los Kwad Na Ngahi
(Lk 12:22-31)*

25 “Om sēn sa bē nanēr vu ham nabē ham su newamin jak in ham medoḵ tepēḵ nabē, ‘Hil rēḵ aga va? Ma hil rēḵ nanum va?’ Geham su newamin jak in navimin nabē, ‘Hil rēḵ kebu navid jak va?’ In hil anod kesuu nos gehil navid kesuu tob.

26 Ham kwamin bo soḵ sēn denevēēng medeneyoh yageḵ babu lo rē. Su denehin nos gahis rē, gesu denerur anon bedenesupin raḵ ya beggang rē, rēḵ ham Amamin vu yageḵ nevet sir. Gaḵ ham mehōnon, og ham kwesuu soḵ sēnē.

27 Nabē ham ti kwa bo nabē geḵo yi buk sēn medo mala vesa lo seggi berup na teka geving, og maḵ yoh vu bē rēḵ gevong-a? Ma!

28 Om ham su newamin jak in tob! Ham kwamin bo sesik talohek sēn nekweḵ pahup ayo lo rē. Su denevong huk los denevasu tob rē,

29 log sa nanēr vu ham nabē wirek Solomon* los yi vuneḵ-vuneḵ niḵapiiḵ neggērin yi, rēḵ ti su nivesa nebē sesik sēnē rē.

30 Yōnon, Anutu negin nivesa vos sēn nare gwēbeng, gerēḵ dekesik neheng bedebesi jak na nengwah. Om nebē va sēn ham su ayomin neya timu vu Anutu rē-ē? Ham jak ni nabē Anutu rēḵ gegin ham geving bekesuu saga.

31 Om ham su newamin jak menanēr nabē, ‘He rēḵ aga va? Ma nanum va? Ma ajöp va?’

³² In alam dahis vu dob yik kwaj nevo ngaa pin sënë pangsën bē denatōk vu. Gaḵ ham Amamin vu yagek raḵ ngaa pin sën ham neraḵ vu in lo ni ggovek ya.

³³ Om ham malamin sepa Anutu namugin nabē nam gegin ham geham gwevong ngaa niröp noh vu kwa, loḵ mēm ngaa pin saga og rēḵ gevong vu ham geving.

³⁴ Ham su kwamin bo ngaa maggin neheng yi benewamin jaḵ pehi. Gaḵ ngaa neheng yi, og neheng rēḵ ham kwamin bo. Ngaa maggin neggēp loḵ buk pin, om ham kwamin bo buk ti ti yō yi maggin doḵ buk saga lo beggovek.”

7

*Yesu Nēr Bē Su Geseggi Mehō Ngwē Hir Gagek Degwa
(Lk 6:37-38, 41-42)*

¹ “Ham su seggi mehō ngwē doḵ ayomin nabē mehō nipaya, in lob Anutu su seggi ham benanēr ham nabē ham alam nimin paya.

² In Anutu rēḵ seggi ham gagek nabē sën ham neseggi mehō ngwē hir gagek lo. Gerēḵ gevong doḵ nah vu ham nabē sën ham nevong vu mehō ngwē lo.

³ Ma nebē va sën genelē kale mahen teka sën negga raḵ arim mala lo, log su genelē gang dus ti sën neggēp loḵ malam aga rē-ē?

⁴ Ma nebē va sën genēr vu arim bē, ‘Kōōk gesa hevong kale vēr in malam gahis rē.’ Gwelē rē, gang dus ti neggēp loḵ ngo malam gahis.

⁵ Hong mehō kwam luu! Gwevong gang dus ti saga vēr in malam govek rē, loḵ mēm rēḵ gwelē ngaa mahen teka sën neggēp loḵ arim mala aga nivesa megebo vēr.

⁶ Ham su gwevong Anutu yi ngaa vabuung vu anöö! Geham su gwetē ham ngaa vuneksën sën ham nebagō raḵ monē böp lo na vu böök. In rēḵ debaḵē duk dob jaḵ vahaj, log depekwē medega ham.”

*Yesu Nēr Gagek Raḵ Sën Hil Ketag Ngaa Vu Anutu
(Lk 11:9-13)*

⁷ “Bē ham kwetag ngaa vu Anutu og rēḵ bo vu ham, bē ham sero ngaa, og ham rēḵ natōk jaḵ, bē ham pepa jaḵ reping, og Anutu rēḵ tahinin vu ham.

⁸ In alam sën deneketag ngaa vu Anutu lo, og nevo vu sir, log alam sën denesero ngaa lo, og denetōk raḵ, galam sën denepepa raḵ reping lo, og netahinin vu sir.

⁹ Bē ham ti nalu ketag nos vu ama, og rēḵ bo gelong vu yi? Ma!

¹⁰ Log bē mehōti nalu ketag yi in gël ti, og ama rēḵ bo nyël ti vu yi? Ma rot!

11 Ham alam nimin paya vu dob sënë, rëk ham kwamin nevo nalumin lo menevong ngaa nivesa vu sir, om ham jak ni borot nabë ham Amamin sën nedo yagek lo nevong ngaa nivesa rot kesuu ham, om rëk gevong ngaa nivesa vesa vu alam sën deneketag vu yi lo.

12 Ngaa pin sën ham ahëmin neving bë alam degevong vu ham lo, og ham gwevong vu sir namugin. Horek los alam denenër-gagek-rangahsën hir gagek lo degwa nebë sënë.”

Yesu Nër Gagek Rak Sën Hil Adok Na Aggata Mahen Mala-tumsën-yi

(Lk 13:24)

13 “Ham dok na aggata avi mahen in aggata sënë neya Nyëg Mala-tumsën-yi. Gak aggata sën neya Nyëg Nipaya lo, og böpata beneggëp tatekinsën, lob alam ngahisekë deneyoh ya saga rot.

14 Gak aggata sën neya Nyëg Mala-tumsën-yi lo, og mahen teka, behuk böp, lob alam ti ti mu denetök rak medenelok ya.”

Yesu Nër Bë Hil Gegin Hil Vu Alam-Gagek-Kuungsën

(Lk 6:43-44)

15 “Ham gwegin ham vu alam-gagek-kuungsën. In alam saga nebë mehönon dekebu sir rak sipsip navij gedenekok yök vu ham in bë ham gwekuung nabë sir alam nijvesa. Rëk mu ayoj peggo nipaya nebë anöo bemën sën vongin dega ham.

16 Ham ngo rëk jak nij jak hir huk sën degevong lo. In mehöti su nerur vud anon rak aggis niggin ti jes rë, gemehöti su nerur mori anon rak jajap rë gema.

17 Kele nivesa pin yö nesis anon nivesa, gekele nipaya yö nesis anon nipaya.

18 Kele nivesa su yoh vu bë ngis anon nipaya rë, gekele nipaya su yoh vu bë ngis anon nivesa rë.

19 Kele pin sën su nesis anon nivesa rë lo, og denevuv medenetë rak ya nengwah.

20 Om ham gwelë alam-gagek-kuungsën hir huk, beham jak nij nabë saga.”

Yesu Rëk Nanër Vu Alam La Nabë Su Rak Nij Rë

21 “Alam pin sën ayej nelok sa bë ‘Mehöböpl! Mehöböpl!’ lo, saga sir pin su rëk dedok na Nyëg-yagek-yi medenatu Anutu-yi-alam rë, gak yik alam sën denesepa lok Amag yi gagek lo sën rëk dedok na Nyëg-yagek-yi medenatu yi alam.

22 Vu Buk-tamusën og alam ngahisekë rëk ayej dok sa nabë, ‘Mehöböpl! Mehöböpl! He nër gagek rangah rak arëm, los hetii memö to deya in mehönon rak arëm, gehe hevong ngaa böp ngahisekë rak arëm!’

²³ Rêk ma gesêk nanër vu sir nabë, ‘Sa su raq ham nimin rê. Ham alam nimin paya, ham jak na nenga in sa!’ ”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raq Beggang Luu
(Lk 6:47-49)

²⁴ “Alam sën degengo sa gagek bedesepa dok lo, og sir nebë mehö los kwa sën lev yi beggang raq nedo gelöng böp.

²⁵ Lob hob to raq mebël vaar böp gesang böp vë beggang saga, rêk su kevoh ya rê, in beggang saga yi mudeng luk ya gelöng meving ahon niwëek.

²⁶ Gaq alam pin sën degengo sa gagek pin rêk su desepa dok rê lo, og sir nebë mehö kwa masën, sën lev yi beggang raq nedo raggër.

²⁷ Lob hob to raq, mebël vaar böp, gesang böp vë beggang saga, lob kevoh pevis bekevoh ya verök yi in raggër niyes.”

²⁸ Yesu nër gagek sënë ggovek, lob alam yu böpata saga delëk bavij tök in yi gagek,

²⁹ in su nenër vu sir nebë alam-horek-yi lo rê. Gaq nenër nebë mehö los niwëek ti.

8

Yesu Vong Mehö Nisevuuk Benivesa Raq
(Mk 1:40-44; Lk 5:12-14)

¹ Yesu vu kedu meluk meya, lob alam ngahisekë detamuin yi.

² Lob mehöti los nisevuuk yam dus vu yi bepetev meneggëp lok vaha genër bë, “Mehöböp! Nabë ahëm geving og geyoh vu bë gwevong mesa nig veseek jak!”

³ Lom Yesu bë nema raq yi genër bë, “Sahëg ving! Om nim veseek jak!” Lob yik sevuuk saga mehor ya pevis.

⁴ Lob Yesu nër vu yi bë, “Gwegin hong! Su gena genanër ngaa sënë vu mehö la. Gaq mëm gena getato hong vu mehö-neko-seriveng gegwetung seriveng noh vu sën Moses nër wirek bë hil gevong lo, in alam pin dejak ni nabë nim veseek raq.”

Yesu Vong Rom Ti Sën Negin Alam-begö-yi Lo Yi Hur Nivesa Raq
(Lk 7:1-10)

⁵ Yesu lok ya Kapernaum, lob alam-begö-yi vu Rom yu ti yoh vu mehödahis nemadvahi hir ggev nedo, lob ya vu yi meketag bë dok vu yi.

⁶ Ketag bë, “Mehöböp! Sa hur nirak meneggëp beggang ayo; sekë selöngin benesang pangsën rot.”

⁷ Lom Yesu nër bë, “Sëk nök gevong benivesa jak.”

⁸ Rêk mehö negin alam-begö-yi nêr yah bê, “Mehöböp, sa su mehö nig vesa yoh vu bê gedok na sa beggang rê. Om yik genanêr jak avim mu gesa hur nivesa jak.

⁹ Gak yik sa mehö los nig wëek ti ving. Sa nahurek sa alag sên negin sa menevo huk vu sa lo babu, log sengo salam-begö-yi sên sa nehegin sir lo deneggurek sa babug ving nebê saga. Bê sa nanêr vu sir ti nabê, ‘Gena!’ og rêk na, gesa nanêr vu ngwê nabê, ‘Genam!’ og rêk nam. Gesa nanêr vu sa hur nabê, ‘Gwевong ngaa sênê!’ og rêk gevong. Om yik genanêr jak avim mu og yik yoh vu.”

¹⁰ Yesu ngo, lom ranga nema genêr vu alam sên denetamuin yi lo bê, “Sa nanêr vu ham yonon nabê sa su tok vu Israel ti gayo neyam timu vu sa nebê sên rê.

¹¹ Gesa nanêr vu ham nabê alam ngahisekê vu nyëg mala neverup los nemasusek ya yö rêk dena bemedo dega nos dok Nyëg-yagek-yi geving Abraham lööho Isaak lu Yakop.

¹² Gak alam Yuda og Anutu rêk getii vahi na nyëg malakenu dobnê medengu medegekoo nyëj, gesu rêk dedok na demedo Nyëg-yagek-yi rê.

¹³ Lob Yesu nêr vu mehö negin alam-begö-yi bê, “Genah megena böm, gerêk anon jak vu hong noh vu hong gagek sên gevong ving agi.” Lob nahên nenêr log mehö negin alam-begö-yi lo yi hur nivesa rak pevis.

*Yesu Vong BePita Ggen Avêh Nivesa Rak
(Mk 1:29-31; Lk 4:38-39)*

¹⁴ Yesu rak ya Pita yi beggang, lob lê Pita ggen avêh nivanê meneggëp beggang ayo.

¹⁵ Lom Yesu jom lok nema, lob nikul ya gekedi rak menevong nos vu Yesu.

*Yesu Vong Alam Ngahisekê Nijvesa Rak
(Mk 1:32-34; Lk 4:40-41)*

¹⁶ Log sehuksên lom deko alam ngahisekê sên memö denegwang ya sir lo medeyam vu yi, lob tii memö rak avi mu meto deya, gevong balam hir niraksên aggagga pin nivesa rak.

¹⁷ Vong ngaa sênê lob mehö-nenêr-gagek-rangahsên Yesaya yi gagek anon rak. Sên nêr nebê:

“Yö ti vo hil niraksên vër,
geko hil nivanê aggagga rak yah yi.”

*Gagek Rak Sên Hil Tamuin Yesu
(Lk 9:57-62)*

¹⁸ Yesu lê alam ngahisekê yam detetup yi, lob nêr vu yi hur maluh bê dejak yağ medena ngaggee böp nenga vahi.

¹⁹ Lob alam-horek-yi ti ya vu yi menêr bê, “Tatovaha! Nyëg pin sên gena lo, og sêk sepa hong bena geving.”

20 Rêk Yesu nêr yah vu bê, “Anöösik lej neggëp, gesok newisej nedo, gaḵ Mehönon Nalu og ben sên gëp dok lo ma!”

21 Log yi hur maluh lo ngwë nêr bê, “Mehöböp! Amag nadiik besedev rë, loḵ mêm senök tamuin hong.”

22 Loḵ Yesu nêr yah vu bê, “Getamuin sa, galam-diiksên yö rêḵ dedev hir heljêng.”

*Yesu Vong Sang Los Ngaggee Bahë Yes Rak
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)*

23 Yesu rak ya nedo yaḵ geyi hur maluh derak ya ving.

24 Derak meto deya ngaggee vuheng, lob pevis besang yam böp bevong ngaggee sis bevongin dahun yaḵ. Rêḵ Yesuḵ ggëp yiing.

25 Loḵ yi hur maluh ya deggee vu yi gedenêr bê, “Mehöböp! Gedok vu hil! Hil hevongin nadiik bemalad nama!”

26 Loḵ nêr yah vu sir bê, “Ham newamin neraḵ in-a? Ham su ayomin neyam timu vu sa yönon rë!” Nêr bê saga log kedi petupek rak sang los ngaggee, lob ahë yes rak bededun ma geneggëp.

27 Lom sir pin delëk mederanga nemaj gedenêr bê, “Mehö sênê nebë va? Om sên sang los ngaggee dengo aye-è!”

*Yesu Tii Memö Ya In Mehö Luu
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)*

28 Loḵ tum Yesu ya verup Gadara hir nyëḡ vu ngaggee nenga vahi, lob töḵ rak mehö luu, geluho vu waak sên denebë mehönon sekëj loḵ lo avi medetök to. Memö nedo loḵ luho beluho nij wëëk ata, lob alam deneggönengin luho gesu deneyoh aggata saga rë.

29 Lob luho pevis bedengeek bê, “Anutu Nalu hong! Bë gwevong va vu he? Buk yö nahën, log geyam sênê in bê gebo vanë vu he namugin-a?”

30 Lob böök yu ti vare deneruuk rak kedü sênê medenare ading teka.

31 Lob memö deketag vu Yesu bê, “Nabë gwetii he na, og gwevong he na madoḵ na böök yu ti sagu!”

32 Lob Yesu nêr vu sir bê, “Ham na!” Nebë saga lob to deya meya deloḵ ya böök, lob böök pin saga deserög niwëëk beya depesong ya nyëḡ vaha degwa ti, bedeluk ya ngaggee berehöö sir pin bemalaj maya verök yi.

33 Log alam sên denegin böök lo deveya medeya nyëḡ böp beya denêr gagek pin rangah vu hir alam, los memö yi gagek ving.

34 Lom alam pin vu nyëḡ saga deyah medeya denesero Yesu. Detök vu yi lom deketag vu yi bê gevuu hir nyëḡ gena.

9

Yesu Vong Mehö Nema Los Vaha Nipaya Nivesa Rak
(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

¹ Yesu rak yah yag beyah los ngaggee nenga vahi betok ya yi nyeg.

² Lob mehö la devaku mehöti sekë selöngin rak reek medeya vu yi. Yesu lë bë ayoj neya timu vu yi, lom nër vu mehö sekë selönginsën bë, “Nalug-e! Ayom sepëp jak! In sa dahun hong ngaa nipaya ya.”

³ Lob tum alam-horek-yi vahi dengo bekwaj nevo lok ayoj bë, “Mehö sënë ko yi rak besevok Anutu!”

⁴ Rëk Yesu rak ngaa sën kwaj nevo lok ayoj lo ni, lom nër vu sir bë, “Ham kwamin nevo gagek nipaya nebë sënë lok ham ayomin in va?

⁵ Ham kwamin nevo gagek sën senër bë, ‘Sa dahun hong ngaa nipaya ya’ agi lo bë anon ma? In re yoh vu bë gelë nabë dahun ya yönon-a? Rëk mu mëm nabë sa nanër vu yi nabë, ‘Kwedi jak megena’, og mëm ham rëk jak ni nabë sa nanër gagek los anon.

⁶ Om sa bë ham jak ni nabë Mehönon Nalu niwëek yoh vu bë dahun ngaa nipaya na vu dob—”; log peggin menër vu mehö sekë selönginsën bë, “Kwedi gweko hong reek jak megenah böm!”

⁷ Lob mehö lo kedi rak meyah ben.

⁸ Galam delë ngaa sënë lom deggöneng rot, gedeko Anutu arë rak in vong niwëek nebë sënë vu mehönon in bë dedok vu mehönon vahi.

Yesu Tahi Matai
(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

⁹ Lob Yesu kedi rak vu saga meya, lom lë mehöti nedo rak beggang-takës-yi, arë nebë Matai. Lom nër vu yi bë, “Genam getamuin sa!” Lob Matai kedi rak meya tamuin yi.

¹⁰ Lok tum Yesu medo negga nos lok Matai ben, lob alam-deneko-takës* losho alam-nijpaya ngahisekë yam denedo medenegga nos ving losho yi hur maluh.

¹¹ Alam Parisai* la delë nebë saga lom denër vu yi hur maluh bë, “Nebë va sën ham tatovaha negga nos ving alam-deneko-takës* losho alam-nijpaya-ë?”

¹² Rëk Yesu ngo hir gagek menër yah vu sir bë, “Alam nijvesa su deneya vu dokta rë, gak alam nijraksën mu yö deneya vu.

¹³ Om ham nah bekwamin bo gagek sën neggëp lok Anutu-yi-kapiya lo degwa rë. Sën nenër bë: ‘Sa su hevongin bë gako seriveng sën ham nevesi vu sa lo rë.’ Gak sahëg ving bë ham kwamin paya in alam beham dok vu sir. In sa su yam in

bë tahi alam yohvu rë, gaḵ seyam in bë tahi alam sën ngaa nipaya neggëp vu sir lo.”

Tepëḵ Raḵ Alam Sën Su Ayej Neggërin Nos Rë
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

¹⁴ Lob buk ngwë lom mehö-neripek-alam Jon yi hur maluh deya vu Yesu medeloḵ tepëḵ in yi bë, “He los alam Parisai* ayemin neggërin nos buk ngahisekë gehe su naha rë, log hong hur maluh og su denevong rë in va?”

¹⁵ Loḵ Yesu peggirin gagek raḵ mehö sën neḵo avëh lo benër yah bë, “Ham kwamin bo rë, nabë mehöti medo geving yi alam geluho avëh ti denajom nemaj. Bë nabë sënë og yi alam sënë su rëḵ ayoj maggin medengu rë. Rëḵ mëm buk sën debo mehö sën geḵo avëh lo vër, besu medo geving yi alam rë, og mëm yi alam rëḵ ayoj maggin gayej gërin nos doḵ buk saga.

¹⁶ Log mehöti su neḵo tob mewis sën su deneripek rë lo len ti meneduu tob mugeng sën nekweek lo raḵ rë. Nabë gevong nabë saga, og rëḵ dejipek lob tob mewis sënë najul menom, getob mugeng sënë rëḵ nakweek gökin belen böpata rot.

¹⁷ Gemehöti su netöö wain* mewis loḵ memëk-navi mugeng rë. Bë gevong nabë sënë og rëḵ wain ngol navi mugeng sën bebepul gekeseh geto mena meris, gememëk-navi nipaya jaḵ geving. Gaḵ mëm denatöö wain* mewis doḵ na memëk-navi mewis, og mëm luho rëḵ demedo nivesa doḵ ti.”

Ggev Nalu Avëh Vesa Loḵ Gavëh Ngwë Nivesa Raḵ
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

¹⁸ Yesu nahën nenër gagek sënë vu sir, lob alam Yuda hir dub-supinsën-yi ala ti yam vu Yesu beyun lus vu yi log nër bë, “Sa nalug avëh nahën nediik gwëbengko, om genam gwebë nemam jaḵ yi in vesa doḵ nah.”

¹⁹ Lob Yesu kedi tamuin yi beya, lob yi hur maluh kedi deya ving yi.

²⁰ Log avëh ti niḵoḵ neyam ata yoh vu ngebek nemadluho-mevidek-luu, lob verup ggëp Yesu demi bebë nema raḵ Yesu yi tob nyë.

²¹ In kwa nevo ggëp ayo nebë, “Bë sa gebë nemaḡ jaḵ yi tob mu, og sëḵ niḡ vesa jaḵ.”

²² Lom Yesu ggërin melë avëh lom nër vu yi bë, “Nalug-e, kwam vesa! In ayom yam timu vu sa lob vong benimvesa raḵ.” Lob pevis bavëh nivesa raḵ.

²³ Lob Yesu ya verup dub ala lo yi beggang. Lom ngo alam denevë gevëëḡ apel heljëng yi los denevong dedun böp, loḵ nër vu sir bë,

²⁴ “Ham jaḵ na! Avëh mahen su diik rë, gaḵ mu neggëp yiing!” Rëḵ denöp raḵ yi.

²⁵ Lob Yesu tii sir beto deyah dobnë, gelok ya bejom lok avëh mahen nema bekedi rak.

²⁶ Lob gagek lo bengö ya meyoh vu nyëg saga pin meya.

Yesu Vong Kenod Luu Gengengöleng Ti Menij Vesa Rak

²⁷ Log Yesu kedi vu nyëg saga meya, lom mehö luu malaj kenod detamuin yi, bedetahi bë, “Davit* yi Mewis-e! Kwam gevongin aluu!”

²⁸ Yesu ya verup lok ya beggang ayo, lok luho deyam vu yi, lob lok tepëk in luho bë, “Melu vong ving bë seyoh vu bë gevong melu malamin nivesa jak, ma ma?” Lok luho deyogek bë, “Eë-ë, Mehöböp. Geyoh vu.”

²⁹ Lob Yesu bë nema rak luho malaj genër bë, “Om anon jak noh vu sën melu ayomin nam vu sa agi!”

³⁰ Lob luho malaj tum yah, log Yesu vo koooin luho bë, “Melu su na nanër ngaa sënë vu mehö la.”

³¹ Rëk ma geluho to deya lob denër Yesu bengö ya meyoh vu nyëg saga pin.

³² Luho to deneya log alam deko mehöti verup, sën su yoh vu bë bengwëng rë in memö kwa-ngengöleng-yi nedo lok yi.

³³ Lob Yesu tii memö saga to meya log mëm nevengwëng. Lob alam ngahisekë saga kwaj ya ngahi mederanga nemaj gedenër bë, “Wirek hil su halë ngaa ti nebë sënë ggëp Israel rë!”

³⁴ Rëk alam Parisai* denër bë, “Netii memö to deneya rak memö alaj niwëek.”

Yesu Kwa Vongin Alam

³⁵ Lob Yesu ya meyoh vu nyëg böp los mahen pin, betatekin gagek vu sir lok hir dub-supinsën-yi ayo yoh vu nyëg. Benër Bengö Nivesa rak Anutu-yi-nyëg, gevong alam los niraksën aggagga gengaa maggin sën neggëp navij lo pin benijvesa rak.

³⁶ Lë alam ngahisekë saga, lom kwa vongin sir. In medo deneketul lok gedenedo paya rot nebë sipsip sën alaj main sir lo.

³⁷ Nebë saga lob peggin gagek menër vu yi hur maluh bë, “Nos ngahisekë anon lok menedo huk anon, rëk alam sën deketöv medengupin lo su ngahi rë.

³⁸ Om ham kwetag vu huk ala nabë gevong yi hur na debo yi nos medengupin nom!”

10

*Yesu Ggooin Yi Hur Nemacluho-bevidek-luu Rak
(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)*

¹ Yesu tahi yi hur maluh nemacluho-bevidek-luu yam bevo niwëek vu sir bë degetii memö geto dena los degevong balam sën niraksën aggagga pin tok vu sir lo nijvesa jak, jak arë.

² Sinarë nemadluho-bevidek-luu sënë arëj sënë: Mehö muginsën Simon (sën denenër arë ngwë nebë Pita) log ari Andreas, geYakobus luho ari Jon sën Sebedi nalu luho,

³ lob Pilip geBartolomai, Tomas geMatai, sën yi mehö-neko-takës*. Log Yakobus ngwë sën Alpeus nalu, geTadaius.

⁴ Log Simon sën yi mehö-neruuk-alam-Rom, luho Yudas Iskar-iot sën rëk nanër Yesu tato vu alam-begö-yi lo.

*Yesu Vong Horek Vu Yi Hur Maluh Gevong Sir Ya Huk
(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)*

⁵ Lob Yesu vong yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu sënë ya, log nër gägek vu sir ving bë, “Ham su na vu alam-yu-ngwë. Geham su doḱ na alam Samaria* hir nyëg.

⁶ Gaḱ ham na vu sipsip Israel sën deneketul loḱ bevongin malaj nama lo.

⁷ Ham na nanër vu sir nabë sënë: ‘Nyëg-yägek-yi vongin anon jaḱ!’

⁸ Ham gwevong balam nijraksën nijvesa jaḱ, geham gw-evong beheljëng vesaj doḱ. Ham gwevong balam nij sevuuk nij veseek jaḱ, geham gwetii memö geto dena in alam. Sevo nig wëek yök vu ham nyëmasën gemonë ma, om ham gwevong meris vu sir geham su gweko monë jaḱ.

⁹ Ham su gweko monë goor ma seriva, ma monë kök sepa doḱ ham keggis.

¹⁰ Geham su gweje vahek sepa mena aggata, beham su gweko röpröp luu luu, beham su gweko suu ngwë geving, beham su natohin atoheng. Gaḱ yö nama rot! In alam sën ham nanër gägek vu sir gedoḱ vu sir lo rëk dedoḱ vu ham medebo nos lu ngaa vu ham.

¹¹ Sën ham na nyëg böp ti ma beggang-bu mahen ti lo, og ham doḱ tepëḱ in alam nijvesa in degegin ham, lob mëm ham medo geving sir rot beham na jaḱ.

¹² Lob nabë ham doḱ na beggang ti ayo, og ham nanër gägek semusën vu alam saga.

¹³ Nabë sir alam nijvesa, og ham gägek semusën rëḱ na vu sir. Gaḱ nabë sir alam nij paya, og ham gägek semusën rëḱ pekwë menom vu ham.

¹⁴ Log nabë mehö la su degegin ham nivesa gëp hir beggang ma hir nyëg rë, besu degengo ham gägek rë, og ham tetëhin kebus in ham vahamin in dejaḱ ni nabë devong paya, gegwevuu beggang ma nyëg saga geham na.

¹⁵ Sa nanër vu ham yönon nabë, vu Buk-tamusën, sën Anutu gengo mehönon hir gägek lo, og rëḱ alam vu nyëg saga denatök vu nyëvewen böpata rot kesuu Sodom los Gomora.”

Maggin Aggagga Rëk Berup
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-27)

¹⁶ “Ham gwengö rë, sa nehevong ham ya nebë sën sipsip denelok ya anöö bemën avij. Om ham kwamin bo namugin begwevong ham ngaa los kwamin nabë sën hil nanër nyël bë denevong ngaa los kwaj lo. Geham malamin yes nabë sën hil nanër nuung bë malaj yes lo.

¹⁷ Ham gwegin ham in mehönon. In rëk degeko ham na gagek vu kaunsor bedebeek ham doḡ hir dub-supinsën-yi.

¹⁸ Log rëk degeko ham na bare doḡ kiap böp los alam-los-bengöj böp lo malaj, in salam ham, lob ham rëk nanër sa rangah vu sir gevu alam dahis.

¹⁹ Nabë degeko ham na gagek, og ham su newamin jak nabë, ‘Maḡ hil rëk nanër gagek nah nabë va? Ma hil rëk nanër gagek re?’ Gaḡ doḡ buk saga og Anutu yö rëk gevong gagek sën ham nanër vu sir lo vu ham.

²⁰ In ham su ngo rëk nanër gagek saga rë, gaḡ ham Amamin yi Anon Vabuung yö rëk nanër gagek berup ham avimin.

²¹ Alam rëk degevong arij lo doḡ na alam-begö-yi nemaj bedengis sir medenadiik. Log amaj rëk degevong nabë saga vu naluj. Log hurmahen rëk degelë amaj lu ataj paya medenanër sir rangah bedengis sir medenadiik.

²² Lob rëk alam pin degelë ham paya in salam ham. Gaḡ alam sën denajom sir ahon rot, bena berup doḡ buk sën denadiik lo, saga rëk Anutu geḡo sir nom vu yi.

²³ Lob nabë degevong paya vu ham vu nyëḡ la, og ham beya mena nyëḡ ngwë. Sa nanër vu ham yönon nabë ham nahën gesu rëk semu huk na gëp nyëḡ Israel pin rë, log Mehönon Nalu rëk nom.

²⁴ Hur maluh ti su kesuu yi tatovaha rë, log hur-huk-meris-yi ti su kesuu ala rë.

²⁵ Nabë hur maluh arëj böp jak nabë hir tatovaha, og ggovek. Genabë hur-huk-meris-yi arëj böp jak nabë alaj, og yoh vu. Nabë denanër Belsebul* jak beggang ala, og rëk denanër yi hur nabë saga los denanër ggev nipaya la jak sir geving.”

Mehönon Degönengin Anutu
(Lk 12:2-7)

²⁶ “Om ham su gönengin mehönon. Ngaa pin sën neggëp vunsën gwëbeng rëk natök nam rangah vu tamusën. Gengaa pin sën debom meneggëp loḡ gobeng gwëbeng agi, og nahub rëk alam pin dejak ni.

²⁷ Gagek sën sa nanër vu ham vunsën lo, og ham nanër na rangah. Gegagek sën sa nepatereng loḡ ya ham nengamin lo, saga ham bare jak telig getahi na rangah.

28 Ham su gönengin alam sën dengis ham navimin mu menadiik lo, in su deyoh vu bë rëk dengis ham anomin geving rë. Gaḵ mēm ham göneng in Mehö sën yoh vu bë kevoḥ ham navimin los anomin doḵ Nyëg-nengwah-yi lo.

29 Ham yoh vu bë bago soḵ mahen luu jaḵ toea timu, rëk soḵ saga ti su rëk mala nama vunsën geham Amamin duḡin rë.

30 Gaḵ ham og Anutu tevin ham yumin viis pin los dahis beneraḵ ni.

31 Om ham su gönengin ham, in kwa nevo ham kesuu soḵ ngahiseḵe menegin ham.”

Hil Nanër Rangah Nabë Yesu Yi Alam Hil
(Lk 12:8-9)

32 “Mehöti bë nanër yi rangah vu mehönon nabë sa alam yi, og sëḵ nanër yi rangah nabë saga vu Amaḡ sën nedo yaḡek lo.

33 Log bë mehöti dah sarëḡ vun in mehönon nabë su sa alam yi rë, og sëḵ dah arë vun in Amaḡ sën nedo yaḡek lo.”

Yesu Yam In Begö Berup
(Lk 12:51-53; 14:26-27)

34 “Ham su gwekuung nabë seyam in gevong mamer vu dob. Ma! Sa su yam in mamer rë, gaḵ seyam in begö berup.

35 Seyam in gevong gaḡek-begö-yi berup galam degelë sir paya in sa los sa gaḡek.

Mehönon losho amaj ahëḡ sengën vu sir.

Log avëḥ losho ataj ahëḡ sengën vu sir,

gavëḥ atov losho ggeḡ denapëëḡ sir,

36 galam sën denedo raḵ beggang timu lo depemëḡin sir.

37 Mehöti bë ahë geving ama ma ata rot kesuu sa, og su yoh vu bë rëḵ natu sa alam rë. Log bë mehöti ahë geving nalu maluh ma avëḥ kesuu sa, og su yoh vu bë rëḵ natu sa alam rë.

38 Log mehöti bë su bër yi ḵelepeḵo* jaḵ metamuin sa rë, og su yoh vu bë rëḵ natu sa alam rë.

39 Mehöti bë kwa bo yi, og su rëḵ medo mala-tumsën rë. Gaḵ mehöti bë kwa bo sa gekwa birek in yi, og rëḵ medo mala-tumsën.”

Alam Sën Rëḵ Degeḵo Nyëvewen Lo
(Mk 9:41)

40 “Mehöti bë gevong nivesa vu ham, og vong nivesa vu sa. Gemehöti bë gevong nivesa vu sa, og vong nivesa vu Mehö sën vong sa meseyam lo ving.

41 Mehöti bë geḵo mehö-nenër-gaḡek-rangahsën ti jaḵ in yi mehö-nenër-gaḡek-rangahsën, og luhoho rëḵ degeḵo hir nyëvewen gëp ti. Gemehöti bë geḵo mehö niröp ti jaḵ in yi mehö niröp, og luhoho rëḵ degeḵo hir nyëvewen gëp ti.

42 Log mehöti bë geḱo bël kul mebo vu sa mehö meris ti menanum in raḱ ni bë sa hur, og sa nanër vu ham yönon nabë, mehö sënë yi nyë vewen neggëp vu yageḱ.”

11

*Mehö-neripek-alam Jon Vong Yi Hur Maluh Deya Vu Yesu
(Lk 7:18-35)*

1 Yesu nër gageḱ saga vu yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu ggoveḱ, log kedi raḱ beya beggang-bu sën deneggëp dus vu nyëḱ saga in bë tateḱin gageḱ vu sir.

2 Log Mehö-neripek-alam Jon nedo ḱarabus gengo ngaa böp sën Kerisi* nevong lo bengö, lob vong yi hur maluh la deya vu Yesu in bë dedoḱ tepëḱ in yi nabë,

3 “Maḱ hong mehö sën Jon nër bengöm bë rëḱ genam lo sënë, ma he rëḱ medo gegin yi rë?”

4 Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Ham nah mena nanër ngaa sën ham ngo los ham lë lo vu Jon nabë,

5 alam malaj ḱenod denelë nyëḱ ggöḱin, galam vahaj paya deneya aggata, galam nij sevuuk nij veseek nerak galam nengaj mir denengo gageḱ, galam sën denediik lo vesaj nelok yah, log alam sën denedo paya in ngaa navij yi lo denengo Bengö Nivesa.

6 Mehöti sën su kwa luu luu in sa rë lo, og kwa vesa!”

Yesu Vong Tepëḱ Raḱ Ngaa Ngahiseḱ In Jon

7 Lob Jon yi hur maluh deyah loḱ mëm Yesu yom nër Jon degwa vu alam yu böpata saga nebë, “Wirek ham ya nyëḱ-yumeris in bë ham gwelë mehö nebë va? Ham bë gwelë ayöong neḱo dee meneḱepë yah geneyom-a?

8 Ma ham ya in bë gwelë mehö nebë va? Ham bë gwelë mehöti neröp tob niyes mala ngeri ngeri? Ma! Alam sën deneröp tob niyes nebë saga, og denedo alam-los-bengöj bej.

9 Ma ham ya in bë gwelë mehö nebë va? Mehö-nenër-gageḱ-rangahsën ti? Eë, om mëm sa nanër vu ham nabë mëm yi mehö-nenër-gageḱ-rangahsën bekesuu alam-denenër-gageḱ-rangahsën lo pin.

10 Yiḱ mehö saga sën dekevu gageḱ raḱ yi loḱ Anutu-yi-ḱapiya nebë:

‘Gwengo rë! Sëḱ gevong sa hur ti namugin,
mena negetongin aggata in hong!’

11 Sa nanër vu ham yönon nabë Mehö-neripek-alam Jon arë böp rot kesuu alam pin sën ataj neḱo sir vu dob agi. Rëḱ mu alam sën denesepa loḱ sa bedenetu Anutu-yi-alam lo pin, og rëḱ dekesuu Jon.

12 Loḱ buk sën Mehö-neripek-alam Jon yam dob lo, lob ngaa maggin vongin bë ḱepë Nyëḱ-yageḱ-yi beyam verup gwëbeng,

galam nijpaya denesis begö vu Nyëg-yagek-yi niwëek ata benij wëek rot in bë deduk na medegeko.

¹³ Gagek pin sën alam-denenër-gagek-rangahsën dekevu lo los horek pin, neggëp in mala negët Jon sënë.

¹⁴ Lob ham bë jak ni nabë saga, og ham gwevong geving mehö sënë lo nabë Elia sën denenër bë rëk nom lo.

¹⁵ Mehöti bë nenga neggëp, og gengö sa gagek.

¹⁶ Ma sëk tatekin ham alam buk sënë jak va? Ham nebë hurmahen sën ggëp deneggök telig bedenetahi hurmahen vahi bë:

¹⁷ 'He nasis ggageng rëk ma
geham su nelöo rë.

Gehe nasu kwamin paya paya,
rëk ham su nesu menepengah ham rë.'

¹⁸ In Mehö-neripek-alam Jon yam, lob su negga nos los nenum wain rë, rëk ham nër yi nebë, 'Memö nelok vu yi!'

¹⁹ Lob Mehönon Nalu yam benegga los nenum, lob ham nër yi bë, 'Ham gwelë mehö sënë! Mehö ahëta los nenum wain pangsën, alam-deneko-takës* losho alam nijpaya hir mehö yi!' Rëk mu nabë hil galë Anutu yi huk og hil ajak ni nabë yi mehö los kwa."

*Yesu Kwa Pesivin Alam Sën Su Denevong Ving Rë
(Lk 10:13-15)*

²⁰ Log Yesu vong gagek rak nyëg vahi sën nevong ngaa böp ngahisekë lok rëk su deneggërin sir yah vu Anutu rë lo nebë,

²¹ "Wöp-o! Ham Korasin! Gëp in ham! Ham Betsaida! Gëp in ham! Bë mehöti gevong ngaa böp gëp alam Ture los Sidon hir nyëg nabë sën sa hevong lok ham nyëg agi, og rëk ayoj maggin in devong ngaa nipaya medegërin sir nom, medegeyeh vahek duum gededev tamut jak sir gedemedo dok vewev degwa.

²² Om sa nanër vu ham nabë, dok Buk-nyëvewen-yi, og ham rëk gwëko maggin böpata rot kesuu alam Ture los Sidon.

²³ Geham alam Kapernaum, ham bë kwerë ham jak na vavunë? Ma! Rëk ham duk na Nyëg-nengwah-yi. Bë mehöti gevong ngaa böp gëp Sodom nabë sën sa hevong ggëp ham nyëg lo, og rëk Sodom nahën medo rot beberup dok buk sënë.

²⁴ Om sa nanër vu ham nabë dok Buk-nyëvewen-yi, og ham rëk gwëko maggin böpata rot kesuu Sodom hir maggin!"

*Yesu Nër Bë, "Ham Nam Vu Sa Mesewah"
(Lk 10:21-22)*

²⁵ Vu buk saga Yesu jom rak bë, "O Amag! Hong Mehöböp vu yagek los dob. Sahëg nivesa rot vu hong in ngaa pin sënë neggëp vunsën in alam los kwaj, gak getato vu alam sën su deluk dub böp rë lo.

26 Yönon Amag! In yik ngo kwam nevo bë gwevong nabë saga in nivesa.”

27 Log nër ving bë, “Amag vo ngaa pin loḵ yam sa nemaḡ gḡovek ya. Gemehöti su raḵ Nalu ni rë, gaḵ Ama yö timu raḵ ni. Gemehöti su raḵ Ama ni rë, gaḵ yik Nalu yö timu raḵ ni. Galam sën Nalu tato Ama vu sir lo, og deraḵ ni ving.

28 Ham sën nekwerë ngaa maggin, beham nevimengin menedo lo, ham pin nam vu sa, in sa gaḵo maggin vër in ham geham sewah.

29 Ham natu sa hur, beham gweḵo kwa vu sa. In sa mehö malaḡ yes, gesa su nehaḵo sa raḵ loḵ ayog rë, lob ham ayomin rëḵ geto megëp revuh.

30 Kë! Huk sën sebo vu ham lo saga su rëḵ deginengin ham rë, gengaa maggin sën sëḵ gevong vu ham in ham kwerë lo, saga yik sepëp!”

12

*Tepëḵ Raḵ Buk-sewahsën-yi**

(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

1 Buk-sewahsën-yi* ti lob Yesu losho yi hur maluh deyoh ya huk wit* ti ayo, lob yi hur maluh derur nos sënë anon mededah in dediikahëj.

2 Loḵ alam Parisai* delë lob denër vu Yesu bë, “Gelë! Hong hur maluh dekeyëh horek Buk-sewahsën-yi*!”

3 Rëḵ loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Maḵ ham su tevin gagek sën Davit diikahë wirek lo rë?”

4 Diikahë lob losho alam sën denesepa yi lo deloḵ ya Anutu yi dub bedegga brët vabuung sën denetung netu seriveng benedo ggëp Anutu mala lo. Nos sën alam meris nebë Davit su deyoh vu bë dega rë lo, gaḵ alam-deneḵo-seriveng mu yö denegga, (rëḵ mu dediikahëj lom degga lob saga su devong paya rë).

5 Log maḵ ham su raḵ gagek sën neggëp loḵ horek lo ni rë? Sënë nebë alam-deneḵo-seriveng denevong huk loḵ dub ayo loḵ Buk-sewahsën-yi* lob dekeyëh horek ving nebë saga, rëḵ su devong paya rë.

6 Rëḵ sa nanër vu ham nabë ngaa sën nedo agi, sën böpata kesuu dub-vabuung-böp.

7 Bë ham jaḵ gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo ni, og ham su rëḵ bo maggin vu sir rë. Gagek sënë nebë: ‘Sa su nehevongin bë gaḵo seriveng sën ham nevesi vu sa lo rë, gaḵ sahëḡ neving bë ham kwamin paya in alam beham doḵ vu sir.’ Om su devong paya rë.

8 In Mehönon Nalu tu Buk-sewahsën-yi* ala.”

Yesu Vong Mehö Nema Nipaya Nivesa Rak
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

⁹ Yesu vu nyëg saga beya melok ya alam Parisai* saga hir dub-supinsën-yi.

¹⁰ Lob mehö sekë beloinsën ti nedo. Lom alam la bë denanër gägek jak Yesu, lob delok tepëk in yi bë, “Mağ yoh vu bë hil gevong alam nijraksën nijvesa jak dok Buk-sewahsën-yi* ma ma?”

¹¹ Lok Yesu nër yah vu sir bë, “Bë ham ti yi sipsip perurek timu, lob duk söv dok Buk-sewahsën-yi*, og mağ mehö saga su rëk najom jak nom vavunë rë? Gağ rëk najom jak nom!”

¹² Rëk mu mehönnon dekesuu sipsip yönon. Om sën hil ayoh vu bë adok vu mehönnon dok Buk-sewahsën-yi*.”

¹³ Log nër vu mehö sënë bë, “Getelo sekëm nam!” Lom telo sekë ya, lob nivesa rak nebë vahi.

¹⁴ Lob alam Parisai* to deyah dobnë medesupin sir medevengwëng rak aggata bë dengis Yesu menadiik.

Anutu Yi Mehö-huk-yi Yesu

¹⁵ Lok Yesu rak ni, lob vuu nyëg saga geya. Lob alam ngahisekë detamuin yi, lob vong alam nijraksën pin benivesa rak.

¹⁶ Log vo koo vu sir bë su denanër yi rangah,

¹⁷ lob gägek sën wirek Anutu nër verup mehö-nenër-gägek-rangahsën Yesaya avi lo anon rak.

¹⁸ Nebë:

“Sa hur sënë, sehoo in yi rak,

sahëg neving yi, gesa halë yi nivesa kesuu alam vahi pin.

Rëk sa getung sa Anon Vabuung jak yi,

lob rëk tatekin sa gägek anon degwa vu alam-yu-ngwë.

¹⁹ Losho mehönnon su rëk denanër sir rë, gesu rëk gengeek rë,

gesu rëk degengo gegevong paang gëp telig rë.

²⁰ Gagwëk sën keyëh meneggëp neko ahon lo, og sa hur su rëk keyëh na verök yi rë.

Log ram yi wik sën ggëp nelëlek teka lo, og sa hur su rëk napuv na verök yi rë.

Rëk medo gevong huk in rot begägek niröpsën anon jak bekesuu ngaa nipaya pin.

²¹ Lob alam-yu-ngwë rëk medo debo kwaj in yi nabë rëk dok vu sir.”

Denër Bë Yesu Vong Huk Rak Satan Niwëek
(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

²² Lob deko mehöti yam vu yi. Memö nedo lok yi bemala kenod los su yoh vu bë bengwëng rë. Lob Yesu vong benivesa rak, betum nevengwëng genelë nyëg.

23 Lob alam yu böpata saga delëk anon bedenër bē, “Mehö sënëk maḵ yik Davit* yi mewis sën lo?”

24 Rëḵ alam Parisai* denḡo, lob denër bē, “Netii memö to deneya raḵ memö alaj Belsebul* niwëëk.”

25 Rëḵ Yesu raḵ ayoj ni, lob nër vu sir bē, “Nabë alam dob timu debasuh sir bedengis sir, og dob saga rëḵ nabumeng na. Log nabë nyëḡ böp ti ma alam degwa ti debasuh sir na yu luu bedengis sir, og rëḵ nyëḡ ma alam degwa ti saga su rëḵ demedo rë.”

26 Om nabë Satan getii yi hur memö geto dena, og losho yi hur rëḵ debasuh sir, lom yi nyëḡ rëḵ medo niwëëk nabë va?

27 Rëḵ mu nabë Belsebul* nelok vu sa yönon besa nehetii memö to deneya, og maḵ re nelok vu ham alam besën denetii memö to deneya agi? Om ham alam saga degengö ham gägek sagi medeseḡgi rë.

28 Gaḵ bē Anutu yi Anon Vabuung lok vu sa, besa hetii memö beto deneya, og ham jaḵ ni nabë Anutu yam vu ham ggovek ya in bē ḡegin ham.

29 Mehöti su yoh vu bē dok na Mehö Nipaya los niwëëk saga yi begḡang mebo yi kupeḵ pin vër rë. Nabë naduu mehö niwëëk saga govek, og mëm godeḵ yi kupeḵ pin sën nedo lok yi begḡang ayo lo.

30 Mehöti sën su sa alam yi rë lo, og nesis begö vu sa. Gemehöti sën su nelok vu sa menesupin sipsip ving rë lo, og netii sir meya denepalët lok.

31 Om sa nanër vu ham nabë Anutu yoh vu bē dahun mehönon hir ngaa nipaya los gägek pelësën pin sën denevong lo na. Gaḵ gägek pelësën sën denenër raḵ Anon Vabuung lo, og su rëḵ Anutu dahun na rë.

32 Log mehöti bē nanër gägek nipaya ti jaḵ Mehönon Nalu, og rëḵ Anutu dahun yi nipaya sënë na. Gaḵ nabë mehöti nanër gägek nipaya ti jaḵ Anon Vabuung, og su rëḵ Anutu dahun yi nipaya sënë na rë. Gaḵ rëḵ nama, vu gwëbeng gevu tamusën geving.”

*Kele Nipaya Nevuuk Anon Nipaya
(Lk 6:43-45)*

33 “Nabë ham baroh kele nivesa, og yö rëḵ ngis anon nivesa. Nabë ham baroh kele nipaya, og yö rëḵ ngis anon nipaya. In hil nehalë kele anon rëḵ mëm hil narak ni nebë kele nivesa ma nipaya.

34 Nyël nalu ham! Ham su yoh vu bē nanër gägek nivesa rë, in ham alam nimin paya. Yönon, ham nenër gägek verup avimin yoh vu ngaa sën ham kwamin nevo lok ayomin lo.

35 Om mehö nivesa neḡo ngaa nivesa vër lok ngaa nivesa sën nesupin menegḡep lok ayo lo, menenër yam rangah,

log mehö nipaya neko ngaa nipaya vër loḵ ngaa nipaya sën nesupin meneggëp loḵ ayo lo, menenër yam rangah.

³⁶ Om sën sa nanër vu ham nabë gagek jeggin jeggin pin sën alam denenër lo, og rëḵ Anutu gevong nyëvewen doḵ nah vu sir doḵ buk sën gengo alam pin hir gagek lo.

³⁷ In hong gagek rëḵ nanër hong nabë hong mehö nim vesa ma rëḵ nanër hong nabë hong mehö nim paya.”

*Alam La Deketag Vu Yesu Bë Degelë Ngaa Böp
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)*

³⁸ Nër saga ggovek lob alam-horek-yi la los alam Parisai* la denër vu yi bë, “Tatovaha, he hevongin bë gwevong ngaa böp ti behe galë.”

³⁹ Lom nër yah vu sir bë, “Ham alam sën nedo dob-ë, ham alam nimin paya. Ham nebë avëh baggëb, om sën ham nekwetag bë ham gwelë ngaa böp. Rëḵ mu sa su rëḵ gevong ngaa böp vu ham rë. Gaḵ sëḵ gevong ngaa böp nabë sën mehö-nenër-gagek-rangahsën Yona yi ngaa böp lo mu vu ham beggovek.

⁴⁰ Wirek Yona neggëp loḵ gël böp ayo yoh vu rangah löö gebuk löö, lom Mehönon Nalu rëḵ gëp doḵ dob ayo noh vu rangah löö gebuk löö nabë saga.

⁴¹ Log vu Buk-tamusën og Anutu rëḵ seggi mehönon hir gagek, lob rëḵ alam Nineve kedi debare medenanër gagek jaḵ alam vu buk sënë nabë denevong ngaa nipaya. In alam Nineve dengo Yona aye bedeggërin sir yah vu Anutu. Gaḵ Mehö sën nedo agi kesuu Yona, rëḵ ham su wërin ham rë.

⁴² Log vu Buk-tamusën og Anutu rëḵ seggi mehönon hir gagek, lob rëḵ avëh-los-bengö vu dob nyë sën sang-neverup lo kedi bare menanër gagek jaḵ alam vu buk sënë nabë denevong ngaa nipaya. In avëh-los-bengö sënë yam vu dob nyë in bë gengo Solomon* yi gagek los kwa böp. Gaḵ Mehö sën nedo agi og kesuu Solomon*, rëḵ ham su ngo aye rë.”

*Memö Yom Ggökin
(Lk 11:24-26)*

⁴³ “Memö nipaya sën to meya in mehönon ti lo, og to meya medo neyoh nyëg nivevo benesero nyëg len ti in bë sewah doḵ, rëḵ su netöḵ rak rë.

⁴⁴ Lom nër bë, ‘Maam saḵ nah mena galë beggang sën sa nado loḵ wirek lo rë!’ Lob yah verup rëḵ nelë bë desekee beggang sën lo bedevoneḵ vu benedo meris.

⁴⁵ Lob rengö yi beyah ḵo memö nemadvahi-bevidek-luu sën denevong ngaa nipaya rot medenekesuu yi lo, beyom denedo loḵ beggang sënë. Lob mehö sën nedo paya wirek lo mëm nedo paya ya veröḵ yi rot. Om ngaa nipaya nabë sënë rëḵ natöḵ vu alam nij paya sën denedo gwëbeng agi nabë saga.”

Yesu Ata Lo Ari Lo
(Mk 3:31-35; Lk 8:19-21)

⁴⁶ Yesu nahën nenër gagek nebë sënë vu alam, log ata gari lo yam denare dobnë in bë losho debengwëng.

⁴⁷ Lob mehöti nër vu bë, “Gelë, atam losho arim lo yam denare dobnë in bë ham los bengwëng.”

⁴⁸ Lob Yesu nër gagek yah vu mehö sënë bë, “Satag re? Gesarig re lo?”

⁴⁹ Lob tato yi hur lo raḡ nema genër bë, “Gwelë! Atag lo arig lo sënë.

⁵⁰ Alam sën denesepa loḡ Amaḡ vu yaḡek kwa lo, og sir saga mëm detu sarig lo, savëhnög lo, sataḡ lo!”

13

Mehö Netetëhin Nos Gahis Vu Huk
(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Vu buk saga Yesu vu beggang ayo meto meya dobnë, beya nedo dus vu ngaggee böp nenga.

² Loḡ alam yu böpata deya vu yi, lob Yesu raḡ ya nedo yaḡ ti, galam pin denare ngaggee nenga.

³ Log nër gagek peggirinsën ngahiseḡë vu sir bë, “Ham gwengo rë! Mehö netetëhin nos gahis ti to meya huk anon in bë tetëhin yi nos gahis.

⁴ Netetëhin nos gahis, lob vahi to nedo loḡ aggata sën neyoh huk vuheng lo, lom soḡ yam degga pevis.

⁵ Log gahis la to meraḡ nedo dob mahen teka sën raḡ neggëp gelöng vavunë lo, om kip pevis in dob mahen teka mu,

⁶ lob hes tum bebev raḡ lom meran ya, in gëga su luḡ ya dob gebinë rë.

⁷ Log gahis vahi to meloḡ ya nedo vos niggin ggin ayo, lob vos niggin ggin sënë kip merig meggök nos bevong paya.

⁸ Log gahis la to meluḡ ya nedo dob jeji, lob rig besis anon nivesa. La sis anon mehödahis nemadvahi, gela sis anon mehödahis löö, gela sis anon mehödahis ti benemadluho.

⁹ Mehöti bë nenga neggëp, og gëngo gagek sënë.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Degwa Rangah
(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

¹⁰ Lob yi hur maluh ya deloḡ tepëḡ in yi bë, “Genër gagek pin netu gagek peggirinsën vu sir in va?”

¹¹ Loḡ nër yah vu sir bë, “In Anutu tateḡin Nyëḡ-yaḡek-yi yi gagek vunsën degwa vu ham, gaḡ su tateḡin vu alam sënë rë.

¹² Mehöti sën neraḡ gagek degwa ni lo, og rëḡ jaḡ la degwa ni geving rot, gemehöti sën su neraḡ gagek degwa ni rë lo, og rëḡ kwa birekin teka sën neraḡ ni lo benama na veröḡ yi.

¹³ Senër gagek peggirinsën vu sir in bë rëk degelë mu gesu dejak ni rë, log degengo mu gesu denatök jak gagek degwa rë.

¹⁴ Om mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya yi gagek anon rak, sën nër nebë:

‘Ham nengamin rëk gengo, rëk ham kwamin su rëk natök jak rë.

Ham malamin rëk gelë, rëk ham su rëk jak degwa ni rë.’

¹⁵ GeYesaya nër rak sir ving bë:

‘Nabë saga, in alam sënë ayoj niwëëk,
medemir nengaj gedekebu malaj
in bë malaj rëk gelë genengaj rëk gengo,

lob dejak ni medegerin sir lob sa gevong benijvesa jak.’

¹⁶ Gak mu hamek kwamin vesa in ham malamin nelë sa los ham nengamin nengo sayeg.

¹⁷ Sa nanër vu ham yönon nabë: Wirek alam-denenër-gagek-rangahsën los alam yohvu ngahisekë denetung malaj in bë degelë ngaa sën ham nelë agi, rëk su denelë rë. Log denebë nengaj in bë degengo gagek sën ham nengo agi, rëk su denengo rë.”

*Gagek Peggirinsën Rak Mehö Netetëhin Gahis Lo Yi Degwa
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)*

¹⁸ “Om ham gwengo gagek peggirinsën rak mehö netetëhin gahis lo degwa rë.

¹⁹ Alam sën denengo Nyëg-yagek-yi yi gagek rëk su kwaj netök rak degwa rë lo, og sir nebë gahis sën to nedo loḵ aggata, in Mehö Nipaya lo yam nesepos gagek lo vër in ayoj.

²⁰ Log gahis sën to nedo rak gelöng vavunë lo, nebë alam sën denego gagek medeko rak pevis mekwaj vesa in.

²¹ Rëk mu sir nebë nos gega sën neraḵ vu gelöng lo, lob su denedo hus ading rë. Bë ngaa maggin ti natök jak sir, ma mehö la denanër sir in desepe loḵ sa gagek, og rëk dedëëin na pevis.

²² Log gahis sën to meloḵ ya vos niggin ggin ayo lo, nebë alam sën denengo gagek, loḵ newaj neraḵ in ngaa dob yi lo. Gahëj ving monë lu ngaa rot ggök ya gagek, lom diiḵ gesu sis anon rë.

²³ Log gahis sën to meluḵ ya dob jeji lo nebë alam sën denego gagek bedetök rak degwa bedenevong ving bedenevong banon rak lo. La denesis anon mehödahis nemadvahi, gela denesis anon mehödahis löö, gela denesis anon mehödahis ti benemadluho.”

Gagek Peggirinsën Rak Vos Nipaya Kip Loḵ Huk

²⁴ Loḵ nër gagek peggirinsën ngwë ggökin vu sir bë, “Sën Nyëg-yagek-yi anon jak lo, og yik nebë mehönon ti tetëhin nos gahis nivesa loḵ yi huk.

²⁵ Lob neggëp yiing buk, log mehö sën nelë yi paya lo, tetëhin vos nipaya gahis ggök ya nos gahis lo vavunë geneya.

²⁶ Lob gahis lo kip meböp rak ggovek bebë ngis anon, loḵ delë vos nipaya lo kip merivin loḵ ving.

²⁷ Lob yi hur ya denër vu yi bë, ‘Mehö böp, maḵ getetëhin gahis nivesa loḵ hong huk, log vos nipaya sën kip agu yam vu tena?’

²⁸ Loḵ nër vu sir bë, ‘Mehö sën nelë sa paya lo vong ngaa sënë!’ Lom yi hur deloḵ tepëḵ in yi bë, ‘Om he na bepul vos sënë na?’

²⁹ Rëḵ nër yah bë, ‘Ma! Bë ham bepul vos na, og maḵ ham rëḵ bepul nos la geving.

³⁰ Om ham naḵöök geluho desarömin sir medebare gebuk sën hil abo nos anon lo rë. Lob doḵ buk saga og sëḵ nanër vu alam sën debo nos anon lo nabë dengap vos nipaya jaḵ bun namugin bena degetë jaḵ na nengwah, log mëm dengupin nos anon jaḵ na sa jök.’ ”

Gagek Peggirinsën Rak Gahis Mahen Teka

(Mk 4:31-32; Lk 13:18-21)

³¹ Loḵ Yesu nër gagek peggirinsën ngwë vu sir ggökin bë, “Sën Nyëg-yagek-yi anon jaḵ lo, og yiḵ nebë mastet* gahis sën mehöti ḵo meya mehin loḵ yi huk.

³² Nos gahis saga mahen teka genos gahis pin kesuu, rëḵ tum nekip lob böp nerak benekesuu nos pin geya netu ḵele, besoḵ sën denevëëng medeneya agi yam denejegwi newisej loḵ nema.”

³³ Log nër gagek peggirinsën ngwë vu sir nebë, “Sën Nyëg-yagek-yi anon jaḵ lo, og yiḵ nebë yiist* sën nevong bebrët nerig lo. Avëh ti ḵo meya sarömin ving parawa ḵetuḵ löö loḵ gabum, lom yiist* köd parawa pin sënë merig.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën

(Mk 4:33-34)

³⁴ Yesu nër gagek peggirinsën pin saga gesu nër ti rangah rë, gaḵ nër tu gagek peggirinsën mu vu alam yu böpata saga.

³⁵ In mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya yi gagek sënë anon jaḵ. Sën nebë:

‘Sëḵ nanër vu sir jaḵ gagek peggirinsën.

Gesëḵ nanër gagek sën nevun yi loḵ buk sën Anutu tung yaḵ los dob meneggëp rot meverup gwëbeng agi vu sir.’

Gagek Peggirinsën Rak Vos Nipaya Lo Degwa

³⁶ Yesu nër ggovek, log vuu alam yu böpata saga ya, gelok yah beggang ayo, lob yi hur maluh ya deloḵ tepëḵ in yi bë, “Genanër gagek peggirinsën sën vos nipaya kip loḵ huk anon lo degwa rangah vu he rë.”

37 Lob nër yah vu sir bë, “Mehö sën nevaroh nos gahis nivesa saga og Mehönon Nalu.

38 Gedob pin sënë nebë huk, genos gahis nivesa saga nebë alam sën detu Anutu yi hur, gevos nipaya saga nebë Mehö Nipaya Satan yi hur lo.

39 Log mehö netetëhin vos nipaya gahis lo, saga Satan. Log buk sën dengupin nos lo, saga og buk sën dob los yagek nama na lo. Galam sën dengupin nos lo, sagağ angër lo.

40 Log sën dengupin vos nipaya mena debesi pin jak nengwah lo, og yik rëk degevonğ nabë sënë dok Buk-tamusën.

41 Dok buk saga Mehönon Nalu rëk gevong yi angër na dengupin alam nij paya pin sën depelëpin alam-vongvingsën-yi lo geving alam pin sën denevonğ ngaa nipaya lo, bedegeko sir vër in Anutu-yi-Nyëğ.

42 Lob rëk degetë sir dok na nengwah, bedengu los degeköo nyëj.

43 Lob vu buk saga Anutu-yi-alam rëk denajëh nabë hes gëp Amaj-yi-Nyëğ. Mehöti bë nenga neggëp og gengo gagek sënë!”

Gagek Peggirinsën Rağ Mehö Nesero Yi Monë Loğ Huk Anon

44 “Log sën Nyëğ-yagek-yi anon jak lo, og yik nebë kupek nivesa sën mehöti vun meneggëp loğ dob bemehö ngwë tøk vu, log vun yah ggökin. Kwa vesa rot geya nevonğ yi ngaa pin balam debago beko monë rağ pin, lom yah bago dob len ti sënë betu yi ngaa.”

Gagek Peggirinsën Rağ Kumkum

45 “Log sën Nyëğ-yagek-yi anon jak lo, og yik nebë mehö-nebago-ngaa nesero kumkum nivesa in bë bago.

46 Tøk vu kumkum ti bemalangeri rot beyi monë böpata rot. Lom ya mevong yi kupek pin balam debago, lob ko monë rağ betum yah bago kumkum malangeri sënë rağ betu yi ngaa.”

Gagek Peggirinsën Rağ Lek-gël-yi

47 “Log gagek peggirinsën ngwë nebë sënë: Sën Nyëğ-yagek-yi anon jak lo, og yik nebë lek-gël-yi ti sën denetë luk ya loo beggërin gël aggagga loğ.

48 Lek pup lom dedadii rağ yam ronek, bedeggooin gël nivesa loğ ya gabum, gedetë nipaya ya.

49 Lob buk sën yagek los dob nama na lo, og rëk nabë sënë. Angër rëk nam degeko alam nij paya vër dok alam nijvesa vuheng,

50 bena degetë sir dok na nengwah, bedengu los degeköo nyëj.”

Gagek Peggirinsën Rağ Mehöti Los Yi Kupek Mewis Los Mugeng

⁵¹ Log Yesu loḵ tepëḵ in sir bē, “Maḵ ham raḵ gageḵ mewis pin sēnē degwa ni?” Lom deyogek bē, “Ēē-ē!”

⁵² Lob nēr yah vu sir bē, “Mehō-horek-yi sēn nengo gageḵ raḵ Nyëḡ-yageḵ-yi venuh ggovek lo, saga nebē beggang ala ti. Loḵ ya yi beggang-kupeḵ-yi ayo beḵo yi kupeḵ mewis los muḡeng loḵ ti beluḵ yom.”

Alam Nasaret Deruu Demij Vu Yesu

(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

⁵³ Yesu nēr gageḵ peggirinsēn saga vu sir ggovek log vuu hir nyëḡ ya,

⁵⁴ geyah ben menenēr Anutu yi gageḵ vu yi alam loḵ hir dub-supinsēn-yi. Lom avij tōḵ medenēr bē, “Mehō sēnē ḵo kwa los ngaa böp böp sēnē vu tena?”

⁵⁵ Yosep sēn mehō nelev beggang lo nalu yi! Gata Maria! Gemā ari lo sēn Yakobus geYosep geSimon geYudas lo?

⁵⁶ Gavëhnō lo sēn denedo ving hil-ē! Log maḵ ḵo ngaa pin sēnē vu tena?”

⁵⁷ Denēr nebē sēnē, log denelē yi paya. Rëḵ Yesu nēr vu sir bē, “Alam vu nyëḡ pin denēḵo mehō-nenēr-gageḵ-rangahsēn arëḵ raḵ, gaḵ yō hir alam, gesir sēn losho beggang-bu timu lo, og ma!”

⁵⁸ Lob su vong ngaa böp ngahiseḵē vu nyëḡ saga rē, in su ayoḵ neya timu vu yi rē.

14

Degwa Sēn Herot Kuung Bē Jon In Yesu Lo*

(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

¹ Vu buk saga Herot* tu distrik Galilea ala menedo, bengo Yesu bengō.

² Lob nēr vu yi alam sēn denengo gageḵ ggëp avi lo bē, “Yiḵ Mehō-neripek-alam Jon lo sēnē! Kedi raḵ ggōkin vu bedub, om sēn nevong ngaa los niwëëḵ ata nebē agi.”

³ Herot* nēr bē saga in jom Mehō-neripek-alam Jon beduu yi ahon wirek betung yi ya ḵarabus. Herot* vong raḵ ari Pilip venē Herodias sēn ggodeḵ yah tu venē lo.

⁴ In Jon nēr vu Herot* bē, “Su geḵo avëh sēnē niröp rē!”

⁵ Lom Herot* bē ngis yi menadiiḵ rëḵ ggönengin alam Yuda in kwaj nevo Jon bē yi mehō-nenēr-gageḵ-rangahsēn ti.

⁶ Betum buk sēn Herot* kwa vo yi buk sēn ata ḵo yi wirek lo, lob vong nos böp balam la desupin sir ving yi, geHerodias nalu avëh yam nelöo loḵ malaj.

⁷ Lob Herot* lē bahē nivesa rot in yi, lob nēr yönon rot vu avëh avō sēnē getato nema ya vavunē bē, “Bē genanēr ngaa ti vu sa, og sëḵ bo nöḵ vu hong yönon!”

⁸ Lob Herodias loḵ nalu avèh ahè bemèm nër vu Herot* bë, “Gwetung Mehö-neripek-alam Jon yu doḵ gabum ti megebo vu sa pehi sènè!”

⁹ Nër nebë sènë lom mehö-los-bengö Herot* ayo maggin, rëḵ kwa vo gagek sèn nër yönon getato nema ya vavunè lo, in neggönengin alam vatëveḵ sèn deyam in yi nos böp lo denḡo. Lob nër bë degevonḡ noh vu saga.

¹⁰ Lom vonḡ mehöti ya begganḡ ḵarabus ayo meketöv Jon kwa.

¹¹ Lob deḡo yu loḵ gabum ti beyam devo vu avèh avö sènë, beḡo meyah vo vu ata.

¹² GeJon yi hur maluh yam deḡo anon meya delev. Delev ggovek, log ya denër vu Yesu.

Yesu Vet Alam 5,000

(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)

¹³ Yesu ngo gagek sènë lob vuu nyëḡ saga gerak yaḡ meya nyëḡ-yumeris tahsèn ti. Loḵ alam denḡo lom devuu nyëḡ böp gedeyoh roneḵ bedesepa yi medeya.

¹⁴ Lob Yesu ya verup merak yah roneḵ vu nyëḡ-yumeris, lob lè alam ngahiseḡe saga bekwa vonḡin sir, lob vonḡ behir alam nijraksèn nijvesa rak.

¹⁵ Log sehuḵ luḵ lob yi hur maluh ya denër vu yi bë, “Nyëḡ-yumeris tahsèn sènë behes mala ya ggovek, om gwevonḡ alam sènë deketëḡin sir medena denoh vu begganḡ-bu ti ti in debaḡo hir nos.”

¹⁶ Rëḵ Yesu nër vu sir bë, “O, su dena! Gaḵ ham bet sir!”

¹⁷ Rëḵ denër yah vu yi bë, “Rëḵ mu hil hed brèt nemadvahi gegël luu mu-o!”

¹⁸ Rëḵ nër yah bë, “Ham gweḡo nam vu sa rë!”

¹⁹ Lom nër vu alam bë degeto demedo jaḵ pahup, log ḵo brèt nemadvahi gegël luu lo rak, log varah mala rak yaḡek gejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu. Log mëm deḡo bevo vu yi hur maluh beya devo ggelek alam saga.

²⁰ Lob sir pin degga meyoh vu sir, log desupin vahi sèn nahèn nedo lo loḵ sap nemadluho-bevidek-luu.

²¹ Alam sèn degga nos lo sir maluh yoh vu 5,000, gesu detevin avèh los hurmahèn ving rë.

Yesu Vare Neya Rak Ngaggee Vavunë

(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

²² Ggovek log Yesu vonḡ yi hur maluh bë dejak na yaḡ bedena ngaggee nenga vahi namuḡin, gegevonḡ alam bedenah bej rë.

²³ Vonḡ alam deya ggovek, log yö ti ya los ḵedu in bë najom jaḵ, lob nahèn ya nedo ḵedu gebuk loḵ.

²⁴ Geyag to meya ngaggee vuheng rot, lom sang vë niwëek yam ggëp yag neru, lob ngaggee tëë luḵ ya yag rot.

²⁵ Lob dus rak in bë nyëg geheng, log Yesu vare neya rak ngaggee vavunë betök ya vu sir.

²⁶ Delë bë vare neya rak ngaggee vavunë, lom delëk mekenuj verup medenër bë, “Alam diiksën kenuj ti!”, gedeggöneng medengeek.

²⁷ Rëk Yesu pevis benër ya vu sir bë, “Ham su newamin jak! Yik sa sënë om ham su göneng.”

²⁸ Lom Pita nër yah vu bë, “Mehöböp! Nabë hong saga, og genanër gesa bare jak ngaggee vavunë benök vu hong!”

²⁹ Lom Yesu nër bë, “Genam!” Lob Pita vuu yag geto meya nare rak ngaggee vavunë meya vu Yesu,

³⁰ rëk ngo sang dedun, lom ggöneng bevongin bë duk na ngaggee bengaggee jehöö yi. Lob ngeek in Yesu bë, “Mehöböp, genajom sa jak!”

³¹ Lom Yesu pevis bejom Pita rak genër vu yi bë, “Su ayom neyam timu vu sa yönon rë! Ayom luu luu in-a?”

³² Lob luho deraḵ yah yag, log sang maya avuti.

³³ Lob alam sën denedo rak yag lo depetev medeneggëp loḵ vaha gedenër bë, “Anutu nalu hong yönon rot!”

Yesu Vong Alam Niraksën Ngahisekë Vu Genesaret Meni-
jvesa Rak*

(Mk 6:53-56)

³⁴ Ggovek, loḵ ya deverup ngaggee vahi beya detök ya Genesaret*,

³⁵ lob alam vu nyëg sagu deraḵ ni bë Yesu, lob devong gagek ya nyëg dus dus pin bedeko alam nijraksën pin yam vu yi.

³⁶ Gedeketag vu yi bë yik alam nijraksën degebë nemaj jak yi röpröp nyë mu. Lob sir pin sën denebë nemaj rak lo og nijvesa nerak.

15

Anutu Yi Horek Kesuu Hil Kenud Hir Horek

(Mk 7:1-13)

¹ Parisai* la losho alam-horek-yi la vu Yerusalem bedeyam vu Yesu bedenër bë,

² “Tum hong hur maluh denekeyeh alam hib wirek hen hir horek sën devong vu hil agi lo in-a? Su deneripek nemaj mugin rëk mëm denegga nos rë!”

³ Rëk Yesu nër yah vu sir bë, “Log yik ham nebë saga! Nebë va sën ham ngo nesepa loḵ alam hib wirek hen hir horek geham nekweyeh Anutu yi horek-ë?”

⁴ Anutu nēr bē, ‘Gegurek amam lu atam babuj’ genēr ving bē, ‘Mehōti bē nanēr gāgek nipaya jak ama ma ata, og ham tengwa yi menadiik’.

⁵ Rēk ham nenēr bē, ‘Mehōti yi monē lu ngaa neggēp in bē doḡ vu ama ma ata jak, rēk mu nanēr vu yi nabē, “Sa bē doḡ vu meluu megevong sa ngaa sēnē nōk vu meluu, rēk mu rēk nama, in sehooiḡ raḡ ggovek in bē natu seriveng vu Anutu”,

⁶ og ggovek, mehō saga su doḡ vu ama lu ata jak.’ Rēk mu ham nedahun Anutu yi gāgek raḡ ngaa nebē saga in bē ham ngo sepa doḡ alam hib wirek hen hir gāgek.

⁷ Ham alam kwamin luu! Mehō-nenēr-gāgek-rangahsēn Yesaya nēr gāgek sēnē raḡ ham nirōp nebē:

⁸ ‘Alam sēnē denēko sarēg raḡ verup avij,
rēk mu ayoj yō neggēp ading in sa.

⁹ Yō denenēr mehōnon hir horek gedenenēr bē, “Anutu yi horek sēnē!”
lob denēko sa raḡ meris mu.’ ”

*Nгаа Sēn Nevong Mehōhon Benij Paya Nerak
(Mk 7:14-23)*

¹⁰ Lob Yesu supin alam deyam vu yi benēr vu sir bē, “Ham gwengō beham jak ni.

¹¹ Ngaa sēn nelōk ya mehōnon avij lo, og su nevong benij paya nerak rē. Gaḡ mēm ngaa sēn nedo loḡ mehōnon ayoj berak neverup avij lo mu, sēn nevong benij paya nerak.”

¹² Lob yi hur maluh ya denēr vu yi bē, “Alam Parisai* denḡ hong gāgek saga lob ayoj nipaya. Ma gerak ni?”

¹³ Rēk Yesu nēr yah bē, “Ngaa pin sēn Amag vu yagek su nevaroh rē lo, og rēk bepul los gēga na.

¹⁴ Ham naḡōōk geyō hir ngaa! Alam malaj ḡenod lob dekuung bē detato aggata vu alam malaj ḡenod ngwē. Bē mehō mala ḡenod ngwē tato aggata vu mehō mala ḡenod ngwē, og rēk luhoho debēs lii doḡ ti.”

¹⁵ Lom Pita nēr yah vu Yesu bē, “Om genanēr gāgek pegirinsēn sēnē degwa behe gango rē!”

¹⁶ Rēk Yesu nēr bē, “Om ham ngo nahēn gēham su nerak ni rē?”

¹⁷ Maḡ ham su raḡ ngaa pin sēn hil naha lo ni bē nelōk ya hil avid beya nare loḡ hil ahēd ḡevus, loḡ tum to neluḡ ya asoreng rē?

¹⁸ Gaḡ ngaa sēn raḡ neverup mehōnon avij beto neyam rangah lo, sēn yam ggēp ayoj. Lob ngaa nebē sēnē sēn nevong bemehōnon nij paya nerak.

¹⁹ In ngaa sēn neverup ayoj lo nebē sēnē: Kwaj nevo ngaa nipaya, denesis mehōnon medenediik, denegodeḡ alam venēj

ma reggaj, magëm los avö deneggodek sir, deneggodek ngaa, denenër gagek kuungsën, denenër gagek pelësën.

²⁰ Ngaa pin sënë nevonğ bemehönon nij paya nerak. Gak bë mehönon dega nos besu dejipek nemaj namuğın rë, og saga su nevonğ benij paya nerak rë.”

Kanaan Avëh Vong Ving Yesu Anon Rot
(Mk 7:24-30)

²¹ Lob Yesu kedi rak loğ nyëğ saga beya distrik Ture los Sidon.

²² Lob avëh-yu-ngwë ti vu Kanaan nedo sagu beyam tahi bë, “O Mehöböp! Davit* yi Mewis hong! Kwam gevong in sa! Memö nipaya ti gwang ya sa nalug avëh ayo benevasap yi rot!”

²³ Rëk Yesu su nër gagek ti loğ yah vu yi rë. Lob yi hur maluh deyam vu yi medenër bë, “Avëh sënë tahi megejiin hil rot, om gwevong nah!”

²⁴ Rëk Yesu nër yah bë, “Anutu vong sa meseyam in sedok vu sipsip mala-masën vu Israel mu!”

²⁵ Rëk avëh yam dus bepetev meneggëp loğ vaha genër bë, “Mehöböp gedok vu sa!”

²⁶ Loğ Yesu nër rak gagek peggirinsën yah vu yi bë, “Su yoh vu bë hil gaço hurmahen hir nos vër begetë na vu anöö rë!”

²⁷ Rëk avëh nër bë, “Mehöböp, sagak yönon, gak mëm anöö denepatu nos metes sën alaj denevong meneluk ya reek len lo!”

²⁸ Nër nebë sënë, lom Yesu nër yah vu yi bë, “O avëh! Ayom neyam timu vu sa yönon rot, om ngaa sën genevongin lo rëk anon jak vu hong.” Lom loğ hes mala saga avëh nalu nivesa rak yah ggökin.

Yesu Vong Balam Niraksën Ngahisekë Nijvesa Rak

²⁹ Log Yesu ya rak beya metök ya ngaggee böp Galilea nenga. Besepa meya teka loğ mëm rak ya kedu ti beto nedo.

³⁰ Lob alam ngahisekë desupin sir medeyam vu yi. Lob deko alam vahaj nipaya, sekëj vegguu, malaj kenod, kwaj ngengöleng, geniraksën vahi ving, bedeyam vu yi. Bedebë sir loğ Yesu vaha, lob vong benijvesa rak.

³¹ Lob alam saga kenuj ya in denelë alam kwaj ngengöleng denevongwëng, galam sekëj vegguu sekëj nesor yi, galam vahaj nipaya deneya aggata, galam malaj kenod denelë nyëğ. Lob deko Israel hir Anutu arë rak.

Yesu Vet Alam 4,000
(Mk 8:1-10)

³² Lob Yesu supin yi hur maluh lo benër vu sir bë, “Sa kwag paya in alam sënë, in denedo buk löö ving sa benos main sir.

Lob sa su hevongin bë gevong sir na rë, in meyip rëk gevong sir bemaalaj pebilin gëp aggata bedebës.”

³³ Loḵ yi hur maluh denër vu yi bë, “Nyëg-yumeris sënë, om hil rëk gako nos vu tena mabet alam yu böpata sënë jaḵ-a?”

³⁴ Rëk Yesu nër yah vu sir bë, “Ham brët va la neggëp vu ham-a?” Lom denër yah bë, “He hōmin brët nemadvahi-bevidek-luu gegël mahen luu.”

³⁵ Lob Yesu nër vu alam beto denedo dob.

³⁶ Log ḵo brët nemadvahi-bevidek-luu, gegël luu lo raḵ, gejom raḵ in los kwa vesa ya vu Anutu, log dego bevo vu yi hur maluh, beya devo ggelek alam.

³⁷ Degga beyoh vu sir, log vahi nedo bedesupin loḵ jebeng nemadvahi-mevidek-luu.

³⁸ Log alam sën degga nos lo sir yoh vu 4,000, gesu detevin avëh los hurmahen ving rë.

³⁹ Log mēm Yesu vong medeketëḵin sir medeya, log raḵ yag meya los Magadan.

16

Alam Parisai los Sadukai* Detahi Bë Degelë Ngaa Böp
(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)*

¹ Alam Parisai* los Sadukai* deyam in bë deseggi Yesu, lob denër bë gevong ngaa böp yagek yi ti bedegelë.

² Rëk nër yah vu sir bë, “Ham nelë bë gerub nevarah sehuksën lob ham nenër bë, ‘Gerub varah sehuksën, om nyëg rëk gevang neheng.’

³ Log ham nelë ḵeḵup nekebu monbuk, lom ham nenër bë, ‘Ḵeḵup kebu monbuk genyëg malakenu rot, om vongin ayöong los hob nam!’ Ngaa nebë sënë netato vu ham beham ngo neraḵ ni, rëk ham su neraḵ ngaa sën neggëp ham malamin gwëbeng-ë ni rë!

⁴ Ham alam nimin paya, ham nebë avëh baggëb, om sën ham kwetag bë ham gwelë ngaa böp. Rëḵ mu sa su rëk gevong ngaa böp ti beham gwelë rë. Gaḵ sëḵ tato ngaa böp nabë sën Yona yi ngaa böp lo vu ham mu beggovek.” Log Yesu vuu sir geya.

Gagek Peggirinsën Raḵ Alam Parisai Los Sadukai* Hir
Yiist* Sën Nevong Brët Menerig Lo
(Mk 8:14-21)*

⁵ Yi hur maluh derak yag ving yi medeya ngaggee nenga vahi, rëk kwaj virekin nos gesu deḵo la sepa rë.

⁶ Loḵ Yesu nër vu sir bë, “Ham gwegin ham in alam Parisai* los Sadukai* hir yiist*!”

⁷ Lob yö denër vu sir bë, “Hil su haḵo nos la sepa rë, om sën nenër aga!”

⁸ Yesu raḅ ni lob nēr bē, “Ham su ayomin neyam timu vu sa yōnon rē! Ma nebē va sēn ham nesap ham raḅ bē ham su ḅo nos la sepa rē-ē?”

⁹ Ma ham nahēn geham su raḅ ni rē? Maḅ ham su kwamin nevo brēt nemadvahi sēn alam 5,000 degga gesap va la sēn ham supin loḅ lo rē?

¹⁰ Log maḅ ham su kwamin nevo brēt nemadvahi-bevidek-luu sēn alam 4,000 degga geham supin loḅ jebeng va la lo rē?

¹¹ Ma ham su raḅ ni rē? Sa su nanēr nos vu ham rē! Gaḅ senēr vu ham bē ham gwegin ham vu Parisai* los Sadukai* hir yūist*!”

¹² Lob mēm derak ni bē su nēr raḅ yūist* sēn brēt yi lo rē. Gaḅ nenēr bē degegin sir vu Parisai* los Sadukai* hir gāgek.

Pita Nēr Yesu Rangah Bē Mehō Sēn Anutu Ggoin Raḅ In Bē Gēko Hil Nah

(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

¹³ Yesu ya los Sisarea vu distrik Pilipi, lob loḅ tepēḅ in yi hur maluh bē, “Alam denenēr Mehōnon Nalu bē yi re?”

¹⁴ Lob denēr yah bē, “Mehō la denenēr bē Mehō-neripek-alam Jon. Log la denenēr bē Elia. Log la denenēr bē Yeremia, ma mehō-nenēr-gāgek-rangahsēn wirek hen ti.”

¹⁵ Loḅ Yesu loḅ tepēḅ yah vu sir bē, “Gaḅ hameḅ nenēr bē sa re?”

¹⁶ Loḅ Simon Pita nēr yah bē, “Hong Kerisi*! Anutu malatumsēn Nalu hong!”

¹⁷ Lom Yesu nēr yah vu yi bē, “Jon* nalu Simon! Kwam vesa anon! Alam dob sēnē ti su tateḅin gāgek sēnē vu hong rē. Gaḅ Amag sēn nedo yāgek lo yō tateḅin vu hong.

¹⁸ Om sa nanēr vu hong nabē hong Pita (sēnē degwa nebē gelōng), lob sēḅ dev sa dub jaḅ medo gelōng sēnē, geNyēg Nipaya su yoh vu bē bare megedu begō jaḅ dub sēnē rē.

¹⁹ Sēḅ bo kii Nyēg-yāgek-yi vu hong. Gēngaa sēn genanērin vu dob lo, og Anutu rēḅ nanērin vu yāgek geving. Gēngaa sēn gēngogekin vu dob lo, og Anutu rēḅ bo veyovin gēp yāgek geving.”

²⁰ Log Yesu nēr niwēek vu yi hur maluh bē su na denanēr vu mehō la nabē yi Kerisi*.

Yesu Nēr Yi Maggin Rangah Bē Rēḅ Nadiik Gekedi Jaḅ Nah

(Mk 8:31-9:1; Lk 8:22-27)

²¹ Log Yesu nēr rangah mugin vu yi hur maluh loḅ buk saga bē rēḅ na Yerusalem, lob alam-teta losho alam-denekoseriveng hir ggev, galam-horek-yi rēḅ debo vanē ngahiseḅē vu yi, gedengis yi menadiik, gebuk natu lōō rēḅ mēm kedi jaḅ nah gōkin.

²² Lob Pita ko yi meya nenga bevong gagek rak yi be, “Mehöböp, su rek nabë saga rë! Ngaa sënë su rek natok vu hong rë!”

²³ Lok Yesu ggërin yah benër vu Pita be, “Satan! Gebare nah sa demig, in genewërin sa aggata! Su kwam tok rak Anutu kwa rë, gak kwam nevo ngaa nebë sën mehönön yö kwaj nevo lo!”

²⁴ Log Yesu nër vu yi hur maluh be, “Mehöti be natu sa hur, og kwa birek in yi gekerë yi kelepeko* betamuin sa.

²⁵ In mehöti be kwa bo yi begegin nivesa, og rek anon mala nama. Gak mehöti be kwa birekin yi benadiik in sa, og rek medo mala-tumsën.

²⁶ Nabë mehöti yö geko yi jak in ngaa dob yi pin bemedo lok nadiik, og yi ngaa sënë rek dok vu yi nabë va? Ma mehönön rek debago Anutu jak va in gevong bedemedo malaj-tumsën-a? Ma!

²⁷ Mehönön Nalu rek nam los Ama yö niwëek geyi vunek vunek yagek yi geyi angër lo, lob dok buk sënë og rek bo nyëvewen dok nah ngaa pin sën mehönön denvong lo vu sir.

²⁸ Sa nanër vu ham yönön nabë ham sën nare agi vahi su rek denadiik rë, gak rek demedo medegelë geMehönön Nalu nom nabë mehö-los-bengö in gegin hil.”

17

Hur Maluh Löö Delë Bë Yesu Navi Agga Ngwë Rak (Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

¹ Buk nemadvahi-bevidek-ti ya ggovek, log Yesu ko Pita geYakobus luho ari Jon bederak kedu ading ti, beyö ya denedo.

² Lob delë be Yesu navi agga ngwë rak, bemala netum nebë hes, geyi tob veroo meris nebë davës.

³ Lob delë Moses lu Elia detok yam medenevengwëng ving yi.

⁴ Pita lë lob nër vu Yesu be, “Mehöböp, he nado mehalë ngaa sënë om mëm nivesa rot. Bë ahëm geving, og sedev numeng löö gëp sënë, ti vu hong, ngwë vu Moses, gengwë vu Elia.”

⁵ Nahën nevengwëng, log beggob veroo ti yam bom Yesu lööho, log gagek ti yam lok beggob ayo nebë, “Sa Nalug yik sënë, sën sahëg neving yi los halë yi nivesa lo. Ham gwebë nengamin vu yi!”

⁶ Yi hur maluh dengo sënë, lob deggöneng bedepetev beyuj ya dob.

⁷ Lok Yesu yam vu sir bebë nema rak sir genër be, “Ham su göneng rë, ham kwedi jak!”

⁸ Lob devër malaj rak rek su denelë mehöti ving rë, gak yik Yesu yö timu nare.

⁹ Sir vu kedu menahën deneluk medeneyah, lob Yesu nër niwëek vu sir bë, “Ngaa sën ham lë agi, og ham su na nanër vu mehö la. Rot bemëm Mehönon Nalu kedi jak nah gökin gëp bedub rë, lok mëm.”

¹⁰ Lom yi hur maluh delok tepëk in yi bë, “Lok nebë va sën alam-horek-yi denenër bë Elia rëk nom namugin lo?”

¹¹ Lok mëm tatekin yah vu sir bë, “Yönon, Elia rëk nom namugin besemu ngaa pin rë.

¹² Rëk mu sa nanër vu ham nabë Elia yam ggovek ya, rëk alam su derak ni rë, gedevong paya vu yi yoh vu yö kwaj. Gerëk debo vanë vu Mehönon Nalu nabë saga geving.”

¹³ Yesu nër nebë sënë, lob yi hur maluh derak ni bë nenër Mehö-neripek-alam Jon vu sir.

*Yesu Vong Hurmahen Ti Los Memö Benivesa Rak
(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43)*

¹⁴ Lok yah to detök vu alam yu böpata, lob mehöti verup vu Yesu beyun lus vu yi,

¹⁵ genër bë, “Mehöböpl! Kwam gevongin sa nalug. Bado nevong yi benavi nipaya rak rot. Nevesi yi rak nengwah los nevës bël beron ngahisekë.

¹⁶ Lob sa haço yam vu hong hur maluh lo rëk su deyoh vu bë degevong benivesa jak rë.”

¹⁷ Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Oo, ham alam dahis! Ham su vong ving rë! Sëk medo buk va la geving ham-a? Gesëk medo kerë ham maggin noh vu kwev va la geving-a? Maam ham gwëko hurmahen nam vu sa rë!”

¹⁸ Lob Yesu petupek rak memö, lob lëein hurmahen geto meya, log bado maya in yi pevis.

¹⁹ Lok Yesu losho yi hur maluh meris yö denedo, lob delok tepëk vu yi bë, “Nebë va sën he su ayoh vu bë getii memö sënë geto mena rë-ë?”

²⁰ Rëk Yesu nër vu sir bë, “Ham su nevong ving niwëek rë, om sën ham su yoh vu rë! Kë! Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë ham vongvingsën mahen teka mu nabë mastet* gahis, og ham rëk nanër vu kedu sënë nabë ‘Kwedi jak megena sagu!’, og rëk na. Bë ham gwevong geving yönon, og ham yoh vu bë rëk gwevong ngaa pin.

²¹ [Su aggata ngwë neggëp in bë hil getii memö nabë sënë geto dena rë. Gaç hil ayed gërin nos gehil najom jak mu og mëm.]”

*Yesu Nër Gagek Netu Luu Bë Rëk Nadiik Gekedi Jak Gökin
(Mk 9:30-32; Lk 9:43-45)*

²² Yah denedo Galilea lob buk ti lob Yesu nër vu yi hur maluh bë, “Rëk debo Mehönon Nalu dok na mehönon nemaj.

²³ Lob rëk dengis yi menadiik, loḵ buk natu löö lob kedi jak nah gökin.” Lob yi hur maluh ayoj maggin rot.

Yesu Bago Takës-dub-vabuung-yi

²⁴ Lob ya deverup Kapernaum, galam sën deneko takës-dub-vabuung-böp-yi lo ya deverup vu Pita bedelok tepëḵ vu yi bë, “Maḵ ham tatovaha netung takës-dub-vabuung-yi ving-a?”

²⁵ Lob Pita yogek bë, “Ëë-ë, netung lo!” Log loḵ ya beggang ayo, loḵ Yesu tum loḵ tepëḵ in yi mugin bë, “Simon! Kwam nevo bë? Alam-los-bengöj vu dob sënë, deneko takës-kupek-yi los deneko vu mehõnon tena? Maḵ yö deneko vu hir alam, ma deneko vu alam-yu-ngwë?”

²⁶ Lob Pita nër yah bë, “Deneko vu alam-yu-ngwë!” Lom Yesu nër bë, “Nebë saga, om hir alam su degetë takës gegëp!

²⁷ Rëḵ mu alu su gevong bahëj sengën. Om gena geseyu gwaak gëp ngaggee nenga, lob gël ti sën rëḵ berup namugin begweḵo jak lo, og gebasuh avi lob rëḵ genatök vu monë ti dok. Lob mëm gweḵo monë saga megena gwetë natu alu hed takës.”

18

Re Böp Vu Anutu-yi-nyëg-a?

(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

¹ Vu buk saga Yesu yi hur maluh ya deverup vu yi bedelok tepëḵ in yi bë, “Mehõ re tu muginsën vu Nyëg-yagek-yi kesuu alam pin-a?”

² Lob Yesu ḵo hurmahen ti yam bevarah loḵ malaj,

³ genër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë ham su gwërin ham gedahun ham nabë hurmahen nebë sënë rë, og ham su yoh vu bë rëḵ dok na Nyëg-yagek-yi rë.

⁴ Mehõti bë dahun yi rot nabë hurmahen sënë, og rëḵ natu muginsën vu Nyëg-yagek-yi kesuu alam pin.

⁵ Log mehõti bë kwa bo sa bedok vu hurmahen nabë sënë ti, og sagak loḵ vu sa.”

Nгаа Nipaya Sën Nevong Paya Vu Mehõnon Besu Denevong Ving Rë

(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ “Gaḵ bë mehõti geli sa alam sën ayoj neya timu vu sa mahen teka mu lo ti, begevong ngaa nipaya, og rëḵ geḵo nyëvewen böpata rot vu tamusën, gaḵ nabë deseyu gelöng böpata dok kwa gedegetë duk na loo vuheng namugin bemala nama, og mëm nivesa, in su kepë mehõnon la.

⁷ Gëp in alam vu dob sënë in ngaa nipaya neggëp merëḵ kepë sir. Yönon! Ngaa nipaya rëḵ berup, rëḵ mu gëp in alam sën denekepë mehõnon ngwë rak ngaa nipaya lo.

⁸ Lob nabë nemam ma vaham bë gevong bengaa nipaya kepë hong, og maam kwetöv megwetë na. Geyik nemam vahi timu ma vaham vahi timu, in mëm gemedo malam-tumsën degwata. In rëk nemam luu gevaham luu lob degetë hong dok na nengwah sën netum yoh vu buk los rangah lo.

⁹ Log nabë malam gahis vahi bë gevong bengaa nipaya kepë hong, og maam geselupek vër begwetë na. Geyik malam vahi mu medo in mëm gemedo malam-tumsën degwata. In rëk malam gahis luu lom degetë hong dok na nengwah sën neggëp Nyëg-nengwah-yi lo.”

Gagek Peggirinsën Rak Sipsip Ti Mala Ma
(Lk 15:1-7)

¹⁰ “Ham gwegin ham! In rëk ham gwekuung nabë hurmahen maluh los avëh nebë sënë sir ngaa meris. Ma! Sa nanër vu ham nabë hir angër vu yagek sën denegin sir lo vare denelë Amag sën nedo yagek lo yoh vu buk.

¹¹ [In Mehönon Nalu luk yam in bë geço alam malaj masën nah gökin.]

¹² Ham kwamin bo rë. Bë mehöti yi sipsip 100, lob bë ti mala nama, og rëk na sero ma rëk nama? Gaç rëk gevuu 99 bedebare kedu gena sero ti sën mala ma lo.

¹³ Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë natök vu sipsip ti saga, og rëk kwa vesa in rot kesuu sën kwa vesa in 99 lo.

¹⁴ Nebë sënë, om ham Amamin vu yagek nilël bë hurmahen nebë sënë ti su mala nama.”

Yesu Nër Gagek Rak Sën Hil Gango Arid Hir Ngaa Nipaya Degwa Lo
(Lk 17:3)

¹⁵ “Bë arim gevong ngaa nipaya vu hong, og ngo ti gena genanër yi nipaya tato vu yi rë. Lob nabë gengo ayem, og saga nebë geço yi yom vu hong.

¹⁶ Rëk nabë su ngo ayem rë, og gweko mehöti ma mehö luu geving bemelöö nah dok ti in meluu ma melöö nanër gagek rangah, og mëm ham rëk semu.

¹⁷ Rëk nabë su ngo melöö ayemin rë, og genanër vu sa alam pin. Rëk nabë su gengo sa alam ayej geving rë, og ham gwelë yi nabë yi alam-yu-ngwë ti, meyi mehö-neko-takës*.

¹⁸ Sa nanër vu ham yönon nabë ngaa sën ham nanërin vu dob lo, og rëk Anutu nanërin gëp yagek geving. Gengaa pin sën ham ngogekin vu dob lo, og Anutu rëk ngogekin gëp yagek geving.

¹⁹ Log sa nanër vu ham yönon gökin nabë: Bë ham mehö luu ayoj timu in ngaa ti vu dob sënë beluho deketag in vu Amag, og Amag sën nedo yagek lo, rëk gevong banon jak.

20 Kë, log nabë mehö luu ma mehö löö kwaj bo sarëg bedengupin sir doḵ ti, og sëḵ nam medo geving sir.”

Gagek Peggirinsën Raḵ Hur Sën Su Nevo Loḵ Monë Nyëvewen Rë

21 Loḵ buk saga Pita ya verup vu Yesu benër vu yi bë, “Mehöböp, arig gevong nipaya beron va la vu sa loḵ mëm sa dahun yi ngaa nipaya na? Maḵ noh vu beron nemadvahi-bevidek-luu-a?”

22 Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Sa su rëḵ nanër vu hong nabë beron nemadvahi-bevidek-luu mu rë. Gaḵ sa nanër vu hong nabë gedahun yi ngaa nipaya na noh vu 70 natu beron nemadvahi-vidék-luu.” (Nër bë sënë in bë tato nabë hil dahun mehönon hir ngaa nipaya sën denevong vu hil lo pin na.)

23 Log nër ving bë, “Sën Nyëg-yagek-yi anon jaḵ lo, og yiḵ nebë mehö-los-bengö ti vongin bë yi hur debo doḵ nah yi monë.

24 Lob deḵo ti ya verup vu yi, geyi nyëvewen böpata rot yoh vu 10 milion kina.

25 Rëḵ yi monë su yoh vu bë bo doḵ rë. Lob mehö-los-bengö nër bë mehö la debaḵo mehö sënë loḵo venë lo nalu lo, geyi ngaa pin, bedenatu hur-huk-meris-yi in doḵ nah yi nyëvewen böpata sënë.

26 Lob yi hur maluh saga petev meneggëp loḵ vaha gesu bë, ‘Genaköök rë, rëḵ mëm sëḵ bo doḵ nah hong monë!’

27 Lob ala kwa vongin yi, benër bë ggovek gesu bo doḵ nah, log vong yi yah.

28 Lob hur maluh sënë to meya dobnë, lob töḵ raḵ hur maluh ngwë sën vo yi monë yiḵ mahen mu vu wirek yoh vu K100 benyëvewen nahën neggëp vu yi lo. Lob jom yi ahon niwëëk begibek nema loḵ kwa genër bë, ‘Gebo doḵ nah sa monë!’

29 Lob hur maluh ngwë sënë petev meneggëp loḵ vaha geketaḵ vu yi bë, ‘Genaköök rë, rëḵ mëm sëḵ bo doḵ nah hong monë!’

30 Rëḵ su ngo aye rë, getung yi ya ḵarabus in bë mëm bo doḵ yi nyëvewen rë, lob mëm degeḵo yi vër.

31 Hur maluh vahi delë ngaa sënë, lom ayoj maggin rot, lob ya denër gagek sënë pin rangah vu alaj.

32 Lob alaj tahi yi hur maluh saga yah benër vu yi bë, ‘Hong hur nipaya! Muginsën gesu vu sa, lob sa dahun hong nyëvewen böpata saga ya meris.

33 Sa kwag vongin hong, rëḵ su kwam vongin hur maluh ngwë saga rë in-a?’

34 Lob ala ahë sengën, lom tung yi loḵ ya ḵarabus in debo maggin vu yi bemedo, bemëm bo doḵ nah yi nyëvewen böpata saga los dahis lob mëm.

³⁵ Om nabë ham su dahun arimin hir ngaa nipaya na yönon rë, og Amag sën nedo yagek lo rëk gevong nabë sënë vu ham.”

19

*Yesu Nër Gagek Rak Sën Maluh Los Venëj Denevepul Sir Lo
(Mk 10:1-12; Lk 16:18)*

¹ Yesu nër gagek pin sënë ggovek, log vuu distrik Galilea geya los distrik Yudea hir dob sën neggëp bël Yordan vahi yi.

² Lob alam ngahisekë detamuin yi bedeya sagu, lob vong behir niraksën nemaya benijvesa nerak.

³ Lob alam Parisai* la deyam vu yi bedelok tepëk bedeseggi yi bë, “Yoh vu bë mehöti bepul venë jak gagek meris meris mahen ti ma ma?”

⁴ Lob Yesu nër yah bë, “Mağ ham su tevin gagek sën neggëp loğ Anutu-yi-ğapiya lo rë? Gagek sënë nebë Anutu tung mehönon vu nyëdahis, og tung mehönon maluh los avëh!

⁵ Log nër bë, “Nebë saga om maluh rëk gevuu ama lu ata, log geğo venë, lob luho denatu anon timu!”

⁶ Om luho su rëk nabë luho luu gökin rë, gağ luho detu anon timu. Om ngaa sën Anutu duu ahon ggovek ya lo, og mehönon su debepul.”

⁷ Lob alam Parisai* denër vu yi bë, “Log nebë va sën Moses vo horek vu hil benër bë mehönon dekevu çapiya-vepulsën-yi bedebo vu venëj gedejuuk sir na-ë?”

⁸ Loğ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham ayomin niggoh om sën Moses yoğekin bë ham bepul venëmin nah. Rëk su nebë saga vu nyëdahis rë.

⁹ Om sa nanër vu ham nabë: Bë mehöti venë su vong baggëb rë, rëk regga vuu yi geğo avëh ngwë, og mehö saga vong baggëb.”

¹⁰ Lob yi hur maluh denër bë, “Bë ngaa nabë sënë gëp vu maluh los venëj, og maam mehönon su degeğo sir.”

¹¹ Lob nër yah vu sir bë, “Alam pin su deyoh vu bë degevong noh vu gagek sën denatu timu agi rë, gağ alam vahi sën Anutu duu sir niwëëk revuh ti lo, og sir saga mu sën deyoh vu bë desepa dok.

¹² Alam aggagga su deyoh vu bë rëk degeğo avëh rë. In mehö la og ataj yö ço sir nebë saga. Log alam denevong paya vu mehö la besu deneko avëh rë. Log alam la kwaj nevo Nyëğ-yagek-yi, lob ayoj ni nelël bë su degeğo venëj. Mehöti yoh vu bë gevong noh vu gagek sënë og gevong.”

*Yesu Jom Rak Hurmahen
(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)*

13 Lob alam deko hurmahen la medeya vu Yesu in bë gebë nema jak sir genajom jak sir. Rëk yi hur maluh deruuk losho ataj.

14 Loğ Yesu nër bë, “Ham gwevong hurmahen denam vu sa. Ham su gwërin sir, in alam sën ayoj neyam timu vu sa nebë hurmahen, og alam Nyëg-yagek-yi sir.”

15 Log bë nema rak sir log ya rak.

Mehö Magëm Ti Yi Kupek Ngahisekë
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

16 Lob mehö magëm ti ya verup vu Yesu belok tepëk vu yi bë, “Tatovaha! Mëm sa gevong va ti nivesa in mëm sa medo malag tumsën degwata los degwata?”

17 Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Gelok tepëk in sa in ngaa nivesa in va? Yik Mehö timu nedo beyi mehö nivesa! Kwam nevo bë gemedo malam-tumsën, og gesepa dok Anutu yi horek pin!”

18 Rëk loğ tepëk yah ggökin bë, “Horek tena?” Lom Yesu nër yah vu bë, “Horek nebë sënë: Su gengis mehönon medenadiik! Su gwevong baggëb! Su gegodek ngaa! Su genanër gagek kuungsën jak mehö ngwë!

19 Gegurek amam lu atam babuj! Log ahëm geving alam sën denedo dus vu hong lo nabë sën ngo ahëm neving hong!”

20 Lob mehö magëm sënë nër yah vu yi bë, “Sa nesepa loğ horek pin sënë ggovek ya. Rëk mu sa gevong va ngwë geving-a?”

21 Lob Yesu nër vu bë, “Bë genatu mehö yohvu, og gwevong hong kupek pin balam debago, lob gebo monë sën gweko jak hong ngaa pin lo vu alam sën denerak vu in ngaa lo, log mëm genam getamuin sa, gemëm hong kupek nivesa rëk gëp vu yagek.”

22 Rëk mehö magëm ngo gagek sënë, lob ya los ayo maggin rot, in yi kupek ngahisekë rot.

23 Lob Yesu nër vu yi hur maluh bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë mehö-los-bengö-ggoreksën bë dok na Nyëg-yagek-yi, og rëk bimengin rot.

24 Sa nanër gökin vu ham nabë kamer ti bë gurek na rurek len, og yik huk böpata rot, rëk mu nabë mehö-los-bengö-ggoreksën gevongin nabë dok na Anutu yi nyëg, og sagak huk böpata rot kesuu.”

25 Lom yi hur maluh dengo gagek sënë lom delëk bedenër bë, “Om mak re yoh vu bë rëk medo mala-tumsën degwata?”

26 Lob Yesu gët sir genër vu sir bë, “Mehönon su deyoh vu bë degevong beyö demedo malaj-tumsën rë, gağ Anutu yö yoh vu bë gevong bedemedo malaj-tumsën. In Anutu yoh vu bë gevong ngaa pin.”

27 Nër bë sënë lob Pita nër yah vu bë, “Gwelè! He hevuu he ngaa pin ya gehe yam medo nesepa hong, om he rëk gaço va nivesa jak sënë?”

28 Lob mëm Yesu nër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë vu Buk-tumusën gengaa pin pekwë yi natu mewis, geMehönon Nalu jak medo mehö-los-bengö yi sëa malangeri belos arë, og mëm vu buk saga ham sën netamuin sa agi rëk jak medo sëa-los-arëj nemadluho-bevidek-luu geving sa. Lob ham rëk gwengo alam Israel degwaj nemadluho-bevidek-luu hir gägek.

29 Log alam pin sën kwaj nevo sarëg bedenevuu hir beggang, ma arij, ma avëhnöj, ma amaj, ma ataj, ma naluj, ma hir dob lo, og rëk degeko nyëvewen mehödahis jak gëp alam nemadvahi dok nah sënë, log demedo malaj-tumsën degwata los degwata.

30 Rëk mu alam ngahijsekë vu muginsën rëk nom denatu alam tamusën, log alam ngahijsekë vu tamusën rëk nah denatu alam muginsën.”

20

Gagek Peggirinsën Raç Mehö Nebago Yi Hur-huk-yi Lo

1 “Kë”! Sën Nyëg-yagek-yi anon jak lo, og yiç nebë mehöti sën kedi raç loç monbuk anon meya nesero alam in degevong huk in yi wain.

2 Lob vengwëng ving hur la, bedeyogekin bë degeko kina ti dok buk saga og ggovek, log mëm vong sir medeya denevong yi huk wain.

3 Loç yah verup loç 9 krök, lob lë alam la gedenare meris mu raç telig, in huk main sir.

4 Lob nër vu sir bë, ‘Ham na gwevong sa huk wain geving, log sëk bago ham nivesa.’ Lob deya huk.

5 Log hes vuheng raç 12 krök los 3 krök, lob yah to bevong nebë sënë ggökin.

6 Log 5 krök sehuksën, lob yah to belë bë alam la denare, lob nër vu sir bë, ‘Ham nare sënë yoh vu hes mala pin in va?’

7 Loç denër yah bë, ‘Huk main he!’ Lob nër bë, ‘Om ham na gwevong sa huk wain geving!’

8 Lob buk loç, lob huk wain ala nër vu mehö sën negin alam huk yi lo bë, ‘Getahi hur nam begebago sir. Gebago gëp alam sën deyam huk tamusën lo, bena natök na alam sën deyam mugin lo!’

9 Lob alam sën deneya huk raç 5 krök sehuksën lo denare yam, besir ti ti denëko monë kina ti ti.

¹⁰ Galam sën deyam huk muginsën lo denare yam, gekwaj nevo bē rēk degeko monē ngahisekē rot. Rēk ma! Yik deneko kina ti ti nebē saga ving.

¹¹ Deko monē, rēk mu devong ayej nipaya vu huk ala medenēr bē,

¹² ‘Alam sënë deyam tamusën, bedevong huk sheuksën mu, rēk gebago sir nebē he. Gaḡ he nehevong huk böpata hes ading rot, behes negga he rot.’

¹³ Denenēr nebē sënë, lob nēr yah vu sir ti bē, ‘Sa mehō-e! Sa su hevong nipaya vu ham rē! Hil ajoo gāgek mugin bē sēk bago hong jaḡ monē kina ti,

¹⁴ om gwēko hong monē begena. Monē sën sevo vu hong lo, og sa bē gevong vu alam tamusën geving nabē saga.

¹⁵ Bē sa gevong ngaa ti jaḡ sengo sa monē sënë, og maḡ sënë su yoh vu rē? Sa hevong nivesa rēk ahēm nevongin sënë in va?’

¹⁶ Om alam vu tamusën rēk nah denatu alam muginsën galam vu muginsën rēk nom denatu alam tamusën nabē saga.”

Yesu Nēr Gagek Netu Beron Löö Bē Rēk Nadiik Gekedi Jaḡ Nah Gökin

(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

¹⁷ Lob Yesu neya in bē na Yerusalem, lob yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu desepa yi medeneya ving. Nahën denetetuu aggata medeneya, lob Yesu ko sir yah nenga menēr vu sir bē,

¹⁸ “Ham ngo? Gwëbeng hil narak menaya Yerusalem, lob rēk degetung Mehōnon Nalu doḡ na alam-deneko-seriveng hir ggev lo los alam-horek-yi lo nemaj. Lob rēk denanēr gāgek venuh nabē dengis yi nadiik.

¹⁹ Log rēk debo yi doḡ na alam dahis nemaj, in denanēr gagek pelēsën jaḡ yi los debeek yi gedengis brēm na yi betii kelepeko*. Gebuk natu löö loḡ kedi jaḡ nah gökin.”

Sebedi Venē Ko Nalu Luho Beya Vu Yesu

(Mk 10:35-45)

²⁰ Lob Sebedi venē ko nalu luho sepa beya vu Yesu, lom petev meneggēp loḡ vaha in bē ketag ngaa ti vu.

²¹ Lob Yesu nēr vu yi bē, “Geyam in va?” Lob nēr yah vu bē, “Genanēr nabē sa nalug luho denatu hong gadu gēp hong Nyëḡ. Ngwë medo gēp nemam vesa gengwë medo gēp nemam kēj.”

²² Nēr bē sënë, loḡ Yesu nēr yah vu nalu luho bē, “Melu su raḡ ngaa sën melu nekwetag in vu sa agi ni rē. Ma melu yoh vu bē melu rēk nanum doḡ kap* sën sēk nanum doḡ lo?” Rēk luho denēr yah bē, “Alu ayoh vu!”

²³ Lob Yesu nēr vu luho bē, “Yōnon, melu rēk nanum dok sa kap! Rēk mu mehō sēn rēk medo gēp sa nemağ vesa gemehō sēn rēk medo gēp sa nemağ kēj lo, og su neggēp vu sa rē. Gağ alam sēn Amağ yō ggooin sir rağ lo, sēn rēk demedo dok.”

²⁴ Lob sir nemadluho dengo luho hir gāgek sēnē, lob ahēj sengēn vu luho ari.

²⁵ Rēk Yesu supin sir yam benēr vu sir bē, “Ham rağ ni! Alam dahis hir alam sēn denēgin sir lo, og denēko sir rağ vu hir alam. Gehir alam bōp denedēginengin hir alam rağ horek ngahi.

²⁶ Rēk mu ham, og ham su gwevong nabē saga! Gağ mehōti bē gevongin nabē natu ham mehō bōp ti, og gevong ngaa nabē sēn tu ham hur in dok vu ham.

²⁷ Log bē mehōti gevongin nabē natu ham mehō muginsēn ti, og gevong ngaa nabē sēn yi mehō meris lo begevong huk nyēmasēn vu ham. In Mehōnon Nalu yiğ nebē saga.

²⁸ Su yam in bē alam degevong huk vu yi rē. Gağ yam in bē gevong huk vu mehōnon genadiiğ dok nah alam ngahisekē bej in geğo sir nah vu Anutu.”

Yesu Ro Kenod Luu Malaj Betum Yah

(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

²⁹ Log dekedi vu Yeriko bedeya lob alam ngahisekē detamuin Yesu.

³⁰ Lob mehō mala kenod luu denedo loğ aggata nenga. Luho dengo gāgek bē Yesu to neyam, lob luho detahi niwēek bē, “Mehōbōp, Davit* yi Mewis hong! Kwam gevongin aluu!”

³¹ Lob alam saga depetupek rağ luho bē luho ayej nama, rēk ma geluho pasang detahi bōpata rot bē, “Mehōbōp! Davit* yi Mewis hong! Kwam gevongin aluu!”

³² Lob Yesu nare betahi luho benēr bē, “Melu vongin bē sa gevong va vu meluu-a?”

³³ Lob luho denēr yah vu bē, “Mehōbōp, alu hevong in bē gwevong balu malamin nivesa jağ nah.”

³⁴ Lob Yesu kwa vongin luho mebē nema rağ luho malaj, lob pevis beluho malaj tum medelē nyēğ ggōkin, geluho detamuin yi bedeya.

21

Yesu Loğ Ya Yerusalem Nebē Mehō Los Bengō Ti

(Mk 11:1-11; Lk 19:28-38; Jn 12:12-19)

¹ Ya deverup dus rağ Yerusalem, lob detōk ya Betpage vu Kedu Kele-oliv. Lob Yesu vong hur maluh luu deya,

² log nēr vu luho bē, “Melu dok na beggang-bu ti sēn melu malamin neya agu, lob pevis bemelu rēk gwelē dogi ti

gedeseyu menare genalu nare ving. Lob melu kwevelekin begweko luho nom vu sa.

³ Lob nabë mehöti nanër gagek jak meluu, og melu nanër nabë Mehöböp bë jak mena. Lob rëk gevong luho nam pevis.”

⁴ Vong ngaa sënë in gagek sën mehö-nenër-gagek-rangahsën nër lo anon jak nabë:

⁵ “Ham nanër vu nyëg Sion* yi alam nabë sënë:

‘Ham gwelë ham mehö-los-bengö neyök vu ham.

Yi mehö mala yes ti, lob rak nedo dogi beneyam.

Rak nedo dogi-kupek-yi nalu ti beneyök.’ ”

⁶ Lob hur maluh luho ya devong yoh vu sën Yesu nër vu luho lo.

⁷ Luho deko dogi ata ving nalu, lob delah hir röpröp ayöong yi rak ya dogi luho demij, beYesu rak nedo.

⁸ Galam ngahisekë dekah hir röpröp ayöong yi bedevah neggëp aggata. Log la denesap kaphah medenebë neggëp aggata ving.

⁹ Lob alam vahi sën denemugin gevahi sën denetamuin yi lo denepisekin medenetahi bë:

“Hosana, Oo Davit* Nalu!

Anutu gevong semusemu vu mehö sën neyam los Mehöböp niwëek!

Hil gaço Anutu arë jak na vavunë rot!”

¹⁰ Mëm Yesu loğ ya Yerusalem, lob alam pin detahi bedevong nyëg dedun rak log sir vahi denelok tepëk vu sir bë, “Mehö re sënë?”

¹¹ Lob alam sën deneya ving yi lo denër yah bë, “Mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesu vu Nasaret ggëp distrik Galilea!”

Yesu Tii Alam Sën Denebago Ngaa Loğ Dub Ayo

(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹² Lob Yesu loğ ya dub-vabuung-böp ayo betii alam pin sën denedo loğ medenebago ngaa los alam sën denetung ngaa in mehö ngwë bago lo. Log keyovekin tevor pin sën denepekwe* monë rak lo ving alam sën denetung nuung lo hir sëa.

¹³ Log nër vu sir bë, “Gagek neggëp loğ Anutu-yi-kapiya nebë, ‘Sa beggang og rëk denanër nabë beggang jom-raksëny-yi. Rëk ham vong beyah tu alam hodek bej waak vunsën rak.’ ”

¹⁴ Yesu nedo loğ dub-vabuung-böp lob vong alam malaj kenod la gevahaj nipaya la, benijvesa rak.

¹⁵ Alam-deneko-seriveng hir ggev los alam-horek-yi ahëj sengën rak in delë bë nevong ngaa böp böp nebë saga, log dengo hurmahen bë denepisekin loğ dub ayo nebë, “Hosana vu Davit* yi Mewis!” lob denër vu yi bë,

16 “Maḵ su gengo gagek sën denenër-ë rë?” Loḵ Yesu nër yah vu sir bē, “Ēë-ë, sa hango! Gaḵ ham su tevin gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo rë? Nebë:

‘Getahu hurmahen sën nahën denevengwëng paya paya los sën ataj nahën denevo rur vu sir lo, gedegeḵo arëm jaḵ niröp anon.’ ”

17 Log vuu sir geto meya beyah Betania beya neggëp sagu.

Yesu Nër Lob Kele Pik Meran Ya
(Mk 11:12-14, 20-24)*

18 Heng to, lob Yesu kedi meyah nyëg böp lob diiḵahë,

19 lob lë ḵele pik* ti nare loḵ aggata nenga beya in, rëḵ anon ma geris meris. Lob nër vu ḵele pik* sënë bē, “Su gengis anom gökin genama na veröḵ yi!” Lob pevis beḵele pik* lo meran ya.

20 Yi hur maluh delë nebë sënë, lob delëḵ beḵenuj ya gedenër bē, “Nebë va sën ḵele pik* meran ya pevis-ë?”

21 Loḵ Yesu nër yah vu sir bē, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë ham gwevong geving anon, geham su kwamin luu luu rë, og rëḵ ham gwevong ngaa nabë sën sa hevong vu ḵele pik* agi. Lob ham su rëḵ gwevong sënë mu rë. Gaḵ bē ham nanër vu ḵedu sagu nabë, ‘Kwedi gwetë hong duḵ na loo vuheng!’ og rëḵ anon jaḵ.

22 Log bē ham gwevong geving benajom jaḵ in ngaa ti, og ngaa pin sën ham nekwetag in bē gweḵo lo, og saga ham rëḵ gweko.”

*Alam Yuda Deloḵ Tepëḵin Yesu Bë Re Ggoin Yi Raḵ
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)*

23 Log Yesu loḵ ya dub-vabuung-böp betateḵin gagek vu alam. Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev los Israel hir alam teta deverup vu yi bedenër bē, “Re vo niwëëḵ vu hong benër bē gwevong huk nabë sënë? Re ggoin hong raḵ-a?”

24 Loḵ Yesu nër yah vu sir bē, “Kë”, om sa bē doḵ tepëḵ in gagek ti nöḵ vu ham rë, loḵ nabë ham nanër nom, og mëm sëḵ nanër mehö sën ggoin sa raḵ in bē sa gevong huk agi nöḵ vu ham.

25 Sën Mehö-neripek-alam Jon neripek alam lo, og maḵ degwa vu tena? Maḵ yam vu yaḵek ma sepa loḵ mehönon vu dob kwaj?” Lob tum yah denesap sir raḵ medenenër bē, “Bë hil nanër nabë yam vu yaḵek, og rëḵ doḵ tepëḵ nom vu hil nabë, ‘Rëḵ nebë va sën ham su vong ving yi rë-ë?’

26 Log nabë hil nanër nabë sepa loḵ mehönon vu dob kwaj, og hil rëḵ agönengin alam sën denare-ë. In sir pin kwaj nevo Jon bē yi mehö-nenër-gagek-rangahsën ti yönon.”

27 Lob denër yah vu Yesu bē, “He dugin degwa-o!” Lob Yesu nër yah vu sir bē, “Nebë saga, om sa su rëḵ nanër mehö sën ggoin sa raḵ lo vu ham rë!”

Yesu Tahu Alam Yu Luu Raḵ Hurmahen Luu

²⁸ “Rëḵ ham kwamin vo bē? Mehöti nalu luu denedo, lob ya vu nalu aguü benër vu bē, ‘Naluḡ-e, pehi sënë gena gwevong sa huk wain!’

²⁹ Loḵ nalu nër yah vu bē, ‘Sa nig lël!’ Loḵ yom ggërin ayo geya mevong huk wain.

³⁰ Log yik ama ya menër vu nalu amon nebë saga, lob yoḡek bē ‘Ëë, amaḡ! Sëḵ na!’ Rëḵ su ya rë.

³¹ Lom nalu ngwë tena sën ngo ama aye?” Rëḵ denër yah bē, “Nalu aguü!” Lob Yesu nër yah vu sir bē, “Om sa nanër vu ham yönon nabë alam-deneḡo-takës* losho avëh baggëb denevong ving bedeneloḵ ya Anutu yi Nyëḡ in ham.

³² In Mehö-neripek-alam Jon yam betateḵin aggata niröpsën vu ham, rëḵ ham su vong ving yi rë. Gaḵ alam-deneḡo-takës* gavëh baggëb lo yö denevong ving yi. Beham lë sir ggovek ya, rëḵ ma geham su wërin ham bevong ving yi rë.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḵ Alam Nij Paya Denegin Huk Wain

(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

³³ “Ham gwengo gagek peggirinsën ngwë agi rë! Mehöti los yi dob böpata bevaroh huk wain bengö ti. Gejegin gelöng netu heek beggërin, gesemu nyëḡ gelev asoreng ti in denapip wain anon doḵ, belev beggang ading ti sën debare jaḵ medemalajin huk wain lo ving. Lob vo huk sënë loḵ ya mehö la nemaj in bē degeḡin ganon vahi natu yi yi gevahi natu hej, log tah yi ya nyëḡ ngwë.

³⁴ Gebuk sën wain anon nemoneḵ lo dus raḵ, lob vong yi hur la deya vu alam sën denegin huk lo in bē degeḡo yi wain anon vahi.

³⁵ Rëḵ alam sën denegin huk lo dejom yi hur lo ahon bedeneveek la, gedenesis la medenediik, gedenetengwa la raḵ gelöng.

³⁶ Loḵ huk ala vong hur la deyah ggökin. Vong alam ngahisekë kesuu sën vong ya muḡin lo, rëḵ alam sën denegin yi huk lo yik devong nebë saga vu sir ving.

³⁷ Log vong nalu ya vu sir raḵ neggëp hus. In kwa nevo bē, ‘Rëḵ degurek babu!’

³⁸ Rëḵ alam sën denegin huk wain lo delë nalu lob yö denër vu sir bē, ‘Mehö sënë rëḵ doḵ nah ama ben vu tamusën begeḡo yi ngaa pin. Om ham-o! Hil angis yi benadiik log mëm yi huk sënë natu hil ngaa!’

³⁹ Lob dejom ahon mederot yi yah dobnë, gedesis mediik.”

⁴⁰ Lom Yesu loḵ tepëḵ bē, “Om ham kwamin nevo bē? Nahub rëḵ huk wain ala nam, og rëḵ gevong nabë va vu alam sën denegin yi huk lo?”

⁴¹ Lob denër yah vu yi bë, “Rëk ngis alam nij paya sënë beyuj katak jak. Gerëk bo huk wain saga vu alam mewis la bedegegin, rëk mëm buk sën dejur anon lo, og mëm debo vahi vu yi!”

⁴² Lob Yesu nër vu sir bë, “Mağ ham su tevin gagek sën neggëp loğ Anutu-yi-kaşiya lo rë? Nebë:

‘Alam sën denelev beggang lo, nij lëlin gelöng ti sënë.

Rëk mu sënë netu gelöng niwëek beggang nyëketu-yi.

Mehöböp vong sënë lob he halë bë nivesa rot.’

⁴³ Om sa nanër vu ham nabë rëk Anutu geko yi Nyëg vër in ham, gebo vu alam sën degevang banon jak lo.

⁴⁴ [Lob mehöti bë bës bengis yi jak gelöng sënë, og rëk metes jak. Ma bë gelöng sënë geto mejak gëp mehöti, og rëk katak jak.]”

⁴⁵ Alam-deneko-seriveng hir ggev los alam Parisai* dengo gagek peggirinsën sën Yesu nër agi, lob derak ni bë nenër rak sir.

⁴⁶ Lob bë denajom yi ahon, rëk deneggönengin alam sën yam denare lo in kwaj nevo Yesu bë yi mehö-nenër-gagek-rangahsën ti.

22

Gagek Peggirinsën Rak Nos Sën Maluh Ti Lu Venë Denejom Nemaj Mewis

(Lk 14:15-24)

¹ Log Yesu nër gagek peggirinsën ngwë ggökin bë:

² “Sën Nyëg-yagek-yi anon jak lo, og yik nebë sën mehö-los-bengö ti bë getung avëh na vu nalu, lob vong nos böpata.

³ Wirek vong dik ya in alam la in bë denam dega nos sën nalu lu venë rëk denajom nemaj lo, lob loğ buk sën bë dega nos lo, lob vong yi hur la yah denër vu sir. Rëk su deyam rë, genij nelël medenedo.

⁴ Lob vong hur la yah ggökin genër vu sir bë, ‘Ham na vu alam sën sa hevong dik ya in sir wirek lo, beham nanër vu sir nabë sa hero nos ggovek menedo. Sa hevong medesis burmakau böp böp los nalu tuvek sën jeji lo ggovek ya. Besa semu ngaa pin ggovek benedo. Ham nam in gwa nos böp sën nalug lu venë denejom nemaj!’

⁵ Yi hur ya denër gagek sënë vu sir, rëk nij tebö besu debë nengaj vu rë, gedeya jeggin jeggin. Ti ya yi huk, gengwë ya nevang yi huk stewa,

⁶ gesir vahi dejom mehö-los-bengö yi hur ahon medenevasap sir, gedeneşis sir medenediik.

⁷ Lob mehö-los-bengö ahë sengën rot bevong yi alam-begö-yi ya desis alam sën desis yi hur medediik lo pin bemalaj maya, gedevesi loḵ hir nyëg ving.

⁸ Log mehö-los-bengö nër vu yi hur lo bë, ‘Nos böp sën nalug lu venë denejom nemaj lo nöḵ ggovek ya menedo, rëḵ alam sën sa hevong dik ya in sir wirek lo, sir mehönon nij paya besu deyoh vu bë dega rë.

⁹ Om ham na menoh vu aggata böp sën nevasuh yi lo pin, lob alam pin sën ham natöḵ vu gëp sagu, og ham nanër vu sir nabë nam dega nos sën nalug lu venë denejom nemaj agi!’

¹⁰ Nër nebë sënë, log yi hur deyoh vu aggata pin bedesupin alam pin sën denetöḵ vu sir lo, alam nijvesa losho alam nij paya pin. Beyam denedo beggang sën maluh lu venë denejom nemaj lo bepup.

¹¹ To denedo gemehö-los-bengö loḵ ya in bë gelë sir. Lob lë mehöti gesu röp röpröp nebë sën vo vu yi vatëveḵ pin mederöp lo rë, gema.

¹² Lob mehö-los-bengö nër vu yi bë, ‘Sa mehö-e! Geyoh tena megelok yam sënë gesu geröp röpröp rë?’ Rëḵ mehö sënë su nër gagek ti rë.

¹³ Lom mehö-los-bengö nër vu yi hur lo bë, ‘Ham naduu nema los vaha gegwetë yi geto mena dobnë, bena medo malakenu sagu, bengu megeköö nyë!’ ”

¹⁴ Lom Yesu nër bë, “Kë”, Anutu nevong dik ya vu alam ngahiseḵë, rëḵ neggoin ti ti mu raḵ in dedok na!”

*Delok Tepëḵ In Yesu In Takës Sën Denetung Vu Alam Rom Hir Mehö-los-bengö Sisar**

(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

¹⁵ Lob alam Parisai* yö yah denër vu sir bë, “Hil natöḵ vu gagek ti tena in hil naduu Yesu?” In sir bë denaduu Yesu nabë sën mehönon denesis soḵ loḵ lek lo.

¹⁶ Lob devong hir hur maluh lo ving Herot* yi alam beya denër vu Yesu bë, “Tatovaha! He naraḵ ni bë hong mehö niröp! Lob genetateḵin Anutu yi aggata vu alam los anon. Su genehönenḵin alam malaj rë, gaḵ genenër gagek neggëp ti vu alam meris gevu alam los arëj ving.

¹⁷ Om genanër vu he rë, nabë yoh vu bë hil getung takës vu alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar* ma nama?”

¹⁸ Rëḵ Yesu raḵ nij bë sir alam kwaj luu lob nër bë, “Ham alam kwamin luu! Ham bë seggi sa?”

¹⁹ Maam ham tato monë-takës-yi ti vu sa rë!” Lob deḵo monë gahis ti yam vu yi,

²⁰ lob loḵ tepëḵ in sir bë, “Re ḵenu los arë sën raḵ neggëp agi?”

21 Lob denër yah bë, “Sisar*!” Lob nër yah vu sir bë, “Om ham gwevong Sisar* yi ngaa nah vu Sisar*, log Anutu yi ngaa og ham bo nah vu Anutu!”

22 Dengo gagek sënë lob delëk bekenuj ya. Lob devuu yi gedeya.

Delok Tepëk In Yesu In Sën Mehönon Denadiik Gedekedi Jak Lo

(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

23 Alam Sadukai* denenër bë alam-diiksën og su rëk dekededi jak nah rë. Lob sir la deya vu Yesu yik loğ buk saga bedelok tepëk in yi bë,

24 “Tatovaha! Moses nër bë, ‘Bë mehöti nalu nama log nadiik, og ari geğo yi alov beluhu degeğo naluj vu ari.’

25 Lob mehöti losho ari lo, sir nemadvahi-bevidek-luu denedo ving he wirek. Lob arij aguu ço avëh lob diik, genalu ma. Lob ari amon ço yi alov,

26 loğ ari amon diik nebë saga, lob gwee nebë saga beya meto arij meggi.

27 Sir pin naluj ma gedediik, log avëh diik rağ neggëp hus.

28 Om genanër nabë najeeng sën mehönon diiksën dekededi jak nah lo, og avëh sënë rëk natu arij ti tena venë? In sir pin deko avëh timu saga netu venëj.”

29 Loğ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham su rağ Anutu yi gagek sën neggëp loğ yi kapiya lo ni rë! Beham su rağ Anutu niwëek ni ving rë! Om sën ham nekuung rağ in ham rot.

30 Vu buk sën mehönon diiksën dekededi jak nah lo, og maluh su rëk degeğo avëh rë, gavëh su rëk dejak maluh rë, gağ rëk nama. Gağ rëk demedo nabë angër lo vu yagek.

31 Rëk gagek sën mehönon diiksën bë dekededi jak nah lo! Mağ ham su tevin gagek sën Anutu nër vu ham meneggëp loğ yi kapiya lo rë? Sën nër nebë,

32 ‘Sa Abraham yi Anutu sa, gIsaak yi Anutu sa, geYakop yi Anutu sa.’ Nabë mehönon denadiik bemalaj nama na verök yi, og su yoh vu bë nanër nabë lööho hir Anutu yi rë, gağ lööho denedo malaj-tumsën, in Anutu og alam malaj vesa los malaj-tumsën hir Anutu yi.”

33 Lob alam pin sën dengo gagek agi lo delëk bekenuj ya.

Anutu Yi Horek Ti Sënë Kesuu Vahi Pin

(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)

34 Loğ alam Parisai* dengo bë Yesu yi gagek saga vong Sadukai* bededuj ma, lob desupin sir ya vu yi

35 in bë deseggi yi, lob hir mehö-horek-yi ti loğ tepëk in yi bë,

36 “Tatovaha! Horek ti tena kesuu horek vahi pin-a?”

³⁷Lob Yesu nër vu yi bë, “Ahëm geving Mehöböp hong Anutu los ayom dahis, bekenum los dahis, gekwam los dahis na vu yi timu.

³⁸Horek dus ti sënë böpata rot bekesuu vahi pin.

³⁹Lob horek böp ngwë netu luu nebë saga nebë, ‘Ahëm geving alam sën denedo dus vu hong nabë sën ngo ahëm neving hong lo.’

⁴⁰In Horek pin los alam-denenër-gägek-rangahsën hir gägek pin lo degwaj neggëp loḵ horek luu sënë.”

Yesu Loḵ Tepëḵ In Kerisi Vu Alam Parisai**

(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

⁴¹Alam Parisai* desupin sir benahën denedo, lob Yesu loḵ tepëḵ in sir bë,

⁴²“Ham kwamin nevo Mehö sën Anutu ggooin raḵ in bë geḵo hil nah lo bë maḵ degwa vu re?” Loḵ denër yah vu yi bë, “Degwa vu Davit*.”

⁴³Lob nër yah vu sir bë, “Rëḵ nebë va sën Anon Vabuung vo kwa vu Davit benër Mehöböp raḵ Kerisi-ë?”

⁴⁴Sën nër bë:

‘Mehöböp nër vu sa Mehöböp nebë:

“Gemedo sa nemaḡ vesa.

Gevu tamusën og sëḵ getung alam sën denelë hong paya lo dedoḵ na vaham gebinë.” ’

⁴⁵Yi degwa vu Davit*, loḵ nebë tena sën Davit nër yi bë yi Mehöböp-ë?”

⁴⁶Lob mehöti su yoh vu bë nanër gägek ti doḵ nah vu Yesu rë. Lob deggönengin yi gägek loḵ buk sënë, besu deneloḵ tepëḵ vu yi ggökin yah rë.

23

Alam-horek-yi Los Parisai Hir Aggata*

(Lk 11:37)

¹Lob Yesu nër gägek vu alam yu böpata saga losho yi hur maluh lo bë,

²“Alam-horek-yi los alam Parisai* deneloḵ yah Moses ben,

³om gägek sën devo vu ham lo, og ham gwengo beham sepa doḵ. Rëḵ ngaa sën denevong lo, og saga ham su sepa doḵ. In deneggooiin horek ngahiseḵë raḵ rëḵ su denevong yoh vu rë.

⁴Deneduu ngaa maggin bedenetelë raḵ ya mehönon kwaj, rëḵ sir og nij nelël gesu denevër nemaj in bë dedoḵ vu sir teka rë.

⁵Ngaa pin sën denevong lo, og sagak denevong in bë alam degelë. Log denekevu Anutu yi horek la loḵ ḵapiya medebom loḵ gobeng gedenevaḵu vil dabaj kesuu alam vahi gedenesemu hir röpröp nyë veteveḵ menare soo soo.

⁶ Gahēj neving bē jaḵ na dega nos namuḡin gēp nyēg-nos-böp-yi, gedemedo lēl māla gēp dub-supinsēn-yi.

⁷ Log ahēj neving bē alam debengwēng vu sir bedegeḵo sir jaḵ doḵ alam tabaak los denanēr sir nabē Tatovaha.

⁸ Rēḵ mu ham og alam su denanēr ham nabē Tatovaha! Gaḵ yiḵ Mehō timu tu ham tatovaha, gaḵ ham pin arimin ham mu.

⁹ Log ham su nanēr ham mehōti vu dob sēnē nabē ham Amamin yi. Gaḵ yiḵ ham Amamin timu nedo, yiḵ Yi sēn nedo yaḡek.

¹⁰ Log su denanēr ham nabē Alaj ham. Gaḵ yiḵ ham Alamin timu sēnē, yiḵ Kerisi*.

¹¹ Rēḵ mu mehō sēn bē kesuu ham benatu ham mehō böp lo, og natu ham hur rē.

¹² Mehōti bē geḵo yō arē jaḵ, og rēḵ arē nama. Log mehōti bē dahun arē, og rēḵ arē böp jaḵ.”

Yesu Nēr Gagek Raḵ Alam-horek-yi Hir Ngaa Nipaya Sēn Denevong Lo

(Mk 12:38-40)

¹³ “Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*-e! Gēpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham nevehii Nyēg-yaḡek-yi yi veluung avi in mehōnon pin! Log ham ngo su neloḵ ya rē, geham newērin alam sēn denevong in bē dedoḵ na lo ving.

¹⁴ Wöp-o! Ham alam-horek-yi galam Parisai*-e, gēpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham neḵo avēh alov hir beggang lu ngaa vēr in sir, log ham nejom raḵ hus adingsekē in bē kebu jaḵ ham ngaa nipaya saga. Om rēḵ ham gweḵo nipaya böpata doḵ nah nyēvewen.

¹⁵ Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*-e! Gēpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham neḵo loḵ loo los dob pin in bē natōḵ vu mehōti begērin yi natu ham hur. Lob mehō nebē sēnē netu ham hur ggovek, lob tum ham nevong yi netu mehō nipaya kesuu ham berēḵ na Nyēg-nengwah-yi geving ham.”

Yesu Nēr Alam Parisai In Deruu Demij Vu Ngaa Vabuung Böp Gedeko Ngaa Mahen Raḵ*

(Lk 11:37-52; 20:45-47)

¹⁶ “Wöp-o! Gēpin ham! Ham mehōnon malamin ḵenod sēn ham bē tato aggata vu mehōnon! Ham nenēr bē, ‘Bē mehōti nanēr dub-vabuung-böp arē genanēr yōnon vavunē, og sagaḵ ngaa meris. Gaḵ mehōti bē nanēr dub-vabuung-böp yi goor, genanēr yōnon vavunē, og su rēḵ gekuung jaḵ rē, gaḵ rēḵ gevong noh vu sēn nēr lo.’

¹⁷ Ham mehōnon kwamin ma, gemalamin ḵenod! Ngaa tena kesuu-a? Maḵ goor kesuu-a? Ma! Dub-vabuung-böp sēn vong begoor netu vabuung lo, om saga kesuu!

18 Log ham nenër bë, 'Bë mehöti nanër jepö gëp dub-vabuung-böp genanër yönon vavune, og sagak ngaa meris. Gak bë nanër seriveng sën rak nedo jepö lo, genanër yönon vavunë, og su rëk gekuung jak rë, gak rëk gevong noh vu sën nër lo.'

19 Ham mehönon malamin kenod! Ngaa tena kesuu-a? Mak seriveng kesuu-a? Ma! Jepö sën nevong beseriveng netu vabuung lo, om saga kesuu!

20 Om mehöti bë nanër jepö genanër yönon vavunë, og nevong niwëëk vu yi gägek rak jepö los ngaa pin sën rak nedo lo ving.

21 Gemehöti bë nanër dub-vabuung-böp genanër yönon vavunë, og nevong niwëëk vu yi gägek rak dub-vabuung ving Mehö sën nedo lo dub ayo lo.

22 Log mehöti bë nanër yagek genanër yönon vavunë, og nevong niwëëk vu yi rak Anutu yi sëa los Mehö sën rak nedo lo ving.

23 Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*! Gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham nos pin vu huk saga sën ham neko anon ti ti ggëp sën netu nemadluho lo, beham netung netu seriveng vu Anutu. Ham netung nos böp los mahen mahen pin nebë jemejeng los yesek gemajëj ving, rëk ham vuu horek yi gägek böp böp vahi pin ya. Sën nenër bë alam degevang ngaa niröp mu, los kwaj pesivin mehönon mededok vu sir gayoj na timu vu Anutu lo. Horek sën nebë hil abo ngaa sën netu nemadluho natu seriveng vu Anutu lo, og hil su rëk gevuu sënë na rë. Rëk mu mëm hil sepa dok ngaa böp sënë namugin.

24 Ham mehönon malamin kenod sën ham bë tato aggata vu mehönon! Ham nesepa lo horek mahen mahen geham su nesepa lo horek böp böp rë, lob sënë nebë sën ham seruuin ngemek vër in bël kul, geham num kamer los dahis ving bël lo ya ham ayomin.

25 Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*, gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham neripek kap los perë navi mu, geham nesupin ngaa hodek nipaya paya los ngaa jeggin jeggin lo ayo peggo.

26 Ham Parisai* malamin kenod! Ham jipek kap ayo namugin rë, lo mëm navi rëk niveseek jak geving.

27 Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*, gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham nebë bedub avi sën dekevu hevek veroo rak. Hil halë ggëp vavunë bë malangeri, rëk ayo peggo og heljeng sekëj los ngaa ningöhek pin pup beneggëp.

28 Lom ham nebë saga. Alam denelë ham navimin mu, lob denekuung bë ham nimin vesa. Rëk mu gägek kuungsën los ngaa nipaya pup ham ayomin."

Yesu Nër Alam-horek-yi Bë Rëk Degeko Nipaya Nyëvewen

29 “Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*, gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham nelev beggang-bedub-yi nivesa vesa rak nedo waak sën denebë alam-denenër-ğagek-rangahsën sekëj loḵ wirek lo, geham nevunek vu alam-yohvu hir bedub.

30 Geham nenër bë, ‘Bë he medo wirek doḵ he kenumin lo hir buk, og su rëk he doḵ vu sir bangis alam-denenër-ğagek-rangahsën sënë rë.’

31 Om saga og ham ngo nenër ham degwa rangah bë alam sën denesis alam-denenër-ğagek-rangahsën bedenediik lo hir mewis ham.

32 Maam ham ngo tahu doḵ nah ham kenumin lo vahaj!

33 Ham nyël! Beggëv nalu ham! Ham su yoh vu bë rëk beya in Nyëg-nengwah-yi rë!

34 Om sa nanër vu ham nabë sëḵ gevong alam-denenër-ğagek-rangahsën la, galam los kwaj nivesa la, galam-horek-yi la, benök deberup vu ham, lob ham rëḵ ngis sir la medenediik, geham ngis la jaḵ na kelepeko*, geham beek la doḵ ham dub-supinsën-yi. Log ham rëḵ juuk sir begwetii sir medoḵ vahaj medena nyëḡ ngwë.

35 Om rëḵ denanër alam sën denesis sir medenediik vu nyëdahis lo, gesën vu buk agi pin degwa gëp vu ham nabë ham sis sir ving. Kë. Loḵ mehö-yohvu Abel, beyam verup loḵ Barakia nalu Sakaria sën desis mediik loḵ dub-böp ayo vabuung los jepö vuheng atov lo, og ngaa pin sënë degwa rëḵ gëp vu ham.

36 Sa nanër vu ham yönon nabë ngaa pin sënë nyëvewen rëḵ natöḵ vu alam vu buk sënë.”

*Yesu Su Rak Nyëḡ Böp Yerusalem
(Lk 13:34-35)*

37 “Yerusalem, Yerusalem! Hong mehö genesis alam-denenër-ğagek-rangahsën medenediik, log genetengwa Anutu-yi-alam sën nevong sir yöḵ vu hong lo rak gelöng medenediik! Sa nehevong beron beron in bë ngupin nalum lo nabë sën kökrëeh ata nesupin nalu lo loḵ yah babu lo, rëḵ nim lël.

38 Om ham gwengo rë! Anutu vuu ham ya ggovek ya beham nyëḡ rëḵ nabumeng na.

39 Om sa nanër vu ham nabë ham su rëḵ malamin jaḵ sa gökin nah rë, rot bena berup doḵ buk sën ham nanër nabë:

‘Anutu gevong semusemu vu Mehö sën vong yam los niwëek lo!’ ”

24

*Yesu Nër Gagek Rak Dub-vabuung-böp Bë Rëk Kevoh Na
(Mk 13:1-2; Lk 21:5-6)*

¹ Yesu vu dub-vabuung-böp ayo beto meya, lob yi hur maluh deya vu yi bedetato dub-vabuung yi beggang pin vu yi.

² Rëk nër yah vu sir bë, “Ham læ ngaa pin sënë? Sa nanër vu ham yönon nabë: Su rëk degönengin gelöng ti gejak medo ngwë vavunë rë. Gağ rëk dekevoh pin bedegetë geto jeggin jeggin.”

*Yesu Nër Rangah Bë Maggin Rëk Berup
(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)*

³ Yesu ya nedo Kedu Kele-oliv, lob yi hur maluh meris yö deya vu yi bedenër bë, “Genanër vu he nabë gagek sën genër lo rëk anon jak doğ buk tena? Geva rëk tato vu he nabë vongin geduğ nom dob, log dob los yagek hir buk nama na?”

⁴ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Ham gwegin ham!

⁵ In rëk mehö la degekuungin ham. Alam ngahisekë rëk denam bedenanër sarëğ jak nah sir nabë, ‘Yik Kerisi* sa sënë!’ Lob rëk detetuhin alam ngahisekë medenah vu sir.

⁶ Log ham rëk gwengo begö bengö, galam denanër jeggin jeggin nabë vongin berup, og ham su newamin jak! In ngaa nebë sënë yö rëk nam, gağ Buk-tamusënek yö rëk nahën.

⁷ Alam dob ngwë rëk dekededi belosho alam nyëğ ngwë dengis sir. Log mehö-los-bengö ngwë losho yi alam rëk dekededi belosho mehö-los-bengö ngwë losho yi alam dengis sir. Log meyip rëk natök vu nyëğ vahi, gejemapi gee jak dob la.

⁸ Ngaa pin sënë og yik nebë nivanë sën nevong avëh mugin in bë degeko naluj lo.

⁹ Doğ buk sënë rëk alam degeko ham in debo vanë los maggin vu ham, gedengis ham nadiik. Log alam pin rëk degelë ham paya in sa alam ham.

¹⁰ Lob rëk alam ngahisekë nij dëlin sa gedegerin sir nah, bedegelë sir paya, lob degetung hir alam doğ na alam-begö-yi nemaj.

¹¹ Lob alam-gagek-kuungsën ngahisekë rëk kedi degekuungin alam ngahisekë.

¹² Ngaa nipaya nam meböpata jak, lob alam ngahisekë su rëk ahëj geving sir rë.

¹³ Gağ mehönon sën denajom sa ahon medemedo los nij wëek rot menatök na buk sën denadiik lo, og rëk Anutu geko sir nah vu yi.

¹⁴ Lob rëk alam denanër Bengö Nivesa jak Anutu-yi-Nyëğ na menoh vu dob pin balam pin degengo, log mëm yagek los dob hir buk govek na.”

*Yesu Nër Bë Ngaa Los Maggin Rot Rëk Berup
(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)*

¹⁵ “Lob ham rëk gwelë nabë ngaa vabuung degwa nipaya sën mehö-nenër-gägek-rangahsën Daniel nër wirek lo bare doḵ nyëg vabuung Yerusalem begevong paya vu-bë mehöti natevin sënë, og kwa bo gägek sënë mejaḵ ni rë-

¹⁶ og mëm doḵ buk saga alam sën demedo distrik Yudea lo rëk debeya bedena los ḵedu.

¹⁷ Lob mehöti bë jaḵ na sewah jaḵ yi beggang yu tamangsën vavunë megeḵo ayööng doḵ buk saga, og su rëk doḵ nah geḵo yi ngaa vu beggang ayo rë, gaḵ rëk beya mena pevis.

¹⁸ Log mehöti bë medo doḵ huk anon, og su rëk serög benah geḵo yi röpröp-ayööng-yi gëp beggang rë, gaḵ rëk beya mena pevis.

¹⁹ Gëp in avëh sën naluj nare loḵ ayoj lo, los sën nahën denevo rur vu naluj loḵ buk agi.

²⁰ Ham najom jaḵ nabë ngaa sënë su natöḵ vu ham doḵ kwev-ayööng-nikul-yi, ma doḵ Buk-sewahsën-yi* rë.

²¹ Yönon, doḵ buk sënë og rëk maggin böpata rot. Maggin nebë sënë su neggëp wirek vu buk sën Anutu tung dob lo rë rot beberup gwëbeng sënë. Log su rëk maggin nabë sënë berup vu dob sënë gökin nah vu tamusën rë.

²² Lob nabë Mehöböp su kwa bo nabë bepul buk saga dus rë, og mehöti su rëk medo vesa rë. Rëk mu kwa nevo yi alam sën ggooin sir raḵ lo, om rëk bepul buk los maggin saga dus.

²³ Doḵ buk sënë bë mehöti nanër vu ham nabë, ‘Ham lë! Yiḵ Kerisi* sënë!’, ma nanër nabë, ‘Yi sagu!’, og ham su gwevong geving hir gägek.

²⁴ Rëk Kerisi-kuungsën la los alam-gägek-kuungsën la rëk dekeddi bedegevong huk los niwëek aggagga gedegevong ngaa böp böp. Yönon, lob nabë deyoh vu, og rëk degeḵo alam sën Anutu ggooin sir raḵ lo nah vu sir. Rëk mu su deyoh vu rë.

²⁵ Ham ngo? Senër sënë mugin vu ham!

²⁶ Om nabë denanër vu ham nabë, ‘Ham gwelë! Nedo nyëg-yumeris saga!’, og ham su na sagu. Ma denanër nabë, ‘Ham gwelë! Vun yi menedo loḵ beggang ayo!’, og ham su gwevong geving sir,

²⁷ in Mehönon Nalu rëk nam nabë sën davës nevër ggëp nyëg mala neverup beya netöḵ nyëg mala nemasuseḵ lo, balam pin degelë.

²⁸ Vu nyëg sën heljeng deneggëp lo, og ḵadanii denesup sir ya in bë dega.”

*Yesu Nër Bë Nahub Rëk Mehönon Nalu Nom
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)*

²⁹ “Maggin buk sënë yi govek na rë, log rëk pevis

'benyëg malakenu dok,
gekwev su rëk natum rë,
log betuheng rëk geto in yagek.

Gengaa los niwëek pin vu yagek rëk desasukin sir.'

³⁰ Lob vu buk saga, mëm ngaa ti rëk berup gëp yagek babu in bër ham kwamin beham jak ni nabë Mehönon Nalu vongin duk nom, lob rëk mehönon pin vu dob dengü medengis sir. Log rëk degelë Mehönon Nalu dok medo beggob yagek yi, benam los niwëek gevunek vunek yagek yi malangeri rot.

³¹ Lob avuuk rëk ngu bededun böpata, log gevong yi angër na dengupin alam sën yö ggooin sir rak tu yi alam lo noh vu nyëg pin. Vu dob vuheng atov mena menoh vu dob nenga lubeluu."

*Yesu Tatekin Gagek Rak Go**

(Mk 13:28-31; Lk 21:29-33)

³² "Ham kwamin bo jak go* rë. Buk sën bë purpur berup ngu lo, og ham nerak ni bë go* vongin nabung beham dev jak na jök.

³³ Om nabë ham gwelë ngaa pin sënë anon jak, og ham jak ni nabë Mehönon Nalu yam dus rak benare aggata avi.

³⁴ Sa nanër vu ham yönon nabë mehönon pin su rëk malaj nama na verök yi rë, log ngaa pin sën agi rëk anon jak.

³⁵ Yagek los dob rëk nama na, gak sa gagek, og su rëk nama na rë."

Yesu Nër Bë Mehöti Su Rak Buk Los Ngebek Saga Ni Rë

(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30, 34-36)

³⁶ "Rëk mehöti su rak buk los hes mala saga ni rë. Angër vu yagek su derak ni rë. GeNalu su rak ni rë. Gak Ama yö timu rak ni.

³⁷ Mehönon Nalu bë nom, og alam rëk medo degevang ngaa nabë sën denevang lok Noa yi buk wirek lo.

³⁸ Wirek sën bë su vuuk rë lo, og mehönon medo denegga los denenum, gemaluh deneko venëj, gavëh denerak reggaj rot, beya verup lok buk sën Noa lok ya yag ayo.

³⁹ Log alam saga su derak ni bë ngaa ti vongin natök vu sir rë, log bë vuuk verup pevis berehöö sir pin. Lob buk sën Mehönon Nalu nom lo rëk nabë saga.

⁴⁰ Lob bë maluh luu demedo huk anon, og Anutu rëk geko ngwë na gegevuü ngwë bemedo.

⁴¹ Lob bë avëh luu medo degebil nos, og Anutu rëk geko ngwë na gegevuü ngwë bemedo.

⁴² Om ham medo malamin natum, in ham dugin buk sën ham Mehöböp rëk nom lo.

⁴³ Ham kwamin bo ngaa sënë rë: Bë beggang ala gengo hes mala sën mehö hodek rëk nam dok buk begodek yi ngaa lo, og

su yoh vu bë rëk gelë mehö saga mu gedok na yi beggang ayo rë.

⁴⁴ Nebë saga, om ham gwero ham bemedo, in Mehönon Nalu rëk nom dok buk ti, log ham dugin.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḵ Alam-huk-yi Nivesa Los Nipaya

(Lk 12:41-46)

⁴⁵ “Maḵ hur ti tena nedo beyi mehö los kwa benevong yi huk niröp-a? Og mëm ala rëk gooin yi jaḵ in gegin yi hur vahi pin bebo nos gelek sir niröp dok buk sën degeko nos lo.

⁴⁶ Gevu tamusën nabë ala na genom berup, lob gelë nabë yi hur nevong huk yoh vu sën nër lo, og yi hur sënë rëk kwa vesa.

⁴⁷ Log sa nanër vu ham yönon nabë ala rëk gevong yi ngaa pin dok na nema in gegin.

⁴⁸ Gaḵ hur nipaya ti og rëk kwa bo dok ayo nabë, ‘Sa alag su yoh vu bë rëk nom pevis rë!’

⁴⁹ Lob geveek hur-huk-yi vahi, gega los nanum geving alam sën denenum bël mengëës bedenekeyevin lo.

⁵⁰ Log ala rëk nom dok buk ti sën yi hur su negin yi loḵ lo rë, gaḵ rëk nom dok hes mala ti sën yi dugin lo.

⁵¹ Lob rëk ala ngis yi rot mebasap yi, log getë na medo geving alam kwaj luu, bedegeko nyëvewen gëp ti. Vu nyëg sagu og rëk dengu medegeköö nyëj.”

25

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḵ Avëh Avö Nemadluho

¹ Log Yesu tateḵin vu sir bë, “Sën Nyëg-yagek-yi anon jaḵ lo, og yiḵ rëk nabë sën avëh avö nemadluho deḵo hir ram raḵ beya denebuu maluh sën nahën neḵo avëh lo ggëp aggata.

² Lob sir nemadvahi kwaj ma, genemadvahi los kwaj.

³ Avëh kwaj masën deḵo hir ram bedeyam, rëk su deḵo wël* sepa rë.

⁴ Gaḵ avëh los kwaj deḵo hir ram raḵ bedetöö wël* la loḵ buayo ving bedeḵo sepa.

⁵ Rëk mehö sën ḵo avëh lo su yam pevis rë, lob avëh pin malaj neggëp, lob deggëp ying.

⁶ Lob buk vuheng raḵ loḵ köök ti yam bë, ‘Mehö sën ḵo avëh lo yam raḵ. Ham na gwebuu yi vu aggata begweḵo menam!’

⁷ Lob avëh avö pin dekedi raḵ bedesemu loḵ hir ram.

⁸ Lob avëh kwaj masën denër vu avëh los kwaj bë, ‘Ham bo hömin wël* teka vu he rë, in he hömin ram vongin nakul!’

⁹ Rëk avëh los kwaj denër yah vu sir bë, ‘Ma! Wël* teka sënë su rëk noh vu hil pin rë. Om maam ham ngo na baḵo hömin vu setuwa!’

¹⁰ Lob dekedu raḡ benahën medo deneyök aggata, log mehö sën ḡo avëh lo to. Lob avëh sën desemu sir ggovek medenedo lo deloḡ ya beggang ayo ving yi in dega nos böp sën maluh lu venë denejom nemaj lo. Log devehii reping yah.

¹¹ Log avëh avö nemadvahi sën kwaj ma lo yom deverup lob denër bē, ‘Mehö böp, mehö böp! Getahinin reping in he!’

¹² Rëḡ nër yah vu sir bē, ‘Sa nanër vu ham yönon nabë sa duḡin ham!’

¹³ Om sa nanër vu ham nabë ham medo malamin natum, in ham su raḡ buk los hes mala ni rē.”

*Yesu Nër Gagëk Peggirinsën Raḡ Hur Löö
(Lk 19:12-27)*

¹⁴ “Log sën Nyëḡ-yagëk-yi anon jaḡ lo, og yiḡ nebë mehö ti neya vatëveḡ nyëḡ ngwë, log supin yi hur bevo yi monë ggelek sir in degeḡin.

¹⁵ Kwa vo hir huk los nij wëëk ti ti lo, lob vo ggelek loḡ yah sir. Ti ḡo K5000, gengwë ḡo K2000, log ngwë ḡo K1000. Vong nebë sënë log ya rak.

¹⁶ Ya ggovek, log mehö sën ḡo K5000 lo pevis bevong huk bagosën raḡ, lob ḡo K5000 sevök ya ving.

¹⁷ Log mehö sën ḡo K2000 lo vong huk bagosën raḡ ving beḡo K2000 sevök ya ving nebë saga.

¹⁸ Gaḡ mehö sën ḡo K1000 lo, og ḡo monë sën ala vo vu yi lo beya melev söv gevun luḡ ya.

¹⁹ Nahub gebuk sën alaj yom verup lo, lob vongin bē gengo monë sën vo vu sir lo.

²⁰ Lob mehö sën ḡo K5000 lo verup, lob ḡo K5000 ving K5000 sën ala vo vu yi lo, genër bē, ‘Mehö böp! Gwelë! Gevo K5000 sënë vu sa, log sa hevong huk bagosën raḡ behaḡo K5000 sënë ving.’

²¹ Lob ala nër vu yi bē, ‘Hong hur nivesa megevong yoh vu. Gevong nivesa rot! Genëḡin ngaa mahen mahen pin nivesa nebë saga, om mëm sa gevong hong begwegin ngaa ngahiseḡë. Genam balu kwad vesa doḡ ti.’

²² Log mehö sën ḡo K2000 lo verup ving benër bē, ‘Mehö böp! Gevo K2000 vu sa wirek, log sa hevong huk bagosën raḡ, lob sa haḡo K2000 ving.’

²³ Lob ala nër vu yi bē, ‘Hong hur nivesa, megevong yoh vu! Genëḡin ngaa teka teka nivesa nebë saga, om mëm sa gevong hong begwegin ngaa ngahiseḡë. Genam balu kwad vesa doḡ ti.’

²⁴ Log tum mehö sën ḡo K1000 lo verup benër bē, ‘Mehö böp! Sengo raḡ nim ggovek ya bē hong mehö los nim wëëk. Mehö ngwë denevaroh nos gengo geneḡo anon. Log mehö ngwë denevong huk, lob ngo geneḡo hir nyë-sevöksën.

²⁵ Nebë saga om sën sehöneng, lob sevun hong monë K1000 sënë menedo loḵ dob. Hong ngaa sënë, om gweḵo nök!

²⁶ Rëḵ ala nër yah vu yi bë, 'Hong hur nipaya rot! Benim tebö ata! Maḵ yönon, gerak ni bë sa nehako nos sën mehö ngwë denevaroh lo, gesa nehako nyë-sevöksën raḵ sën mehönon ngwë denevong huk in lo?

²⁷ Bë nabë saga, og gwetung sa monë na beggang-monë-yi, in nabë senom berup nabë sënë, og sa gaḵo sa ngaa los yi sevöksën geving.

²⁸ Om ham bo K1000 sënë vër in mehö sënë geham bo vu mehö sën ḵo la ving metu K10,000 lo.

²⁹ In alam pin sën hir ngaa neggëp lo, og rëḵ degeḵo la geving, gehir ngaa la rëḵ berup geving mekesuu. Gaḵ mehöti sën yi ngaa su neggëp rë lo, og mahen teka sën neggëp vu yi lo rëḵ nama na veröḵ yi.

³⁰ Lob ham gwetë hur sehëb sënë doḵ na nyëḡ malakenu sën alam denesu los deneköö nyëj lo.' "

Yesu Nër Bë Rëḵ Mehönon Nalu Gengo Alam Pin Hir Gageḵ

³¹ "Nahub rëḵ Mehönon Nalu nam los niwëëḵ gevunëḵ vunëḵ yaḡek-yi, gangër pin denam geving yi, og vu buk sënë rëḵ jaḵ medo yi sëa malangeri los vunëḵ vunëḵ yaḡek-yi.

³² Log mehönon pin rëḵ dengupin sir na debare mala. Lob rëḵ basuh sir na yu luu nabë sën sipsip ala ggooin sipsip raḵ yu ngwë, gememëḵ raḵ yu ngwë.

³³ Rëḵ gevong sipsip na nema vesa, gememëḵ na nema këj.

³⁴ Nabë sënë lob Mehö-los-bengö rëḵ nanër vu alam sën denare nema vesa lo nabë, 'Ham nam! Ham sën Amag vong semusemu vu ham lo. Ham doḵ na nyëḡ sën tongin vu ham wirek loḵ buk sën netung yaḡek los dob meneggëp lo.

³⁵ In wirek sediikahëḡ, rëḵ ham vo nos vu sa. Sayog vev in bël kul, rëḵ ham vo bël kul mesenum. Sa mehö nyëḡ ngwë rëḵ ham ḵo sa ya ham beggang.

³⁶ Ham lë sa navig meris, lob ham vo tob vu sa. Sa nig raḵ, rëḵ ham gin sa nivesa. Sa nado ḵarabus, rëḵ ham yök lë sa kesii.'

³⁷ Loḵ tum alam yohvu saga rëḵ dedoḵ tepëḵ nah vu yi nabë, 'Mehöböp! He halë loḵ buk tena bë gediikahëm lob he vo nos vu hong-a? Log he halë bë ayom vev in bël loḵ buk tena lob he vo vu hong-a?

³⁸ Log he halë bë hong mehö nyëḡ ngwë loḵ buk tena, lob he haḵo hong ya he beggang-a? Log genare navim meris loḵ buk tena lob he vo tob vu hong-a?

³⁹ Gehe halë bë nim raḵ ma genedo ḵarabus loḵ buk tena, lob he yök halë hong kesii-a?'

40 Lob Mehö-los-bengö rëk nanër vu sir nabë, ‘Sa nanër vu ham yönon nabë ngaa sën ham nevonng vu arig lo nij paya paya sën su los bengöj vu dob rë lo, og ngaa pin sënë ham nevonng vu sa.’

41 Log rëk nanër alam sën demedo nema këj lo nabë, ‘Ham alam nimin paya! Ham su bare sa malag. Ham na medok na nyëg sën devong vu Satan losho yi angër lo. Sën nengwah netum yoh vu buk los buk lo.

42 In wirek sediikahëg, rëk ham su vo nos vu sa rë. Sayog vev in bël kul, rëk ham su vo bël kul vu sa rë.

43 Sa mehö nyëg ngwë, rëk ham su ko sa ya ham beggang rë. Sa nig rak los sa nado karabus, rëk ham su yam lë sa kesii rë.’

44 Lob rëk denanër nah vu yi nabë, ‘Mehöböp! Vu buk tena he halë bë gediikahëm, ma ayom vev in bël, ma hong mehö nyëg ngwë, ma navim meris, ma nim rak los genedo karabus rëk he su halë hong nivesa rë?’

45 Loḵ rëk nanër nah vu sir nabë, ‘Sa nanër vu ham yönon nabë ngaa sën ham nehulin in arig lo nij paya paya vu dob lo, og ham nehulin ngaa pin sënë in sa ving.’

46 Lob alam sënë rëk denatök vu nipaya nyëvewen dok nah degwata los degwata. Gaḵ alam yohvu rëk demedo malaj-tumsën degwata los degwata.”

26

*Alam Ggev Devengwënj Rak Yesu Bë Dengis Yi Nadiik
(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)*

1 Yesu nër gägek pin sënë ggovek ya, log mëm nër vu yi hur maluh bë,

2 “Ham rak ni bë buk luu mu nahën lob Buk-ggöksën-yi* berup, lob mëm rëk denanër Mehönon Nalu rangah bedengis yi jak kelepeko*.”

3 Vu buk sënë alam-deneḵo-seriveng hir ggev los alam teta desupin sir rak alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp Kayapas yi beggang,

4 bedejoo gägek bë denadëgek bedenajom Yesu ahon gedengis yi menadiik.

5 Rëk denër bë, “Hil su gevong dok buk nos yi sënë in alam rëk degevong dedun.”

*Avëh Keseh Ngaa Reggu Nivesa Rak Yesu Yu
(Mk 14:3-9; Jn 12:1-8)*

6 Yesu nedo loḵ mehö sevuuknyë Simon yi beggang vu Betania.

7 Medo negga nos, lob avëh ti ko ngaa reggu nivesa loḵ buayo gelöng veroo sën denenër arë nebë alabasta* lo ti, beya

keseh rak Yesu yu. Alam Yuda debago ngaa reggu nivesa sënë rak monë böpata bedenerikin rak heljeng.

⁸ Rëk yi hur maluh delë ngaa sënë, lob ahëj sengen gedenër bë, “Nevasap ngaa reggu nivesa sënë in va?”

⁹ Bë hil gevong balam debago, og hil rëk gako monë böpata jak, lob hil adok vu alam-kupek-masën jak.”

¹⁰ Rëk Yesu rak hir gagek sënë ni, lob nër vu sir bë, “Ham nër avëh in va? Yö semu sa rak ngaa nivesa!

¹¹ Alam-kupek-masën rëk demedo geving ham gesu rëk nama na rë. Gak sak su rëk medo hus ading geving ham rë.

¹² Avëh keseh ngaa reggu nivesa sënë rak sa vorot in gero sa navig namugin in sëk nadiik mededev sa.

¹³ Sa nanër vu ham yönon nabë rëk denanër Bengö Nivesa rangah na menoh vu dob pin bedenanër ngaa sën avëh vong vu sa agi geving, in alam pin degengo bekwaj bo.”

Yudas Yogek Bë Rëk Nanër Yesu Rangah

(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)

¹⁴ Lob yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu ti sën arë nebë Yudas Iskariot lo ya vu alam-deneko-seriveng hir ggev,

¹⁵ beloḱ tepëḱ in sir bë, “Ham rëḱ bo va vu sa log mëm sa gevong Yesu dok na ham nemamin-a?” Lom devo monë seriva mehödahis ti benemadluho vu yi.

¹⁶ Lob vu buk saga Yudas medo mekwa nesero buk los aggata in bë gevong Yesu dok na nemaj.

Yesu Gga Nos-ggöksën-yi Ving Yi Hur Maluh

(Mk 14:12-21; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

¹⁷ Lob buk vabuung sën alam Yuda denegga brët sën yüst* nema in lo yi buk muginsën verup, lob yi hur maluh deya vu yi bedenër bë, “He na gero nyëḡ vu tena in gegwa nos los reggu ggöksën-yi dok-a?”

¹⁸ Lob nër vu sir bë, “Ham na nyëḡ böp Yerusalem beham na vu mehö sën lo, beham nanër vu yi nabë, ‘Tatovaha nër bë, ‘Sa buk dus rak, om sa bë ga nos los reggu ggöksën-yi geving sa hur maluh jak hong beggang.’ ”

¹⁹ Lob yi hur maluh devong yoh vu sën Yesu nër vu sir lo, bedesemu nos los reggu ggöksën-yi loḱ.

²⁰ Loḱ sheuksën lob medo negga nos los reggu ving yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu.

²¹ Medo denegga, lob nër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Ham sënë ti rëḱ gevong sa dok na alam Yuda nemaj.”

²² Lob ayoj maggin rot, gesir ti ti deloḱ tepëḱ in yi bë, “Mehöböḱ, maḱ sa?”

²³ Rëḱ nër yah vu sir bë, “Mehö sën nema loḱ ya gabum in nos ving sa lo rëḱ gevong sa dok na alam sën denelë sa paya lo nemaj.

24 Kë'! Mehönon Nalu rëk nadiik nabë sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo. Rëḵ mu gëpin mehö sën rëḵ nanër Mehönon Nalu rangah vu alam bedengis yi lo, ko nabë ata su geko yi!"

25 Log Yudas mehö sën rëḵ nanër yi rangah lo, nër ving bë, "Tatovaha, maḵ sa?" Rëḵ Yesu nër yah vu yi bë, "Yiḵ ngo genër yoh vu!"

Yesu Vo Pasa Vu Yi Hur Maluh
(Mk 14:22-26; Lk 22:15-20; 1 Kr 11:23-25)

26 Medo denegga nos los reggu, lob Yesu ḵo brët gejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu, log debu mevo ggelek yoh vu yi hur maluh pin genër bë, "Ham gweḵo nöḵ begwa! Sa reggos sënë!"

27 Log ḵo wain kap ti rak, gejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu gevo vu sir genër bë, "Ham pin nanum doḵ sënë!"

28 Sa ḵöḵ sënë in tato sa gagek mewis sën sejoo in doḵ vu ham lo nabë rëḵ anon jaḵ! Sa ḵeseh in alam ngahiseḵë in bë dahun hir ngaa nipaya na.

29 Sa nanër vu ham nabë sa su rëḵ nanum wain nabë sënë gökin nah rë. Rot bena berup doḵ buk sën hil nanum wain agga ngwë doḵ ti doḵ Amaḡ yi Nyëḡ."

30 Log devong raro ti beggovek, log to deyah dobnë bedeya Kedu Kele-oliv.

Yesu Nër Bë Pita Rëḵ Geruu Demi Vu Yi
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

31 Lob Yesu nër vu sir bë, "Ham pin rëḵ gwevu sa geham beya mena in sa pehi buk sënë. In dekevu wirek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:

'Sa Anutu sëḵ ngis sipsip alaj,

log sipsip lo degevu talë medena jeggin jeggin.'

32 Om rëḵ nabë saga, loḵ sëḵ kedi jaḵ nah gökin, lob sëḵ namugin mena distrik Galilea, geham tamu in sa."

33 Lob Pita nër yah vu yi bë, "Sir pin sënë og maḵ rëḵ degevu hong bedebeya medena, gaḵ saḵ su rëḵ gevang nabë sënë rë!"

34 Lom Yesu nër yah vu yi bë, "Sa nanër vu hong yönon nabë: Pehi sënë og ḵöḵrëeh su rëḵ ngu rë, log rëḵ gedah sa vun natu beron löö!"

35 Rëḵ Pita nër yah vu yi bë, "Seyoh vu bë sëḵ nadiik geving hong, gaḵ sa su rëḵ dah hong vun rë, gerëḵ nama veröḵ yi!" Lob yi hur maluh pin denër nebë saga.

Yesu Jom Rak Ggëp Getsemane
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

36 Lob Yesu ya nyëg sën denenër arë nebë Getsemane lo, ving yi hur maluh lo, lob nër vu sir bë, “Ham medo sënë gesena najom jak vu sugu!”

37 Lob ko Pita ving Sebedi nalu luho. Lob ayo maggin rot gekwa ketuin yi.

38 Lob nër vu sir bë, “Sayog maggin rot bevongin bë sa nadiik. Om melöö naköök medo sënë bemedo malamin natum begadu sa.

39 Log tah ya teka, lob petev meneggëp dob, log jom rak meketag bë, “O Amag! Bë yoh vu og gwëko ngaa maggin sënë bër in sa! Rëk mu su gesepa dok sa gagek, gak ngo kwam!”

40 Log yah to vu lööho, rëk lë gedeneggëp yiing. Lob lok tepëk vu Pita bë, “Nebë va? Melöö su yoh vu bë rëk medo malamin natum dus ti geving sa rë?”

41 Melöö malamin medo natum bemelöö najom jak, in ngaa ti su kepë ham! Eë-ë yönon! Ham ayomin niyes rëk mu navimin ni tebö!”

42 Lob yah nejom rak beron netu luu bë, “Oo Amag! Bë ngaa maggin sënë natök vu sa gesu yoh vu bë noh nenga in sa rë, og ggovek, sa gevong noh vu kwam.”

43 Lok yom to ggökin, rëk lë bë deneggëp yiing yah, in malaj neggëp lo.

44 Lob denedo geyah meya nejom rak netu beron löö, lob yik nër gagek lo ggökin yah.

45 Log yah to vu yi hur maluh benër vu sir bë, “Ham sewah bengo nahën newëp-a? Ham lë! Buk sën Anutu tung in debo Mehönon Nalu dok na alam nij paya nemaj lo verup ggovek ya,

46 om ham kwedi jak behil ana. Ham lë? Mehö sën gevong sa dok na nemaj lo yam dus rak!”

*Yudas Vo Yesu Lok Ya Alam-begö-yi Nemaj
(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)*

47 Yesu nahën medo nenër bë saga, log Yudas verup. Yi sën hur maluh nemadluho-mevidek-luu lo ti, lob ko alam yu böpata ti medeyam los paëp yu anil gebegö. Alam-deneko-seriveng hir ggev los Israel hir alam-teta devong sir yam.

48 Lob mehö sën bë tato Yesu rangah vu sir lo, nër vu sir vorot bë, “Sëk tato Yesu vu ham nabë sënë, nabë sa gemul* mehöti, og ham najom yi ahon.”

49 Lob Yudas ya verup sesor meya vu Yesu pevis benër bë, “Buk Tatovaha!” Log mul* yi.

50 Rëk Yesu nër yah vu yi bë, “Sa mehö! Ngaa sën geyam in bë gwevong lo, og gwevong pevis!” Lob deyam dus bedejom Yesu ahon.

51 Rêk alam sên denare ving Yesu lo ti nema loḵ yah dadii yi paëp-yu-anil vër in newis, besap alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yi hur ti nenga ris vahi ya.

52 Rêk Yesu nër vu bê, “Gejöp hong paëp dok nah newis. In alam sên denevong begö lo, og mehö ngwë rêk dengis sir dok nah nyëvewen medenadiik.

53 Bë sa ḵetag na vu Amag nabë gevong yi angër ngahiseḵë rot denam pevis mededok vu sa, og ḡekuung bë su rêk gevong nam rë?

54 Rêk bë sa gevong nabë sënë, og su rêk Anutu yi ḡagek anon jaḵ rë. Sên dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë ngaa nabë sënë rêk natök vu sa lo.”

55 Log Yesu nër vu alam sënë bê, “Ham yam in bë sero mehö begö-hodeḵ-yi om sên ham ḵo paëp-yu-anil los begö meyam in bë najom ahon-a? Sa netateḵin ḡagek vu ham loḵ dub-vabuung-böp yoh vu buk, rêk ham su nejom sa ahon rë?

56 Rêk mu ngaa pin sënë netök vu sa in ḡagek sên alam-denenër-ḡagek-rangahsên dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo anon jaḵ.” Nebë saga lob yi hur maluh pin devuu yi gedeveya medeya.

Devong ḡagek Vu Yesu Benare Kayapas Mala

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

57 Dejom Yesu ahon bedëḵo ya alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp Kayapas yi beggang. Galam-horek-yi los alam-teta desupin sir bedenedo ḡovek ya.

58 Lom Pita tamuin sir beneya, rêk nevun yi geneyam ggëp ading. Lob ya beloḵ ya alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yi beggang tete ayo, beya nare telig ving ahëvavu sên denare medenemalajin nyëḡ lo, in bë jaḵ ḡagek lo degwa ni.

59 Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev los kaunsor pin de-nesero mehö la in bë denanër ḡagek kuungsên jaḵ Yesu in lob dengis yi menadiik.

60 Lob alam ngahiseḵë denër ḡagek kuungsên raḵ yi, rêk su detök vu degwa ti in bë dengis yi menadiik rë. Loḵ mëm mehö luu deverup,

61 lob luho denër bê, “Mehö sënë nër bê, ‘Seyoh vu bë sa ḵevoh Anutu yi dub-vabuung-böp na gesedev nah buk löö mu!’ ”

62 Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp kedi nare gelok tepëḵ vu Yesu bê, “Su genenër ḡagek ti yom rë? Denenër ḡagek va sên raḵ hong-ë?”

63 Rêk Yesu su nër ḡagek ti yah rë. Loḵ alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp loḵ tepëḵ vu yi ggökin bë, “Selok tepëḵ in hong yönon raḵ Anutu mala-tumsên arë, om genanër vu he nabë hong Kerisi*, Anutu nalu hong ma ma?”

64 Loḵ Yesu nēr yah bē, “Genēr yoh vu! Rēḵ mu sa nanēr vu ham nabē: Nahub rēḵ ham gwelē Mehōnon Nalu gemedo gēp Mehō Niwēēk nema vesa, gerēḵ jaḵ medo beggob vu yaḡek benom!”

65 Lob alam-deneko-seriveng hir ggev bōp kweēḵ yi rōprōp ading getahi bē, “Ḷo yi raḵ besevōḵ Anutu! Ma hil medo nesero mehōnon sēn denanēr gageḵ jaḵ yi lo in va? Ham ngo bē ko yi raḵ besevōḵ Anutu!”

66 Om ham kwamin nevo bē?” Lob denēr yah niwēēk vu yi bē, “Vong paya om nadiiḵ!”

67 Log depesuv nyēj ḵos raḵ mala gedepēēng yi, gela depetap nenga,

68 gedenēr bē, “Hong Kerisi*? Om ḡenanēr rangah vu he nabē re sis hong-a?”

Pita Lah Yesu Vun

(Mk 14:66-72; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

69 Log Pita nedo raḵ telig, lob Kayapas yi hur avēh ti yam dus vu yi benēr bē, “Hong sēnēḵ melu Yesu sēn vu Galilea lo nesepa ham.”

70 Rēḵ Pita lah yi vun raḵ alam pin malaj bē, “Sa duḡin gageḵ sēn ḡenēr aga!”

71 Log to meya nare ya tete avi, lob hur avēh ngwē lē yi ggōkin, lob nēr vu alam sēn denedo lo bē, “Mehō sēnē nedo ving Yesu Nasaret!”

72 Rēḵ Pita lah yi vun ggōkin bē, “Yōnon vavunē, sa duḡin mehō sēnē!”

73 Lob nedo teka, loḵ alam sēn denare dus vu yi yam denēr vu bē, “Yōnon rot, alam sagu hir ti sēn hong aḡi. In ayem yō tato hong rangah bē hong Galilea ti!”

74 Lob Pita du gageḵ in yi benēr niwēēk rot neggēp Anutu mala bē, “Yōnon vavunē, sa duḡin mehō sēnē! Bē sa ḡekuung jaḵ og Anutu ngis sa mesa nadiiḵ!” Nēr ggovek log ḵōḵrēēh su.

75 Lob Pita kwa vo yah gageḵ sēn Yesu nēr lo bē, “Ḷōḵrēēh su rēḵ ngu rē, log rēḵ gedah sa vun natu beron lōō.” Lob Pita to meyah dobnē beya mesu bōpata rot.

27

Alam-deneko-seriveng Hir Ggev Deḵo Yesu Ya Vu Pilatus

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jn 18:28-32)

1 Monbuk anon lob Israel hir alam-deneko-seriveng hir ggev los alam-teta lo pin devengwēng raḵ Yesu ggovek bē dengis yi menadiiḵ.

2 Log deduu yi gedēḵo meya devong loḵ ya kiap bōp Pilatus nema.

*Yudas Vaku Kwa
(Sn 1:18-19)*

³ Lob Yudas, mehō sēn nēr Yesu rangah lo, lē bē dejoo gāgek bē Yesu nadiik, lob yom ayo maggin vu yi, lom ʔo monē seriva mehōdahis benemadluho sēn lo yah vu alam-deneʔo-seriveng hir ggev los alam-teta,

⁴ genēr bē, “Sa hevongŋŋaa nipaya! Senēr mehō sēn nipaya su neggēp vu yi rē lo rangah, bevongin dengis yi menadiik.” Rēʔ denēr yah bē, “Su heŋŋaa rē, gaʔŋŋo hongŋŋaa!”

⁵ Lob Yudas pengah monē sēnē ya dub-vabuung-böp ayo, log to meya vaku kwa bediik.

⁶ Lob alam-deneʔo-seriveng hir ggev depatu monē seriva sēnē raʔ, rēʔ denēr bē, “Monē hel ʔōʔ sēnē, om hil su ayoh vu bē getung na geving Anutu yi monē seriveng rē!”

⁷ Lob denēr gāgek ti venuh, lob debago dob len ti vu mehō sēn nesemu dēg luŋŋaa rakŋŋagek lo raʔ monē sēnē, in bē dedev alam-yu-ngwē hir heljēng dok.

⁸ Om sēn denēr dob len ti sēnē arē nebē Dob-hel-ʔōʔ, meneggēp nebē saga begwēbeng.

⁹ Lob gāgek sēn Anutu vong verup mehō-nenēr-gāgek-rangahsēn Yeremia avi wirek lo anon raʔ. Sēn nēr bē, “Alam Israel denēr vorot bē rēʔ degevongŋŋ monē seriva mehōdahis ti benemadluho in mehō los arē sēnē, lob deʔo monē sēn deggooin raʔ in bē debago yi jaʔ agi,

¹⁰ bedebago mehō sēn nesemu dēg luŋŋaa rakŋŋagek lo yi dob len ti raʔ, yoh vu gāgek sēn Anutu nēr vu sa lo.”

*Rom Ti Sēn Tu Kiap Böp Lo Pilatus Loʔ Tepēʔ In Yesu
(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jn 18:33-38)*

¹¹ Devarah Yesu ya kiap böp mala, lob loʔ tepēʔ in yi bē, “Alam Yuda hir mehō-los-bengō hong-a?” Loʔ Yesu nēr yah bē, “Genēr ya meyoh vu!”

¹² Lob alam-deneʔo-seriveng hir ggev los alam-teta denēr gāgek raʔ yi, rēʔ su nēr gāgek ti loʔ yah rē.

¹³ Nebē saga lom Pilatus nēr vu yi bē, “Maʔ su gengo gāgek pin sēn denēr raʔ hong-ē rē?”

¹⁴ Rēʔ Yesu su nēr gāgek ti loʔ yah rē, lom kiap böp kwa ya ngahi.

*Kiap Böp Pilatus Nēr Bē Dengis Yesu Jaʔ Kelepeʔo
(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)*

¹⁵ Alam Yuda hir Buk-ggōksēn-yi* lob hir aggata neggēp nebē sēnē: Neyoh vu ngebek pin, og kiap böp nevongŋŋ alam ʔarabus ti ti vēr. Bē alam detahi mehōti arē, og Pilatus nelēēin mehō timu saga neyah vu sir.

16 Vu buk saga mehöti nedo karabus, arë nebë Barabas, galam pin dengo bengö bë mehö nevun alam kwaj.

17 Lob alam ngahisekë yam desupin sir, lob Pilatus lok tepëk in sir bë, “Ham vongin mehö ngwë tena bë sa gaço yi bër nök vu ham-a? Barabas, ma Yesu sën denenër arë nebë Kerisi* lo?”

18 In yö rak ni rot bë alam-deneço-seriveng ahëj nevong medenelë Yesu paya, besën devo yi lok ya nema.

19 Lob Pilatus rak nedo yi sëa-gagek-yi in bë gengo yi gagek, rëk venë vong gagek ya vu yi bë, “Su gwevong ngaa ti vu mehö niröp saga, in sa halë pesepsën rak yi gwëbeng, lob sa newag rak rot.”

20 Lok alam-deneço-seriveng hir ggev los alam-teta delok alam ahëj bedetahi ya vu Pilatus bë dëëin Barabas bër vu sir gengis Yesu menadiik.

21 Rëk kiap böp Pilatus lok tepëk yah vu sir bë, “Ham vongin mehö luu sënë ngwë tena bë sa gaço bër nök vu ham-a?” Lok denër yah bë, “Barabas!”

22 Rëk Pilatus lok tepëk yah vu sir ggökin bë, “Om sëk gevong nabë va vu Yesu, mehö sën denenër yi nebë Kerisi* lo?” Lom detahi yah bë, “Gengis yi jak na kelepeço*!”

23 Lok Pilatus lok tepëk bë, “In va? Mehö sënë vong va paya?” Rëk detahi niwëëk rot bë, “Gengis yi jak na kelepeço*!”

24 Lom Pilatus rak ni bë su debë nengaj vu yi gagek rë, gak newaj rak gebegö böpata vongin berup. Om ko bël beripek nema rak alam pin malaj genër bë, “Bë ham ngis mehö niröp sënë menadiik, og su degwa neggëp vu sa rë! Gak ham ngo ham ngaa!”

25 Lob alam pin detahi yah bë, “Degwa yö gëp vu he los he mewis!”

26 Lob Pilatus lëëin Barabas yah vu sir. Log nër balam-begö-yi deveek Yesu gedeko medeya in dengis yi jak na kelepeço*.

*Alam-begö-yi Denër Pelësën Rak Yesu
(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)*

27 Kiap böp yi alam-begö-yi deço Yesu lok ya kiap böp yi beggang sën denenër arë nebë Prëtoryam lo, log desupin alam-begö-yi yu böpata pin ya detetup yi.

28 Lob dekah yi tob vër, gederöp röpröp kōk ti lok yah yi medetahu mehö-los-bengö rak yi.

29 Debuu aggis niggin ggin tahu alam-los-bengöj hir madub gedetung rak yu, gedevon ngesing lok nema vesa, log deneyun lusej vu yi gedepelë yi bë, “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hong, mehö böp los gayeheng!”

30 Gedepesuv nyëj kos rak yi, gedevon ngesing vër bedesis yu rak.

³¹ Depelë yi ggovek, log dekah tob sënë vër in yi, gederöp yö yi tob loḵ yah yi, gedeko yi bedeya in dengis yi jaḵ na kelepeko*.

Desis Yesu Raḵ Ya Kelepeko
(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

³² Deya lob detök vu alam Kurene ti, arë nebë Simon. Lob denër niwëëk bë, “Kwerë kelepeko*!”

³³ Lob ya deverup keḵu ti arë nebë Golgota. Arë sën degwa nebë ‘Nyëg-yusekë’.

³⁴ Lob desarömin marasin nimengëës ving wain bedevo vu Yesu in bë nanum. Lob tep beseggi rëḵ nilëlin gesu num rë.

³⁵ Desis yi raḵ ya kelepeko* ggovek, log yom detë gelöng mahen teka la in bë gooin sir ti ti jaḵ bedegeko yi tob.

³⁶ Ggovek log medo denemalajin yi.

³⁷ Lob dekevu yi gaḡek sën mehōnon denër raḵ yi lo raḵ neggëp kelepeko* yu nebë:

ALAM YUDA HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ YESU SËNË.

³⁸ Log desis alam-begö-hodeḵ luu raḵ kelepeko* ving. Ngwë nare ggëp nema vesa gengwë nare ggëp nema këj.

³⁹ Lob alam sën deneyah gedeneyom lo denenër pelë raḵ yi gedenevarah nemaj vu yi

⁴⁰ gedenenër bë, “Hongek-o! Genër bë kwevoh Anutu yi dub-vabuung-böp na, geḡedev nah buk löö mu lo, om ngo gedoḵ vu hong! Bë Anutu Nalu hong, og ngo geduḵ vu kelepeko* meḡenam!”

⁴¹ Log alam deneko-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi ving alam-teta denenër pelë raḵ yi nebë saga ving.

⁴² Denenër bë, “Nelok vu alam, gaḵ su yoh vu bë yö doḵ vu yi rë! Alam Israel hir mehö-los-bengö! Nabë dëëin kelepeko* geduḵ menam, og mëm rëḵ hil ḡevong ḡeving yi.

⁴³ Nevong ving Anutu? Om nabë Anutu ahë ving yi yönon, og nam doḵ vu yi! In nër bë Anutu Nalu yi.”

⁴⁴ Lob alam-begö-hodeḵ luu sën desis luho nare Yesu vahi vahi lo denër pelë raḵ Yesu ving nebë saga.

Yesu Diik Ya
(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

⁴⁵ Log hes vuheng raḵ, log malakenu loḵ beyoh vu dob pin beya meto 3 krök sehuksën.

⁴⁶ Lob dus raḵ in bë 3 krök lob Yesu ngeek böpata bë, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Sënë degwa nebë, “O sa Anutu, sa Anutu, nebë va sën gwevu sa ya-ë?”

⁴⁷ Lob alam sën denare dus vu yi lo vahi denḡo lob denër bë, “Mehö sënë netahi Elia!”

⁴⁸ Log pevis besir ti serög beya meḡo ngaa ayo sovinsën sën nedo loḵ loo lo ti, bedagoo luḵ wain ahëḡgin sën arë nebë

vinegga lo geduu ya vetii ngesing, gevo ya verup loḵ Yesu avi in bē sesuvin.

⁴⁹ Rēḵ sir vahi denēr bē, “Genakōōḵ gehil galē rē, nabē Elia rēḵ nam doḵ vu yi ma rēḵ nama?”

⁵⁰ Rēḵ Yesu ngeḵ bōpata ggōkin log lēein anon ya.

⁵¹ Lob pevis betob bōp sēn neruu dub-vabuung-bōp ayo vabuung lo kweḵ raḵ luu ggēp vavu beya metōḵ ahu. Log dob ggee gegelōng bōp bōp dego.

⁵² Gebedub avi tatekin yi gAnutu-yi-alam sēn dediik ggovek lo ngahiseḵē vesaj loḵ, bedekedi raḵ los navij dahis.

⁵³ Dekedi raḵ loḵ mēm Yesu kedi raḵ yah ggōkin, log mēm to deyam medeloḵ ya nyēg vabuung Yerusalem. Balam ngahiseḵē delē sir.

⁵⁴ Log mehō negin alam-begō-yi ving yi alam-begō-yi sēn medo denegin Yesu lo dengo gejemapi ggee, gedelē ngaa vahi nebē saga, lob ḵenuj verup, gedenēr bē, “Yōnon rot! Mehō sēnēḵ Anutu nalu yi!”

⁵⁵ Lob avēh sēn denetamuin Yesu vu Galilea bedeyam in bē dedoḵ vu yi lo ngahiseḵē denare ading teka bevare denelē.

⁵⁶ Sir ti arē nebē Maria vu Magdala. Log Maria ngwē sēn Yakobus lu Yosep ataj. Log avēh ti sēn Sebedi nalu luho ataj.

Debē Yesu Navi Loḵ Gelōng Len

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁵⁷ Log sehuk luḵ lob mehō-los-bengō-ggoreksēn ti vu Ari-matea beberup. Arē nebē Yosep. Yiḵ Yesu yi hur maluh ti yi ving, bemedo nesepa loḵ Yesu yi gāḵek.

⁵⁸ Ya verup beloḵ tepēḵ vu Pilatus bē geḵo Yesu nihel. Lob Pilatus nēr bedevo vu yi.

⁵⁹ Lob Yosep ḵo nihel bebom loḵ tob veroo mewis ti.

⁶⁰ Log ya mebē loḵ ya yō yi bedub mewis sēn nahēn denesap loḵ gelōng meris lo. Log tetolin gelōng bōpata ti ggērin avi. Vong ggovek log ya.

⁶¹ Lob Maria vu Magdala luho arē ngwē denedo bemedo malaj neya waḵ bedub saga.

Alam-begō-yi Ggēp Denegin Bedub

⁶² Buk sēn alam Yuda denero sir in bē dega nos Buk-ggōksēn-yi* lo ggovek ya geheng to, loḵ mēm alam-deneḵo-seriveng los alam Parisai* yah denēr vu Pilatus bē,

⁶³ “Mehō bōp! He kwamin nevo gāḵek sēn mehō gāḵek kuungsēn saga nedo mala vesa genēr lo bē, ‘Buk löö na govek rē, loḵ sēḵ kedi jaḵ nah!’

⁶⁴ Om genanēr bedegegin bedub avi noh vu buk löö. In rēḵ yi hur maluh degodeḵ yi na gedenanēr vu alam nabē kedi raḵ

ggökin vu bedub. Lob gagek kuungsën vu tamusën rëk kesuu sën muginsën.”

⁶⁵ Lom Pilatus nër vu sir bë, “Ham gweko alam-begö-yi la in degegin, beham behii bedub avi niwëek ata!”

⁶⁶ Lob ya dekepa bedub avi niwëek gedejegwi kele niķegwi* teka raķ gelöng nenga ya vetii waak avi ving, gedetung alam-begö-yi medo denegin.

28

Yesu Kedi Raķ Ggökin

(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Lob Buk-sewahsën-yi* ggovek ya, geheng to loķ Soda monbuk, lob Maria vu Magdala luho Maria ngwë kedi deya in bë degelë bedub.

² Lob pevis bejemapi ggee böpata, in Mehöböp yi angër ti vu yagek meluķ yam tetolin gelöng vër in waak avi geraķ nedo.

³ Mala netum nebë davës, geyi tob veroo meris nebë beggob.

⁴ Alam-begö-yi sën denegin bedub lo delë, lom ķenuj verup in yi, benij loķ ti nebë alam-diiķsën.

⁵ Rëk angër nër vu avëh luho bë, “Melu su göneng! Seraķ ni bë melu yam nesero Yesu, mehö sën desis yi raķ ķeļepeķo* lo.

⁶ Rëk mu su neggëp sënë rë! Gaķ kedi raķ yoh vu sën nër wirek lo! Om melu nam gwelë nyëg sën neggëp loķ veseveng lo.

⁷ Log melu nah mena pevis, bena nanër vu yi hur maluh lo nabë kedi raķ ggökin vu bedub bemugin meya distrik Galilea, geham rëk na gwelë yi vu sagu. Yiķ senër vu meluu ggovek saga!”

⁸ Lob avëh luho deggöneng rot, rëk kwaj vesa böpata, lob pevis beluho deserög bedeneyah in bë denanër vu yi hur maluh lo.

⁹ Loķ Yesu töķ vu luho vu aggata benër bë, “Monbuk!” Lob luho deya dus vu bedepetev medeneggëp gedejom loķ vaha medeko arë raķ.

¹⁰ Lob Yesu nër vu luho bë, “Melu su göneng! Melu nah mena nanër vu arig lo nabë dena distrik Galilea, lob rëk degelë sa gëp sagu.”

Gagek Raķ Alam Sën Denegin Bedub Avi

¹¹ Avëh luho nahën deneyök aggata galam-begö-yi sën denegin bedub lo deyah medeya nyëg böp Yerusalem pevis bedenër ngaa pin sën töķ vu sir ggëp bedub lo vu alam-deneķo-seriveng hir ggev.

¹² Lob alam-deneko-seriveng hir ggev ving alam-teta bedevengwëng raḱ gageḱ ti, lob devo monë ngahiseḱë vu alam-begö-yi saga,

¹³ gedevo ḱoo vu sir bë, “Ham na nanër nabë sënë, ‘Yi hur maluh deyam buk, gehe hëp yiing, log deggodeḱ ya.’

¹⁴ Lob nabë kiap böp gengo gageḱ sënë, og he rëḱ semu gageḱ vu yi, lob su rëḱ gevong gageḱ vu ham rë.”

¹⁵ Nebë saga lob alam-begö-yi deḱo monë geya devong yoh vu gageḱ sën alam Yuda hir ggev denër vu sir lo. Lob gageḱ sënë ya meyoh vu alam Yuda pin, lob nahën denesepa loḱ hir gageḱ sënë bedenener nebë sënë rot begwëbeng.

Yesu Vo Huk Vu Yi Hur Maluh

(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Sn 1:6-8)

¹⁶ Log hur maluh nemadluho-bevidek-ti lo detetuu aggata medeya Galilea, beya deverup ḱedu sën Yesu nër tato vu sir lo.

¹⁷ Lob delë Yesu, lob depetev medeneggëp loḱ vaha gedeko arë raḱ, rëḱ sir vahi kwaj luu luu.

¹⁸ Lob Yesu yam dus benër gageḱ vu sir bë, “Anutu vo niwëëḱ pin vu sa bë sa gegin yageḱ los dob.

¹⁹ Om ham na gwevong mehönon pin denatu sa hur maluh los avëh. Lob ham jipeḱ sir jaḱ Ama arë, geNalu arë, bAnon Vabuung arë.

²⁰ Log ham tahu sir doḱ gageḱ pin sën sa netateḱin vu ham lo in desepa doḱ. Ham gwengö rë! Serëḱ medo geving ham noh vu buk pin rot bedob los yageḱ hir buk govek na.”

Yesu Kerisi Yi Bengö Nivesa Sën Markus Kevu

*Mehö-neripek-alam Jon Nër Yi Gagek Rangah
(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jn 1:19-30)*

¹ Anutu nalu Yesu Kerisi yi Bengö Nivesa degwa muginsën:

² Nebë sën mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya kevu loḵ Anutu-yi-ḵapiya wirek meneggëp nebë:

“Gwengö rë! Sëḵ gevong sa hur ti namugin mena negetongin hong aggata.”

³ “Gemehöti aye neraḵ loḵ nyëg-yumeris bë, ‘Ham bolinin Mehöböḵ yi aggata meham sesor megëp niröp.’ ”

⁴ Nebë sënë, loḵ Mehö-neripek-alam Jon yam vu nyëg-yumeris meyam nenër gagek rangah nebë, “Ham gwevuu ham ngaa nipaya na, geham gwërin ham nom vu Anutu, lom mëm sejipek ham jaḵ bël, gAnutu rëḵ dahun ham ngaa nipaya na.”

⁵ Nër bë saga, lob alam vu distrik Yudea los alam Yerusalem pin deneya vu yi. Denenër hir ngaa nipaya pin rangah vu, log mëm neripek sir luḵ bël Yordan.

⁶ Jon röp yi röpröp ading sën denevasu raḵ kamer niviiis lo, log nevëh ḵabi neggëp balo, genegga sepaak los nenum beggoh netu yi nos.

⁷ Lob yam nenër Anutu yi gagek rangah nebë, “Mehö los niwëek ti kesuu sa rëḵ tamuin sa menam. Gesa su mehö nig vesa yoh vu in bë sa natu yi hur ti meḵevelekin vaha suu rë.

⁸ Sën seripek ham lo, og sengo hetung bël meris mu raḵ ham, gaḵ mëm yi sën rëḵ nam getung Anon Vabuung jaḵ ham.”

*Yesu Ripek Bël
(Mt 3:13-17; Lk 3:21-22)*

⁹ Vu buk saga Yesu vu Nasaret ggëp distrik Galilea meya vu Jon, beJon ripek yi luḵ bël Yordan.

¹⁰ Ripek, log Yesu nahën neraḵ yom roneḵ, loḵ lë geyagek tatekin ya gAnon Vabuung ni nebë soḵ nuung ti meto megwang ya Yesu ayo.

¹¹ Log gagek ti yam vu yagek bë, “Sa nalug hong! Sahëg neving hong besa halë hong nivesa.”

*Satan Seggi Yesu
(Mt 4:1-11; Lk 4:1-13)*

¹² Ggovek saga lob Anon Vabuung ggee loḵ ayo bë na nyëg-yumeris ti.

13 Ya nyëg-yumeris ti sën sag hir nyëg lo beya nedo buk mehödahis luu, geSatan ya medo nepelëpin yi vu sagu. Lom Satan vuu yi ya gemëm angër yam deneloḵ vu yi.

Yesu Neḵo Yi Huk Raḵ Vu Galilea
(Mt 4:12-17; Lk 4:14-15)

14 Deduu Mehö-neripek-alam Jon beya nedo ḵarabus, loḵ mëm Yesu ya distrik Galilea menër Anutu yi Bengö Nivesa rangah nebë,

15 “Anutu tung buk vorot lob töḵ yam, om gwëbeng sënë Anutu-yi-nyëg vongin anon jaḵ, om ham gwevuu ham ngaa nipaya na, geham gwërin ham nom vu Anutu, beham gwëvong geving Anutu yi Bengö Nivesa sënë.”

Yesu Tahi Alam-gël-yi Lubeluu
(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11)

16 Buk ti lob Yesu medo nesepa loḵ ngaggee böp Galilea nenga, lob töḵ vu Simon lu ari Andreas geluho medo denetë lek luḵ ya ngaggee in bë degeḵo gël, in yik luho yö hir huk sagi.

17 Lob Yesu nër vu luho bë, “Melu nam sepa sa natu sa hur besa tahu meluu in gweḵo mehönnon denam vu sa nabë sën melu neḵo gël gwëbeng agi lo.”

18 Lob pevis beluho devuu lek ya geya desepa yi melöho deya.

19 Log lööho deya dus ti beya deverup, loḵ Yesu lë Sebedi nalu luho, Yakobus lu ari Jon, geluho raḵ denedo yaḡ ti medeneduu hir lek vepulsën yah. Lë luho lob pevis metahi luho.

20 Lom luho devuu amaj Sebedi losho yi hur-huk-yi lo berak denedo yaḡ geluho ya desepa Yesu medeya.

Mehöti Los Memö Nipaya Ti

21 Sir sënë ya detoḵ ya Kapernaum, log yik Yudea hir Buk-sewahsën-yi* ti, lom Yesu luḵ ya dub-supinsën-yi menetateḵin gageḵ vu alam sën denedo loḵ lo.

22 Nenër gageḵ vu sir, lob ḵenuj ya rot in su nenër nebë mehö-horek-yi rë, gaḵ nenër gageḵ nebë mehö los niwëëk ti.

23 Nebë saga, lom mehöti to nare loḵ dub ayo gememö nipaya ti nedo loḵ ayo.

24 Lom ngeek bë, “Yesu vu Nasaret! Bë gwëvong va vu he? Maḵ geyam in bë kwevoh he? Seraḵ nim nebë Anutu yi Mehö Vabuung hong!”

25 Loḵ Yesu petupek raḵ bë, “Ayem nama! Gegweto gena in mehö saga!”

26 Lob memö sesö yi loḵ mehö lo ayo gengeek böpata, log vuu yi geto meya.

27 Lob alam pin saga delëk anon, gedenekok tepëk vu sir bë, “Va ti sënë? Mağ gagek mewis ma va? Mehö sënë nenër vu memö nijpaya lo ving nebë yi mehö los niwëek ti, om nengaj yes geto deneya!”

28 Lom pevis medenenër Yesu arë ya meyoh vu distrik Galilea pin.

*Yesu Vong Pita Ggen Avëh Menivesa Rak
(Mt 8:14-15; Lk 4:38-39)*

29 Ggovek saga log tur vu dub-supinsën-yi ayo, lob lööho Jon lu Yakobus ya derak ya Simon Pita luho Andreas hir beggang.

30 Lob pevis medenër Simon Pita ggen avëh vu bë nivanë rot meneggëp.

31 Lob mëm Yesu ya mejom loğ nema beğo yi rak, lom nikul ya pevis, lob mëm neyeh nos bevo vu sir.

*Sehuksën Lob Yesu Vong Alam Ngahisekë Nij Vesa Rak
(Mt 8:16-17; Lk 4:40-41)*

32 Ggovek log sehuksën behes luğ ya, lob deneko alam nijraksën meya deverup vu Yesu, medeneko alam sën memö denegwang ya ayoj ving.

33 Alam pin vu beggang-bu ti saga ya denekebu sir loğ veluung avi.

34 Loğ mëm Yesu nevong alam ngahisekë sën niraksën aggagga nevong sir agi benijvesa nerak, genetii memö ngahisekë to deneya in mehönon. Log nër in memö pin bë su denanër yi rangah, in denerak ni bë Anutu Nalu yi.

*Yesu Neğo Loğ Nyëğ Menër Yi Gagek Rangah
(Lk 4:42-44)*

35 Nyëğ yö nahën gesu heng rë, log Yesu kedi rak buk meya nedo nyëğ-yumeris tahsën in bë najom jak na vu Anutu.

36 Loğ Simon losho alam sën denedo ving yi lo ya desero

37 bedetok rak lob denër vu bë, “Alam pin medo denesero hong!”

38 Loğ Yesu nër vu sir bë, “Hil ana beggang bu böp böp sën nedo dus agi in sa nanër Anutu yi gagek rangah vu sir geving. In seyam in bë sa gevong nabë sënë.”

39 Lom mëm neğo loğ distrik Galilea beneluk ya dub-supinsën-yi pin menenër Anutu yi gagek rangah vu alam pin. Genetii memö to deneya in mehönon ving.

*Yesu Vong Mehöti Los Nisevuuk Benivesa Rak
(Mt 8:2-4; Lk 5:12-16)*

40 Buk ti lob mehöti los nisevuuk ya vu yi metung lus luğ geketag vu yi bë, “Nabë ahëm geving, og geyoh vu bë gwevong besa nig veseek jak.”

41 Lob Yesu kwa pesivin yi mebë nema rak yi genër vu yi bë, “Sa ahëg ving! Om nim veseek jak!”

42 Lob yik seuuuk saga mehor ya pevis.

43 Lob Yesu vo kooiin niwëëk gevong yi ya pevis. Nër vu yi nebë, “Gwegin hong besu gena genanër ngaa sënë vu mehö la.

44 Gaq mëm gena getato hong vu mehö-neko-seriveng gegwetung seriveng in nim veseek rak. Noh vu sën Moses nër wirek bë hil gevong lo, in alam pin dejak ni nabë nim veseek rak.”

45 Rëk ma gemehö lo to meya meya medo neturin yi gagek sënë rangah vu mehönon pin medengo, lob Yesu su yoh vu bë na tato yi rangah vu beggang-bu ti rë gema. Geyö ya nedo tahsën loq mëm alam yoh vu nyëg pin medo deneya vu yi.

2

Yesu Vong Mehö Sekë Selöngin Ti Benivesa Rak (Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

1 Buk la ggovek ya, loq Yesu yah meya nedo Kapernaum, loq alam dengo bë yah nedo ben.

2 Lob desup sir ya beyi beggang pup. Gedeggërin veluung avi ving, belen ti su ggëp netök rë. GeYesu nenër Anutu yi gagek nivesa rangah vu sir.

3 Medo nenër vu sir log deko mehö sekë selöngin ti medeverup. Sir lubeluu devaku medeyam vu Yesu.

4 Deraq vu mehönon pin saga besu deyoh vu bë degeto denam Yesu mala rë, lom deraq ya beggang vavunë medekehe beggang demi valek sën Yesu nare lo. Dekehe ggovek ya geggëp netök, log mëm deseyesin reek los mehö sekë selönginsën lo to meluk ya beggang ayo.

5 Nebë sënë lob Yesu lë bë ayoj neya timu vu yi, lom nër vu mehö sekë selönginsën bë, “Nalug-e! Sa dahun hong ngaa nipaya ya!”

6 Log alam-horek-yi la loq denedo beggang ayo sën ving Yesu bekwaj nevo loq ayoj bë,

7 “Nenër gagek va ti sënë? Ko yi rak besevök Anutu! Mehöti su yoh vu bë dahun ngaa nipaya na rë, gaq Anutu yö timu yoh vu!”

8 Loq Yesu rak ni loq ayo bë kwaj nevo nebë sënë, lom nër vu sir bë, “Ham ayomin neya ngahi nebë sënë in va?”

9 Ham kwamin nevo gagek sën senër agi bë, ‘Sa dahun hong ngaa nipaya ya’ lo bë anon ma, in re yoh vu bë gelë nabë dahun ya yönon-a? Rëk mu mëm nabë sa nanër vu yi nabë, ‘Kwedi jak megena’, og mëm ham rëk jak ni nabë sa nanër gagek los anon.

10 Rëk sa bë ham jak ni nabë sa Mehönon Nalu sën seyoh vu bë dahun ngaa nipaya na gëp dob, om..." log peggirin menër vu mehö sekë selönginsën bë,

11 "Sa nanër nök vu hong nabë: Kwedi gweko hong reek jak megenah böm!"

12 Lob kedi rak pevis beko yi reek rak meya, gesir pin vare denelë. Delë, bavij tök rot gedeko Anutu arë rak medenenër bë, "Hil su halë ngaa ti nëbë sënë wirek rë!"

Yesu Tahi Levi
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

13 Ggovek log Yesu to meyah dobnë meyah meya ngaggee böp Galilea nenga, lok mëm alam pin deneya vu yi benetatekin gagek vu sir.

14 Ggovek, log ya rak meya meto metök vu Alpeus nalu Levi* gelok nedo beggang-takës-yi, lob nër vu yi bë, "Genam medo gesepa sa!" Lob Levi kedi rak mesepa yi meya.

15 Lok Yesu losho alam ngahisekë sën denetamuin yi lo ya denegga nos lok Levi ben. Alam-deneko-takës* losho alam nijpaya sën denekeyëh horek lo geyi hur maluh, sir pin ya denegga nos ving yi.

16 Lok tum Parisai* hir alam-horek-yi lo delë bë losho alam nijpaya sën galam-deneko-takës* lo denegga nos lok ti, lob delok tepëk vu yi hur maluh bë, "Nebë va sën negga nos ving alam-deneko-takës* losho alam nijpaya agi-ë?"

17 Rëk Yesu ngo lob nër vu sir bë, "Alam nijvesa su deneya vu dokta rë, gak alam nijraksën mu yö deneya vu. Om sesu yam in bë tahi alam yohvu rë; gak mu seyam in bë tahi alam sën ngaa nipaya neggëp vu sir lo."

Delok Tepëk In Alam Sën Ayej Neggërin Nos Lo
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

18 Log buk ngwë, lob Mehö-neripek-alam Jon yi hur maluh losho alam Parisai* pin devongin bë degeko Anutu arë jak, lom ayej ggërin nos besu degga rë, lok tum mehö la ya delok tepëk vu Yesu bë, "Jon yi hur maluh losho Parisai* hir hur maluh ayej neggërin nos besu denegga rë, log tum hong hur maluh denegga nos gesu ayej neggërin rë in va?"

19 Lom Yesu peggirin gagek rak mehö sën neko avëh lo, benër yah vu sir bë, "Ham kwamin bo rë, nabë mehöti medo geving yi alam geluho avëh ti denajom nemaj! Bë nabë sënë og yi alam sënë su deyoh vu bë rëk ayej gërin nos rë! Gak mu mehöti sën bë geko avëh lo nedo ving sir, om rëk kwaj nivesa medega nos gesu deyoh vu bë rëk ayej gërin rë.

* 2:14: Levi sënë arë ngwë nebë Matai. Su Yakob nalu rë, gak yik mehö ngwë.

20 Rêk mêm buk sên debo mehö sên geko avêh lo vër besu medo geving yi alam rê, og mêm yi alam rêk ayoj maggin bayej gërin nos dok buk saga.”

21 Log Yesu nër vu sir ving bë, “Mehöti su neko tob mewis sên su deneripek rê lo len ti menepeka tob mugeng sên nekweek lo len rak rê. Nabë gevong nabë sënë, og rêk dejipek, lob tob mewis sënë najul menom getob mugeng sënë rêk nakweek gökin melen böpata rot.

22 Gemehöti su netöö wain* mewis loğ ya memëk-navi mugeng rê. Gağ bë mehöti gevong nabë sënë, og rêk wain ngol navi mebepul, gewain keseh geto mena bebasap wain los memëk-navi dok ti. Gağ denetöö wain mewis loğ ya memëk-navi mewis mu!”

*Yi Hur Maluh Derur Nos Loğ Buk-sewahsën-yi**
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

23 Lob Buk-sewahsën-yi* ti, lob Yesu yi hur maluh deyoh ya huk wit* ti, lob yi hur maluh derur anon mededah.

24 Lom Parisai* lo delë medeloğ tepëğ vu yi nebë, “Gwelë! Nebë va sên hong hur maluh dekeyêh horek Buk-sewahsën-yi-ê?”

25 Rêk Yesu loğ tepëğ yah vu sir bë, “Mağ ham su tevin gagek rak ngaa sên Davit vong wirek lo rê? Nos main mediikahë,

26 lob losho alam sên denesepa yi lo deloğ ya Anutu yi dub-vabuung. Alam-deneço-seriveng hir ggev Abiatar negin Anutu yi dub-vabuung loğ buk saga, lob deluğ ya medegga brët vabuung sên denetung netu seriveng benedo ggëp Anutu mala lo. Nos sên alam meris su deyoh vu bë dega rê lo, gağ alam-deneço-seriveng mu yö denegga. Rêk mêm mehö meris sên Davit gga, gevo vu alam meris sên denesepa yi lo bedegga ving. (Rêk su devong paya rê, gağ dediikahëj om degga, lob yiğ sa hur maluh sënë nebë).”

27 Loğ Yesu nër vu sir ggökin yah nebë, “Anutu su tung Buk-sewahsën-yi* in bë deginengin mehönon rê, gağ tung in bë dok vu sir.

28 Om Mehönon Nalu tu Buk-sewahsën-yi* ala.”

3

Mehö Sekë Beloin
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

1 Buk ngwë rê, lob luğ yah dub-supinsën-yi ggök yahin, galam sên loğ denedo dub ayo lo ti sekë beloin.

² Log alam vahi sën denelë Yesu paya lo medo malaj nesepa yi, in bë degelë nabë rëk gevong benema nivesa jak dok Buk-sewahsën-yi* ma rëk nama. Nabë gevong, og mëm denanër gagek jak yi nabë keyëh horek.*

³ Lom Yesu nër vu mehöti sën sekë belooïn lo bë, “Kwedi jak megenam gebare dok he malamin vuheng atov!”

⁴ Lob loq tepëk vu sir pin bë, “Mak hil horek nër bë hil gevong ngaa nivesa dok Buk-sewahsën-yi*, ma hil gevong ngaa nipaya? Mak nër bë hil adok vu mehönon in demedo vesaj, ma hil nid dël jak sir in denadiik?” Dengo rëk ayej ma rot geti su vengwëng rë.

⁵ Lom Yesu vare mala neko loq menelë sir gahë sengën vu sir gayo maggin rot vu sir, in su kwaj nevongin mehöti sënë rë, gayoj niwëek. Loq nër vu mehö sekë belooïn bë, “Getelo sekëm nam!” Lom mehö lo telo nema ya, lom nivesa rak pevis.

⁶ Rëk Parisai* lo deluq yom dobnë, lob losho Herot* yi alam desap sir medenesero äggata in bë dengis Yesu menadiik.

Alam Yu Böpata Desupin Sir Ggëp Ngaggee Böp Nenga

⁷ Lob Yesu losho yi hur maluh detah sir meya denedo ngaggee böp nenga, lom alam ngahisekë rot vu distrik Galilea denetamuïn sir. Galam vu distrik Yudea ving.

⁸ Galam vu nyëg böp Yerusalem, galam vu distrik Idumea, galam vu bël Yordan vahi-yi. Galam sën denedo dus vu nyëg böp Ture los Sidon, besir ngahisekë deyam. Sir pin denengo ngaa pin sën nevonq lo, lom deneya vu yi.

⁹ Lom nër vu yi hur maluh bë na degeko yag ti, in alam ngahisekë deneyam rot om rëk degeving in yi.

¹⁰ In vonq sir ngahisekë benijvesa rak, om alam nijraksën denepeka rak yi rot in bë degebë nemaj jak yi.

¹¹ Log memö sën denegwang ya mehönon medenevong lo, denelë yi lom denepetev medeneggëp loq vaha gedenengeek bë, “Anutu nalu hong!”

¹² Lob nevo qoo vu sir niwëek bë su denanër yi rangah.

*Yesu Ggoin Sinarë Nemađuho-bevidek-luu Rak
(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)*

¹³ Loq tum ya nyëg ti los qedu betahi alam sën kwa nevo sir lo bë dena vu yi.

¹⁴ Log ggoin maluh nemađuho-bevidek-luu rak in bë desepa yi geyö rëk gevong sir mena denanër yi gagek rangah.

* **3:2:** Alam Parisai* denelë sën Yesu nevonq mehönon benijvesa neraq lo nebë nevonq huk ti, om nabë gevong dok Buk-sewahsën-yi og nekeyëh horek Buk-sewah-sën-yi. Rëk Yesu nër bë Anutu tung Buk-sewahsën-yi in dok vu mehönon, om nabë dok vu mehönon benijvesa jak dok Buk-sewahsën-yi og yik yoh vu, gak su keyëh horek rë. Rëk alam Parisai* delë Yesu paya in ngaa sënë bedenevongin bë dengis yi.

15 Vo niwëek vu sir ving in degetii memö sën denegwang ya mehönon ayoj lo geto dena.

16 Ggoin Simon, lob nër ggev ngwë raḥ nebë Pita.

17 Lob ggoin Yakobus luho ari Jon sën Sebedi nalu luho raḥ, benër ggev ngwë raḥ luho nebë Boanerges, (degwa nebë luho nij wëek nebë vaḥuvek).

18 Lob ggoin Andreas luho Pilip ga, Bartolomai luho Matai, geTomas ga, Alpeus nalu Yakobus, geTadaius, geSimon sën yi mehö-neruuk-alam-Rom ti,

19 geYudas Iskariot ving, sën rëḥ nanër Yesu rangah lo.

*Yesu Luho Belsebul**

(Mt 12:24-32; Lk 11:14-23; 12:10)

20 Yesu yah meya ben lob mehönon ngahiseḳë yom desupin sir ggökin yah, lom Yesu losho yi hur maluh su deyoh vu bë dega nos rë, in mehönon ngahiseḳë medeggërin sir.

21 Loḥ Yesu yi alam denedo bej gedengo bë alam deggërin sir rot, lob denër bë, “Maḥ yu vong paya!” Lom deya in bë denajom yi nah.

22 Log alam-horek-yi la deyam vu Yerusalem medenenër bë, “Memö alaj Belsebul* nevonḡ yi!” Gedenenër ving bë, “Netii memö to deneya raḥ memö alaj niwëek!”

23 Loḥ mëm Yesu supin sir yam dus getatekin vu sir bë, “Satan rëḥ getii yö yi hur memö geto dena nabë va?”

24 Nabë alam dob timu debasuh sir bedengis sir, og alam sënë su rëḥ demedo los nij wëek rë.

25 Log nabë alam degwa timu debasuh sir medengis sir, og alam sënë su rëḥ demedo los nij wëek rë.

26 Om nabë Satan losho yi alam debasuh sir medengis sir, og su rëḥ demedo rë, gaḥ rëḥ malaj nama na.

27 Log hil su ayoh vu bë agök Mehö Nipaya los niwëek saga ben vavunë gabo yi ngaa vër rë. Mëm nabë hil naduu Mehö los niwëek sënë ahon, og mëm hil rëḥ abo yi ngaa pin vër menama na veröḳ yi.”

28-30 Alam sënë denenër bë Yesu nevonḡ ngaa nebë sënë in memö nipaya ti nevonḡ yi, loḥ Yesu nër yah vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë Anutu yoh vu bë dahun mehönon hir ngaa nipaya pin na, ngaa nipaya los gägek pelësën sën denanër jaḥ Anutu lo. Gaḥ nabë mehöti nanër gägek pelësën jaḥ Anon Vabuung (nabë yik sëḳ memö nipaya ti), og Anutu su rëḥ dahun yi gägek sënë na rë, gaḥ yö rëḥ gëp vu yi degwata.”

Yesu Ata Losho Ari Lo

(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

31 Lob ata losho ari lo yam denare dobnë gedevonḡ gägek ya vu yi bë duḳ na vu sir.

³² Gelosho mehōnon ngahisekē denedo, lom denēr vu yi bē, “Atam garim lo avēhnōm lo yam denare dobnē medeneloḱ tepēḱ in hong!”

³³ Rēḱ loḱ tepēḱ yah vu sir nebē, “Atag lo arig re lo?”

³⁴ Log mala neḱo loḱ beggang ayo menelē alam pin sēn detebuu yi lo genēr vu sir bē, “Satag lo sarig lo sēnē!”

³⁵ Alam sēn denesepa loḱ Anutu kwa lo, og sir saga mēm detu sarig lo, savēhnōg lo, satag lo.”

4

Yesu Nēr Gagek Peggirinsēn Raḱ Mehō Sēn Netetēhin Nos Gahis

(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Buk ngwē rē, loḱ Yesu yah meya ngaggee böp lo nenga, lom tateḱin gagek vu mehōnon ggōkin yah. Mehōnon ngahisekē rot desup sir medeneteking raḱ sir, lom raḱ ya nedo yag ti raḱ ngaggee vavunē galam pin denedo ngaggee nenga.

² Lom mēm nenēr gagek peggirinsēn ngahisekē vu sir, genēr bē,

³ “Ham gwengo rē! Mehō netetēhin nos gahis ti to meya huk anon in bē tetēhin yi nos gahis.

⁴ Netetēhin nos gahis, lob vahi to nedo loḱ aggata sēn neyoh huk vuheng lo, lob soḱ yam pevis medegga.

⁵ Log gahis vahi to merak nedo dob mahen teka sēn raḱ neggēp gelōng vavunē lo, om kip pevis in dob mahen teka mu.

⁶ Lob hes verup netum bevev raḱ, lob meran ya pevis in gega su luḱ ya dob rē.

⁷ Log gahis vahi to meloḱ ya nedo vos niggin ggin ayo, lob vos niggin ggin sēnē kip merig, lob ggōk nos besu sis anon rē gema.

⁸ Log gahis vahi to meluḱ ya nedo dob jeji lob kip verup merig mesis anon. Vahi sis dahis ti benemadluho, gevahi sis dahis löö, gevahi sis dahis nemadvahi.”

⁹ Log nēr ving bē, “Mehōti bē nenga neggēp, og gengo gagek sēnē.”

Yesu Nenēr Gagek Peggirinsēn In Va?

(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

¹⁰ Ya nedo tahsēn, loḱ yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu sēn losho alam sēn denesepa yi lo, yam deloḱ tepēḱ vu yi bē, “Gagek peggirinsēn sēn genēr-ē degwa nebē va?”

¹¹ Loḱ nēr yah vu sir bē, “Anutu netateḱin gagek vunsēn raḱ yi nyēg degwa vu ham, gaḱ alam vahi sēn denedo nenga lo, og Anutu nenēr vu sir loḱ gagek peggirinsēn mu,

¹² ‘in bē su rēḱ degērin sir nah vu Anutu mekevoh hir ngaa nipaya na rē.

Gaḵ degelë mu gesu dejak ni rë,
log degengo mu gesu denatök jak gagek degwa rë.' ”

*Yesu Tateḵin Mehö Sën Netetëhin Nos Gahis Lo Yi Gagek
(Mt 13:18-23; Lk 8:11-15)*

¹³ Lob loḵ tepëḵ yah vu sir nebë, “Ma ham su raḵ gagek peggirinsën sënë degwa ni rë? Om maḵ ham rëḵ jak gagek peggirinsën pin ni nabë va?

¹⁴ Mehöti sën netetëhin nos gahis lo nebë mehö nenër Anutu yi gagek.

¹⁵ Log gahis vahi sën to nedo loḵ aggata lo nebë alam sën dengo Anutu yi gagek ggovek, loḵ tum Satan yam pevis meḵo vër in ayoj lo.

¹⁶ Gegahis vahi sën to merak nedo dob los gelöng lo nebë mehönön vahi sën dengo Anutu yi gagek log ahëj nivesa medeḵo raḵ pevis.

¹⁷ Rëḵ mu sir nebë nos gega sën nerak vu gelöng lo om denedo teka, loḵ ngaa maggin töḵ vu sir, ma, alam denenër pelësën raḵ sir in denesepa loḵ Anutu yi gagek, lom tum delëein pevis.

¹⁸ Log gahis vahi sën loḵ nedo vos niggin ggin ayo lo nebë alam sën denengo Anutu yi gagek ggovek lo.

¹⁹ Loḵ newaj nerak in ngaa-dob-yi rot gahëj neving monë bedenelev vahaj in kupeḵ lu ngaa, lob mëm ngaa pin sënë neggök Anutu yi gagek banon nema.

²⁰ Log gahis sën to meluḵ ya dob jeji lo nebë alam sën dengo yi gagek medevasu loḵ ayoj medenevong yoh vu banon nerak lo. Sënë nebë nos rig menesis anon nivesa; vahi nesis dahis ti benemadluho, gevahi nesis dahis löö, gevahi nesis dahis nemadvahi.”

*Yesu Nër Bë Hil Su Abun Ram Gevek Na Reek Gebinë
(Lk 8:16-18)*

²¹ Lob nër vu sir bë, “Bë hil gelu doḵ ram buk, og maḵ yoh vu bë hil abun duḵ na dëg ayo ti, ma, hil getung duḵ na reek gebinë? Ma! Hil getung jak medo reek vavunë in natum nivesa behil galë nyëg jak.

²² Lob ngaa pin sën neggëp vunsën lo, najeeng rëḵ tato yi rangah, gengaa pin sën debom meneggëp loḵ gobeng gwëbeng agi, og najeeng rëḵ alam pin dejak ni.

²³ Bë ham nengamin neggëp, og ham gwengo gagek sënë meham kwamin bo!”

²⁴ Loḵ nër vu sir ggökin bë, “Ham kwamin bo gagek sën ham nengo lo nivesa rë. Ngaa sën ham nevong vu mehö ngwë lo, og rëḵ Anutu bo doḵ nah vu ham nabë, gebo la geving mesevök.

²⁵ Mehöti sën neraḵ gagek degwa ni lo, og rëḵ jaḵ la degwa ni geving rot. Gemehöti sën su neraḵ gagek degwa ni rë lo, og rëḵ kwa birekin teka sën neraḵ ni lo benama na veröḵ yi.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḵ Nos Gahis Nebë Nekip Nebë Sënë

²⁶ Log nër bë, “Sën Anutu yi Nyëḡ anon jaḵ lo, og yiḵ nebë mehöti tetëhin nos gahis luḵ ya dob.

²⁷ Lom neggëp buk genekedi raḵ monbuk benedo yoh vu buk ngahi, log nos gahis lo kip berig geyi dugin degwa sën nos nerig raḵ lo.

²⁸ Gahis yö kip verup dob. Neru verup muginsën, lob tung ris raḵ genema ggol raḵ, lom mëm vuuḵ anon.

²⁹ Loḵ nelë bë anon loḵ beris nebung, lob mëm neḵo paggëpek beketöv anon in anon loḵ ggovek lo. Kë! Lob Anutu yi Nyëḡ anon neraḵ nebë sënë.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḵ Mastet Gahis
(Mt 13:31-32; Lk 13:18-19)*

³⁰ Log nër ggökin yah bë, “Hil nanër nabë Anutu neḡin hil nebë va? Gehil nanër gagek peggirinsën jaḵ yi nyëḡ nabë anon neraḵ nebë va?

³¹ Hil nanër nabë: Sën yi Nyëḡ anon jaḵ lo, og yiḵ nebë mastet* gahis sën hil nehehin lo. Mastet* gahis sënë og mahen teka rot genos gahis pin kesuu.

³² Loḵ nabë hil gehin, og nakip bejig böpata bekesuu jo-jeng pin, bemëm nema böp gol dok og sok sën denevëeng medeneya agi rëḵ nam dejegwi newisej dok nema gedejivin kuu. Kë! Lob Anutu yi Nyëḡ anon neraḵ nebë sënë!”

*Yesu Nenër Gagek Peggirinsën
(Mt 13:34-35)*

³³ Yesu nenër vu sir loḵ gagek peggirinsën ngahi yoh vu sën bë dejaḵ ni.

³⁴ Nenër yi gagek vu mehönon pin loḵ gagek peggirinsën nebë sënë, rëḵ mëm losho yi hur maluh yö ya denedo tahsën, log netateḵin gagek sën pin rangah vu sir.

*Yesu Nevong Mesang Ahë Yes Raḵ
(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)*

³⁵ Loḵ buk timu saga, lob nyëḡ luḵ ya, lob nër vu yi hur maluh nebë, “Hil ana ngaggee vahi sagu rë.”

³⁶ Yesu raḵ nedo yaḡ lo vorot, lom yi hur maluh derax ya ving medeya, gedevuu alam saga lo ya. Gelosho yaḡ vahi desepa sir medeya.

³⁷ Lob sang böpata nevë gengaggee nesis böp meneluḵ ya yaḡ ayo bevuuḵ loḵ, bevongin bë napup.

38 GeYesu bë kwa rak ngadoheng dus ti meneggëp yiing ggëp yag hus, lok mëm yi hur maluh deggee vu yi medenër vu bë, “Tatovaha! Su kwam nevo hil bë vongin hil malad nama rë?”

39 Lom kedi rak pevis bepetupek rak sang los ngaggee bë, “Ggovek ya! Ahëm yes jak!” Lom sang ahë yes rak pevis gededun ma geneggëp.

40 Lob mëm nër vu sir bë, “Ham newamin rak in-a? Maq su ham ayomin neyam timu vu sa rë?”

41 Lom kenuj ya rot gedelok tepëk vu sir nebë, “Maq mehö sënë yi nebë va? Om sën sang los ngaggee dengo aye-ë?”

5

Memö To Meya in Garasa Maluh Ti (Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

1 Nebë saga, lom ya detok ya ngaggee nenga vahi, sën alam Garasa hir nyëg lo.

2 Lob Yesu rak nedo yag meya pesöng ya ronek, lob mehöti kedi ggëp waak sën denebë mehönnon sekëj lok lo meluk to vu yi, lob memö nipaya nedo lok ayo.

3 Mehö sënë ben lok neggëp waak ving mehönnon sekëj gemehöti su yoh vu bë naduu yi ahon jak sëng ma ngaa ti rë gema.

4 Gaq deneduu nema los vaha rak sëng wirek wirek, lok nevpul sëng in nema genekelugin sëng benepepöo in vaha, gemehöti su yoh vu bë gevong bemala yes jak rë.

5 Nedo nyëg heljeng los kedu, log medo nengeek buk los rangah genesis yi rak gelong.

6 Mehö sën nahën nedo adingnë menelë Yesu, lok serög meyam petev neggëp lok Yesu vaha,

7 gengeek bë, “Yesu, Anutu Vavunë nalu hong. Geyam in-a? Bë gwevong va vu sa? Sa ketag yök vu hong niwëek neggëp Anutu mala nebë su gebasap sa!”

8 In Yesu nër vu memö sënë bë, “Memö nipaya-e! Gwevuu mehö sënë na gegweto gena!”

9 Lob mëm Yesu lok tepëk ya vu mehö sënë bë, “Arëm re?” Rëk bë, “Sarëg nebë Mehömehö in he ngahisekë.”

10 Lok mëm pasang neketag vu Yesu nebë Yesu su getii sir na gedevuu nyëg sagi.

11 Log böök yu ti vare deneruuk rak kedu sënë vewen,

12 lom tum memö deketag vu yi bë, “Gwevong he mehe na gegwang na böök sagu ayoj.”

13 Lob yogekin bë yoh vu bë degegwang na, lom mëm memö nipaya sën devuu mehö lo ya geto deya degwang ya böök; lob böök saga sir 2,000, lob mëm deserög meya deluk nyëg

vaha degwa ti meya devës ya ngaggee bengaggee rehöö sir pin bemalaj maya verök yi.

14 Lob alam sën denegin böök lo deveya meya denër ngaa sënë rangah vu alam pin sën denedo lok nyëg böp los mahen mahen lo ving. Lob alam saga deyah in bë degelë ngaa sën to meya lo.

15 Lob deyah vu Yesu medelë mehö sën memö to deya in yi lo. Delë mehö sën Mehömehö gwang ya yi wirek lo vëh tob benedo nivesa gekwa nevo ngaa nivesa, lok tum deneggönengin sir rot.

16 Lob alam sën delë ngaa agi rak malaj lo, denetatekin ngaa pin sën tök vu mehö los memö nipaya geböök lo pin vu sir ving.

17 Lom mëm alam pin deketag vu Yesu bë gevuu hir nyëg gena.

18 Lom Yesu nahën nerak yah yag, log mehö sën memö to deya in yi lo ya ketag vu yi bë na geving yi.

19 Rëk Yesu vong yi yah genër vu yi bë, “Mu genah megena vu hong alam megena genanër ngaa böp sën Mehöböp vong vu hong los kwa pesivin hong lo rangah vu sir.”

20 Lob yah meya medo nenër gagek sënë rangah vu alam ggëp nyëg sën denenër arë nebë Beggang-bu-nemadluho lo nebë Yesu vong ngaa böp sën sënë vu yi, lom tum alam pin avij netök.

Gagek Rak Yairus Nalu Avëh Luho Avëh Sën Bë Nema Rak Yesu Yi Tob
(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

21 Yesu rak yag meyah meya ngaggee vahi galam ngahisekë desupin sir meyam detetup yi lok ngaggee nenga.

22 Nahën nedo ngaggee böp nenga lob dub-supinsën-yi ala ti, arë nebë Yairus, to metök vu yi, lob petev meto neggëp lok vaha,

23 log ketag niwëek vu yi bë, “Sa nalug avëh dus rak in nadiik. Om genam gwebë nemam jak yi in vesa dok bemedo.”

24 Lom Yesu ya ving yi beluho deya, lob alam ngahisekë rot desepa luho medepeka rak yi medeya ving.

25 Lob avëh ti nikök medo neyam yoh vu ta nemadluho-bevidek-luu.

26 Yi sënë neya vu dokta ngahisekë in bë degevong benivesa jak, rëk ma gesu deyoh vu rë, geneko vanë rot. Bago sir rak yi monë los yi ngaa pin bemaya verök yi, rëk su nivesa nerak rë genikök neyam ata.

27 Avëh sënë lo nengo Yesu bengö nebë nevong mehönon benijvesa nerak, lob mëm sepa yi begwang ya alam ngahisekë

sënë lo vuheng atov, beyam to nare Yesu demi gebë nema rak yi tob, in kwa nevo loḵ ayo nebë,

²⁸ “Nabë sa gebë nemaḡ jak yi tob mu, og rëḵ sa nig kelök jak.”

²⁹ Kwa vo loḵ ayo nebë sënë, gebë nema rak tob genengo loḵ ayo nebë niḵök tewii ya benivesa rak pevis.

³⁰ Lob Yesu ngo bë niwëëḵ la to meya in yi, loḵ peggin in yi pevis loḵ alam sagi lo vuheng atov meloḵ tepëḵ vu sir nebë, “Re bë nema rak sa tob-a?”

³¹ Rëḵ yi hur maluh denër yah vu yi bë, “Genelë bë alam ngahi sën denepeḵa rak hong rot, loḵ gelok tepëḵ bë re bë nema rak hong in va?”

³² Rëḵ Yesu mala neḵo loḵ menelë sir in bë jak mehöti sën vong nebë agi ni.

³³ Loḵ avëḡ rak ngaa sën töḵ vu yi lo ni, om ggöneng menelëḵ, lom yam petev meneggëp loḵ Yesu vaha genër yi gägeḵ pin sënë rangah vu yi.

³⁴ Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Naluḡ-e! Ayom yam timu vu sa, lob vong benim vesa rak, om gena los ayom sepëp genim raksën sënë rëḵ nama na verök yi.

³⁵ Yesu nahën nevengwëḡ vu avëḡ sënë, log mehö la deḵo gägeḵ ggëp dub ala Yairus yi beggang beyam denër vu dub ala sënë bë, “Nalum diiḵ ya gwëbeng, om su gwëḵo Tatovaha mala seggi rë.”

³⁶ Loḵ Yesu su bë nenga vu hir gägeḵ rë, genër vu dub-supinsën-yi ala bë, “Su newam jak! Gaḵ ayom nam timu vu sal!”

³⁷ Lob nërin alam pin saga bedenedo, geyiḵ losho Pita geYakobus luho ari Jon, gavëḡ avö sën diiḵ lo ama, medeya.

³⁸ Ya deto dub ala sënë yi beggang, lob mëm nelë bë alam ngahiseḵë denedo genengo bë denevong dedun böpata gedenesu medenesis sir rot.

³⁹ Nebë sënë rëḵ Yesu loḵ ya beggang ayo benër vu sir bë, “Ham nevong dedun böpata los ham nesu rot nebë sënë in va? Hurmahen sënë su diiḵ rë, gaḵ neggëp yiing mu!”

⁴⁰ Loḵ denöp rak yi, lom tiḡ sir pin to deya dobnë gemëm losho hurmahen sënë ama lu ata, geyi hur maluh lööho sën deya ving yi lo, medeloḵ ya beggang ayo sën hur avëḡ diiḵ meneggëp loḵ lo,

⁴¹ lob jom loḵ nema genër vu loḵ ayej bë, “*Talita kumi!*” (Degwa nebë, “Avëḡ mahen-e! Kwedi jak!”)

⁴² Lom mëm avëḡ mahen lo kedi rak pevis meneggee meneya, in yi ta nemadluho-bevideḵ-luu. Gemem sir pin ḵenuj ya rot in.

⁴³ Log Yesu vo koo vu sir bë su dena denanër ngaa sënë rangah vu mehö la, genër ving bë degevong nos vu avëḡ

mahen sënë.

6

*Alam Nasaret Depelë Yesu
(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)*

¹ Ggovek log Yesu yah meya yi nyëg, lom yi hur maluh deya ving yi.

² Lob Buk-sewahsën-yi* lom luḵ ya dub-supinsën-yi menetau alam. Sir ngahi denedo, lom dengo aye bavij töḵ medenër vu sir nebë, “Mehö sënë neḵo gagek sënë vu tena? Maḵ re vong gagek los kwa sënë vu yi? Re loḵ vu yi om sën nevong ngaa böp böp nebë agi?”

³ Sënëḵ yik Maria nalu, mehö sën nelev beggang lo? Gari lo sën Yakobus luho Yoses geYudas lu Simon agi lo? Gavëhnö lo sën yik nahën denedo ving hil-ë lo?” Lom denelë yi paya.

⁴ Nebë sënë lob Yesu nër vu sir bë, “Alam vu nyëg pin deneko mehö-nenër-gagek-rangahsën arëj rak, gaḵ yö hir alam, gehir degwa, gesir sën losho beggang-bu timu lo, og ma!”

⁵ Lom Yesu su yoh vu bë gevong ngaa böp vu saga rë. Gaḵ yik nebë nema rak alam nijraksën ti ti mu benijvesa nerak.

⁶ Lob avi töḵ meranga nema in su denevong ving yi rë gema. Lom ya neḵo loḵ beggang-bu sën denedo dus rak lo metateḵin Anutu yi gagek vu sir.

*Yesu Vong Yi Hur Maluh Nemaḍluho-bevidek-luu Sën Deya Rak
(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)*

⁷ Lob supin yi hur maluh nemaḍluho-bevidek-luu sën lo genër vu sir bë dena jak. Nevong sir luu luu ya genër vu sir bë degetii memö nipaya lo geto dena.

⁸ Lob nër gagek vu sir ving bë denatohin atoheng mu gedena meris. Su degeḵo nos sepa, gevahek los monë gëp.

⁹ Gaḵ yik dejöp suu beröpröp ading timu gesu degeḵo ngwë sepa.

¹⁰ Log yik nër yah vu sir ggökin bë, “Bë mehöti geḵo ham luu luu sënë doḵ na yi beggang megegin ham, og ham naḵöök doḵ beggang saga rot beham na jak.

¹¹ Rëḵ nabë beggang-bu ti su degegin ham los degengo ham gagek nivesa rë, og ham tetëhin kebus in vahamin, in dejak ni nabë devong paya, log ham gwevuu beggang ti saga na geham na jak.

¹² Lob mëm deya rak meya denër Anutu yi gagek sënë rangah vu mehönön bë degevuu hir ngaa nipaya na gedegerin sir nom vu Anutu.

13 Gedenetii memö ngahisekë to deneya, gedenerikin wëi* kele-oliv* raḵ mehönnon ngahisekë sën nij neraḵ lo ving, benijvesa neraḵ.

Mehö-neripek-alam Jon Diik Nebë Sënë
(Mt 14:1-12; Lk 3:19-20; 9:7-9)

14 Alam pin denḡo Yesu bengö medenër ya meyoh vu alam pin, beMehö-los-bengö Herot* ngo ving bë nevonḡ ngaa böp nebë sënë, lom alam vahi denenër bë yiḵ sënëḵ Mehö-neripek-alam Jon sën diik lo rëḵ vesa loḵ yah, om sën nevonḡ huk los niwëëḵ nebë agi.

15 Rëḵ mu alam vahi denenër bë, “Mu maḵ Elia.” Galam vahi denenër bë, “Mu mehö-nenër-gägeḵ-rangahsën ti nebë alam sën denenër gägeḵ rangah wireḵ lo.”

16 Rëḵ mu Herot* nengo bengö nebë sënë lob nër bë, “Mu yiḵ Jon sën sa ḵetöv kwa lo sën kedi raḵ yah.”

17 In wireḵ og Herot* yö vonḡ mehö la ya dejom Mehö-neripek-alam Jon ahon medetunḡ loḵ ya ḵarabus raḵ degwa nebë sënë: Herot* ggodeḵ ari Pilip venë Herodias, betum neḵo netu venë,

18 lom Jon nër vu Herot* bë, “Gehodeḵ arim avëh, sënë su yoh vu rë, gekweyëh horeḵ!”

19 Lob Herodias ahë sengën vu Jon bebë ngis yi nadiik rëḵ ma, gaggata su neggëp rë, in Herot* neggönengin Jon.

20 In neraḵ ni bë su nevonḡ ngaa nipaya ti rë, gaḵ yi mehö yohvu beyi vabuunḡ, lom neḡin yi nivesa. Nengo Jon yi gägeḵ lom kwa neya ngahi gayo maggin, rëḵ ahë neving pangsën bë genḡo yi gägeḵ rot.

21 Nebë sënë geHerodias yö medo mekwa nevo bë buk ti rë. Lob mëm buk ti, lob Herot* kwa vo yi buk sën ata ḵo yi wireḵ lo, lob nevonḡ nos böpata ti vu yi ggev losho yi alam sën denengin begö lo hir ggev, gevu alam böp böp vu distrik Galilea pin.

22 Medo denegga nos sënë geHerodias nalu avëh avö ti lo ya nelöo loḵ malaj, geHerot* losho yi vatëveḵ sën ahëḡ nivesa rot vu yi, lom Mehö-los-bengö Herot* nër vu bë, “Genanër ngaa ti sën ahëm neving rot lo rangah vu sa, lob sëḵ bo nöḵ vu hong.”

23 Lom tato nema ya vavunë genër yönnon rot bë, “Ngaa ti sën genanër vu sa lo, og yiḵ sëḵ bo noh vu nöḵ vu hong. Gaḵ bë genanër sa ngaa pin sënë vewen, og sa su rëḵ gulin rë.”

24 Lob avëh avö to meyah dobnë beya meloḵ tepëḵ vu ata bë, “Senah mena nanër va?” Rëḵ bë, “Mehö-neripek-alam Jon yu!”

²⁵ Lom pevis melok yah humek ayo menewa newa meneya vu mehö-los-bengö menër vu yi bë, “Sa bë gwevong Mehö-neripek-alam Jon yu vu sa! Gwetung dok medo gabum ti megebo vu sa pevis.”

²⁶ Lob mehö-los-bengö ayo maggin rot, rëk ggöneng vu gagek sën nër rangah vu avëh lo, lob su bë rëk keyëh gagek rë in nër yönon getato nema ya vavunë, beyi alam vatëvek pin dengo.

²⁷ Lom pevis mevong alam-begö-yi ti ya in Jon yu lok karabus ayo. Lob ketöv Jon kwa,

²⁸ betung lok gabum ti, beko yom vu avëh avö sënë lo, lok mëm ko meyah vo vu ata.

²⁹ Ggovek saga lob Jon yi hur maluh dengo bengö bë desis yi mediik, lob ya deko meya debë lok waak heljeng yi ti.

Yesu Vet Alam 5,000

(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13)

³⁰ Lob sinarë sën Yesu vong sir ya lo yom deverup vu yi, bedenër huk sën denevong lo los gagek pin sën denenër vu alam lo vu yi.

³¹ Galam ngahisekë deneyah gedenevong vu sir besu deyoh vu bë dega nos rë, lom Yesu nër vu yi hur maluh lo bë, “Ham nam hil ngo ana medo nyëg-yumeris tahsën geham sewah teka rë!”

³² Lom mëm sir yö anon derak ya yag medeya nyëg-yumeris tahsën ti.

³³ Rëk alam ngahi delë bë deneya rak, lob derak nyëg sën bë dena lo ni, lob alam vu nyëg böp pin saga deneserög medeneyoh ronek medenemugin meya denegin Yesu losho yi hur maluh vu ngaggee böp nenga vahi sagu.

³⁴ Yesu pesong ya ronek lok lë bë sir ngahisekë, lob kwa vongin sir rot, in sir nebë sipsip sën alaj main sir, lom mëm tatekin gagek ngahisekë vu sir rot,

³⁵ beshuk luk, lom yi hur maluh ya denër vu yi bë, “Sënëk nyëg-yumeris tahsën sënë genyëg ggovek ya,

³⁶ om gwevong sir medenah medena beggang-bu ti ti sën neggëp dus agi medebaço hir nos.”

³⁷ Lok nër yah vu sir bë, “Mu ham ngo gwevong nos vu sir!” Lok delok tepëk yah vu bë, “Gemonë K200 tena in he na bago brët noh vu sir medega?”

³⁸ Lom mëm lok tepëk vu sir bë, “Ham brët va la neggëp-a? Ham nah gwelë rë!” Lob yah delë beyom denër vu bë, “Brët nemadvahi, gegël luu!”

³⁹ Nebë saga, lob mëm nër vu alam pin bë, “Ham gweto medo yu ti ti jak pahup sën nimewis aga, beham medo rë!”

⁴⁰ Lob to denedo yu yu rak neggëp alam mehödahis nemadvahi vahi, geraç neggëp alam mehödahis löö löö.

41 Ggovek ya, lob mēm nejom brēt nemadvahi saga gegël luu lo raḳ, bemēm varah mala raḳ yagek gejom raḳ in los ahē nivesa ya vu Anutu, log mēm dego brēt bevo vu yi hur maluh bemēm ya devo ggelek yoh vu alam pin. Lob heḳ gël mevo yoh vu sir pin nebë saga ving.

42 Lom degga beyoh vu sir pin bahëj pup ya.

43 Degga ggovek, log desupin brēt los gël sën nedo lo loḳ sap nemadluho-bevidek-luu bepup ya.

44 Log alam sën degga nos lo, sir maluh 5,000.

Yesu Vare Neggök Ngaggee Vavunë
(Mt 14:22-33; Jn 6:15-21)

45 Ggovek ya log Yesu vong yi hur maluh bë dejak na yaḡ medenamugin medena ngaggee vahi medena Betsaida, geyik medo megevong alam pin sën deketëkin medena rë.

46 Lob vong sir ya, log ya los kedu in bë najom jak.

47 Nebë saga lob sehuk luḳ geyag to meya ngaggee vuheng atov geYesu yö ti nahën nedo kedu.

48 Loḳ nelë bë denevimengin yaḡ rot in sang neruuk sir los yaḡ yom. Loḳ nyëḡ neggovek in bë geheng, lob Yesu vare neya rak ngaggee vavunë beya meto vu sir bevong in bë kesuu sir geña.

49 Rëḳ delë bë vare neya raḳ ngaggee vavunë meneya, lob dekuung bë alam-diiksën kenuj ti, lom dengeek.

50 In sir pin delë medeggönengin yi medelëk rot, rëḳ Yesu vengwëḡ ya vu sir pevis bë, “Ham su newamin jak! Yiḳ sa sënë, om ham su göneng!”

51 Lom raḳ ya yaḡ ving sir, log sang maya avuti, lom tum avij netök mederanga nemaj

52 in su kwaj nevo brēt sën vet alam raḳ lo rë gema. In nahën gesu kwaj töḳ raḳ degwa rë.

Yesu Nevong Alam Genesaret La Menij Vesa Raḳ*
(Mt 14:34-36)

53 Lob derak yaḡ medetök ya Genesaret*, lom mēm deseyu yaḡ ahon ya ngaggee nenga menedo.

54 Log depesong mederak ya roneḳ, lom alam vu nyëḡ sagi delë Yesu mederak ni pevis.

55 Lom mēm deneserög medeneyoh vu nyëḡ saga pin medenevaḳu alam nijraksën loḳ hir kanyë medeneya nyëḡ sën denengo bë Yesu ya meto nedo lo.

56 Vu beggang yu böp geyu mahen geyoh vu nyëḡ sën Yesu neyoh lo pin, og denebë alam nijraksën ya deneggëp telig, log deneketaḡ vu yi bë yoh vu bë degebë nemaj jak yi röpröp ading nenga mu. Lom alam pin sënë sën denebë nemaj raḳ yi tob lo, og nijvesa neraḳ.

7

*Alam Hib Wirek Hir Gagek Mugeng
(Mt 15:1-9)*

¹ Parisai* galam-horek-yi la vu Yerusalem desupin sir medeya vu Yesu.

² Lob delë bë yi hur maluh vahi denegga nos los nemaj nipaya-sënë nebë su deneripek nemaj yoh vu alam Yuda hir horek muğin rë gema.

³ Denër nebë sënë in Parisai* ving alam Yuda pin denesepa loğ alam hib wirek hir gagek sën nebë: Su dejipek nemaj namuğin rë, og su rëğ dega nos.

⁴ Gengaa pin sën debago vu maket lo, og deneripek rë, loğ mëm denegga. Gemedo denesepa alam hib wirek hir gagek muğeng ngahisekë nebë sënë ving, bedeneripek kap gegabum gedëg aën los ngaa pin.

⁵ Denevong nebë sënë, om sën Parisai* losho alam-horek-yi deloğ tepëğ vu Yesu bë, “Hong hur maluh dekeyëh horek medenegga nos los nemaj nipaya gesu denesepa loğ alam hib wirek hir gagek rë in va?”

⁶ Lob nër yah vu sir bë, “Mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya nër valeğ ham yönon bë ham ayomin luu. Kevu wirek meneggëp nebë sënë:

‘Alam sënë deneko sarëğ rağ rak avij meris mu,
gağ ayoj nilëlin sa.

⁷ Yö denenër mehönon hir horek mu, log denenër nebë “Anutu yi gagek sënë!”

Log deneko sarëğ rağ meris mu.’

⁸ Ham lëein Anutu yi horek ya, geham nejom mehönon hir gagek muğeng ahon.”

⁹ Loğ nër vu sir ggökin bë, “O yönon! Mağ ham mehönon los kwamin, om sën ham neruu demimin vu Anutu yi horek geham ngo nesepa loğ alam hib wirek hir gagek-ë?”

¹⁰ In Moses nër wirek meneggëp bë, ‘Gegurek amam lu atam babuj!’ genër ving bë, ‘Bë mehöti nanër gagek nipaya jağ ama ma ata, og ham tengwa yi menadiik.’

¹¹ Loğ ham nenër bë, ‘Bë mehöti yi monë lu ngaa neggëp in bë doğ vu ama ma ata jağ, rëğ mu nanër vu luho nabë, “Sa bë doğ vu meluu megevong sa ngaa sënë nöğ vu meluu, rëğ mu rëğ nama in sehooın rağ ggovek netu Korban (sënë nër bë tu Anutu yi seriveng).” ’

¹² Nenër nebë saga, lob ham nevo veyovin bë, ‘Yiğ ggovek, su doğ vu ama lu ata!’

¹³ Lob sënë og ham nekweyëh Anutu yi horek meham nenër bë ngaa meris, geham nesepa loğ alam hib wirek hen hir

gagak menenër bē ngaa anon. Beham netahu nalumin lo loḵ ving. Geham nevong ngaa ngahiseḵē nebē sēnē.”

Nгаа Sēn Nevong Mehōnon Menij Paya Nerak
(Mt 15:10-20)

¹⁴ Ggovek, loḵ supin alam ggök yahin menēr vu sir bē, “Ham pin gwengo sa gagak bejaḵ ni venuh!

¹⁵ Ngaa pin sēn hil naha lo su yoh vu bē duk na mehōti ayo megevonḡ benipaya jaḵ rē. Gaḵ mu ngaa sēn nedo loḵ ayo merak neverup avi lo mu sēn nevong benipaya nerak.

¹⁶ [Bē mehōti nenga neggēp og gengo mekwa bo rē!]

¹⁷ Nēr gagak sēnē ggovek, log vuu alam saga gerak ya beggang, loḵ mēm yi hur maluh ya deloḵ tepēḵ vu yi in gagak peggirinsēn sēnē.

¹⁸ Lob loḵ tepēḵ yah vu sir bē, “Ma ham nahēn geham su nerak ni rē? Maḵ ham su rak ni bē ngaa pin sēn hil naha meneloḵ ya hil ayod lo, og su yoh vu bē gevong mehōti benipaya jaḵ rē?

¹⁹ In ngaa nebē sēnē su negwang ya mehōnon ayoj rē, gaḵ neluḵ ya ahēj ḵevus mu, loḵ tum to neluḵ ya asoreng.” Yesu nēr vu hil loḵ gagak sēnē nebē nos los reggu aggagga pin og nivesa.

²⁰ Log mēm nēr vu sir bē, “Ngaa sēn nedo loḵ mehōnon ayoj meneverup avij lo, sēn nevong bemehōnon nij paya nerak.

²¹ In ngaa sēn neggēp loḵ mehōnon ayoj merak neverup avij lo nebē sēnē: Kwaj nevo ngaa nipaya, denevonḡ baggēb, deneggodeḵ ngaa, denesis mehōnon medenediḵ,

²² deneggodeḵ mehō ngwē venēj ma reggaj, malaj anonin mehō ngwē yi ngaa, denevonḡ ngaa nipaya aggagga, denete-tuhin mehō ngwē, kwaj nevo ngaa nipaya yoh vu buk pin netu hir ngaanon, ahēj sengēn, denenēr gagak pelēsēn rak mehōnon, denēḵo sir rak, denevonḡ jeggin jeggin.

²³ Ngaa nipaya pin sēnē loḵ neggēp mehōnon ayoj, besēn rak neverup avij menevonḡ benij paya nerak.”

Ponisia Avēh Ti Vong Ving Yesu
(Mt 15:21-28)

²⁴ Lob Yesu kedi rak loḵ saga meya Ture los Sidon hir nyēḡ, beya nedo loḵ beggang ti. Vongin bē bun yi, rēḵ ma gesu yoh vu bē dah bengō vun rē.

²⁵ Loḵ avēh ti vu sagu ngo bē Yesu nedo, lom ya vu yi pevis. In memō nipaya ti gwang ya nalu avēh ayo menevonḡ yi, lom ya pevis mepetev meneggēp loḵ Yesu vaha.

²⁶ Avēh sēnē og avēh yu ngwē, ata Grik avēh beḵo yi vu Ponisia vu distrik Suria benedo, lob ya ketag vu Yesu bē getii memō geto mena in nalu.

27 Lob Yesu nër raḡ gagek peḡgirinsën yah vu yi bē, “Hil abet hurmahen namugin rē, in su yoh vu bē hil gaḡo hurmahen hir nos vēr megetē na vu anōō rē!”

28 Loḡ avēh sepa loḡ yi gagek menēr yah vu yi nebē, “Ēē-ē, Mehöböp yönon! Gaḡ mēm hurmahen hir nos sën denegga gemetes to neluḡ ya reek len lo, og mēm anōō yam denepatu medenegga.”

29 Lom mēm Yesu nër yah vu yi bē, “Genēr gagek los kwam saga, om ḡenah meḡena böm in memö nipaya vuu nalum geto meya gwēbeng!”

30 Lom yah meya ben ḡenalu raḡ negḡep ḡanyē gememö to meya verōḡ yi yoh vu sën Yesu nër lo.

Yesu Vong Bemehö Nenga Mir Gekwa Ngengöleng Ti Nivesa Rak

31 Lob Yesu vu Ture hir nyēḡ meyoh ya Sidon meneya ngagḡee böp Galilea nenga meya neḡo loḡ nyēḡ sën denenēr arē nebē Beggang-bu-nemadluho lo hir döb.

32 Lob deḡo mehöti nenga mir gekwa ngengöleng bedeya vu yi medeketag bē ḡebē nema jaḡ yi.

33 Mehönon ngahiseḡē denedo saga, lom li yi meya nenga tahsën, loḡ mēm gelu nema degḡis loḡ ya mehö lo nenga len, log pesuv nyē ḡos metung raḡ daggen.

34 Yesu mala ya yaḡek gerov saheng in kwa pesivin mehö sënē lo, log nēr vu bē, “*Epata!*” (Degwa nebē “Nengam natōḡ!”).

35 Lom nenga töḡ mengo gagek gedaggen negḡee menevengwēḡ nivesa.

36 Lob mēm Yesu vo ḡoo vu sir pin saga bē su dena denanēr gagek sënē rangah vu mehö la. Yesu vo ḡoo vu sir niwēēk, rēḡ ma gedekeyēh aye ḡenij wēēk beya denēr rangah.

37 Alam dengo lob ḡenuj ya rot medenēr bē, “Mehö sënē nevonḡ ngaa pin nivesa. Om sën nevonḡ balam nengaj mirsën denengö gagek, genevonḡ balam kwaj ngengöleng denevengwēḡ nivesa.”

8

Yesu Vet Alam 4,000 (Mt 15:32-39)

1 Loḡ buk saga alam ngahiseḡē desupin sir ya vu yi ḡḡökin benos main sir, lom supin yi hur maluh menēr vu sir bē,

2 “Sa kwag nevonḡin alam sënē in hil nado buk löö ḡenos main sir.

3 Sir vahi deyam vu nyēḡ ading, om nabē sa ḡevonḡ sir medenah bej los ahēj meyip, og rēḡ nöḡ denadiiḡ aggatata.”

4 Lom yi hur maluh delok tepëk yah vu yi bē, “Hil nado nyëg-yumeris tahsën sënë, om hil rëk gaço nos vu tena in hil abet mehõnon sënë jak-a?”

5 Lob Yesu lok tepëk yah vu sir bē, “Ham ço brët va la?” Lok denër yah vu yi bē, “Nemadvahi-bevidek-luu!”

6 Lom mēm nër vu mehõnon pin beto denedo dob, log ço brët nemadvahi-bevidek-luu sënë raç gejom raç in los kwa vesa ya vu Anutu, log debu bevo vu yi hur maluh in bē debo gelek noh vu alam pin, lom mēm devo ggelek yoh vu sir.

7 Gegël mahen luu neggëp ving, lob nejom raç yah vu Anutu los kwa vesa in, genër vu yi hur maluh bē debo gelek noh vu alam pin geving.

8 Lob degga meyoh vu sir pin beggovek ya, log vahi nedo bedesupin lok jebeng nemadvahi-bevidek-luu mepup.

9 Log alam sën degga nos lo, sir yoh vu 4,000. Log mēm Yesu vong sir ya,

10 log pevis belosho yi hur maluh deraç ya yağ ti medeya nyëg Dalmanuta.

Parisai Deseggi Yesu Yi Huk Niwëëk*

(Mt 16:1-4; Lk 12:54-56)

11 Lob Parisai* la kwaj nevo bē depelë Yesu, lom ya deto vu bedeseggi yi bē, “Gwëvong ngaa böp yagek yi ti in he galë nabë Anutu vong hong yam!”

12 Lob Yesu ayo maggin berov saheng genër vu sir bē, “Ham sën ham nedo dob-ë, ham vongin bē sa gevong ngaa böp in bē tato nabë Anutu vong sa meseyam in va? Rëk mu sa nanër vu ham yõnon nabë sesu rëk gevong ngaa böp ti beham gwelë rë, gaç rëk nama!”

13 Lob vuu sir geraç yah nedo yağ ggökin meyah meya ngaggee vahi.

Degegin Sir In Parisai Losho Herot* Hir Gagek*

(Mt 16:5-12)

14 Yi hur maluh kwaj virekin nos gesu deço la sepa rë, geyik brët perurek timu raç nedo yağ.

15 Lob Yesu nër vu sir lok gagek peggirinsën bē, “Arë! Ham gwëgin ham vu Parisai* hir yüst*, gevu Herot* yiyi geving.”

16 Lom kwaj nevo yi gagek medenesap sir raç medenër vu sir bē, “Hil su haço brët la sepa rë, om sën maç nenër aga!”

17 Lok Yesu raç ni, lom nër vu sir bē, “Nebë va sën ham nesap ham raç bē ham su ço brët la sepa rë-ë? Maç ham dugin degwa? Ma maç ham ayomin yö nahën niwëëk-a?”

18 Ham malamin neggëp rëk ham su nelë rë? Geham nengamin neggëp rëk ham su nengo rë? Ma ham su kwamin nevo

19 sën sa debu brët nemadvahi vu alam 5,000 geham supin vahi lok ya sap va la mepup lo rë?" Rëk denër yah vu bë, "Nemadluho-bevidek-luu!"

20 Rëk bë, "Log sën sa dego brët nemadvahi-bevidek-luu vu alam 4,000 lo, og ham supin vahi lok ya jebeng va la mepupa?" Lok denër bë, "Nemadvahi-bevidek-luu!"

21 Lok tum lok tepëk bë, "Rëk ham ngo nahën geham su rak degwa ni rë?"

Yesu Vong Bemehö Los Mala Kenod Ti Vu Betsaida Nivesa Rak

22 Lok tum yah deverup Betsaida, lob alam la deli mehö mala kenod ti yam vu Yesu bedeketag vu yi bë gebë nema jak yi.

23 Lob Yesu jom lok nema geli yi meluho deya beggang telig nenga, lok mëm pesuv nyë kos lok ya mala gahis gebë nema rak yi, log lok tepëk vu nebë, "Gëlë ngaa la?"

24 Lob vër mala rak menër bë, "Sa nehalë mehönon, rëk mu sa halë ahëj kënu nebë kele, rëk mëm vare deneggee medeneya!"

25 Lob mëm Yesu bë nema rak yah mala gahis ggökin, lob mëm mehö lo mala tum niwëek menelë nyëg, bemala nivesa rak genelë ngaa pin neggëp rangah.

26 Lob nër vu mehö sënë bë, "Su gedok nah beggang-bu ti sënë pehi gökin bedegelë hong!" Log vong yi yah ben.

Pita Nër Yesu Arë Rangah

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

27 Log Yesu losho yi hur maluh ya medo deneko lok beggang-bu ti ti sën neggëp dus rak Sisarea vu distrik Pilipi lo. Nahën deneyök aggata log lok tepëk vu yi hur maluh bë, "Alam denenër sa bë sa re?"

28 Lok denër yah vu yi bë, "Alam vahi denenër bë Mehöneripek-alam Jon hong, gevahi denenër bë hong Elia, gevahi denenër bë hong mehö-nenër-gagek-rangahsën wirek hen ti!"

29 Lok yik lok tepëk yah vu sir bë, "Log hamek? Ham nenër bë sa re?" Lok Pita nër yah vu yi bë, "Hong Kerisi*. Mehö sën Anutu ggooin rak in bë geko he nah lo."

30 Lob vo koin niwëek vu sir bë, "Om ham su na nanër sa nabë sënë vu mehöti!"

Yesu Nër Rangah Bë Rëk Nadiik Nabë Sënë

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

31 Lob mëm nër ngaa sën rëk natok vu yi lo rangah vu sir bë alam böp böp galam-deneko-seriveng hir ggev rëk debo vanë vu Mehönon Nalu rot, galam-horek-yi rëk degeruu demij vu yi, lob dengis yi menadiik gebuk natu löö lok kedi jak nah gökin.

³² Nenër vu sir nebë sënë, lob Pita li yi meya nenga mevong gagek raḱ yi bë, “Su genanër gagek nabë sënë!”

³³ Loḱ Yesu peggirin melë yi hur maluh pin, genër Pita bë, “Hong Satan! Gwevuu sa gegena! In su kwam tōḱ raḱ Anutu kwa rè, gaḱ mu kwam nevo ngaa nebë sën mehōnon yō kwaj nevo lo.”

³⁴ Lob supin alam yu böpata saga deyam ving yi hur maluh benër vu sir bë, “Mehöti bë natu sa hur, og kwa birekin yi gekerë yi kelepeḱ* metamuin sa.

³⁵ Mehöti bë kwa bo yi begegin nivesa, og rëḱ anon mala nama, gaḱ mehöti bë kwa birek in yi benadiiḱ in sa los Bengö Nivesa, og rëḱ medo mala-tumsën.

³⁶ Gaḱ nabë mehöti yō geḱo yi jaḱ in ngaa dob yi pin bemedo loḱ nadiiḱ, og yi ngaa sënë rëḱ doḱ vu yi nabë va?

³⁷ Ma mehōnon rëḱ debago Anutu jaḱ va in gevong be-demedo malaj-tumsën-a? Ma!

³⁸ Alam sën denedo dob agi sir mehōnon nij paya los deneruu demij vu Anutu, om nabë sir ti ninamum in sa los sa gagek vu dob sënë, og vu Buk-tamusën sën Mehōnon Nalu nom los Ama yō niwëek geyi vunëḱ vunëḱ yageḱ yi geyi angër vabuung lo, og rëḱ ninamum in mehö saga doḱ nah.”

9

¹ Lob Yesu nër vu sir ving bë, “Sa nanër vu ham yōnon nabë: Ham sën nare agi vahi su rëḱ denadiiḱ rè, gaḱ rëḱ nahën demedo medegelë gAnutu yi nyëg anon jaḱ los niwëek.”

Yesu Navi Agga Ngwë Rak
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

² Nahub gebuk nemadvahi-bevidek-ti ya ggovek rè, loḱ Yesu ḱo Pita lööho Yakobus lu Jon beli lööho belosho deya ḱedu ading ti beyö ya denedo. Lob Yesu nare loḱ lööho malaj, lom lööho delë genavi agga ngwë rak,

³ geyi tob veroo meris genepelibin, mehöti su yoh vu bë jipek tob ti meveroo jaḱ nabë sënë rè.

⁴ Lob delë Elia luho Moses yam denare ving yi gelööho denevengwëng.

⁵ Lom Pita nër vu Yesu bë, “Sa alag-e! He nado mehalë ngaa sënë om mëm nivesa rot, om he dev numeng löö, ti vu hong, gengwë vu Moses ga, ngwë vu Elia.”

⁶ Lööho deneggöneng in sir rot, om sën Pita vengwëng pevis benër nebë saga gesu kwa vo nivesa rè.

⁷ Loḱ pevis bebeggob ti yam ggërin sir, log aye ti yam loḱ beggob lo ayo bë, “Sa nalug yiḱ sënë sën sahëg neving yi lo, om ham gwebë nengamin vu yi.”

⁸ Nebë saga loḵ pevis belööho malaj neḵo loḵ nyëḡ rëḵ su delë mehöti rë. Gaḵ Yesu perurek timu yö nare ving sir.

⁹ Lob nahën denelūḵ medeneyam vu ḵedu genër niwëëḵ vu lööho bë su denanër ngaa sën delë lo rangah. Gaḵ yö gëp rot bemëm Mehönon Nalu kedi jaḵ nah vu bedub rë, loḵ mëm.

¹⁰ Lom devong yoh vu yi gägeḵ sënë, loḵ yö yom medo denesap sir raḵ medenër bë, “Kedi jaḵ nah vu bedub sën nabë va?”

¹¹ Lom deloḵ tepëḵ vu yi bë, “Rëḵ nebë va sën alam-horek-yi denër bë Elia namugin menom dob-ë?”

¹² Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Yönon, Elia namugin menom in gero ngaa pin nah. Loḵ maḵ gägeḵ va ti sënë sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë mehönon rëḵ debo vanë vu Mehönon Nalu bedegeruu demij vu yi-ë?”

¹³ Om mëm sa nanër vu ham nabë Elia yom ggoveḵ, rëḵ mehönon devong ngaa nipaya vu yi yoh vu yö kwaj, nebë sën dekevu wireḵ meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo.”

*Yesu Vong Memö To Meya In Hurmahen Ti
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43)*

¹⁴ Lob yah deto vu yi hur maluh vahi lo, lob delë gemehönon ngahiseḵë ya detetup sir, gelosho alam-horek-yi denemehoo sir.

¹⁵ Ya meto detoḵ vu sir, lob alam pin delë Yesu bedelëḵ in yi, lom pevis medeseröḡ medeya vu yi in bë denajom nema.

¹⁶ Lob loḵ tepëḵ vu sir bë, “Ham hök ham in gägeḵ re?”

¹⁷ Loḵ sir ti aye raḵ menër yah vu bë, “Tatovaha! Sa haḵo nalug ti sën yam vu hong in memö kwa ngengöleng ti gwang ya ayo, lom su nevengwëng rë.

¹⁸ Loḵ buk sën memö negwang ya yi, og nepengah yi raḵ dob, log nyë ḵataḵ netung genevu nengitek geni neköpeḵ, om sën sa haḵo meyam. Sa ḵetaḡ vu hong hur maluh sënë bë degetii memö geto mena in, rëḵ ma gesu deyoh vu rë.”

¹⁹ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “O ham mehönon sën nedo dob-ë! Ham su nevong ving sa rë! Om maḵ sëḵ medo geving ham buk va la geving-a? Gesëḵ medo ḵerë ham maggin noh vu kwev va la geving-a? Om maam ham gweḵo hurmahen nam vu sa rë!”

²⁰ Lob deḵo maluh mahen sënë ya vu yi, lob memö nelë Yesu, lob pevis mevong behurmahen vës meto nesap nyëḡ meggëp neyon yi genyë ḵataḵ netung.

²¹ Loḵ Yesu loḵ tepëḵ vu ama bë, “Ngaa sënë töḵ vu yi nangërek-a?” Rëḵ bë, “Yö nahën niḵöḵ lob vong, genevong menesepa loḵ rot.

22 Nevesi yi raḵ nengwah los netë yi luḵ ya bël beron ngahiseḵë bebë nadiiḵ. Rëḵ mëm nabë geyoh vu, og mëm kwam paya in aluu megedoḵ vu.”

23 Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Mu nabë ngo geyoh vu, og mëm! In alam sën ayoj neya timu vu Anutu lo, og deyoh vu bë degevonḡ ngaa pin.”

24 Lob ama pevis besu bë, “Yiḵ sayog neyök vu hong mahen teka mu, rëḵ mu nabë mëm gedoḵ vu sa, og sëḵ ayog nöḵ timu vu hong pangsen.”

25 Yesu lë bë alam ngahiseḵë desupin sir ya vu yi rot, lom pevis menër memö nipaya sën lo bë, “Hong memö kwam ngengöleng los malam kenod! Sa nanër vu hong nabë: Gw-
evuu hurmahen sënë gegweto gena, gesu gedoḵ nah gökin!”

26 Lob memö ngeëḵ gesesö yi rot loḵ hurmahen, log mëm to meya gehurmahen niköpeḵ meneggëp nebë heljëḡ, lom alam ngahiseḵë denër bë, “Diḵ ya veröḵ yi!”

27 Rëḵ Yesu jom loḵ nema beḵo yi raḵ gemëm kedi raḵ.

28 Log Yesu raḵ yah beggang belosho yi hur maluh yö denedo, lob deloḵ tepëḵ vu yi bë, “Nebë va sën he su ayoh vu bë getii memö sënë geto mena rë-ë?”

29 Loḵ nër yah vu sir bë, “Su aggata ngwë neggëp in bë hil getii memö nabë sënë geto dena rë, gaḵ hil najom jaḵ mu og mëm!”

Yesu Nër Ggökin Bë Rëḵ Nadiiḵ Nabë Sënë

(Mt 17:22-23; Lk 9:43-45)

30 Ggovek gedekedi vu nyëḡ saga bedeya raḵ meya denëḵo loḵ distrik Galilea, lom vun yi in bë alam su deḵaḵ nyëḡ sën nedo loḵ lo ni.

31 In netateḵin gaḡek vu yi hur maluh benenër vu sir bë, “Rëḵ degetuḡ Mehönon Nalu doḵ na mehönon nemaj, log dengis yi menadiiḵ. Dengis yi menadiiḵ govek gebuk löö jaḵ, loḵ mëm kedi jaḵ nah gökin.”

32 Lob sir duḡin gaḡek sënë rëḵ deneggöneng gesu deneloḵ tepëḵ in vu yi rë.

Deloḵ Tepëḵ Bë Re Rëḵ Natu Ggev-a?

(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

33 Lob yah deverup Kapernaum medeloḵ ya beggang ayo ggovek, loḵ mëm loḵ tepëḵ vu yi hur maluh lo bë, “Sën hil nahën netetuu aggata menayam lo, log ham nevengwëḡ raḵ va?”

34 Loḵ ayej ma rot in gaḡek sën denesap sir raḵ lo. In denenër bë sir ti tena maḵ yi böp kesuu sir vahi.

35 Loḵ to nedo gesupin sir nemadluho-bevidek-luu lo yam benër vu sir bë, “Bë ham ti gevongin nabë natu ham mehö

böp ti bebegin ham, og mehö saga dahun yi benah natu mehö meris bedok vu alam pin lok mēm.”

³⁶ Lob ko hurmahen ti bevarah yi lok sir vuheng atov gelah nema lok yi genēr vu sir bē,

³⁷ “Nabē mehōti kwa bo sa begevong nivesa vu hurmahen nabē ti sēnē, og sēnēk vong vu sa; log bē mehōti gevong nivesa vu sa, og su vong vu sa mu rē, gaḡ vong vu Mehō sēn vong sa meseyam lo ving.”

*Mehōti Sēn Su Nelē Hil Paya Rē Lo, Og Nelok Vu Hil
(Lk 9:49-50)*

³⁸ Lob Jon nēr vu Yesu bē, “Tatovaha! He halē mehōti genenēr arēm los niwēek benetii memō to deneya, lok he nērin yi, in hil los su nesepa hil rē!”

³⁹ Lok Yesu nēr yah vu yi bē, “Ham su nanērin yi rē! Gaḡ bē mehōti gevong ngaa böp jak sarēg, og maḡ su rēk nanēr gāgek nipaya jak sa rē.

⁴⁰ In mehōti sēn su nelē hil paya rē lo, og nelok vu hil.

⁴¹ Sa nanēr vu ham yōnon nabē: Bē mehōti bo bēl kul beham nanum, in Kerisi-yi-alam ham, og sēnē su rēk gevong vu ham nyēmasēn rē.”

*Nгаа Pelēpinsēn Neli Mehōnon Ya Paya
(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)*

⁴² Log Yesu nēr ving bē, “Nabē mehōti tahu sa alam sēn ayoj neyam vu sa mahen teka mu lo ti begevong ngaa nipaya, og rēk geḡo nyēvewen böpata rot vu tamusēn. Gaḡ nabē deseyu gelōng böpata dok kwa namugin bedegētē duk na loo vuheng bemala nama na, og mēm nivesa in su kepē mehōnon la.

⁴³ Log nabē nemam gevong bengaa nipaya kepē hong, og maam kwetöv na, geyik gemedo jak nemam vahi ti in gena gemedo malam-tumsēn gēp Anutu yi Nyēg. Gaḡ nabē gemedo los nemam vahi vahi, og rēk degetē hong dok na Nyēg Nipaya sēn nengwah medo mega hong gesu rēk nakul rē lo.

⁴⁴ [Nyēg Nipaya sēnē, og melē medo mega sir noh vu buk pin gesu rēk denadiik rē, genengwah su rēk nakul rē.]

⁴⁵ Log nabē vaham geli hong na begwevong ngaa nipaya, og maam kwetöv na, geyik gemedo los vaham vahi ti in gena gemedo malam-tumsēn gēp Anutu yi Nyēg. Gaḡ nabē gemedo los vaham vahi vahi, og rēk degetē hong dok na Nyēg Nipaya sēn nengwah medo mega hong lo.

⁴⁶ [Nyēg Nipaya sēnē, og melē medo mega sir noh vu buk pin gesu rēk denadiik rē, genengwah su rēk nakul rē.]

⁴⁷ Log nabē malam gevong bengaa nipaya kepē hong, og maam geselupek vēr megwetē na, geyik gemedo los malam

vahi ti in gena gemedo malam-tumsën gëp Anutu yi Nyëg. Gaḵ nabë gemedo los malam vahi vahi, og rëḵ degetë hong doḵ na Nyëg Nipaya sën nengwah medo mega hong lo.

⁴⁸ Vu nyëg sënë, og

‘melë medo mega sir noh vu buk pin gesu rëḵ denadiiḵ rë,
genengwah su rëḵ nakul rë.’

⁴⁹ Rëḵ debo vanë vu mehōnon pin nabë sën alam Yuda denekevu mamireng raḵ sipsip gedenevesi netu seriveng vu Anutu lo.

⁵⁰ Mamireng og ngaa nivesa, rëḵ mu nabë mamireng nimök jaḵ, og hil rëḵ gevong benengën jaḵ nah nabë va? Ngaa niröp gëp doḵ ham ayomin nabë mamireng, log ham medo los gägek-mala-yes.”

10

*Yesu Nër Gägek Raḵ Sën Avëh Los Maluh Denevepul Sir
(Mt 19:1-12; Lk 16:18)*

¹ Yesu kedi vu saga beyah vaseḵ bël Yordan geya distrik Yudea, lob alam ngahiseḵë desupin sir medeya vu yi ggökin, loḵ netateḵin gägek vu sir ggökin nebë sën yō medo nevong yoh vu buk lo.

² Lob Parisai* la deverup in bë deseggi yi, lom deloḵ tepëḵ vu yi bë, “Hil horek nër bë yoh vu bë mehōti nidëlin venë ma ma?”

³ Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Moses vo horek vu ham nebë va?”

⁴ Lom denër bë, “Moses nër bë yoh vu bë mehōti kevu ḵapiya-vepulsën-yi ti nabë ‘Su sa venëḵ hong rë!’, log mëm juuk venë na.”

⁵ Loḵ Yesu nër vu sir bë, “Ham ayomin niwëëḵ, om sën Moses vo horek ti sën vu ham.

⁶ Gaḵ Anutu tung maluh gavëh vu nyëdahis sën netung dob los ngaa pin lo.

⁷ Om maluh rëḵ gevuu ama lu ata, log geḵo venë, lob luho denatu anon timu.

⁸ Yōnon, luho denatu anon timu. Luho su rëḵ nabë luho luu gökin rë, gaḵ denatu anon timu.

⁹ Om ngaa sën Anutu duu ahon ggovek lo, og mehōnon su debepul.”

¹⁰ Loḵ mëm deraḵ yah hir beggang vavunë, lob yi hur maluh deloḵ tepëḵ yah vu yi in gägek sënë ggökin.

¹¹ Lom mëm nër vu sir bë, “Bë maluh ti nidëlin venë gegeḵo avëh ngwë natu venë, og mehō sënë nevong baggëb bevong paya vu venë soḵek.

¹² Log bë avëh ti nidëlin regga megevuu na, log na mejaḵ vu maluh ngwë natu regga, og avëh sënë nevong baggëb.”

*Yesu Jom Raḵ In Hurmahen
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)*

¹³ Lob mehō la deḵo hurmahen mahen medeyam vu yi in bē gebē nema jaḵ sir, loḵ yi hur maluh deruuk sir.

¹⁴ Loḵ Yesu lē bē denevong nebē sēnē, lom ahē sengēn genēr vu sir bē, “Ham gwevong hurmahen denam vu sa, ham su gwēr in sir! In alam sēn ayoj neyam timu vu sa nebē hurmahen, og rēḵ demedo doḵ Anutu-yi-nyēg.

¹⁵ Sa nanēr vu ham yōnon nabē: Bē mehōti sēn su ayo na timu vu Anutu-yi-nyēg nabē hurmahen rē lo, og su yoh vu bē doḵ na rē.”

¹⁶ Lom mēm neḵo hurmahen raḵ menetabuu sir, log bē nema raḵ sir gejom raḵ vu Anutu in sir bē semu sir.

*Mehō Los Bengō-ggoreksēn Ti
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)*

¹⁷ Yesu kedi in bē na jaḵ, loḵ mehōti serōg meyam ggēr in yi geyun lus vu yi, log loḵ tepēḵ in bē, “Tatovaha! Hong mehō nim vesa anon! Sa gevong nabē va in sa medo malaḡ-tumsēn degwata los degwata?”

¹⁸ Loḵ Yesu loḵ tepēḵ yah vu yi bē, “Gēnēr sa bē sa nig vesa in va? Yiḵ Anutu yō timu nivesa!

¹⁹ Gerak Anutu yi horek sēnē ni nebē: Su gengis mehōnon medenadiik! Su gwevong baggēb! Su gegodeḵ ngaa! Su genanēr ḡaḡek kuungsēn jaḵ mehō ngwē! Su gwekuung in mehōnon gegebo hir ngaa vēr! Gegurek amam lu atam babuj!”

²⁰ Lob mehō sēnē nēr yah vu Yesu bē, “Tatovaha! Sēnēḵ sengo nahēn hurmahen log sa nesepa loḵ horek pin sēnē, rot beberup gwēbeng sagi.”

²¹ Lob Yesu lē yi bahē ving yi, lob nēr vu yi bē, “Gengaa ti nahēn! Gena gwevong hong kupeḵ pin na bemehōnon debaḡo, lob gwevong monē sēn gweḵo jaḵ lo na vu alam sēn deneraḵ vu in ngaa lo. Gwevong nabē sēnē, log mēm genam gesepa sa, gemēm hong kupeḵ nivesa rēḵ ḡep vu yaḡek.”

²² Mehō sēnē ngo ḡaḡek sēnē, lom mala seluh geyah meya los ayo maggin in yi kupeḵ ngahiseḵē rot.

²³ Lom Yesu mala ḵo loḵ sir, log nēr vu yi hur maluh bē, “Alam sēn hir kupeḵ ngahiseḵē lo bē dedoḵ na Anutu-yi-nyēg, og rēḵ debimengin.”

²⁴ Lob yi hur maluh delēk mederanga nemaj in yi ḡaḡek sēnē, loḵ Yesu nēr yah ggōkin vu sir bē, “Nalug lo! Alam bē dedoḵ na Anutu-yi-nyēg, og rēḵ huk bōp vu sir.

²⁵ Nabē kamer ti gurek na rureḵ len, og yiḵ huk bōpata rot, rēḵ mu nabē mehō-los-bengō-ggoreksēn ti gevongin nabē doḵ na Anutu-yi-nyēg, og sakaḵ huk bōpata rot kesuu.”

²⁶ Lob yi hur maluh kenuj ya in, geyö delok tepëk vu sir bë, “Om maḵ re yoh vu bë rëḵ na medo mala-tumsën-a?”

²⁷ Lob Yesu gët sir genër bë, “Mehönon su deyoh vu bë degevonḡ beyö demedo malaj-tumsën rë, gaḵ Anutu yö yoh vu bë gevonḡ. In Anutu yoh vu bë gevonḡ ngaa pin.”

²⁸ Loḵ Pita nër yah vu yi bë, “Gwelë! He hevuu he ngaa pin ya gehë yam medo nesepa hong!”

²⁹ Lob Yesu nër bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë mehöti sën gevuu ben gari losho avëhnö lo, gata losho ama genalu lo geyi dob, in sa los sa Bengö Nivesa sënë lo,

³⁰ og vu buk sënë rëḵ geḵo mehödahis jaḵ gëp alam nemad-vahi doḵ nah yi beggang gari lo avëhnö lo, ata lo nalu lo, geyi dob. Log rëḵ geḵo vanë geving, gevu Buk-tamusën rëḵ medo mala-tumsën degwata los degwata.

³¹ Rëḵ mu alam ngahijsekë vu muginsën, rëḵ nom denatu alam tamusën, galam ngahijsekë vu tamusën rëḵ nah denatu muginsën.”

*Yesu Nër Netu Beron Löö Bë Rëḵ Nadiik Nabë Sënë
(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)*

³² Lob detetuu aggata beya deverup in bë dena Yerusalem. Yesu mugin meya, lob yi hur maluh newaj neraḵ, galam sën denesepa yi lo deneggöneng in sir. Loḵ Yesu supin sir nemadluho-bevidek-luu lo ggök yahin benër ngaa sën rëḵ natök vu yi lo rangah vu sir.

³³ Bë, “Ham ngo! Gwëbeng hil naraḵ menaya Yerusalem, lom mëm rëḵ degetunḡ Mehönon Nalu doḵ na alam-deneḵo-seriveng hir ggev lo los alam-horek-yi lo nemaj, lom rëḵ degevonḡ gägeḵ vu yi bedenänër nabë nadiik, log degevonḡ doḵ na alam-yu-ngwë nemaj

³⁴ in depelë yi gedepesuv nyëj ḵos jaḵ yi gedebeek yi jaḵ aggis, log mëm dengis yi menadiik. Gebuk natu löö loḵ kedi jaḵ nah gökin.”

*Yakobus Luho Jon Hir Tepëḵ
(Mt 20:20-28)*

³⁵ Lob Sebedi nalu Yakobus luho Jon verup deya vu Yesu medelok tepëḵ vu bë, “Tatovaha! Alu bë ḵetaḡ gägeḵ ti vu hong in gwëvonḡ vu aluu.”

³⁶ Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah vu luho bë, “Melu kwamin nevo bë sa gevonḡ nabë va vu meluu-a?”

³⁷ Loḵ luho denër yah bë, “Genänër vu aluu in tamusën sën rëḵ gemedo los nim wëëḵ böpata gevuneḵ vunëḵ yaḡeḵ yi lo, og mëm alu natu hong gadu bemedo kwebem vahi vahi. Aluu ngwë medo nemam vesa, gengwë medo nemam ḵëḡ.”

³⁸ Rëḵ Yesu nër yah vu luho bë, “Meluu dugin gägeḵ sën melu nekwetaḡ in vu sa-ë degwa! Ma melu yoh vu bë melu

rək nanum dok kap* sən sək nanum dok lo? Ma melu yöh vu bē rək jipek bēl* nabē sən sək jipek dok lo?”

39 Loḵ luho deyoḡekin bē, “Alu ayoh vu!”

Lob mēm Yesu nēr vu luho bē, “Melu nēr yönon! Kap* sən sək nanum dok lo, og melu rək nanum dok, gemelu rək jipek bēl nabē sən sək jipek lo.

40 Rək mu mehō sən rək medo gēp sa nemaḡ vesa, gemehō sən rək medo sa nemaḡ kēj lo, og su neggēp vu sa rē. Gaḡ alam sən Amaḡ yö ggooin sir raḡ lo, sən rək demedo dok.”

41 Lob sir nemadluho denḡo luho hir ḡaḡek sənē, lob ahēj sengēn vu Yakobus luho ari Jon.

42 Rək Yesu supin sir genēr vu sir bē, “Ham raḡ alam dahis nij bē hir alam sən denēḡin sir lo, og denēḡo sir raḡ vu hir alam, gehir alam böp denedēḡinēḡin hir alam raḡ horek nḡahi.

43 Rək mu ham, og ham su gwevong nabē sənē. Gaḡ bē ham ti gevongin nabē natu ham mehō böp ti, og gevong nḡaa nabē sən tu ham hur in dok vu ham,

44 log bē ham ti gevongin nabē natu ham mehō muginsēn ti, og gevong nḡaa nabē sən yi mehō meris lo, begevong huk nyēmasēn vu ham pin.

45 In Mehōnon Nalu yiḡ nebē sənē. Su yam in bē mehōnon pin degevong huk mededok vu yi rē, gaḡ yam in bē gevong huk vu mehōnon pin los nadiiḡ dok nah alam nḡahiseḡē bej in ḡeḡo sir nah vu Anutu.

*Mehō Mala Kenod Bartimaius Mala Nivesa Raḡ
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)*

46 Yesu loḡo yi hur maluh ya detōḡ ya Yeriko gedekesuu medeneya. Geyi hur maluh loḡo alam nḡahiseḡē deneya ving yi. Loḡ ya verup detōḡ vu Timaius nalu Bartimaius mala kenod menedo loḡ agḡata nēḡa, bemedo neketag monē lu nḡaa vu alam bē dedok vu yi.

47 Lob nḡo Yesu Nasaret bengō nebē verup, lob tahi ya niwēēk bē, “Yesu! Davit*-yi-mewis hong! Kwam gevongin sa!”

48 Loḡ alam pin saga depetupek raḡ yi medenēr bē aye nama. Rək ma gepasang netahi niwēēk rot bē, “Davit*-yi-mewis! Kwam gevongin sa!”

49 Lob Yesu nare benēr vu sir bē, “Nabē nam!” Lob detahi yam bedenēr vu bē, “Ayom sepēp jaḡ! Tahi hong, om kwedi jaḡ meḡena vu!”

50 Lob selevekin yi röpröp sən bom yi loḡ lo ya, gekedi pesōḡ meya vu Yesu.

* **10:38:** Yesu nēr maggin sən vongin natōḡ vu yi, rək peḡḡirin ḡaḡek raḡ ripeksēn bēl.

⁵¹ Loḵ Yesu loḵ tepēḵ vu yi bē, “Gevongin bē sa gevong va vu hong-a?” Loḵ mehō sēn mala ḵenod lo nēr yah vu bē, “Mehōbōp! Sa bē gwevong sa malag natum in sa galē nyēg gökin!”

⁵² Lom mēm Yesu nēr vu yi bē, “Om gena! Ayom yam timu vu sa, om vong bemalam nivesa raḵ!” Lob pevis menelē nyēg, loḵ mēm tetuu aggata metamuin Yesu.

11

Yesu Loḵ Ya Yerusalem Lob Alam Deḵo Yi Raḵ
(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Lob ya deverup dus vu Yerusalem meya deto Betpage los Betania ggēp Ḵedu Ḵele-oliv, lob vong yi hur maluh luu deya,

² genēr vu luho bē, “Melu na beggang-bu ti sēn melu malamin neya agu. Lob melu na berup aggatavi loḵ melu rēḵ gwelē nabē deseyu dogi nalu ti menare loḵ sagu. Dogi nalu ti sēn su mehōti raḵ wirek rē geyō nahēn nare, lob melu kwevelekin begweli nom.

³ Genabē mehōti bare gelē meluu, bedoḵ tepēḵ vu meluu nabē, ‘Melu nevong va saga?’ og melu nanēr nah vu nabē, ‘Mehōbōp bē jaḵ mena!’ lob mēm rēḵ gevong nam pevis.” Nēr vu luho nebē saga, log vong luho ya.

⁴ Luho deya lob detōḵ vu dogi nalu yoh vu sēn nēr lo. Deseyu meloḵ nare aggatavi benare rangah loḵ aggata bōp, lom luho dekevelekin.

⁵ Galam vare denelē luho, lob deloḵ tepēḵ vu luho bē, “Melu gwevong va vu dogi nalu saga sēn melu nekwevelekin-ē?”

⁶ Rēḵ luho denēr Yesu aye vu sir, lom mēm delēēin dogi ya vu luho.

⁷ Lob luho deli dogi nalu yah verup vu Yesu, log delah hir röpröp raḵ demi, log mēm Yesu raḵ ya nedo.

⁸ Lob alam ngahiseḵē dekah hir tob medevah loḵ aggata, gesir vahi deneserōg medeneya aggata vahi vahi medenesap ḵapah medenevah aggatata ving, geYesu nerak dogi meneggök.

⁹ Lob alam sēn denemugin gesēn denetamuin yi lo denepisek in medenetahi bē,

“Hosana!

Anutu gevong semusemu vu mehō sēn neyam los Mehōbōp niwēēk.

¹⁰ Anutu semu hil ḵenud Davit yi buk sēnē, sēn vongin nom berup vu hil gökin.

Om hil gaḵo Anutu arē jaḵ na vavunē!”

¹¹ Lob Yesu ya metōḵ ya Yerusalem beloḵ ya Anutu yi dubvabuung-bōp beḵo loḵ belē ngaa pin, loḵ hes mala govek ya

lom losho yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu lo to deyah dobnë medeyah medeya Betania.

*Yesu Terot Kele Pik**

(Mt 21:18-19)

¹² Heng to lob sir vu Betania medeyam lom diikahë,

¹³ lob nelë kele pik* ti nare adingnë geris ngahisekë rot, lob ya dus in bë sero anon. Ya deverup vu lom lë rëk ris meris ganon ma, in yi buk nahën gesu nesis anon rë.

¹⁴ Lob nër vu kele bë, “Su rëk gengis anom bemehönon dega gök nahin rë!” Geyi hur maluh vare denengo nebë sënë.

Yesu Tii Alam Sën Denebago Ngaa Loḵ Dub-vabuung-böp Lo

(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹⁵ Yah deverup Yerusalem, lob loḵ yah Anutu yi dub-vabuung-böp ggökin, lob tii alam sën denevong huk bagosën loḵ lo. Log keyovekin alam sën denepekwë* monë lo hir tevor, los alam sën denetung nuung in bë alam debago bedebesi natu hir seriveng lo hir sëa.

¹⁶ Log nërin mehönon pin bë su degeko hir ngaa medenah medenom nabë aggata dok dub vabuung.

¹⁷ Log nër vu sir bë, “Gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:

‘Sa beggang og rëk denanër nabë beggang-jom-raksën-yi in mehönon vu dob pin denajom jak dok.’

Rëk ham vong beyah tu alam hodeḵ bej waak vunsën rak.”

¹⁸ Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi sën dengo bë Yesu nër gagek nebë sënë lob desero aggata in bë dengis yi menadiik. In deneggöneng in yi, in alam pin avij netök in yi gagek bemedo denengo.

¹⁹ Nebë saga lob hes luḵ ya lob devuu Yerusalem ya gedeyah.

Yesu Nër Gagek Rak Kele Pik Meransën*

(Mt 21:20-22)

²⁰ Lob monbuk loḵ yom deverup, loḵ delë kele pik* sënë bë meran ya. Ris meran gegega gilin gebegov ya.

²¹ Lob Pita kwa vo Yesu yi gagek menër vu bë, “Tatovaha! Gwelë! Kele pik* sën geterot lo meran bebebov ya!”

²² Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham gwevong geving Anutu!

²³ Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë mehöti nanër vu ḵedu sënë nabë, ‘Kwedi gwetë hong duk na loo vuheng!’ gesu medo ayo luu luu rë, gaḵ gevong geving nabë yi gagek sënë rëk anon jak, og rëk anon jak.

²⁴ Om sa nanër vu ham nabë: Ngaa sën genejom rak megenekwetag in vu Anutu lo, og gwevong geving yi nabë rëk gwëko anon, og rëk bo vu hong yönon.

²⁵ Log nabë ham bare najom jak na vu Anutu, rëk ham ahëmin sengën neggëp vu mehö la, beham kwamin nevo nebë devong ngaa nipaya vu ham, og ham dahun hir ngaa nipaya sën lo na benama na verök yi, geham su kwamin bo gök nahin. Ham gwevong nabë saga, og mëm ham Amamin sën nedo yagek lo rëk dahun ham hömin ngaa nipaya na geving.

²⁶ [Gak nabë ham su dahun hir ngaa nipaya na rë, og ham Amamin sën nedo yagek lo su rëk dahun ham ngaa nipaya na rë, gak yö rëk gëp vu ham.]”

*Delok Tepëk Bë Re Vo Arë Böp Los Niwëëk Vu Yesu
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)*

²⁷ Lob ya detök yah Yerusalem lob neko lok Anutu yi dubvabuung-böp lo ggökin, lob alam-denek-seriveng hir ggev, galam-horek-yi los alam teta detök vu yi.

²⁸ Lob delok tepëk vu yi bë, “Re vo niwëëk vu hong benër bë gwevong huk nabë sënë? Re ggooin hong rak-a?”

²⁹ Lok Yesu nër yah vu sir bë, “Kë, om sa bë dok tepëk in gagek ti nök vu ham rë, lok nabë ham nanër nom, og mëm sëk nanër mehö sën ggooin sa rak in bë sa gevong huk agi nök vu ham.

³⁰ Ham nanër gagek sënë vu sa rë nabë: Jon neripek alam, og yam vu yagek, ma, sepa lok mehönon vu dob kwaj?”

³¹ Lom yö yah denesap sir rak medenenër vu sir nebë, “Bë hil nanër nabë yam vu yagek, og rëk dok tepëk nom nabë, ‘Rëk nebë va sën ham su vong ving yi rë-ë?’

³² Log nabë hil nanër nabë sepa lok mehönon vu dob kwaj...?” Rëk su yoh vu bë denanër gagek sënë rë, in deneggöneng in alam sën vare denengo lo bë rëk dengis sir. In alam pin kwaj nevo Jon bë yi mehö-nenër-gagek-rangahsën ti yönon.

³³ Lom denër yah vu Yesu bë, “He dugin degwa-o!” Lok Yesu nër yah vu sir bë, “Nebë saga, om sa su rëk nanër mehö sën ggooin sa rak lo vu ham rë!”

12

*Yesu Peggirin Gagek Rak Alam Nij Paya Denegin Huk Wain
(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)*

¹ Lob Yesu nër gagek peggirinsën ti vu sir bë, “Mehöti varoh huk wain ti, gejegelin gelong netu heek, log semu nyëg ti in napip wain anon dok. Log lev beggang ading ti sën debare jak medemalajin wain lo. Lok tum vo huk sënë lok ya mehö la nemaj in bë degegin, lok mëm anon vahi natu yiyi gevahi natu hej. Ggovek log tah yi ya meya nyëg ading ti meya nedo.

² Gebuk sën wain anon nemonek lo dus rak, lob huk ala sënë nevong yi hur ti ya vu mehõnon sën denegin huk lo, in bë geço yi wain anon vahi.

³ Rëk dejom yi ahon medeveek yi gedevong yi yah meya nema meris.

⁴ Loḱ huk wain ala lo vong yi hur ngwë yah ggökin, loḱ desis yu rak begö, bedevong paya vu yi rot.

⁵ Lom yik vong hur ngwë ya, loḱ desis yi mediik ya; genevong yi hur ngahisekë deya ggök ggökin nebë saga, lob deneveek vahi, gedeneesis vahi medenediik.

⁶ Nebë saga lob yi hur pin maya geyik nalu perurek timu sën ahë neving yi rot lo nahën nedo ving yi. Lom kwa vo nebë, 'Sa nalug sënë, om rëk degurek babu!' lom vong yi ya rak neggëp hus.

⁷ Rëk alam sën denegin yi huk lo, yö denër vu sir nebë, 'Mehö sënë rëk doḱ nah ama ben begeço yi ngaa pin, om ham-o! Hil angis yi menadiik gehuk sënë natu hil ngaa!'

⁸ Lom dejom yi ahon medesis mediik, log detë yah dobnë.

⁹ Nebë saga, om huk wain ala sënë maḱ rëk gevong nabë va vu sir-a? Rëk na bekevoh alam sën denegin yi huk lo bemalaj nama na veröḱ yi, log mëm gevong huk sënë vu alam mewis la medegegin.

¹⁰ Ma maḱ ham su tevin gagek sën neggëp loḱ Anutu-yi-ḱapiya lo rë? Nebë:

'Alam sën denelev beggang lo nij lëlin gelöng ti sënë.

Rëk mu sënë netu gelöng niwëek beggang nyëḱetu yi.

¹¹ Mehöböp vong sënë

lom he halë bë nivesa rot! "

¹² Lob alam Yuda hir ggev derak ni bë nenër gagek peg-girinsën rak sir, lom devong in bë denaduu yi na ḱarabus, rëk deggöneng in alam ngahisekë sën denedo lo, lom devuu yi gedeyah medeya.

Yesu Vong Gagek Rak Alam Rom Hir Mehö-los-bengö Sisar
Yi Monë-takës-yi*

(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

¹³ Lob devong Parisai* la losho Herot* yi alam la to deya vu Yesu in bë deseggi yi, in bë nabë nanër gagek ti paya, og denajom yi ahon nabë sën mehõnon denesis soḱ loḱ lek lo.

¹⁴ Ya deto vu yi lom deloḱ tepëḱ vu bë, "Tatovaha! He rak nim bë hong mehö niröp, gesu genehöneng in mehõnon megenër gagek yah nenga rë! Gesu genehöneng in alam malaj rë, gaḱ genenër gagek neggëp ti vu alam meris gevu alam los arëj ving, log genatatekin Anutu yi gagek vu alam los anon mu. Om genanër vu he rë nabë hil getë takës na vu alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar* ma nama? Hil rëḱ getung ma hil su rëḱ getung rë?"

15 Rêk Yesu rak nij bê kwaj luu, lom nêr vu sir bê, “Ham neseggi sa in va? Ham gweko monê gahis ti nam sa galê rê!”

16 Lom deko ti ya vu, lok lok tepêk vu sir bê, “Re kenu los arê sên rak neggêp agi?” Rêk bê, “Sisar*!”

17 Lom Yesu nêr vu sir bê, “Om ham gwevong Sisar* yi ngaa nah vu Sisar*, log Anutu yi ngaa og ham bo nah vu Anutu!” Lob tum delêk rot gavij netok in nêr gagek sênê los kwa.

Hil Medo Malad-Tumsên Nabê Va?
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

18 Alam Sadukai* denenêr bê alam-diiksên og su rêk dekedi jak nah rê. Lob sir la deya vu Yesu medelok tepêk vu yi bê,

19 “Tatovaha! Moses kevu horek sênê vu hil meneggêp bê, ‘Bê mehōti ari ti nadiik geyi alov nedo, rêk mu luho su deko naluj rê, og mêm ari geko yi alov natu venê meluho degeko naluj vu ari sên diik lo’.

20 Lob hur magêm ti losho ari lo, sir nemadvahi-bevidek-luu denedo, lob arij aguu ko avêh,

21 lok diik geluho su deko naluj rê. Lom tum ari amon ko yi alov, rêk luho su deko naluj rê, log amon diik ving. Log gwee nebê saga, ko alov rêk diik geluho naluj ma. Beyik sir pin devong nebê sênê metok ya arij meggi, gesir pin naluj ma.

22 Log avêh sênê diik rak neggêp hus.

23 Om genanêr nabê najeeng sên mehōnon diiksên dekedi jak nah lo, og avêh sênê rêk natu arij ti tena venê? In sir pin deko avêh timu saga netu venêj.”

24 Lok Yesu nêr yah vu sir bê, “Ham dugin Anutu yi gagek sên neggêp lok yi kapiya lo, geham dugin Anutu niwêek ving.

25 Vu Buk-tamusên sên mehōnon diiksên dekedi jak nah lo, og maluh su rêk degeko avêh rê, gavêh su rêk dejak maluh rê. Gak rêk demedo nabê angêr lo vu yagek.

26 Gagek sên mehōnon diiksên dekedi jak nah lo, mak ham su tevin kapiya sên Moses kevu lo rê? Sên nengwah medo netum lok kele yu dabun ti log Anutu nêr vu Moses bê, ‘Sa Abraham yi Anutu sa, gIsaak yi Anutu sa, geYakop yi Anutu sa!’

27 Nabê alam-diiksên denadiik bemalaj nama na verok yi, og su yoh vu bê nanêr nabê lōoho hir Anutu yi rê. Gak lōoho denedo malaj-tumsên, in Anutu og alam malaj vesa los malaj-tumsên hir Anutu yi. Rêk ham nekwetul lok.”

Horek Böp Sên Kesuu
(Mt 22:34-40)

28 Lob alam-horek-yi ti verup mengo bê denesap sir nebê sênê, lob nengo bê Yesu nêr gagek los kwa vu sir lom lok tepêk vu yi bê, “Horek ti tena sên kesuu horek vahi pin-a?”

29 Loḵ Yesu nēr yah bē, “Horek sēn kesuu lo nebē: Hong Israel! Gwengo rē! Anutu sēn hil Mehöböp lo, yik Mehöböp perurek timu,

30 om ahēm geving Mehöböp hong Anutu los ayom dahis. Kenum natu yi ngaa, gekwam los dahis na vu yi timu, gahēm geving yi los nim wëek pin.

31 Lob horek böp ngwë sēn netu luu nebē: Ahēm geving alam sēn denedo dus vu hong nabē sēn ngo ahēm neving hong lo. Behorek ngwë su kesuu horek luu sēnē rē!”

32 Loḵ mehö-horek-yi sēnē nēr yah vu yi bē, “Genēr niröp, tatovaha! Genēr yönon nebē Anutu yö timu, gAnutu ngwë su nedo rē.

33 Log bē hil ahéd geving yi los ayod dahis gehil kwad los dahis na vu yi timu, gehil ahéd geving yi los nid wëek, log hil ahéd geving alam sēn denedo dus vu hil lo nabē sēn hil ngo ahéd neving hil, og mēm ngaa sēnē kesuu seriveng sēn hil nehetung medenevesi vu Anutu lo los seriveng vahi pin.”

34 Lom Yesu ngo bē mehö sēnē nēr gagek los kwa lom nēr vu bē, “Su genedo ading in Anutu-yi-nyëg rē!” Lob tum alam pin deggöneng in sir gesu deloḵ tepëḵ yah vu Yesu in gagek ngwë rē.

Yesu Loḵ Tepëḵ In Davit Nalu
(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

35 Loḵ tum Yesu medo nenēr gagek vu mehönon loḵ Anutu yi dub-vabuung-böp, loḵ loḵ tepëḵ bē, “Nebē va sēn alam-horek-yi denenēr Mehö sēn Anutu ggooin raḵ in bē geḵo hil nah lo bē degwa vu Davit*-ë?

36 Anon Vabuung vo kwa vu Davit menēr bē:

‘Mehöböp nēr vu sa Mehöböp nebē,
“Gemedo sa nemaḡ vesa gevu tamusēn
og sëḵ getung alam sēn denelē hong paya lo
dedoḵ na vaham gebinē!” ’

37 Yi degwa vu Davit*, loḵ nebē tena sēn Davit nēr yi bē yi Mehöböp-ë?” Lob alam ngahiseḵē rot denengo yi gagek bekwaj vesa.

Yesu Nēr Alam Horek Yi
(Mt 23:1-36; Lk 11:37-54; 20:45-47)

38 Lob lev horek vu sir bē, “Ham gwegin ham in alam-horek-yi. In ahēj neving bē dejöp tob ading nivesa vesa, log ahēj neving bē alam debengwëng vu sir bedegeḵo arēj jaḵ doḵ alam tabaak,

39 gahēj neving bē demedo lël mala doḵ dub-supinsēn-yi los jaḵ na dega nos namugin gëp nyëg-nos-böp-yi.

⁴⁰ Alam sënë su kwaj nevingin avèh alov rë, gaḅ deneg-godeḅ hir ngaa, log denejom raḅ hus ading meris mu raḅ alam malaj. Om nyëvewen rëḅ natöḅ vu sir mekesuu rot.”

*Avèh Alov Ti Tung Seriveng
(Lk 21:1-4)*

⁴¹ Log Yesu to nedo dus vu keröng sën denetung monë seriveng loḅ vu Anutu lo, benelë alam sën denetung lo. Lob lë mehönön los bengöj-ggoreksën ngahiseḅë gedenetung monë böpata loḅ ya keröng,

⁴² log avèh alov ti hen monë ma, lob yik ḅo monë mahen köḅ luu mu beto metung luḅ ya ving. Monë köḅ luu sënë yoh vu bë nah natu toea ti.

⁴³ Lob Yesu supin yi hur maluh lo ya menër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönön nabë: Avèh alov ti sënë tung seriveng böpata rot kesuu seriveng pin sën alam denetung loḅ ya keröng-seriveng-yi lo.

⁴⁴ Senër nebë sënë in sir mehönön los bengöj-ggoreksën behir ngaa ngahiseḅë nedo vu sir, gaḅ sën denetung lo og yik metes. Gaḅ avèh sënë og su hen vahi nedo rë, rëḅ yö keyoveḅin keröng ahë degwa raḅ metung yi ngaa pin tu seriveng gehen monë nos yi ma.”

13

*Yesu Nër Bë Dub Vabuung Rëḅ Kevoh Na
(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)*

¹ Yesu vu dub-vabuung-böp ayo meluḅ yom, lob yi hur maluh ti nër vu yi bë, “Gwelë, tatovaha! Delev dub sënë raḅ gelöng malangeri gedub böpata benivesa rot!”

² Lob Yesu nër vu bë, “Gëlë beggang böp böp sën delev raḅ gelöng agi? Su rëḅ degönengin gelöng ti gejaḅ medo ngwë vavunë rë. Gaḅ rëḅ dekevoh pin medegetë geto jeggjin jeggjin.”

*Nivanë Nyëmuḅinsën
(Mt 24:3-14; Lk 21:7-19)*

³ Yesu ya nedo raḅ Kedu Kele-oliv, gAnutu yi dub-vabuung-böp nedo vahi yi, loḅ Pita losho Yakobus lu Jon gAndreas bedeya vu yi medeloḅ tepëḅ bë,

⁴ “Genanër vu he nabë ngaa sën genër lo rëḅ anon jaḅ doḅ buk tena? Geva rëḅ tato vu he nabë ngaa sënë vöngin natöḅ nam-a?”

⁵ Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham gweḅin ham in mehö la rëḅ detetuhin ham!”

⁶ Alam ngahiseḅë rëḅ denam medenanër sarëḅ jaḅ nah sir nabë, ‘Mehö sën lo, yik sa sënë!’ Lob rëḅ detetuhin alam ngahiseḅë medenah vu sir.

⁷ Log ham rëk gwengo begö bengö galam denanër jeggin jeggin nabë vongin berup, og ham su newamin jak, in ngaa nebë sënë yö rëk nam, gaḵ Buk-tamusënëḵ yö rëk nahën.

⁸ Lob alam dob ngwë rëk dekeddi belosho alam dob ngwë dengis sir, gemehö-los-bengö ngwë losho yi alam rëk dekeddi belosho mehö-los-bengö ngwë losho yi alam dengis sir. Log jemapi rëk gee jak dob la, gemeyip gevong mehönnon vu dob la. Ngaa sënë nebë nivanë sën avëh denevimeng in degeḵo naluj lo.

⁹ Om ham gwegin ham nivesa. In rëk degetung ham doḵ na kaunsor lo nemaj, gedeebek ham doḵ dub-supinsën-yi, geham rëk bare kiap böp losho alam-los-bengöj böp malaj in sa alam ham, lob ham nanër sa rangah vu sir,

¹⁰ geham nanër Bengö Nivesa rangah na menoh vu mehönnon pin sën denedo dob-ë namugin rë, loḵ mëm buk govek na.

¹¹ Lob bë denaduu ham medegeli ham na ḵarabus medegevong ham bare kot, og ham su newamin jak pevis nabë, ‘Sëḵ nanër nabë va?’ Ma! Gaḵ doḵ buk saga ham rëḵ nanër noh vu gägeḵ sën Anutu yö rëḵ gevong vu ham lo. In ham su ngo rëḵ kwamin bo gägeḵ sënë benanër rë, gaḵ Anon Vabuung yö rëḵ gevong gägeḵ sënë vu ham beham nanër.

¹² Lob alam rëḵ degevong arij lo doḵ na alam-begö-yi nemaj medengis sir medenadiik, log amaj rëḵ degevong naluj nabë, gehurmahen rëḵ degevong amaj los ataj doḵ na hir alam-begö-yi nemaj medengis sir nadiik, log alam pin rëḵ ahëj sengën vu ham in sa alam ham.

¹³ Log mehönnon sën denajom sa ahon medemedo los nij wëëḵ rot menatöḵ na buk sën denadiik lo, og rëḵ Anutu geḵo sir nah vu yi.”

*Yesu Nër Bë Nivanë Böpata Rot Rëḵ Berup
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)*

¹⁴ “Lob bë ham gwelë ngaa vabuung degwa nipaya bare doḵ nyëḵ ti sën su yoh vu bë bare doḵ rë lo begevong paya vu, og alam sën denedo distrik Yudea lo debeya medena ḵedu pevis. (Bë mehöti natevin ḵapiya sënë, og yö kwa bo gägeḵ sënë mejak ni rë!).

¹⁵ Bë mehöti jak na sewah jak yi beggang yu tamangsën vavunë megeḵo ayöong doḵ buk saga, og su rëḵ doḵ nah geḵo yi kupeḵ lu ngaa doḵ beggang ayo rë, gaḵ rëḵ beya mena pevis.

¹⁶ Log bë mehöti na medo huk anon, og su rëḵ pekwë menah beggang in geḵo yi röpröp ayöong yi lu ngaa rë, gaḵ rëḵ beya mena pevis!

¹⁷ Log gëpin avëh sën naluj nare loḵ ayoj lo, gesir sën nahën denevo rur vu naluj lo doḵ buk saga.

18 Om ham najom jaḵ nabë ngaa sënë su natōḵ vu ham dok kwev-ayöōng-nikul-yi.

19 Yönon, dok buk saga og rëḵ maggin böpata rot. Maggin nebë sënë su neggëp wirek vu buk sën Anutu tung ngaa pin lo rë, rot beberup gwëbeng sagi. Log su rëḵ maggin nabë sënë berup vu dob sënë gökin nah vu tamusën rë.

20 Lob nabë Mehöböp su kwa bo nabë bepul buk saga dus rë, og mehöti su rëḵ medo vesa rë. Rëḵ mu kwa nevo yi alam sën ggooin sir raḵ lo, om rëḵ bepul buk los maggin saga dus.

21 Dok buk saga nabë mehö ngwë nanër vu ham nabë, 'Ham lë! Yiḵ Kerisi* sënë!' ma nanër nabë, 'Gwelë! Yi saga!' og ham su gwevong geving hir gagek.

22 In Kerisi-kuungsën la los alam denenër gagek kuungsën rangah la yö rëḵ dekededi bedegevong huk los niwëëk aggagga, gedegevong ngaa böp böp, lob nabë deyoh vu og rëḵ degeḵo alam sën Anutu ggooin sir raḵ lo nah vu sir. Rëḵ mu su deyoh vu rë."

Yesu Nër Bë Mehönon Nalu Rëḵ Nom Dob
(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

23 "Om ham gwegin ham. Senër gagek sënë pin mugin vu ham in bë ham jaḵ ni bekwamin bo.

24 Ngaa maggin saga govek na rë, loḵ mëm 'hes malakenu dok gekwev su rëḵ natum rë,

25 gebetuheng rëḵ geto in yaḵek, gengaa los niwëëk pin vu yaḵek rëḵ desasukin sir.'

26 Lom dok buk saga rëḵ degelë Mehönon Nalu medo dok beggob ayo menom los niwëëk böpata gevunek vunek yaḵek yi.

27 Lob rëḵ gevong beyi angër dena dengupin yi alam sën ggooin sir raḵ tu yi alam lo noh vu nyëḵ pin. Vu dob vuheng atov mena menoh vu dob nenga lubeluu."

*Yesu Tatekin Gagek Raḵ Go**
(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)

28 "Ham kwamin bo jaḵ go* rë. Bë purpur berup ngu, og ham neraḵ ni bë go* vongin nabung beham dev jaḵ na jök.

29 Om nabë ham gwelë ngaa pin sënë anon jaḵ, og mëm ham jaḵ ni nabë Mehönon Nalu yam dus raḵ benare aggata avi.

30 Sa nanër vu ham yönon nabë: Mehönon pin su rëḵ malaj nama na verōḵ yi rë, log ngaa pin sën agi rëḵ anon jaḵ.

31 Yaḵek los dob rëḵ mala nama, gaḵ mu sa gagek su rëḵ mala nama na rë, yö rëḵ gëp degwata."

Yesu Nër Bë Su Mehöti Raḵ Yi Buk Ni Rë
(Mt 24:36-44; Lk 17:26-30, 34-36)

³² “Rëḵ mu nḡaa sēnē yi buk geḡes mala, og mehōnon pin dugin. Angēr vu yageḵ dugin, geNalu dugin ving. Gaḵ Ama yō timu raḵ ni.

³³ Om ham gwegin ham, bemalamin medo natum, in ham dugin buk sēn rëḵ nam natōḵ vu ham lo.

³⁴ Gageḵ sēnē nebē mehōti kedi raḵ beya nyëḡ ading ti, log nēr vu yi hur bē degegin yi nḡaa pin, log ya raḵ. Vong huk ggelek yoh vu sir ti ti genēr vu mehō sēn neḡin veluung avi lo bē bare gegin nivesa, gesu gëp.

³⁵ Lob rëḵ ham nabē. Ham medo malamin natum in ham dugin buk sēn beggang ala rëḵ nom lo. Rëḵ nom geto raggita, ma buk vuheng, ma sēn ḵōḵrëeh nahēn nesu lo, ma nyëḡ hengsēn.

³⁶ In rëḵ nom pevis menatōḵ vu ham geham gwëp.

³⁷ Gageḵ sēn senēr vu ham agi, og yīḵ senēr vu alam pin bē ham medo malamin natum!”

14

Ggev Desap Sir Raḵ Bē Dengis Yesu
(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Lob yīḵ buk luu mu nahēn in bē alam Yuda hir buk-vabuung-ggōksēn-yi sēn denegga brēt sēn yiist* nema in lo. Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi denesero aggata rot in bē denadëḡek medenajom yi ahon. Denevong in bē denaduu yi gedengis menadiik.

² Loḵ denēr bē, “Hil su ḡevong doḵ alam sēn denegga nos bōp agi malaj, in rëḵ dedun bōpata.”

Avëh Ti Rikin Marasin Raḵ Yesu Vu Betania
(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³ Log Yesu ya verup Betania benedo mehō sevuuknyë Simon ben. Denedo bemedo denegga nos, loḵ avëh ti ḵo buayo ti beya beggang ayo vu sir. Dero buayo sēnē raḵ gelōng alabasta* gewël reggu nivesa loḵ nare. Wël nart sēnē sēn denerikin raḵ heljēng beyi monē bōpata rot, rëḵ avëh saga ḵo meloḵ ya vu beberōp buayo raḵ gekeseh raḵ Yesu yu.

⁴ Rëḵ alam la sēn denedo ving sir lo ahëḡ sengēn meyō denēr vu sir bē, “Nevasap wël nivesa sēnē in va?”

⁵ Gaḵ nabē mēm mehōti bago wël sagi jaḵ K300 vu hil og mēm, in hil adoḵ vu alam-ḵupeḵ-masēn jaḵ!” Gedenēr avëh saga rot.

⁶ Rëḵ Yesu nēr vu sir bē, “Gëpin! Ham su nanēr yi! Yō semu sa raḵ nḡaa nivesa.

⁷ Gaḵ alam-ḵupeḵ-masēn og rëḵ demedo noh vu buk geving ham gesu rëḵ namā na rē, lob bē ham kwamin bo nabē ham

doḵ vu sir, og mēm ham yoh vu. Gaḵ saḵ su rēḵ medo geving ham hus ading rē.

⁸ Huk sēnē yoh vu avēh sēnē bē gevong. Rikin marasin sēnē raḵ sa vorot in gero sa navig namugin in sēḵ nadiik mededev sa.

⁹ Gesa nanēr vu ham yōnon nabē: Rēḵ denanēr Bengō Nivesa rangah na menoh vu dob pin bedenānēr ngāa sēn avēh vong vu sa agi geving, in alam pin degengo mekwaj bo.”

Yudas Nēr Gagek Ya Nare Vorot Bē Rēḵ Gevong Yesu Doḵ Na Alam Yuda Nemaj

(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Lob Yudas Iskariot sēn sir nemadluho-bevidek-luu lo ti ya vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev in bē nanēr Yesu rangah begevong doḵ na nemaj.

¹¹ Dengo yi gagek sēnē, lob ahēj nivesa medenēr bē rēḵ debago yi, lom mēm Yudas kwa nesero buk los aggata sēn bē gevong Yesu doḵ na nemaj lo.

*Yesu Losho Yi Hur Maluh Degga Nos Buk-ggōksēn-yi**

(Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

¹² Log buk vabuung sēn alam Yuda denegga brēt sēn yūist* nema in lo yi buk muginsēn verup ggovek ya. Yiḵ buk sēn denesis sipsip nalu ggōksēn-yi loḵ lo sēnē, lob Yesu yi hur maluh ya deloḵ tepēḵ vu yi bē, “He na gero nyēḡ vu tena in gegwa nos los reggu ggōksēn-yi dok-a?”

¹³ Lob vong yi hur maluh luu ya genēr vu luho bē, “Melu doḵ na nyēḡ bōp Yerusalem, og mēm melu rēḵ natōḵ vu mehōti genakud bēl doḵ dēḡ ti, lom melu tamuīn mena.

¹⁴ Lob jaḵ na beggang ti, og melu nanēr vu beggang saga ala nabē, ‘Tatovaha nēr bē, “Sa beggang ayo vatēveḵ yi tena in sa los sa hur maluh lo aḡa nos los reggu ggōksēn-yi dok-a?” ’

¹⁵ Loḵ rēḵ tato ayo bōp ti sēn detongin medero ggovek ggēp vavunē lo vu meluu, lom melu gwero nos los reggu vu hil doḵ saga.”

¹⁶ Nēr vu luho nebē saga, log luho deya raḵ medeloḵ ya Yerusalem meya detōḵ vu ngāa pin yoh vu sēn nēr lo, lob mēm luho dero nos los reggu ggōksēn-yi loḵ beggang ayo ti saga.

¹⁷ Ggovek, log sehuksēn lob Yesu losho yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu lo verup deya beggang ti saga.

¹⁸ Lob nahēn denegga nos los reggu, loḵ Yesu nēr vu sir bē, “Sa nanēr vu ham yōnon nabē ham sēn newa nos ving sa agi ti rēḵ gevong sa doḵ na alam sēn denelē sa paya lo nemaj.”

¹⁹ Lom ayoj maggin mesir ti ti deneloḵ tepēḵ in yi mesepa loḵ bē, “Maḵ sa?”

²⁰ Loḵ nēr yah vu sir bē, “Yiḵ ham nemadluho-bevidek-luu sēnē ti. Ham sēn hil nedagoo brēt loḵ gabum agi lo ti.

²¹ Mehönon Nalu rëk nadiik nabë sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya wirek lo, rëk mu gëp in mehöti sën rëk nanër Mehönon Nalu rangah vu alam bedengis yi lo. Ko nabë ata su geḵo yi-ḵa?”

Yesu Vo Pasa Mewis Vu Yi Hur Nyë Muginsën
(Mt 26:26-30; Lk 22:15-20; 1 Kr 11:23-25)

²² Nahën medo denegga nos, loḵ Yesu ḵo brët raḵ gejom rak in los ahë nivesa ya vu Anutu. Log debu bevo ggelek yoh vu sir genër bë, “Ham gwëḵo nöḵ gwa! Sa reggos sënë!”

²³ Log ḵo wain kap ti raḵ, gejom rak in los ahë nivesa ya vu Anutu, log vo vu sir pin medenum.

²⁴ Log nër vu sir bë, “Sa ḵök sënë, sën sa ḵesah loḵ yah mehönon ngahiseḵë in bë tato nabë gagek mewis sën sejoo in dok vu sir lo rëk anon jaḵ.

²⁵ Sa nanër vu ham yönon nabë sa su rëḵ nanum wain nabë sënë gökin nah rë, rot bena berup dok buk sën sëḵ nanum wain agga ngwë dok Anutu-yi-nyëg.”

²⁶ Ggovek log devong raro ti, log to deyah dobnë medeyah Ḵedu Ḵele-oliv.

Yesu Nër Bë Pita Rëḵ Dah Yi Vun
(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

²⁷ Deya raḵ lob Yesu nër vu sir bë, “Ham pin rëḵ gwevuu sa geham beya mena. In dekevu wirek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:

‘Sa Anutu, sëḵ ngis sipsip alaj

log sipsip lo degevuu talë medena jeggin jeggin.’

²⁸ Om rëḵ nabë saga, loḵ sëḵ ḵedi jaḵ nah gökin, lob sëḵ namugin mena distrik Galilea, loḵ ham rëḵ tamuun sa.”

²⁹ Lom Pita nër yah bë, “Sir pin sënë og maḵ rëḵ degevuu hong gedebeya medena, gaḵ saḵ su rëḵ gevong nabë sënë rë!”

³⁰ Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Sa nanër vu hong yönon nabë pehi sënë og ḵöḵrëeh su rëḵ ngu beron luu rë, log rëḵ gedah sa vun beron löö!”

³¹ Loḵ Pita nër niwëek bë, “Seyoh vu bë sëḵ nadiik geving hong, gaḵ sesu rëḵ dah hong vun rë, gerëḵ nama veröḵ yi!” Lob yik sir pin denër nebë sënë.

Yesu Jom Raḵ Loḵ Huk Ti Ggëp Getsemane
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

³² Lob Yesu losho yi hur maluh ya deverup nyëg ti sën denenër arë nebë Getsemane lo, lob nër vu sir bë, “Ham medo sënë, gesena najom jaḵ rë!”

³³ Lob ḵo Pita geYakobus luho Jon medetah ya teka, loḵ ayo maggin rot gekwa ketuin yi.

34 Lob nër vu lööho bë, “Sayog maggin rot vongin bë sa nadiik, om melöö naķööķ medo sënë bemedo malamin natum begadu sa.”

35 Log tah teka, lob petev meneggëp dob, log jom rak meketag bë yoh vu, og Anutu gevong buk-maggin-yi sënë noh nenga in yi.

36 Lob nër bë, “Aba-e! nebë Amag-e! Geyoh vu bë gwevong ngaa pin, om gweķo ngaa maggin sënë vër in sa. Rëķ mu su gesepa doķ sa gägek, gaķ ngo kwam!”

37 Loķ yah meya vu lööho melë gedeneeggëp yiing, lob nër vu Pita bë, “Simon, gëewëp-a? Su geyoh vu bë medo malam natum dus ti rë?”

38 Ham gwegin ham, beham malamin natum geham najom jak nabë ngaa ti su kepë ham. Yönon, ham ayomin niyes rak, rëķ mu navimin ni teböl!”

39 Lob yah meya ketag vu Anutu beron ngwë ggökin menër gägek timu nebë sën nër muġin lo.

40 Loķ yom to vu sir ggök yahin belë bë deneggëp yah, in malaj neggëp lo. Lom su deyoh vu bë denanër gägek ti nah vu yi rë.

41 Lom nevong nebë saga netu beron löö, loķ nër vu sir bë, “Ham ngo nahën newëp geham su malamin netum rë? Maam yiķ ggovek, in sa buk yam töķ vu sa ggovek ya! Devo Mehönon Nalu loķ ya alam nij paya lo nemaj yönon!”

42 Om ham kwedi jak mehil ana! Ham lë! Mehöti sën gevong sa doķ na nemaj lo yam dus rak!”

*Yudas Nër Yesu Rangah Mededuu Yi
(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)*

43 Yesu nahën medo nenër bë saga log Yudas verup. Yi sën sir nemadluho-bevidek-luu lo ti, lob ķo alam yu böpata ti medeyam los paëp-yu-anil gebegö. Alam-deneķo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi, galam teta devong sir yam.

44 Lob mehö sën bë tato yi rangah lo nër vu sir vorot bë, “Sëķ tato Yesu vu ham nabë sënë: Nabë sa gemul* mehöti, og ham najom yi ahon beham gwegin yi nivesa megweķo mena.”

45 Lob Yudas ya verup sesor meya vu Yesu pevis menër bë, “Tatovaha!” log mul* yi.

46 Lob dejom yi ahon bededuu.

47 Lob alam sën denare ving Yesu lo ti dadii yi paëp-yu-anil vër in newis besap alam-deneķo-seriveng hir ggev böp yi hur ti nenga ris vahi ya.

48 Lom Yesu loķ tepëķ vu sir bë, “Ham yam in bë sero mehö-begö-hodeķ-yi, om sën ham ķo paëp-yu-anil los begö meyam in bë najom ahon-ë?”

49 Sa netatekin gagek vu ham loḵ dub-vabuung-böp yoh vu buk, rëḵ ham su nejom sa ahon rë! Rëḵ maam Anutu yi gagek sën dekevu wirek meneggëp lo anon jak rë!”

50 Lom yi hur maluh pin devuu yi gedeveya medeya.

Magëm Ti Veya Meya

51 Loḵ hur magëm ti sepa Yesu meya. Bom yi loḵ tob meris ti gesepa, lom dejom loḵ tob in bë denajom yi ahon.

52 Rëḵ vuu tob loḵ nemaj geveya meya ahë töksën.

Yesu Nare Loḵ Kaunsor Mala

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

53 Log deko Yesu ya vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp, geggev pin losho alam teta galam-horek-yi pin denesupin sir.

54 Lob Pita tamuin sir meneya, rëḵ nevun yi in sir menyam ggëp ading, meya verup alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yi begganḡ beloḵ ya tete ayo menedo telig. Lob medo neven-guh nengwah ving ahëvavu sën denare medenemalajin nyëḡ lo.

55 Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho kaunsor pin denesero mehö la in bë denanër gagek jak Yesu gemëm dengis yi menadiik, rëḵ ma gesu detök vu rë.

56 Alam ngahiseḵë denenër gagek tetuhinsën raḵ yi, rëḵ ma gedenenër jeggin jeggin, gehir gagek su neggëp ti rë.

57 Gesir vahi kedi denër gagek tetuhinsën raḵ yi bë,

58 “He hango bë yi sënë nër bë, ‘Sëḵ kevoh Anutu yi dub-vabuung-böp sën mehönon delev raḵ nemaj lo na, loḵ buk natu löö lob sëḵ dev ngwë sën mehönon su denelev raḵ nemaj rë lo bebare nah.’”

59 Rëḵ ma gehir gagek sën denër agi su neggëp ti ving rë.

60 Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp kedi nare loḵ sir vuheng atov gelok tepëḵ ya vu Yesu bë, “Su gënër gagek ti yom rë? Mehönon sënë denenër gagek va sën raḵ hong-ë?”

61 Rëḵ Yesu aye ma gesu nër gagek ti yah rë. Loḵ alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp loḵ tepëḵ vu yi ggökin bë, “Hong Kerisi* ma ma? Mehö sën hil nehako arë raḵ lo nalu hong-a? Genanër!”

62 Loḵ Yesu nër yah bë, “Yiḵ sa lo sënë! Lob ham rëḵ gwelë Mehönon Nalu gemedo gëp Mehö Niwëëk nema vesa, gerëḵ jak medo beggob vu yaḡek menom.”

63 Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp kweëḵ yi röpröp ading getahi bë, “Hil medo nesero mehönon sën denanër gagek jak yi lo in va?”

64 Ham ngo bë ḵo yi raḵ besevök Anutu? Om ham kwamin nevo bë?” Loḵ sir pin denër bë vong paya om nadiik.

⁶⁵ Lob depesuv nyëj kos raq yi gedevaku tob ggërin mala gedepëeng yi gedeloq tepëk in bë, “Re sis hong-a? Genanër!” Lob ahëvavu sën denegin yi lo depetap yi ving.

Pita Lah Yesu Vun

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Log Pita nahën nedo raq telig, log alam-deneko-seriveng hir ggev böp yi hur avëh ti yam to vu sir

⁶⁷ belë bë Pita medo nevinguh nengwah, lob gët yi pangsen genër bë, “Hong sënëk melu Yesu Nasaret nesepa ham!”

⁶⁸ Rëk lah yi vun bë, “Ma! Sa su raq ni rë! Sa dugin hong gagek sënë.” Lob kedi raq meyah nare loq tete avi, log kökrëeh ti su.

⁶⁹ Loq hur avëh ti sën lo lë yi ggökin genare loq tete avi, lom nër vu alam sën denare dus vu yi lo bë, “Mehö saga yik sir ti saga!”

⁷⁰ Rëk nër ggökin yah bë, “Ma!”

Lob nare teka rë, loq alam sën denaregu lo denër vu Pita ggökin bë, “Yönon rot! Yik hir mehöti sën hong-ë! In hong Galilea ti!”

⁷¹ Rëk Pita du gagek in yi benër niwëek rot neggëp Anutu mala bë, “Yönon vavunë! Sa dugin mehöti sën ham nenër agi! Bë sa gekuung jak og Anutu ngis sa mesa nadiik.”

⁷² Log pevis bekökrëeh su netu beron luu, lob Pita kwa vo yah Yesu yi gagek sën nër lo bë, “Kökrëeh su rëk ngu beron luu rë, log rëk gedah sa vun beron löö.” Pita kwa vo lob kwa paya besu rot.

15

Yesu Nare Loq Kiap Böp Pilatus Mala

(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Monbuk anon lob alam-deneko-seriveng hir ggev losho alam teta, galam-horek-yi, gekaunsor pin bedevengwëng raq Yesu, log mëm deduu yah meya devo loq ya Pilatus nema.

² Lob Pilatus loq tepëk vu yi bë, “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hong-a?” Loq nër yah vu bë, “Genër ya meyoh vu!”

³ Lob alam-deneko-seriveng hir ggev denër gagek ngahisekë raq yi.

⁴ Lom Pilatus loq tepëk ggök yahin bë, “Su gënër gagek ti yom rë? Gengo bë denenër gagek ngahisekë raq hong-a?”

⁵ Rëk Yesu su nenër gagek ti yah rë gema, lom Pilatus kwa ya ngahi rot.

Denër Bë Yesu Nadiik

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

⁶ Alam Yuda hir Buk-ggöksën-yi* lob hir aggata neggëp nebë sënë neyoh vu ngebek pin bë Pilatus nelëein qarabus ti ti

vër. Bë detahi mehöti arë, og Pilatus nelëëin mehö timu saga neyah vu sir.

⁷ Lob vu buk saga alam sën denesis begö vu gavman, gesir vahi sën denesis mehö la medenediik beya denedo qarabus lo, lob sir ti arë nebë Barabas.

⁸ Lob alam yu böpata verup deya vu Pilatus medeketag vu bë, “Gwevong nabë sën genevong yoh vu ta lo!”

⁹ Loḵ Pilatus nër yah vu sir bë, “Ham vongin bë sa kevelekin alam Yuda hir mehö-los-bengö sënë lo vër nöḵ vu ham ma ma?”

¹⁰ In raḵ ni bë alam-deneḵo-seriveng hir ggev ahëj nevang medenelë Yesu paya, om sën devo yi loḵ ya nema.

¹¹ Rëḵ alam-deneḵo-seriveng hir ggev deloḵ alam pin ahëj bë denanër vu Pilatus bekevelekin Barabas vër.

¹² Loḵ Pilatus loḵ tepëḵ yah vu sir ggökin bë, “Log sëḵ gevong va vu mehö sënë, sën ham nenër yi bë alam Yuda hir mehö-los-bengö lo?”

¹³ Rëḵ detahi yah vu bë, “Gengis yi jaḵ na ḵelepeḵo*!”

¹⁴ Lom Pilatus loḵ tepëḵ vu sir bë, “In va? Mehö sënë vong va paya?” Rëḵ pasang detahi ya niḵelap bë, “Gengis yi jaḵ na ḵelepeḵo*!”

¹⁵ Lob mëm Pilatus ngo hir gägek bevongin bë alam ahëj nivesa jaḵ, lom kevelekin Barabas vër, gevong Yesu ya in bë alam-begö-yi debeek yi, loḵ mëm dengis yi jaḵ na ḵelepeḵo*.

*Alam-begö-yi Denër Pelësën Raḵ Yesu
(Mt 27:27-31; Jn 19:2-3)*

¹⁶ Lob alam-begö-yi vahi deḵo Yesu medeloḵ ya Pilatus yi beggang-gägek-yi ayo ti (Rom ayej nebë Prëtoryam), log detahi alam-begö-yi vahi bedesupin sir ya ving.

¹⁷ Lob deröp tob mala saḡap ti loḵ Yesu gedebuu aggis niggin ggin tahu alam-los-bengöj hir madub gedetung raḵ yu.

¹⁸ Log depelë yi gedesis nemaj vu gedenër bë, “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hong, mehö böp los gayeheng!”

¹⁹ Log desis yu raḵ atoheng ngesing gedepesuv nyëj ḵos raḵ yi gedeyun lusej vu yi.

²⁰ Denër pelësën raḵ yi ggovek, log dekah tob mala saḡap sën vër gederöp yö yi tob loḵ yah, log deḵo yi yah meya dobnë in dengis yi jaḵ na ḵelepeḵo*.

*Yesu Nare Raḵ Ḵelepeḵo
(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)*

²¹ Deḵo medeya lob detöḵ vu mehöti loḵ aggata geверup. Simon vu Kurene, sën Aleksander lu Rupus amaj lo, verup in bë doḵ na nyëḡ böp Yerusalem, lob alam-begö-yi dejom yi ahon gedenër bë, “Kwerë ḵelepeḵo*!”

22 Lob deko Yesu medeya nyëg ti sënë arë nebë Golgota (sënë nebë Nyëg-yusekë).

23 Lob dekeseh mur* teka loḵ ya wain medeggee loḵ gedevu, rëḵ nilëlin gesu num rë.

24 Lob desis yi raḵ ya kelepeko*, log detë gelöng mahen teka la in bë gooin sir ti ti jaḵ bedegeko yi tob.

25 Log 9 krök monbuk lob desis yi raḵ ya kelepeko*.

26 Gedekevu yi gagek sën mehönön denenër raḵ yi lo raḵ neggëp kelepeko* yu nebë: *ALAM YUDA HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ SËNË!*

27 Log desis alam begö hodeḵ luu raḵ kelepeko* ving. Ngwë nare ggëp nema vesa gengwë nare ggëp nema këj.

28 [Nebë saga lob Anutu yi gagek wirek hen lo anon raḵ, sën nebë: “Detevin yi ving alam nij paya sën denekeyëh horek lo.”]

29 Lob alam sën deneyah gedenevom lo, denenër pelë raḵ yi gedenevarah nemaj vu yi gedenenër bë, “Hongëḵ-o! Genër bë kwevoh Anutu yi dub-vabuung-böp na, gegedev nah buk löö mu?”

30 Om ngo gedoḵ vu hong megeduḵ vu kelepeko* megenam!”

31 Galam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi denenër pelë raḵ yi ving bedenener vu sir bë, “Nelöḵ vu alam, gaḵ su yoh vu bë yö doḵ vu yi rë.

32 Nabë yi Kerisi, balam Israel hir mehö-los-bengö yönön, og gevu kelepeko* geduḵ menam. Hil galë nabë saga loḵ mëm hil gevong geving yi!” Gemehö luu sën desis luho nare raḵ kelepeko* vahi vahi lo denepelë yi ving.

Yesu Diik

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

33 Log hes vuheng raḵ, loḵ malakenu loḵ beyoh vu dob pin beyam to 3 krök sehuksën.

34 Lob 3 krök sehuksën lob mëm Yesu ngeek böpata bë, “*Eloi, Eloi, lama sabaktani!*” —sënë degwa nebë: “*Sa Anutu! Sa Anutu! Nebë va sën gevu sa ya-ë?*”

35 Lob alam sën denare dus vu yi lo vahi denḵo lob denër bë, “Ham ngo! Netahi Elia!”

36 Loḵ mehöti tup meko ngaa ayo sovinsën sën nedo loḵ loo lo ti bedagoo loḵ wain ahëggin sën arë nebë vinegga lo, geduu raḵ gagwëḵ gevo ya verup loḵ Yesu avi in bë sesuvin, loḵ mehö sënë nër bë, “Ham naḵöök! Hil galë rë nabë Elia rëḵ nam geḵo yi vër in kelepeko* ma rëḵ nama!”

37 Lob Yesu ngeek böpata log diik ya,

38 lob tob böp sën neruu dub-vabuung-böp ayo vabuung lo kweeḵ raḵ luu ggëp vavu beya metöḵ ahu.

³⁹ Lob Rom hir alam-begö-yi hir ggev ti sën nare Yesu mala lo lë bë diik ya, lom nër bë, “Mehö sënë og Anutu Nalu yönon rot!”

⁴⁰ Gavëh la denare ading teka mevare denelë. Sir lo sënë Maria vu Magdala, geMaria ngwë sën Yakobus mahen luho Yoses ataj, geSalome.

⁴¹ Vu buk sën Yesu nahën nedo Galilea lo, lom lööho sënë denesepa yi medenelok vu yi. Gavëh vahi sën denesepa yi belosho derak medeya Yerusalem lo denare ving.

Debë Yesu Lok Waak-heljëng-yi
(Mt 27:57-61; Lk 23:50-55; Jn 19:38-42)

⁴² Log hes ggovek in bë duk na, lom alam Yuda kwaj nevo bë degero sir in dega nos dok Buk-sewawsën-yi* monbuk.

⁴³ Lom Yosep vu Arimatea sën kaunsor böp ti los arë, beyi mehö sën medo netung mala in buk sën Anutu-yi-nyëg anon jak lo. Sën kedi rak los niwëëk meya vu Pilatus meketag vu yi bë juh Yesu nihil vër in kelepeko*.

⁴⁴ Lob Pilatus lëk in, gekwa vo bë mak diik pevis ma va? Lom vong gagek ya vu alam-begö-yi hir ggev yam, belok tepëk vu bë, “Mehö sënë lo diik ya verök yi ma ma?”

⁴⁵ Rëk alam-begö-yi hir ggev vong gagek yom vu, lob rak ni bë diik ya verök yi, lob mëm nër vu Yosep bë juh heljëng vër begeko mena.

⁴⁶ Lom Yosep bago tob veroo nivesa ti, beruh Yesu nihil vër in kelepeko* mebom lok, gebë lok ya waak ti sën yö desap lok gelöng meris, log tetolin gelöng böpata yah ggërin avi.

⁴⁷ GeMaria vu Magdala, geMaria sën Yoses ata lo, luho delë nyëg sën debë heljëng lok ya neggëp lo.

16

Yesu Kedi Rak Yah
(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Log Buk-sewawsën-yi* saga ggovek ya, lob Maria vu Magdala lööho Maria ngwë sën Yakobus ata lo, geSalome, belööho ya debago marasin reggu nivesa in bë dejikin jak Yesu nihil vu bedub.

² Buk-sewawsën-yi ggovek ya geheng to, lok Soda monbuk anon, lob dekedo rak medeya bedub, lok mëm hes mala tök.

³ Nahën deneyök aggata gedenenër vu sir bë, “Mak re rëk tetolin gelöng böpata ti sën nare ggërin waak avi lo na vu hila?”

⁴ Lok devër malaj rak medelë lok bë gelöng böpata sën lo tetolin meya nare ya nenga vorot.

⁵ Lob lööho deluḵ ya waaḵ ayo lom delē gemaḡēm ti nedo ggēp lööho nemaj vesa. Yi tob veroo adingseḵē, lom delēk mekenuj ya.

⁶ Lob angēr sēnē nēr vu sir bē, “Ham su ḵenumin na! Ham yam nesero Yesu Nasaret sēn desis yi raḵ ḵelepeḵo lo. Rēḵ mu su neggēp sēnē rē, gaḵ kedi raḵ meya. Melöö lē! Nyēḡ sēn debē yi loḵ lo neggēp meris.

⁷ Om melöö nah mena nanēr vu yi hur maluh, gevu Pita geving, nabē: Muḡin meya distrik Galilea om ham tamuin. Ham rēḵ gwelē yi vu sagu noh vu gagek sēn yō nēr vu ham wirek lo.”

⁸ Lob lööho vu waaḵ ayo meto deyom dobnē pevis medeveya medeyah. Denelēk rot gavij netōḵ gedeneḡḡoneng in sir, lom su denēr rangah vu mehōti rē.

*Yesu Tato Yi Vu Maria
(Jn 20:11-18)*

⁹ [Yesu kedi raḵ loḵ Soda monbuk anon, lom tato yi vu Maria vu Magdala muḡin. Yi sēn Yesu tii memō nemadvahi-bevidek-luu to deya in yi wirek lo.

¹⁰ Avēh sēnē yah meya menēr bengō vu alam sēn denesepa Yesu benahēn medo denesu medenesis sir lo.

¹¹ Nēr bedengo bē kedi raḵ menedo mala vesa metōḵ vu yi, rēḵ ma gesu debē nengaj vu aye rē.

*Yesu Tato Yi Vu Yi Hur Maluh Luu
(Lk 24:13-35)*

¹² Ggovek ya loḵ sir luu medo denetetuu aggata medeneya vuheng ti, lom Yesu tōḵ vu luho rēḵ ni agga ngwē raḵ.

¹³ Lom luho deyah meya denēr bengō rangah vu sir vahi, rēḵ su devong ving luho ving rē.

*Yesu Vo Huk Vu Sir Nemadluho-bevidek-ti
(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23)*

¹⁴ Ggovek loḵ mēm yi hur maluh nemadluho-bevidek-ti sēnē medo denegga nos loḵ beggang ayo ti, lom ya meto metōḵ vu sir medelē yi, lom nēr sir in su devong ving yi rē gayoj niwēēk. Nenēr sir nebē sēnē in su devong ving alam sēn delē bē kedi raḵ yah lo hir gagek rē.

¹⁵ Loḵ mēm nēr vu sir bē, “Ham na menoh vu dob pin, beham nanēr Bengō Nivesa rangah vu mehōnon pin.

¹⁶ Mehō sēn ayo neyam timu vu sa geripek bēl lo, og sēḵ gaḵo yi nom vu sa berēḵ medo mala-tumsēn degwata. Gaḵ mehō sēn su ayo neyam timu vu sa rē lo, og rēḵ medo los yi ngaa nipaya menatōḵ jaḵ nyēvewen bemala nama.

¹⁷ Alam sēn ayoj neyam timu vu sa lo, og deyoh vu bē rēḵ degevong ngaa bōp nabē sēnē: Rēḵ degetii memō geto dena jaḵ sarēḡ, log debengwēng doḵ nyēḡ ngwē ayej,

18 log nabë denajom nyël, ma, denanum bël diiksën, og su rëk denadiik rë. Gerëk degebë nemaj jak alam nijraksën benijvesa jak.”

Yesu Rak Yah Yagek

(Lk 24:50-53; Sn 1:9-11)

19 Mehöböp Yesu nër vu sir nebë saga ggovek ya, log Anutu ƙo yi rak yah yagek benedo nema vesa.

20 Geyi hur maluh deya rak beya denenër yi Bengö Nivesa rangah ya meyoh vu nyëg pin, geMehöböp nedo ving sir meneloƙ vu sir, genevong ngaa böp los niwëëk yoh vu gagek sën nër vu sir lo.]

Yesu Kerisi Yi Bengö Nivesa Sën Lukas Kevu

Lukas Kevu Kapiya Sënë Vu Teopilus

¹ Oo mehö böp Teopilus*, serak ni bë alam ngahi kwaj nevo ngaa sën tök vu he lo, bedekevu loḵ ya kapiya vorot.

² Desepa loḵ alam sën denelë ngaa pin agi rak malaj vu muginsën lo ayej, bedekevu yoh vu. Alam sënë hir huk bë denanër Anutu yi gägek rangah, om deturin vu he.

³ Rëḵ mu sa kwag nevo ving bë maḵ mëm sëḵ kevu niröp rot begevong nöḵ vu hong, in sa nado ving sir hus ading beseloḵ tepëḵ in ngaa pin sën yö vu agu meyam lo degwa mehero vu sir.

⁴ Nebë saga in bë gejak gägek sën detahu hong loḵ lo ni nivesa nabë sënëḵ yönon rot.

Angër Nër Vu Sakaria Bë Venë Rëḵ Geḵo Nalu Jon

⁵ Mehö-neḵo-seriveng ti nedo loḵ buk sën Herot* tu alam Yuda hir mehö-los-bengö lo. Arë nebë Sakaria, balam sën Abia negin sir lo ti yi. Gevenë arë nebë Elisabet, geyi degwa vu Aaron.

⁶ Luho denevong ngaa niröp ggëp Anutu mala. Denesepa loḵ horek los Anutu yi gägek pin gesu denevuu ti rë. Ngaa nipaya ti su neggëp vu luho rë.

⁷ Rëḵ luho naluj ma, gElisabet nare babu seḵë, beluho atov ya.

⁸ Lob yah verup Abia yi alam hir buk bë degegin huk dub-vabuung ayo, lob Sakaria yi buk bë gevong, lob ḵo rak menevong menare Anutu mala.

⁹ Yiḵ deggooin yi rak loḵ alam-deneḵo-seriveng vahi yoh vu sën denevong lo, in bë doḵ na Mehöböḵ yi dub ayo vabuung mebesi ngaa bereggu nivesa berup na vu Anutu.

¹⁰ Alam ngahiseḵë desup sir meyam vare denejom rak ggëp dob, log loḵ ya nevesi ngaa reggu nivesa verup neya.

¹¹ Lob Sakaria lë geMehöböḵ yi angër ti verup nare jepö sën ngaa reggu nivesa yi lo nenga vesa.

¹² Lë angër, lob lëḵ meḵenu ya, geggöneng rot.

¹³ Rëḵ angër nër vu yi bë, "Sakaria, su gegöneng! Anutu ngo hong vengevsën ggovek ya, om venëm Elisabet rëḵ geḵo hurmahren maluh ti vu hong. Lob getahi ggev jak yi nabë Jon.

¹⁴ Rëḵ ayom nivesa, gekwam vesa rot. Ata rëḵ geḵo yi, lob alam ngahiseḵë rëḵ kwaj vesa rot in yi medenapisek in.

15 Lob rëk natu ggev mebare Mehöböp mala. Su rëk nanum wain los bël niwëek rë, gaḵ yö rëk nahën doḵ bare ata ayo, log Anon Vabuung rëk doḵ nam gërin ayo.

16 Lob rëk gërin alam Israel ngahiseḵë denom vu hir Anutu sën hir Mehöböp lo.

17 Rëk natu mehö niwëek los gayeheng nabë sën Elia wirek lo benamugin, loḵ mëm Mehöböp tamuin yi menam. Rëk gevong mamer, lob alam hib los hurmahen degelë sir nivesa. Log rëk gërin alam-gagek-keyëhsën ayoj bedesepa doḵ alam-yohvu kwaj nivesa. Log rëk gevong huk in mehönon borot medegero sir in Mehöböp rëk nam.”

18 Lob Sakaria nër yah vu angër bë, “Sëḵ jaḵ gagek sënë ni nabë yönon nabë va? Sa atov ya, besa venëḡ atov ya ving.”

19 Loḵ angër nër yah vu bë, “Sa Gabriel, besa nare Anutu mala, bAnutu yö vong sa yam niröp in bë sa nanër vu hong, megevong bengö nivesa sënë nöḵ vu hong.

20 Om gwengo rë! Sa gagek sënë rëḵ anon jaḵ doḵ buk sën Anutu ggooin raḵ vorot lo. Rëḵ su gevong ving sayeg rë, om rëḵ gengoo jaḵ kwam, gesu rëḵ gebengwëng rë, rot bena berup doḵ buk sën ngaa pin agi anon jaḵ lo, lom mëm.”

21 Log alam medo denegin Sakaria hus ading rot, lob kwaj ya ngahi, in ya nedo rot loḵ dub ayo vabuung.

22 Loḵ luḵ yom, lob su yoh vu bë bengwëng rë. Lom derak ni bë töḵ vu ngaa agga ti loḵ dub ayo vabuung. Lom yik netato ngaa raḵ nema mu vu sir, in avi mir.

23 Loḵ Sakaria ggovek yi huk, log yah meya ben.

24 Ggovek, loḵ mëm venë Elisabet nalu loḵ, beyö neggëp beggang ayo yoh vu kwev nemadvahi beggëp neḵo Mehöböp arë rak bë,

25 “Mehöböp vong nebë sënë vu sa. Sa nalug ma besa nig nemum, rëḵ ma geMehöböp kwa vo sa besemu sa.

Angër Nër Vu Maria Bë Rëḵ Geḵo Nalu Yesu

26 Elisabet nalu loḵ bekwev nemadvahi bevidek ti ggovek ya, loḵ mëm Anutu vong angër Gabriel ya distrik Galilea nyëḡ böp ti arë nebë Nasaret.

27 Ya vu avëh avö ti sën deggooin yi raḵ ggovek menedo vu mehöti arë nebë Yosep. Yi degwa vu Davit*. Gavëh avö arë nebë Maria.

28 Gabriel ya vu yi benër bë, “Hong-e! Anutu kwa vongin hong, menelë hong nivesa. Mehöböp nedo ving hong.”

29 Maria ngo gagek sënë, lob ayo ya ngahi rot, gekwa nevo bë, “Maḵ gagek va ti sënë?”

30 Loḵ angër nër vu yi bë, “Maria, su newam jaḵ. Anutu ahë nivesa vu hong.

³¹ Om gwengö rë! Rëk nalum dok, lob gweko nalum maluh ti. Lob getahi ggev jak nabë Yesu.

³² Rëk natu Mehöböp los bengö, lob denanër yi nabë Anutu Kesuusën nalu. Log Anutu rëk gevong yi natu mehö-los-bengö dok nah yi degwa Davit ben.

³³ Rëk natu Yakop yi mewis lo hir mehö-los-bengö degwata. Lob rëk natu alaj megegin sir degwata los degwata.”

³⁴ Lok Maria lok tepëk yah vu angër bë, “Ngaa sënë rëk anon jak nabë va, in sengo nahën nado gesa su rak maluh ti rë?”

³⁵ Lok angër nër yah bë, “Anon Vabuung rëk jak nök hong, gAnutu Vavunë Kesuusën niwëek rëk gebom hong. Om rëk denanër hurmahen sën gweko agi vu tamusën nabë vabuung, los denanër nabë Anutu Nalu.

³⁶ Om gwengö agi rë! Hong ngwë Elisabet atov ya, rëk nalu aguu lok nare ahë. Wirek og alam denenër yi bë nare babu sekë, rëk gwëbeng og nalu lok bekwev nemadvahi-bevidek-ti ggovek ya.

³⁷ In Anutu yoh vu bë gevong ngaa pin.”

³⁸ Lok Maria nër bë, “Mehöböp yi hur avëh sa, om yö gevong noh vu sën genër aga.” Lob mëm nedo gangër ya.

Maria Ya Nelë Elisabet

³⁹ Maria kedi lok buk saga bepevis meya beggang-bu ti ggëp Yuda hir nyëg kedu,

⁴⁰ beya melok ya Sakaria yi beggang benër hes vuheng rak Elisabet.

⁴¹ Hurmahen nare lok Elisabet ayo, gElisabet ngo Maria aye, lob hurmahen neggee lok ayo rot. Lob Anon Vabuung lok yam ggërin Elisabet ayo,

⁴² lob tahi niwëek bë, “Anutu semu hong kesuu avëh pin. Besemu hurmahen sën nare lok ayom aga ving.

⁴³ Sa nebë va om sën Mehöböp ata yam vu sa-ë?

⁴⁴ Om gwengö rë, sa hangö ayem lok ya nengag, lob hurmahen sën lok nare sayog agi kwa vesa beggee.

⁴⁵ Yönon, Mehöböp rëk semu hong in gevong ving gagek sën nër vu hong lo.”

Maria Yi Raro

⁴⁶ Lob Maria nër bë:

“Sa nehako Mehöböp arë rak lok ayog.

⁴⁷ Lob sanog nepisek in Anutu sën ko sa yah vu yi lo.

⁴⁸ In sa og ngaa meris,

rëk setu yi hur avëh besemu sa.

Om vu gwëbeng sënë gevu tamusën, og alam pin rëk denanër nabë Anutu semu sa.

⁴⁹ In Anutu Mehö Niwëek ata vong ngaa böpata rot vu sa, garë tu vabuung.

- 50 Yi semusemu neggëp ving alam sën deneggurek babu lo, genesepa loḵ naluj lo meneya meneya rot.
- 51 Nema nevong huk niwëëk, log netii alam sën deneko sir rak loḵ ayoj lo, meya denepalët loḵ.
- 52 Nedahun alam-los-bengöj niwëëk wëëk, geneḵo alam sën su los arëj rë lo rak.
- 53 Nevo ngaa nivesa vesa vu alam sën denerak vu in ngaa lo, bedeneko beggovek, rëḵ alam sën los bengöj-ggoreksën lo, og netii sir yah los nemaj meris.
- 54 Nelok vu yi hur Israel, in yö nahën kwa nevo yi gagek
- 55 sën nër wirek vu hil dobahë Abraham lo bë rëḵ kwa gevongin yi losho yi mewis sën rëḵ deberup vu tamusën lo, beyö gëp degwata.”
- 56 Lob Maria nedo ving Elisabet yoh vu kwev löö, loḵ yah meya ben.

Elisabet Ƙo Nalu Jon

57 Lob Elisabet yi buk ggovek ya bë geḵo nalu, lob ƙo nalu aguu.

58 Lob yi alam sën sir beggang-bu ti lo losho alam sën sir degwa ti lo dengo bë Mehöböp semu yi böpata rot, lob kwaj vesa ving yi.

59 Log buk nemadvahi-bevidek-luu ggovek ya, geti netu löö, lob deyam in bë degerah* hurmahen navi. Devongin bë detahi ama arë Sakaria jak yi,

60 rëḵ hurmahen ata nër bë, “Ma! Hil tahi Jon jak yi.”

61 Loḵ denër yah vu yi bë, “Rëḵ mu hong alam ti su arë nebë saga rë-o.”

62 Rëḵ ma, lob detato rak nemaj vu ama bë vongin bë tahi ggev re jak nalu,

63 lob tato bedeko taperë mahen ti yam bekevu rak bë: “Arë nabë Jon.” Lob kwaj ya ngahiseḵë rot.

64 Lob mëm Sakaria kwa nivesa loḵ yah pevis, bemëm daggen sepëp rak benevengwëng, beneḵo Anutu arë rak.

65 Lob alam sën sir beggang-bu ti lo deggöneng rot, beya denër ngaa pin sënë ya meyoh vu distrik Yudea nyëḵ kedu pin.

66 Lob alam pin sën dengo bengö lo debë loḵ ya yuj, bemedo mekwaj nevo, medenenër vu sir bë, “Maḵ hurmahen sënë rëḵ jig lob gevong nabë va?” Lob Mehöböp nemalain yi menëgin.

Sakaria Yi Raro

67 Lob Anon Vabuung loḵ yam ggërin ama Sakaria ayo bevong menër gagek rangah nebë:

- 68 “Hil gaḁo Mehöböp arë jak, hil Israel hil Anutu.
In yam vu yi alam in bë doḁ vu sir begeḁo sir vër in hir
ngaa nipaya nyëvewen.
- 69 Genevong mehö niwëëk ti verup loḁ yi hur Davit* yi mewis
in bë geḁo hil nom vu yi.
- 70 Yoh vu gagek sën nevong verup yi alam vabuung lo avij
bedenenër rangah yö vu agu rot beyam lo.
- 71 Bë: Rëḁ geḁo hil vër in alam sën denesis begö vu hil
los alam sën denelë hil paya lo nemaj.
- 72 Nevong yam in bë gagek kwa-vonginsën sën nër vu hil
kenud lo lo anon jak,
genevong in bë gagek vabuung sën joo vu sir wirek lo
anon jak.
- 73 Gagek sën nenër los yönon vavunë vu hil dobahë Abraham
nebë:
- 74-75 Rëḁ geḁo hil vër in alam sën denesis begö vu hil lo pin
nemaj
gehil su rëḁ aḁönengin sir rë,
loḁ mëm hil bare mala menatu yi alam vabuung los yohvu
megäḁo arë jak noh vu buk pin vu dob.
- 76 Log hong, hur mahen-e! Alam rëḁ denanër hong
nabë Mehöböp los gayeheng yi mehö-nenër-gagek-
rangahsën ti hong.
In rëḁ genamuḁin megwetongin Mehöböp yi aggata,
- 77 lob Anutu-yi-alam dejak ni nabë vongin kevoh hir ngaa
nipaya na,
gegeḁo sir nah vu yi.
- 78 Ngaa sënë rëḁ berup in hil Anutu kwa vongin hil,
lom rëḁ gevong Mehö-rangah-yi nam vu hil nabë sën hes
neverup monbuk menetum rak hil.
- 79 Rëḁ nam in gevong berangah jak in alam sën
denedo loḁ malakenu bevongin denadiik lo,
gerëḁ geḁo hil vahi betato aggata vu hil in hil medo nivesa los
ayod gëp revuh.”
- 80 Loḁ hurmahen sënë rig meböp rak, lob töḁ vu kwa besepa
loḁ ngaa nivesa. Loḁ mëm ya nedo nyëḁ-yumeris rot beya
verup loḁ buk sën töḁ yam tato yi vu alam Israel.

2

Maria Ko Yesu (Mt 1:18-25)

- ¹ Lob vu buk saga alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar*
Augustus vong gagek ya vu alam pin nebë vongin gevong
sensas ti bekevu alam pin arëj.

² Kwirinius tu kiap böp menegin distrik Suria loḵ buk saga, lob vong sensas nyëdahis sënë.

³ Lob alam pin deneya medeneya bej in bë dekevu arëj.

⁴ Lob Yosep vu Nasaret ggëp distrik Galilea merak meyah Davit yi nyëg Betlehem ggëp distrik Yudea, in Davit* yi mewis yi, beyi degwa vu Davit*.

⁵ Luho venë Maria sën deli vu yi in bë luho denajom nemaj lo, deya in bë kiap kevu luho arëj doḵ ti. GeMaria nalu loḵ nare ayo.

⁶ Lob luho ya verup denedo Betlehem, log Maria yi buk ggovek ya bë geḵo nalu.

⁷ Lob ḵo nalu aguu mebom yi loḵ tob mebö loḵ neggëp reggu hir gabum-nos-yi, in vatëveḵ bej pup ya genyëg len ti su neggëp rë.

Angër Nër Bengö Vu Sipsip Alaj

⁸ Lob sipsip alaj denedo dus vu nyëg Betlehem saga be- denegin hir sipsip buk ggëp pahup ayo.

⁹ Lob Anutu yi angër ti yam vu sir, benikapiik los vunëḵ vunëḵ yagek yi jëh raḵ sir nebë nengwah böpata, lom deggöneng rot.

¹⁰ Loḵ angër nër vu sir bë, “Ham su newamin jaḵ! Gaḵ ham gwengö rë! Sa haḵo Bengö Nivesa yam vu ham, gevu alam pin sën denedo dob-ë, in bë degengo bekwaj vesa rot.

¹¹ In gwëbeng sënë avëh ti ḵo nalu vu Davit yi nyëg böp Betlehem. Yik yi Mehöböp Kerisi*. Yi saga sën yam in bë geḵo alam vër in hir ngaa nipaya nyëvewen.

¹² Geham rëḵ gwelë jaḵ sënë nabë debom yi loḵ tob meneggëp loḵ reggu hir gabum-nos-yi.”

¹³ Lob pevis bangër ngahiseḵë vu yagek medeyam ving angër ti sënë medepisek in Anutu medeḵo arë raḵ nebë,

¹⁴ “Hil gaḵo Anutu arë jaḵ na vavunë!

Galam pin ayoj gëp revuh in Anutu nelë sir nivesa.”

Sipsip Alaj Ya Delë Yesu

¹⁵ Angër deyah medeya yagek, log sipsip alaj lo yom denër vu sir bë, “Ham-o! Hil ana Betlehem megalë ngaa sën anon raḵ agu, sën gwëbeng Mehöböp nër tato vu hil lo.”

¹⁶ Log dekeddi raḵ pevis medeya. Ya deverup, lob detöḵ raḵ Maria luho Yosep gedenedo, gehurmahen neggëp loḵ reggu hir gabum-nos-yi.

¹⁷ Delë ggovek, log denër gagek sën denḵo raḵ hurmahen lo rangah.

¹⁸ Lob alam pin sën denḵo sipsip alaj hir gagek lo ḵenuj ya rot.

¹⁹ Rëḵ mu Maria, og jelë gagek pin sënë loḵ ya yu bemedo mekwa nevo.

²⁰ Log sipsip alaj lo deyah medeya, gedeneḵo Anutu arë rak. Kwaj vesa vu Anutu in ngaa pin sën denḵo los delë lo, yoh vu sën angër nër vu sir lo.

Detahi Ggev Raḵ Hurmahen

²¹ Neggëp gebuk nemadvahi-bevidek-löö rak, loḵ mëm de-rah* navi, log detahi ggev rak yi bë Yesu. Su loḵ nare ata ayo rë geyö nahën, log angër tahi ggev sënë rak yi vorot.

Simeon Luho Ana Delë Yesu Loḵ Dub Ayo

²² Buk sën avëh los naluj deneggëp rot meneggovek gedeneḵ loḵ yah dub ayo ggökin in bë nij veseek jaḵ lo ggovek ya yoh vu sën Moses nër lo, lob Yesu ata lu ama deḵo yi medeya Yerusalem in bë degetung yi doḵ na Mehöböp nema.

²³ Sënë yoh vu Mehöböp yi gägek sën neggëp loḵ yi ḵapiya lo bë: Avëh degeḵo naluj muḵinsën, benabë aguü, og ham gwevong bedenatu Mehöböp yi ngaa vabuung.

²⁴ Log luho bë debesi seriveng geving, noh vu sën Mehöböp yi horek nër lo bë: Vevop nivesa luu ma, nuung nalu mewis luu.

²⁵ Lob mehöti arë nebë Simeon nedo Yerusalem. Yi mehö niröp menesepa loḵ Anutu yönon, log negin mehö semusën sën rëḵ doḵ vu Israel lo. GAnon Vabuung nedo ving yi.

²⁶ GAnon Vabuung tateḵin vu yi vorot bë su rëḵ nadiiḵ pevis rë, gaḵ rëḵ gelë Mehöböp yi Kerisi* jaḵ mala rë, loḵ mëm.

²⁷ Lob mëm Anon Vabuung kehe ayo beloḵ ya dub-vabuung-böp ayo, loḵ Yesu ata lu ama deḵo yi verup loḵ ya in bë degevong noh vu sën horek nër lo.

²⁸ Lom Simeon ḵo hurmahen ya betabuu gepisek in Anutu meḵo arë rak bë:

²⁹ “O Mehöböp, mëm sëḵ nadiiḵ los ahëg nivesa,

in gwëbeng sënë gägek sën genër wirek lo anon rak.

³⁰ Sa malaḵ rak mehö sën gevong in bë gweḵo he nöḵ vu hong lo.

³¹ Lom gevong ngaa sënë ggëp mehönon pin malaj.

³² Mehö sënë nebë rangah, om rëḵ najëh rangah jaḵ alam dahis pin,

lob geḵo hong alam Israel lo arëḵ jaḵ rot.”

³³ Yosep luho venë kwaj ya ngahi in gägek sën Simeon nër rak luho naluj agi.

³⁴ Loḵ Simeon jom rak vu Anutu bë semu luho, log nër vu hurmahen ata Maria bë, “Gwengö rë, hurmahen sënë rëḵ gevong balam Israel ngahiseḵë rëḵ malaj nama, log rëḵ gevong besir ngahiseḵë denom vu Anutu. Yam in tato aggata vu hil, rëḵ mu alam ngahiseḵë rëḵ nij dëlin yi.

³⁵ Rêk nabë sënë in mëm alam ngahisekë kwaj sën yô neggëp vu sir lo natök rangah. Rêk mu ngo rêk ayom maggin rot geving berêk nabë sën paëp-yu-anil ti negelu newam.”

³⁶ Log tum avêh-nenër-gagek-rangahsën ti nedo, arë nebë Ana. Panuel nalu yi, geyi degwa vu Aser, rêk yi atov rot. Yi avö gerak regga beluho denedo wirek yoh vu ngebek nemadvahi-bevidek-luu,

³⁷ loḵ regga diik, genedo alov rot beyi ngebek 84 raḵ loḵ buk sënë. Rêk su nevu dub-vabuung-böp ya rë, gaḵ yô neya rot. Buk ngahi og aye ggërin nos genejom raḵ menedo mu, benevong Anutu yi huk buk gerangah.

³⁸ Lob Yesu lööho ama lu ata nahën denare loḵ buk sënë, log Ana verup ving bepisek in Anutu, log nër gagek raḵ hurmahen sënë vu alam pin sën denegin bë Anutu geḵo alam Yerusalem nah vu yi lo.

Yosep Yah Nasaret

³⁹ Devong ngaa pin sënë yoh vu sën Mehöböp yi horek nër lo, log deyah medeya distrik Galilea vu hir nyëg böp Nasaret lo.

⁴⁰ Log hurmahen rig beniwëëk raḵ. Beyi mehö los kwa nivesa, bAnutu yi semusemu neggëp vu yi.

Yesu Böp Raḵ Meya Dub-vabuung-böp

⁴¹ Yesu ama lu ata denerak medeneya Yerusalem yoh vu ta pin medenelë buk vabuung böp sën denenër bë Buk-ggöksën-yi* lo.

⁴² Lob Yesu yi ta nemadluho-bevidek-luu raḵ, log yiḵ devong nebë saga mederaḵ medeya Yerusalem in bë degelë Buk-ggöksën-yi*.

⁴³ Lob Buk-ggöksën-yi* ggovek ya, beyi buk pin maya, log deneyah medeneya bej. Gaḵ Yesu og nedo Yerusalem, gama lu ata dugin.

⁴⁴ Luho dekuung bë ya ving yi mehö la medeneya. Rot beshuk luḵ, loḵ luho denesero yi beya denesero vu alam sën losho degwa ti lo, genij papu lo.

⁴⁵ Luho desero medenesero rêk ma. Lom luho deyah medeya denesero yi vu Yerusalem.

⁴⁶ Luho medo denesero yi yoh vu buk löö, loḵ mëm luho detök vu yi loḵ dub-vabuung-böp ayo, genedo ving alam tatovaha lo, benengo hir gagek, genelok tepëḵ in degwa ving.

⁴⁷ Lob alam pin sën vare denengo yi tepëḵ lo ḵenuj ya in kwa los yi gagek sën nenër yah vu sir lo.

⁴⁸ Ama lu ata delë yi, lob delëk anon mederanga nemaj. Lob ata nër vu yi bë, “Aguu-e? Gevasap aluu in-a? Alu amam ayomin maggin rot in alu medo nesero hong rot.”

49 Loḵ nēr yah vu luho bē, “Melu nesero sa in va? Maḵ melu su kwamin nevo bē sēḵ medo doḵ Amag yi beggang rē?”

50 Rēḵ luho su kwaj tōḵ raḵ yi gāgēk sēn nēr agi degwa rē.

51 Ggovek log mēm yah ving luho belöōho deyah Nasaret, lob yō nenga yes yes vu ama lu ata ayej. Lob ata jelē gāgēk pin sēnē loḵ ya yu bemedo mekwa nevo.

52 GeYesu rig meböp raḵ, lob yi Mehö los kwa nivesa rot. Lob Anutu losho mehōnon denelē yi nivesa, mekwaj vesa in.

3

*Mehö-neripek-alam Jon Nenër Gāgēk
(Mt 3:1-12; Mk 1:2-8; Jn 1:19-28)*

1 Tiberius tu alam Rom hir Sisar* menedo yoh vu ta nemad-luho menemadvahi vorot, lob vong bePontius Pilatus tu kiap pin vu distrik Yudea hir yuseḵē benegin sir. Log Herot* tu yuseḵē menegin distrik Galilea, gari Pilip tu yuseḵē menegin alam ggēp distrik Ituraya los Trakonitis. Log Lusanius tu yuseḵē menegin distrik Abilene,

2 gAnas luho Kayapas detu alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp. Lob Sakaria nalu Jon nedo nyēg-yumeris loḵ buk saga, bAnutu yi gāgēk neyam vu yi.

3 Nebē saga, lob neyoh vu beggang-bu pin sēn nedo dus vu bēl Yordan, benenēr gāgēk vu alam bē degērin sir medejipek bēl, lob mēm Anutu rēḵ kevoh hir ngaa nipaya sēn neggēp vu sir lo na.

4 Sēnē yoh vu gāgēk sēn mehö-nenēr-gāgēk-rangahsēn Yesaya nēr meneggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bē:

“Mehöti aye neraḵ loḵ nyēg-yumeris bē:

‘Ham bolinin Mehöböp yi aggata,
meham sesor begēp niröp.

5 Debahu lii ayo böp böp na,
gededev ḵedu böp böp los mahen medegerurin geto geving.

Gaggata pin sēn neggēp bejusēn lo,
og dedev gguu beniverök jaḵ.

6 In alam pin degelē ngaa sēn Anutu gevong in geḵo hil nah vu yi lo.’”

7 Lob alam ngahiseḵē deya vu yi in bē dejipek bēl jaḵ nema, loḵ nēr vu sir bē, “Nyēl nalu ham! Re nēr vu ham bē ham beya in nyēvewen sēn rēḵ natōḵ vu ham vu Buk-tamusēn agi?

8 Ham gwevong ngaa niröp noh vu sēn ham wērin ayomin lo, in tato nabē ham wērin ham yönon. Gaḵ ham su kwamin bo megweḵo gāgēk jaḵ nah menanēr nabē Abraham yi mewis ham. Gaḵ sa nanēr vu ham nabē Anutu yoh vu bē gevong gelōng sēne denatu Abraham yi mewis.

⁹ Yönon, in koov nevu nevalek kele gega meneggöp vorot. In kele pin sën su denesis anoj nivesa rë lo, og rëk buv mebesi jak na nengwah.”

¹⁰ Nër nebë sënë, lob alam pin denelok tepëk in yi bë, “Om he rëk gevong nabë va?”

¹¹ Loğ nër yah vu sir bë, “Mehöti sën yi röpröp luu neggöp vu yi lo, og bo ngwë vu mehö ngwë sën nerağ vu in lo. Gemehöti sën yi nos neggöp lo, yik gevong nabë saga geving.”

¹² Log alam sën deneko takës* lo la deyam ving in bë dejipek bël, lob delok tepëk vu yi bë, “Tatovaha, log hek rëk gevong nabë va?”

¹³ Loğ nër yah vu sir bë, “Ham gweko monë takës niröp noh vu sën gavman nër vu ham lo, gağ ham su godek la sevök na geving rë.”

¹⁴ Log alam-begö-yi la delok tepëk in sir vu yi bë, “Log hek rëk gevong nabë va?” Loğ nër yah vu sir bë, “Ham su ngis mehönön jeggjin jeggjin los nanër gagek kuungsën jak sir in nabë ham godek hir monë lu ngaa, gağ yik ham gweko ham monë sën ggev denebago ham lo niröp los ahëmin nivesa beggovek.”

¹⁵ Alam dengo gagek sënë, lob kwaj vo ya niwëek loğ ayoj bë, “Mağ Jon sënë yik mağ yi Mehö sën Anutu ggooin rağ in bë geko hil nah lo ma ma?”

¹⁶ Nebë sënë, lob Jon nër yah vu sir bë, “Sa naripek ham rağ bël. Rëk mëm mehö los niwëek ti kesuu sa rëk tamuin sa menam, log sa su mehö nig vesa yoh vu in bë sa natu yi hur bekevelekin vaha suu rë. Yi saga sën rëk basuh ham begevong Anon Vabuung vu ham vahi begevong benengwah ga ham vahi.

¹⁷ Jom yi savor loğ ya nema vorot in tetëhin kale kale na in yi wit*, gengupin wit* anon jak na yi jök-wit-yi. Gağ kale kale saga og rëk besi jak na nengwah sën yö medo netum degwata lo.”

¹⁸ Jon nenër bengö nivesa vu alam genenër gagek ngahisekë ving in bë gelu ayoj medegërin sir.

Herot Ko Jon Ya Karabus*

(Mt 14:3-4; Mk 6:17-18)

¹⁹ Rëk Jon vo gagek rağ hir yusekë Herot*, in ggodek ari avëh Herodias log nevong ngaa nipaya vahi ving.

²⁰ Genevong ngaa nipaya ti sënë ggökin ving: Tung Jon ya karabus.

Jon Ripek Yesu

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Log alam pin deneripek bël, lob Yesu ripek bël ving. Ripek bël ggovek gevare nejom rağ, lob yagek tatekin yi

²² gAnon Vabuung ni nebë soḵ nuung beluḵ yam raḵ ya yi. Log gägek ti yam vu yägek bë, “Sa nalug hong. Sahëḡ neving hong besa halë hong nivesa.”

Yesu Yi Degwa Lo
(Mt 1:1-17)

²³ Yesu yi ta mehödahis-menemadluho raḵ, lob mëm ḵo yi huk raḵ. Loḵ alam kwaj nevo yi bë yik Yosep nalu yi.

Log yik Yosep ama Heli.

²⁴ Ga, Heli ama Matat,

geMatat ama Levi* ga, Levi* ama Melki.

Ga, Melki ama Yanai ga, Yanai ama Yosep (sënëḵ yö ngwë).

²⁵ Ga, Yosep ama Matatias ga, Matatias ama Amos.

Ga, Amos ama Naum ga, Naum ama Esli.

Ga, Esli ama Nagai.

²⁶ Ga, Nagai ama Maat.

Ga, Maat ama Matatias (sënëḵ yö ngwë), ga, Matatias ama Semein.

Ga, Semein ama Yosek ga, Yosek ama Yoda.

²⁷ Ga, Yoda ama Yoanan ga, Yoanan ama Resa.

Ga, Resa ama Serubabel ga, Serubabel ama Sealtiel.

Ga, Sealtiel ama Neri.

²⁸ Ga, Neri ama Melki, (sënëḵ yö ngwë).

Ga, Melki ama Adi ga, Adi ama Kosam.

Ga, Kosam ama Elmadam ga, Elmadam ama Er.

²⁹ Ga, Er ama Yosua ga, Yosua ama Elieser.

Ga, Elieser ama Yorim ga, Yorim ama Matat (sënëḵ yö ngwë).

Ga, Matat ama Levi (sënëḵ yö ngwë).

³⁰ Ga, Levi ama Simeon.

Ga, Simeon ama Yuda ga, Yuda ama Yosep (sënëḵ yö ngwë).

Ga, Yosep ama Yonam ga, Yonam ama Eliakim.

³¹ Ga, Eliakim ama Melea ga, Melea ama Mena.

Ga, Mena ama Matata ga, Matata ama Natan.

Ga, Natan ama Davit.

³² Ga, Davit ama Yese.

Ga, Yese ama Obet ga, Obet ama Boas.

Ga, Boas ama Salmon ga, Salmon ama Nason.

³³ Ga, Nason ama Aminadap ga, Aminadap ama Admin ga, Admin ama Arni.

Ga, Arni ama Hesron ga, Hesron ama Peres.

Ga, Peres ama Yuda (sënëḵ yö ngwë).

³⁴ Ga, Yuda ama Yakop.

Ga, Yakop ama Isaak ga, Isaak ama Abraham.

Ga, Abraham ama Tera ga, Tera ama Nahor.

³⁵ Ga, Nahor ama Seruk ga, Seruk ama Reyu.

Ga, Reyu ama Pelek ga, Pelek ama Eber.

Ga, Eber ama Sela.

³⁶ Ga, Sela ama Kainan.

Ga, Kainan ama Arpaksat ga, Arpaksat ama Sem.

Ga, Sem ama Noa ga, Noa ama Lamek.

³⁷ Ga, Lamek ama Metusala ga, Metusala ama Enok.

Ga, Enok ama Yaret ga, Yaret ama Mahalalel.

Ga, Mahalalel ama Kainan (sënëḵ yö ngwë).

³⁸ Ga, Kainan ama Enos.

Ga, Enos ama Set ga, Set ama Adam.

Ga, Adam og yiḵ Anutu nalu in tung yi.

4

Satan Seggi Yesu

(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

¹ Anon Vabuung loḵ yam ggërin Yesu ayo, lob yi vu bël Yordan menyah, lob Anon Vabuung li yi meya nyëg-yumeris.

² Beya nedo nyëg-yumeris yoh vu buk mehödahis luu, lob Satan pelëpin yi.

Yesu su negga nos loḵ buk saga rë, genedo meris yoh vu buk pin sënë beggovek ya loḵ tum diiḵahë.

³ Lob Satan nër vu yi bë, “Bë Anutu nalu hong, og genanër megelöng sënë natu brët.”

⁴ Loḵ Yesu nër yah vu bë, “Gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë: Nos mu su yoh vu bë gevong bemehönon demedo vesaj rë.”

⁵ Loḵ Satan ḵo yi merak ya ḵedu ading, lob pevis betato alam pin sën denedo dob lo los hir nyëg pin vu Yesu,

⁶ genër vu yi bë, “Sëḵ bo ngaa nivesa vesa los niwëek sënë pin vu hong barëm böp jaḵ kesuu mehönon pin. In ngaa pin sënë tu sa ngaa. Om nabë sebo vu mehöti, og sëḵ bo vu yi benatu yi ngaa.

⁷ Om nabë genadudeḵ vu sa megweḵo sa jaḵ, og ngaa pin sënë rëḵ nöḵ natu hong ngaa.”

⁸ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë: Yiḵ gweḵo Mehöböḵ sën hong Anutu lo jaḵ, beḡegurek yi yö timu babu.”

⁹ Loḵ Satan ḵo Yesu ggökin beya nyëg böḵ Yerusalem metung yi raḵ ya Dub-vabuung-böḵ yu vavunë rot, genër vu yi bë, “Bë Anutu Nalu hong, og gwetë hong na dob,

¹⁰ in gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë:

Rëḵ gevong yi angër lo

nam degegin hong nivesa.

¹¹ Log nër ving bë:

Rëḵ detabuu hong doḵ nemaj,

gesu rëḵ gengis vaham jaḵ gelöng rë.”

12 Loḵ Yesu nēr yah vu yi bē,

“Gāgek neggēp ving bē: Su geseḡgi hong Mehōbōp Anutu.”

13 Satan seggi yi raḵ ngaa sēnē ggovek, log ya gekwa vo bē maam buk ngwē rē.

Yesu Ḷo Huk Raḵ Nyēdahis Ggēp Galilea

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

14 Yesu Ḷo niwēēk vu Anon Vabuung beyah meya distrik Galilea, lob bengō ya meyoh vu distrik saga los dahis.

15 Lob netatekin gāgek vu alam loḵ hir dub-supinsēn-yi pin, lob alam pin deḶo arē raḵ.

Alam Nasaret Deruu Demij Vu Yesu

(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

16 Lob Yesu yah verup Nasaret sēn wirek yi mahen genedo merig loḵ lo, log Buk-sewahsēn-yi*, lob loḵ ya dub-supinsēn-yi nebē sēn yō nevonḡ yoh vu soda pin lo. Lob kedi nare in bē natevin Anutu yi gāgek.

17 Lob devo mehō-nenēr-gāgek-rangahsēn Yesaya yi Ḷapiya loḵ nema bepuh, lob tōḶ raḵ len teka sēn dekevu meneggēp bē:

18 “Mehōbōp yi Anon Vabuung loḵ yam ggērin sayog.

In yō ggooin sa raḵ

in bē sa nanēr Bengō Nivesa vu alam sēn deneraḶ vu in ngaa lo.

Vong sa yam in bē sa nanēr gāgek rangah vu alam sēn denedo loḵ Ḷarabus ayo lo nabē ggovek ya gedegetah sir vēr.

Gesa bē nanēr vu alam malaj Ḷenod lo nabē malaj natum gökin medegelē nyēḡ.

Gevong sa yam in bē sa gaḶo alam sēn ngaa maggin deḡinengin sir lo vēr,

19 gesa nanēr rangah nabē ngebek sēn Mehōbōp gelē mehōnon nivesa lo tōḶ yam ggovek.”

20 Yesu tevin gāgek dus ti sēnē ggovek medengo, lob vevir Ḷapiya yah bevo yah vu ala geto nedo. Log alam sēn denedo loḵ dub-supinsēn-yi ayo lo pin yiḶ malaj neya timu vu yi.

21 Lob mēm Ḷo gāgek lo raḵ menēr vu sir bē, “Anutu yi gāgek sēn ham nahēn nengo agi lo anon raḵ gwēbeng.”

22 Lob deḶo arē raḵ, loḵ kwaj neya ngahi in yi gāgek nivesa vesa sēn nenēr verup avi lo, medenēr bē, “In va gemu sēnēḶ Yosep nalu-ē lo?”

23 Lob nēr vu sir bē, “Yōnon, maḶ ham rēḶ nanēr alam hib hir gāgek ti sēnē jaḶ sa nabē, ‘Dokta! Ngo gwēvong benim vesa jaḶ namugin rē. Om gwēvong ngaa nabē sēn he hango bē gevong ggēp Kapernaum lo doḶ ngo hong nyēḡ sēnē geving loḵ mēm.’”

²⁴ Loḵ nēr ggökin bē, “Sa nanēr yönon vu ham nabē: Alam su denebē nengaj vu mehō-nenēr-gägek-rangahsēn ti ggēp yö yi beggang degwa rē.

²⁵ Rēḵ mu sa nanēr yönon vu ham nabē: Loḵ Elia yi buk og avēh alov ngahisekē denedo Israel. Lob beggob kehe ya gebamöö veriik, behob su neto rē yoh vu ngebek löö bekwev nemadvahi-mevidek-ti. Gemeyip böpata yoh vu nyēg.

²⁶ Rēḵ Anutu su vong Elia ya vu alov la vu Israel in bē doḵ vu sir rē. Gaḵ mēm yik vong yi meya nyēg ngwē vu Sarepat ggēp distrik Sidon mu in doḵ vu avēh alov ti vu sagu.

²⁷ Log yik alam nij sevuuk ngahisekē denedo Israel loḵ mehō-nenēr-gägek-rangahsēn Elisa yi buk nebē saga ving. Rēḵ sir ti su nivesa nerak loḵ sir len rē. Gaḵ yik mehō-yu-ngwē Naaman vu dob Suria yö timu sēn nivesa rak.”

²⁸ Loḵ alam pin sēn denedo dub-supinsēn-yi agi dengo gägek sēnē, lob ahēj sengēn böpata rot.

²⁹ Lob dekedi deruuk Yesu to meya in nyēg saga. Delev hir nyēg sagi benedo rak nyēg kedu ti, lob deḵo yi medeya pekē in bē dejos na.

³⁰ Rēḵ ma geyoh sir vuheng atov beto meya.

Yesu Tii Memö To Meya In Mehöti
(Mk 1:21-28)

³¹ Loḵ tum ya meto distrik Galilea yi nyēg böp ngwē sēn Kapernaum. Log Buk-sewahsēn-yi*, lob nenēr gägek vu alam.

³² Dengo yi gägek, lob avij töḵ mederanga nemaj in nenēr gägek nebē mehō los niwēēk ti.

³³ Loḵ memö ti nedo loḵ mehō ti benedo loḵ dub-supinsēn-yi saga ving, lob ngeek bē,

³⁴ “O! Yesu vu Nasaret, bē gwevong va vu he? Maḵ geyam in bē kwevoh he? Serak nim bē Anutu yi mehō vabuung hong.”

³⁵ Rēḵ Yesu petupek rak bē, “Ayem nama! Gegweto gena in mehō saga!” Lob memö sēnē tē mehō lo to neggēp dob loḵ sir vuheng, log to meya, rēḵ su vong paya vu yi rē.

³⁶ Lob alam pin delēk anon gedenenēr vu sir bē, “Sēnēḵ maḵ gägek re? Mehō sēnē nenēr vu memö nebē yi mehō niwēēk los bengö ti, om denengo aye meto deneya in mehōnon.”

³⁷ Yesu vong nebē sēnē, lob bengö ya meyoh vu nyēg pin vu sagu.

Yesu Vong MePita Ggen Avēh Nivesa Rak
(Mt 8:14-15; Mk 1:29-31)

³⁸ Yesu vu dub-supinsēn-yi ayo meluḵ yom, lom ya meloḵ ya Simon yi beggang, geSimon ggen avēh nivanē böpata meneggēp. Lob deketag vu Yesu bē doḵ vu yi.

³⁹ To meya nare dus mekepë yi ya vu, log petupek raḅ nivanë, lob nikul ya. Log avëh kedi raḅ pevis beneyeh nos in losho dega.

Yesu Ro Alam Ngahisekë Menij Vesa Rak
(Mt 8:16-17; Mk 1:32-34)

⁴⁰ Hes ggovek in bë duk na, lob alam deḅo hir alam sën nij neraḅ lo medeya vu yi. Lob nebë nema raḅ sir pin ti ti benevong benijvesa neraḅ.

⁴¹ Gememö to deneya in alam ngahisekë, gedenengeek bë, “Anutu Nalu hong.” Rëḅ petupek raḅ sir bë ayej nama. In derak ni bë yi Mehö sën Anutu ggooin raḅ in bë geḅo hil nah lo.

Yesu Nevong Huk Meneya Nyëḅ Böp La
(Mk 1:35-39)

⁴² Log monbuk anon, lob kedi raḅ beya nyëḅ-yumeris tahsën ti. Loḅ alam desero yi medeya vu yi bedevongin bë denanërin yi in su gevuu sir gena nyëḅ ngwë.

⁴³ Rëḅ nër vu sir bë, “Sa naya in nanër Anutu-yi-nyëḅ yi Bengö Nivesa rangah vu nyëḅ vahi geving. In Anutu vong sa meseyam in bë gevong huk sënë.”

⁴⁴ Lob ya nenër loḅ distrik Yudea hir dub-supinsën-yi pin.

5

Yesu Tebë Pita, Lom Ko Gël Ngahisekë
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

¹ Buk ti, lob nare ngaggee böp Genesaret* nenga, lob alam ngahisekë ya detetup yi medahis raḅ, in bë degengo Anutu yi gagek.

² Lob lë geyag mahen luu nedo meris yam ngaggee nenga galam-gël-yi deluḅ medeneripek leḅ.

³ Lob raḅ ya yaḅ ngwë sën Simon yiyi, benër vu yi lob ḅo yaḅ to meya vuheng teka, log mëm nedo raḅ genetateḅin gagek vu sir.

⁴ Nër gagek vu sir ggovek, log nër vu Simon bë, “Gwetee hong yaḅ geto mena ngaggee sën luḅ ya ading teka loḅ mëm ham gwetë leḅ duk na in ham gwëḅo gël.”

⁵ Loḅ Simon nër yah bë, “Alaḅ, he hevong huk böpata gwëbeng buk ading rot, rëḅ he su haḅo gël la rë. Rëḅ maam genër om saḅ getë leḅ duk nah gökin rë.”

⁶ Devong nebë sënë, lob devasu gël ngahisekë rot beleḅ vongin bë bepul.

⁷ Lob detahi sir vahi sën denedo raḅ yaḅ ngwë lo bë na dedoḅ vu sir. Lob mëm deya bedëḅo gël raḅ yaḅ luhoḅ, rëḅ gël vevii bevongin bë duk na ngaggee.

⁸ Simon Pita lë nebë sënë, lob yun lus loḵ Yesu vaha genër bē, “Oo-o, Mehöböp! Gedëein sa gegena! In saḵ ngaa nipaya neggëp vu sa.”

⁹ In losho yi alam sën denedo loḵ yaḡ delë gël pin sën deḵo lo, lob ḵenuj ya in.

¹⁰ Log Sebedi nalu Yakobus luho ari Jon sën yik losho Simon denevong huk timu lo, ḵenuj ya in ving. Rëḵ Yesu nër vu Simon bē, “Su newam jaḵ, in rëḵ gweḵo mehönön nabë saga.”

¹¹ Lob dedadii yaḡ ya roneḵ, lob devuu ngaa pin ya gedeta-muin yi, belosho deya.

Yesu Vong Bemehöti Yi Sevuuk Mehor

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Yesu nedo nyëḡ böp ti, lob mehöti nedo sagu, besevuuk vunin navi pin. Mehö sënë lë Yesu, lob petev meneggëp loḵ vaha geketaḡ vu yibë, “Mehöböp! Nabë ahëm geving, og geyoh vu bë gwevong mesa nig veseek jaḵ.”

¹³ Lob Yesu bë nema raḵ yi genër bē, “Sahëḡ ving, om nim veseek jaḵ!” Lob yik sevuuk saga mehor ya pevis.

¹⁴ Log Yesu vo ḵooin bē, “Su gena genanër vu mehöti. Gaḵ mëm gena ḡetato navim vu mehö-neḵo-seriveng, gegwetung seriveng* in nim veseek raḵ. Noh vu sën Moses nër wirek bē hil ḡevong lo. In alam pin deḵaḵ ni nabë nim veseek raḵ.”

¹⁵ Rëḵ ma geYesu yi ngaa pin sën nevong lo bengö tup luḵ nyëḡ meya. Lob alam ngahiseḵë denḡo medeyam vu yi in bë degengö yi ḡaḡek geḡevong hir niraksën nama na.

¹⁶ Rëḵ buk la og netah yi ya nyëḡ-yumeris menejom raḵ.

Yesu Vong Bemehö Nema Los Vaha Nipaya Ti Nivesa Raḵ

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷ Buk ti, lob medo nenër ḡaḡek vu mehö la, galam Parisai* la losho alam-horek-yi la denedo ving. Deyam ggëp nyëḡ neru ti ti lo pin. Vu distrik Galilea, gevu distrik Yudea gevu nyëḡ böp Yerusalem. Lob Mehöböp vo niwëëḵ vu Yesu in bë gero alam nijraksën benijvesa jaḵ.

¹⁸ Lob mehö la devaḵu mehö ti raḵ reek medeya vu in seḵë pin selöngin. Lob devaḵu medeya in bë na degebë doḵ Yesu mala ḡëp beggang ayo,

¹⁹ rëḵ nyëḡ mir in alam ngahiseḵë, gesu aggata neggëp in bë debaḵu doḵ na rë. Nebë saga, lob deraḵ ya beggang demi tamangsën medekehe beggang demi gedeseluhin mehö sënë los reek luḵ ya alam vuheng atov beya meto neggëp loḵ Yesu mala.

²⁰ Yesu lë berak ni bë ayoj neya timu vu yi, lob nër vu mehö sënë bē, “Sa mehö-e! Sa dahun hong ngaa nipaya ya.”

²¹ Lob alam Parisai* losho alam-horek-yi yö kwaj neya ngahi bē, “Mehö re sagi, sën neḵo yi raḵ besevöḵ Anutu-ë?

Mehöti su yoh vu bë dahun ngaa nipaya na rë, gaḁ Anutu yö timu yoh vu.”

²² Rëḁ Yesu raḁ ayoj ni, lob nër yah vu sir bë, “Ham ayomin neya ngahi in va?”

²³ Ham kwamin nevo gaḁek sën senër agi bë, ‘Sa dahun hong ngaa nipaya ya’ lo bë anon ma, in re yoh vu bë gelë nabë dahun ya yönon-a? Rëḁ mu mëm nabë sa nanër vu yi nabë, ‘Kwedi jaḁ megena!’ og mëm ham rëḁ jaḁ ni nabë sa nanër gaḁek los anon.

²⁴ Rëḁ sa bë ham jaḁ ni nabë Mehönön Nalu yoh vu bë dahun ngaa nipaya na vu dob.” Log peggirin menër vu mehö sën sekë selöngin lo bë, “Sa nanër nöḁ vu hong nabë: Kwedi gweḁo hong reek jaḁ megenah böm.”

²⁵ Nër nebë sënë, lob yik kedi raḁ avuti raḁ alam pin saga malaj, bekerë ngaa sën devaḁu raḁ lo beneyah ben, geneḁo Anutu arë raḁ.

²⁶ Lob alam pin saga ḁenuj ya gederanga nemaj. Lob deḁo Anutu arë raḁ, gedeggöneng medenenër bë, “Ngaa ti sën hil halë gwëbeng agi yö agga ti.”

Yesu Tahi Levi

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷ Ggovek, geYesu to meyah dobnë meneya, loḁ lë gemehö sën neḁo takës* lo ti loḁ nedo beggang-takës-yi. Arë nebë Levi.* Lob nër vu yi bë, “Genam gesepa sa.”

²⁸ Lob vuu ngaa pin menedo, gekedi meya sepa Yesu meluho deya.

²⁹ Lob Levi vong Yesu yi nos böp ti loḁ yi beggang, balam sën denëḁo takës* lo ngahiseḁë losho alam vahi deyam ving luho belosho denegga.

³⁰ Rëḁ alam Parisai* losho hir alam-horek-yi delë, lom denër gaḁek ngahiseḁë raḁ Yesu vu yi hur maluh lo bë, “Nebë va sën ham los alam-deneḁo-takës* losho alam sën denevong ngaa nipaya lo newa nos loḁ ti-ë?”

³¹ Loḁ Yesu nër yah vu sir bë, “Alam nijvesa su deneya vu dokta rë. Gaḁ yik alam nijraksën mu yö deneya vu.

³² Om sa su yam in bë tahi alam-yohvu rë. Gaḁ seyam in bë tahi alam sën ngaa nipaya neggëp vu sir lo in degërin ayoj.”

Yesu Tahu Yi Raḁ Mehö Sën Neḁo Avëh Lo

(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³ Loḁ deloḁ tepëḁ vu Yesu ggökin bë, “Jon yi hur maluh ayej deneggërin nos gedenejom raḁ beron beron, balam Parisai* hir hur maluh denevong nebë saga ving. Rëḁ hong hur maluh, og yö medo denegga gedenum mu.”

* 5:27: Levi sënë arë ngwë nebë Matai. Su Yakob nalu rë, gaḁ yik mehö ngwë.

³⁴ Loḵ Yesu peggin gagek raḵ mehō sēn neḵo avēh lo benēr yah vu sir bē, “Ham kwamin bo rē, nabē mehōti medo geving yi alam geluho avēh ti denajom nemaj. Bē nabē sēnē, og yi alam sēnē su deyoh vu bē ayej gērin nos rē.

³⁵ Rēḵ mēm buk sēn debo mehō sēn ko avēh lo vēr, besu medo geving yi alam rē, og mēm yi alam rēḵ ayoj maggin bayej gērin nos doḵ buk saga.”

Yesu Tahu Yi Gagek Raḵ Tob Los Wain Gememēk Navi

³⁶ Loḵ Yesu nēr gagek peggin sēn ngwē vu sir ggōkin bē, “Mehōti su nekweek tob mewis ti len teka menepeḵa muḡeng ngwē sēn nekweek lo len raḵ rē. Bē mehōti gevong nabē saga, og rēḵ gevong paya vu tob mewis saga, gemewis len ti sēn lo su luho tob muḡeng rēḵ gēp ti rē.

³⁷ Log mehōti su netōō wain* mewis loḵ memēk navi muḡeng rē. Bē mehōti gevong nabē sēnē, og wain rēḵ ngol memēk navi mebepul gewain keseh geto mena. Gememēk navi nipaya jaḵ geving.

³⁸ Gaḵ yik alam yō denetōō wain mewis loḵ ya memēk navi mewis og mēm.

³⁹ Log alam sēn yō denenum wain muḡeng lo, og su ahēj neving wain mewis rē. Gaḵ denenēr bē, ‘Wain muḡeng mēm nivesa.’ ”

6

*Gagek Raḵ Sēn Hil Su Geving Huk Doḵ Buk-sewahsēn-yi
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)*

¹ Buk-sewahsēn-yi* ti, lob Yesu losho yi hur maluh deyoh ya huk wit* ti ayo medeya. Lob yi hur maluh derur wit* anon la mederii raḵ nemaj mededah.

² Rēḵ alam Parisai* la delē medenēr bē, “Nebē va sēn ham kweyēh horek Buk-sewahsēn-yi-ē?”

³ Loḵ Yesu loḵ tepēḵ yah vu sir bē, “Maḵ ham su tevin gagek raḵ ngaa sēn Davit vong wirek lo rē? Sēn losho yi hur dediikahēj lo,

⁴ lob loḵ ya Anutu yi dub beḵo brēt vabuung sēn denetung netu seriveng benedo ggēp Anutu mala lo. Alam-deneḵo-seriveng mu yō deyoh vu bē dega brēt saga, gaḵ alam meris nebē Davit og ma. Rēḵ gga gevo vu yi hur medegga ving.”

⁵ Log Yesu nēr ving bē, “Mehōnon Nalu tu Buk-sewahsēn-yi* ala.”

*Yesu Vong Mehō-seḵē-paya Ti Menivesa Raḵ Loḵ Buk-sewahsēn-yi
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)*

⁶ Log Buk-sewahsën-yi* ngwë, lob loḵ ya dub-supinsën-yi menetateḵin gageḵ vu alam. Log mehöti nema vesa belooïn benedo.

⁷ Alam-horek-yi losho alam Parisai* medo malaj nesepa Yesu in bë degelë nabë rëḵ gevong benema nivesa jaḵ doḵ Buk-sewahsën-yi*, ma rëḵ nama! In denesero aggata in bë denanër gageḵ jaḵ Yesu nabë keyëh horek.

⁸ Rëḵ yö raḵ ayoj ni. Lob nër vu mehö sën seḵë paya lo bë, “Kwedi genam gebare doḵ vuheng atov.” Lob kedi meya nare.

⁹ Log Yesu nër vu sir bë, “Sa bë doḵ tepëḵ in gageḵ ti vu ham nabë: Maḵ horek nër bë hil gevong ngaa nivesa doḵ Buk-sewahsën-yi*, ma hil gevong ngaa nipaya? Maḵ nër bë hil adoḵ vu alam in demedo vesaj, ma hil nid dël jaḵ sir in malaj nama?”

¹⁰ Log mala neḵo loḵ menelë sir pin, log nër vu mehö lo bë, “Getelo seḵëm nam!” Telo seḵë ya, lob nivesa loḵ ggökin.

¹¹ Rëḵ alam saga ahëj sengën böpata rot, geyah desap sir raḵ bë degevang nabë va vu Yesu!

Yesu Vong Yi Hur Maluh Denetu Sinarë
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Loḵ buk sënë, Yesu tah yi ya ḵedu ti in bë najom jaḵ, lob medo mejom raḵ vu Anutu buk ading rot menyëḡ heng ya.

¹³ Log hes mala verup, lob supin yi hur maluh ya vu yi, betum ggooin sir nemadluho-mevidek-luu lo raḵ benër sir bë Sinarë.

¹⁴ Alam lo sënë: Simon sën Yesu tahi ggev ngwë raḵ bë Pita lo. Ga, ari Andreas. Ga, Yakobus lu Jon. Ga, Pilip lu Bartolomai.

¹⁵ Ga, Matai lu Tomas. Ga, Yakobus sën Alpeus nalu. Ga, Simon sën yi mehö-neruuk-alam-Rom lo.

¹⁶ Ga, Yudas sën Yakobus nalu lo, log Yudas Iskariot sën rëḵ nanër Yesu rangah vu alam-begö-yi lo.

Yesu Vong Huk Raḵ Alam Ngahiseḵë
(Mt 4:23-25)

¹⁷ Lob Yesu luḵ meya ving sir beya nare nyëḡ neggumeng ti ving yi hur maluh yu böpata. Galam ngahiseḵë deyam vu nyëḡ böp Yerusalem, gesir sën distrik Yudea pin, galam loo sën dus vu Ture los Sidon lo beyam desupin sir medenedo.

¹⁸ Deyam in bë degengo yi gageḵ, log gevong behir niraksën nama na. Galam sën memö nevasap sir lo, og Yesu nevong menjvesa neraḵ ving.

¹⁹ Galam pin denedu sir in bë degebë nemaj jaḵ yi. In yi niwëëḵ ya nevong balam pin nijvesa neraḵ.

Yesu Nër Bë Mehönon Deyoh Vu Bë Kwaj Vesa, Gedeyoh Vu Bë Dengu

(Mt 5:1-12)

²⁰ Loḵ Yesu vër mala raḵ menelë yi hur maluh lo, lom nër bë:

“Ham sën neraḵ vu in ngaa dob-yi lo, ham kwamin vesa.

In ham tu Anutu-yi-alam beham rëḵ medo nivesa doḵ yi nyëg.

²¹ Ham sën nediikahëmin agi, ham kwamin vesa.

In ham su rëḵ jaḵ vu in ngaa nivesa ti vu tamusën rë.

Ham sën nesu menedo agi, ham kwamin vesa.

In ham rëḵ kwamin vesa menanöp vu tamusën.

²² Alam rëḵ degelë geham sepa doḵ Mehönon Nalu,

lob rëḵ degelë ham paya,

bedegetii ham, gedepelë ham,

gedenanër ham nabë ham nimin paya,

rëḵ mu ham kwamin vesa in ngaa saga.

²³ Nabë degevong nabë sënë vu ham, og ham kwamin vesa, geham napisek in rot, in ham nyëvewen sën neggëp yagek lo, og böpata rot. In wirek og kenuj lo denevong nebë sënë vu alam-denenër-gägek-rangahsën lo ving.

²⁴ Gaḵ ham sën los bengömin-ggoreksën lo, og gëpin ham!

In ham nedo raḵ ngaa sën nivesa vesa lo vorot.

²⁵ Geham sën newa nos böp bahëmin nepup agi, gëpin ham!

In ham rëḵ jaḵ vu in ngaa vu tamusën.

Geham sën nenöp gwëbeng agi, gëpin ham!

In ham rëḵ ngu mengis ham vu tamusën bemalamin ruḵ keseh.

²⁶ Nabë alam pin degeḵo ham arëmin jaḵ, og gëpin ham!

In kenuj lo denevong nebë saga wirek vu alam-gägek-kuungsën lo.”

Yesu Nër Bë Hil Ahëd Geving Alam SënDenelë Hil Paya Lo

(Mt 5:38-48)

²⁷ “Rëḵ sa bë nanër vu ham sën nengo sa gägek agi nabë: Ham kwamin pesivin alam sën denesis begö vu ham lo. Geham gwevong nivesa vu alam sën degelë ham paya lo.

²⁸ Geham najom jaḵ in alam sën deneterot ham lo nabë Anutu semu sir. Geham bengev jaḵ in alam sën denenër pelë raḵ ham lo nabë Anutu doḵ vu sir.

²⁹ Nabë mehöti petap nengam vahi, og hongëḵ gegwërin vahi bepetap geving. Genabë mehöti ngoo doḵ hong röpröp-ayöong-yi, og genaḵah hong röpröp ngwë geving, gaḵ su gegulin.

³⁰ Nabë mehöti ketag ngaa ti vu hong, og gebo vu yi. Genabë mehöti sepos hong ngaa vër in hong, og su genanër vu nabë bo nom.

³¹ Ngaa sën ham ahëmin neving bê alam degevang vu ham lo, og yik ham gwevang nabë saga vu sir namugin.

³² Nabë yik ham ngo ahëmin geving alam sën ahëj neving ham lo mu, og alam rëk degeko ham arëmin jak in degwa tena? Gaq yik alam pin og denevang nebë sënë, bahëj neving alam sën ahëj neving sir lo.

³³ Log nabë ham dok vu alam sën denelok vu ham lo mu, og alam rëk degeko ham arëmin jak in degwa tena? Gaq yik alam pin og denevang nebë sënë ving.

³⁴ Log nabë ham bo ngaa vu alam gekwamin bo nabë rëk debo dok nah vu ham, og alam rëk degeko ham arëmin jak in degwa tena? Gaq yik alam pin og denevo ngaa vu sir vahi, in bê degeko hir ngaa vahi dok nah nyëvewen.

³⁵ Gaq mëm ham ahëmin geving alam sën denesis begö vu ham lo. Geham dok vu mehönnon pin. Ham bo ngaa vu alam, gaq ham su kwamin bo nabë rëk debo ngaa ti nom vu ham dok nah nyëvewen. Ham gwevang nabë saga, log vu tamusën, og ham rëk natök vu ham nyëvewen böpata rot benatu Anutu Vavunë nalu lo. In nevang semusën vu alam sën su kwaj vesa in yi rë lo, losho alam nij paya.

³⁶ Om ham kwamin gevongin alam medok vu sir nabë sën ham Amamin Anutu nevang lo.”

Yesu Nër Bë Su Geseggi Mehö Ngwë Hir Gagek Nabë Getu Ala (Mt 7:1-5)

³⁷ “Ham su seggi mehö ngwë dok ayomin nabë yi mehö nipaya. In lob Anutu su seggi ham benanër ham nabë ham alam nimin paya. Log ham su nanër mehö ngwë nabë degeko nyëvewen dok nah hir ngaa nipaya. In lob Anutu su nanër ham nabë ham gweko nyëvewen dok nah ham ngaa nipaya. Gaq ham dahun ngaa nipaya sën mehönnon denevang vu ham lo na, in lob Anutu dahun ham ngaa nipaya na geving.

³⁸ Ham bo ngaa vu mehönnon, og Anutu rëk bo dok nah vu ham rot, beham dëg napup avi, beham deginengin gesesin jak beduk na, genam gök gökin megerurin geto. In yik ngaa sën ham nevang vu mehönnon lo, og Anutu rëk gevong nabë saga dok nah vu ham.”

³⁹ Log Yesu nër gagek peggirinsën ti vu sir bê, “Maq mehö mala kenod ti yoh vu bê tato aggata vu mehö mala kenod ngwë? Ma! Bë nabë sënë, og luhoho rëk debës söv dok ti.

⁴⁰ Hur maluh ti su kesuu yi tatovaha rë. Bë tatovaha tahu yi govek mejak ni, og mëm luho ala rëk degëp ti.

⁴¹ Ma genelë kale mahen teka sën negga rak arim mala lo, log su kwam nevo gang dus ti sën neggëp lok malam aga rë?

⁴² Ma nebë va sën genër vu arim bê, ‘Ari-e! Köök gesa hevong kale vër in malam gahis rë.’ Gwelë rë! Hong mehö

kwam luu! In gang neggëp loḵ ngo malam gahis! Ngo gwevong gang dus ti sënë vër in malam govek rë, loḵ mëm rëḵ gwelë ngaa mahen teka sën neggëp loḵ arim mala aga nivesa megebo vër.”

Yesu Nër Bë Kele Nipaya Yö Nesis Anon Nipaya
(Mt 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ “Kele nivesa su nesis anon nipaya rë. Log kele nipaya su yoh vu bë rëḵ ngis anon nivesa rë.

⁴⁴ Om mehönon degelë kele anon, loḵ mëm dejak ni nabë kele nivesa, ma nipaya. In mehöti su nerur mori anon rak aggis niggin ti jes rë. Log mehöti su nerur vud anon rak kele niggin nipaya ti agga rë.

⁴⁵ Om mehö nivesa neḵo ngaa nivesa vër loḵ ngaa nivesa sën nesupin meneggëp loḵ ayo lo, menenër yam rangah. Log mehö nipaya neḵo ngaa nipaya vër loḵ ngaa nipaya sën nesupin meneggëp loḵ ayo lo, menenër yam rangah. Mehönon avij nenër gagek sën neggëp loḵ ayoj lo, menyam rangah.”

Yesu Tahu Gagek Rak Sën Hil Adev Beggang Lo
(Mt 7:24-27)

⁴⁶ “Ham ayemin nelok sa bë, ‘Mehöböp, Mehöböp!’ rëḵ ham su nengo sayeg rë in va?

⁴⁷ Alam sën denam vu sa bedenggo sa gagek bedesepa dok lo

⁴⁸ og sir nebë mehö sën lev yi beggang rak nedo gelöng böp, belev mudeng len luḵ ya rot. Log bël vaar böpata beya mevuv rak beggang lo, rëḵ su yoh vu bë kevoḵ rë. In mehö sënë yö lev niwëëk mero.

⁴⁹ Gaḵ alam sën degengo sa gagek rëḵ su desepa dok rë lo, og sir nebë mehö sën lev yi beggang rak nedo dob vavunë mu lo. Su lev mudeng luḵ ya gebinë rë, om bël vaar beya mevuv rak beggang saga, lob kevoḵ ya pevis, benipaya rak ya verök yi.”

7

Yesu Vong Balam-begö-yi Vu Rom Hir Ggev Yi Hur Nivesa Rak

(Mt 8:5-13)

¹ Yesu nër gagek sënë vu alam ggovek, log ya rak beya meluḵ ya Kapernaum.

² Alam-begö-yi vu Rom yu ti yoh vu mehödahis nemadvahi (100) hir ggev nedo, beyi hur ti nedo, lob ahë neving yi rot, rëḵ hur töḵ vu niraksën, bedus rak bë nadiik.

³ Loḵ alam-begö-yi hir ggev sënë ngo bë Yesu ya verup nedo, lob vong Yuda hir ggev la deya vu yi in bë na denanër vu benam gevong beyi hur nivesa jak.

⁴Ya deverup vu Yesu, lob deketag niwëek vu bë, “Mehö sënë yi mehö nivesa, om yoh vu bë gedok vu yi.

⁵Ahë neving hil Yuda, beyö lev hil Yuda hil dub-supinsën-yi ti.”

⁶Lob losho Yesu deyah, beya deverup dus rak beggang, lok alam-begö-yi hir ggev vo gägek vu yi mehö la medeko medeya vu Yesu bë, “Mehöböp, su gebasap hong, in sak su mehö nig vesa yoh vu in bë gedok na sa beggang rë.

⁷Log sa su nig vesa in bë senök vu hong geving rë. Om yik genanër jak avim mu, gesa hur rëk nivesa jak.

⁸Gak yik sa mehö los nig wëek ti ving. Sa nahurek sa alag babu, log sengo sa alam-begö-yi sën sa nehegin sir lo denegurek sa babug ving nebë saga. Bë sa nanër vu sir ti nabë, ‘Gena!’, og rëk na. Log bë sa nanër vu ngwë nabë, ‘Genam!’, og rëk nam. Log bë sa nanër vu sa hur nabë, ‘Gwevong huk sënë!’, og rëk gevong. Om yik genanër jak avim mu og yik yoh vu.”

⁹Yesu ngo gägek sënë, lob ranga nema geggërin yah vu alam yu böpata sën losho denesepa sir medeneya lo bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë sa su tok vu Israel ti gayo neyam timu vu sa nebë sënë rë.”

¹⁰Log alam sën alam-begö-yi hir ggev vong sir ya lo yah deverup beggang lok delë bë hur lo nivesa lok menedo.

Yesu Vong Balam Nain Magëm Ti Vesa Lok

¹¹Heng to, lob Yesu ya nyëg böp ti arë nebë Nain. Lob yi hur maluh losho alam ngahisekë rot deya ving yi.

¹²Lob ya deto dus rak nyëg böp saga yi aggata avi, lok alam devaku heljeng ti meya verup deneya bedub. Heljeng sënë ata yam ving. In yik nalu aguu perurek timu sën diik agi, geyi avëh alov. Log alam ngahisekë vu nyëg saga desepa sir medeyam ving.

¹³Lob Yesu lë avëh saga mekwa paya in rot, lob nër vu bë, “Su gengu!”

¹⁴Lob to meya dus bebë nema rak reek sën devaku heljeng lok lo, lom denare. Log Yesu nër bë, “Hur magëm-e! Sa nanër vu hong nabë kwedi jak!”

¹⁵Lob heljeng lo kedi rak menedo benevengwëng. Log mëm Yesu vong yi yah vu ata.

¹⁶Nebë sënë, lob alam pin deggöneng bemëm deko Anutu arë rak medenër bë, “Mehö-nenër-gägek-rangahsën böpata ti sën verup nare lok hil vuheng atov agi.” Gedenër ving bë, “Anutu yam in dok vu yi alam.”

¹⁷Lob denër Yesu bengö sënë ya meyoh vu distrik Yudea los nyëg vahi pin.

*Jon Vong Hur Maluh Luu Ya Vu Yesu
(Mt 11:2-6)*

¹⁸ Mehö-neripek-alam Jon yi hur maluh denër ngaa pin sën Yesu nevong lo vu yi.

¹⁹ Lob Jon tahi yi hur maluh luu ya vu yi bevong luho ya in bë dedok tepëk vu Mehöböp nabë, “Yik hong mehö sën denenër bë rëk nam lo sënë, ma he rëk medo gegin yi rë?”

²⁰ Lob luho ya deverup vu Yesu medenër bë, “Mehö-neripek-alam Jon vong aluu yam vu hong genër bë, ‘Maḵ yik hong mehö sën denenër bë rëk nam lo sënë, ma he rëk medo gegin yi rë?’ ”

²¹ Lob loḵ buk sënë, Yesu medo nevong alam niraksën aggagga menjvesa nerak. Netii memö to deneya in sir, genevong balam malaj kenod denelë nyëg ggökin.

²² Lob Yesu nër yah vu luho bë, “Melu nah mena nanër ngaa sën melu nelë los nengo agi vu Jon nabë: Alam malaj kenod denelë nyëg, galam vahaj paya deneya aggata, galam nij sevuuḵ nij veseek nerak, galam nengaj mir denengo gagek, galam sën denediik lo vesaj nelok yah, log alam sën denedo paya in ngaa navij yi lo denengo Bengö Nivesa.

²³ Om mehö sën su kwa neya luu luu in sa rë lo, og kwa vesa.”

*Yesu Vong Tepëk Raḵ Ngaa Ngahiseḵë In Jon
(Mt 11:7-19)*

²⁴ Jon yi hur luho deyah, loḵ mëm Yesu nër Jon yi degwa vu alam bë, “Wirek ham ya nyëg-yumeris in bë ham gwele mehö nebë va? Maḵ ham ya in bë gwelë nabë ayööng neḵo dee ti menekepë ya geneyom-a?”

²⁵ Ma ham ya in bë gwelë mehö nebë va? Maḵ ham bë gwelë mehöti neröp tob niyes mala ngeri ngeri? Ma. Alam sën deneröp tob niyes los denedo raḵ ngaa nivesa vesa lo, og sir sagaḵ yö denedo ggëp alam-los-bengöj bej.

²⁶ Ma ham ya in bë gwelë mehö nebë va? Mehö-nenër-gagek-rangahsën ti? Eë-ë, om mëm sa nanër vu ham nabë, mëm yi mehö-nenër-gagek-rangahsën, bekesuu alam denenër-gagek-rangahsën pin.

²⁷ Yik mehö saga sën gagek raḵ yi loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë: Gwengo rë, sëḵ gevong sa hur ti namugin mena negetongin aggata in hong.

²⁸ Om sa nanër vu ham nabë: Jon arë böp rot kesuu alam pin sën ataj neḵo sir vu dob agi. Rëḵ mu alam sën denesepa loḵ sa bedenetu Anutu-yi-alam lo pin, og rëḵ dekesuu Jon.”

²⁹ Dengo gagek sënë ggovek, log alam pin losho alam sën denëḵo takës* lo denër bë, “Yönon. Anutu nevong ngaa niröp.” In deneripek bël raḵ Jon nema.

30 Rêk alam Parisai* losho alam-horek-yi, og su deyam beJon ripek sir rë, gaḵ deruu demij vu aggata nivesa sën Anutu bē tateḵin vu sir lo.

31 Log Yesu nër bē, “Om maḵ sêḵ tateḵin ham alam buk sënë jaḵ va? Maḵ ham nebë va?”

32 Ham nebë hurmahen sën ggëp deneggök telig medene-tahi vu sir vewen bē:

‘He nasis ggageng,

rêḵ ma geham su nelöo rë.

Gehe nasu kwamin paya paya,

rêḵ ham su nesu menepengah ham ving rë.’

33 In mehö neripek alam Jon yam, lom su negga nos los nenum wain rë. Loḵ ham nenër bē, ‘Memö neloḵ vu yi.’

34 Log Mehönon Nalu yam, lob negga los nenum, loḵ ham nër yi bē, ‘Ham gwelë, mehö saguḵ mehö ahëta, gemehö sën yö nenum wain pangсэн. Galam sën deneko takës* lo, losho alam sën denevong ngaa nipaya lo vahi hir mehö yi.’

35 Rêḵ mu hil galë Anutu yi huk los kwa, lob mëm hil ajaḵ ni nabë mehö los kwa ti.”

Avëh Ti Sën Ngaa Nipaya Neggëp Vu Yi Lo Ripek Yesu Vaha Raḵ Wël

36 Alam Parisai* ti tahi Yesu bē na mega nos geving yi, lob ya ben bemedo negga nos.

37 Lob avëh nipaya ti nedo nyëḡ sagu, lob ngo bē Yesu medo negga nos loḵ Parisai* sënë yi beggang. Lob ḵo wël reggu malangeri loḵ buayo gelöng alabasta* veroo ti beya vu.

38 Ya verup nare loḵ Yesu demi dus vu vaha gemedo nesu, lob mala ruḵ töo raḵ Yesu vaha, log revu raḵ yu viis. Log mul Yesu vaha, gekeseh wël merikin raḵ vaha.

39 Rêḵ Parisai* sën tahi Yesu meya negga nos ving yi lo læ ngaa sënë, lob kwa nevo bē, “Yönon, bē mehö sënë yi mehö-nenër-gagek-rangahsën, og rêḵ jaḵ avëh sën nema raḵ yi agi ni, gejaḵ ni geving nabë avëh nipaya.”

40 Nebë sënë loḵ Yesu raḵ ni benër yah vu yi bē, “Simon, sa kwag nevo gagek ti, om sa bē nanër vu hong.” Loḵ Simon nër bē, “Tatovaha, genanër nam.”

41 Lob Yesu nër bē, “Mehöti vo ngaa vu mehö luu meya neggëp vu luho, geluho su devo loḵ rë. Ngwë yi K500, gengwë yik hen K50 mu.

42 Rêḵ luho su deyoh vu bē debo doḵ nah rë, lob mehö sënë nilël raḵ luho. Om mehö ngwë tena sën rêḵ ahë geving yi rot-a?”

43 Loḵ Simon nër yah bē, “Sa kwag nevo bē mehö sën yi nyëvewen böpata mesevök lo maḵ ahë neving monë ala rot mekesuu.” Lob Yesu nër vu bē, “Genër yoh vu.”

44 Loḵ Yesu ggërin yah vu avëh sënë genër vu Simon bë, “Gwelë avëh sënë? Seyam hong beggang ayo, rëḵ su gevo bël vu sa in bë seipek vahag rë. Rëḵ avëh sënë og ripek sa vahag rak mala ruḵ gerevu raḵ yu viis.

45 Log seloḵ yök beggang ayo rëḵ su gemul* sa rë, rëḵ avëh sënë og yö medo nemul* sa vahag rot.

46 Log su gerikin wël teka raḵ sa yug rë, rëḵ avëh sënë loḵ wël nivesa rot sagi raḵ sa vahag.

47 Om sa nanër vu hong yönon nabë: Avëh sënë ahë neving Anutu pangsen rot in yi ngaa nipaya ngahiseḵë rot, rëḵ ma gAnutu dahun ya bemaya. Gaḵ mehö sën ngaa nipaya mahen mu neggëp vu yi, lob Anutu dahun ya lo, og yiḵ ahë neving yi mahen teka mu.”

48 Log Yesu nër vu avëh bë, “Sa dahun hong ngaa nipaya ya vorot.”

49 Lob alam sën losho medo denegga nos lo kedi denër yah meyom vu sir bë, “Mehö sënë maḵ yi re om sën bë dahun ngaa nipaya na-ë?”

50 Log Yesu nër vu avëh lo bë, “Ayom neyam timu vu sa, om Anutu ḵo hong yom vu yi vorot. Kwam vesa megena los ayom sepëp.”

8

Avëh La Detamuin Yesu Medeya

1 Ggovek loḵ Yesu ya neḵo loḵ nyëḡ böp böp los beggang-bu mahen mahen, benenër Bengö Nivesa rangah vu sir raḵ Anutu-yi-nyëḡ. Lob yi hur maluh nemadluho-mevidek-luu lo deya ving yi.

2 Gavëh la sën wirek Yesu netii memö in sir los nevo ni-raksën vër in sir lo deya ving. Sir sënë: Maria sën denenër bë Maria vu Magdala, beYesu tii memö nemadvahi-bevidek-luu to deya in yi wirek lo.

3 Ga, Kusa sën negin Herot* yi beggang lo venë Yoana, ga, Susana, gavëh vahi ving, melosho deya. Avëh pin sënë deneloḵ vu Yesu losho yi hur maluh lo raḵ hir monë lu ngaa.

Mehöti Netetëhin Nos Gahis Loḵ Huk Anon (Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

4 Alam yu böpata desupin sir medenedo galam vu nyëḡ pin deyam vu Yesu, lob nër gägek peggirinsën ti sënë vu sir bë,

5 “Mehö netetëhin nos gahis ti to meya huk anon in bë tetëhin yi nos gahis. Netetëhin nos gahis, lob vahi to nedo loḵ aggata sën neyoh huk vuheng lo, lob mehönon denevaḵë gesoḵ yam degga.

6 Ga, gahis la to merax nedo dob mahen teka sën raḵ neggëp gelöng vavunë, lob kip rëḵ bël ma, lob meran mediik ya.

⁷ Log gahis la to melok ya nedo vos nigggingin ayo, lob vos nigggingin sënë kip berig, lob ggök nos bevong paya.

⁸ Log mëm gahis la to meluk ya nedo dob jeji, lob kip merig besis anon nivesa. Nesis dahis nemadvahi vahi.” Log nër bë, “Bë mehöti nenga neggëp, og gengo gagek sënë.”

Yesu Nenër Gagek Peggirinsën Degwa

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹ Lob yi hur maluh delok tepëk vu yi in gagek peggirinsën sënë degwa.

¹⁰ Lok nër bë, “Anutu yö tatekin yi nyëg yi gagek vunsën degwa vu ham, beham rëk jak ni. Rëk alam vahi og degengo gagek peggirinsën mu,

‘in malaj rëk gelë, rëk mu su rëk dejak ni rë.

Log rëk degengo gagek, rëk mu su rëk dejak degwa ni rë.’ ”

Yesu Tatekin Nos Gahis Lo Yi Degwa

(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

¹¹ “Gagek peggirinsën sagi degwa nebë: Nos gahis sënë yik Anutu yi gagek.

¹² Log gahis la sën to nedo lok aggata lo, yik alam sën denengo gagek, lok Satan ya neko vër in ayoj in bë rëk degevong geving lob Anutu geko sir nah lo.

¹³ Log gahis la sën to nedo lok nyëg gelong lo, yik alam sën denngo gagek bekwa vesa in lo, rëk mu su luk ya ayoj rë. Gak yik devong ving dus teka, lok seggisën tok vu sir lom delëin ya.

¹⁴ Log gahis la sën to melok ya vos nigggingin ayo lo, og yik alam sën denngo gagek medeya medeya, lok tum newaj rak in maggin aggagga, gemonë los ngaa-dob-yi sën nesemu hil navid lo pin ggök ya, lom su anon rak rë gediik ya.

¹⁵ Gak gahis sën to meluk ya dob jeji lo, og alam sën denngo gagek medejom ahon bayoj neya niröp beneggëp nivesa, gedenedo niwëek medenevong banon nerak lo.”

Yesu Nër Bë Hil Su Abun Ram

(Mk 4:21-25)

¹⁶ “Mehöti su netaggi lok ram genekeyovekin dëg rak, ma netung ggevek ya reek len rë. Gak netung rak ya vavunë, in bë alam sën dedok na beggang ayo lo degelë nyëg.

¹⁷ Lob ngaa pin sën neggëp vunsën gwëbeng agi rëk natök nam rangah. Gengaa pin sën mehönon denelok kesii in lo, rëk natök nam rangah vu tamusën balam pin dejak ni.

¹⁸ Ham gwebë nengamin, in ham gwengo gagek megwero. Mehöti sën nerak gagek la degwa ni bekwa nevo lo, og rëk jak la degwa ni geving rot. Gemehöti sën su nerak gagek degwa ni rë lo, og rëk kwa birekin teka sën nerak ni lo benama na verök yi.”

Yesu Ata Lo Ari Lo
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

19 Loḵ buk saga Yesu ata lo ari lo deya in bē degelē yi, rēḵ alam yu bōpata desup sir medenedo, lob su deyoh vu bē dedoḵ na vu yi rē.

20 Loḵ mehō la denēr ya vu yi bē, “Atam losho arim lo verup denare dobnē. Deyam in bē degelē hong.”

21 Loḵ nēr yah vu sir bē, “Alam sēn denengo Anutu yi gāgek medenesepa loḵ lo, og sir saga sēn sa atag lo arig lo.”

Yesu Nēr Lob Sang Ahē Yes Rak
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-40)

22 Buk ti lob Yesu losho yi hur maluh derak ya yaḡ, lom nēr vu sir bē, “Hil ajaḵ mana ngaggee nenga vahi.” Lom deya.

23 Yaḡ neya geYesuḵ ggēp yiing. Log sang bōpata ti verup, lob vong bengaggee neluḵ ya yaḡ ayo bevuḵ loḵ bedus rak bē malaj nama.

24 Lob ya deggee vu Yesu gedenēr vu bē, “Tatovaha! Hil hevongin malad nama!” Lob kedi petupek rak sang los ngaggee sēn netē lo, lob sang los ngaggee ahē yes rak, gededun ma geneggēp.

25 Log nēr vu sir bē, “Ham su ayomin neyam timu vu sa yönon rē!” Lom deggōng gekwaj ya ngahi medenenēr vu sir bē, “Maḵ mehō sēnē yi nebē va, om sēn nēr vu sang los bēl, lob dengo aye-ē?”

Yesu Tii Memō To Meya In Mehōti
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

26 Loḵ ya deverup Gadara hir dob ga, distrik Galilea neggēp ngaggee nenga vahi yi, genyēḡ sēnē neggēp vahi.

27 Lob Yesu vu yaḡ mepesōng ya roneḵ, loḵ alam nyēḡ sēnē ti verup vu yi. Memō la denedo loḵ mehō sēnē meyo medo neya ahē töksēn yö wirek la, lob su nedo loḵ beggang rē, gaḵ yö ya neggēp loḵ waak sēn denebē mehōnon seḵēj loḵ lo.

28 Mehō sēnē lē Yesu, lob ngeek geto petev meneggēp loḵ vaha. Log ngeek bōpata bē, “Yesu! Anutu Vavunē Nalu hong! Bē gwevong va vu sa? Sa ḵetaḡ vu hong nabē su ḡebasap sa!”

29 Nēr bē sēnē in Yesu nēr vu memō bē geto mena in mehō sēnē, in memō sēnē nejom yi ahon beron ngahiseḵē. Lob yi alam malaj nesepa yi medeneduu rak sēng los aēn buk ngahi, rēḵ ma genevepul sēng lu ngaa pin. Gememō sēnē netē meneya nyēḡ-yumeris.

30 Lob Yesu loḵ tepēḵ vu yi bē, “Arēm re?” Loḵ nēr yah bē, “Mehōmehō.” In degwa nebē memō ngahiseḵē denedo loḵ yi.

31 Lob memō pin saga detahi ya vu Yesu bē, “Su gwetii he doḵ na asoreng bōpata sēn adingseḵē rot lo!”

32 Log böök yu ti vare deneruuk rak kedu dus vu sir, lob memö lo deketag vu Yesu bë, “Mëm gwevong he na vu böök sagu!” Lob Yesu vong sir ya.

33 Lob memö lo to deya in mehö sënë beya delok ya böök yu ti sënë. Lob pevis geböök pin deserög rot beya devës ya nyëg vaha degwa, bedeluk ya ngaggee merehöö sir bemalaj maya verök yi.

34 Lob alam sën denegin böök lo delë, lob deveya medeya, beya denër ngaa sënë vu alam nyëg böp los mahen mahen pin.

35 Lob alam saga deya in bë degelë ngaa sën to meya lo. Yah deverup vu Yesu bedelë mehö sën memö to deya in yi lo, gevëh tob gekwa nevo ngaa nivesa, genedo lok Yesu vaha. Lok tum deneggöneng in sir rot.

36 Lok mëm alam sën delë ngaa agi rak malaj lo deturin ngaa sën Yesu vong vu mehö sën memö nelok vu yi wirek lok nivesa rak agi medero.

37 Lob alam pin vu Gadara denër vu Yesu bë kedi jak mena, gesu medo hir nyëg. In deneggöneng rot. Lob Yesu rak yah yag meyah meya.

38 Lok mehö sën memö to deya in yi lo ketag vu Yesu bë na geving yi. Rëk Yesu vong yi yah genër vu bë,

39 “Genah megena böm, megena genanër ngaa pin sën Anutu vong vu hong lo vu hong alam.” Lob mehö lo yah meya menër ngaa pin sënë vu alam ggëp yi nyëg.

Yesu Vong Ggev Nalu Avëh Vesa Lok, Gevong Avëh Sën Jom Lok Yi Tob Lo Nivesa Rak

(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

40 Yesu yah to, lob alam pin kwaj vesa in yi, in medo denegin yi geyah to.

41 Lok mehöti arë nebë Yairus ya verup. Dub-supinsën-yi ala ti yi, lob ya verup petev meneggëp lok Yesu vaha, geketag vu yi bë na yi beggang.

42 In yik nalu mewing timu beyi ta nemadluho-bevidek-luu rak, lob dus rak bë nadiik.

Lob Yesu neya rak, lok alam ngahisekë depeka rak yi rot belosho deneya.

43 Lob avëh ti neya ving. Nikök yö medo neyam yoh vu ngebek nemadluho-bevidek-luu, rëk mehöti su yoh vu bë gevong menivesa jak nah rë.

44 Avëh sënë verup ya nare dus lok Yesu demi gebë nema rak Yesu yi tob nyë. Vong nebë sënë, lob nikök tewii ya avuti gesu neyom ggökin rë.

45 Lok Yesu lok tepëk bë, “Re bë nema rak sa?” Lok sir pin denenër yah vu bë sirek ma. Log Pita nër bë, “Sa alag-e!

Yik alam ngahisekë sën denare tetup hong meyök depeka rak hong aga.”

⁴⁶ Loḵ Yesu nër bē, “Ma! Loḵ sir ti bē nema rak sa, mesa hango bē sa nig wëek la ya vu yi.”

⁴⁷ Lob avëh sënë rak ni bē ngaa sën vong lo tōḵ yam rangah, om nelëk rot, lob verup ya mepetev meneggëp loḵ vaha, genër sën bē nema rak yi tob lo degwa rangah vu rak alam pin malaj benër ving bē yi niraksën maya avuti.

⁴⁸ Lob Yesu nër vu yi bē, “Nalug-e, ayom yam timu vu sa, om vong benim vesa rak. Om genah megena los ayom sepëp.”

⁴⁹ Yesu nahën nevengwëng vu avëh, log mehöti vu dub ala ben meverup nër vu dub ala sënë bē, “Nalum diik ya, om su gweko Tatovaha mala seggi!”

⁵⁰ Yesu ngo gagek sënë rëḵ nër yah bē, “Su newam jak, gaḵ ayom nam timu vu sa mu, loḵ mëm nalum rëḵ vesa doḵ nah.”

⁵¹ Lob Yesu tōḵ ya ggev lo ben, lob nërin alam pin bē su dedoḵ na beggang ayo geving yi. Gaḵ yik ḵo Pita lööho Jon lu Yakobus ving hurmahen ama lu ata mu bedeloḵ ya.

⁵² Galam yō medo denesu medenesis sir in, loḵ Yesu nër vu sir bē, “Ham su ngu. In sënëḵ su diik rë, gaḵ yik neggëp yiing mu.”

⁵³ Loḵ denöp rak yi, in derak ni bē diik ya verök yi.

⁵⁴ Rëḵ Yesu jom loḵ avëh mahen nema getahi bē, “Avëh mahen-e, kwedi jak!”

⁵⁵ Lob avëh mahen lo anon to meloḵ yah, log kedi rak pevis. Lob Yesu nër vu sir bē, “Ham bo nos la vu yi mega.”

⁵⁶ Lob avëh mahen ata lu ama ḵenuj ya mederanga nemaj. Loḵ Yesu vo ḵoo vu luho bē luho su na denanër ngaa sënë vu mehöti.

9

Yesu Vo Huk Vu Sinarë Nemacluho-mevidek-luu (Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Log tahi hur maluh nemadluho-bevidek-luu lo deyam vu yi bevo niwëek vu sir in bē denoh vu bedegetii memö geto dena, gedegevong meniraksën nama na.

² Log vong sir ya in bē denanër gagek jak Anutu-yi-nyëg, gedegevong balam nijraksën nijvesa jak nah.

³ Log nër vu sir bē, “Ham na, rëḵ mu ham su gweko ḵupeḵ sepa ham. Ham su natohin atoheng, ga, gweje vahek, ma gweko nos, ma monë sepa. Geham su gweko röpröp luu luu sepa.

⁴ Log nabë mehöti geḵo ham luu luu sënë doḵ na yi beggang megegin ham, og ham naḵööḵ doḵ beggang timu saga rot beham nom jak.

⁵ Gaḵ nabë su degeko ham dok na hir beggang rë, og ham tetëhin kebus in vahamin in dejak ni nabë devong paya, log ham na jak.”

⁶ Nër nebë sënë ggovek, log ya deyoh vu nyëg pin. Bedenenër Bengö Nivesa rangah, gedenevong balam nijraksën nijvesa neraḵ yoh vu nyëg pin.

Herot Ngo Yesu Bengö
(Mt 14:1-2; Mk 6:14-16)*

⁷ Log dob ala Herot* ngo ngaa pin sën Yesu nevong lo bengö, lob kwa neya ngahi in mehö la denenër bë Jon kedi vu bedub ggökin.

⁸ Log la denenër bë Elia yom verup. Log la denenër bë alam sën denenër gaḵek rangah wirek lo ti kedi rak yah ggökin.

⁹ Rëḵ Herot* nër bë, “Joneḵ sa ketöv kwa lo. Gaḵ maḵ mehö re sën sa nehango bengö nebë agi?” Lob kwa nevo bë gelë yi jak mala.

*Yesu Vet Alam 5,000
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-34; Jn 6:1-13)*

¹⁰ Sinarë lo deya geyom deverup, lob denër ngaa pin sën devong lo vu Yesu. Lob ḵo sir rak belosho yö detah sir ya nyëg-yumeris ti dus vu Betsaida.

¹¹ Loḵ alam saga derak ni lob desepa yi medeya. Ya detök vu yi, lob vengwëng vu sir los kwa vesa, benër Bengö Nivesa rak sën Anutu bë natu ala megegin sir lo. Genevong balam nijraksën nijvesa neraḵ ving.

¹² Log sehuk luḵ, lob yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu lo ya denër vu yi bë, “Gwevong alam sënë dena in dedok na beggang-bu böp los mahen sën denedo dus dus lo bena degëp, in denatök vu nos lu ngaa rë. In hil nado sënëḵ nyëg-yumeris tahsën.”

¹³ Rëḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham ngo rëḵ bet sir.” Loḵ denër yah bë, “Nos ngahi su nedo vu he rë. Gaḵ yik brët nemadvahi ga, gël luu mu nedo. Ma he yoh vu bë ana bago nos in alam pin sënë?”

¹⁴ In alam ngahi rot denedo bemaluh yoh vu 5,000.

Loḵ Yesu nër yah vu yi hur maluh lo bë, “Ham nanër vu sir nabë sir mehödahis luu menemadluho demedo jak yu ti ti.”

¹⁵ Yi hur maluh devong nebë sënë balam pin to denedo.

¹⁶ Log Yesu ḵo brët nemadvahi ga, gël luu lo rak, gevarah mala rak yaḵek gejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu; log debu bevo vu yi hur maluh lo bë na debo gelek alam.

¹⁷ Lob sir pin degga meyoh vu, log desupin vahi sën nedo lo loḵ ya sap nemadluho-bevidek-luu.

Pita Nër Yesu Rangah Bë Yi Mehö Sën Anutu Ggoin Raḵ In Bë Geko Hil Nah

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸ Lob buk ti rë lob Yesu medo nejom raḵ, geyi hur maluh denedo ving yi, lob loḵ tepëḵ in sir bë, “Alam denenër sa bë sa re?”

¹⁹ Loḵ denër yah vu yi bë, “Sir la denenër hong bë Mehöneripek-alam Jon. Gela denenër hong bë Elia. Gela denenër bë alam-denenër-gägek-rangahsën wirek ti kedi raḵ yah ggökin.”

²⁰ Loḵ loḵ tepëḵ in sir ggökin bë, “Gaḵ hameḵ nenër bë sa re?” Loḵ Pita nër yah bë, “Anutu yi Kerisi* hong.”

Yesu Nër Rangah Bë Rëḵ Nadiiḵ Gekedi Jaḵ Nah

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²¹ Lob Yesu vo ḵoin niwëëḵ vu sir bë, “Om ham su na nanër gägek sënë rangah vu mehöti.”

²² Log nër ving bë, “Mehönon Nalu rëḵ geko maggin ngahisekë, galam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi lo rëḵ degeruu demij vu yi, gerëḵ dengis yi menadiiḵ, gebuk natu löö loḵ kedi jaḵ nah gökin.”

²³ Log nër vu sir pin bë, “Mehöti bë natu sa hur, og kwa birek in yi gekerë yi kelepeḵo* noh vu buk metamuin sa.

²⁴ Mehöti bë kwa bo yi begegin nivesa, og rëḵ anon mala nama. Gaḵ mehöti bë kwa birek in yi menadiiḵ in sa, og rëḵ na medo mala-tumsën.

²⁵ Gaḵ nabë mehöti yö geko yi jaḵ in ngaa dob yi pin bemedo loḵ nadiiḵ, og yi ngaa sënë rëḵ doḵ vu yi nabë va?

²⁶ Log nabë mehöti göneng in mehönon bedah sa los sa gägek vun, og Mehönon Nalu rëḵ dah yi vun doḵ buk sën nom los Ama yö niwëëḵ garë böpata, gelos angër vabuung nij wëëḵ gevunek vunëḵ yaḡek yi lo.

²⁷ Sa nanër vu ham yönon nabë alam sën denare agi vahi su rëḵ denadiiḵ rë, gaḵ rëḵ nahën demedo medegelë gAnutu nam in gegin hil.”

Yesu Navi Agga Ngwë Raḵ

(Mt 17:1-13; Mk 9:2-13)

²⁸ Yesu nër gägek sënë ggovek bebuk nemadvahi-mevidek-löö ya ggovek, loḵ ḵo Pita lööho Jon lu Yakobus medeya ḵedu, in bë najom jaḵ.

²⁹ Medo nejom raḵ, lob mala agga ngwë raḵ, geyi röpröp veroo meris nebë davës.

³⁰ Log pevis bemehö luu yam vare denevengwëng ving yi. Yik Moses lu Elia.

³¹ Luho deyam los nij ḵapiik, meyam denenër ngaa pin sën Yesu rëḵ gevong gëp Yerusalem begovek genah mena lo tato vu yi.

³² Pita lööho malaj neggëp pangsen rot bë degëp yying. Rëk su deneggëp yying rë, lob delë Yesu niḱapiik ving mehö luu sën lööho denare lo.

³³ Lob luho bë degevu Yesu gedenah jaḱ, lob Pita nër vu Yesu bë, “Sa alaḱ-e! He nado mehalë ngaa sënë om mëm nivesa rot. Om he dev numeng löö: Ti vu hong, gengwë vu Moses, gengwë vu Elia.” Pita su kwa vo mero rë, gaḱ newa raḱ om pevis menër nebë sënë.

³⁴ Nahën nenër gägek sënë, log beggob ti yam kebu sir. Loḱ yam rot beggërin sir, lob newaj raḱ rot.

³⁵ Log gägek ti yam loḱ beggob ayo bë, “Sënëḱ sa nalug. Sehooin yi raḱ ggovek ya. Om ham gwebë nengamin vu yi.”

³⁶ Dengo gägek sënë ggovek, log delë bë Yesu yö ti nedo. Lob ayej ma gesu denër ngaa sën delë agi lo vu mehöti loḱ buk saga rë.

Yesu Vong Behurmahen Ti Sën Memö Negwang Ya Yi Lo Nivesa Raḱ Yah

(Mt 17:14-21; Mk 9:14-29)

³⁷ Log heng to, lob sir vu ḱedu beyah deto, loḱ alam yu böpata ti yam debu Yesu ggëp aggata.

³⁸ Lob sir ti pevis metahi ya bë, “Tatovaha, sa ḱetaḱ vu hong nabë gwelë sa nalug aguu sënë. In yik sa nalug perurek anon timu.

³⁹ Rëḱ memö nipaya ti nepesöng raḱ yi pevis avuti, lob nengeek böpata. Log memö sënë nesesesin raḱ yi pangsen rot lob nyë ḱataḱ netung. Beyö nevasap yi rot, gesu nevu yu pevis rë.

⁴⁰ Lob sa verup su vu hong hur maluh lo bë degetii memö nipaya sënë geto mena, rëḱ ma gesu deyoh vu rë.”

⁴¹ Loḱ Yesu nër yah bë, “Oo ham alam vu buk sënë, ham ayomin su neyam timu rë, log ham ayomin su neggëp niröp rë. Om sëḱ nahën medo geving ham buk va la geving meḱerë ham maggin-a? Maam gweḱo nalum nam.”

⁴² Hurmahen sënë nahën neya vu Yesu, log memö lo tē yi to mesap nyëḱ, genesesesin raḱ yi pangsen. Loḱ Yesu petupek raḱ memö lo, gevong behurmahen nivesa raḱ, log vong yah vu ama.

⁴³ Lob alam pin delë Anutu niwëek sënë, lob delëk anon mederanga nemaj.

Yesu Nër Netu Beron Luu Bë Rëḱ Nadiik

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Nahën medo mekwaj neya ngahi in ngaa pin sën Yesu nevong agi, log Yesu nër vu yi hur maluh lo bë,

⁴⁴ “Ham gwebë nengamin vu gägek sënë megwero! Nahub rëḱ rëḱ debo Mehönon Nalu doḱ na mehönon nemaj.”

45 Rêk su derak gagek sënë ni rë. Gagek sënë degwa vun yi in sir, besu kwaj tok vu rë. Rêk deggöneng in yi gesu delok tepëk in degwa rë.

Hur Maluh Yö Delok Tepëk In Sir Bë Re Böp Kesuu-a?
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

46 Log yi hur maluh deko gagek ti rak medemehoo sir in bë sir ti tena böp kesuu sir vahi.

47 Lok Yesu rak gagek sën kwaj nevo lok ayoj lo ni, lob ko hurmahen ti yam nare ving yi

48 genër vu sir bë, "Mehöti bë kwa bo sa begevong nivesa vu hurmahen teka nabë sënë, og nevong nivesa vu sa. Log mehöti sën gevong nivesa vu sa lo, og nevong nivesa vu yi sën vong sa meseyam lo. Om ham ti sën dahun yi benevong nivesa vu ham pin lo, og tu böp vorot ggëp Anutu mala.

Mehöti Bë Su Ngis Begö Vu Ham Rë, Og Ham Alam Yi
(Mk 9:38-40)

49 Lok Jon nër yah vu yi bë, "Sa alag-e! He halë mehöti genenër arëm los niwëek benetii memö to deneya, lok he nërin yi in hil los su nesepa hil rë."

50 Rêk Yesu nër yah vu sir bë, "Ham su nanërin yi, in mehöti sën su nelë ham paya rë lo, og nelok vu ham."

Samaria La Deggërin Nyëg Gedetii Yesu*

51 Buk sën Anutu geko Yesu jak nah yagek lo dus rak, lob Yesu kwa verok rak bë na Yerusalem.

52 Lob vong yi hur maluh luu medeko gagek mugin meya delok ya Samaria* hir nyëg ti in bë degero ngaa vu yi.

53 Rêk alam vu nyëg sagu nij lël bë su rêk degek Yesu dok na hir beggang rë. In derak ni bë yö rêk berup na Yerusalem.

54 Hur maluh luu sënë, Jon lu Yakobus, delë ngaa sënë, lob luho denër bë, "Mehöböp, mak hil tahi nengwah vu yagek duk nam ga alam sënë?"

55 Lok Yesu ggërin yah bevong gagek rak luho.

56 Log deya rak medeya beggang-bu ngwë.

Alam Sën Denevongin Bë Desepa Yesu Lo
(Mt 8:19-22)

57 Nahën medo deneyök aggata, lob mehöti nër vu Yesu bë, "Nyëg pin sën gena lo, og sek sepa hong mena geving."

58 Lok Yesu nër yah vu bë, "Anöösik lej neggëp, gesok newisej nedo, gak Mehönon Nalu, og ben sën gëp dok lo ma."

59 Log nër vu mehö ngwë bë, "Genam gesepa sa." Lok nër bë, "Amag nadiik besedev rë lok mëm."

60 Lok Yesu nër vu bë, "Alam diiksën yö rêk dedev hir heljeng. Gak hong, og gena genanër gagek jak sën Anutu natu ala megegin hil lo."

⁶¹ Loḵ mehō ngwē nēr vu yi bē, “Mehōböp, sa hevongin bē nōḵ sepa hong, om genaḵōōḵ gesenah najom sa alam nemaj rē.

⁶² Loḵ Yesu nēr vu bē, “Mehō sēn ḵo huk rak rēḵ kwa luu luu in lo, og su yoh vu bē doḵ na Anutu-yi-nyēḡ rē.”

10

Yesu Vong Alam Mehōdahis Löö Benemadluho Ya In Bē Gevong Yi Huk

¹ Ggovek, log ggooiin alam 70 rak ving, bevong sir luu luu demuḡin medeya nyēḡ böp los mahen pin sēn rēḵ na lo.

² Log peggin gāḡek menēr vu sir bē, “Nos ngāhiseḵē anon loḵ menedo huk anon, rēḵ alam sēn deketöv medengupin lo su ngāhi rē. Om ham kwetaḡ vu huk ala nabē gevong yi hur na debo yi nos medengupin nom.

³ Om ham na jaḵ. Rēḵ mu ham gwengo rē, sa nehevong ham ya nebē sēn sipsip deneloḵ ya anöö bemēn avij.

⁴ Om ham su banuh jej monē-yi ma, gweje vahek ma, gweḵo suu sepa. Geham su bengwēng in alam medenajom ham ahon doḵ aggata.

⁵ Nabē ham doḵ na beggang ti, og ham bengev jaḵ in sir menanēr namuḡin nabē sēnē, ‘Alam beggang ayo ti sēnē ayoḡ ḡēp revuh.’

⁶ In lob nabē mehōti nedo ayo revuh loḵ beggang saga, og ham gāḡek semusēn saga rēḵ semu yi. Rēḵ nabē sir ti su nebē saga menedo rē, og ham gāḡek sēn ham nēr ya lo, yō rēḵ pekwē menom semu ham.

⁷ Log yik ham naḵōōḵ doḵ beggang timu saga, beham gwa los nanum ngāa sēn denevong vu ham lo. In mehō sēn nevong huk lo, og netōḵ rak nyēvewen rak yi huk. Gaḵ ham su medo mepesōng doḵ beggang ti ti lo.

⁸ Nabē ham doḵ na nyēḡ böp ti, lob degeḵo ham na vu sir, og ham gwa nos sēn debo vu ham lo.

⁹ Geham gwevong behir alam nijraksēn nijvesa jaḵ. Geham nanēr nabē, ‘Anutu yi nyēḡ vongin anon jaḵ.’

¹⁰ Gaḵ nabē ham doḵ na nyēḡ böp ti, rēḵ su degeḵo ham na vu sir rē, og ham kwedi mena bare na nyēḡ saga yi aggata nyē, genanēr nah vu sir nabē,

¹¹ ‘Ham nyēḡ sēnē dob kebus gga rak he vahamin, rēḵ mu he netetēhin yōḵ vu ham. Rēḵ mu ham ngo kwamin bo rē, in Anutu yōḵ dus rak ham ggovek ya, rēḵ ma geham nimin lēl in.’

¹² Sa nanēr vu ham nabē: Vu Buk-tamusēn, og alam vu nyēḡ nebē sēnē rēḵ denatōḵ vu maggin böp rot kesuu alam Sodom.”

Yesu Nër Bë, “Gëpin Alam Nyëg Vahi Sën Su Deggërin Sir Rë Lo”
(Mt 11:20-24)

¹³ “Wöp-o! Ham Korasin! Gëpin ham! Log ham Betsaida! Gëpin ham! Bë mehöti gevong ngaa böp gëp alam Ture los Sidon hir nyëg nabë sën sa hevong loḵ ham nyëg agi, og rëḵ ayoj maggin in devong ngaa nipaya medegërin sir nom medegeyeh vahek duum gedebö rarii medemedo doḵ vewev degwa.

¹⁴ Om doḵ buk-nyëvewen-yi, og ham rëḵ gweḵo maggin böpata rot kesuu alam Ture los Sidon.

¹⁵ Log ham Kapernaum, ham bë kwerë ham jaḵ na vavunë? Ma! Ham rëḵ duḵ na Nyëg-nengwah-yi.”

¹⁶ Log nër vu yi hur maluh lo bë, “Mehöti bë gengo ham ayemin, og sagaḵ nengo sayeg. Log mehöti bë geruu demi vu ham, og sagaḵ neruu demi vu sa ving. Log mehöti bë geruu demi vu sa, og yiḵ neruu demi vu Mehö sën vong sa meseyam lo.”

Hur Mehödahis Löö Benemadluho Sën Vong Sir Ya Lo Yom Deverup

¹⁷ Ggovek, galam 70 lo yom deverup, lob kwaj vesa rot gedenër bë, “Mehöbö, he nër arëm, lob memö nengaj yes ving meto deya.”

¹⁸ Lob nër vu sir bë, “Èë-ë sa nehalë gevong bë Satan vës vu yagek nebë davës meyam sis yi.

¹⁹ Ham ngo! Sevo niwëëk vu ham, om ham yoh vu bë baḵë nyël los veveeyagek böp, geham yoh vu bë dahun Satan yi ngaa vahi pin sën gevong begö vu ham lo, gengaa ti su yoh vu bë gevong paya vu ham rë.

²⁰ Rëḵ mu ham su napisek in sën memö nengaj yes vu ham ayemin lo rë, gaḵ ham napisek in dekevu ham arëmin ya neggëp yagek vorot.”

Yesu Kwa Vesa Bahë Nivesa Vu Ama Anutu
(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Loḵ buk saga Anon Vabuung vong beYesu kwa vesa rot, lob jom raḵ bë, “Oo Amag, hong Mehöbö vu yagek los dob. Sa ahëg nivesa vu hong, in ngaa sënë neggëp vunsën in alam sën deneluk dub böp lo los alam los kwaj, gaḵ getato vu alam sën su deneluk dub böp rë lo mu. Yönon Amag, in yiḵ ngo kwam nevo bë gwevong nabë saga in nivesa.”

²² Log nër ving bë, “Amag tung ngaa pin loḵ yam sa nemaḵ ggovek ya. Log mehöti su raḵ Nalu ni rë, gaḵ Ama yö timu raḵ ni. Log mehöti su raḵ Ama ni rë, gaḵ yiḵ Nalu yö timu raḵ ni. Galam sën Nalu tato Ama vu sir lo, og derak ni ving.”

²³ Lob Yesu ggërin yah menër vu yi hur maluh mu bë, “Alam sën denelë ngaa sën ham nelë rak malamin agi, og kwaj vesa.

²⁴ Yönon, sa nanër vu ham nabë: Wirek og alam-denenër-gagek-rangahsën ngahi galam-los-bengöj ngahisekë dene-tung malaj in bë degelë ngaa sën ham nelë agi, rëk su denelë rë. Gedenebë nengaj in bë degengo gagek sën ham nengo agi, rëk su denengo rë.”

Mehö-horek-yi Loḵ Tepëḵ In Horek Sogek

²⁵ Nebë saga lob alam-horek-yi ti kedi rak in bë seggi yi. Lob loḵ tepëḵ vu yi bë, “Tatovaha, sëḵ gevonḡ va in lob sa medo malaḡ-tumsën degwata los degwata?”

²⁶ Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah vu yi bë, “Dekevu gagek nebë va meneggëp loḵ horek meḡetevin-a?”

²⁷ Loḵ mehö saga nër yah vu bë, “Ahëm geving Mehöböp hong Anutu los ayom dahis bekenum los dahis, gahëm geving yi los nim wëëk pin, gekwam los dahis na vu yi timu. Log ahëm geving alam sën denedo dus vu hong nabë sën ngo ahëm neving hong lo.”

²⁸ Lob Yesu yogekin bë, “Sagaḵ genër ya meyoḡ vu. Gwevonḡ nabë saga, og mëm rëḵ gemedo malam-tumsën degwata los degwata.”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Ti Raḵ Samaria Ti In Bë Tateḵin Alam Sën Denedo Dus Vu Hil*

²⁹ Rëḵ mehö saga vongin bë tato yi nabë yi mehö nivesa, lom sën loḵ tepëḵ yah vu Yesu bë, “Alam sën denedo dus vu sa lo, og sir maḵ re lo?”

³⁰ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Mehöti vu Yerusalem meneluk meneya in bë na Yeriko. Lob alam-begö-hodeḵ la detöḵ rak yi loḵ aggata, lob desis yi bedus rak bë nadiik geneggëp loḵ aggata nenga. Log deggodeḵ yi tob lu ngaa pin bedeya.

³¹ Loḵ alam-deneḵo-seriveng ti tetuu aggata saga beya meto, lob lë mehö saga, rëḵ ma geyö yoh aggata nenga vahi bekesuu meya.

³² Log alam Levi* ti yik vong nebë saga. Ya meto aggata saga belë yi geneggëp, rëḵ yoh aggata nenga vahi, bekesuu meya.

³³ Loḵ mëm Samaria* ti medo netamu beya meto belë mehö saga geneggëp, lob kwa pesivin yi.

³⁴ Lom to meya dus vu yi berikin wain los wël* rak begö nyë, geteta. Log tung yi rak ya yi dogi, beḵo meya mebë loḵ ya vatëveḵ-bej ti begin yi nivesa.

³⁵ Log heng to, lob vo kina luvu vu mehö sën negin vatëveḵ-bej lo, genër vu yi bë, ‘Gwegin mehö sënë nivesa. Genabë monë sënë su yoh vu rë lob gebasap hong monë la jaḵ geving, og sëḵ nom geto, lob mëm sebo doḵ nah hong monë.’

³⁶ Nebë saga, om kwam nevo bē mehō löö sēn deyoh aggata agi ti tena vong yoh vu nebë sēn nedo dus vu mehō sēn devasap yi agi?”

³⁷ Lob mehō-horek-yi lo nēr yah bē, “Mehō sēn kwa pesivin yi lo.” Lob Yesu nēr vu bē, “Om gena jak, log yik gwevong nabë saga.”

Marta Luho Maria

³⁸ Loḵ tum ya medo deneko loḵ beya deverup beggang-bu ti, lob Yesu loḵ ya, lob avēh ti arē nebë Marta ḵo yi loḵ ya ben.

³⁹ Log Marta ari ti nedo barē nebë Maria. Lob Maria verup nedo loḵ Mehöböp vaha menebë nenga vu yi gagek.

⁴⁰ Rēḵ Marta og nevong huk ngahi in neyeh nos lu ngaa, om kwa neya vu ngaa aggagga. Nevong nebë sēnē, lob ya menēr vu Yesu bē, “Mehöböp, arig vuu sa gesengo ti nehevong huk böp meneheyeh nos. Ma su kwam nevo sēnē rē? Om genanēr vu Maria nabë nam doḵ vu sa.”

⁴¹ Loḵ Mehöböp nēr yah vu yi bē, “Marta, Marta, kwam neya ngahi genewam neraḵ in ngaa ngahiseḵē.

⁴² Rēḵ mu hil naraḵ vu in ngaa timu, lob Maria ḵo ngaa nivesa sēnē ya vu yi ggovek ya, lob hil su rēḵ abo ngaa nivesa sēnē vēr in yi rē.”

11

Hil Najom Jak Nabë Sēnē

(Mt 6:9-15; 7:7-11)

¹ Buk ti lob Yesu medo nejom rak loḵ nyëg len ti. Jom rak ggovek, loḵ yi hur maluh ti nēr vu yi bē, “Mehöböp, getahu he doḵ jomraksēn nabë sēn Jon netahu yi hur maluh wirek lo.”

² Loḵ nēr yah vu sir bē, “Bē ham najom jak, og ham nanēr nabë sēnē:

‘Amag,

arēm yō gëp vabuung.

Gemehönon pin degurek babum.

³ Gebo nos vu he noh vu buk pin.

⁴ Log gedahun he ngaa nipaya na.

In he ngo nedahun mehönon pin hir ngaa nipaya sēn denevong vu he lo ya.

Log su gweli he na vu pelëpinsēn.’ ”

⁵ Log nēr vu sir ving bē, “Maḵ bē ham ti kedi mena vu yi alam ti doḵ buk vuheng menanēr vu nabë, ‘Sa mehō-e! Gebo brët löö vu sa rē,

⁶ in sehög vatëveḵ ti medo meyam benahēn neverup vu sa, lob nos teka su nedo vu sa in bē ga rē.’

⁷ Loḵ yi alam ti sēn lo maḵ rēḵ nanēr nah vu yi nabë, ‘Su gegwee vu sa. In sa vehii reping beniwëëḵ rak gehe los

hurmahen ahëp yiing ya; om sa su yoh vu bë rëk kedi menök bo ngaa ti vu hong rë.

⁸Rëk mu sa nanër vu ham nabë: Mak su rëk kwa bo yi mehö saga nabë bo vu yi rë, rëk mu netahi menegeyeh lok, om rëk kedi mebo ngaa pin sën nerak vu in lo vu yi.

⁹Om sa nanër vu ham nabë: Bë ham kwetag ngaa vu Anutu, og rëk bo vu ham. Geham bë sero ngaa, og ham rëk natök jak. Geham bë pepa jak reping, og Anutu rëk tahnin vu ham.

¹⁰In alam pin sën deneketag ngaa vu Anutu lo, og nevo vu sir. Galam sën denesero ngaa lo, og denetök vu. Galam sën denepepa rak reping lo, og Anutu netahnin vu sir.

¹¹Bë ham ti nalu ketag nos vu ama, og mak rëk bo gelöng ti vu yi? Ma bë ketag gël vu yi, og mak rëk bo nyël ti vu yi? Ma!

¹²Log bë nalu ketag kökrëeh gahis ti vu ama, og mak ama rëk bo veveeyagek ti vu yi? Rëk nama!

¹³Ham alam nimin paya rëk ham nevo ngaa nivesa vesa vu nalumin lo. Gaç Amaç sën nedo yagek lo nevong ngaa nivesa rot kesuu ham, om rëk bo Anon Vabuung vu alam sën deneketag vu yi lo."

Denër Bë Yesu Nevong Huk Rak Belsebul Niwëek
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)*

¹⁴Yesu tii memö kwa ngengöleng ti to meya in mehöti, genevengwëng nivesa. Lob alam kwaj neya ngahi mederanga nemaj.

¹⁵Rëk sir vahi denenër bë, "Netii memö to deneya rak memö hir ala Belsebul* niwëek."

¹⁶Gesir vahi kwaj nevo bë deseggi Yesu, lom denër vu bë gevong ngaa böp yagek yi ti medegelë.

¹⁷Rëk rak ayoj ni, lob nër vu sir bë, "Bë alam dob timu debasuh sir bedengis sir, og hir nyëg rëk nabumeng na. Log alam degwa ti bë debasuh sir medengis sir, og rëk arëj nama na.

¹⁸Om nabë Satan losho yi alam debasuh sir na yu luu medengis sir, og hir nyëg rëk gëp niwëek nabë va? Senër sënë in ham nër bë sa nehetii memö rak Belsebul* niwëek.

¹⁹Rëk bë Belsebul* nelok vu sa yönon besa nehetii memö to deneya, og mak re nelok vu ham alam besën denetii memö to deneya agi? Om ham alam saga degengo ham gagek sagi medeseggi rë.

²⁰Rëk mu nabë Anutu nema nelok vu sa, besa nehetii memö lo, og saga tato bë Anutu yam vu ham ggovek ya in bë gegin ham.

²¹Nabë mehö niwëek ti medo los ngaa-begö-yi megegin yi beggang nivesa, og yi ngaa pin yö nedo nivesa.

²²Rëk mu nabë mehö los niwëek ngwë niwëek kesuu yi beberup ngis yi medahun na, og nevo yi ngaa-begö-yi sën kwa

nevo bē rēk doḵ vu yi lo vēr, betum bo yi ngaa pin vēr bebo gelek yi alam.

²³ Mehōti sēn su nelok vu sa rē lo, og nesis begō vu sa. Gemehōti sēn su nelok vu sa menesupin sipsip ving rē lo, og netii sir meya denepalēt loḵ.”

*Yesu Nēr Gagək Peggirinsēn Raḵ Memō Sēn Neyom Ggōkin
(Mt 12:43-45)*

²⁴ “Memō nipaya sēn to neya in mehōnon ti lo, og to meya medo neyoh nyēg nivevo menesero nyēg len ti in bē sewah dok. Rēk su netok vu rē lob nenēr bē, ‘Maam saḵ nah mena galē beggang sēn sa nado loḵ wirek lo rē.’

²⁵ Lob yah verup rēk nelē bē desekee beggang sēn lo bedevunek vu menedo meris.

²⁶ Lob rengō yi beyah ḵo memō nemadvahi-bevidek-luu sēn denevong ngaa nipaya rot medenekesuu yi lo, beyom denedo loḵ beggang sēnē. Lob mehō sēn nedo paya wirek lo, mēm nedo paya ya verok yi rot.”

Alam Sēn Kwaj Vesa Lo

²⁷ Alam yu böpata denedo, geYesu nenēr gagək sēnē, loḵ avēh ti nare loḵ sir vuheng bepisek in bē, “Avēh ti sēn ḵo hong wirek, bevo rur vu hong lo, maḵ yō nedo los kwa vesa.”

²⁸ Rēk Yesu nēr yah bē, “Rēk mēm alam sēn denengo Anutu yi gagək agi medenesepa loḵ lo, og mēm kwaj vesa rot mekesuu yi.”

*Alam Detahi Bē Degelē Ngaa Böp
(Mt 12:38-42; Mk 8:12)*

²⁹ Log alam ngahiseḵē denesup sir yam ggök ggōkin rot, lob nēr vu sir bē, “Alam vu buk sēnē og sir alam nij paya, om deketag bē degelē ngaa böp yagek yi. Rēk mu sa su rēk tato ngaa böp ti vu sir rē. Gaḵ yik sēḵ tato ngaa böp nabē sēn Yona lo mu vu sir beggovek.

³⁰ Wirek alam Nineve delē ngaa böp sēn tok vu Yona lo mederaḵ ni medeggērin sir. Om yik alam vu buk sēnē rēḵ degelē ngaa böp natok vu Mehōnon Nalu nabē saga in dejak ni medegērin sir.

³¹ Log vu Buk-tamusēn og Anutu rēḵ seggi mehōnon hir gagək, lob rēḵ avēh-los-bengō vu sēn sang neverup lo kedi bare menanēr gagək jaḵ alam vu buk sēnē nabē denevong ngaa nipaya. In wirek avēh sēnē nedo dob nenga, rēḵ yam in bē gengo Solomon* yi gagək los kwa böp. Gaḵ mehō sēn nedo gwēbeng agi kesuu Solomon*, rēḵ ham su ngo aye rē.

³² Log vu Buk-tamusēn og Anutu rēḵ seggi mehōnon hir gagək, lob rēḵ alam Nineve kedi debare medenanēr gagək jaḵ alam vu buk sēnē nabē denevong ngaa nipaya. In alam

Nineve denŋo Yona aye medeggërin sir yah vu Anutu. Gaḵ mehö sën nedo gwëbeng agi kesuu Yona, rëḵ ham su wërin ham rë.”

*Yesu Nër Bë Hil Malad Tu Hil Navid Yi Ram
(Mt 5:15; 6:22-23)*

³³ “Mehöti su netaggi loḵ ram menevun luḵ ya reek len ma, nekeyoveḵin dëḡ raḵ rë. Gaḵ netung raḵ ya reek in bë alam sën dedoḵ na beggang ayo lo degelë nyëḡ.

³⁴ Log malam tu navim yi ram. Bë malam natum in ngaa nivesa, og rangah rëḵ gegwang na navim pin los dahis. Gaḵ bë malam natum in ngaa nipaya, og navim pin rëḵ malakenu dok.

³⁵ Om gwegin hong nivesa, in rëḵ rangah sën nedo loḵ hong lo malakenu dok.

³⁶ Nabë navim pin rangah rot, gelen ti su malakenu rë, og navim pin rëḵ rangah na veröḵ nabë sën ram nejëh raḵ hong.”

Nгаа Nipaya Sën Alam Parisai Los Tatovaha Denevong Lo
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lk 20:45-47)*

³⁷ Yesu nër gageḵ sënë ggoveḵ, log Parisai* ti nër bë na mega nos geving yi. Lob ya meloḵ ya beggang ayo beya nedo ya tevor.

³⁸ Lob Parisai* sënë lë bë Yesu sesor meya nedo ya tevor menegga nos gesu ripeḵ nema rë, lom kwa ya ngahi.

³⁹ Rëḵ Mehöböḵ nër vu yi bë, “Ham Parisai*, ham neripeḵ kap los perë navi mu, gaḵ ham ayomin og hodeḵ los ngaa nipaya pup ya.

⁴⁰ Ham kwamin ma! Anutu sën nero ngaa demi lo, maḵ su nero ayo peggo ving rë?

⁴¹ Gaḵ ham dok vu alam sën deneraḵ vu in ngaa, loḵ mëm ham rëḵ nimin röḵ jaḵ los dahis.

⁴² Rëḵ mu ham Parisai*! Gëpin ham! In ham nos pin vu huk saga sën ham neḵo anon ti ti ggëḵ sën netu nemadluho lo, beham netung netu seriveng vu Anutu. Ham netung nos böḵ los mahen mahen pin nebë yesëḵ los keḵe navi, gejojeng reggu nivesa aggagga. Rëḵ mu ham nehök ngaa niröp los sën ahëmin geving Anutu lo. Yönon, horeḵ sën nebë hil abo ngaa sën netu nemadluho natu seriveng vu Anutu lo, og hil su rëḵ gevu na rë. Rëḵ mu mëm hil sepa dok ngaa böḵ sënë namugin.

⁴³ Wöp-o! Ham Parisai*! Gëpin ham! In ham ahëmin neving pangsën bë ham medo lël mala dok dub ayo geham ahëmin neving bë alam debengwëng vu ham medegeḵo ham jaḵ dok alam tabaḵ.

⁴⁴ Wöp-o! Gëpin ham! In ham nebë heljëng sën neggëḵ vunsën loḵ söv gebinë lo. Alam su deneraḵ ni rë, geyö medo deneggök ham ggëḵ vavunë.”

⁴⁵ Lob alam-horek-yi ti nër yah vu yi bē, “Genër nebë saga, om genër gagek nipaya yam raḅ he ving.”

⁴⁶ Loḅ Yesu nër yah bē, “Ham alam-horek-yi, gëpin ham ving! In ham netelë ngaa maggin raḅ ya mehõnon kwaj. Rëḅ ham ti su netelo nema ya in bē doḅ vu sir teka rë.

⁴⁷ Wöp-o! Gëpin ham! In ham ḅenumin lo desis alam-denenër-gagek-rangahsën lo wirek medediik, log gwëbeng og ham medo nelev beggang-bedub-yi nivesa vesa raḅ nedo waḅ sën denebë sekëj loḅ lo.

⁴⁸ Ham nevong nebë sënë, log ham kwamin nevo ham ḅenumin lo hir ngaa nipaya saga beham ahëmin nivesa in. In ham ḅenumin denesis alam saga, log ham nevunëḅ vu hir bedub.

⁴⁹ Nebë saga om sën Anutu los kwa böp nër bē, ‘Sëḅ gevong alam-denenër-gagek-rangahsën los sinarë la dena vu sir, lob rëḅ dengis sir la denadiik, gedegetii vahi na depalët doḅ.’

⁵⁰ Nebë saga om Anutu rëḅ nanër alam-denenër-gagek-rangahsën pin sën denesis sir wirek vu nyëdahis sën Anutu tung yaḅek los dob beyam verup gwëbeng agi degwa gëp vu alam vu buk sënë nabë desis sir ving.

⁵¹ Loḅ sën Abel diik wirek lo rot, beyam verup loḅ Sakaria sën diik loḅ jepõ degwa los dub ayo vabuung vuheng atov lo. Sa nanër vu ham yönon nabë: Anutu rëḅ nanër nabë nipaya pin nyëvewen rëḅ natõḅ vu alam sën denedo gwëbeng agi.

⁵² Wöp-o! Ham alam-horek-yi! Gëpin ham! In ham vun kii sën tateḅin aggata vu mehõnon medejaḅ gagek los kwa böp ni lo. Ham su ngo nepedi veluung avi meneloḅ ya rë, log ham newërin aggata in alam vahi sën denevongin bē dedoḅ na lo ving.”

⁵³ Lob Yesu vu beggang sënë ayo beto meyah dobnë, lob alam-horek-yi losho Parisai* nij wëëk medenevong newa newa in bē denanër gagek jaḅ yi. Lob deneloḅ tepëḅ in gagek agga ti ti vu yi pangsën in bē degengo aye.

⁵⁴ Lob deseji yi in bē denatõḅ jaḅ gagek ti berup avi, lob degevong gagek vu yi.

12

*Yesu Nër Bë Hil Gegin Hil In Ngaa Tetuhinsën
(Mt 10:26-27)*

¹ Alam ngahiseḅë raḅ neggëp mehõmehõ desup sir yam mederaḅ vu sir, log Yesu nenër vu yi hur maluh lo bē, “Ham su gwa jaḅ Parisai*, in ham rëḅ natu alam kwamin luu nabë sir.

² In ngaa pin sën neggëp vunsën lo, rëḅ natõḅ nam rangah vu tamusën. Gengaa pin sën debom meneggëp loḅ gobeng gwëbeng lo, og mehõnon rëḅ dejaḅ ni vu tamusën.

³ Nebë sënë om gagek sën ham nenër loḵ mala vahis lo, og alam rëḵ degengo jak hes. Ga, gagek pin sën ham nepa-tereng loḵ beggang ayo lo, og rëḵ debare jak telig gedetahi na rangah.”

*Yesu Nër Bë Hil Agönengin Anutu Yö Timu Bagurek Babu
(Mt 10:28-31)*

⁴“Sa mehö lo, sa nanër vu ham nabë: Ham su gönengin alam sën dengis ham navimin mu meham nadiiḵ lo. In su deyoh vu bë dengis ham anomin geving rë.

⁵ Gaḵ mëm sa tato mehö sën ham gönengin yi lo: Ham gönengin yi sën nesis mehönon medenediik, geniweëḵ neggëp beyoh vu bë rëḵ getë anoj doḵ na Nyëḡ-nengwah-yi geving lo. Om sa nanër vu ham nabë mëm ham gönengin Mehö sënë.

⁶ Log ham neraḵ ni. Alam denebago soḵ mahen nemadvahi raḵ toea luu mu, rëḵ Anutu su kwa nevirekin soḵ nebë sënë ti rë.

⁷ Gaḵ ham, og Anutu tevin ham yumin viis pin los dahis beneraḵ ni. Om ham su gönengin ham, in Anutu kwa nevo ham kesuu soḵ mahen mahen ngahiseḵë sënë menegin ham.”

*Yesu Nër Gagek Raḵ Alam Sën Denanër Yesu Arë Rangah Lo
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸“Log sa nanër vu ham nabë: Bë mehöti nanër yi rangah gëp mehönon malaj nabë sa alam yi, og Mehönon Nalu rëḵ nanër yi rangah nabë sënë gëp Anutu yi angër lo malaj.

⁹ Log bë mehöti dah sarëḡ vun in mehönon, og sëḵ dah arë vun in Anutu yi angër lo.

¹⁰ Mehöti bë nanër gagek nipaya ti jak Mehönon Nalu, og aggata neggëp in bë mëm Anutu rëḵ dahun yi nipaya sënë na. Gaḵ nabë mehöti nanër gagek nipaya ti jak Anon Vabuung, og aggata su neggëp in bë Anutu rëḵ dahun yi nipaya ti sën lo na rë.

¹¹ Log nabë alam degelë ham paya in sën ham nesepa loḵ sa lo medegeḵo ham na dub-supinsën-yi ayo, gevu gavman, gevu alam sën detu ggev lo, og ham su newamin jak nabë, ‘Maḵ hil rëḵ nanër gagek nah nabë va? Ma hil rëḵ nanër gagek re?’

¹² Gaḵ doḵ buk saga, og Anon Vabuung yö rëḵ gevong gagek sën ham nanër nah lo vu ham.”

*Gagek Peggirinsën Raḵ Mehö-los-bengö-ggoreksënKwa Masën
Ti*

¹³ Alam yu böpata sën yam denedo lo ti nër vu Yesu bë, “Tatovaha, genanër vu arig nabë basuh alu amamin yi ngaa pin begevong vahi vu sa.”

¹⁴ Rëḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Sa mehö-e! In re ggooiin sa raḵ in bë sa gango ham gagek, ma sebo ham ngaa gelek-a?”

15 Log nër vu sir ving bë, “Ham gwegin ham! Beham kwamin bo in ham rëk malamin anon in ngaa ngaa. In mehöti sën yi ngaa ngahisekë lo, og su rëk medo mala-tumsën jak yi kupek rë.”

16 Lok tatekin gagek ngwë ggökin vu sir bë, “Mehö-los-bengö-ggoreksën ti yi nos anon lok rot menedo huk anon.

17 Lob mehö-los-bengö-ggoreksën sënë kwa nevo lok ayo bë, ‘Sëk gevong nabë va? Sehög beggang su yoh vu bë sa getung nos anon pin sënë dok nam rë.’

18 Lok nër bë, ‘Maam sa gevong nabë sënë: Sëk kevoh sa jök pin na, gesedev böp böp dok nah. Lob mëm sëk ngupin wit* gahis los sa ngaa nivesa vesa pin jak na jök sënë.

19 Log mëm sëk nanër vu sa nabë, “Ma sa in-a! Sesupin ngaa ngahisekë beyoh vu ngebek ngahisekë rot. Om sëk sewah bemedo mega los nanum kwag vesa vesa.” ’

20 Rëk Anutu nër vu yi bë, ‘Kwam ma rot! Rëk genadiik pehi buk sënë. Log ngaa pin sën gesupin menedo lo, og rëk natu re yi ngaa?’

21 Om alam sën yö kwaj neya vu hir ngaa mu gesu kwaj neya vu Anutu rë lo, rëk nabë saga.”

*Yesu Nër Bë Hil Su Newad Jak Bekwad Na Ngahi
(Mt 6:25-34)*

22 Log Yesu nër vu yi hur maluh lo bë, “Nebë saga om sa nanër vu ham nabë: Ham su newamin jak in ham medok tepëk nabë, ‘Hil rëk aga va?’ Geham su newamin jak in navimin nabë, ‘Hil rëk kebu navid jak va?’

23 In hil anod kesuu nos gehil navid kesuu tob.

24 Om ham kwamin bo sok lo rë. Su denehin nos gahis rë, gesu denerur anon medenesupin rë. Hej jök los beggang sën degetung anon dok lo ma. Rëk Anutu nevet sir. Gağ ham mehönon, og ham kwesuu sok lo yönon!

25 Nabë ham ti kwa bo nabë geğo yi buk sën medo mala vesa lo seggi berup na teka geving, og mağ yoh vu bë rëk gevong-a?

26 Ma! Ham su yoh vu bë gwevong ngaa mahen teka nabë sënë rë, om ham su newamin jak in ngaa vahi.

27 Ham kwamin bo sesik talohok sën nekwek pahup ayo lo rë nabë denerak nebë va? Su denevong huk rë, besu denevasu tob rë. Rëk mu sa nanër vu ham nabë: Wirek Solomon* los yi vuneğ vuneğ niğapiik neggërin yi, rëk mu ti su nivesa nebë sesik sënë rë.

28 Yönon, Anutu negin vos sën nare gwëbeng gerëk dekesik neheng medebesi jak na nengwah agi nivesa. Om nebë va sën ham su ayomin neya timu vu Anutu rë-ë? Ham jak ni nabë Anutu rëk gëgin ham nivesa geving kesuu vos saga.

²⁹ Om ham su newamim jak medok tepək in ham nabë ham rëk gwa va los nanum va? Geham su medo mekwamin na ngahi.

³⁰ In alam dahis vu dob yik kwaj nevo ngaa pin sënë pangsën bë denatök vu. Gak ham Amamin vu yagek rak ni ggovek ya bë ham nerak vu in ngaa nebë sënë.

³¹ Gak mëm ham malamin sepa nabë Anutu natu ala begegin ham, lob mëm rëk bo ngaa pin saga vu ham geving.”

*Yesu Nër Bë Hil Angupin Ngaa Nivesa Gëp Yagek
(Mt 6:19-21)*

³² “Ham sipsip yu mahen teka sënë, ham su göneng! Gak ham Amamin vu yagek joo gagek menare vorot bë ham rëk natu alam-los-bengömin beham medo nivesa geving yi.

³³ Ham gwevong ham ngaa pin balam debago, lob ham bo monë sën ham gweko jak lo vu alam sën denerak vu in ngaa lo in dok vu sir. Ham sero jej-monë-yi sën su rëk siis jak rë lo. Geham ngupin ngaa nivesa vesa gëp yagek, in vu yagek og ngaa su mala nema rë galam hodek su deyoh vu bë dena dus jak rë, gejeluj su nelok rë.

³⁴ Nyëg sën ham ngupin ham kupek bemedo dok lo, og ham rëk gwëp natumin.”

Yesu Nër Bë Hil Gero Hil, Bemede Gegin Yesu Duk Nom

³⁵ “Ham gwevëh ham tob dus, beham baku ahon jak kabi, geham taggi dok ram, bemedo gwegin Yesu duk nom.

³⁶ Ham gwevong nabë sën hur denegin hir alam in ya nos böp sën maluh ti lu venë denejom nemaj gerëk nom geto lo, om denegin yi in bë pepa jak reping, og detahinin pevis in yi.

³⁷ Nabë alaj nom geto begelë genahën medo denetum, og hur lo sënë rëk kwaj vesa. Sa nanër vu ham yönon nabë: Alaj yö rëk gevëh tob nos yi gërin yi, log mëm nanër vu sir nabë na detetup dok tevor. Log yö rëk bo nos gelek sir.

³⁸ Yönon, nabë nam buk vuheng, ma dok sën kökrëeh nesu beron ti geneggëp yah lo, begelë nabë yö nedo denetum, og yö rëk kwaj vesa rot.

³⁹ Log ham kwamin bo ngaa sënë rë: Bë beggang ala gengo hes mala sën mehö hodek rëk godek yi ngaa lo bengö namugin, og su yoh vu bë rëk gelë mehö saga mu gedok na yi beggang ayo rë.

⁴⁰ Om ham gwero ham nabë saga, in Mehönon Nalu rëk nom dok buk ti sën ham su kwamin nevo bë rëk nom dok lo rë.”

*Gagek Peggirinsën Rak Hur Nivesa Los Hur Nipaya
(Mt 24:45-51)*

⁴¹ Lob Pita lok tepək in bë, “Mehöböp, mak ngo genër gagek peggirinsën sënë vu he mu, ma genenër vu alam pin ving-a?”

42 Loḵ Mehöböp nēr yah bē, “Maḵ hur ti tena nedo, beyi mehō los kwa benevong yi huk niröp-a? Og mēm ala rēḵ gooin yi jaḵ in gegin yi hur vahi pin mebo nos gelek sir niröp doḵ buk sēn degeḵo nos lo!

43 Og ala rēḵ na genom berup begelē nabē yi hur nevong huk yoh vu sēn nēr lo, lob yi hur sēnē rēḵ kwa vesa.

44 Gesa nanēr vu ham yōnon nabē ala rēḵ gevong yi ngaa pin doḵ na nema in gegin.

45 Gaḵ bē hur saga kwa bo nabē ala su rēḵ nom berup pevis rē, lob beek hur maluh los hur avēh, log yō medo mega los nanum mekeyevin,

46 og ala rēḵ nom doḵ buk ti sēn yi hur su negin yi loḵ lo rē, gaḵ rēḵ nom doḵ hes mala sēn yi dugin lo. Lob ala rēḵ ngis yi rot mebasap yi, log getē yi na medo geving alam sēn denekeyēh gageḵ lo, bedegeḵo nyēvewen gēp ti.

47 Sa nanēr nabē hur sēn neraḵ ala kwa ni ggovek ya, rēḵ mu su nesepa loḵ rē, om ala rēḵ beek yi pangsēn rot.

48 Log mehōti bē dugin ala kwa lom gevong paya beyoh vu bē rēḵ geḵo nyēvewen doḵ nah, og ala su rēḵ beek yi pangsēn rot rē. In alam sēn alaj bo ngaa ngahiseḵē doḵ nemaj lo, og alaj kwaj nevo bē degevong huk böpata medegegin ngaa pin saga nivesa. Log alam sēn degegin huk ngahiseḵē lo, og alaj kwaj nevo bē degevong pin niröp, gedegevong huk vahi geving.”

*Yesu Nēr Bē Mehōnon Rēḵ Debasuh Sir Degwa Jaḵ Yi Gageḵ
(Mt 10:34-36)*

49 “Sa haḵo nengwah yam in bē natum gēp dob, om ko nengwah sēnē natumēḵ-a!

50 Dus raḵ in bē sa gaḵo ḵerus, om sa hevongin bē govek na pevis in sayog maggin rot.

51 Maḵ ham kwamin nevo bē seyam in bē gevong mamer vu dob-a? Ma! Sa nanēr vu ham nabē: Seyam in bē alam degengo sa gageḵ bedebasuh sir na yu luu.

52 Rēḵ degevong doḵ buk sēnē mena rot. Alam nemadvahi rēḵ demedo doḵ beggang timu, lob debasuh sir na yu luu. Löö rēḵ degelē luu paya, log luu rēḵ degelē löö paya.

53 Rēḵ debasuh sir bamaj rēḵ degelē naluj maluh lo paya, genaluj maluh rēḵ degelē amaj paya. Log ataj rēḵ depemēgin naluj avēh lo, genaluj avēh lo rēḵ depemēgin ataj. Gavēh böp rēḵ denapēeng ggej avēh lo geggej avēh lo rēḵ denapēeng ggej avēh böp, degwa jaḵ sa gageḵ.”

*Ngaa Sēn Hil Rēḵ Galē Jaḵ
(Mt 16:2, 3; Mk 8:11-13)*

54 Log nēr vu alam ving bē, “Ham nelē beggob nekebu yam ggēp sēn hes nemasuseḵ ya lo, lob ham nenēr pevis bē, ‘Hob vongin geto!’ Lob hob neto yōnon.

⁵⁵ Log ham nengo bë sang neyam ggëp ahë, lob ham nenër bë, ‘Hes vongin natum böpata-o!’ Lob anon neraḵ yoh vu saga.

⁵⁶ Ham alam gagek tetuhinsën ata! Ham nelë raḵ dob yi ngaa, ga, yaḡek yi ngaa. Rëḵ ham su neraḵ buk sënë ni beneraḵ ni bë Anutu nevong huk loḵ ham vuheng atov rë.”

*Yesu Nër Bë Hil Semu Gagek Pevis Gaḵ Su Na Beböpata Jaḵ
(Mt 5:25-26)*

⁵⁷ “Nebë va sën ham su ngo neseggi ngaa sën neyoh vu lo menevong rë-ë?

⁵⁸ Buk sën genena geving mehö sën melu neya in gwevong gagek lo, og melu nahën nenök aggata, log genanër vu yi bemelu semu gagek, in rëḵ dadii hong doḵ na jaas sën nengo gagek lo nema. Lob jaas bo hong doḵ na ahëvavu nemaj, lob ahëvavu degetung hong doḵ na ḵarabus.

⁵⁹ Om sa nanër vu hong nabë: Su rëḵ gwetah hong vër in ḵarabus pevis rë. Gaḵ rëḵ gemedo rot bena berup doḵ buk sën hong nyëvewen govek na los dahis lo lom mëm.”

13

Mehöti Bë Su Gërin Yi Rë, Og Rëḵ Mala Nama

¹ Yiḵ loḵ buk sënë, lob mehö la denër alam Galilea la vu Yesu bë Pilatus sis sir benij köḵ keseh beto meya sarömin ving hir seriveng köḵ.

² Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Ham kwamin nevo bë alam Galilea sënë hir ngaa nipaya ngahi neggëp vu sir kesuu Galilea vahi pin om sën malaj ma raḵ-a?

³ Sa nanër vu ham niröp nabë: Ma! Su nebë saga rë! Rëḵ mu nabë ham su gwërin ham rë, og ham pin rëḵ malamin nama nabë saga.

⁴ Ma alam nemadluho-menemadvahi-vidék-löö (18) sën beggang ading vu Siloam kepë mesis sir wirek bedediḵ lo, og maḵ ham kwamin nevo bë hir ngaa nipaya kesuu alam vahi pin sën denedo Yerusalem lo hir ngaa nipaya?

⁵ Ma! Sa nanër vu ham niröp nabë: Su nebë saga rë! Rëḵ mu nabë ham su gwërin ham rë, og ham rëḵ malamin nama nabë saga.”

Gagek Peggirinsën Raḵ Ḷele Sën Su Nesis Anon Rë Lo

⁶ Loḵ nër gagek peggirinsën ti bë, “Mehöti varoh ḵele pik* ti menare loḵ yi huk wain ayo, lob ya in bë gelë anon mejur, rëḵ anon ma.

⁷ Lob nër vu hur sën nevong huk in lo bë, ‘Gengo? Seyam sero pik* anon yoh vu ngebek löö, rëḵ ma, om gebuv ḵele na, ma va sën vasap dob jeji rot-ë!’

⁸ Loḵ yi hur sën lo nër yah bë, ‘Mehö böp, genaḵöök gebare ta ngwë sënë geving, besedev dob doḵ degwa, gesa getung tebek doḵ degwa balu galë rë.

⁹ In maḵ mëm rëḵ ngis anon doḵ ta sënë. Rëḵ mëm nabë nama lo, og mëm ngo rëḵ gebuv na.’ ”

Yesu Vong Bavëh Ti Nivesa Raḵ Loḵ Buk-sewahsën-yi

¹⁰ Yesu vare nenër gägek vu alam loḵ Buk-sewahsën-yi* ti loḵ dub-supinsën-yi ayo.

¹¹ Log avëh ti nedo, rëḵ memö gwang ya ayo lob vong beni neraḵ yoh vu ngebek nemadluho-menemadvahi-mevidek-löö (18). Lob avëh sënë seḵë ma rot gedemi seḵë vegguu besu yoh vu bë kedi bare niröp rë.

¹² Yesu lë yi, lob tahi yi ya benër vu bë, “Avëh-e, sa hevong behong niraksën maya.”

¹³ Log bë nema raḵ avëh sënë, lob demi sesor avuti benare niröp. Log avëh lo ḵo Anutu arë raḵ.

¹⁴ Rëḵ dub-supinsën-yi ala ahë sengën pangsën in Yesu vong bavëh sënë nivesa raḵ loḵ Buk-sewahsën-yi*. Lob nër vu alam pin bë, “Buk-huk-yi nemadvahi-bevidek-ti neggëp, om nabë ham nam in degevang beham nimin vesa jaḵ, og ham nam doḵ buk-huk-yi, gaḵ ham su nam in ngaa nabë sënë doḵ Buk-sewahsën-yi*.”

¹⁵ Loḵ Mehöböp nër yah vu yi bë, “Ham alam kwamin luu! Neloḵ Buk-sewahsën-yi* og ham pin neya böök bej beham nekwevelekin ham burmakau los dogi benëḵo sir ya denenum bël.

¹⁶ Gaḵ avëh sënë lo, og yiḵ Abraham yi mewis yi, rëḵ Satan jom yi ahon yoh vu ngebek nemadluho-menemadvahi-vidék-löö (18). Om sa bë kevelekin aggis in yi doḵ Buk-sewahsën-yi*, ma su yoh vu rë?”

¹⁷ Nër nebë sënë, lob sir sën denelë yi paya lo nij mum. Galam pin ahëj nivesa medepisek rot in ngaa nivesa pin sën nevong agi.

Gägek Peggirinsën Raḵ Mastet Los Yiist*

(Mt 13:31-33; Mk 4:30-34)

¹⁸ Log Yesu nër gägek peggirinsën ngwë ggökin bë, “Maḵ sën Anutu-yi-nyëg anon jaḵ lo, og yiḵ nebë va? Maḵ seḵ tateḵin jaḵ va?”

¹⁹ Sën Anutu-yi-nyëg anon jaḵ lo, og yiḵ nebë nos sën hil nanër bë mastet* lo gahis. Mehöti ḵo mastet* sënë gahis behin loḵ yi huk. Lob kip merig beni nebë kele, lob soḵ sën denevëeng medeneya agi yam denejegwi newisej loḵ.”

²⁰ Loḵ nër gägek peggirinsën ngwë ggökin bë, “Maḵ sa tateḵin sën Anutu-yi-nyëg anon jaḵ lo jaḵ va ngwë geving-a?”

21 Sën Anutu-yi-nyëg anon jak lo, og yik nebë yiist* sën nevong bebrët nerig lo. Avëh ti sarömin yiist* sënë los parawa ketuk böp löö loğ gabum, lob köd parawa pin sënë merig.”

*Hil Adok Na Veluung Avi Mahen
(Mt 7:13-14, 21-23)*

22 Log ya neko loğ nyëg los beggang-bu la, menenër gagek vu alam, log ya in bë na Yerusalem,

23 lob mehöti loğ tepëk vu yi bë, “Mehöböp, mak yik Anutu rëk geko alam ti ti mu nah vu yi?” Loğ Yesu nër yah vu bë,

24 “Ham pasang dev vahamin dok in ham dok na veluung avi mahen. In sa nanër vu ham nabë: Alam ngahisekë rëk degevongin rot nabë dedok na, rëk mu su rëk denoh vu rë,

25 in beggang ala rëk kedi bebehii reping. Log ham rëk berup bare dobnë bepepa jak, genanër nabë, ‘Mehöböp, getahinin reping in he!’ Loğ rëk nanër nök vu ham nabë, ‘Ham re lo? Sa dugin ham!’

26 Loğ ham rëk nanër nah nabë, ‘He sën hil los naha nos los nanum loğ ti, gegenare loğ he aggata megenenër gagek vu he lo.’

27 Loğ rëk nanër vu ham nabë, ‘Ham re lo? Sa dugin ham! Ham sënë nevong ngaa nipaya, om ham jak na nenga in sa!’

28 Ham rëk gwelë Abraham ga, Isaak ga, Yakop galam-denenër-gagek-rangahsën pin demedo dok Anutu-yi-nyëg, rëk mu ham, og rëk dejos ham nah dobnë beham rëk ngu megweköö nyëmin.

29 Gağ alam vu nyëg sën hes mala neverup los nyëg sën hes mala nemasusek ya lo, galam vu nyëg sën ayöong neyam lo los nyëg sën sang neyam lo, og rëk dedok na bemedo dega nos böp gëp Anutu-yi-nyëg.

30 Yönon, log alam vahi vu tamusën rëk nah denatu alam muginsën. Galam vahi vu muginsën rëk nom denatu alam tamusën.”

*Yesu Su Rak Yerusalem
(Mt 23:27-39)*

31 Lob alam Parisai* la denër niröp loğ buk sënë vu yi bë, “Gwevuu nyëg sënë gegena nyëg ngwë, in Herot* vongin ngis hong megenadiik.”

32 Loğ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham na nanër vu anöö bemën kwa ngahi saga nabë, ‘Gengo! Sëk getii memö geto dena, gesëk gevong balam nijraksën nijvesa jak pehi geneheng. Gağ duu og sëk semu sa huk na verök yi.’

33 Rëk mu sëk medo mena pehi sënë geneheng, ga, duu. In su yoh vu bë dengis alam-denenër-gagek-rangahsën ti dok beggang-bu ngwë rë, gağ yik yö dengis menadiik dok Yerusalem timu.

34 “Oo Yerusalem, Yerusalem, hong mehö genesis alam-denenër-gagek-rangahsën medenediik, gegenetengwa Anutu-yi-alam sën nevong sir yök vu hong lo rak gelöng medenediik. Sa nehevong beron beron in bë sengupin nalum lo nabë sën kökrëeh ata nesupin nalu lo loḵ yah babu lo, rëḵ nim nelël.

35 Om ham gwengo rë! Anutu vuu ham ya ggovek ya beham nyëḡ rëḵ nabumeng na. Sa nanër vu ham nabë: Ham su rëḵ malamin jaḵ sa gökin nah rë, rot bena berup doḵ buk sën ham nanër nabë:

‘Anutu gevong semusemu vu Mehö sën vong yam los niwëek lo!’ ”

14

Yesu Vong Bemehö Nivuuksën Ti Nivesa Rak Yah

1 Lob Buk-sewahsën-yi* ti, lom Yesu ya medo negga nos ving Parisai* hir ggev ti, lob alam medo malaj nesepa yi.

2 In mehö vuuksën ti nedo, lob nedo loḵ mala.

3 Yesu lë, lob loḵ tepëḵ vu alam-horek-yi los alam Parisai* bë, “Yoh vu bë hil gevong balam nijraksën nijvesa jaḵ doḵ Buk-sewahsën-yi*, ma su yoh vu rë?”

4 Rëḵ ayej ma rot, lom ḵo mehö saga bevong benivesa rak, log vong yah meya

5 genër vu sir bë, “Bë ham ti nalu ma yi burmakau ti bës duk asoreng-bël-yi doḵ Buk-sewahsën-yi* ti, og maḵ ham su rëḵ dadii jaḵ nom doḵ buk saga rë? Gaḵ ham rëḵ gwevong!”

6 Rëḵ su kwaj töḵ rak gagek ti medenër loḵ yah rë.

Yesu Nër Bë Hil Dahun Hil

7 Yesu lë vatëveḵ sën deyam in bë dega nos lo ya denedo rak sëa sën los arë lo. Lob nër gagek rak sir betatekin bë,

8 “Nabë mehöti gevong dik nam vu hong nabë gena nos böp sën maluh ti lu venë denejom nemaj lo, og su gweto gemedo jaḵ sëa sën los arë lo. In tum mehö sënë, maḵ rëḵ gevong dik in mehö ngwë sën los arë kesuu hong lo nam geving.

9 Bë gevong nabë sënë, og mehö sën vong dik in meluu lo rëḵ nam nanër vu hong nabë, ‘Gebo sëa-los-arë saga vu mehö sënë.’ Lob rëḵ nim namum böpata rot begenah gemedo lël hus.

10 Om nabë mehöti gevong dik in hong nabë gena nos böp geving yi, og gena geberup gemedo lël hus. Gwvong nabë sënë in lob mehö sën vong dik in hong lo nam gelë hong lob nanër nabë, ‘Sa mehö, genam lël mala.’ Nabë nanër nabë sënë, og mëm alam pin sën ham los newa nos lo rëḵ degelë nabë ḵo hong rak.

11 In mehöti bë yö geķo arë jaķ, og Anutu rëķ dahun yi. Gaķ mehöti sën nabë dahun yi lo, og Anutu rëķ geķo arë jaķ na vavunë.”

Gwevong Dik Na In Mehönon Nabë Denam Nos Böp, Og Gwevong Nabë Sënë

12 Log nër vu mehö sën vong dik ya in yi lo bë, “Nabë gwevong nos böp ti, og su gwevong dik na in nim papu lo, arim lo, galam sën ham degwa ti lo. In maķ rëķ degevong dik nom in hong begena gegwa nos doķ nah hong nos saga gëp hir beggàng buk ngwë.

13 Gaķ nabë gwevong nos böp, og mëm gwevong dik na in alam bengöj masën, galam vahaj paya los vahaj ķasöm, galam malaj ķenod.

14 In alam nebë sënë su deyoh vu bë debo doķ nah hong nos nyëvewen vu hong rë. Gwevong nabë sënë, lob kwam vesa. In Anutu rëķ bo doķ nah hong nos vu hong vu Buk-tamusën doķ buk sën alam yohvu deķedi jaķ nah gëp bedub lo.”

*Gagek Peggirinsën Raķ Nos Böp
(Mt 22:1-10)*

15 Alam sën losho Yesu medo denegga nos agi ti ngo gagek sënë, lob nër vu Yesu bë, “Mehöti sën rëķ medo mega nos doķ Anutu-yi-nyëg lo og kwa vesa.”

16 Rëķ Yesu nër yah vu yi bë, “Mehöti vongin bë gevong nos böpata, lob vong dik ya vorot vu alam ngahi in bë nam dega nos böp sënë.

17 Lob mëm ya verup loķ buk sën dega nos böp doķ lo, lob vong yi hur ya denër vu alam sën vong dik ya in sir wirek lo bë, ‘Ham nam jaķ in sa hero ngaa pin ggovek ya menedo.’

18 Rëķ alam saga sir pin ti ti yö kwaj nevo hir gagek mede-nenër yah vu bë su deyoh vu bë dena rë. Sir ti nër bë, ‘Sa bago huk bengö ti, om sa naya in galë kesii. Om wöp-o, sa su yoh vu bë nöķ rë.’

19 Log ngwë nër vu bë, ‘Sa bago burmakau-huk-yi nemad-luho, om sa naya in tahu sir doķ huk, om wöp-o, sa su yoh vu bë nöķ rë.’

20 Log ti nër bë, ‘Yiķ sa nahën nehako avëh gwëbengko, om sa su yoh vu bë nöķ rë.’

21 Lob hur sën lo yah meya demi meris menër vu ala. Lob beggàng ala ahë sengën rot, lob nër vu yi hur bë, ‘Gena pevis megenoh vu aggata böp pin los mahen pin vu nyëg sënë, begweķo alam bengöj masën, galam vahaj paya, galam malaj ķenod, galam vahaj ķasöm lo megweķo sir doķ nam sa beggàng.’

22 Lob yi hur yah geyom verup, lom nër bë, ‘Sa hevong yoh vu ayem, rëķ mu len la nahën neggëp meris.’

23 Lob ala nër yah vu bë, ‘Om gena genoh vu aggata böp pin, gegena gesepa dok heek degwa geving, begedadii alam denam. In sa hevongin bë sa beggang yö napup.

24 Gaḵ sa nanër vu hong nabë: Alam pin sën sa hevong dik ya in sir wirek lo, og su rëḵ dega sa nos rë.’ ”

*Hil Kwad Bo Megero, Loḵ Mëm Hil Tamuin Yesu
(Mt 10:37-38)*

25 Alam yu böpata denetamuin Yesu medeneya, lob Yesu ggërin yom menër vu sir bë,

26 “Nabë mehöti nam vu sa rëḵ ahë neving ama lu ata gevenë losho nalu lo gari lo avëhnö lo kesuu sa, genabë yö kwa nevo yi kesuu sa, og mehö sënë su yoh vu bë natu sa hur rë.

27 Gemehöti sën su kerë yi ḵelepeḵo* metamuin sa rë lo, og su yoh vu bë rëḵ natu sa hur rë.

28 Gaḵ bë ham ti kwa nevo bë dev beggang ading ti jaḵ na vavunë, og nedo bekwa neḵo ngaa-beggang-yi yi monë mugin loḵ mëm.

29 Nabë su gevong nabë sënë rë geyö barah mudeng mu dok na meris, log su yoh vu bë gevong besemu na rë, og alam pin rëḵ degelë bedenaner pelë jaḵ mehö sënë, gedenanöp jaḵ nabë,

30 ‘Mehö sënë nelev beggang, rëḵ mu su yoh vu bë rëḵ dev mesemu na rë.’

31 Log bë mehö-los-bengö ti na begö vu mehö-los-bengö ngwë, og medo mekwa neḵo aggata pin mugin loḵ mëm neya. In maḵ yik hen alam-begö-yi 10,000 mu, log mehö-los-bengö ngwë yi alam-begö-yi 20,000 kesuu hen. Om rëḵ kwa bo namugin megero rë nabë: Maḵ rëḵ ngis begö vu mehö-los-bengö ngwë sënë begetii na, ma maḵ su yoh vu rë?

32 Rëḵ nabë rak ni bë su yoh vu rë, og alam nyëḡ ngwë sën lo yö nahën denedo ading, log nevong mehö la ya denenër gagek ya bë desemu gagek menadiik gebegö gëp.

33 Nebë saga, om ham kwamin bo rë. Bë ham ti gelë yi ngaa mu nabë ngaanon, og su yoh vu bë natu sa hur rë.”

*Gagek Peggirinsën Raḵ Mamireng Sën Nengën Nemaya Lo
(Mt 5:13; Mk 9:50)*

34 “Mamireng og ngaa nivesa. Rëḵ mu nabë mamireng sënë nengën nama na, og rëḵ hil gevong benengën jaḵ nah nabë va?

35 Mamireng nebë sënë og su yoh vu bë hil rëḵ sarömin los dob rë, in rëḵ gevong paya vu nos vë, log hil su ayoh vu bë ḵeseh dok na geving reggu ahëj sën hil neḵetëḵin loḵ huk lo rë, in su rëḵ bo tebeḵ dok nos rë. Gaḵ hen huk maya veröḵ yi behil nehetë ya meris. Mehöti bë nenga neggëp, og gengo gagek sënë.”

15

Gagek Peggirinsën Raḵ Sipsip Sën Mala Ma (Mt 18:12-14)

¹ Log alam sën denəḵo takēs* losho alam nij paya deneya vu Yesu medenengo yi gagek.

² Lob Parisai* losho alam-horek-yi denër yi bē, “Mehö sënë ahē neving alam nijpaya, genegga nos ving sir.”

³ Denër nebē sënë, lob Yesu nēr gagek peggirinsën vu sir bē,

⁴ “Bē ham ti yi sipsip 100 denare, lob nabē ti mala nama, og rēḵ gevuu 99 bare dega kesēḵ gēp nyēḡ len ti, log na sero ti sën mala ma lo. Yö rēḵ sero niwēēḵ rot benatōḵ jaḵ loḵ mēm.

⁵ Bē natōḵ jaḵ, og rēḵ kerē jaḵ gēp bagē los kwa vesa menah.

⁶ Rēḵ nah berup beggang, lob tahi yi alam lo, galam sën yik sir beggang-bu ti lo, bedenam vu yi, lob nanēr vu sir nabē, ‘Hil kwad vesa! In sa sipsip ti mala ma, rēḵ setōḵ vu behaḵo yom ggōkin.’

⁷ Om yik nebē saga, sa nanēr vu ham nabē: Angēr lo vu yagek kwaj vesa in alam yohvu 99 nebē saga, in su huk neggēp vu sir bē rēḵ degēr in sir rē. Gaḵ nabē alam nij paya ti gēr in yi, og rēḵ kwaj vesa böpata rot vu yagek kesuu.”

Yesu Nēr Gagek Peggirinsën Raḵ Monē Mala Ma

⁸ “Log nabē avēh ti neḵo yi monē gahis nemadluho, loḵ ti mala ma, og rēḵ taggi doḵ ram gesekee beggang ayo menesero rot, bemēm natōḵ jaḵ loḵ mēm.

⁹ Bē natōḵ vu, og rēḵ tahi yi alam lo, galam sën sir beggang-bu ti lo na vu yi, log nanēr vu sir nabē, ‘Hil kwad vesa! In sa hevuu sa monē gahis ti, rēḵ sa sero metōḵ vu ggōkin.’

¹⁰ Om yik nebē saga, sa nanēr vu ham nabē: Bē mehōti sën ngaa nipaya neggēp vu yi lo gēr in yi nom, og Anutu yi angēr lo kwaj vesa rot.”

Gagek Peggirinsën Raḵ Hur Magēm Ti Vuu Ama Geya Nyēḡ Ngwē

¹¹ Log Yesu nēr ving bē, “Mehōti nalu maluh luu denedo,

¹² lob amon nēr vu luho amaj bē, ‘Amag-e, kwam bo beḡebasuh hong monē lu ngaa pin borot, beḡebo gelek alu arig.’ Lob ama tung ngaa pin ggelek luho.

¹³ Lob amon su nedo hus ading rē, gaḵ pevis besupin hen beya nyēḡ ading ti. Beya nedo, lob tē yi monē pin ya raḵ ngaa nipaya paya sën nevong lo.

¹⁴ Vasap yi ngaa pin bemaya, log meyip böpata verup vu dob sagu. Lob neraḵ vu in nos lu ngaa.

¹⁵ Lob maam ya nevong huk vu mehōti ggēp nyēḡ sagu. Lob mehō sënë vong yi ya, beya negin yi böōḵ lo ggēp yi dob.

16 Lob kwa neya vu böök hir nos rot bë ga, in mehöti su nelok vu yi rë.

17 Nebë sënë lok kwa yah tök rak ama, lob nër bë, 'Amag yi hur lo hir nos ngahisekë, besu deyoh vu bë dega mepalèt na rë. Rëk tum sengo yam nado sënë menadiikahëg pangsen.

18 Om maam sa kedi jak menah mena vu amag. Log sëk nanër vu yi nabë, "Amag. Sa hevong paya vu Anutu, gevu hong.

19 Om gwëbeng sa su mehö nig vesa yoh vu bë genanër sa nabë nalum rë. Gağ gwetung sa natu hong hur ti."'

20 Log kedi rak meyah meya vu ama.

21 Nahën verup neyam ggëp ading teka, lok ama lë yi, lob kwa paya in yi. Lob serög beya kebi yi, gemul* yi. Lok nalu nër vu yi bë, 'Amag, sa hevong paya vu Anutu, gevu hong. Om sa su mehö nig vesa yoh vu bë genanër sa nabë nalum sa rë.'

22 Rëk ama nër vu yi hur lo bë, 'Ham gweko tob ading malangeri ti nam pevis bejöp dok yi. Geham nakah seges ti dok sekë. Geham jöp suu dok vaha.

23 Geham gweko burmakau nalu tuvek sën jeji lo ti nam mengis, in hil aga nos böp gekwad vesa in yi.

24 In vong bë sa nalug sënë diik ya, rëk gwëbeng vesa lok yah ggökin. Mala ma, lok hil atök vu yi ggökin.' Lob kwaj vesa medenepisek in yi lo.

25 Log ari aguu ya nedo huk anon, beberup dus rak beggang, lok ngo geggageng dedun gedenelöö rot.

26 Lob tahi hur ti ya, belok tepëk vu yi bë, 'Denevong va sagu?'

27 Lok nër yah vu yi bë, 'Arim amon yom verup, om sën amam sis burmakau nalu tuvek sën jeji lo ti medenegga gekwaj vesa. In nalu su ya mala ma rë, gağ ya nedo vesa beyom verup.'

28 Rëk nalu aguu ahë sengen rot, lob su lok ya beggang ayo rë. Lob ama luk ya dobnë, beya semu aye in yi.

29 Rëk nër yah vu ama bë, 'Sa nehevong hong huk menado yoh vu ngebek ngahisekë nebë hong ngaa meris ti, gesa su nekeyëh ayam beron ti rë. Rëk su genevo memëk nalu ti vu sa, behe los sa alam naha gekwamin vesa rë. Geyö nema rot.

30 Rëk nalum teka saga ya vasap hong ngaa pin rak avëh baggëb lo, geyom verup, lob kwam vo yi begesis burmakau nalu tuvek sën jeji lo in yi.'

31 Lok ama nër yah vu bë, 'Nalug, hongek alu nado lok ti yoh vu buk, besa ngaa pin tu hong ngaa.

32 Gağ mëm hil kwad vesa benapisek in arim sënë. In vong bë diik ya, rëk ma genedo vesa beyom verup ggökin. Mala maya verök yi, lok hil halë yi ggökin.' "

16

Gagek Peggirinsën Raḵ Hur Ti Sën Negin Ala Yi Ngaa Paya Lo

¹ Log Yesu nër vu yi hur maluh lo ving bë, “Mehö-los-bengö-ggoreksën ti nedo, beyi hur ti nedo menegin yi ngaa ngaa paya. Lob mehö la deya vu mehö monë degwa sënë medenër yi hur rangah vu yi bë nevasap yi ngaa ngahiseḵë.

² Lob tahi yi hur yam benër vu yi bë, ‘Genevong nebë tena sën mehö la denër bengöm vu sa-ê? Genah getateḵin sa ngaa pin sën genegin lo nabë genevong nebë tena, in sejaḵ ni. In su rëḵ gwegin sa ngaa gökin nah rë.’

³ Lob mehö sën negin yi ngaa lo kwa nevo loḵ ayo bë, ‘Sëḵ gevong nabë va? Ma gemehö böp rëḵ juuk sa na pehi lo, gesa su rëḵ gëgin yi ngaa gökin nah rë. Sa sekëg ma, om sa su yoh vu bë ḵedub dob rë-o! Log sa nig nemum bë sa su ḵetaḡ nos vu mehö ngwë.

⁴ Rëḵ mu sa kwag töḵ raḵ aggata ti, om nabë sa gevong nabë sënë, og alam rëḵ degeḵo sa na hir beggang doḵ buk sën sa alag juuk sa gesesu gëgin yi ngaa gökin rë lo.’

⁵ Nebë sënë lob tahi alam pin sën hir nyëvewen neggëp berëḵ debo doḵ nah vu ala lo ti ti ya vu yi. Lob ti ya verup mugin, lob loḵ tepëḵ vu bë, ‘Hong nyëvewen va la neggëp vu sa alag-a?’

⁶ Loḵ nër yah bë, ‘Wël* dram 100.’ Lob nër vu bë, ‘Gweḵo ḵapiya teka sën hong nyëvewen arë neggëp loḵ lo, begweto gemedo pevis, bekwevu yik dram 50 mu doḵ gëp.’

⁷ Ggovek log mehö ngwë verup, lob mehö sën negin ngaa lo loḵ tepëḵ vu bë, ‘Hong nyëvewen va la neggëp-a?’ Loḵ bë, ‘Wit* bëëḵ 100.’ Lob nër vu bë, ‘Om gweḵo hong ḵapiya sën hong nyëvewen neggëp loḵ lo, beyik kwevu bëëḵ 80 mu doḵ gëp.’

⁸ Lob ala ngo bë nevong nebë saga, lob ḵenu ya benër yi hur sën tetuhin yi lo bë yi mehö los kwa. Yönon, mehönon vu dob sënë yik kwaj böp bedenetetuhin hir alam nebë sënë. Gaḵ alam-rangah-yi, og su denevong ngaa los kwa nebë sënë rë.

⁹ Om sa nanër vu ham nabë: Ham su ngupin monë in gwevong ngaa nipaya paya jaḵ, gaḵ ham gwevong balam denatu ham alam jaḵ. Gevu tamusën sën monë nama na lo, og rëḵ degeḵo ham jaḵ na beggang nivesa sën rëḵ medo degwata los degwata lo.

¹⁰ Nabë mehöti nemalain ngaa mahen teka teka nivesa, og rëḵ malain ngaa böp nivesa geving. Log mehöti sën su gevong ngaa mahen mahen niröp rë lo, og su rëḵ gevong ngaa böp niröp geving rë.

¹¹ Om nabë ham su gwegin dob sënë yi monë niröp rë, og re rëḵ bo ngaanon vu ham beham gwegin-a?

12 Log nabë ham su gwegin mehö ngwë hir ngaa nivesa rë, og re rëk bo ham ngo ham ngaa sën lo vu ham-a?

13 Hur ti su yoh vu bë gevong huk vu ala luu dok ti rë. In rëk nidelin ngwë, gahë geving ngwë. Ma rëk napiik vu ngwë, genitebö in ngwë. Ham su yoh vu bë gwevong huk vu Anutu los monë dok ti rë.”

Gagek Rak Horek Los Anutu-yi-nyëg

14 Rëk alam Parisai* ahëj neving monë pangsën, om dengo gagek pin sën Yesu nër agi, lob denöp rak yi.

15 Rëk nër yah vu sir bë, “Ham ngo neko ham rak ggëp alam malaj bë ham alam yohvu. Rëk mu Anutu rak ham ayomin ni. In ngaa sën mehönon denelë bë nivesa medeneko rak lo, og Anutu nelë bë ngaa nipaya.

16 Horek yi gagek los alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek neggëp in bë hil sepa dok, rot meverup lok Jon yi buk. Rëk lok Jon yi buk, beyam verup gwëbeng, og Bengö Nivesa rak Anutu-yi-nyëg tök yam rangah. Lob alam pin nij wëek rot in bë dedok na nyëg sënë.

17 Yagek los dob yoh vu bë govek na bemala nama, rëk mu gagek sën neggëp lok horek lo, og su yoh vu bë teka rëk geto mena rë.”

Yesu Nër Gagek Rak Sën Alam Los Venëj Denevepul Sir Lo (Mt 5:31-32; 19:9; Mk 10:11-12)

18 “Bë mehöti nidëlin venë gegeko avëh ngwë natu venë, og nevong baggëb. Log mehöti sën nabë geke avëh sën regga nilëlin yi lo, og nevong baggëb bengaa nipaya neggëp vu yi.”

Yesu Nër Gagek Rak Mehö Bengö-ggoreksën Luho Mehö Meris Lasarus

19 “Mehöti nedo wirek, lob yö neröp röpröp malangeri ngeri los tob sagap nivesa vesa. Genegga nos nivesa vesa yoh vu buk.

20 Log mehö-kupek-masën ti neggëp lok yi veluung avi, arë nebë Lasarus. Bepegges vunin yi.

21 Rëk kwa nevo timu bë na in patu nos metes sën mehö-los-bengö-ggoreksën nevong meneto lok tevor gebinë lo mega, rëk ma. Ganöö verup denetep rak yi pegges.

22 Lok mehö-kupek-masën lo diik mugin medelev, lob angër deko yi ya nedo ving Abraham. Log mehö-los-bengö-ggoreksën diik tamu bedelev yi ving.

23 Lob ya nedo Nyëg-nipaya beneko vanë böpata. Lok vër mala rak, lob lë ga, Abraham nedo ading rot, log Lasarus nedo ving yi.

24 Lob mehö-los-bengö-ggoreksën lo tahi ya vu bë, ‘Amag Abraham-e! Kwam gevongin sa begwevong Lasarus nam dagoo nema deggis nyë teka dok bël, begevong jak sa daggeg

bahë yes jak teka rë. In nengwah sënë gga sa besa hango nivanë böpata rot.'

²⁵ Loḵ Abraham nër yah vu bë, 'Nalug-e! Ngo kwam bo rë! In wirek sën genedo malam vesa lo, og genedo rak hong ngaa pin nivesa vesa. Log Lasarus nedo paya in ngaa pin. Rëḵ vu nyëḡ sën gwëbeng agi, og nedo nivesa, log genetök vu vanë rot.

²⁶ Log ngaa ngwë sënë ving. Anutu vong lii böpata ti neggëp loḵ vuheng meneruu hil. Om alam sën denedo agi degevonḡin nabë deduḵ lii sënë gedenök vu ham, og su deyoh vu rë. Galam sën denedo ggëp aga su deyoh vu bë deduḵ lii sënë gedejak nam vu he rë.'

²⁷ Lob mehö-los-bengö-ggoreksën lo nër bë, 'Nebë saga om amag, sa ketag vu hong bë gwevong Lasarus nah bena amag yi beggang.

²⁸ In sarig lo nemadvahi denedo loḵ. Om Lasarus pasang nanër gägek niwëëk vu sir. In rëḵ dedoḵ nam nyëḡ sënë bedegeko vanë.'

²⁹ Loḵ Abraham nër yah vu bë, 'Moses losho alam-denenër-gägek-rangahsën hir gägek neggëp vu sir. Om yik degengo saga.'

³⁰ Lob mehö sën los kupek wirek lo nër bë, 'Ma rot! Amag Abraham, sagaḵ su yoh vu rë. Gaḵ mëm nabë alam-diiksën ti kedi jak gëp bedub benah nanër vu sir, og mëm rëḵ degërin sir.'

³¹ Loḵ Abraham nër yah vu yi bë, 'Bë su degengo Moses losho alam-denenër-gägek-rangahsën hir gägek rë, log nabë mehöti kedi jak nah gëp bedub benah nanër, og su rëḵ degevonḡ geving yi gägek geving rë.' "

17

Nгаа Nipaya Rëḵ Gërin Mehönon Besu Degevonḡ Geving Yesu Rë

(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

¹ Log Yesu nër vu yi hur maluh bë, "Ngaa aggagga rëḵ berup beseggi mehönon, lob rëḵ kepë sir. Rëḵ mu gëpin mehöti sën jan doḵ vahaj lo!

² In mak rëḵ kepë alam sën nahën nij yes yes lo ti jak ngaa nipaya. Gaḵ nabë deseyu gelöng böpata ti doḵ mehö nipaya saga kwa namuḡin medegetë yi duk na loo bemala nama, og sagaḵ nivesa in lob su rëḵ kepë mehönon la rë, gaḵ nama og rëḵ geḵo nyëvewen böpata rot vu tamusën. Om ham ngo gweḡin ham nivesa.

³ Nabë arim gevong ngaa nipaya, og gebo gägek jak yi. Lob nabë gërin yi, og kwam birek na in yi ngaa nipaya saga.

⁴ Log nabë gevong paya vu hong beron nemadvahi-bevidek-luu doḵ buk timu, loḵ gërin yi nom vu hong beron nemadvahi-bevidek-luu genanër vu hong nabë, 'Wöp-o, sa

hevong sënëk nipaya rot.’ Og kwam birek na in yi nipaya saga.”

Hil Gevong Geving Nabë Sënë

⁵ Sinarë lo denër vu Mehöböp bë, “Gwevong behe ayomin na niwëëk.”

⁶ Loḵ Mehöböp nër yah vu sir bë, “Nabë yiḵ ham ayomin nam timu mahen teka mu nabë mastet* gahis, og ham yoh vu bë rëḵ nanër vu ḵele malberi sënë nabë, ‘Gesepul hong los degwam megena gejeyang hong duk na loo vuheng’, og rëḵ gevong noh vu ham ayemin.”

Yesu Nër Bë Yi Hur Degevong Nabë Sënë

⁷ Log Yesu nër ving bë, “Nabë ham ti yi hur kedub dob gëp huk anon, ma gëgin sipsip govek geberup beggang, og maḵ ala rëḵ nanër vu yi nabë, ‘Gepevis begejaḵ nam sëa in gegwa nos’—ä?”

⁸ Ma! Mu rëḵ nanër vu yi nabë, ‘Gwero sa nos. Gejöp röpröp in gejuu sa nos begweḵo nam besëga genanum namugin, loḵ mëm rëḵ gegwa höm los genanum tamu.’

⁹ Log maḵ rëḵ kwa vesa megeḵo hur sënë jaḵ in nevong ngaa yoh vu aye? Ma!

¹⁰ Om yiḵ ham gwevong nabë saga geving. Nabë ham gwevong ngaa pin begovek na noh vu sën Anutu nër vu ham bë ham gwevong lo, og ham nanër nabë, ‘Heḵ hur nimin paya. Om huk sën he nehevong lo, og yiḵ he ngo he huk om he nehevong.’”

Yesu Vong Alam Nij Sevuuk Nemadluho Nij Vesa Raḵ

¹¹ Yesu yoh aggata meneya in bë na Yerusalem, lob ya meto aggata vuheng atov sën neruu dob distrik Samaria los Galilea lo.

¹² Medo meya beya verup beggang-bu mahen ti, lob alam nij sevuuk nemadluho detöḵ verup vu yi bedenare adingnë

¹³ gedetahi ya vu yi bë, “Tatovaha, kwam paya in he!”

¹⁴ Yesu nelë sir, lom nër yah vu sir bë, “Ham na tato navimin vu alam-deneḵo-seriveng.” Lob nahën medo deneyök, log navij tup nivesa raḵ pevis.

¹⁵ Lob sir ti nelë bë navi nivesa raḵ, lob ggërin yi benepisek in menetahi ya vavunë, geneḵo Anutu arë raḵ geneyah vu Yesu.

¹⁶ Mehö saga yah verup, lob to petev loḵ Yesu vaha genër vu bë kwa vesa rot. Rëḵ mu mehö sënë og Samaria* ti.

¹⁷ Yesu lë bë mehö timu sënë yom to vu yi, lom lëk menër bë, “Sa kwag nevo bë ham nemadluho sën lo nimin vesa raḵ pin, loḵ sir nemadvahi-bevidek-lubeluu ya deyoh tena?”

¹⁸ Su deyom in bë degeḵo Mehöböp arë jaḵ rë? Gaḵ yiḵ mehö-yu-ngwë sënë yö timu yom-a?”

19 Lom Yesu nër vu yi bë, “Kwedi gena! Ayom yam timu vu sa om sën nim vesa rak.”

*Anutu-yi-nyëg Rëk Anon Jak
(Mt 24:23-28, 37-41)*

20 Lob Parisai* delok tepëk in Yesu bë, “Anutu rëk nam natu ala megegin hil nangërek-a? Lok Yesu nër yah vu sir bë, “Buk sën nabë Anutu nam gegin hil lo, og ham su rëk gwelë ngaa ti jak malamin rë.

21 Log su rëk denanër vu ham nabë ‘Nedo sagi!’ ma, ‘Nedo sagu!’ rë. Ham ngo? Anutu yam nedo lok ham vuheng atov ggovek ya.”

22 Log Yesu nër vu yi hur maluh lo bë, “Buk ti vongin berup, lob ham rëk gwevong in rot nabë ham gwelë Mehönon Nalu gökin, rëk mu ham su rëk gwelë yi rë gerëk nama.

23 Rëk denanër vu ham nabë, ‘Nedo sagu om ham na!’ ma, rëk denanër vu ham nabë, ‘Nedo sagi om ham nam!’ og ham su tamu in sir, gak ham najom ham ahon!

24 In buk sën Mehönon Nalu duk nom lo, og ham rëk gwelë nabë sën ham nelë davës nevër lom nejeh rak nyëg pin lo.

25 Rëk mu geko nivanë ngahisekë rë, galam sën denedo gwëbeng agi degeruu demij vu yi govek rë.

26 Log dok buk sën Mehönon Nalu duk nom dob lo, og mehönon rëk medo denegevong ngaa pin nabë sën denevong lok Noa yi buk wirek lo.

27 Mehönon medo denegga nos los denenum, gemaluh deneko venëj, gavëh denerak reggaj, beya verup lok buk sën Noa lok ya yag ayo lo, lok tum bël böpata vuuk verup pevis merehöo sir pin.

28 Log yik rëk nabë sën Lot yi buk lo geving. Denegga nos gedenum gedenebago kupek lu ngaa. Denevaroh nos los denelev beggang.

29 Rëk mu lok buk sën Lot kedi ggëp Sodom meya rak lo, og Anutu vong nengwah böpata los gelong nisangsang sën netum lo luk yam vu vavunë nebë hob megga sir pin bermalaj maya. Gelong saga arë nebë salpa*.

30 Lob yik rëk mehönon medo denegevong hir ngaa aggagga nabë saga dok buk sën Mehönon Nalu duk nom dob betato yi rangah lo.

31 Lob nabë mehöti jak na sewah jak yi beggang yu tamangsën vavunë megeko ayöong dok buk saga, geyi ngaa pin dok medo beggang ayo, og su dok nah geke yi kupek dok beggang ayo, gak beya mena pevis. Log nabë mehöti na medo huk anon, og yik nabë saga, su serög menah beggang, gak beya mena pevis.

32 Ham kwamin bo Lot venë rë.

³³ Nabë mehöti kwa bo navi pangсэн og su rëk medo mala-tumsën rë. Gağ nabë mehöti kwa birek in yi, og anon rëk medo mala-tumsën.

³⁴ Sa nanër vu ham nabë: Mehö luu rëk degëp buk jak kanyë timu doğ buk sënë, lob Anutu rëk geğo ngwë, log gevuu ngwë begëp.

³⁵ Log avëh luu rëk medo denegerii wit* gahis natu parawa, lob Anutu rëk geğo ngwë, log gevuu ngwë bemedo.

³⁶ [Log mehö luu rëk demedo doğ huk anon, lob Anutu rëk geğo ngwë, log gevuu ngwë bemedo].”

³⁷ Yi hur maluh deloğ tepëk vu yi bë, “Mehöböp, ngaa sënë rëk anon jak gëp tena?” Loğ Yesu nër yah vu sir bë, “Vu nyëğ sën heljëng neggëp lo, og қадanii denesup sir ya timu in bë dega.”

18

Gagek Peggirinsën Rağ Avëh Ti Vongin Bë Jaas Doğ Vu Yi

¹ Lob Yesu nër gagek peğgirinsën ti vu sir in bë tahu sir beyö denajom jak noh vu buk gesu nij tebö.

² Nër bë, “Jaas sën nengo gagek lo ti nedo nyëğ böp ti. Lob jaas ti sënë su neggönengin Anutu rë, log su kwa nevo mehönon ving rë.

³ Lob avëh alov ti nedo nyëğ böp sënë ving. Lob neya vu jaas sënë yoh vu buk menenër vu bë, ‘Mehöti vong paya vu sa, om gwengo sa gagek megwero.’

⁴ Loğ jaas sënë kwa vo mugin bë su rëk doğ vu yi rë, lob nedo hus ading teka. Loğ tum yom kwa vo loğ ayo bë, ‘Sa su nahönengin Anutu rë, gesa su kwag nevo mehönon rë.

⁵ Rëk avëh alov sënë yam neketag vu sa mekeduung rağ, om maam yik ggovek gesedoğ vu yi in gagek. In mağ rëk medo menam vu sa nabë sënë rot besa nig tebö jak na veroğ yi.’ ”

⁶ Log Mehöböp Yesu loğ tepëk bë, “Ham ngo jaas nipaya sënë yi gagek,

⁷ om ham kwamin nevo bë? Alam sën Anutu ggooin sir rağ tu yi ngaa bedenesu vu yi buk los rangah pin lo, og ham kwamin nevo bë mağ su rëk doğ vu sir in gagek rë? Mağ rëk gëgin hus ading rot, gesu doğ vu sir pevis rë? Ma.

⁸ Sa nanër vu ham nabë: Rëk gengo hir gagek bedoğ vu sir pevis. Rëk mu vu tamusën sën Mehönon Nalu nom lo, og mağ rëk natoğ vu yi alam la gedenegevong geving yi medemedo ma rëk nama?”

Gagek Peggirinsën Rağ Alam Parisai Los Mehö Sën Neğo Takës*

⁹ Log Yesu nër gagek peggirinsën ti vu alam vahi sën yō kwaj nevo sir bē sir alam yohvu gedenelē alam vahi pin bē nij paya lo bē,

¹⁰ “Mehö luu kwaj nevo bē denajom jaḵ, lob luho derak medeya dub vabuung böp. Parisai* ngwë, log alam sën deneko takēs* lo ngwë.

¹¹ Parisai* sënë nare ya, bevengev rak loḵ ayo nebë sënë, ‘Oo Anutu, sa kwag vesa vu hong, in sa su nebë alam vahi rē. In sir og kwaj luu bedenevo alam hir ngaa vër. Gesir alam nij paya, gedenevong baggëb. Rëḵ sa og su nebë sën sir-ë rē. Gesa su nebë mehö neḵo takēs* sën nare agi ving rē.

¹² Sayeg neggërin nos buk luu luu neyoh vu soda ti ti. Log ngaa pin sën sa nehako lo, og sa nehetung ya yu nemadluho, lob sa navo ti vu hong.’

¹³ Rëḵ mehö sën neḵo takēs* lo, og yō nare ggëp ading, log nilël bē su barah mala jaḵ yaḵek, gaḵ petap babu log jom rak bē, ‘Oo Anutu, sa mehö nig paya, rëḵ mu kwam gevongin sa!’

¹⁴ Om sa nanër vu ham nabë: Anutu nër mehö sën neḵo takēs* agi bē yi mehö yohvu beyah meya yi beggang los nipaya masën. Gaḵ mehö ngwë sënë og ma. In mehöti bē yō geḵo yi jaḵ, og Anutu rëḵ dahun yi. Gaḵ mehöti sën yō dahun yi lo, og Anutu rëḵ geḵo arë jaḵ.”

Yesu Jom Rak Hurmahen

(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ Loḵ deḵo hurmahen deyam vu Yesu, in bē gebë nema jaḵ sir. Rëḵ yi hur maluh delë, lob denërin sir.

¹⁶ Rëḵ ma geYesu tahi hurmahen deyam vu yi, log nër bē, “Ham gwevong hurmahen denam vu sa. Ham su gwërin sir, in alam sën ayoj neyam timu vu sa nebë hurmahen lo, og rëḵ demedo doḵ Anutu-yi-nyëḡ.

¹⁷ Om sa nanër vu ham yōnon nabë: Mehöti sën su ayo na timu vu Anutu-yi-nyëḡ nabë hurmahen rē lo, og su yoh vu bē rëḵ doḵ na rē.”

Gagek Rak Ggev Sën Yi Ngaa Ngahiseḵë Neggëp Vu Yi

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Loḵ ggev ti loḵ tepëḵ in yi bē, “Tatovaha! Hong mehö nim vesa anon, om sëḵ gevong nabë va in sena medo malag-tumsën degwata los degwata?”

¹⁹ Loḵ Yesu nër yah vu yi bē, “Genër sa bē sa nig vesa in va? In Anutu yō timu og nivesa.

²⁰ Gerak Anutu yi horek ni ggovek ya bē: Su gwevong baggëb. Su gengis mehōnon medenadiiḵ. Su gegodeḵ ngaa. Su genanër gagek tetuhinsën jaḵ mehö ngwë. Gegurek amam lu atam babuj.”

21 Loḵ ggev lo nēr yah vu bē, “Ēē-ē, sēnēḵ sengo nahēn hurmahen, log sa nesepa loḵ horek pin sēnē rot beberup gwēbeng sagi.”

22 Yesu ngo lob nēr yah vu yi bē, “Log ngaa ti nahēn. Gwevong hong kupeḵ pin bemehō la debago, lob gebo monē sēn gweḵo jaḵ lo gelek alam sēn hej ngaa nema in sir lo. Gwevong nabē sēnē log mēm genam gesepa sa, gemēm hong kupeḵ nivesa rēḵ gēp vu yagek.”

23 Rēḵ ggev sēnē ngo gagek sēnē, lob ayo maggin rot. In yi mehō kupeḵ degwa.

24 Yesu lē yi lob nēr bē, “Alam sēn hir kupeḵ ngahiseḵē lo, bē dedok na Anutu-yi-nyēḡ og rēḵ debimengin rot.

25 Yōnon, kamer bē gurek na rureḵ len, og yīḵ hukböpata rot, rēḵ mu nabē mehō-los-bengō-ggoreksēn ti gevong in nabē dok na Anutu yi nyēḡ og sagak hukböpata rot kesuu.”

26 Alam denḡo gagek sēnē lob denēr bē, “Om maḵ re yoh vu bē rēḵ medo mala-tumsēn degwata?”

27 Loḵ Yesu nēr bē, “Ngaa sēn mehōnon su deyoh vu bē degevong rē lo, og Anutu yō yoh vu bē gevong.”

28 Loḵ Pita nēr bē, “Gwelē! He hevuu he nyēḡ los he ngaa pin ya, gehe yam medo nesepa hong.”

29 Lob Yesu nēr vu sir bē, “Sa nanēr vu ham nabē: Alam pin sēn kwaj nevo Anutu-yi-nyēḡ, bedenevuu hir beggang, gevenēj, garij lo, gamaj los ataj, genaluj lo lo,

30 og Anutu rēḵ bo ngahiseḵē dok nah vu sir dok buk sēnē, log rēḵ demedo malaj-tumsēn degwata los degwata vu tamusēn.”

*Yesu Nēr Beron Netu Löö Bē Rēḵ Nadiiḵ Gekedi Jaḵ Gökin
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)*

31 Lob Yesu ḵo sir nemadluho-bevidek-luu lo ya, benēr vu sir bē, “Ham ngo! Gwēbeng hil narak menaya Yerusalem. Lob gagek pin sēn alam-denenēr-gagek-rangahsēn dekevu raḵ Mehōnon Nalu wirek meneggēp lo vongin anon jaḵ.

32 In rēḵ debo yi dok na alam-yu-ngwē nemaj. Lob rēḵ denanēr pelē jaḵ yi, gedevong paya vu yi, gedepesuv nyēj ḵos jaḵ yi.

33 Log rēḵ debeek yi, log mēm dengis yi menadiiḵ. Rēḵ mu buk natu löö jaḵ, lob rēḵ kedi jaḵ nah gökin.”

34 Rēḵ yi hur maluh su derak gagek sēnē ni rē. In neggēp vunsēn in sir lob su kwaj tōḵ raḵ degwa rē.

*Yesu Ro Mehō Mala Ḷenod Ti Menivesa Raḵ
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)*

35 Yesu ya verup Yeriko, lob mehō mala ḵenod ti nedo loḵ aggata nenga bemedo neketag monē lu ngaa vu alam bē dedok vu yi.

³⁶ Lob ngo dedun bë alam yu böpata to deneyam, lob loḵ tepëḵ vu sir bë, “Denevong va?”

³⁷ Loḵ denër vu bë, “Yesu vu Nasaret verup.”

³⁸ Lob tahi ya bë, “Yesu! Davit* yi mewis-e! Kwam gevongin sa.”

³⁹ Loḵ alam sën denemuḡin lo depetupek raḵ yi bë aye nama. Rëḵ ma gepasang netahi menegeyeh loḵ bë, “Davit* yi mewis-e! Kwam gevongin sa!”

⁴⁰ Lob Yesu ya nare genër vu sir bë degeḵo yi na vu yi. Ya verup, lob Yesu loḵ tepëḵ vu yi bë,

⁴¹ “Gevongin bë sa ãevong nabë va vu hong-a?” Loḵ nër bë, “Mehöböp, sa bë gwevong besa malaḡ natum gökin.”

⁴² Lob Yesu nër vu bë, “Malam natum. Ayom yam timu vu sa om vong bemalam nivesa raḵ.”

⁴³ Lob pevis bemala nivesa raḵ avuti genelë nyëḡ. Lob tamuın Yesu meneya, geneḵo Anutu arë raḵ. Galam pin sën delë ngaa aḡi deḵo Anutu arë raḵ ving.

19

Sakeus Yi Gagek

¹ Lob Yesu loḵ ya Yeriko in bë noh na bena.

² Loḵ mehöti arë nebë Sakeus nedo. Alam-deneḵo-takës* hir ggev ti yi, beyi mehö neggorek monë ngahiseḵë.

³ Lob kwa nevo bë gelë Yesu mejaḵ ni nabë yi mehö nebë va. Rëḵ yi mehö vaha dus besu yoh vu bë rëḵ gelë yi nivesa rë, in alam ngahi rot medeggërin yi.

⁴ Lob serög bemuḡin beya meraḵ ya kele map ti in bë mëm gelë Yesu. In raḵ ni bë rëḵ na berup sagu.

⁵ Lob Yesu ya verup bevarah mala raḵ melë yi, lob nër ya vu bë, “Sakeus, geduḵ pevis megenam! In sëḵ medo geving hong doḵ böm pehi sënë.”

⁶ Lob luḵ pevis beḵo Yesu raḵ meya yi beggang los kwa vesa.

⁷ Alam delë nebë sënë, lob ahëj sengën medenër bë, “Ya neggëp loḵ mehö nipaya ti sagu yi beggang in va?”

⁸ Lob Sakeus ya nare benër vu Mehöböp bë, “Mehöböp, gwengo rë. Sëḵ ãevong sa ngaa pin vahi vu alam sën deneraḵ vu in ngaa lo. Log alam sën sa tetuhin sir gesehodeḵ hir ngaa ti ti lo, og sëḵ ãevong ngaa lubeluu lubeluu doḵ nah vu sir.”

⁹ Lob Yesu nër vu yi bë, “Gwëbeng sënë, Anutu ḵol alam beggang ayo ti sënë yah vu yi. In mehö sënë og degwa vu Abraham ving.

¹⁰ Yönon, Mehönon Nalu yam in bë sero mehönon sën malaj nema lo begeḵo sir nah.”

Gagek Peggirinsën Raḵ Alam Böp Ti Vo Monë Vu Yi Hur Nemaḡluho

11 Dengo gagek sënë ggovek, log nër gagek peggirinsën ti vu sir. In ya verup dus raḵ Yerusalem, lob kwaj nevo bē buk dus raḵ bAnutu-yi-nyëḡ vongin anon jaḵ pevis avuti.

12 Lob nër vu sir bē, “Mehö böp ti bē na nyëḡ ading ti jaḵ in degetung yi natu mehö-los-bengö benom gëgin yi alam pin.

13 Lob supin yi hur nemadluho yam bevo monë ḵapiya luu luu ggelek sir pin, log nër vu sir bē, ‘Ham medo gwëvong huk bagosën jaḵ monë sënë rot, besenom geto sënë gökin.’

14 Rëḵ yi alam nij nelëlin yi, om ya, log devong mehö la detamuin yi medeya beya denër bē, ‘He nimin lël bē mehö saga su natu he mehö-los-bengö megegin he!’

15 Rëḵ ma gedetung yi tu hir mehö-los-bengö ggovek geyom to. Lob nër bē, ‘Ham tahi alam sën sevo monë vu sir lo nam. Sa bē galë nabë sir ti ti deneḵo va la va la loḵ ya ving-a?’

16 Lob mehöti nare yam mugin benër ya bē, ‘Mehö böp, sa hevong huk bagosën raḵ hong monë ḵapiya luu sënë, log sa haḵo ḵapiya mehödahis sënë loḵ yam ving.’

17 Lob mehö-los-bengö nër vu yi bē, ‘Hong hur nivesa begevong huk nivesa rot. Genemalamin ngaa mahen sënë nivesa, om sëḵ gevong begwëgin nyëḡ böp yu nemadluho.’

18 Log mehö ngwë sën netu luu nare benër ya bē, ‘Mehö böp, sa hevong huk bagosën raḵ hong monë ḵapiya luu sënë, log gwëbeng sa haḵo ḵapiya nemadluho sënë loḵ yam ving.’

19 Lob mehö-los-bengö nër vu yi bē, ‘Om sëḵ gevong nyëḡ böp yu nemadvahi in gwëgin.’

20 Loḵ hur ti verup nare yam, benër ya bē, ‘Mehö böp, hong monë ḵapiya luu sën lo sënë. Sa hebom loḵ tob nyë dus teka besa heḡin nivesa beyö nedo rot.

21 In sa nehalë hong bē hong mehö nim wëëk. Ngaa sën mehö ngwë denetung menedo lo, og geneḵo. Genos sën mehö ngwë denevaroh lo, og genelev anon. Om sën sehönengin hong, lob hong monë ḵapiya luu sën lo yö nedo.’

22 Lob mehö-los-bengö nër vu mehö sënë bē, ‘Hong sënë, nim paya rot! Maḵ sëḵ gevong gagek vu hong jaḵ ngo hong gagek saga rë. Maḵ gerak ni yönon bē sa mehö nig wëëk, bemehö ngwë denetung ngaa nedo loḵ sa nehako, gesa nalev nos sën mehö ngwë denevaroh lo? Yönon-a? Sa nehevong nebë sënë?’

23 Rëḵ nebë va sën su getung sa monë loḵ ya beggang-monë-yi in bē senom og sa gaḵo teka sevöḵ geving rë-ë?’

24 Log nër vu alam sën denare dus vu lo bē, ‘Ham bo monë ḵapiya luu saga vër in mehö saga, gebo nah geving vu mehö sën ḵapiya mehödahis nedo vu yi lo.’

25 Loḵ denër yah vu bē, ‘Mehö böp, mu ḵapiya mehödahis neggëp vu yi vorot.’

26 Loḵ nēr bē, ‘Sa nanēr vu ham nabē mehōti sēn nḡaa neggēp vu yi lo, og sēḵ bo la gökin geving vu. Gaḵ mehōti sēn yi nḡaa su neggēp rē lo, og sēḵ bo teka sēn neggēp vu yi lo vēr in yi.

27 Rēḵ alam sēn denelē sa paya benij lēl bē sa su natu hir mehō-los-bengō lo, og ham gwēḵo sir nam sēnē beham ngis sir bedenadiik jaḵ sa malaḡ.’ ”

*Yesu Loḵ Ya Yerusalem Nebē Mehō-los-bengō
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jn 12:12-19)*

28 Yesu nēr gagek sēnē ggovek, log mugin betetuu aggata meneya Yerusalem.

29 Ya verup dus raḵ Betpage los Betania ggēp Ḷedu Ḷele-oliv, lob vong yi hur maluh luu deya,

30 genēr vu luho bē, “Melu na medoḵ na beggang-bu ti sēn melu malamin neya agu, lob melu rēḵ gwelē gedeseyu dogi nalu ti menare dus vu aggata avi. Mehōti su raḵ dogi sēnē wirek rē, lob melu kwevelekin begwēḵo nom.

31 Genabē mehōti doḵ tepēḵ nabē, ‘Melu gwevong va vu dogi sagi?’ og melu nanēr nah nabē, ‘Mehōbōp bē jaḵ mena’.”

32 Yesu vong luho ya, lob luho ya detōḵ vu nḡaa pin yoh vu sēn nēr vu luho lo.

33 Luho medo denekevelekin dogi sēnē, loḵ dogi ala loḵ tepēḵ in luho bē, “Melu nekwevelekin dogi nalu sēnē in gwevong va vu?”

34 Loḵ luho denēr yah bē, “Mehōbōp bē jaḵ mena.”

35 Lob luho deḵo dogi medeya vu Yesu. Lob delah hir tob raḵ ya dogi demi, log detung Yesu raḵ ya nedo vavunē.

36 Bemēm neraḵ meneya, galam pin kwaj vesa rot vu yi bedenevah hir tob ggōk aggata geneggōk,

37 beya deverup dus raḵ sēn aggata nehōo Ḷedu Ḷele-oliv. Lob yi hur maluh pin sēn denesepa yi lo, gesir nḡahiseḵē saga kwaj vo yah nḡaa bōp bōp pin sēn nevong bedenelē wirek lo, lob kwaj vesa bedenepisekin medeneḵo Anutu arē raḵ bē:

38 “Anutu gevong semusemu vu mehō-los-bengō sēn neyam los Mehōbōp niwēēk!

Gagek ahē yes raḵ neggēp yagek,

log Anutu arē bōpata los niḵapiik nivesa neggēp yagek vavunē!”

39 Log alam Parisai* la deloḵ ya alam yu bōpata saga vuheng belosho deneya, lob denēr vu Yesu bē, “Tatovaha, ḡenanēr in hong hur maluh lo sēnē nabē ayej nama.”

40 Loḵ nēr yah vu sir bē, “Sa nanēr vu ham nabē: Bē ayej nama, og ḡelōng lo sēnē yō rēḵ denapisek.”

Yesu Su Raḵ Yerusalem

41 Loḵ Yesu ya verup dus raḵ, lob mala ya melë nyëḡ böp Yerusalem, lob su raḵ.

42 Su raḵ bë, “Nabë yik gejaḵ mehö sën yoh vu bë gevong hong begemedo revuh lo ni gwëbeng sagi, og mëm sënë nivesa. Rëḵ ma gemehö sënë neggëp vunsën in hong, gesu geraḵ ni rë.

43 Gwengo rë, buk ti vongin berup, lob alam sën degevong begö vu hong lo rëḵ nam dedev lii begö yi medetetup doḵ hong. Log rëḵ deketumin hong vahi vahi.

44 Lob rëḵ dekevoh hong geving nalum lo pin sën denedo loḵ hong lo na. Log su rëḵ degönengin gelöng ngwë gejaḵ medo ngwë vavunë rë. In su kwam nevo buk sën Anutu yam in bë doḵ vu hong lo rë.”

*Yesu Tii Alam Sën Denebago Ngaa Loḵ Dub-vabuung-böp Lo
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jn 2:13-22)*

45 Log loḵ ya dub-vabuung-böp ayo, lob tii alam sën denevong huk bagosën loḵ ayo lo.

46 Genër vu sir bë, “Gageḵ neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë: Sa beggang, og yö rëḵ natu beggang jom-raksën-yi. Rëḵ ham vong beyah tu alam hodeḵ bej waak vunsën raḵ.”

47 Log nenër gageḵ vu alam yoh vu buk loḵ dub-vabuung-böp ayo. Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev, galam-horek-yi, galam ggev, bedenesero aggata in bë dengis yi menadiik.

48 Rëḵ alam pin nij wëëḵ bë degengo yi gageḵ, lob ggev lo su detoḵ raḵ aggata ti rë.

20

*Deloḵ Tepëḵ In Yesu Bë Re Vo Niwëëḵ Vu Yi
(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)*

1 Buk ti, lob Yesu medo netateḵin gageḵ vu alam loḵ dub-vabuung-böp genenër Bengö Nivesa rangah vu sir. Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi, galam ggev, bedeya vu yi.

2 Bedeloḵ tepëḵ vu yi bë, “Genanër vu he nabë: Re vo niwëëḵ vu hong benër bë gwevong huk nabë sënë? Re ggooin hong raḵ-a?”

3 Loḵ nër yah vu sir bë, “Kë, om sa bë doḵ tepëḵ in gageḵ ti nöḵ vu ham rë. Ham nanër vu sa nabë:

4 Sën Jon neripeḵ alam lo, og yam vu yageḵ, ma sepa loḵ mehönon vu dob kwaj?”

5 Lob yö desap sir raḵ medenër bë, “Nabë hil nanër nah nabë: ‘Yam vu yageḵ’, og rëḵ doḵ tepëḵ nom nabë: ‘Rëḵ nebë va sën ham su nevong ving yi rë-ë?’

6 Log nabë hil nanër nabë: ‘Sepa loḵ mehönon vu dob kwaj’, og rëḵ alam detengwa hil jaḵ gelöng. In kwaj neya niwëëḵ vu yi bë yi mehö-nenër-gageḵ-rangahsën ti.”

⁷ Lob maam denër yah vu Yesu bē, “He dugin degwa-o!”

⁸ Lob Yesu nēr yah vu sir bē, “Nebē saga, om sa su rēk nanēr mehō sēn ggooin sa raḵ lo vu ham rē.”

Yesu Nēr Gagek Peggirinsēn Raḵ Alam Nij Paya Denegin Huk Wain

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Nēr nebē saga, log nēr gagek peggirinsēn sēnē vu alam bē, “Mehōti varoh huk wain bengō ti, lob vo huk sēnē loḵ ya alam la nemaj in bē degegin medegeḵo anon vahi natu yiyi gevahi natu hej. Log tah yi ya nedo nyēg ading ti beya nedo hus ading rot.

¹⁰ Log buk sēn wain anon nemoneḵ lo dus raḵ, lob vong yi hur ti ya vu alam sēn denegin yi huk wain lo in bē debo yiyi la behur geḵo nah vu yi. Rēk alam lo deveek hur saga, gedevong yi yah meya nema meris.

¹¹ Loḵ vong hur ngwē yah meya vu sir ggōkin. Rēk desis yi ving bedevong paya vu yi, gedevong yi yah meya nema meris.

¹² Lob yik vong hur ti yah ggōkin netu beron lōō. Rēk desis yi gedepengah, log detē yi yah dobnē.

¹³ Devong nebē sēnē, lob huk ala kwa vo bē, ‘Maḵ sēḵ gevong nabē tena? Maam sa gevong sengo nalug sēn sahēg neving yi lo na, in mēm maḵ rēk degurek babu.’

¹⁴ Rēk alam lo delē bē nalu ya verup, lob yō denēr vu sir bē, ‘Mehō sēn agi rēk doḵ nah ama ben begeḵo ama yi ngaa pin, om ham-o! Hil angis yi menadiik. In mēm huk sēnē natu hil ngaa.’

¹⁵ Lob derot yi yah dobnē, beyah desis mediik. Om huk wain ala sēnē maḵ rēk gevong nabē va vu sir-a?

¹⁶ Rēk na, lom kevoh alam sēn denegin huk wain agi be-malaj nama na, log bo huk wain sēnē vu alam mewis la bedegegin.” Alam dengo gagek sēnē lob denēr bē, “Maam ngaa nabē saga og nōk gēp!”

¹⁷ Rēk Yesu gēt sir gelok tepēk in sir bē, “Bē nama og gagek sēn neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nēr bē va? Sēn nēr bē:

‘Alam sēn denelev beggang lo nij lēlin gelōng ti sēnē,
rēk mu netu gelōng niwēek beggang nyēḵetu yi.’

¹⁸ Mehōnon pin bē debēs bedengis sir jaḵ gelōng sēnē, og rēk deḵataḵ jaḵ pin. Log nabē gelōng sēnē geto mejaḵ gēp mehōti, og rēk natul mehō sēnē bemetes na.”

¹⁹ Lob alam-horek-yi losho alam-deneḵo-seriveng hir ggev derak ni bē Yesu nenēr gagek peggirinsēn sēnē raḵ sir. Lob devongin bē denajom yi ahon doḵ buk sēnē, rēk deggōnengin alam.

Deloḵ Tepëḵ Vu Yesu Bë Yoh Vu Bë Degetë Takës Vu Alam Rom Hir Mehö-los-bengö Sisar?*

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

²⁰ Lob tum alam ggev medo denegin yi. Log devong hir mehö la ya deloḵ yi medenelë. Lob ya detetuhin bë sir alam yohvu, in bë denajom yi ahon jaḵ gägek la bedegevong dok nah nemaj gena gägek vu kiap böp.

²¹ Lob deloḵ tepëḵ vu yi bë, “Tatovaha, he nehango hong gägek bë hong gägek neya niröp, begenenër gägek niröp vu alam. Su genehönengin alam sën los arëj lo malaj rë. Gaḵ genetateḵin Anutu yi gägek vu alam los anon mu.

²² Om kwam nevo bë? Yoh vu bë hil getung takës vu alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar* ma nama?”

²³ Rëḵ Yesu raḵ hir gägek tetuhinsën sënë ni, lom nër yah vu sir bë,

²⁴ “Ham tato monë gahis ti nam besa galë rë.” Devo ya lob nër bë, “Re ḵenu los arë sën raḵ neggëp agi?” Loḵ denër yah bë “Sisar*.”

²⁵ Lob nër yah vu sir bë, “Om ham gwevong Sisar* yi ngaa nah vu Sisar*. Log Anutu yi ngaa, og ham bo nah vu Anutu.”

²⁶ Lob su deyoh vu bë denatök vu gägek ti jaḵ yi gëp alam malaj medenajom yi ahon rë. Gaḵ ḵenuj ya in gägek sën nër lo, lob ayej ma.

Deloḵ Tepëḵ Vu Yesu In Sën Mehönon Denadiiḵ Gedekedi Jaḵ Nah Lo

(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷ Alam Sadukai* denenër bë alam-diiksën og su rëḵ dekedi jaḵ nah rë. Lob sir la deya vu Yesu,

²⁸ bedeloḵ tepëḵ vu yi bë, “Tatovaha, Moses kevu horek ti vu hil meneggëp bë, ‘Nabë mehöti geḵo avëh, rëḵ nadiiḵ geluho naluj nama, og ari geḵo yi alov natu venë beluho degeḵo naluj vu ari sën diiḵ lo.’

²⁹ Lob hur magëm ti losho ari lo, sir nemadvahi-bevidek-luu denedo. Lob arij aguu ḵo avëh, lob nalu ma gediḵ.

³⁰ Lob ari amon ḵo yi alov loḵ diiḵ ving.

³¹ Lob ari gwee vong nebë saga ving, beya metök meggi. Besir pin deḵo avëh timu sënë, rëḵ naluj ma, gedediḵ pin.

³² Log mëm avëh diiḵ raḵ neggëp hus.

³³ Om genanër nabë najeeng sën mehönon diiksën dekedi jaḵ nah lo, og avëh sënë rëḵ natu arij ti tena venë? In sir pin deḵo avëh timu sënë netu venëj.”

³⁴ Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Maluh los avëh denëḵo sir loḵ buk sënë.

³⁵ Gaḵ maluh los avëh sën Anutu nër bë yoh vu bë rëḵ dekedi jaḵ nah medemedo malaj-tumsën lo, og su rëḵ degeḵo sir dok Buk-tamusën rë.

36 In su deyoh vu bë denadiik gökin rë. Gaḵ rëḵ demedo nabë angër lo. Anutu rëḵ gevong bedekedi jaḵ nah gëp bedub, om rëḵ denatu yö nalu lo.

37 Log Moses tato vu hil ving bë alam-diiḵsën denekedi raḵ yah ggëp bedub. In kevu raḵ Mehöböp meneggëp loḵ gägek sën nengwah netum loḵ kele yu dabun ti lo bë, 'Abraham yi Anutu, gIsaak yi Anutu ga, Yakop yi Anutu.'

38 Om nabë mehönnon denadiik bemalaj nama na verök yi, og su yoh vu bë rëḵ nanër nabë lööho hir Anutu yi rë. Gaḵ lööho denedo malaj-tumsën, in Anutu og alam malaj vesa los malaj-tumsën hir Anutu yi. In nelë mehönnon pin bë sir pin denedo malaj-tumsën."

39 Nër nebë sënë, lob alam-horek-yi la denër yah vu bë, "Tatovaha, genër ya meyoh vu."

40 Lob nij nemum in yi besu deloḵ tepëḵ in yi ggökin yah rë.

Yesu Loḵ Tepëḵ Vu Alam Parisai In Mehö Sën Anutu Ggöin Raḵ In Bë Geḵo Hil Nah Lo*

(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

41 Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah vu sir bë, "Log nebë tena sën denenër Kerisi* bë degwa vu Davit*-ë?"

42 In Davit yö nër raḵ avi beneggëp loḵ ḵapiya Saam bë: 'Mehöböp nër vu sa Mehöböp bë:

"Gemedo sa nemaḡ vesa.

43 Gevu tamusën og sëḵ getung alam sën denelë hong paya lo dedoḵ na vaham gëbinë."

44 Yi degwa vu Davit*, loḵ nebë tena sën Davit nër yi bë yi Mehöböp-ë?"

Alam-horek-yi Denevong Nipaya Nebë Sënë

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lk 11:37-54)

45 Alam pin nahën medo denengo Yesu yi gägek, lob nër vu yi hur maluh bë,

46 "Ham gwëgin ham in alam-horek-yi. In ahëj neving bë dejöp tob ading nivesa vesa. Log ahëj neving bë alam debengwëng vu sir medegeḵo sir jaḵ doḵ alam tabaak. Gahëj neving pangsën bë na demedo lël mala gëp alam malaj doḵ dub-supinsën-yi ayo, gahëj neving bë jaḵ na dega nos namugin gëp nyëḡ-nos-böp-yi.

47 Alam sënë deneraa avëh alov hir beggang yah vu sir, log denekuung raḵ bedenevengev raḵ hus ading. Om doḵ buk-gägek-yi, og rëḵ denatök vu maggin böpata rot mekesuu."

21

Avëh Sën Hen Monë Ma Lo Tung Seriveng Vu Anutu

(Mk 12:41-44)

¹ Log Yesu vër mala raḅ menelë alam-los-bengöj-ggoreksën lo vahi, geya denetung seriveng luḅ ya keröng-monë-yi vu Anutu.

² Lob lë avëh alov ti sën hen monë ma, lob yik tung monë kök teka luu mu luḅ ya keröng.

³ Lob nër bë, “Sa nanër yönon vu ham nabë: Avëh alov sën hen monë ma agi tē monë böpata rot bekesuu alam vahi pin.

⁴ Senër nebë sënë in sir mehönnon-los-bengöj-ggoreksën behir ngaa ngahisekë nedo vu sir, gaḅ sën denetung lo og yik metes. Gaḅ avëh sënë og su hen vahi nedo rë, rëḅ yö keyovekin keröng ahë degwa raḅ metung yi ngaa pin tu seriveng gehen monë nos yi ma.”

Yesu Nër Bë Rëḅ Debasap Dub-vabuung-böp

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Log mehö la denevengwëng raḅ dub-vabuung-böp mede-nenër bë, “Devunek vu beggang sënë raḅ gelöng nivesa vesa los kupek sën detung tu seriveng vu Anutu lo bemalangeri rot.” Lok Yesu nër bë,

⁶ “Ngaa pin sën ham nelë gwëbeng agi, og buk ti vongin berup, lob su rëḅ degönengin gelöng ti gejak medo ngwë vavunë rë. Gaḅ rëḅ dekevoh pin bedeketë geto yoh yoh.”

Yesu Nër Bë Maggin Ngahisekë Rëḅ Berup

(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Lob delok tepëḅ vu yi bë, “Tatovaha, ngaa sën genër lo rëḅ anon jaḅ doḅ buk tena? Geva rëḅ tato vu he nabë ngaa sënë vongin anon jaḅ-a?”

⁸ Lok Yesu nër yah bë, “Ham gwëgin ham nivesa, in mehö la rëḅ degekuungin ham. Alam ngahisekë rëḅ denam bedenanër sarëḅ jaḅ nah sir nabë, ‘Mehö sën lo yik sa sënë.’ Log rëḅ denanër nabë, ‘Buk dus raḅ ggovek ya.’ Rëḅ mu ham su sepa sir mena.

⁹ Log ham rëḅ gwëngo begö bengö los dedun nabë vongin berup, og ham su kenumin berup. In ngaa nebë sënë yö rëḅ nam, gaḅ Buk-tamusënek yö rëḅ nahën.”

¹⁰ Log nër vu sir ving bë, “Alam dob ngwë rëḅ dekedi belosho alam dob ngwë dengis sir. Log mehö-los-bengö ngwë losho yi alam rëḅ dekedi belosho mehö-los-bengö ngwë losho yi alam dengis sir.

¹¹ Log jemapi böpata rëḅ gee jaḅ dob beron beron. Log alam nyëḅ la rëḅ denatök jaḅ meyip los niraksën aggagga. Log ham rëḅ gwelë ngaa böp böp gengaa aggagga sën rëḅ gevong beham kenumin berup in lo gëp yagek babu.

¹² Rëḅ mu ngaa pin sënë yö rëḅ nahën, log rëḅ denajom ham ahon, bedevong paya vu ham. Rëḅ degevong beham gwevong gagek doḅ dub-supinsën-yi log degetung ham na

karabus. Log rëk degeko ham na bare alam-los-bengöj böp los kiap böp lo malaj in sa alam ham.

¹³ Lob doḱ buk sënë, og yik ham nanër sa rangah vu sir.

¹⁴ Om ham medo kwamin verök, gaḱ ham su medo mekwamin bo gagek sën ham nanër nah vu sir lo.

¹⁵ In sengo rëk gevong gagek sën ham nanër nah vu sir lo doḱ nöḱ ham avimin, besebo kwa nivesa vu ham. Lob alam sën degelë ham paya lo su deyoh vu bë dekeyëh, ma dedahun gagek sën sebo vu ham agi rë.

¹⁶ Ham amamin los atamin garimin, geham alam sën ham degwa ti lo, geham nimin papu lo, yö rëk denanër ham rangah vu alam sën dengis ham lo. Lob rëk dengis ham la medenadiḱ.

¹⁷ Log alam pin rëk ahëj sengën böp rot vu ham, in sa alam ham.

¹⁸ Rëk mu ham yumin viis ti su rëk mala nama doḱ ham yumin rë.

¹⁹ Bë ham najom sa ahon bemedo los nimin wëëḱ, og ham rëḱ medo malamin-tumsën.”

Yesu Nër Bë Rëḱ Degevong Paya Vu Yerusalem

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ “Rëḱ mu ham rëḱ gwelë nabë alam-begö-yi nöḱ detetup doḱ Yerusalem, og ham jaḱ ni nabë buk sën debasap Yerusalem lo yöḱ dus raḱ saga.

²¹ Doḱ buk saga og alam sën denedo Yudea lo, rëḱ debeya bedena kedu. Galam sën denedo loḱ Yerusalem lo, rëḱ degevuü nyëḱ saga gedebeya medena nyëḱ ngwë. Galam sën su denedo loḱ nyëḱ böp agi rë lo, og su rëḱ debeya menah dedoḱ na rë.

²² Buk sënë og buk sën Anutu rëḱ bo doḱ nipaya nyëvewen lo, lob gagek pin sën neggëp loḱ yi ḱapiya lo rëḱ anon jaḱ.

²³ Gëpin avëh sën naluj nare loḱ ayoj lo, los sën nahën denevo rur vu sir lo doḱ buk sënë! In Anutu rëḱ gevong bemaggin böpata rot natök vu dob sënë bekevoh alam sën.

²⁴ Paëp-yu-anil rëḱ ga sir. Galam rëḱ denaduu sir gedegeko sir bena demedo karabus na na geving alam-yu-ngwë pin. Galam-yu-ngwë rëḱ vahaj bakë nyëḱ böp Yerusalem, bedemedo nabë sënë rot, begëp nabë sënë bena berup doḱ buk sën alam-yu-ngwë hir buk govek na lo.

Yesu Nër Bë Mehönon Nalu Rëḱ Nom

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

²⁵ Lob ham rëḱ gwelë gengaa böp aggagga natök vu hes lu kwev, gebetuheng. Log mehönon pin vu dob rëḱ newaj bepul bemedo degelëḱ in loo dedun sën rëḱ natëë benam lo.

²⁶ Alam ngahisekë rëk kwaj bo ngaa sën anon jak vu dob agi, lob rëk newaj jak rot, gemalaj pebilin. In ngaa los niwëek pin vu yagek rëk desasukin sir.

²⁷ Sënë anon jak, lob rëk degelë Mehönon Nalu dok medo beggob ayo menam los niwëek böpata gevunek vunek yagek yi.

²⁸ Dok buk sën nabë ngaa agi natök nam lo, og ham rëk bare nam bebarah malamin jak. In buk sën Anutu geko ham nah lo yam dus rak ggovek ya saga.”

Yesu Tatekin Buk-tamusën Rak Go

(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

²⁹ Log nër gagek ti metatekin vu sir bë, “Ham kwamin bo jak go* los ngaa vahi pin rë.

³⁰ Bë purpur berup ngu, og ham neraç ni bë go* vingin nabung beham dev jak na jök.

³¹ Om nabë ham gwelë ngaa pin sënë anon jak, og ham jak ni nabë buk dus rak ggovek ya bë Anutu natu ala benam gegin hil.

³² Sa nanër vu ham yönon nabë: Mehönon pin su rëk malaj nama na verök yi rë, log ngaa pin sën agi rëk anon jak.

³³ Log yagek los dob rëk govek na bemala nama na vu tamusën, gaç sa gagek og su rëk mala nama rë.”

Yesu Vo Horek Vu Hur Maluh

³⁴ “Rëk mu ham gwegin ham nivesa, in ham rëk medo gw-
evong ahëmin ta, genanum beyumin gevong paya gekwamin
bo ngaa-dob-yi, lob ngaa nabë saga rëk gërin ham ayomin, lob
Mehöböp yi buk sënë rëk nam natök vu ham avuti nabë sën sag
nelok sapu lo.

³⁵ Buk sënë rëk natök vu alam pin vu dob pin.

³⁶ Om ham ngo medo malamin natum bekwetag vu Anutu
noh vu buk pin in gadu ham niwëek. In lob ngaa pin sënë noh
nenga in ham, geham medo rot menatök na vu Mehönon Nalu
bebare mala.”

³⁷ Yesu netahu alam lok dub-vabuung-böp rangah pin, log
buk lob yah neggëp Kedu Kele-oliv.

³⁸ Log monbuk anon lob alam pin dekedi deneya dub-
vabuung-böp in bë nanër gagek medegengo.

22

*Yudas Nër Gagek Ya Nare Vorot Vu Alam Ggev Bë Rëk Bo
Yesu Dok Na Nemaj*

(Mt 26:1-5, 14-16; Mk 14:1-2, 10-11; Jn 11:45-53)

¹ Buk vabuung sën denegga brët sën yiist* nema in lo verup.
Sën denenër bë Buk-ggöksën-yi* lo.

² Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi denesero aggata bē dengis Yesu. Rēḱ ma in deneggōnengin alam.

³ Loḱ Satan loḱ ya Yudas sēn denenēr arē ngwē nebē Iskar-iot lo ayo. Yiḱ sir nemadluho-bevidek-luu lo ti yi,

⁴ lob ya vengwēng ving alam-deneḱo-seriveng losho alam sēn denegin dub-vabuung-bōp lo, in bē natōḱ vu aggata lob bo Yesu doḱ na nemaj.

⁵ Lob kwaj vesa, gedenēr vu yi vorot bē rēḱ debago yi.

⁶ Lob Yudas yoḱek in ayej, log kwa nesero buk sēn alam ngahiseḱē su denedo ving yi rē lo, in bē mēm gevong Yesu doḱ na nemaj.

Hur Maluh Luu Dero Nos Buk-ggōksēn-yi
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30)

⁷ Log Buk-vabuung sēn alam Yuda denegga brēt sēn yiist* nema in lo verup ggovek ya, lom yiḱ buk sēn denesis sipsip nalu Buk-ggōksēn-yi* yi loḱ lo sēnē.

⁸ Lob Yesu vong Pita luho Jon ya, genēr vu luho bē, “Melu na gwero nos los reggu Buk-ggōksēn-yi* vu hil in hil aḱa.”

⁹ Loḱ luho deloḱ tepēḱ yah vu bē, “Gevongin bē alu gero gēp tena?”

¹⁰ Loḱ nēr yah bē, “Melu lē! Melu na medoḱ na nyēg bōp sagu, log mehōti rēḱ kerē bēl doḱ dēg bōp ti menatōḱ vu meluu doḱ aggata. Lob melu tamuin yi rot bedoḱ na beggang sēn doḱ na lo.

¹¹ Lob melu nanēr vu beggang ala nabē, “Tatovaha nēr bē alu anam nanēr vu hong nabē, “Beggang ayo tena in sa los sa hur maluh lo aḱa nos los reggu Buk-ggōksēn-yi* dok-a?””

¹² Lob rēḱ tato ayo bōpata ti sēn neggēp vavunē vu meluu, ayo ti sēn yō devah ḱanyē raḱ vorot. Lob melu gwero nos los reggu vu hil doḱ saga.”

¹³ Ggovek log luho deya, lob ya detōḱ vu ngaa pin yoh vu sēn Yesu nēr vu luho lo. Lob luho dero nos los reggu Buk-ggōksēn-yi* loḱ.

Yesu Vo Pasa Vu Yi Hur Maluh
(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1 Kr 11:23-25)

¹⁴ Log nyēg neggovek, lob Yesu bē ga nos los reggu geving sinarē lo.

¹⁵ Lob nēr vu sir bē, “Sahēg neving rot bē sega nos los reggu Buk-ggōksēn-yi* sēnē geving ham rē, loḱ mēm sa gaḱo vanē.

¹⁶ Log sa nanēr vu ham nabē: Sa su rēḱ ga ngaa sēnē gökin nah rē, rot bena berup doḱ buk sēn hil aḱa doḱ ti vu Anutu-yi-nyēg lo.”

17 Log ƙo wain kap ti raƙ bejom raƙ in los kwa vesa ya vu Anutu log n̄er vu sir b̄e, “Ham gweƙo s̄en̄e n̄ok benanum noh vu ham.

18 Sa nan̄er vu ham nab̄e: Sa su r̄eƙ nanum wain ḡokin nah r̄e, rot bena berup doƙ buk s̄en hil medo doƙ Anutu-yi-nȳeƙ lo.”

19 Log ƙo br̄et raƙ bevenḡev raƙ in los kwa vesa ya vu Anutu, log debu bevo vu sir. Log n̄er b̄e, “Sa reggos s̄en̄e. S̄en s̄eƙ ƙetung natu seriveng doƙ nah ham b̄omin. Om ham medo sepa doƙ megw̄evong nab̄e s̄en̄e in ham kwamin bo sa.”

20 Neb̄e saga bedegga ḡgovek, log ƙo wain kap ti raƙ bevong neb̄e saga, log n̄er b̄e, “Wain kap ti s̄en̄e og sa ƙoƙ, s̄en s̄eƙ ƙeseh in ham in b̄e tato nab̄e ḡaƙek mewis s̄en sejoo in doƙ vu ham lo r̄eƙ anon jak.

21 R̄eƙ mu ham gwel̄e ham r̄e! Meh̄o s̄en r̄eƙ bo sa doƙ na alam s̄en denel̄e sa paya nemaj lo yik nedo raƙ tevor ving sa.

22 Ȳonon, Meh̄onon Nalu nesepa loƙ aggata s̄en Anutu n̄er tato vu yi lo. R̄eƙ mu ḡepin meh̄o s̄en r̄eƙ nan̄er yi rangah vu alam bedengis yi lo.”

23 N̄er neb̄e s̄en̄e, lob ȳo delok tep̄eƙ vu sir yah meymom b̄e, “Meh̄o re r̄eƙ gevong ngaa s̄en̄e?”

Hur Maluh Den̄er Sir B̄e Sir Ti Tena Kesuu Vahi?

24 Log tum hur maluh deƙo ḡaƙek ti raƙ loƙ sir, medenen̄er b̄e, “Re b̄op kesuu in ḡegin hil-a?”

25 Loƙ Yesu n̄er vu sir b̄e, “Alam-yu-ngw̄e, og hir meh̄o-los-benḡo tu alaj. Log alam s̄en detu ala medeneƙin sir lo, og denen̄er behir alam denek̄o sir raƙ beden̄en̄er sir b̄e sir alam nḡatum.

26 R̄eƙ mu ham, og ham su gw̄evong nab̄e saga. Gaƙ meh̄oti s̄en v̄ongin b̄e natu ham ala lo, og dahun yi bemedo nab̄e s̄en meh̄o ah̄e hus. Log meh̄oti s̄en v̄ongin b̄e natu ham ḡgev lo, og gevong ngaa nab̄e s̄en yi meh̄o meris ti in doƙ vu ham.

27 Ma re tu ala? Meh̄o s̄en medo negin in ga nos lo, ma hur s̄en neruu nos in b̄e geƙo na vu lo? Gaƙ yik meh̄o s̄en negin b̄e nos na in ga lo! R̄eƙ mu sa, og sa nado ving ham neb̄e hur meris in b̄e sedoƙ vu ham.

28 Wirek hil los nado gemaggin t̄oƙ vu sa beseggi sa, r̄eƙ ham nedo ving sa, geham su vuu sa r̄e.

29 Log Amag vo yi nȳeƙ vu sa in b̄e sa ḡegin, om sebo nȳeƙ vu ham in ham gw̄egin nab̄e saga.

30 Ham r̄eƙ gwa los nanum geving sa jak sa tevor ḡep sa nȳeƙ. Geham r̄eƙ medo jak s̄ea-los-ar̄ej beseggi alam Israel degwa nemadluho-bevidek-luu s̄en lo hir ḡaƙek.”

Yesu N̄er Pita B̄e R̄eƙ Dah Yi Vun

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38)

31 “Simon, Simon, gwengö rë! Satan nër vorot bē yoh vu bē rëk gëko ham na vu yi, begerii ham tetër nabë wit* gahis.

32 Rëk sejom rak in hong ggovek ya bē hong vongvingsën su rëk nadiik na rë. Om sën gegwërin hong megenom lo, og gebo gadu dok arim lo.”

33 Loḵ Pita nër yah bē, “Mehöböp, sa hero sa menado in sena karabus geving hong balu nadiik dok ti.”

34 Loḵ Yesu nër bē, “Pita, sa nanër vu hong nabë: Pehi buk sënë, og kökrëeh su rëk ngu rë, log rëk gedah sa vun beron löö nabë hong dugin sa.”

Gagek Rak Jej-monë-yi, Gevahek Nalu Los Paëp-yu-anil

35 Log nër vu sir bē, “Wirek sa hevong ham ya, lob ham su ko jej-monë-yi los je vahek sepa rë. Log ham su röp suu rë, lob maḵ ham rak vu in ngaa ti ma ma?” Loḵ denër yah bē, “Ma!”

36 Lob nër vu sir bē, “Gaḵ gwëbeng sënë nabë mehöti yi jej-monë-yi nedo, og yö gëko sepa yi. Bevahek nabë saga. Gemehöti sën hen paëp-yu-anil nama lo, og tahuuin paëp-yu-anil ti jaḵ yi röpröp-ayööng-yi.

37 In gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bē, ‘Detevin yi ya ving alam nij paya.’ Om sa nanër vu ham nabë: Gagek sënë rëk anon jaḵ, jaḵ ngaa pin sën rëk natök vu sa. Yönon, gagek pin sën neggëp loḵ ḵapiya rak sa lo, og rëk anon jaḵ.”

38 Lob denër bē, “Mehöböp, gelé? He paep-yu-anil luu sënë!” Loḵ nër yah bē, “Om yiḵ ggovek saga.”

Yesu Jom Rak Vu Getsemane

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

39 Log to meya dobnë beya Kedu Kele-oliv nebë sën nevong yoh vu buk lo. Lob yi hur maluh desepa yi medeya.

40 Ya detök ya, lob nër vu sir bē, “Ham najom jaḵ niwëëk, in ngaa ti su kepë ham.”

41 Log tah verup ya teka, yoh vu sën hil getë gelöng na geto lo, lob yun lus log ketaḡ vu Ama bē,

42 “Amag, nabë kwam, og gwëko ngaa maggin sënë vër in sa. Rëk mu su gesepa dok sa gagek, gaḵ ngo kwam.”

43 [Lob angër ti vu yagek beyam gadu yi.

44 Yesu ngo maggin pangsën rot, lob jom rak ggökin niwëëk rot. Lob ḵerus yam in rot benetetuk nebë köḵ beto neluk ya dob.]

45 Jom rak ggovek, log kedi rak beyah to vu yi hur maluh lo. Loḵ lë bē deneggëp yiing, in ayoj maggin rot.

46 Lob nër vu sir bē, “Ham newëp in-a? Ham kwedi bengev jaḵ, in ngaa ti su kepë ham.”

Yudas Vo Yesu Loḵ Ya Alam Sën Dengis Yi Lo Nemaj

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-12)

47 Yesu nahën medo nevengwëng, log alam yu böpata deverup. Mehö sën arë nebë Yudas sën sir nemadluho-bevidek-luu lo ti yi, rëk li sir medeyam. Lob verup sesor meya vu Yesu in bë gemul* yi.

48 Loḵ Yesu nër vu yi bë, “Yudas, gemul* Mehönon Nalu in bë getato yi rangah-a?”

49 Yesu yi hur maluh denare ving yi medelë ngaa sënë bë vongin natöḵ vu yi, lob denër bë, “Mehöböp, he ngap sir jaḵ paggëpek-yu-anil-a?”

50 Lob sir ti pevis mesis alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yi hur, besap nenga ris vahi vesa ya.

51 Rëḵ Yesu nër bë, “Ggovek! Ngaa saga gëp!” Log bë nema raḵ mehö sënë nenga, lob nivesa raḵ yah ggökin.

52 Log Yesu loḵ tepëḵ vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev ga, dub-vabuung-böp ala lo, galam teta sën losho deyam in bë denajom yi ahon lo bë, “Maḵ ham yam in bë sero mehö-begö-hodeḵ-yi ti om sën ham ḵo päep-yu-anil los begö meyam-ë?”

53 Sa nado loḵ dub-vabuung-böp yoh vu buk ving ham, rëḵ ham su lah nemamin loḵ sa mejom sa ahon rë. Gaḵ buk sën gwëbeng agi, mëm ham buk. Om mala vahis niwëëḵ jaḵ na vavunë rot mekesuu.”

Pita Lah Yi Vun Bë Yi Dugin Yesu

(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

54 Nër ggovek log dejom yi ahon medeḵo medeya. Lob deḵo yi loḵ ya alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yi beggang. Log Pita tamuin sir meneya, rëḵ nevun yi in sir meneyam ggëp ading.

55 Log devev nengwah loḵ telig ggëp beggang sënë yi tete ayo, bemedo denevenguh. Lob Pita verup ya nedo ving sir.

56 Loḵ avëh ti lë bë medo nevenguh nengwah, lob tung mala raḵ yi genër bë, “Mehö sënë nedo ving Yesu ving.”

57 Loḵ Pita lah yi vun bë, “Ma! Avëh, saḵ dugin yi.”

58 Genedo teka loḵ mehö ngwë yah verup lë yi, lob nër bë, “Yiḵ sir sën lo ti sën hong agi ving.” Rëḵ Pita nër yah bë, “Alam-e! Saḵ ma!”

59 Ggovek genedo hus ading rot yoh vu hes mala ti loḵ mehöti yah verup nër niwëëḵ bë, “Yönon rot, yiḵ mehö sagi sën nesepa yi ving. In yiḵ yi Galilea ti sënë!”

60 Rëḵ Pita lah yi vun bë, “Alam-e! Sa dugin gageḵ ti sën genenër agi!” Nahën nenër nebë sënë, log pevis beḵöḵrëëh su.

61 Lob Mehöböp ggërin yah melë Pita. Lob Pita kwa vo yah gageḵ sën Mehöböp nër vu yi vorot lo bë, “Pehi buk sënë og köḵrëëh su rëḵ ngu rë, log rëḵ gedah sa vun beron löö.”

62 Lob Pita to meya dobnë, beyah su böpata rot.

Depelë Yesu Gedepëeng Yi
(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

⁶³ Alam sën denejom Yesu ahon lo denër pelë raḵ yi gede-veek yi.

⁶⁴ Debom mala loḵ tob, gedenesis yi, log denelok tepëḵ vu yi bē, “Hong mehō-nenër-gägek-rangahsën-a? Om genanër nabë re sis hong-a?”

⁶⁵ Log denenër gägek nipaya ngahiseḵë vahi raḵ yi ving.

Devong Gagek Vu Yesu Raḵ Kaunsor Malaj
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jn 18:19-24)

⁶⁶ Heng to lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev detu alam Israel hir kaunsor, belosho alam-horek-yi lo desupin sir, log deḵo Yesu yam nare malaj gedenër bē,

⁶⁷ “Genanër vu he nabë hong Mehō sën Anutu ggooin raḵ in bē geḵo hil nah lo ma ma?” Loḵ nër yah vu sir bē, “Nabë sa nanër nöḵ vu ham, og ham su rëḵ gwevong geving rë.

⁶⁸ Log bē sedok tepëḵ in nöḵ vu ham gökin, og ham su rëḵ nanër dok nom vu sa rë.

⁶⁹ Rëḵ mu pehi sënë, og Mehōnon Nalu rëḵ medo gëp niwëek ala Anutu nema vesa bemedo degwata.”

⁷⁰ Lob sir pin denër yah bē, “Om maḵ hong sagaḵ Anutu Nalu hong-a?” Loḵ nër yah vu sir bē, “Yiḵ saga. Ham voseḵ vorot.”

⁷¹ Lob denër bē, “Hil rëḵ gango gägek re gökin-a? Gägek sënë yō raḵ verup avi behil hangō ggovek ya.”

23

Devong Gagek Vu Yesu Menare Pilatus Mala
(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Lob sir pin deḵedi bedeḵo yi ya vu Pilatus

² gedevong gägek vu yi bē, “He halë mehō sënë bē nelok alam ahëj in deḵedi medengis begō medekepë gavman na. Genenërin he bē he su getë takës vu ham mehō-los-bengō Sisar*. Log nenër bē yiḵ yi Kerisi* sënë, beyi mehō-los-bengō.”

³ Loḵ Pilatus loḵ tepëḵ vu yi bē, “Alam Yuda hir mehō-los-bengō hong-a?” Loḵ nër yah vu Pilatus bē, “Genër ya meyoh vu.”

⁴ Lob Pilatus nër ya vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam pin bē, “Sa su töḵ vu gägek ti geneggëp vu mehō sënë rë.”

⁵ Loḵ denër yah niwëek bē, “Netateḵin gägek vu alam yoh vu distrik Yudea pin benelok ahëj rot bē degevong begō medekepë gavman na. Ḷo gägek sënë raḵ nyëdahis ggëp Galilea, lob nevong rot, gesën verup agi.”

Devong Gagek Vu Yesu Menare Herot Mala*

⁶ Pilatus ngo hir gagek, lob loḵ tepək yah vu sir bē, “Mehö sēnēk yi Galilea ti?”

⁷ Lob detatekin vu yi merak ni bē Yesu yam vu distrik Galilea sēn Herot* negin lo, lom vong yi ya vu Herot*. In Herot* verup nedo Yerusalem loḵ buk sēnē ving.

⁸ Herot* lē Yesu, lob kwa vesa rot, in nengo Yesu bengö lob nevong rot bē gelē yi. Lob kwa vo bē maḵ Yesu rēḵ gevong ngaa böp ti begelē.

⁹ Nebē sēnē lom Herot* neloḵ tepək in yi hus ading. Rēḵ Yesu su nenēr gagek ti yah vu yi rē.

¹⁰ Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi deya dus medenēr gagek niwēek ya atata vu yi rot.

¹¹ Lob Herot* losho yi alam-begö-yi devasap yi gedenēr pelē rak yi. Log deḵo tob malangeri ti bederöp loḵ yi, log devong yah meya vu Pilatus ggökin.

¹² Wirek og Herot* luho Pilatus denelē sir paya, rēḵ loḵ buk sēnē, og luho desemu gagek medenelē sir nivesa.

*Pilatus Nēr Bē Dengis Yesu Jak Na Kelepeḵo
(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39-19:16)*

¹³ Lob Pilatus tahi alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam teta, galam meris ving medesupin sir yam.

¹⁴ Log nēr vu sir bē, “Ham ḵo mehö sēnē yam vu sa, log ham nēr bē neloḵ alam ahēj in dekedi medengis begö medekepeḵ gavman na. Om ham gwengo rē. Sa nalok tepək in yi gagek sēnē rak ham malamin niröp. Lob sa su toḵ vu bē vong ngaa ti paya loḵ gagek pin sēn ham nēr rak yi agi rē.

¹⁵ Log Herot* ving nebē saga om sēn vong yi yom vu hil ggökin. Ham lē! Mehö sēnē su vong ngaa ti paya in bē hil angis yi menadiik rē.

¹⁶ Om maam sēḵ beek yi gegevong yi nah mena.”

¹⁷ [In hir horek neggēp nebē Pilatus gevong alam ḵarabus ti ti vēr doḵ buk vabuung sēnē noh vu ta menah vu sir.]

¹⁸ Loḵ alam pin ayej loḵ ti medekeseh rur rak bē, “Gengis mehö saga menadiik gegwewong Barabas nom vu he.”

¹⁹ Barabas sēnē vong begö vu gavman loḵ nyēḵ böp saga genesis alam medenediik, lob deḵo yi ya nedo ḵarabus.

²⁰ Loḵ Pilatus loḵ tepək yah vu sir ggökin, in kwa nevo bē dēēin Yesu mena.

²¹ Rēḵ detahi yah bē, “Gengis yi jak na kelepeḵo*! Gengis yi jak na kelepeḵo*!”

²² Loḵ yik loḵ tepək yah vu sir netu beron löö bē, “In va? Mehö sēnē vong va paya? Sa su halē bē vong ngaa ti paya meneggēp vu yi in bē hil angis yi menadiik rē. Om sebek yi gegevong yi nah.”

23 Rêk nij wëek rot, gedetahi ya niwëek ata bë ngis yi jak na kelepeko*, bayej rehöö Pilatus aye.

24 Lob Pilatus kwa vo bë maam gurek hir gagek babu.

25 Lob lëein mehö sën vong begö vu gavman besis mehönon dediik beya nedo karabus lo yah vu sir in detahi arë. Log vo Yesu yah vu sir in bë dengis menadiik yoh vu sën alam detahi lo.

Desis Yesu Raḵ Ya Kelepeko

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

26 Deḵo Yesu raḵ medeya, log Simon vu Kurene nahën verup neya in bë doḵ na nyëg böp Yerusalem. Lob dejom yi ahon gedebë kelepeko* raḵ ya bagë bekerë metamuin Yesu.

27 Galam yu böpata denetamuin yi, gavëh ngahisekë denesu medenesis sir, gedenegelu tarot raḵ yi.

28 Rêk Yesu ggërin yah menër vu sir bë, “Ham Yerusalem avëh, ham su ngu in sa, gaḵ mëm ham ngo ngu in ham los nalumin lo.

29 In buk vongin berup lob rêk denanër nabë:

‘Avëh sën denare babuj sekë lo, gavëh sën su naluj nelok rë lo, gavëh sën su denevo rur vu naluj rë lo, og kwaj vesa.’

30 In doḵ buk saga, og

‘rêk denanër vu kedu nabë,

“Ham kwepë ham menam jak gwëp he!”

Log rêk denanër vu kedu mahen mahen nabë,

“Ham dahun he!”’

31 In nabë degevong nabë sënë vu kele nidun pehi sënë, og maḵ rêk degevong nabë va vu kele sën rêk denaboveng na lo?”

32 Log deḵo alam sën denekeyëh horek lo luu ya in bë dengis luho geving Yesu.

33 Ya deverup nyëg ti sën denenër arë nebë Nyëg-yusekë lo lob desis yi raḵ ya kelepeko*. Log desis alam sën denekeyëh horek lo luu raḵ kelepeko* ving. Ngwë nare Yesu nema vesa, gengwë nare nema këj.

34 Lob Yesu nër bë, “Amag, gedahun sir sën devasap sa lo hir ngaa nipaya sënë na. In su derak ni bë denevong paya rë.” Ggovek log detë gelöng mahen teka la in bë gooin sir ti ti jak medegeko yi tob.

35 Log alam vare denelë. Rêk alam ggev denër pelë raḵ yi bë, “Nelok vu alam vahi. Om nabë Anutu yi Kerisi* yi yönon sën Anutu ggooin yi raḵ lo, og yö doḵ vu yi.”

36 Galam-begö-yi denenër pelë raḵ yi ving. Log deya dus in bë debo wain ahëggin sën arë nebë vinegga lo besesuin.

37 Log denër vu yi bë, “Nabë alam Yuda hir mehö-los-bengö hong yönon, og ngo gedok vu hong.”

³⁸ Log dekevu gagek ti rak neggëp kelepeko* yu nebë: *ALAM YUDA HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ MEHÖ SËNË*.

³⁹ Log mehö luu sën desis luho rak kelepeko* ving lo ngwë nër Yesu bë, “Hong Kerisi*? Og ngo gedok vu hong, gegedok vu aluu geving!”

⁴⁰ Rëk ngwë ngo gagek sënë, lob ggoo yi bë, “Yik alöö hoho haço vanë neggëp ti, ma su genehöneng in Anutu rë?”

⁴¹ Yönon, aluu og desis aluu loç yah ngaa nipaya sën alu hevong lo, om alu haço vanë beyoh vu. Gaç mehö sënëç su vong ngaa ti paya rë.”

⁴² Log nër bë, “Yesu, genom los arëm böpata in gwegin mehönnon, og kwam bo sa.”

⁴³ Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Sa nanër vu hong yönon nabë: Pehi sënë, rëç gemedo geving sa gëp Paradis*.”

Yesu Diik Ya

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

⁴⁴ Log hes vuheng rak, loç hes malakenu loç beyoh vu dob pin, beya meto 3 krök sehuksën.

⁴⁵ Lob tob böpata sën neruu dub-vabuung-böp ayo vabuung lo kweek rak luu.

⁴⁶ Log Yesu ngeek böpata bë, “Amag, sa nehevong anog neyök loç nemam.” Tahı nebë sënë, log diik ya.

⁴⁷ Lob Rom hir alam-begö-yi yu ti hir ala lë ngaa sënë, lob ço Anutu arë rak bë, “Yönon rot, mehö sënë yi mehö yohvu!”

⁴⁸ Log alam pin sën desup sir ya in bë degelë lo delë ngaa sënë, lob ayoj maggin gedesis sir gedeyah medeya bej.

⁴⁹ Log Yesu ni papu lo pin, gavëh sën sir vu Galilea medesepa Yesu medeyam lo yö denare ggëp ading teka medenelë ngaa pin sënë.

Debë Yesu Nihel Loç Ya Gelöng Len

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

⁵⁰ Log mehöti arë nebë Yosep nedo. Yi vu Yuda hir nyëg böp ti arë nebë Arimatea. Mehö sënë yi mehö nivesa geyi mehö yohvu, geyi kaunsor ving.

⁵¹ Rëç su nevo veyov in kaunsor vahi hir gagek sën denenër bë dengis Yesu lo rë. Gaç yö negin buk sën Anutu natu ala begegin sir lo benedo.

⁵² Lob mehö sënë ya vu Pilatus meketag Yesu vu yi.

⁵³ Log ya meruh Yesu nihel navi luç mebom loç tob veroo ti, log ya mebe loç waak ti. Nahën denesap waak sënë loç gelöng yö meris beneggëp mewis, gesu debë mehö ti loç rë.

⁵⁴ Buk sënëç buk sën denero sir in bë geheng geto log dega nos Buk-ggöksën-yi* lo, log hes neluç in bë govek na gedegök na Buk-sewahsën-yi*.

⁵⁵ Log avèh sèn desepa Yesu ggëp Galilea medeyam lo, desepa Yosep medeya ving bedelë bedub sènë. Lob delë mederak nyëg len ti sèn bë Yesu nihil meneggëp loḵ lo ni ving.

⁵⁶ Delë ggovek, log deyah medeya bedero marasin los wël, gengaa sèn reggu nivesa vesa lo medenedo. Log Buk-sewahsën-yi* og desewah yoh vu sèn horek nër lo.

24

Yesu Kedi Rak

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

¹ Log loḵ soda saga yi buk muginsën monbuk anon lob avèh dekedi bedeko wël los ngaa reggu nivesa vesa sèn dero menedo vorot lo medeya.

² Lok delë gegelöng sèn neggërin bedub avi lo tetolin meyo ya nare ya nenga.

³ Lob deloḵ ya delë rëḵ Mehöböp Yesu nihil su neggëp rë.

⁴ Lob vare mekwaj neya ngahi in, medeneketul loḵ, loḵ mehö luu depevis beyam denare ving sir geluho hir tob nevër.

⁵ Avèh delë, lob ḵenuj verup bedepetev bemalaj ya dob. Rëḵ luho denër vu sir bë, “Ham nesero mehö mala-tumsën sènë loḵ alam-diiksën hir nyëg in va? Su nedo sènë rë. Gaḵ kedi rak meya gwëbeng!

⁶ Ham kwamin bo nah gägek sèn nahën nedo ggëp distrik Galilea genër vu ham lo rë.

⁷ Nër vu ham bë debo Mehönon Nalu doḵ na alam nij paya nemaj bedengis yi na betii ḵelepeḵo*, log buk natu löö, lob rëḵ kedi jaḵ nah gökin.”

⁸ Lob kwaj vo yah gägek sèn Yesu nër wirek lo.

⁹ Lob sir vu bedub bedeyah, beya denër ngaa pin sènë rangah vu hur maluh nemadluho-bevidek-ti sèn lo losho alam vahi pin.

¹⁰ Yiḵ sir lo sènë: Maria vu Magdala ga, Yoana, geMaria sèn Yakobus ata lo, gavèh vahi sèn losho deya lo, bedenër gägek sènë vu sinarë nyëdahis lo.

¹¹ Rëḵ sinarë lo kwaj nevo bë yiḵ avèh om maḵ yö denenër gägek kuungsën mu, lob su devong ving ayej rë.

¹² Rëḵ Pita kedi serög meyah bedub beya meto nare gekeḵooin melë waak ayo, rëḵ lë bë tob meris yö nedo. Lob yah meya rëḵ kwa neya ngahi in ngaa sènë rot.

Mehö Luu Detöḵ Vu Yesu Loḵ Aggata Emaus

(Mk 16:12-13)

¹³ Loḵ yiḵ sir sènë luu medo denetetu aggata loḵ yiḵ buk saga medeneya nyëg mahen ti arë nebë Emaus. Aggata sèn vu Yerusalem meneya Emaus lo, og yiḵ yoh vu kilomita nemadluho.

14 Lob luho medo denetuu aggata gedenevengwëng rak ngaa pin sën lo.

15 Luho denevengwëng rak gedelok tepëk in sir gedeneya, lob Yesu verup ving luho, belöho deneya lok ti.

16 Rëk luho su derak ni bë Yesu rë.

17 Lob lok tepëk vu luho bë, “Melu nevengwëng rak va meneya?” Nër nebë sënë, lob luho denare gayoj maggin rot, gemalaj seluh.

18 Lok ngwë sën arë nebë Kleopas lok tepëk yah bë, “Alam pin sën yam denedo Yerusalem lo derak ngaa sën verup ggëp Yerusalem lok buk agi ni, gak mak yik ngo timu sënë sën hong dugin-a?”

19 Lok Yesu lok tepëk yah bë, “Va ti?”

Lok luho denër yah vu bë, “Nгаа sën tök vu Yesu Nasaret lo. In ngaa sën nevong los nenër ggëp Anutu losho alam pin malaj lo netato bë yik yi mehö-nenër-gägek-rangahsën los arë böpata ti, in nevong ngaa pin los niwëek.

20 Lob hil alam-deneko-seriveng hir ggev lo, losho hil ggev pin devo yi lok ya alam Rom nemaj. Lob alam Rom denër gägek venuh bë nadiik, lob desis yi rak ya kelepeko*.

21 He hekuung bë yi mehö sën rëk geko alam Israel vër in alam Rom nemaj lo. Kë! Log gägek ngwë sënë: Nгаа pin sënë tök vu yi ngöp, log buk netu löö sën gwëbeng agi,

22 lob he sënagi avëh la ya delë medenër vu he lob he kenumin ya. In dekedo rak monbuk anon medeya bedub,

23 lob desero Yesu nihil, lob yom verup denër vu he bë delë angër la, lob angër denër vu sir bë Yesu nedo vesa.

24 Lob he sënagi la deyah medeya bedub, lok delë ngaa yoh vu sën avëh denër lo. Gak su detök rak yi rë.”

25 Lob Yesu nër vu luho bë, “Oo, melu kwamin ma! Melu su pasang nevong ving alam-denenër-gägek-rangahsën hir gägek pin sën denenër lo rë.

26 Ma melu su rak ni bë Kerisi* og rëk geko vanë menadiik, lok mëm vesa dok nah megeko arë böpata los vunek vunek yagek yi rë?”

27 Lob ko gägek rak lok Moses yi gägek los alam-denenër-gägek-rangahsën pin hir gägek betatekin gägek pin sën nerak yi meneggëp lok Anutu-yi-kapiya lo degwa vu luho.

28 Lob deya rot beya deverup dus vu beggang-bu ti sën luho deneya agi, lob Yesu vong in bë kesuu luho gena.

29 Rëk luho denërin yi bë, “Gemedo geving aluu in hes luk ya bevongin kenu dok.” Lob lok ya nedo ving luho.

³⁰ Ggovek gebë dega nos, lob Yesu nedo ving luho. Lob ço brët rağ bejom rağ ya vu Anutu los kwa vesa, log debu bevo vu luho.

³¹ Vong nebë sënë, lob mëm luho malaj rangah rağ mederak ni. Log mehor pevis geluho su delë yi ggökin rë.

³² Lob luho yö yom denër vu sir bë, “Yönon, alöö medo nesepa hil menayam aggata, lob netatekin Anutu-yi-kaçi-ya degwa rangah vu aluu, lob alu ayod tee yi in rot.”

³³ Lob luho pevis bedekedi lok buk bedeyah medeya Yerusalem ggökin. Luho yah to detök vu sir nemadluho-bevidek-ti sën lo ving hir alam vahi, gedesupin sir medenedo.

³⁴ Lob denër vu luho bë, “Mehöböp kedi rağ ggökin yönon beSimon lë yi ggovek ya!”

³⁵ Nebë saga loğ luho deturin ngaa pin sën tök vu luho loğ aggata lo vu sir. Geluho denër bë derak ni loğ sën debu brët bevo vu luho lo.

*Yesu Tato Yi Vu Yi Hur Maluh
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23)*

³⁶ Medo denenër gägek sënë, log Yesu verup nare rangah loğ sir vuheng atov [benër vu sir bë, “Ham ayomin gëp revuh.”]

³⁷ Lob deggöneng rot bekenuj verup. In dekuung bë mehöti kënu nare rangah vu sir.

³⁸ Loğ nër vu sir bë, “Ham kënumin neverup in va? Geham kwamin neya ngahi in va?”

³⁹ Ham gwelë sa vahag los nemağ sagi. Yik sa sënë. Ham gwebë nemamin jak sa geham gwelë. Gağ mehönnon kënuj og nijreggos los nijpekoğ nema, gağ su nebë sën ham lë sa agi rë.

⁴⁰ [Nër vu sir nebë sënë, log tato nema los vaha vu sir.]

⁴¹ Lob kwaj vesa rot, rëğ mu yö denahën gesu devong ving rë, gağ kwaj neya ngahi. Lob nër vu sir bë, “Mağ ham nos la neggëp-a?”

⁴² Lob devo gël sën devesi lo dus ti vu yi.

⁴³ Lob vo vër megga gedelë rağ malaj.

⁴⁴ Lob nër vu sir bë, “Wirek sën sa nahën nado ving ham lo, log senër vu ham bë: Gägek pin sën dekevu rağ sa meneggëp loğ Moses yi horek, geneggëp loğ alam-denenërgägek-rangahsën hir kaçiya, geneggëp loğ Saam lo, og gägek pin sënë rëğ anon jak.”

⁴⁵ Mëm tatekin kwaj, lob derak Anutu yi gägek sën neggëp loğ kaçiya lo degwa ni.

⁴⁶ Loğ nër vu sir bë, “Dekevu gägek meneggëp loğ Anutu-yi-kaçiya bë: Kerisi* geğo vanë, gebuk natu löö, lob kedi jak nah gëp bedub.

⁴⁷ Lob rëḵ denanër arë gëp Yerusalem namugin bena menoh vu dob pin, in mehönon degërin sir, lob Anutu dahun hir ngaa nipaya na.

⁴⁸ Ham lë ngaa pin sënë raḵ malamin, om ham na nanër rangah.

⁴⁹ Log sëḵ gevong ngaa sën Amag nër bë rëḵ bo vu ham lo, nöḵ vu ham. Om ham ngo naḵööḵ medo nyëḡ sënë, rot bemëm niwëëḵ yageḵ yi duḵ nam vu ham lom mëm.”

Anutu Ḷo Yesu Raḵ Yah Yageḵ

(Mt 16:19-20; Sn 1:9-12)

⁵⁰ Log li sir meya deverup Betania. Lob varah nema raḵ, gevengev raḵ in sir bë Anutu gëgin sir nivesa.

⁵¹ Nahën nejom raḵ in sir, lob vuu sir, gAnutu Ḷo yi raḵ yah yageḵ.

⁵² Log deḶo arë raḵ gedeyah medeya Yerusalem los kwaj vesa rot.

⁵³ Lob denesupin sir loḶ dub-vabuung-böp raḵ buk pin bedeneḶo Anutu arë raḵ.

Yesu Kerisi Yi Bengö Nivesa Sën Jon Kevu

Gagek Mala-tumsën-yi Saga Netu Mehönon Yesu

¹ Vu muginsën Gagek nedo. Gagek nedo ving Anutu, lob Gagek yik yi Anutu.

² Vu muginsën rot Gagek yö nedo ving Anutu.

³ Yö tung ngaa pin. Gengaa ti su verup ggëp aggata ngwë rë. Ma. Ngaa pin sën anon raḵ menedo agi, og pum raḵ yi yö timu.

⁴ Mala-tumsën degwa neggëp vu yi, lob mala-tumsën saga sën mehönon hir Rangah.

⁵ Lob Rangah sënë netum raḵ malakenu, lob malakenu su yoh vu bë gërin rë.

⁶ Anutu vong mehöti arë nebë Jon yam.

⁷ Yam in bë nanër gagek rangah. Benanër gagek jaḵ Rangah sënë in alam pin degengo yi gagek bayoj na timu vu.

⁸ Jon saga og yi su Rangah rë. Gaḵ yam in bë nanër gagek jaḵ Rangah sënë mu.

⁹ Rangah sogek sën netum raḵ mehönon pin lo yam dob.

¹⁰ Yi yö tung dob, rëḵ luḵ yam nedo dob, rëḵ mehönon vu dob su derak ni rë.

¹¹ Yam yi nyëg, rëḵ yi alam su deko yi raḵ rë.

¹² Gaḵ alam sën deneko yi raḵ bayoj neya timu vu yi lo, og nër sir bë detu Anutu nalu.

¹³ Lob degwa sën detu Anutu nalu lo su neggëp vu amaj lu ataj nij kök rë, gesu neggëp vu mehönon yö ayoj neggurekin sir rë, gesu neggëp vu mehönon yö kwaj bë denatu rë. Gaḵ degwa yö neggëp vu Anutu.

¹⁴ Lob Gagek sënë netu mehönon raḵ benedo ving hil, behe halë niwëëk los vunek vunek yagek yi. Niwëëk los vunek vunek yagek yi in yik Ama Nalu timu, lob semusën degwa yi beyam los gagek anon pin.

¹⁵ Jon nër yi rangah genër bë. “Yik mehö sënë sën senër vu ham wirek lo bë, ‘Mehö sën netamuin sa, og kesuu sa in yö nedo wirek, gaḵ saḵ nahën neverup.’ ”

¹⁶ Hil pin haḵo ngaa nivesa vesa ggëp yiyi. Vong semusën sënë vu hil, geyik vong semusën ggök ggökin rot vu hil.

¹⁷ Moses vo Anutu yi horek vu hil, rëḵ Yesu Kerisi vo semusën vu hil rot beyam los gagek anon pin.

¹⁸ Mehöti su mala raḵ Anutu rë. Yö ma rot. Yik Anutu Nalu timu sënë, sën nedo loḵ Ama babu lo, om sën tateḵin Anutu yi degwa vu hil.

*Mehö-neripek-alam Jon Nër Gagek
(Mt 3:1-12; Mk 1:7-8; Lk 3:15-17)*

¹⁹ Alam Yuda hir ggev devong alam-deneko-seriveng la ving alam Levi* la vu Yerusalem beya delok tepək in Jon bë, “Hong re?” Lob Jon nër gagek rangah nebë sënë.

²⁰ Su lah gagek vun rë, gaq nër rangah bë, “Sa su Mehö sën Anutu ggooin rak in bë geکو hil nah lo rë!”

²¹ Lok delok tepək in yi ggökin bë, “Gaq hong re? Maq hong Elia ma re?” Rëk bë, “Ma!” Lok sirek delok tepək yah bë, “Maq hong mehö-nenër-gagek-rangahsën sën hil nehegin lo?” Rëk nër yah bë, “Ma!”

²² Nebë saga lom delok tepək bë, “Gaq hong re? Genanër in he nah nanër vu alam sën devong he yam lo!”

²³ Lok Jon nër bë, “Sa mehö sën mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya nër gagek rak sa wirek lo nebë:

‘Mehöti aye nerak lok nyëg-yumeris bë, “Ham bolinin Mehöböp yi aggata!” ’ ”

²⁴ Alam Parisai* devong alam saga yam,

²⁵ lob delok tepək in yi bë, “Su hong Kerisi* rë, gesu hong Elia rë, gesu hong mehö-nenër-gagek-rangahsën sënë lo rë, lok nebë va sën generipek alam-ë?”

²⁶ Rëk Jon nër gagek yah vu sir bë, “Sa naripek alam rak bël. Gaq mehöti nare lok ham vuheng, geham su rak ni rë.

²⁷ Mehö saga sën rëk tamuın sa menam. Yi mehö nivesa kesuu sa, gesa mehö nig paya besesu yohvu in bë natu yi hur mekevelekin aggis in vaha suu rë.”

²⁸ Denër gagek sënë vu Betania* ggëp bël Yordan nenga vahi vu nyëg sën Jon neripek alam lo.

Anutu Yi Sipsip Nalu Yesu

²⁹ Heng to lom Jon lë bë Yesu to neya lom nër bë, “Kë! Yi sën Anutu yi sipsip nalu sën rëk natu seriveng mekevoh alam dob pin hir nipaya na lo sagu.

³⁰ Yik mehö saga sën sa nanër wirek lo bë, ‘Mehöti rëk nam tamuın sa, yi og kesuu sa in yö nedo mugin, gesak ma!’

³¹ Sa og su serak ni rë. Rëk seyam ripek alam rak bël in bë mehö saga rëk natök nam rangah balam Israel dejak ni.”

³² Lob Jon nër ggökin bë, “Sa halë Anon Vabuung vu yagek geluk yam nebë sok nuung ti meyam nedo rak yi.

³³ Sa og su serak ni rë, rëk Mehö sën vong sa yam in bë sejipek alam jak bël lo nër vu sa bë, ‘Gwelë nabë Anon Vabuung duk nam medo jak mehöti, og mehö saga sën rëk getung Anon Vabuung jak ham nabë sën ngo genetung bël rak sir lo.’

* **1:28:** Betania sën neggëp lok Jn 1:28 agi og yö ngwë, gaq su nyëg mahen ti sën Lasarus löho avëhnö luho hir nyëg lo rë.

34 Lob sa halë ggovek besenër gägek rangah bë Anutu nalu yi saga.”

Yesu Ko Yi Hur Maluh Löö

35 Loḵ monbuk lob Jon yah nare ggökin beyi hur maluh luu denare ving yi.

36 Loḵ Yesu to neya, lom mala sepa menër bë, “Kë! Anutu yi sipsip nalu yi sagu!”

37 Beyi hur maluh luu sënë dengo nebë sënë, lob ya detamuin Yesu.

38 Lob Yesu ggërin yom melë bë luho denetamuin yi lob nër vu luho bë, “Melu nesero va?” Rëḵ luho denër yah vu yi bë, “Rabai! (Sën hil ayed nebë Tatovaha). Böm tena?”

39 Rëḵ bë, “Melu nam rëḵ gwelë!” Lob luho ya delë beggang sën neggëp loḵ lo. Yiḵ loḵ 10 krök monbuk, lob luho denedo ving yi loḵ buk saga.

40 Luho sën dengo Mehö-neripek-alam Jon aye meya detamuin Yesu lo ngwë† Andreas sën Simon Pita ari.

41 Lom ya metök vu ari Simon mugin menër vu yi bë, “He tök vu Mesia!” (Hil pekwë arë Mesia sënë doḵ nah Grik ayej nabë Kerisi*.)

42 Lob Andreas ko yi ya vu Yesu, lob Yesu mala nelë yi rëḵ bë, “Hong Simon, Jon* nalu. Hil rëḵ nanër arëm nabë Kepas!” (Arë sënë degwa nebë Gelöng.)

Yesu Tahi Pilip Luho Natanael

43 Loḵ tum heng to lob Yesu bë na distrik Galilea. Lom tök vu Pilip benër vu yi bë, “Getamuin sa!”

44 Pilip sënë yi Betsaida ti, yiḵ lööho Andreas lu Pita beggang-bu timu.

45 Lob Pilip ya metök vu Natanael, lom nër vu yi bë, “Mehö sën Moses kevu gägek raḵ loḵ horek wirek galam-denenërgägek-rangahsën dekevu gägek raḵ ving lo sën he tök raḵ ggovek ya. Yi Yesu Nasaret, Yosep nalu.”

46 Lob Natanael nër vu yi bë, “Maḵ ngaa nivesa ti rëḵ berup gëp Nasaret-a?” Rëḵ Pilip nër yah vu yi bë, “Genam rëḵ gwelë!”

47 Yesu lë Natanael neyam vu yi, lom nër yi bë, “Ham gwelë! Israel anon sogek yi saga! Gägek kuungsën ti su neggëp vu yi rë!”

48 Loḵ Natanael loḵ tepëḵ vu yi bë, “Nebë va sën geraḵ sa nig-ë?” Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Pilip su tahi hong rë gengo nahën gëdo loḵ keke pik* degwa, log sa halë hong mugin ggëp sagu.”

† 1:40: Mehö-neripek-alam Jon yi hur maluh luu desepa Yesu medeya. Jon nër ngwë arë rangah bë Andreas gelah ngwë vun, lob ngwë sagi og maḵ yiḵ yi Jon, rëḵ yö kevu kapiya sënë om maḵ ggöneng in arë besu kevu rangah rë.

49 Lob Natanael nër yah vu bë, “Tatovaha! Anutu nalu hong! Alam Israel hir Mehö-los-bengö hong!”

50 Rëk Yesu nër yah vu bë, “Gevong ving saga in senër vu hong bë sa halë hong loḵ keḵe pik* degwa? Nahub rë, lob rëk gwelë ngaa böpata rot kesuu sënë!”

51 Loḵ Yesu nër vu yi ggökin bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë nahub rëḵ ham rëḵ gwelë yagek rëḵ tateḵin yi geham gwelë Anutu yi angër deḵaḵ gededuḵ vu Mehönon Nalu.”

2

Mehöti Ko Venë Vu Kana

1 Log buk netu löö lob mehöti ko venë ggëp Kana vu distrik Galilea, lom denegga nos böp geYesu ata nedo ving sir.

2 Log devong gagek yah in Yesu losho yi hurmaluh bedeyam ving.

3 Lob wain maya, lob Yesu ata nër vu yi bë, “Hej wain maya!”

4 Lom Yesu nër yah bë, “Atag! Alu su nemad loḵ ti in ngaa rë! In sa buk yö nahën!”

5 Rëḵ ata nër vu hur sën denevo nos ggelek lo bë, “Nabë nanër gagek ti vu ham, og ham gwevong noh vu!”

6 Lob dëg nemadvahi-bevidek-ti nedo in bë vatëveḵ dejipek nemaj doḵ noh vu sën alam Yuda hir gagek muḡeng lo. Dëg sënë böpata beyoh vu bë hil keḵeh bëḵ keḵuḵ nemadluho ma nemadluho-menemadvahi doḵ na ti ti.

7 Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham gweḵo bëḵ mekweseh doḵ na dëḵ sagu!” Lob deḵo meya deḵeseh luḵ ya bepin pup.

8 Lob nër vu sir bë, “Mëm ham jeḵoov begweḵo mena vu mehö-nëḡin-nos!”

9 Lob deḵo medeya. Lob mehö-nëḡin-nos lo num bëḵ mengo bë tu wain raḵ, rëḵ su raḵ ni bë deḵo vu tena rë. Gaḵ hur sën denëḵo bëḵ lo mëm derak ni. Lob mehö-nëḡin-nos tahi mehö sën ko avëh lo yam benër vu yi bë,

10 “Alam pin og denevo wain nivesa ggelek muḡin, balam denenum ngahiseḵë ggovek rë, loḵ denevo wain nipaya teka tamu. Gaḵ hong og gejom wain nivesa ahon bemëm nahën gevo yam gwëbengko!”

11 Yesu vong yi ngaa böp nyëmuḡinsën sënë ggëp Kana vu distrik Galilea. Tato niwëëḵ vu sir nebë sënë, lob yi hur maluh ayoj neya timu vu yi.

12 Saga ggovek log Yesu luḵ meyah Kapernaum ving ata gari lo, geyi hur maluh lo. Beya denedo buk la ggëp sagu.

Yesu Tii Alam Sën Denebago Ngaa Loḵ Dub Vabuung Böp Ayo

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-19; Lk 19:45-46)

¹³ Yuda hir Buk-ggöksën-yi* dus raḵ, lob Yesu raḵ meya Yerusalem.

¹⁴ Lom töḵ raḵ alam sën denedo loḵ dub-vabuung-böp katum ayo medenetung burmakau los sipsip gesoḵ nuung in bë alam debago lo. Gelë alam sën denepekwë* alam Yuda hir monë loḵ yah alam Rom hir monë lo denedo hir tevor medenevong huk.

¹⁵ Lob ḵo aggis bejoo tu begö betii mehönnon ving sipsip los burmakau pin vu dub ayo beto deyah dobnë. Gekeseh alam sën denepekwë* monë lo, hir monë los tevor ya.

¹⁶ Log nër vu alam sën denevong huk bagosën raḵ soḵ lo bë, “Ham gweḵo ngaa saga mena! Ham su gwevong Amaḡ yi beggang sënë natu nyëḡ-bagosën-yi.”

¹⁷ Lob yi hur maluh kwaj vo yah gageḵ sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë: “Sa nehevong niwëëḵ in bë gevong hong beggang gëp nivesa.”

¹⁸ Rëḵ alam Yuda delë sënë lom deloḵ tepëḵ in yi bë, “Getii he, om rëḵ getateḵin hong jaḵ ngaa böp tena in he jaḵ nim nabë hong mehö-los-arëm-a?”

¹⁹ Rëḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham rëḵ kwevoh dub vabuung sënë na, gebuk natu löö rëḵ sedev nah göḵin!”

²⁰ Lob alam Yuda denër bë, “Denelev dub-vabuung-böp sënë yoh vu ta mehödahis luu menenadvahi-videḵ-ti, log gekuung bë gedev jaḵ nah noh vu buk löö mu?”

²¹ Rëḵ dub sën Yesu nër lo, saga yö nër raḵ navi.

²² Nebë saga, loḵ nahub geYesu kedi raḵ yah vu bedub rë, lob yi hur maluh kwaj nevo yah yi gageḵ sën nër wireḵ lo, lom devong ving gageḵ sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo los gageḵ sën Yesu nër lo.

Yesu Raḵ Alam Pin Nij

²³ Yesu nedo Yerusalem loḵ Buk-ggöksën-yi*, lob alam ngahiseḵë delë ngaa böp sën nevong lo, lom ayoj ya timu vu yi.

²⁴ Rëḵ mu Yesu raḵ sir pin ayoj ni om su vong yi loḵ ya nemaj rë.

²⁵ In raḵ alam pin ayoj ni. Mehöti su yoh vu bë nanër mehö ngwë ayo vu yi rë, gaḵ neraḵ mehönnon pin ayoj ni ggoveḵ ya.

3

Yesu Luho Nikodemus Devengwëḡ

¹ Parisai* ti nedo, arë nebë Nikodemus, balam Yuda hir ggev ti.

² Mehö sënë yam vu Yesu buk benër vu yi bë, “Tatovaha! He raḵ nim bë hong tatovaha ti, bAnutu vong hong yam. Bë

Anutu su medo geving mehöti rë, og su yoh vu bë rëḵ gevong ngaa böp böp nabë sën genevong-ë rë.”

³ Rëḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Sa nanër vu hong yönon nabë: Mehöti bë su natu mewis gökin nah rë, og su rëḵ doḵ na Anutu-yi-nyëḡ rë.”

⁴ Lom Nikodemus loḵ tepëḵ yah vu yi bë, “Alam atov rëḵ natu mewis nah nabë va? Maḵ yoh vu bë rëḵ doḵ nah atayo megeḵo yi nom-a?”

⁵ Rëḵ Yesu nër yah vu bë, “Sa nanër vu hong yönon nabë: Bë mehönon su denatu mewis jaḵ bël los Anon Vabuung rë, og su deyoh vu bë rëḵ dedoḵ na Anutu-yi-nyëḡ rë.

⁶ Ngaa navim yi, og sagaḵ navim yö yi. Gaḵ ngaa sën anom yi, og sagaḵ anom yö yi ngaa.

⁷ Su kwam na ngahiseḵë in sën senër vu hong bë genatu mewis gökin-è!

⁸ Gaḵ kwam bo sang rë. Sang yö neya jeggin jeggin benevë ya ya. Gengo dedun rëḵ su gerak ni bë ya neverup tena ma ya neyoh tena rë. Og alam pin sën detu mewis raḵ Anon Vabuung lo, sir nebë sënë.”

⁹ Loḵ Nikodemus loḵ tepëḵ yah vu yi bë, “Ngaa sënë rëḵ anon jaḵ nabë va?”

¹⁰ Rëḵ Yesu nër bë, “Alam Israel hir tatovaha ti hong rëḵ su gerak ngaa sënë ni rë?”

¹¹ Sa nanër vu hong yönon nabë: Ngaa sën he naraḵ ni lo sën he nanër. Gehe nanër ngaa sën he nehalë ggovek lo. Rëḵ ham neruu demimin vu gaḡek sën he nanër lo.

¹² Sa nanër ngaa-dob-yi vu ham, rëḵ ham su nevong ving rë. Om nabë sa nanër ngaa-yageḵ-yi vu ham, og ham rëḵ gwevong geving nabë va?

¹³ Mehönon ti su raḵ ya melë yageḵ rë, gema. Yiḵ Mehönon Nalu yö timu vu yageḵ meluḵ yam.

¹⁴ Wirek Moses varah nyël kënu raḵ nare kele vu nyëḡ-yumeris, lob rëḵ debarah Mehönon Nalu jaḵ nabë saga,

¹⁵ in alam pin sën ayoj na timu vu yi lo demedo malaj-tumsën degwata los degwata.

¹⁶ In Anutu kwa pesivin mehönon rot, lob vong nalu pe-rurek timu sënë yam dob in bë alam sën ayoj na timu vu yi lo su malaj nama. Gaḵ demedo malaj-tumsën degwata.

¹⁷ Anutu su vong Nalu yam dob in bë bo nyëvewen doḵ nah mehönon hir ngaa nipaya rë. Gaḵ vong yi yam in bë geḵo sir nah vu yi.

¹⁸ Mehönon sën ayoj neya timu vu yi lo su rëḵ degeḵo nyëvewen rë. Gaḵ mehönon sën su ayoj neya timu vu yi rë lo, og Anutu nër vorot bë rëḵ degeḵo nyëvewen doḵ nah hir ngaa nipaya, in su ayoj neya timu vu Anutu Nalu timu sënë rë.

19 Rangah yam dob ggovek, rëk mehönon ahëj ving malakenu. Su ahëj ving rangah rë, in hir huk nipaya, om rëk degeko nyëvewen doḵ nah.

20 Alam pin sën denevong ngaa nipaya lo, og denesis begö vu Rangah gesu detöḵ yam vu rë, in nij nelël bë su hir ngaa nipaya natöḵ rangah.

21 Gaḵ mehönon sën denesepa loḵ ngaa nivesa lo, og detöḵ yam rangah, in bë mehönon degelë medejaḵ ni nabë denevong hir huk raḵ Anutu niwëëk.”

Mehö-neripek-alam Jon Nër Yesu Yi Degwa Rangah

22 Sënë ggovek ya, log Yesu losho yi hur maluh deyah distrik Yudea belosho ya denedo sagu, beneripek alam.

23 GeJon neripek alam vahi ving ggëp Aion, dus vu Salim. In bël ngahiseḵë neggëp vu nyëḡ sagu, lob alam deneya vu yi beneripek sir.

24 Vu buk saga su deduu Jon ya ḵarabus rë geyö nahën.

25 Lob gägek ti verup vuheng loḵ Jon yi hur maluh losho Yuda ti, lob demehoo sir in gägek sën alam nij veseek jaḵ lo.

26 Lob Jon yi hur maluh ahëj sengën medeya vu Jon bedenër bë, “Tatovaha! Mehö sën nedo ving hong wirek vu bël Yordan nenga vahi agu, begenenër gägek raḵ yi lo, neripek alam lob alam pin deneya vu yi!”

27 Rëḵ Jon tatekin vu sir bë, “Bë Anutu vu yaḡek su bo ngaa ti vu mehöti rë, og su rëḵ gevong rë.

28 Ham ngo nengo gägek sën senër wirek lo bë sa su Kerisi* rë, rëḵ Anutu vong sa yam muḡin.

29 Bë avëh ti jaḵ maluh, og avëh saga tu maluh sën raḵ vu yi lo yö timu venë. Lob bë regga sënë yi mehöti medo geving yi begengo aye, og su rëḵ gelë avëh regga paya rë, gaḵ rëḵ kwa vesa rot in yi. Lom gwëbeng sa kwag vesa rot nebë saga.

30 Arë rëḵ böp jaḵ, gesarëḡ gëp ahu.

31 Mehö sën yam vu vavunë kesuu ngaa pin. Mehö sën ata ḵo yi vu dob lo, og yi vu dob, beyö nër gägek raḵ ngaa-dob-yi mu. Gaḵ mehö sën yam vu yaḡek lo, og kesuu ngaa pin.

32 Mehö saga nër gägek raḵ ngaa sën lë los ngo ggovek lo, rëḵ su mehöti vong ving yi gägek saga rë.

33 Gaḵ bë mehöti gevong geving yi gägek, og yik yogekin Anutu nebë saga nebë yi mehö gägek anon degwa.

34 Mehö sën Anutu vong yi yam lo, og nenër Anutu yi gägek, in Anutu vong yi Anon Vabuung los dahis loḵ yam ggërin ayo.

35 Ama ahë ving Nalu, bevo ngaa pin loḵ ya nema.

36 Mehönon sën ayoj na timu vu Anutu Nalu lo, og rëḵ demedo malaj-tumsën degwata los degwata. Gaḵ mehönon sën su desepa doḵ Anutu Nalu aye rë lo, og su rëḵ demedo malaj-tumsën rë. Gaḵ Anutu ahë sengën neggëp vu sir.”

4

Yesu Vengwëng Vu Samaria Avëh Ti*

1 Yesu ngo bë alam Parisai* deraḵ ni bë neripek hur maluh ngahiseḵë kesuu Jon.

2 (Rëḵ Yesu su neripek sir rë, gaḵ yi hur maluh mu sën deneripek.)

3 Ngo nebë saga lom vuu distrik Yudea geyah meya distrik Galilea ggökin.

4 Lob aggata sën yoh meya lo, og yoh ya distrik Samaria vuheng meya.

5 Lob ya metöḵ ya Samaria nyëḡ böp ti arë nebë Sukar, dus vu dob len ti sën wirek Yakop vo vu nalu Yosep lo.

6 Lob asoreng sën wirek Yakop lev medeneḵo bël loḵ lo neggëp dus vu nyëḡ saga. Yesu yoh meya verup, lom vaha ma beto nedo dus vu asoreng-bël-yi sënë avi. Raḵ siks krök sheuksën.

7 Lom Samaria* avëh ti verup in bë geḵo bël, lob Yesu nër vu yi bë, “Bël nam sa nanum!”

8 In yi hur maluh deya nyëḡ böp Sukar in bë debago nos.

9 Rëḵ Samaria* avëh nër yah vu bë, “Hong Yuda, gesa Samaria* avëh, rëḵ nebë va sën genër vu sa bë ‘Bël nam sa nanum’—ë?” Nër nebë sënë in alam Yuda denelë alam Samaria* paya besu denevengwëng vu sir rë.

10 Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Bë gejaḵ ngaa sën Anutu vong vu hong ni, begejaḵ mehöti sën nër vu hong bë ‘Bël nam sa nanum’ ni, og rëḵ kwetaḡ vu yi lob bo bël-mala-tumsën-yi vu hong.”

11 Rëḵ avëh nër yah vu yi bë, “Mehöböp, höm ḵetuḵ ma, log asoreng-bël-yi sënë adingseḵë rot, om rëḵ gweḵo bël-mala-tumsën-yi sënë vu tena?”

12 Hil ḵenud Yakop num bël sënë ving nalu lo wirek, geyi reggu lo denum ving, log vo asoreng-bël-yi ti sënë vu he behe nanum. Rëḵ maḵ gekuung bë gekwesuu yi?”

13 Rëḵ Yesu nër yah bë, “Alam pin sën denenum bël sënë rëḵ ayoj bev nah gökin in bël.

14 Gaḵ mehöti bë nanum bël sën sebo vu yi lo, og rëḵ nabë sën bël nebenguv loḵ yi. Log bël sënë rëḵ berup jaḵ buk, bebo mala-tumsën vu yi bemedo degwata los degwata.”

15 Lom avëh nër bë, “Mehöböp, gebo bël sënë vu sa in sa su ayog bev in bël, gesa su medo menom gaḵo bël vu sënë gök gökin!”

16 Loḵ Yesu nër vu yi bë, “Gena getahi reggam bemelu nom sënë rë!”

17 Rëḵ bë, “Sa reggag ma!” Lom Yesu nër yah vu bë, “Genër bë reggam ma, saga genër yönon rot.

18 In wirek gerak maluh nemadvahi. Gaḵ mehō sēn genewēp ving yi loḵ yi beggang gwēbeng lo, og sagaḵ su reggam anon rē! Om genēr yōnon!”

19 Rēḵ avēh nēr bē, “Mehōbōp, gwēbeng seraḵ ni bē mehōnenēr-ḡagek-rangahsēn ti hong!”

20 He ḵenumin lo denesupin sir vu ḵedu Gerisim sēnē medenejom raḵ vu Anutu, rēḵ ham Yuda nenēr bē hil najom jaḵ ḡep Yerusalem yō timu.”

21 Lom Yesu nēr vu yi bē, “Avēh, gwevong geving sa gagek nabē buk ti vongin berup, lob ham su rēḵ najom jaḵ vu hil Amad vu ḵedu sēnē rē, beham su rēḵ najom jaḵ ḡep Yerusalem yō timu geving rē.

22 Ham nejom raḵ vu nḡaa sēn ham dugin lo, rēḵ he og he najom raḵ vu nḡaa sēn he naraḵ ni lo. In mehō sēn rēḵ ḡeḵo mehōnon nah vu Anutu lo rēḵ berup ḡep Yuda.

23 Lob buk sēn Anutu ggooin raḵ bē berup lo vongin berup. Yōnon, lob verup ggovek ya, om doḵ buk sēnē og alam pin sēn degevongin nabē denajom jaḵ yōnon lo, og rēḵ degetung ḵenuj los dahis vu hil Amad medenajom jaḵ los ayoj timu. Kē’, hil Amad Anutu nesero alam nebē saga in bē denadudeḵ vu yi.

24 Anutu yik nebē Anon Vabuong. Om nabē alam deḡeḵo yi jaḵ, og degetung ḵenuj los dahis vu yi, medenajom jaḵ los ayoj timu.”

25 Rēḵ avēh nēr bē, “Seraḵ ni bē Mesia rēḵ nam. Sēn denenēr yi bē Mehō sēn Anutu ggooin raḵ in bē ḡeḵo hil nah lo. Bē nam, og rēḵ nanēr nḡaa pin degwa rangah vu hil.”

26 Lom Yesu nēr vu yi bē, “Yik sa lo sēn sa nevengwēng ving hong agi!”

27 Nenēr nebē saga log yi hur maluh yom deverup. Lob kwaj ya ngahi in nevengwēng ving avēh nyēḡ ngwē ti sēnē, rēḵ mehōti su loḵ tepēḵ in luho bē, “Bē bo va vu hong-a?”, ma, “Nebē va sēn genevengwēng ving avēh-ē?” rē.

28 Lob avēh sēnē vuu yi ḵetuḵ menedo, geyah meya beg-gangnē beyah nēr vu yi alam bē,

29 “Ham nam gwelē mehōti! Yi sēnē og nēr nḡaa pin sēn sa nehevong wirek lo rangah vu sa. Maḵ yi Kerisi* ma va?”

30 Lob to deya medeya vu Yesu.

31 Nahēn medo deneyam, log yi hur maluh denenēr vu yi bē, “Tatovaha, ḡegwa nos rē!”

32 Rēḵ nēr yah vu sir bē, “Sa nos sēn sa naha lo nedo, geham su raḵ ni rē.”

33 Lom yi hur maluh lo yō deloḵ tepēḵ vu sir bē, “Maḵ mehōti ḵo nos yam vu yi?”

34 Rēḵ Yesu nēr bē, “Sa nos nebē sēnē: Sa bē sepa doḵ yi sēn vong sa meseyam lo yi gagek. Besa bē semu yi huk

begovek na. Ham nenër nebë sënë, ‘Kwev lubeluu govek na log nos nabung!’, rëk sa nanër vu ham nabë ham malamin jak megeko dok megwelë huk rë. Nos anon loḵ beveroo rak beyoh vu bë hil ketöv bangupin.

³⁵ Mehö sën nevo nos lo neko yi nyëvewen rak yi huk menedo, genesupin nos sën gwëbeng agi in medo malatum-sën degwata los degwata, lob rëk mehö sën nevaroh nos lo gemehö sën nevo nos anon lo, luhoho rëk kwaj vesa dok ti.

³⁶ Wirek alam hib denenër nebë, ‘Mehö ngwë nevaroh nos loḵ huk gengwë neko anon.’

³⁷ Gagek saga yönon, om sën sa hevong ham ya in bë ham gweko nos anon dok huk sën ham su vong huk in rë lo.

³⁸ Alam ngwë yö devong huk in huk saga, rëk ham na gweko nos anon sën devong huk in bepum rak nemaj lo.”

³⁹ Lob Samaria* ngahisekë vu nyëg saga dengo avëh sënë yi gagek, lom ayoj ya timu vu Yesu. In avëh sënë nër bë, “Nër ngaa pin sën sa hevong wirek lo rangah vu sa!”

⁴⁰ Lob alam Samaria* deyam vu yi bedeketag bë medo geving sir, lob nedo saga buk luu ving sir.

⁴¹ Lob alam vahi dengo yi gagek besir ngahisekë ayoj ya timu vu yi ving.

⁴² Lob denër vu avëh sënë bë, “Gwëbeng he su ayomin neya timu vu yi rak hong gagek rë, gaḵ he ngo hango yi gagek behe rak ni bë yik Mehö sënë, sën yam in bë dok vu mehönon megeko sir nah vu Anutu lo yönon.”

Yesu Vong Mehö-los-bengö Herot Yi Ggev Nalu Nivesa Rak*

⁴³ Buk luu saga ggovek ya, lob Yesu vuu nyëg sënë ya geyah meya distrik Galilea.

⁴⁴ In Yesu yö nër gagek vorot bë, “Su rëk degeko mehö-nenër-gagek-rangahsën ti arë jak gëp yö yi beggang degwa rë!”

⁴⁵ Loḵ ya metök ya distrik Galilea, lob alam Galilea kwaj vesa in ya vu sir, in ya delë buk-vabuung-ggöksën-yi ving, lom delë ngaa pin sën vong vu Yerusalem lo.

⁴⁶ Log yah meya verup Kana vu distrik Galilea ggökin,—nyëg sën vong bël tu wain lo. Lom mehö-los-bengö Herot* yi ggev ti nedo Kapernaum, lob nalu maluh nirak.

⁴⁷ Mehö sënë ngo gagek bë Yesu vu distrik Yudea meyah verup distrik Galilea, lom ya ketag vu yi bë duk mena gevong benalu nivesa jak, in dus rak bë nadiik.

⁴⁸ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Bë ham su gwelë ngaa böp aggagga rë, og ham su rëk gwevong geving rë!”

⁴⁹ Rëk mehö-los-bengö yi ggev nër bë, “Mehöböp, genam alu aduk manah pevis in sa nalug vongin nadiik!”

⁵⁰ Rëk Yesu nër vu yi bë, “Genah megena! Nalum rëk vesa dok.” Lob mehö sënë vong ving Yesu yi gagek meyah.

⁵¹ Nahën neyök aggata log yi hur detök verup vu yi bedenër vu yi bë, “Nalum vesa lok!”

⁵² Lob lok tepëk vu sir bë, “Hes mala va lom vesa lok-a?” Rëk denër bë, “Nikul veseveng lok seven krök buk.”

⁵³ Lom ama rak ni bë yik veseveng rak hes mala sën Yesu nër vu yi bë nalu rëk vesa dok lo. Lom losho yi alam pin ayoj ya timu vu Yesu.

⁵⁴ Yesu vu distrik Yudea meyah verup distrik Galilea lo, lob vong ngaa böp sënë netu luu.

5

Yesu Vong Mehö Sekë Selöngin Vu Ngaggee Betesda Benivesa Rak

¹ Saga ggovek, log Yuda hir buk vabuung ti verup, lob Yesu rak meya Yerusalem.

² Lob ngaggee mahen teka nedo Yerusalem dus vu sipsip hir aggata avi. Denenër arë lok Hibru ayej nebë Betesda. Log delev beggang ti ggërin ngaggee sënë, geyi nyëketu los veluung avi nemadvahi.

³ Lob alam niraksën ngahisekë losho alam malaj kenod los vahaj nipaya, galam sën sekëj neselöngin lo denelok ya beggang-ayööng-yi teka sënë beggëp [denegin ngaggee sënë sën bë gee lo.

⁴ In Mehöböp yi angër ti neluk ya ngaggee sënë buk ti ti meneggee lok. Lob ggeesën nemaya log mehöti sën pevis meduk na namugin lo, og yi niraksën rëk nama na pevis.]

⁵ Lob mehöti nedo lok beggang-ayööng-yi sënë, nirak yoh vu ta mehödahis ti benemadluho benemadvahi bevidek löö (38).

⁶ Yesu lë mehö sënë neggëp lom rak ni bë nirak hus ading rot, lom lok tepëk vu yi bë, “Gevongin bë nim vesa jak-a?”

⁷ Lob mehö niraksën nër yah vu bë, “Mehö böp, buk sën ngaggee neggee lo, lom sehög mehönon sën geko sa mena getung duk na ngaggee lo ma! Sengo bë rëk duk na, lok sa nahën navimengin log denemugin medeneluk ya in sa.”

⁸ Lob Yesu nër vu yi bë, “Om kwedi gebare begweko hong kanyë jak begena!”

⁹ Lom pevis bemehö sënë nivesa rak geko yi kanyë rak beya. Gebuk saga og Buk-sewahsën-yi* ti.

¹⁰ Lom alam Yuda denër vu mehö sën nivesa rak lo bë, “Buk-sewahsën-yi* gwëbeng sënë, behorek nërin bë su gweko hong kanyë dok!”

¹¹ Rëk nër yah vu sir bë, “Mehö sën vong sa mesa nig vesa rak lo nër vu sa bë, ‘Gweko hong kanyë jak megena!’ ”

¹² Lok delok tepëk in yi bë, “Mehö re nër vu hong bë gweko hong kanyë jak megena?”

13 Rêk mehö sên nivesa raḷ lo dugin, in alam ngahiseḷe vu nyëg saga lob Yesu loḷ ya sir vuheng.

14 Nahub rêk Yesu tök vu yi ggökin loḷ dub-vabuung-böp katum ayo lob nêr vu yi bê, “Gwengo? Gwëbeng nim vesa raḷ, om su gwevong ngaa nipaya gök nahin, in rêk maggin böpata natök vu hong kesuu muginsên.”

15 Lob mehö sênê yah nêr vu alam Yuda bê, “Mehö sên vong besa nig vesa raḷ lo, yiḷ Yesu.”

16 Lob yiḷ alam Yuda ahëj sengên vu Yesu medenelê yi paya in nevong ngaa nebê sênê loḷ Buk-sewahsên-yi*.

17 Rêk Yesu nêr yah vu sir bê, “Amag nevong ngaa nebê sênê yoh vu buk pin, om sên sa nesepa loḷ yah vaha.”

18 Nebê saga lom alam Yuda devong raḷ raḷ rot in bê dengis Yesu menadiik. In su keyêh horek Buk-sewahsên-yi* mu rê, gaḷ nêr bê Ama Anutu yönon. Lob yiḷ sênê nebê luho Anutu neggêp ti.

Anutu Nalu Mehö Los Niwëëk

19 Lob Yesu nêr yah vu sir bê, “Sa nanêr vu ham yönon nabê: Nalu su rêk gevong ngaa ti noh vu yö kwa rê. Gaḷ nevong ngaa sên nelê gAma nevong lo. Ngaa pin sên Ama nevong lo, og Nalu nesepa loḷ menevong nebê saga ving.

20 In Ama ahê ving Nalu rot, lob tato ngaa pin sên nevong lo vu yi. Gerêk tato huk böp la geving kesuu sênê, lob ham rêk kënumin na.

21 Ama nenêr balam-diiksên denekedi raḷ yah genevong medenedo malaj-tumsên. Log Nalu nesepa loḷ meneggooin alam raḷ yoh vu yö kwa, in bê demedo malaj-tumsên nabê saga.

22 Ama su rêk gengo mehöti yi gagek degwa rê. Gaḷ vo huk saga pin loḷ yah Nalu nema ggovek ya.

23 Nebê saga in alam pin rêk degeḷo Nalu jaḷ, nabê sên deneko Ama raḷ lo. Alam sên su deneko Nalu raḷ rê lo, og su deneko Ama sên vong yi yam lo raḷ ving rê.

24 Sa nanêr vu ham yönon rot nabê: Mehöti bê gengo sa gagek bayo na timu vu Amag sên vong sa meseyam lo, og rêk medo mala-tumsên degwata los degwata. Su rêk natök jaḷ nyëvewen rê, gaḷ kesuu diiksên ggovek ya genedo mala-tumsên vorot.

25 Log sa nanêr vu ham yönon nabê: Buk ti vingin berup, balam-diiksên degengo Anutu Nalu aye, lob buk saga verup ggovek ya. Lob alam sên degengo aye lo, rêk demedo malaj-tumsên.

26 Mala-tumsên degwa neggêp vu Ama yö timu, lom vo niwëëk vu Nalu gemala-tumsên degwa neggêp vu yi ving.

27 Mehönon Nalu yi, om sên Ama ggooiin yi raḷ in bê gengo mehönon hir gagek.

28 Ham su gwelëk in gagek sënë. Gak buk vongin berup, lob alam-diiksën pin sën deneggëp bedub lo, rëk degengo aye medekedi jak medenam.

29 Alam sën denevong ngaa nivesa lo, rëk dekedi jak medemedo malaj-tumsën. Galam sën denevong ngaa nipaya lo, rëk dekedi jak nah medenatök jak hir nipaya nyëvewen.

Nгаа Nebë Sënë Tatekin Yesu Degwa Rëk Su Devong Ving Rë

30 Sa su yoh vu bë gevong ngaa ti noh vu sengo kwag rë. Gak sa nesepa loğ gagek sën sa nehangö vu Amag lo menesesor alam hir gagek rak. Lob sa gagek neya niröp in sa su kwag nevo bë sepa doğ ngo kwag rë, gak sa nesepa loğ yi sën vong sa meseyam lo kwa.

31 Bë sengo tatekin sa degwa og su yoh vu rë.

32 Rëk mehö ngwë nedo metatekin sa degwa, lob serak ni bë netatekin yoh vu.

33 Wirek ham vong alam deya vu Mehö-neripek-alam Jon in bë degengo yi gagek, lob tatekin gagek anon vu sir ggovek ya.

34 Rëk mu sa su nesero mehöti in bë doğ vu sa metatekin sa degwa rë. Gak sa nanër sënë in bë ham gwërin ham bAnutu geko ham nom.

35 Mehö-neripek-alam Jon nebë rangah sën nejëh rak nyëg lo, om ham kwamin vesa dus teka in rangah saga.

36 Yönon, Jon tatekin sa degwa vu ham, rëk mu ngaa böp sën sa nehevong lo tatekin sa degwa rot bekesuu Jon yi gagek. Sa nehevong huk pin sën Amag vo vu sa in bë sa gevong begovek na lo. Lob huk pin sën sa nehevong lo netato vu mehönon in bë dejak ni nabë Amag vong sa beseyam.

37 Lob Amag sën vong sa beseyam lo, yi yö nër sa degwa rangah. Ham su nengo aye rë, geham su malamin nerak yi rë.

38 Geyi gagek sënë su neggëp loğ ham ayomin rë. In ham su vong ving mehö sën Anutu vong yi yam lo rë.

39 Ham nesero gagek loğ Anutu-yi-қapiya, in ham kwamin nevo bë mala-tumsën degwa loğ neggëp beham rëk natök jak bemedo malamin-tumsën degwata. Rëk қapiya saga sën tatekin sa degwa.

40 Rëk ham nimin lël geham su neyam vu sa in bë ham medo malamin-tumsën rë.

41 Sa su yam in bë alam degeko sarëg jak rë!

42 Rëk serak ham nimin bë ham su ahëmin ving Anutu neggëp ham ayomin rë.

43 Seyam rak Amag niwëëk, rëk ham su қо sa rak rë. Bë mehöti nam jak yö yi niwëëk, og ham rëk gweko yi jak.

44 Ham ahëmin neving bë mehönnon degeko ham arëmin jak, rëk ham su nevingin bë Anutu timu geko ham arëmin jak rë, om ham rëk gwevong geving yi nabë va?

45 Ham su kwamin bo nabë serëk gevong gagek vu ham vu Amağ. Gak mehö sën mëm rëk gevong gagek vu ham lo, og Moses. Yi sën ham kuung bë rëk dok vu ham lo!

46 Bë ham gwevong geving Moses yi gagek, og rëk ham gwevong geving sa gagek geving. In kevu gagek rak sa.

47 Gak bë ham su gwevong geving ngaa sën Moses kevu lo rë, og ham rëk gwevong geving sa gagek nabë va?"

6

Yesu Vet Alam 5,000

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-34; Lk 9:10-17)

1 Gagek sënë maya, log buk ti lob Yesu ya ngaggee böp Galilea nenga vahi-sën denenër arë ngwë nebë Ngaggee-böp Tiberias* lo.

2 Lob alam yu böpata delë ngaa böp sën vong vu alam niraksën lo, lob denetamuin yi.

3 Lob Yesu rak meya kedu beya nedo ving yi hur maluh lo,

4 log alam Yuda hir Buk-ggöksën-yi* dus rak.

5 Loğ Yesu mala neko loğ nyëğ, lob lë bë alam yu böpata verup deneyam vu yi, lob loğ tepëk vu Pilip bë, "Hil rëk bago nos vu tena balam sënë dega?" Nër nebë sënë meseggi Pilip,

6 gak yö rak ngaa sën bë gevong lo ni ggovek ya.

7 Loğ Pilip nër yah vu yi bë, "Bë hil bago nos jak monë K200, og sagağ su rëk noh vu sir pin bedega teka teka rë!"

8 Rëk yi hur maluh ngwë Andreas, sën Simon Pita ari lo, nër vu yi bë,

9 "Hurmahen ti ko brët nemadvahi gegël luu menedo sënë. Rëk mu sagağ su yoh vu alam yu böpata sënë rë!"

10 Lom Yesu nër bë, "Ham nanër vu sir nabë degeto demedo." Lob pahup ngahisekë taya menedo, lom to denedo rak, lob sir maluh 5,000.

11 Log Yesu ko nos rak bejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu, log vo ggelek sir. Log vong gël luu lo ving nebë saga. Vo vu sir medejom ggelek sir yoh vu kwaj.

12 Degga ggovek meyoh vu sir, log Yesu nër vu yi hur maluh bë, "Ham ngupin nos vahi sën nahën nedoga. In hil su basap na meris."

13 Lob desupin bedevasu loğ sap nemadluho-bevidek-luu, yik degga brët nemadvahi sën meyoh vu sir gevewen nedo.

14 Alam delë ngaa böp sën vong-ë, lob denër bë, "Yönnon rot, mehö-nenër-gagek-rangahsën sën denenër bë rëk nam dob lo yik sënë."

15 Lob Yesu rak ni bë vongin denajom yi ahon bedegetung yi natu hir mehö-los-bengö, lom yö ti tah yi meyah los kedu.

Yesu Vare Neya Rak Ngaggee Vavunë

(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

16 Log sehuksën lob Yesu yi hur maluh deluk medeya ngaggee nenga

17 bederak ya yag in bë denah Kapernaum. Lob buk loḵ in sir geYesu yö nahën nedo kedu,

18 log sang yam niwëek bengaggee tëë böp.

19 Log detee yag meto deya ngaggee vuheng rot, (yoh vu 5 ma 6 kilomita), lom delë Yesu rak nare ngaggee vavunë meverup dus vu yag, lob deggöneng rot.

20 Rëḵ Yesu nër ya vu sir bë, “Yiḵ sa sën verup agi, om ham su göneng!”

21 Lob devongin bë degeḵo yi jaḵ na yag rëḵ pevis metöḵ ya ngaggee nenga sën bë dena lo.

Alam Desero Yesu

22 Log heng to lob alam yö nahën denedo ngaggee nenga vahi, gederak ni bë su yag ngahi nedo veseveng rë. Gaḵ yiḵ timu nedo, geYesu su rak ya yag sënë ving yi hur maluh rë gema. Gaḵ yi hur maluh meris yö derak ya yag saga medeya.

23 Rëḵ yag la vu nyëḡ böp Tiberias* deverup monbuk anon medenedo roneḵnë vu nyëḡ sën Yesu jom rak nos gedegga lo.

24 Lom delë bë Yesu losho yi hur maluh su denedo rë, lom derak ya yag saga beya desero Yesu vu Kapernaum.

Yesu Yö Nër Yi Bë Nos Mala-tumsën-yi

25 Desero yi meya detöḵ vu yi ggëp ngaggee nenga vahi, lob deloḵ tepëḵ vu yi bë, “Tatovaha! Geyoh bë tena meḡeyam-a?”

26 Rëḵ Yesu nër yah bë, “Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Ham su kwamin nevo ngaa böp sën sa hevong lo beham yam nesero sa rë, gaḵ ham wa nos bahëmin pup, om sën ham yam nesero sa.

27 Ham su gwevong huk in nos sën rëḵ petar agi! Gaḵ ham gwevong huk in nos sën rëḵ medo degwata geyoh vu bë gevong beham medo malamin-tumsën lo. Mehönon Nalu rëḵ bo nos sënë vu ham, in Ama Anutu tato yi ggovek ya bevong yi yam.”

28 Lob denër yah vu yi bë, “He gevong nabë va in he gevong Anutu yi huk-a?”

29 Rëḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Anutu yi huk nebë sënë: Ham ayomin na timu vu Mehö sën Anutu vong yam lo.”

30 Loḵ denër yah bë, “Rëḵ gwevong ngaa böp va ti mehe galë loḵ mëm he rëḵ gevong geving hong-a? Geyoh vu bë rëḵ gwevong va?”

31 He kënumin lo degga mana* ggëp nyëg-yumeris wirek, nebë sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë: Vo nos-yagek-yi vu sir medegga.”

32 Lom Yesu nër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Moses su vo nos-yagek-yi vu ham rë, gaḵ mëm Amag nevong nos-yagek-yi soḡek vu ham.

33 Nos sën Anutu nevong lo, og luḵ yam vu yagek in bë gevong bemehönon demedo malaj-tumsën.”

34 Rëḵ denër yah vu yi bë, “Om Mehöböp, ḡebo nos sënë vu he noh vu buk!”

35 Rëḵ Yesu nër bë, “Sengö ti nos-mala-tumsën-yi. Mehöti bë nam vu sa, og su rëḵ nadiḵahë gökin nah rë. Log bë mehöti ayo na timu vu sa, og su rëḵ ayo bev in bël gökin rë.

36 Rëḵ senër vu ham vorot bë ham nelë sa rëḵ ham su ayomin neyam timu vu sa rë.

37 Mehönon pin sën Amag vo sir vu sa lo, og rëḵ denam vu sa. Lob mehöti bë nam vu sa, og sa su rëḵ juuk yi rë.

38 In sa su vu yagek meyam in bë ngo sepa kwag rë. Gaḵ seluḵ yam in bë gevong noh vu Mehö sën vong sa meseyam lo kwa.

39 Lob Mehö sën vong sa meseyam lo kwa nebë sënë bë: Alam sën vong vu sa ggovek lo, saga sa su rëḵ gevuu sir ti bemala nama rë, gaḵ sengö rëḵ nanër bedekedi jaḵ nah vu Buk-tamusën.

40 Kë! Amag kwa nebë sënë bë: Alam pin sën degelë Nalu mayoj na timu vu yi lo, og rëḵ demedo malaj-tumsën degwata. Gesëḵ nanër bedekedi jaḵ nah vu Buk-tamusën.”

41 Log nër bë, “Sengö ti nos sën luḵ yam vu yagek!” Nër bë sënë lob alam Yuda devong ayej vu medenër ḡagek ngahiseḵë raḵ yi.

42 Denër bë, “Mehö sënëḵ maḵ Yesu sën Yosep nalu yi lo? Behil araḵ ama lu ata nij. Ma nebë va sën nër bë yi vu yagek meluḵ yam-ë?”

43 Lom Yesu nër yah vu sir bë, “Ham su nanër ḡagek ngahiseḵë vu ham!

44 Mehöti su yoh vu bë nam vu sa meris rë. Gaḵ Amag sën vong sa meseyam lo, bë ḡeḵo mehöti nam, og mehö saga rëḵ nam vu sa. Lob sëḵ nanër bekedi jaḵ nah vu Buk-tamusën.

45 Alam-denenër-ḡagek-rangahsën dekevu ḡagek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë: Anutu yö rëḵ tateḵin ḡagek vu sir pin. Lob alam pin sën denengo Amag yi ḡagek venuh lo, og rëḵ denam vu sa.

46 Mehöti su lë Amag rë. Mehö timu sën nedo ving Anutu beyam lo, yik mehö timu saga sën lë Ama.

47 Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Bë mehöti ayo nam timu vu sa, og rëḵ medo mala-tumsën degwata los degwata.

48 Sengo ti nos-mala-tumsën-yi.

49 Wirek ham kenumin lo degga mana* vu nyëg-yumeris medenedo, loḵ dediḵ.

50 Gaḵ bë mehöti ga nos sën luḵ yam vu yagek agi, og su rëḵ nadiḵ rë.

51 Nos-mala-tumsën-yi sën luḵ meyam vu yagek lo, yiḵ sa. Bë mehöti ga nos sënë, og rëḵ medo mala-tumsën degwata. Nos sën sebo vu yi lo, yiḵ sa reggos. Sëḵ bo vu alam vu dob in demedo malaj-tumsën.”

52 Lob alam Yuda yö yah denër vu sir bë, “Nebë va sën mehö sënë bo yi reggos mehil aḡa-ë?”

53 Loḵ Yesu nër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Nabë ham su gwa Mehönon Nalu reggos los nanum yi ḵöḵ rë, og ham su rëḵ medo malamin-tumsën rë.

54 Alam sën dega sa reggos los denanum sa ḵöḵ lo, og rëḵ demedo malaj-tumsën degwata los degwata, om sëḵ nanër bedekedi jaḵ nah vu Buk-tamusën.

55 In sa reggos saga og nos soḡek, gesa ḵöḵ saga sën tu bël soḡek.

56 Mehöti bë ga sa reggos los nanum sa ḵöḵ, og rëḵ medo doḵ sa, gesa medo doḵ yi.

57 Amaḡ sën mala-tumsën degwa lo vong sa beseyam, lob sa nado malaḡ-tumsën raḵ Amaḡ yi niwëëḵ. Nebë saga, om mehöti bë ga sa, og rëḵ medo mala-tumsën jaḵ sa nig wëëḵ.

58 Nos sagi sën luḵ vu yagek meyam. Su nebë nos sën ham kenumin lo degga loḵ dediḵ lo rë. Gaḵ mehöti bë ga nos sënë, og rëḵ medo mala-tumsën degwata los degwata.”

59 Yesu nër ḡagek sënë vu sir loḵ dub-supinsën-yi vu Kapernaum.

Gagek Mala-tumsën Degwa Yesu

60 Lob yi hur maluh ngahiseḵë denḡo ḡagek sënë, lom denër bë, “ḡagek sënë su yoh vu rë! Re yoh vu bë rëḵ jaḵ degwa ni?”

61 Rëḵ Yesu raḵ ni bë yi hur maluh denër ḡagek ngahiseḵë raḵ ḡagek sënë, lom nër vu sir bë, “ḡagek sënë vong beham ahëmin sengën-a?”

62 Om nabë ham gwelë Mehönon Nalu jaḵ menah nyëḡ sën nedo wirek meyam lo, og ham rëḵ nanër nabë va?

63 Anon Vabuung yö ti nevonḡ bemehönon denedo malaj-tumsën. Hil navid su yoh vu bë doḵ vu hil rë, gaḵ ḡagek sën senër vu ham gwëbeng agi, og yoh vu bë doḵ vu ham anomin begevong beham medo malamin-tumsën.

64 Rëḵ ham la su devong ving rë.” Alam sën su devong ving rë lo, og Yesu yö raḵ nij muḡin. Gerax mehö sën rëḵ nanër yi rangah vu alam-begö-yi lo ni ving.

65 Lob nēr ggökin bē, “Ham la su devong ving sa gagek rē, om yik rak degwa saga sēn senēr vu ham nebē: Bē Amag su geḱo mehōti nam rē, og su yoh vu bē yō rēḱ nam vu sa rē.”

66 Dengo Yesu yi gagek saga, lob yi hur maluh vahi devuu yi gedeyah medeya, gesu deneya ving yi ggökin rē.

67 Lom Yesu loḱ tepēḱ vu sir nemadluho-bevidek-luu bē, “Maḱ ham rēḱ kwehe ham in sa nabē saga geving mena?”

68 Loḱ Simon Pita nēr yah vu yi bē, “Mehöböp, rēḱ he na vu re? Ma. Hong timu gagek mala-tumsēn degwa hong!”

69 Behe ayomin yök timu vu hong ggovek ya, behe rak nim bē Anutu yi Mehö Vabuung hong!”

70 Lob Yesu nēr gagek yah vu sir bē, “Sehoo in ham nemadluho-bevidek-luu rak, rēḱ ham tiḱ memö!”

71 Nēr nebē saga rak Yudas sēn Simon Iskariot nalu. Hur maluh nemadluho-bevidek-luu hir ti yi sēn rēḱ nanēr Yesu rangah medengis yi nadiiḱ lo.

7

Yesu Ari Lo Su Devong Ving Yi Rē

1 Sēnē ggovek log Yesu tah yi meyah nedo distrik Galilea. Gesu ya neḱo loḱ distrik Yudea rē, in alam Yuda denevong in bē dengis yi menadiiḱ.

2 Lob alam Yuda hir buk vabuung ngwē sēn denenēr bē Buk-vabuung-numeng-yi lo dus rak, (in wirek ḱenuj lo delev numeng mahen mahen medeggēp loḱ vu nyēg-yumeris, om sēn denetahu bedenesepa loḱ yoh vu ta).

3 Lob ari lo denēr vu yi bē, “Gwevuu nyēg sēnē gegena Yudea in hong hur maluh degelē hong huk sēn genevong lo.

4 Bē mehōti kwa bo nabē gevong bengö jaḱ, og su nevun yi huk meneggēp vunsēn rē. Genevong ngaa nebē sēnē, om gena getato hong vu mehōnon pin medegelē hong.”

5 Ari lo sēn su denevong ving yi bē Anutu nalu rē, om sēn denēr nebē sēnē.

6 Lob Yesu nēr yah vu sir bē, “Sa buk yō nahēn! Gaḱ buk pin sēnēḱ ham ngo ham buk.

7 Alam sēn denesepa loḱ aggata dob yi lo su deyoh vu bē degelē ham paya rē. Gaḱ denelē sa paya in sa nanēr hir ngaa nipaya sēn denevong lo rangah.

8 Ham ngo na gwelē buk vabuung saga! Gaḱ saḱ su rēḱ na doḱ buk vabuung sēnē rē in sa buk yō nahēn.”

9 Nēr bē sēnē vu sir genedo Galilea.

Yesu Ya Melē Buk-vabuung-numeng-yi

10 Loḱ ari lo demugin meya denelē buk vabuung geyö ti rēḱ tamuin sir merak meya. Su ya rangah rē, gaḱ vun yi meya.

11 Rêk alam Yuda desero yi loḵ buk vabuung saga bedenër bē, “Mehö sēnē lo nedo tena?”

12 Lob alam depatereng medenër gagek ngahisekē raḵ yi. Vahi denenër bē, “Yi mehö nivesa!” Gevahi denenër bē, “Ma! Nekuungin alam!”

13 Rêk deneggöneng in hir ggev, om sir ti su nēr gagek raḵ yi ya rangah rē.

14 Denelē buk vabuung saga beyi buk vahi ggovek ya meya verup vuheng atov, lom Yesu ya verup meluḵ ya dub-vabuung-böp katum ayo metateḵin gagek vu alam.

15 Lom alam Yuda deranga nemaj gedenër bē, “Maḵ re rêk tahu mehö sēnē loḵ gagek sēnē om sēn nenēr-ē? Mehöti su tateḵin vu yi rē!”

16 Rêk Yesu nēr yah bē, “Gagek sēn senēr vu ham lo, saga su sengo ti sa ngaa rē. Gaḵ Anutu sēn nevong sa meseyam lo yi ngaa.

17 Genabē mehöti ahē geving nabē gevong Anutu yi gagek banon jaḵ, og rêk jaḵ gagek sēn sa nanēr agi degwa ni nabē neyam vu Anutu, ma, sengo nanēr yoh vu kwag.

18 Mehöti bē nanēr gagek noh vu yō kwa, og sagaḵ nevongin bē yō geḵo arē jaḵ mu. Gaḵ mehöti bē geḵo mehö sēn vong yi meyam lo arē jaḵ, og mehö saga rêk nanēr gagek los anon gesu gekuung jaḵ rē.

19 Wirek Moses vong horek vu ham, rêk ham ti su nesepa loḵ yi horek saga rē. Ma ham bē ngis sa nadiiḵ in degwa va?”

20 Rêk alam saga denēr yah vu bē, “Memö nipaya ti negwang ya ayom! Re bē ngis hong nadiiḵ-a?”

21 Rêk Yesu nēr yah bē, “Sa hevong ngaa böp ti lob ham pin kwamin ya ngahi.

22 Moses vo gagek vu ham bē ham gwerah* navimin. Yönon, rêk mu gagek sēnē su verup nyēdahis vu Moses rē, gaḵ yō verup wirek vu ham dobahē lo. Rêk ham nerah* nalumin navij loḵ Buk-sewahsēn-yi*.

23 Ham nerah* hurmahen navij loḵ Buk-sewahsēn-yi* in bē ham su kweyēh Moses yi horek. Loḵ nebē va sēn ham ahēmin sengēn vu sa in sēn sa hevong bemehöti nivesa raḵ los dahis loḵ Buk-sewahsēn-yi*-ē?

24 Ham su nanēr gagek jeggjin jeggjin jaḵ alam, gaḵ ham jaḵ degwa ni meseggi rē loḵ mēm ham nanēr sir niröp.”

Denēr Bē Maḵ Mehö Sēnēḵ Yi Mehö Sēn Anutu Ggooin Raḵ In Bē Geḵo Hil Nah

25 Log alam Yerusalem la denēr kwaj luu luu bē, “Maḵ yiḵ mehö sēn denesero yi in bē dengis yi menadiiḵ lo saga?”

26 Ham lë! Nare rangah menenër gagek rëk su denenër gagek ti raq yi rë! In maq alam ggev deraq ni bë yi Kerisi* yönon ma va?

27 Rëk mu hil arak mehö sënë yi nyëg ni, gaq bë Kerisi* berup, og hil su rëk ajak yi nyëg ni rë!”

28 Lob Yesu nedo dub-vabuung-böp katum ayo metatekin gagek vu alam, genër rangah bë, “Ham raq sa nig, beham raq sa nyëg ni! Rëk sa su yam yoh vu sengo kwag rë. Gaq mehö sën vong sa meseyam lo, og gagek anon pin degwa yi, rëk ham su rak ni rë.

29 Gaq saq seraq ni. In sa nado ving yi bevong sa meseyam.”

30 Nebë saga lob sir bë denaduu yi na qarabus, rëk su dejom yi ahon rë in yi buk yö nahën.

31 Alam ngahisekë ayoj ya timu vu yi medenër bë, “Mesia sën bë rëk nam lo maq yik yi sënë! Gaq mehö ngwë su yoh vu bë rëk berup megevong ngaa böp böp kesuu ngaa sën mehö agi nevong-ë rë.”

Devong Ahëvavu Deya In Bë Denaduu Yesu

32 Alam Parisai* dengo alam denenër gagek aggagga nebë sënë raq Yesu, lom losho alam-deneko-seriveng hir ggev lo devong ahëvavu la deya in bë denaduu na qarabus.

33 Lob Yesu nër bë, “Yik sa medo buk dus teka geving ham, log sëk nah mena vu yi sën vong sa meseyam lo.

34 Ham rëk sero sa, rëk ham su rëk natök jak sa rë. Lob ham su yoh vu bë na nyëg sën sena medo lo rë.”

35 Lob alam Yuda yö denër vu sir bë, “Rëk na tena gehil su ayoh vu bë rëk natök vu yi rë? Maq rëk na vu hil alam vu alam Grik hir nyëg betahu alam Grik-a?”

36 Om sën nër bë, ‘Ham rëk sero sa, rëk ham su rëk natök vu sa rë’—ë? Log nër ving bë, ‘Ham su yoh vu bë rëk na nyëg sën sena medo lo rë’. Ma maq gagek sënë degwa nebë va?”

Bël Mala-tumsën-yi

37 Dus raq bë Buk-vabuung saga yi buk govek na, lob yi buk böpata sën deneseggi hus lo verup, lob Yesu kedi nare getahi bë, “Bë mehöti ayo bev in bël, og nam nanum vu sa!

38 Saga yoh vu sën dekevu meneggëp loq Anutu-yi-ka-piya lo nebë: Bël-mala-tumsën-yi rëk benguv doq mehöti sën ayo nam timu vu sa lo ayo rot megeto mena.”

39 Nër raq Anon Vabuung sën bë rëk bo vu alam sën ayoj na timu vu yi lo. In vu buk saga Anon Vabuung su yam rë, in Anutu nahën gesu ko Yesu raq yah vu yi rë.

Alam Denesap Sir Raq Mesia Ggökin

40 Alam la dengo gagek saga, lob denër bë, “Maq mehö sënë, yi Mehö-nenër-gagek-rangahsën ti sën hil nehegin-ë lo yönon.”

41 Gesir vahi denenër ngwë nebë, “Yi Mehö sën Anutu ggooin raḵ in bë geko hil nah lo.” Loḵ vahi denenër bë, “Mu maḵ Kerisi* su rëḵ berup gëp Galilea rë!”

42 In dekevu gageḵ raḵ Kerisi* meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë Davit* yi mewis, om yö rëḵ berup gëp nyëḡ Betlehem sën Davit yi nyëḡ lo.”

43 Nebë saga lob alam devasuh sir ya yu luu in Yesu.

44 Vahi bë degeḵo yi na ḵarabus, rëḵ ti su jom yi ahon rë.

Alam Yuda Hir Ggev Su Devong Ving Yesu Rë

45 Nebë saga lob ahëvavu deyah medeya vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam Parisai* ggökin. Lob alam Parisai* deloḵ tepëḵ vu sir bë, “Ham su ḵo yi yam rë in va?”

46 Rëḵ ahëvavu denër yah bë, “Mehöti su nenër gageḵ nebë sën mehö agi nenër-ë wireḵ rë!”

47 Loḵ alam Parisai* denër yah vu sir nebë, “Kuungin ham ving-a?”

48 Maḵ ham lë bë he ggev los Parisai* ti ayo ya timu vu yi? Ma!

49 Rëḵ alam meris sënë desepa loḵ yi in su deraḵ horeḵ ni rë, om Anutu rëḵ gevong bemalaj nama.”

50 Loḵ sir ti sën Nikodemus, sën wireḵ ya vu Yesu buk lo, nër vu sir bë,

51 “Maḵ hil horeḵ nër bë hil gevong gageḵ vu mehöti meris mu? Ma! Hil gango yi gageḵ namugin, behil ajaḵ ngaa sën vong lo ni nivesa rë, loḵ mëm.”

52 Rëḵ denër gageḵ yah vu yi bë, “Maḵ hong Galilea ti ving-a? Bë genatevin Anutu-yi-ḵapiya nivesa, og rëḵ gejaḵ ni nabë alam-denenër-gageḵ-rangahsën ti su rëḵ berup gëp distrik Galilea rë.”

53 Log deketëḵin sir medeyah medeya bej.

8

Avëh Sën Nevong Baggëb

1 [Log Yesu yah meya Ḵedu Ḵele-oliv.

2 Log kedi monbuk anon meyah dub-vabuung-böp ḵatum ayo ggökin. Lob alam pin deya vu yi, lom to nedo getateḵin gageḵ vu sir.

3 Lob alam-horeḵ-yi los alam Parisai* delë bë avëh ti vong baggëb, lom deḵo medevarah ya alam pin malaj

4 gedenër vu Yesu bë, “Tatovaha! Avëh sënë vong baggëb lom alam detoḵ vu yi.

5 Moses vo horeḵ vu hil bë hil tengwa avëh nabë sënë jaḵ gelöng menadiiḵ. Ma hong og rëḵ genanër nabë va?”

⁶ Denër bë saga in bë deseggi yi, bedenatök vu gägek ti berup avi bedegevong gägek vu yi. Rëk Yesu dudek bemedo neseröö dob rak nema deggis.

⁷ Delok tepëk pangsën rot, lob mëm vër yu rak benër vu sir bë, “Bë ham ti su nevong ngaa nipaya rë, og mëm namugin betengwa avëh sënë jak gelöng ti.”

⁸ Log dudek yah bemedo neseröö dob ggökin.

⁹ Dengo nebë sënë, lom sir ti ti to medo deneya dobnë vër vër. Alam ggev to deya mugin, log sir vahi detamu. Devuu Yesu geyö ti nedo gavëh nahën nare lok mala.

¹⁰ Lob Yesu vër mala rak benër vu avëh bë, “Avëh, sir tena? Mak mehöti su vongin bë ngis hong rë?”

¹¹ Rëk bë, “Mehöböp, ma-o!” Lob Yesu nër bë, “Sa ving, sa su hevongin bë ngis hong rë. Om gena, gesu gwevong ngaa nipaya gökin nah!”]

Yesu Tu Dob Yi Rangah

¹² Lob Yesu nër vu sir ggökin yah bë, “Sa og setu dob yi rangah. Mehöti bë tamu in sa, og su rëk ketul doḷ in aggata rë, gaḷ rëk nama. In rangah rëk geli yi mena medo mala-tumsën.”

¹³ Nebë saga lob alam Parisai* denër yah vu yi bë, “Ngo genetatekin hong degwa, om hong gägek saga su anon rë.”

¹⁴ Lok Yesu nër yah vu sir bë, “Yönon, sengo netatekin sa degwa. Rëk sa gägek saga yönon, in serak nyëg sën sa nado meseyam gesëk nah lo ni. Rëk ham duḡin sa nyëg sën sa nado meseyam gesëk nah mena medo lo.

¹⁵ Ham ngo nevo nyëvewen loḷ yah vu mehönon yoh vu ham alam-dob-yi ngo kwamin, rëk sa, og sa su navo nyëvewen loḷ yah vu mehöti rë.

¹⁶ Gaḷ nabë sa gevong nyëvewen vu mehöti, og sëk gevong noh vu, in su sengo ti rë. Gaḷ Mehö sën vong sa meseyam lo nelok vu sa, om sëk gevong niröp.

¹⁷ Yönon, ham horek ti neggëp nebë sënë: Bë mehö luu denanër gägek gëp ti, og luho hir gägek saga yönon.

¹⁸ Log yik sa, og sengo netatekin sa degwa rangah, gAmag sën vong sa meseyam lo netatekin sa degwa rangah ving.”

¹⁹ Nër nebë saga lob delok tepëk in bë, “Amam tena?” Lok Yesu nër yah bë, “Ham su rak sa nig rë, geham su rak Amag ni rë. Bë ham jak sa nig, og ham rëk jak Amag ni geving.”

²⁰ Netatekin gägek sënë vu alam loḷ dub-vabuung-böp katum ayo, genenër vu sir loḷ dub ayo ti sën monë ben lo rëk mehöti su jom yi ahon rë, in yi buk yö nahën.

Yesu Nër Bë, “Ham Su Rëk Na Nyëg Sën Sëk Na Lo Rë”

21 Log Yesu nër yah vu sir ggökin bë, “Sêk na geham rëk sero sa, rëk nama beham nadiik los ham nipaya. Geham su yoh vu bë rëk nök nyëg sën sena-ë rë.”

22 Lob alam Yuda denër bë, “Nër bë hil su ayoh vu bë rëk ana nyëg sën na lo rë! Mağ nër sënë in bë yö rëk ngis yi menadiik-a?”

23 Loğ nër yah vu sir bë, “Ham vu dob sënë, gesa vu vavunë. Om ham nesepa loğ aggata-dob-yi, gağ sağ su nesepa loğ aggata-dob-yi rë.

24 Om sën senër vu ham ggovek bë ham rëk nadiik los ham nipaya. Bë ham su gwevong geving nabë sa Mehö sënë lo rë, og ham ngaa nipaya rëk gëp vu ham, beham nadiik los.”

25 Lom delok tepëk yah vu yi bë, “Hong re?” Loğ Yesu tatekin yah vu sir bë, “Yik sa Mehö lo sënë, nebë sën sa nanër vu ham wirek wirek lo.

26 Sa gägek ngahisekë nahën neggëp besa bë nanër jağ ham beseggi ham. Rëk Mehö sën vong sa meseyam lo yi Mehö gägek anon degwa, om gägek pin sën sa nehango vu yi lo, yik sën sa nanër vu alam pin vu dob.”

27 Nenër Ama Anutu vu sir rëk su derak ni rë.

28 Log Yesu nër vu sir ggökin bë, “Nahub rëk ham ngis Mehönon Nalu jağ kelepeko*, lob mëm ham rëk jağ ni doğ buk saga nabë yik sa Mehö lo sënë. Lob ham rëk jağ ni nabë sa su nehevong ngaa ti yoh vu sengo kwag rë. Gağ sa nanër gägek yoh vu sën Amag tato vu sa lo. Log Mehö sën vong sa meseyam lo nelok vu sa.

29 Su nevu sa besengo ti nado rë. In sa nehevong ngaa sën ahë neving lo yoh vu buk pin.”

30 Nër nebë sënë lob alam ngahisekë ayoj ya timu vu yi.

Yesu Nër Bë Gägek Anon Rëk Gevong Behil Medo Malad-Tumsën

31 Lob Yesu nër vu alam Yuda sën ayoj neya timu vu yi ggovek lo bë, “Bë ham medo doğ sa gägek, og ham rëk natu sa alam yönon,

32 beham rëk jağ gägek anon ni, lob gägek anon saga rëk geğo ham vër.”

33 Loğ denër yah vu yi bë, “Abraham yi mewis he, om he su nado loğ mehö ngwë nema benehevong huk karabus vu yi rë! Rëk nebë va sën genër bë hong gägek rëk geğo he vër-ë?”

34 Loğ mëm Yesu tatekin yi gägek vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon rot nabë: Alam pin sën denevong ngaa nipaya lo, og denedo loğ ngaa nipaya, bengaa nipaya negin sir.

35 Alam sën denedo loğ mehö ngwë nema menegin sir lo, og su rëk demedo degwata geving yi rë. Gağ yi yö nalu og mëm rëk medo doğ yi beggang degwata geving yi.

36 Om Nalu bë geḱo ham vër in ngaa nipaya, og rëḱ geḱo ham vër yönon, beham medo nivesa anon.

37 Serak ni bë Abraham yi mewis ham! Rëḱ sa gageḱ su nedo lok ham ayomin rë, om sën ham bë ngis sa mesa nadiik.

38 Sa nanër gageḱ rak ngaa sën Amaḱ tato vu sa ggovek lo, rëḱ ham nesepa loḱ ngaa sën ham amamin netato vu ham lo!"

Yesu Nër Alam Yuda Bë Satan Nalu Sir

39 Lom denër yah bë, "He degwa vu Abraham!" Rëḱ Yesu nër vu sir bë, "Bë ham degwa vu Abraham yönon, og ham rëḱ gwevong ngaa nabë sën Abraham nevong lo.

40 Senër gageḱ anon pin sën sa hango vu Anutu lo vu ham, lom ham bë ngis sa mesa nadiik, rëḱ Abraham su vong nebë sënë rë.

41 Gaḱ ham ngo nesepa loḱ amamin vaha!" Loḱ denër yah bë, "He atamin su deḱo he duum rë! He amamin Anutu timu."

42 Rëḱ Yesu nër yah bë, "Bë ham amamin Anutu yönon, og rëḱ ham ahëmin geving sa, in sa nado ving Anutu besën seyam. Sa su yam yoh vu sengo kwag rë, gaḱ Anutu vong sa meseyam.

43 Ma nebë va sën ham su rak sa gageḱ degwa ni rë-ë? Sënë degwa nebë ham ayomin nilëlin sa gageḱ.

44 Ham amamin Satan genalu ham, om ham nimin wëëḱ pangsën bë ham sepa doḱ amamin kwa. Vu muginsën yi mehö begö degwa menesis alam medenediik. Rot begwëbeng. Gesu nesepa loḱ gageḱ anon rë, in gageḱ anon su neggëp vu yi rë. Bë nanër gageḱ ti, og rëḱ nanër gageḱ kuungsën, in yö yi ngaa nebë saga. Yi mehö gageḱ kuungsën, lob gageḱ kuungsën ala los degwa yi.

45 Gaḱ sak nanër gageḱ anon mu, om sën ham su nevong ving sa rë.

46 Ham ti tena yoh vu bë rëḱ natök vu ngaa nipaya ti gegëp vu sa? Ma! Sa nanër gageḱ anon mu, rëḱ nebë va sën ham su nevong ving rë-ë?

47 Anutu nalu lo, og denebë nengaj vu Anutu yi gageḱ. Gaḱ su Anutu nalu ham rë, om sën ham su nebë nengamin vu yi gageḱ rë."

Gageḱ Rak Yesu Lu Abraham

48 Lob alam Yuda denër yah vu yi bë, "He rak nim bë hong Samaria* ti, rëḱ memö nipaya ti gwang ya ayom. Sagaḱ yönon!"

49 Rëḱ Yesu nër yah bë, "Su memö nipaya gwang yam sayog rë. Gaḱ sa nehaḱo Amaḱ rak, rëḱ ham nedahun sa.

50 Sa su nehevongin bë gaḱo arëḱ jaḱ rë. Gaḱ Mehöti nedo beyö rëḱ kwa bo meseggi sa gageḱ begeḱo sarëḱ jaḱ.

⁵¹ Sa nanër vu ham yõnon rot nabë: Bë mehöti sepa doḵ sa gagek, og su rëḵ mala nama na veröḵ yi rë.”

⁵² Lob alam Yuda denër bë, “Gwëbeng he raḵ ni ggovek ya bë memö nipaya ti gwang ya ayom meneloḵ vu hong. Abraham diiḵ ggovek, galam-denenër-gagek-rangahsën dediḵ be-maya, loḵ genër bë, ‘Bë mehöti sepa doḵ sa gagek, og su rëḵ mala nama na veröḵ yi rë.’

⁵³ In gekuung bë kwesuu hil dobahë Abraham sën diiḵ wirek lo? Gekwesuu alam-denenër-gagek-rangahsën sën dediḵ wirek lo ving-a? Log bë gwëḵo hong jaḵ megenatu re?”

⁵⁴ Lob Yesu nër yah bë, “Bë sengo gaḵo arëḵ jaḵ, og serëḵ natu ngaa meris. Rëḵ Amag neḵo sarëḵ raḵ, Mehö sën ham nër bë ham amamin yi lo.

⁵⁵ Rëḵ ma geham su raḵ ni rë. Gaḵ sa, og seraḵ ni. Bë sa nanër nabë sa dugin yi, og rëḵ sa mehö gagek kuungsën nabë ham. Rëḵ seraḵ ni ggovek ya besa nesepa loḵ yi gagek nivesa rot.

⁵⁶ Ham dobahë Abraham sën kwa vesa anon rot in bë gelë sa huk sënë, lob lë ggovek ya, lob ayo nivesa rot.”

⁵⁷ Lob alam Yuda denër bë, “Su hong ta mehödahis luu menemadluho rë geyö nahën, log maḵ gelë Abraham-a?”

⁵⁸ Rëḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Sa nanër vu ham yõnon rot nabë: Vu muginsën gAbraham su nedo rë, vu buk saga sa nado.”

⁵⁹ Dengo gagek saga lom deḵo gelöng raḵ in bë detengwa yi menadiiḵ, rëḵ Yesu vun yi loḵ alam ggëp dub ayo, beto meyah dobnë.

9

Gagek Raḵ Mehö Mala Kenod

¹ Yesu tetuu aggata meya, loḵ töḵ raḵ mehö mala kenod ti. Yik yö mala kenod loḵ buk sën ata ḵo yi lo.

² Lob Yesu yi hur maluh deloḵ tepëḵ in yi bë, “Tatovaha! Re vong ngaa nipaya lom sën ata ḵo yi to los mala kenod-a? Degwa neggëp vu mehö sënë yö yi ngaa nipaya, ma vu ama lu ata hir ngaa nipaya?”

³ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Degwa su neggëp vu mehö sënë yi ngaa nipaya ma, vu ama lu ata hir ngaa nipaya rë! Gaḵ ngaa sënë yö raḵ yi in bë Anutu yi niwëëḵ natöḵ nam rangah.

⁴ Gwëbeng hes yö nahën netum, gehil gevong Mehö sën vong sa meseyam lo yi huk. In rëḵ buk doḵ in hil, lob mehöti su yoh vu bë rëḵ gevong huk rë.

⁵ Buk sën sa nado dob agi, og setu dob sënë yi Rangah.”

⁶ Yesu nër nebë sënë log pesuv nyë ḵos loḵ dob, log sarömin los, gejegwi loḵ mehö mala kenod mala gahis,

⁷ log nēr vu yi bē, “Gena gejipek duk ngaggee Siloam!” (Arē sēnē degwa nebē ‘Vong ya’). Lom ya meripek luḵ, lob mala tum, log yom.

⁸ Lob yi alam begganḡnē ving alam sēn denelē yi wirek loḵ buk sēn neketag monē lu ngaa vu alam lo delē medeloḵ tepēḵ bē, “Maḵ yik mehō sēn medo neketag alam in monē lu ngaa wirek lo sēnē?”

⁹ Lom la deyogek bē, “Ēē-ē! Yik mehō lo sēnē!” Log la denenēr bē, “Oo sagak mehō ngwē, rēḵ ni nebē mehō saga!” Rēḵ mehō sēnē yi yō nēr raḵ avi bē, “Yik sa lo sēnē!”

¹⁰ Lom deloḵ tepēḵ yah vu yi bē, “Rēḵ malam nivesa raḵ nebē va?”

¹¹ Loḵ nēr yah bē, “Mehō sēn denenēr arē nebē Yesu lo sarōmin dob ving nyē ḵos gejegwi loḵ sa malag, log nēr vu sa bē, ‘Gena gejipek duk ngaggee Siloam!’ Lom seya meripek luḵ, lob sa malag nivesa raḵ besa halē nyēḡ.”

¹² Lob denēr vu yi bē, “Mehō saga nedo tena?” Rēḵ nēr yah bē, “Sa duḡin!”

¹³ Lob deḵo mehō sēn mala ḵenod wirek lo, bedeya vu alam Parisai*.

¹⁴ In Yesu sarōmin dob los nyē ḵos sēnē betateḵin mehō sēnē mala loḵ Buk-sewahsēn-yi* ti.

¹⁵ Lom mēm Parisai* deloḵ tepēḵ in mehō saga ggōkin bē, “Malam nivesa raḵ nebē va?” Loḵ nēr yah vu sir bē, “Mehō saga jegwi dob rumengsēn loḵ sa malag, log seripek, lob sa malag tum.”

¹⁶ Lob Parisai* la denēr bē, “Mehō saga keyēh horek Buk-sewahsēn-yi*, om maḵ Anutu su vong yi yam rē.” Rēḵ la denēr bē, “Bē mehō nipaya ti, og su yoh vu bē rēḵ gevong ngaa bōp nabē sēnē rē!” Lob devasuh sir ya yu luu.

¹⁷ Lom denēr yah vu mehō mala ḵenod bē, “Mehō sēn vong malam nivesa raḵ lo, rēḵ genanēr yi nabē va?” Loḵ nēr yah bē, “Yi mehō-nenēr-ḡagek-rangahsēn ti!”

¹⁸ Wirek mehō sēnē mala ḵenod, rēḵ gwēbeng mala netum, rēḵ alam Yuda su devong ving sēnē rē.

¹⁹ Lob detahi mehō mala ḵenod sēnē ama lu ata yam, bedeloḵ tepēḵ in luho bē, “Maḵ melu nalumin sēnē sēn melu nēr bē ata ko yi to los mala ḵenod lo? Rēḵ nebē va sēn gwēbeng nelē nyēḡ-ē?”

²⁰ Lom ama lu ata denēr yah bē, “Alu arak ni bē alu nalumin sēnē, balu arak ni bē ata ko yi to los mala ḵenod.

²¹ Rēḵ alu su arak ni bē mala netum nebē va rē! Galu duḡin mehō sēn tateḵin mala lo. Om ham ngo doḵ tepēḵ vu yi rē. Yi bōp raḵ ggovek ya, om yō nanēr yi ḡagek!”

22 Ama lu ata deggöneng in alam Yuda lom denër nebë sënë. In alam Yuda hir ggev denër gagek venuh bë: Bë mehöti nanër Yesu nabë yi Mesia, og rëk degetii yi na in dub-supinsën-yi.

23 Yik rak degwa sënë sën ama lu ata denër bë, “Yi böp rak ggovek ya, om ham ngo dok tepëk vu yi.”

24 Lob detahi mehö sën mala kenod lo beron ngwë ggökin bedenër vu yi bë, “Genanër gagek sënë gëp Anutu mala nabë genenër yonon! In he og he rak ni bë yi mehö nipaya.”

25 Lob nër yah vu sir bë, “Mağ yi mehö nipaya ma ma? Sa dugin. Gağ yik serak ngaa timu ni. Wirek sa malag kenod, rëk gwëbeng sa malag netum.”

26 Lok delok tepëk yah bë, “Vong nebë va vu hong-a? Tatekin malam nebë va?”

27 Rëk nër yah vu sir bë, “Senër vu ham ggovek, ma ham su ngo rë? Ma nebë va sën ham bë gwengo nah gökin-ë? Mağ ham bë natu yi hur maluh geving-a?”

28 Lom deggoo yi medenër bë, “Yik yi hur maluh hong saga! Gağ he, og Moses yi hur maluh he!

29 He rak ni ggovek ya bë Anutu vengwëng ving Moses, gağ mağ mehö saga yam vu tena? He dugin yi degwa.”

30 Lom mehö sënë nër yah vu sir bë, “Alam-e! Ngaa sënë yö agga ti! Ham su rak degwa ni rë, rëk vong besa malag netum!

31 Hil arak ni bë Anutu su nengo alam nijpaya hir gagek rë, gağ bë mehöti geğo Anutu arë jağ los sepa dok yi gagek lo, og mëm Anutu rëk gengo aye.

32 Vu buk muginsën sën Anutu tung yağek los dob lo rot beyam tok gwëbeng, og su denër bë mehöti ata ko yi to los mala kenod rëk mehö ngwë tatekin mala rë.

33 Bë Anutu su gevong mehö sënë nam rë, og su yoh vu bë rëk gevong ngaa nabë sënë rë.”

34 Rëk denër yah vu yi bë, “Atam avëh nipaya meko hong los ngaa nipaya, lob gerig los ngaa nipaya, lok bë getatekin gagek vu he?” Denër bë sënë gedetii vu dub ayo meto meyah dobnë.

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Rak Alam Malaj Kenod

35 Yesu ngo bë deruuk mehö sënë, lob sero menër vu bë, “Ayom neya timu vu Mehönon Nalu, ma ma?”

36 Lok nër yah bë, “O mehö böp, Mehönon Nalu sënëğ re? Genanër tato vu sa rë, lok mëm sëğ ayog na timu vu yi.”

37 Lom Yesu nër vu yi bë, “Gelë yi ggovek ya, mehö sënë sën gwëbeng yik nevengwëng ving hong-ë!”

38 Lob mehö sënë nër bë, “Mehöböp, sayog neyök timu vu hong!” Log yun lus vu Yesu.

39 Lob Yesu nër bë, “Seyam dob sënë in mehönon hir gagek natok rangah. Alam malaj kenod rëk malaj natum, galam sën denekuung bë malaj netum lo, og malaj kenod dok.”

⁴⁰ Lob Parisai* la denedo medengo yi gagek sënë, lob delok tepək vu yi bē, “Maḵ he malamin kenod ving-a?”

⁴¹ Rēḵ Yesu nēr yah vu sir bē, “Bē ham malamin kenod, og ham ngaa nipaya su rēḵ gēp vu ham rē. Rēḵ ham nenēr bē ham malamin netum, om ham ngaa nipaya nahēn neggēp vu ham!”

10

Yesu Nēr Gagek Peggirinsēn Raḵ Tete-sipsip-yi

¹ “Sa nanēr vu ham yōnon rot nabē mehōti sēn su neyoh ya sipsip hir tete avi rē genepesōng ggōk tete yu meneluḵ ya lo, og yi mehō-hodeḵ-ata los begō-yi.

² Gaḵ mehō sēn neyoh ya tete avi lo, og sipsip alaj yi.

³ Mehō sēn negin tete avi lo, og netahinin tete avi in bē sipsip alaj doḵ na geḵo sir. Nelem yi sipsip lo arēj ti ti, geyi sipsip denengo aye medeneyam benēḵo sir to deneya dobnē.

⁴ Neḵo yi sipsip meto deneya dobnē ggovek, log nemugin geyi sipsip lo denetamuin yi, in deneraḵ aye ni.

⁵ Su rēḵ desepa mehō ngwē rē. Gaḵ rēḵ debeya in mehō ngwē in su deraḵ ayej ni rē.”

⁶ Yesu nēr gagek peggirinsēn sënë vu sir, rēḵ su deraḵ degwa ni rē.

Yesu Tu Sipsip Alaj

⁷ Nebē saga lom Yesu nēr yah ggōkin bē, “Sa nanēr vu ham yōnon rot nabē sengo ti tu sipsip hir tete avi.

⁸ Alam pin sēn demuḡin meyam denēr bē Anutu vong sir yam lo, og sir alam-hodeḵ-ata los begō-yi. Rēḵ sipsip su denḡo ayej rē.

⁹ Gaḵ sengo ti tu tete avi. Bē mehōti nam vu sa in bē doḵ na tete ayo, og rēḵ medo nivesa, lob doḵ na tete ayo gegeto mena mega nos benah genom noh vu buk pin.

¹⁰ Mehō-hodeḵ-ata su neyam in ngaa ngwē rē. Gaḵ neyam in bē godeḵ sipsip gengis sir nadiiḵ megevong rii jaḵ sir. Gaḵ sa, og seyam in bē demedo malaj-tumsēn medemedo los kwaj vesa.

¹¹ Sipsip alaj nivesa sa. Sipsip alaj nivesa, og nediik in doḵ vu yi sipsip lo. Gaḵ hur sēn denebago yi lo, og su negin sipsip nivesa rē.

¹² In su sipsip alaj yi soḡek rē, om nelē bē anōō bemēn neyam, og nevuū sipsip geneveya meneya, ganōō bemēn negga sipsip genetii sir ya denepalēt loḵ.

¹³ In mehō sënë nevong huk in bagosēn mu gesu kwa nevo sipsip lo rē.

¹⁴ Gaḵ sa, og sa sipsip alaj nivesa. Sa naraḵ sa sipsip lo nij, gesa sipsip lo deneraḵ sa nig,

15 nebë sën Amag raḅ sa niḡ geseraḅ Amag ni. Om sa nadiik in sedoḅ vu sipsip lo.

16 Log sa sipsip vahi denedo ving, rēḅ su denedo dob Yudea sënë rē. Om sēḅ gako sir saga geving lom degengo sayeg medesepa doḅ. Lob rēḅ sipsip pin denatu yu timu, galaj timu.

17 Amag ahē neving sa in sēḅ nadiik in sir. Sēḅ nadiik gesēḅ vesag doḅ nah gökin.

18 Nabë sa su ngogekin nabë sa nadiik rē, og mehōti su yoh vu bē rēḅ ngis sa rē. Gak sengo yogekin bē sēḅ nadiik. Sa niḡ wēek yoh vu bē sa nadiik, gesa niḡ wēek yoh vu bē sēḅ vesag doḅ nah gökin. Gagek sënë rēḅ anon jaḅ noh vu sën Amag nēr vu sa lo.”

19 Alam Yuda denḡo gagek sënë lob devasuh sir ya yu luu ggökin.

20 Balam ngahiseḅē denenēr bē, “Memō nipaya gwang ya yi, om sën nenēr gagek jeggin jeggin. Ma nebë va sën ham nebë nengamin vu yi gagek-ē?”

21 Gela denenēr bē, “Nabë memō nipaya nevonḡ yi, og su rēḅ nanēr gagek nabë sënë rē! Bē memō nipaya, og su yoh vu bē gevong bemehō mala ḅenod sënë nivesa jaḅ rē!”

Alam Yuda Desis Begö Raḅ Avij Vu Yesu

22 Neloḅ buk-ayööng-yi og kwaj nevo buk sën dejom raḅ dub-vabuung-böp vu Yerusalem wirek lo bedenegga nos böp neyoh vu ta pin.

23 Nebë saga lob Yesu vare neggök dub nenga-gelusën sën denenēr bē Solomon yi yi lo,

24 lob alam Yuda ya denare tetup yi, gedeloḅ tepēḅ vu yi bē, “Rēḅ medo gwevonḡ behe ayomin ketul doḅ noh vu buk va la? Bē hong Kerisi*, og ḡenanēr rangah vu he.”

25 Lob Yesu nēr yah vu sir bē, “Senēr vu ham ggovek ya, rēḅ ham su nevonḡ ving rē. Huk pin sën sa nehevong raḅ Amag niwēek lo, og saga netato sa rangah.

26 Ham su ayomin neyam timu vu sa rē, in su sa sipsip ham rē.

27 Sa sipsip lo, og denengo sayeg, gesa naraḅ nij, gedeneta-muin sa.

28 Gesēḅ gevong bedemedo malaj-tumsën degwata los degwata gesu rēḅ malaj nama rē. Gemehōti su yoh vu bē rēḅ geḅo sir vēr in sa nemaḡ rē.

29 Amag vonḡ sir vu sa, log Amag niwēek rot bekesuu ngaa pin, om mehōti su yoh vu bē rēḅ geḅo sir vēr in nema rē.

30 In alu Amag og yik aluu timu.”

31 Lom alam Yuda dejom gelöng raḅ in bē detengwa yi menadiik.

³² Loḵ Yesu nēr vu sir bē, “Sa tato Amaḡ yi huk nivesa vesa ngahiseḵē vu ham, rēḵ ham kwamin nevo sa huk ti tena besēn ham bē ngis sa jaḵ gelōng-ē?”

³³ Loḵ alam Yuda denēr yah vu yi bē, “He su kwamin vo huk nivesa ti behe bē angis hong jaḵ gelōng rē! Gaḵ genenēr gāḡek jeggin jeggin. Hong mehō dob yi mu, rēḵ genēr hong bē hong Anutu.

³⁴ Lom Yesu nēr yah vu sir bē, “Maḵ gāḡek neggēp loḵ horek sēn Anutu vo vu ham lo bē, ‘Senēr ham bē ham anutu’ ma ma?”

³⁵ Anutu nēr alam sēn vong yi gāḡek ya vu sir wirek lo bē sir anutu, om hil su ayoh vu bē mehoo Anutu yi gāḡek sēnē rē.

³⁶ Rēḵ ham nēr vu Mehō sēn Ama ggooin raḵ bevong yam dob lo bē nenēr gāḡek jeggin jeggin in nēr bē Anutu nalu yi!

³⁷ Nabē sa su nehevong Amaḡ yi huk rē, og mēm ham su ayomin nam timu vu sa beyiḵ ggovek.

³⁸ Rēḵ mu sa nehevong yi huk, om nabē ham su ayomin nam timu vu sa rē, og ham gwelē huk sēn sa nehevong-ē lo, lob ham jaḵ ni nabē Amaḡ nedo loḵ sa, gesa nado loḵ yi.”

³⁹ Lob devong beron ngwē in bē degeḵo na ḵarabus, rēḵ ma geruu sir geto meya.

⁴⁰ Bemēm yah meya vaseḵ bēl Yordan beyah tōḵ ya nyēḡ sēn Jon neripek alam loḵ nyēdahis lo, benedo nyēḡ sagu.

⁴¹ Lob alam ngahiseḵē deyam vu yi bedenēr bē, “Mehō-neripek-alam Jon su vong ngaa bōp rē, gaḵ gāḡek pin sēn nenēr raḵ mehō agi, sēn anon rak.”

⁴² Lob sir ngahiseḵē ayoj neya timu vu Yesu vu sagu.

11

Lasarus Diik

¹ Mehōti arē nebē Lasarus nedo Betania lob nirak meneggēp. Betania sēn Maria luho ari Marta hir nyēḡ lo.

² Lob Maria sēn keseh ngaa reggu nivesa raḵ Yesu vaha gerevu raḵ yu viis lo sēn maluhnō Lasarus nirak.

³ Nebē saga, lob avēhnō luho devong gāḡek ya vu Yesu bē, “Mehōbōp, mehō sēn ahēm neving rot lo, nirak!”

⁴ Yesu ngo bē nirak rēḵ nēr bē, “Nirak, rēḵ mu niraksēn saga su rēḵ gevong menadiiḵ rē! Gaḵ nirak in bē tato Anutu niwēek nam rangah bAnutu Nalu niwēek natōḵ nam rangah geving.”

⁵ Yesu ahē ving Marta löōho ari Maria lu maluhnō Lasarus rot.

⁶ Rēḵ ngo bē Lasarus nirak lob nedo buk luu ving vu nyēḡ sēn nedo lo,

⁷ loḵ nēr vu yi hur maluh bē, “Hil anah mana distrik Yudea.”

⁸ Lom yi hur maluh denēr vu yi bē, “Tatovaha! Alam Yuda nahēn denevong in bē detengwa hong jaḵ gelōng, log bē genah megena gökin-a?”

⁹ Lom Yesu nēr yah bē, “Hes mala nemadluho-mevidek-luu neggēp yoh vu buk pin, lob bē mehōti na jaḵ rangah, og su rēḵ taleḵ rē, in nelē nyēḡ.

¹⁰ Ma bē mehōti na doḵ buk, og rēḵ taleḵ in nyēḡ malakenu.”

¹¹ Nēr nebē sēnē ggovek, loḵ nēr vu sir ggōkin bē, “Hil mehō Lasarus neggēp yiing rēḵ sēḵ na megee vu yi.”

¹² Lob yi hur maluh denēr bē, “Mehōbōp, nabē neggēp yiing, og rēḵ nivesa jaḵ nah pevis!”

¹³ In dekuung bē neggēp yiing mu, gaḵ mu Yesu nēr bē Lasarus diiḵ.

¹⁴ Lom mēm Yesu tateḵin vu sir bē, “Lasarus diiḵ!

¹⁵ Lob sa kwag vesa in ham in sa su nado ving yi vu buk saga rē. Nebē saga om ham rēḵ ayomin nam timu vu sa, om hil ana vu yi.”

¹⁶ Lom Tomas sēn denenēr yi nebē Pepid lo, nēr vu hur maluh vahi bē, “Maam ham na behil ana, gedengis hil behil nadiiḵ geving yi.”

Mehōnon Dekedi Jaḵ Nah Vu Bedub Bedemedo Malaj-Tumsēn Degwa Yesu

¹⁷ Log mēm Yesu ya beya verup, lob denēr vu bē Lasarus ya neggēp bedub yoh vu buk lubeluu ggovek.

¹⁸ Lob Betania neggēp dus vu Yerusalem (ading yoh vu kilomita lōō).

¹⁹ Lob alam Yuda ngahi vu Yerusalem bedeyam vu Marta luho Maria in bē degevang beluho ayoj nivesa jaḵ doḵ buk sēn luho maluhnōj diiḵ lo.

²⁰ Nebē saga lom Marta ngo Yesu bengō bē neyam, lob ya nebuu aggata. GeMaria nedo beggang.

²¹ Lob Marta nēr vu Yesu bē, “Mehōbōp, bē gemedo sēnē, og sa maluhnōg su rēḵ nadiiḵ rē.

²² Rēḵ seraq ni, bē gekwetag ngaa ti vu Anutu og rēḵ bo vu hong.”

²³ Loḵ Yesu nēr yah vu yi bē, “Maluhnōm rēḵ kedi jaḵ nah!”

²⁴ Rēḵ Marta nēr yah vu bē, “Seraq ni bē rēḵ kedi jaḵ nah vu Buk-tamusēn, sēn alam pin rēḵ dekedi jaḵ nah lo.”

²⁵ Rēḵ Yesu nēr bē, “Mehōnon dekedi jaḵ nah los demedo malaj-tumsēn degwa sa. Mehōti sēn ayo nam timu vu sa lo, nabē nadiiḵ, og rēḵ medo mala-tumsēn.

²⁶ Galam sēn denedo malaj vesa gayoj neyam timu vu sa lo, su rēḵ denadiiḵ bemalaj nama na verōḵ yi rē. Gaḵ rēḵ demedo malaj-tumsēn degwata los degwata. Gevang ving gagek sēnē ma ma?”

²⁷ Lob Marta nēr yah vu Yesu bē, “Ēē-ē Mehōbōp! Sa hevong ving hong ggovek ya bē Mesia hong! Anutu Nalu hong! Mehō sēn Anutu nēr wirek bē rēḵ duk nam dob lo.”

Yesu Su

28 Marta nër bë sënë, log yah tahi ari Maria. Log ya patereng vu yi loḵ beggang ayo bë, “Tatovaha verup nedo betahi hong.”

29 Maria ngo lob kedi raḵ pevis meya vu Yesu.

30 Yesu su verup beggang rë, geyö nahën nedo nyëḡ len ti sën Marta ya metök vu yi loḵ lo.

31 Lom alam Yuda sën denedo ving Maria ggëp beggang ayo lo, delë bë kedi raḵ pevis meya dobnë, lob detamuin yi, in dekuung bë neya in bë ngu jaḵ bedub avi.

32 Loḵ Maria töḵ ya nyëḡ sën Yesu nedo lo belë yi, lob petev meneggëp loḵ vaha genër vu yi bë, “Mehöböp, bë gemedo sënë, og sa maluhnög su rëḵ nadiiḵ rë!”

33 Yesu lë bë nesu, gelë alam Yuda deyam ving yi, medenesu ving. Lob kwa paya gayo maggin rot lom loḵ tepëḵ bë, “Ham bë meneggëp tena?”

34 Loḵ denër bë, “Mehöböp, genam rëḵ gwelë!”

35 Lob Yesu su.

36 Lob alam Yuda delë medenër bë, “Ham gwelë! Ahë neving mehö sënë rot!”

37 Rëḵ la denenër bë, “Mehö sënë vong bemehö mala ḵenod mala nivesa raḵ, om bë berup og maḵ yoh vu bë rëḵ gevong beyi mehö sënë medo vesa geving gesu rëḵ nadiiḵ rë, ma su yoh vu rë?”

Yesu Nër BeLasarus Vesa Loḵ Yah

38 Yesu ayo maggin rot beya meto bedub. Bedub saga yiḵ waak ti gedepëḵa gelöng böpata ti ggërin avi.

39 Lob Yesu nër bë, “Ham kwehe gelöng saga na!” Loḵ mehö sën diiḵ lo avëhnö Marta nër bë, “Mehöböp! Diiḵ mebuk lubeluu ya ggovek benivë raḵ!”

40 Rëḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Senër vu hong gwëbeng lo bë, nabë gwevong geving, og rëḵ gwelë Anutu niwëëḵ!”

41 Lob mëm dekehe gelöng ya, log Yesu vër mala raḵ ya yagek genër bë, “O Amag! Sa ḵetag vu hong begengo sa jom-raksën ggovek ya.

42 Serak ni bë genengo sa jom-raksën yoh vu buk, rëḵ sa kwag nevo alam sën denare agi, gesa nanër sënë in bë dejak ni nabë gevong sa yam.”

43 Nër bë sënë log tahi niwëëḵ bë, “Lasarus! Gweto genam dob!”

44 Lob mehö diiksën Lasarus tur to meyam los tob sën debom yi loḵ lo. Devenir yi loḵ tob ggëp vaha beya metök baḡë, gengwë ggërin mala. Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham gwepuh tob vër in yi!”

*Alam Devengwëḡ Raḵ Yesu Medenër Bë Dengis Menadiiḵ
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)*

45 Alam Yuda ngahisekë sën deyam vu Maria lo, delë ngaa sën Yesu vong, lob ayoj ya timu vu yi.

46 Rëk sir la yah denër ngaa sën Yesu vong agi rangah vu alam Parisai*.

47 Lob alam-deneço-seriveng hir ggev losho Parisai* desupin sir ving Kaunsor medenër bē, “Hil rëk gevong nabë tena? In mehō sënë nevong ngaa bōp bōp ngahisekë.

48 Bē hil agōneng in yi gegevong nabë sënë rot, og rëk alam pin ayoj na timu vu yi. Lob alam Rom rëk nam dekevoh hil hed dub-vabuung-bōp los alam pin.”

49 Loḵ hir mehōti arē nebē Kayapas nedo. Tu alam-deneço-seriveng hir ggev bōp loḵ ta saga, lob nēr vu sir bē, “Ham su nerak ngaa ti ni rē.

50 Om sën ham su kwamin tōḵ rak bē: Nabë mehō timu nadiik doḵ nah alam pin bej, og mēm nivesa rē. In mēm alam pin su malaj nama.”

51 Rëk su nēr sënë yoh vu yō kwa rē. Gaḵ tu alam-deneço-seriveng hir ggev bōp loḵ ta ti saga, om yiḵ netu mehō-nenēr-rangahsën ti ving menēr gāgek rangah rak sën Yesu rëk nadiik doḵ nah alam Yuda bej lo.

52 Rëk mu su rëk nadiik in alam Yuda mu rē, gaḵ rëk nadiik in ngupin Anutu nalu lo pin sën denedo ya ya, bedenatu degwa timu.

53 Lob dejuo gāgek venuh loḵ buk sënë bē dengis yi menadiik.

54 Lom Yesu su vare neyoh rangah loḵ alam Yuda malaj ggōkin rē, gaḵ tah meya beggang-bu ti arē nebē Epraim, sën neggëp dus vu nyëg-yumeris. Belosho yi hur maluh ya denedo sagu.

55 Lob alam Yuda hir Buk-ggöksën-yi* dus rak, lob alam ngahisekë vu nyëg pin derak medeya Yerusalem in bē de-semu sir in dega nos-ggöksën-yi.

56 Gedenesero Yesu. Denare dub-vabuung-bōp yi katum ayo, gedenenēr vu sir bē, “Ham kwamin nevo nebē va? Maḵ Yesu su rëk nam gelë buk vabuung sënë rē?”

57 Galam-deneço-seriveng hir ggev losho alam Parisai* denër ggovek bē, “Bē mehōti rak in bē nedo bē tena, og nanēr tato vu he, mehe najom yi ahon.”

12

*Maria Keseh Ngaa Reggu Nivesa Rak Yesu Vaha
(Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)*

1 Yesu ya metōḵ ya Betania sën nēr bemehō diiksën Lasarus kedi rak vu bedub lo, gebuk nemadvahi-vidék-ti nahën neggëp in bē mēm degelë Buk-ggöksën-yi*.

² Lom devong nos böp vu Yesu vu nyëg sënë, lob Marta neruu nos geLasarus losho vatëvek medo denegga nos ving Yesu.

³ Lob Maria ko ngaa reggu nivesa buayo böp ti yam. Alam Yuda denerikin ngaa reggu nivesa saga rak heljeng. Are nebë nart beyi monë böpata rot. Lom Maria rikin rak Yesu vaha, gerevu rak yu viis, lob ngaa reggu nivesa saga reggu ya tagwavek lok beggang ayo pin.

⁴ Rëk yi hur maluh ti arë nebë Yudas Iskariot, mehö sën rëk nanër Yesu rangah vu alam-begö-yi lo, nër bë,

⁵ “Hil su bë gevong balam debago ngaa reggu nivesa sënë jak K300 in hil adok vu alam-kupek-masën jak-a?”

⁶ Rëk su kwa vo alam-kupek-masën lo yonon benër rë. Gak mehö-hodek-ata! In negin Yesu losho yi hur maluh lo hir jej-monë-yi, lom neggodek monë sën denetung lok lo.

⁷ Rëk Yesu nër bë, “Ham naköök! Genevong tahutahu rak sa buk sën dedev sa na lo.

⁸ Alam-kupek-masën rëk demedo geving ham gesu rëk nama na rë, gak sak su rëk medo geving ham hus ading rë!”

Alam-deneko-seriveng Devengweng Rak Bë Dengis Lasarus Nadiik

⁹ Lob alam Yuda ngahisekë derak ni bë Yesu nedo Betania lom deyam vu yi. Rëk su deyam in bë degelë Yesu yö ti rë, gak deyam in bë degelë Lasarus sën Yesu nër bekedi rak vu bedub lo geving.

¹⁰ Lom alam-deneko-seriveng hir ggev dejoo gagek revuh ti bë dengis Lasarus nadiik geving.

¹¹ In alam Yuda ngahisekë kwaj nevo Lasarus bayoj ya timu vu Yesu gedevuu alam-deneko-seriveng ya.

Yesu Lok Ya Yerusalem Nebë Mehö-los-bengö (Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

¹² Alam ngahisekë yam denedo ggovek ya in bë dega nos böp ggöksën-yi, lok heng to lom dengo Yesu bengö bë vingin berup Yerusalem.

¹³ Lom deko kapah meya denebuu yi vu aggata, lob depisek in yi bë:

“Hosana!

Anutu gevong semusemu vu Mehö sën neyam los Mehöböp niwëek lo!

Alam Israel hir mehö-los-bengö!”

¹⁴ Lob Yesu tok vu dogi merak nedo. Yoh vu sën Anutu-yi-kapiya nër lo bë:

¹⁵ “Alam Sion*-e! Ham su göneng in ham rë!

Ham gwelë rë!

Ham mehö-los-bengö neyök vu ham.

Nedo raḡ dogi nalu meneyök!”

¹⁶ Vu muginsën yi hur maluh su derax ngaa sënë degwa ni rë, rëḡ nahub geYesu kedi raḡ garë böp raḡ ggovek, loḡ mëm kwaj vo yah gagek sën neggëp loḡ Anutu-yi-ḡapiya lo, lom derax ni bë anon raḡ yoh vu.

¹⁷ Lob alam ngahiseḡë sën denare ving Yesu genër be-Lazarus kedi raḡ betah yi in waax geto meynom lo, denër bengö ya meya.

¹⁸ Lob alam pin ya denebuu yi loḡ aggata, in dengo bengö bë vong ngaa böp sënë.

¹⁹ Lob Parisai* yah denër vu sir bë, “Kë! Ham lë! Hil hed gagek su rëḡ anon jaḡ rë, in alam pin yah detamuin yi.”

Alam Grik La Bë Degelë Yesu*

²⁰ Log alam ngahi derax medeya Yerusalem loḡ buk vabuung sënë in bë degeḡo Anutu arë jaḡ gedega nos Buk-ggöksën-yi*. Balam Grik* la deya ving,

²¹ lob deya vu Pilip sën yi nyëḡ Betsaida vu distrik Galilea lo bedeloḡ tepëḡ vu yi bë, “Mehö böp, he bë galë Yesu.”

²² Lob Pilip ya menër vu Andreas, lob Andreas luho Pilip ya denër vu Yesu.

²³ Loḡ Yesu nër yah vu luho bë, “Buk sën Mehönon Nalu niwëëḡ los arë böp natök nam rangah lo dus raḡ.

²⁴ Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë hil su gehin saköm gahis ti duk na dob bemengëḡ na rë, og yiḡ saköm gahis timu saga beyö rëḡ medo. Rëḡ mu nabë duk na dob bemengëḡ na, og rëḡ nakip banon ngahiseḡë berup jaḡ.

²⁵ Mehöti bë ahë geving navi vu dob sënë, og rëḡ anon mala nama. Gaḡ mehöti bë nidëlin navi vu dob sënë, og rëḡ medo mala-tumsën degwata.

²⁶ Bë mehöti gevongin nabë natu sa hur ti, og sepa doḡ sa vahag. Lob nyëḡ sën sa medo lo, og sa hur lo rëḡ demedo nyëḡ saga geving sa. Mehöti bë natu sa hur ti, og rëḡ Anutu geḡo yi jaḡ.”

Yesu Nër Bë Rëḡ Dejekö Yi Jaḡ Kelepeḡo

²⁷ “Sayog maggin rot, om sëḡ nanër nabë va? Maḡ sëḡ nanër nabë, ‘Amag, gweḡo sa vër in ngaa sën vongin natök vu sa agi’? Ma! Sa su rëḡ nanër nabë sënë rë. Gaḡ seyam sënë in bë sa gaḡo maggin nabë sënë.

* **12:20:** Jon kevu bë alam Grik la deyam in bë degelë Yesu. Alam Grik sënë su alam Yuda rë. Rëḡ mu dengo Anutu bengö bekwaj vo bë yiḡ Anutu soḡek, lom denesepa loḡ yi horek medenejom raḡ vu yi. Lob deneya ving alam Yuda, lob sir sënë deya Yerusalem in bë degelë dub-vabuung-böp medenajom jaḡ doḡ. Loḡ tum dengo Yesu bengö bedeya vu yi in bë degelë. Alam-yu-ngwë pin og su denesepa loḡ Anutu rë, gaḡ yiḡ sir ti ti nebë sënë.

28 Om Amag, getato nim wëek los arëm böp na rangah!" Yesu nër nebë sënë log gagek ti yam vu yagek bë, "Sa tato nig wëek los arëg böp ya rangah vorot, gesëk gevong gökin nah!"

29 Loḵ alam sën denare dus vu lo, denḡo lob denër bë, "Vakuvek veröp!" Gela denër bë, "Angër ti nër gagek vu yi!"

30 Lom Yesu nër vu sir bë, "Gagek sënagi su yam in bë bo niwëek vu sa rë, gaḵ yam in ham.

31 Gwëbeng og Anutu joo alam dob sënë hir gagek venuh ggovek ya bë rëḵ bo nyëvewen doḵ nah vu sir yönon. Log gwëbeng vongin juuk dob ala nipaya sën lo na.

32 Dejekö sa jaḵ na vavunë, loḵ mëm sëḵ getah alam doḵ mehönnon pin medenam vu sa."

33 Yesu nër gagek sënë in bë tato nabë rëḵ dengis yi jaḵ kelepeḵo* menadiik.

34 Loḵ alam denër yah vu bë, "He hango gagek nebë sënë loḵ horek bë Mesia rëḵ medo degwata los degwata. Rëḵ nebë va sën genër bë dejekö Mehönnon Nalu jaḵ na kelepeḵo*-ë? Maḵ Mehönnon Nalu sagaḵ re?"

35 Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, "Yiḵ Rangah rëḵ medo geving ham dus teka geving. Lob ham medo mena jaḵ Rangah sënë doḵ buk sën nahën nedo ving ham agi, in malaḵenu rëḵ gërin ham. Mehöti bë na doḵ malaḵenu, og rëḵ dugin nyëḡ sën neyoh lo.

36 Om ham ayomin na timu vu Rangah sënë doḵ buk sën nahën nedo ving ham agi, log mëm ham ngo rëḵ natu alam dob sënë hir rangah."

Yesu nër nebë saga ggovek log vuu sir geya mevun yi.

Alam Yuda Ngahiseḵë Su Devong Ving Yesu Rë

37 Yesu vong ngaa böp ngahiseḵë medenelë, rëḵ su ayoj ya timu vu yi rë,

38 lob mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya yi gagek anon raḵ nebë sënë. Sën kevu meneggëp nebë:

"Mehöböp, alam tena devong ving alu hed gagek-a?

Log Mehöböp, re raḵ nim wëek ni?"

39 Su deyoh vu bë ayoj na timu vu Yesu rë, in gagek ngwë sën Yesaya kevu meneggëp lo anon jaḵ geving. Sën nebë:

40 "Anutu kebu malaj,

gevong kwaj ma in sir,

in bë su rëḵ degelë ngaa jaḵ malaj los kwaj bo bedejaḵ ni rë,

log su deyoh vu bë degërin ayoj nom vu sa,

besa gevong nijvesa jaḵ rë. Gerëḵ nama!"

41 Yesaya lë Yesu niwëek los vunëḵ vunëḵ yagek yi wirek, lom nër gagek saga raḵ yi.

⁴² Rêk mu alam ngahisekê ayoj ya timu vu yi, geggev la ving. Rêk deneggönengin alam Parisai*, lom su denër rangah rê, in kwaj nevo bē rêk dejuuk sir in dub-supinsën-yi.

⁴³ Om su ahēj ving pangsën bē Anutu geko arēj jak rê. Gak mēm ahēj ving pangsën rot bē mehōnon yō degekō arēj jak.

Gagek Rak Sën Yesu Gengo Alam Hir Gagek Degwa

⁴⁴ Lom Yesu tahi ya rangah bē, “Mehōti sën ayo nam timu vu sa lo, og su ayo neyam timu vu sengo ti rê. Gak ayo neya timu vu Mehō sën vong sa meseyam lo ving.

⁴⁵ Gemehōti sën gelē sa lo, og nelē Mehō sën vong sa meseyam lo ving.

⁴⁶ Seluk yam dob sënë nebē rangah in bē alam pin sën ayoj nam timu vu sa lo su demedo dok malakenu.

⁴⁷ Bē mehōti gengo sa gagek rêk su gevong banon jak rê, og sa su rêk gevong nyēvewen dok nah vu yi rê. In sa su yam dob in bē gevong nyēvewen vu mehōnon rê gak seyam in bē gako sir nom.

⁴⁸ Mehōti bē geruu demi vu sa gesu gebē nenga vu sa gagek rê, og ngaa sën rêk seggi yi betatekin nabē vong paya lo nedo. Yik gagek sën sa nanër lo. Rêk seggi yi menanër nabē geko nyēvewen nipaya dok nah vu Buk-tamusën.

⁴⁹ In sa su nehevong gagek yoh vu sengo kwag rê. Gak Amag sën vong sa meseyam lo, yō nër gagek pin sënë vu sa bē sa gevong los nanër.

⁵⁰ Nër vu sa bē sa nanër yi gagek vu ham in ham medo malamin-tumsën degwata, geserak ni bē yi gagek saga yōnon om sën senër.”

13

Yesu Ripek Yi Hur Maluh Vahaj

¹ Alam Yuda hir Buk-vabuung-ggöksën-yi yō nahën geYesu rak ni bē buk dus rak ggovek ya bē gevu dob sënë genah vu Ama. Ahē neving yō yi alam sën denedo dob sënë vu muginsën rot meya verup lok buk sën diik lo.

² Medo denegga nos sehuksën lok Satan lok ya Yudas Iskar-iot sën Simon nalu lo ayo ggovek ya bē gevong Yesu dok na alam Yuda nemaj.

³ Rêk Yesu yō rak ni ggovek ya bē Ama lëein ngaa pin lok ya nema, berak ni ving bē Anutu vong yi yam, gerêk nah mena vu Anutu gökin.

⁴ Lom Yesu kedi rak vu tevor mekah yi röpröp ngwë sën neröp ggök vavunë lo ya, log ko taor ti bevêh neggëp balo,

⁵ log keseh bël lok ya perë böp ti betung ya, generipek yi hur maluh vahaj, generevu rak taor sën vêh neggëp balo lo.

⁶ Lob neripek vahaj meverup loḵ Simon Pita. Lom Pita nēr vu yi bē, “Mehöböp, bē gejipek sa vahag-a?”

⁷ Lob Yesu nēr yah vu bē, “Gwëbeng og su geraḵ ngaa sën sa nehevong agi ni rē. Gaḵ nahub rēḵ rēḵ gejaḵ ni.”

⁸ Loḵ Pita nēr yah vu bē, “Su rēḵ gejipek sa vahag rē! Gaḵ rēḵ nama!” Rēḵ Yesu nēr yah vu yi bē, “Bē sa su jipek vaham rē, og alu su rēḵ nemad doḵ ti in huk rē.”

⁹ Lob Simon Pita nēr yah bē, “Om Mehöböp, su gejipek sa vahag mu, gaḵ gejipek sa nemag los sa yug geving!”

¹⁰ Rēḵ Yesu nēr bē, “Mehöti sën ripek yi ggovek lo, og yik rēḵ jipek vaha mu gökin, gaḵ anon pin niveseek raḵ ggovek ya, rēḵ mu su ham pin rē.”

¹¹ In Yesu raḵ ni ggovek ya bē mehö saga rēḵ nanēr yi rangah vu alam Yuda hir ggev, lom mēm nēr bē, “Ham pin su nimin veseek raḵ rē!”

¹² Yesu ripek vahaj ggovek, log röḵ yi röpröp yah geto nedo. Log nēr vu sir bē, “Maḵ ham raḵ ngaa sën sa hevong vu ham-ë ni?”

¹³ Ham nenēr sa nebë Tatovaha los Mehöböp, lob ham nēr yoh vu in sa nebë saga.

¹⁴ Ham Mehöböp los Tatovaha sa, rēḵ seripek ham vahamin. Om ham jipek arimin lo vahaj geving nabë saga.

¹⁵ In gwëbeng sa tato tahutahu vu ham, om ham gwevong nabë sën sa hevong vu ham-ë.

¹⁶ Sa nanēr vu ham yōnon rot nabë: Hur ti su kesuu ala rē. Genabë mehöti gevong ngwë geḵo gagek mena, og ngwë sën ḵo gagek meneya lo, su kesuu mehö sën vong yi ya lo rē.

¹⁷ Bē ham jaḵ ngaa saga ni, beham gwevong nabë saga, og rēḵ ham kwamin vesa.

¹⁸ Sa su nanēr raḵ ham pin rē, gaḵ sengo raḵ alam sën sehoo in sir raḵ tu sa alam ggovek lo nij. Rēḵ gagek sën neggöp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo anon jaḵ. Gagek sën nēr nebë: Mehö sën negga nos ving sa, vër vaha raḵ in baḵë sa.

¹⁹ Gagek sën sa nanēr vu ham lo su anon raḵ rē geyö nahën, rēḵ sa nanēr vu ham namugin in bē nahub rēḵ natōḵ rangah, lob ham rēḵ gwevong geving sa nabë yik Mehö lo sënë.

²⁰ Sa nanēr vu ham yōnon rot nabë: Mehöti bē gevong nivesa vu mehö sën sa gevong nök lo, og mehö saga vong nivesa vu sa nebë saga. Log mehöti bē gevong nivesa vu sa, og vong nivesa vu Mehö sën vong sa meseyam lo ving.”

*Yesu Tato Mehö Sën Bë Rēḵ Nanēr Yi Rangah Lo
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)*

²¹ Yesu nēr nebë saga ggovek, log ayo maggin genēr bē, “Sa nanēr vu ham yōnon nabë ham sënë ti rēḵ gevong sa doḵ na alam sën denelë sa paya lo nemaj.”

22 Lom yi hur maluh degët sir meyah meyom in sir dugin mehö sën Yesu nër gagek raḡ yi lo.

23 Log hur maluh ti sën Yesu ahë neving yi lo* nedo dus vu Yesu.

24 Lob Simon Pita të kwa in genër vu bë, “Gedok tepëḡ vu yi nabë nenër re!”

25 Lob kepë yi yah dus vu Yesu genër vu bë, “Mehöböp, genenër re saga?”

26 Lob Yesu nër yah vu bë, “Rëḡ sa dagoo nos teka sënë dok gabum besebo vu yi. Og yik mehö lo sënë.” Lob dagoo nos kemu teka loḡ gabum bevo vu Yudas sën Simon Iskariot nalu.

27 Yudas vo nos vër ggovek log pevis geSatan loḡ ya ayo. Yesu nër vu bë, “Nгаа sën bë gwevong lo, og gwevong pevis.”

28 Lom sir pin sën medo denegga nos los reggu saga lo sir ti su raḡ gagek sën Yesu nër agi degwa ni rë.

29 Deraḡ ni bë Yudas negin jej-monë-yi, lom vahi kwaj nevo bë maḡ Yesu nër vu bë na bago nos-buk-vabuung-yi borot. Ma, maḡ nër vu bë bo ngaa vu alam sën deneraḡ vu in ngaa lo.

30 Log Yudas gga nos teka saga ggovek, log pevis meto meyah dobnë. To meyah log buk loḡ.

Horek Mewis Ti

31 Yudas to meyah dobnë ggovek, log Yesu nër bë, “Gwëbeng Mehönon Nalu niwëek los arë böp tōḡ yam rangah ggovek ya, log Mehönon Nalu vong bAnutu niwëek los arë böp tōḡ yam rangah ving.

32 Yönon, vong bAnutu niwëek los arë böp tōḡ yam rangah, om Anutu rëḡ gevong beMehönon Nalu niwëek los arë böp natōḡ nam rangah geving, om vongin gevong pevis.

33 Naluḡ lo! Sa medo geving ham teka rë, loḡ ham rëḡ sero sa nabë sën senër vu alam Yuda wirek lo nebë, ‘Ham su yoh vu bë rëḡ na nyëḡ sën sëḡ na-ë rë.’

34 Sa bë bo horek mewis ti vu ham nabë: Ham ahëmin geving ham. Ham ahëmin geving ham nabë sën sahëḡ neving ham lo.

35 Bë ham ahëmin geving ham nabë sënë, og rëḡ alam pin deḡaḡ ni nabë sa hur ham.”

Yesu Nër Vu Pita Bë Rëḡ Dah Yi Vun

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

36 Loḡ Simon Pita loḡ tepëḡ vu yi bë, “Mehöböp, rëḡ gena tena?” Lom Yesu nër yah vu bë, “Su geyoh vu bë rëḡ gesepa sa meḡenam nyëḡ sën sena-ë rë. Gaḡ nahub rë, loḡ rëḡ getamuin sa.”

* 13:23: Mehö sën Yesu ahë neving yi lo og maḡ yik yi Jon, rëḡ mu yö kevu қаpiya om sën lah yi vun bekevu menegḡep vunsën.

³⁷ Rêk Pita nêr bê, “Mehöböp! Sa su rêk sepa hong mena pehi rê in va? Sêk nadiik in hong!”

³⁸ Lob Yesu nêr yah bê, “Rêk genadiik in sa yönon-a? Sa nanêr vu hong yönon rot nabê pehi sênê og kôkrêeh su rêk ngu rê, log rêk gedah sa vun beron löö!”

14

Yesu Neli Hil Ya Vu Anutu

¹ “Ham su göneng in ham. Ham ayomin na timu vu Anutu, gayomin nam timu vu sa geving.

² Amag yi beggang los ayo ngahisekê neggêp. Bê nama, og sa su rêk nanêr vu ham wirek nabê sena gero nyêg vu ham rê.

³ Rêk nyêg neggêp, om sên sena gero vu ham govek rê, loĸ mêm senom meĸako ham jaĸ geving sa in nyêg sên sa medo lo, og ham rêk medo geving.

⁴ Log nyêg sên sa bê na lo, og ham raĸ yi aggata ni ggovek.”

⁵ Rêk Tomas nêr yah vu yi bê, “Mehöböp, gena tena? He dugin! Lob he rêk ajaĸ aggata saga ni nabê va?”

⁶ Lom Yesu nêr vu yi bê, “Aggata sa, gegagek anon los mala-tumsên degwa sa. Mehöti su rêk noh aggata ngwê mena vu Amag rê, gaĸ rêk nama! Gaĸ yiĸ sengo timu.

⁷ Bê ham jaĸ sa niĸ, og ham raĸ Amag ni ving. Gwêbeng ham raĸ ni, in ham lê yi ggovek.”

⁸ Rêk Pilip nêr yah vu bê, “Mehöböp, getato Amam vu he, loĸ mêm he kwamin vesa.”

⁹ Rêk Yesu nêr yah vu bê, “Pilip! Sa nado hus adingsekê rot ving ham, rêk ngo genahên gesu geraĸ sa niĸ rê? Alam sên delê sa lo, og yiĸ nebê delê Amag. Ma genêr bê ‘Getato Amam vu he’ in va?

¹⁰ Ma su gevong ving bê Amag nedo loĸ sa gesa nado loĸ Amag rê? Gagek sên sa nanêr vu ham lo, og sa su nehevong yoh vu sengo kwag rê, gaĸ Amag sên nedo loĸ sa lo yö nevang yi huk.

¹¹ Ham gwevong geving sa gagek sênê nabê sa nado loĸ Amag, gAmag nedo loĸ sa! Bê nama, og ham kwamin bo huk pin sên sa nehevong lo, lom ham gwevong geving saga.

¹² Sa nanêr vu ham yönon rot nabê: Bê mehöti ayo nam timu vu sa, og yiĸ rêk gevong huk pin nabê sên sa nehevong agi geving. Log rêk gevong huk böpata rot kesuu sehög, in sa nayah vu Amag.

¹³ Log ngaa pin sên ham kwetag in jaĸ sarêg lo, og sêk gevong vu ham, in sa gevong bAmag niwêek los arê böp natök nam rangah nabê saga.

¹⁴ Bê ham kwetag in ngaa jaĸ sarêg, og sêk gevong vu ham.”

Yesu Nêr Bê Rêk Gevong Anon Vabuung Nam

15 “Bë ham ahëmin geving sa, og rëk ham sepa dok sa horek.

16 Lob sêk ketag na vu Amag, lob rëk gevong ham Mehö ngwë nam in gadu ham los gevong niwëek vu ham, gerëk medo geving ham degwata los degwata. Mehö sënë yik yi Anon Vabuung begagek anon ala yi.

17 Alam sën denesepa lok aggata-dob-yi lo, og su deyoh vu bë degeko yi rë, in su delë yi bederak ni rë. Rëk hamek ham rak ni. In nedo ving ham, gelok nedo ham ayomin.

18 Sa su rëk gevu ham meham medo kwetul dok nabë hur meten rë. Gak sêk nom vu ham.

19 Buk su hus ading rë galam sën denesepa lok aggata-dob-yi lo pin su rëk degelë sa gökin rë, gak hamek rëk gwelë sa. Sa nado malağ-tumsën, om ham rëk medo malamin-tumsën geving.

20 Dok buk saga og ham rëk jak ni nabë sa nado lok Amag, geham nedo lok sa, gesa nado lok ham.

21 Mehöti sën geko sa horek mesepa dok nivesa lo, og mehö sënë ahë neving sa. Lom bë mehöti ahë geving sa, og Amag rëk ahë geving yi, gesahëg geving yi geving, gesêk tatekin sa vu yi bejak sa nig.”

22 Yesu nër nebë sënë, lom mehö ngwë arë nebë Yudas, saga su Iskariot rë, nër vu Yesu bë, “Mehöböp, genër va saga? Sën bë getato hong rangah vu he gesu rëk getato hong vu alam sën denesepa lok aggata-dob-yi lo rë-ë? Saga nabë va?”

23 Lok Yesu nër yah vu bë, “Bë mehöti ahë geving sa, og rëk sepa dok sa gagek megero, lob mëm Amag rëk ahë geving yi, galu rëk anam medo geving yi.

24 Mehöti bë su ahë geving sa rë, og su rëk sepa dok sa gagek rë. Gagek sën ham nengo lo, og su sengo ti sa ngaa rë, gak yam ggëp Amag sën vong sa meseyam lo.

25 Sa nahën nado ving ham gesenër gagek sënë vu ham.

26 Gak Mehö sën dok vu ham anon lo, sagak Anon Vabuung sën Amag rëk gevong nom los sa nig wëek dok nah sa bög lo, og rëk tatekin ngaa pin vu ham los bër ham kwamin jak beham kwamin bo ngaa pin sën senër vu ham.

27 Sa bë na jak om sa gevong beham ayomin geto revuh. Sa nehevong beham ayomin neto revuh nebë sën sayog neggëp revuh lo. Alam sën denesepa lok aggata-dob-yi lo, og su deyoh vu bë degevong beham ayomin geto revuh rë, gak sak seyoh vu om sa nehevong. Om mëm ham su newamin jak, geham su göneng in ham.

28 Ham ngo sa gagek sën senër vu ham bë sa gevu ham gesena rëk sêk nom vu ham. Bë ham ahëmin neving sa, og ham kwamin vesa in sa naya vu Amag, in Amag og böp bekesuu sa.

29 Gagek sënë yö nahën gesa nanër vu ham namugin, in nabë anon jak̄ og ham jak̄ ni.

30 Sa su rëk̄ nanër gagek pangsen rot vu ham rë, in dob sënë ala nipaya vongin berup, rëk̄ mu su yoh vu bē rëk̄ kepē sa rë.

31 Sa bē alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo dejak̄ ni nabë sahëg neving Amag, gesa nehevong ngaa yoh vu gagek sën Amag vong vu sa meseyam in lo. Om ham kwedi jak̄ mehil ana!”

15

Yesu Nër Bē Tu Wain Jes Degwa

1 “Wain jes degwasek̄e soḡek sa, gAmag tu wain ala.

2 Sa nemaḡ pin sën su denesis anoj rë lo, og Amag neketöv vër menetë ya, gesa nemaḡ nivesa pin sën denesis anoj lo, og neketöv dus genetongin, in bē dengis anoj ngahisek̄e rot.

3 Lob gagek sën senër vu ham ggovek lo, tongin ham ggovek ya nebë saga.

4 Ham medo doḵ sa, loḵ mēm sēk̄ medo doḵ ham. Bē ham su medo doḵ sa rë, og ham su rëk̄ ngis anomin rë. Sa tahu raḵ nema sën su raḵ nare jes rë lo, in saga su yoh vu bē ngis anon rë.

5 Wain jes sa, genema ham. Mehöti sën nedo loḵ sa gesa nado loḵ yi lo, og rëk̄ ngis anon ngahisek̄e rot. Bē sa su medo geving ham rë, og ham su yoh vu bē rëk̄ gwevong ngaa ti niröp rë.

6 Mehöti bē su medo doḵ sa rë, og rëk̄ mala nama nabë wain nema sën deneketöv vër benebebov ya lob denesupin beya denevesi raḵ ya nengwah lo.

7 Nabë ham medo doḵ sa gesa gagek medo doḵ ham yönon, lom nabë ham ahëmin geving ngaa ti bekwetag, og rëk̄ ham gweko.

8 Bē ham ngis anomin ngahisek̄e, og saga rëk̄ geḵo Amag arë jak̄ los tato niwëëk, lob ham rëk̄ natu sa hur.

9 Sahëg neving ham nebë sën Amag ahë neving sa, om ham su gwetah ham vër in sa ahëg-vingsën saga.

10 Bē ham sepa doḵ sa horek, og sēk̄ ahëg geving ham pangsen, nabë sën sa nesepa loḵ Amag yi horek, gahë neving sa pangsen lo.

11 Senër gagek pin sënagi yök vu ham, in bē ham kwamin vesa nabë sa, beham kwamin-vesasën gërin ham ayomin los dahis.

12 Sa horek nebë: Ham ahëmin geving ham nabë sën sahëg neving ham.

13 Mehöti bē nadiik̄ doḵ nah yi alam lo bej, og ahë neving sir kesuu sën mehönon pin ahëj neving hir alam lo.

14 Log nabë ham sepa doḵ sa horek sën sevo vu ham lo, og ham tu salam yönon.

15 Om sa su rëḵ nanër ham gökin nah nabë sa hur meris ham rë, in hur meris og sir dugin huk sën alaj kwa nevo bë gevong lo. Gaḵ senër ham bë ham tu sa alam soḡek, in ngaa pin sën sa nehango ggëp Amag lo, og senër rangah vu ham ggovek ya.

16 Ham su hooïn sa raḵ rë, gaḵ sehooïn ham raḵ mehevong ham ya in bë ham ngis anomin ngahiseḵë beham anomin saga medo degwata. Lom nabë ham kwetaḡ ngaa ti jaḵ sarëḡ vu Amag, og rëḵ bo vu ham.

17 Lob sa horek nebë sënë: Ham ahëmin geving ham!”

Yesu Nër Bë Alam Sën Denesepa Loḵ Aggata-dob-yi Lo Rëḵ Degevong Begö Vu Yesu Yi Alam

18 “Alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo, bë ahëj sengën vu ham, og ham jaḵ ni nabë ahëj sengën vu sa nebë saga mugin.

19 Bë ham degwa vu dob, og rëḵ alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo ahëj geving ham, in ham los degwa timu. Rëḵ ma geham su degwa vu dob rë. Sehooïn ham raḵ loḵ alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo, om sën ahëj sengën vu ham.

20 Ham kwamin bo gaḡek sën senër vu ham lo bë: Hur ti su kesuu ala rë. Dedëginengin sa raḵ ngaa maggin, om rëḵ dedëginengin ham jaḵ ngaa maggin nabë saga geving. Gaḵ bë desepa doḵ sa gaḡek, og rëḵ desepa doḵ ham gaḡek geving.

21 Rëḵ mu mehönnon rëḵ degevong nij paya vu ham in salam ham, in su deraḵ Mehö sën vong sa meseyam lo ni rë.

22 Bë sa su nam nanër gaḡek rangah vu sir rë, og su rëḵ degeruu demij vu sa bengaa nipaya gëp vu sir rë. Rëḵ seyam nër vu sir, om gwëbeng sënë su yoh vu bë dedahun jaḵ hir ngaa nipaya rë.

23 Mehöti bë gelë sa paya, og nelë Amag paya ving nebë saga.

24 Ngaa böp böp sën mehöti su vong wirek rë lo, bë sa su nam gevong medegelë rë, og su rëḵ degeruu demij vu sa bengaa nipaya gëp vu sir rë. Rëḵ delë bë sa nehevong ngaa böp ngahiseḵë nebë sënë, lom nahën denelë alu Amag paya.

25 Nebë saga in bë gaḡek sën dekevu meneggëp loḵ hir horek lo anon jaḵ nabë: Denelë sa paya meris mu gedegwa ma.

26 Lob Mehö-dok-vu-ham, Anon Vabuung gaḡek-anon-yi sën yam vu Amag lo, sën sëḵ gevong vu Amag menom vu ham lo, og rëḵ tateḵin sa degwa.

27 Geham rëḵ tateḵin sa degwa rangah nabë saga geving, in ham nedo ving sa vu muginsën mejom ahon menedo.

16

¹ Senër gagek sënë vu ham in bë ham su bës bemalamin nama.

² Alam rëk dejuuk ham in hir dub-supinsën-yi, gebuk rëk berup lob dengis ham beham nadiik, gerëk degekuung nabë sagak denevong Anutu yi huk.

³ Rëk degevong ngaa saga pin in su derak Amag ni rë, besu derak sa nig rë.

⁴ Om senër gagek saga vu ham vorot, in nabë buk saga natök vu ham, og ham kwamin bo nah gagek sën senër vu ham lo.”

Yesu Tatekin Anon Vabuung Yi Huk

⁵ “Vu muginsën sa su nër gagek nebë sënë vu ham rë, in sa nahën nado ving ham. Log gwëbeng sa bë nah mena vu Mehö sën vong sa meseyam lo, rëk ham ti su loḵ tepëḵ in sa bë, ‘Gëya tena?’ rë, gema.

⁶ Senër gagek saga vu ham gwëbeng, lob ham ayomin maggin rot.

⁷ Rëk sa nanër gagek anon sënë vu ham bë sa nayah in bë doḵ vu ham. Bë sa su nah rë, og ham Mehö sën doḵ vu ham lo su rëḵ nom vu ham rë. Gaḵ senah loḵ mëm sëḵ gevong nom vu ham.

⁸ Mehö saga rëḵ nam, lob rëḵ tatekin vu alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo nabë ngaa nipaya neggëp vu sir, gengaa nivesa neggëp vu sa, lob rëḵ tatekin nabë nyëvewen rëḵ natök vu sir.

⁹ Rëḵ tatekin nabë ngaa nipaya neggëp vu sir in su ayoj neyam timu vu sa rë.

¹⁰ Gerëḵ tatekin nabë ngaa nivesa neggëp vu sa, in seyah meya vu Amag geham su nelë sa ggökin yah rë.

¹¹ Gerëḵ tatekin nabë denatök vu nyëvewen in Anutu nër ggovek bë dob sënë ala nipaya rëḵ natök vu yi ngaa nipaya nyëvewen.

¹² Sa gagek ngahiseḵë rot sën sa bë nanër vu ham lo neggëp, rëḵ ham nahën gesu yoh vu bë ham jaḵ ni venuh rë.

¹³ Gaḵ mëm Anon Vabuung gagek-anon-yi nam lo, lob mëm rëḵ tatekin gagek anon los dahis vu ham beham jaḵ ni. In su rëḵ nanër yö yi gagek rë. Gaḵ gagek sën ngo lo, sën rëḵ nanër, gerëḵ nanër gagek sën nahën gesu anon rak rë lo rangah vu ham borot.

¹⁴ Rëḵ geḵo sarëḵ jaḵ, in rëḵ geḵo gagek vu sa benom nanër rangah vu ham.

¹⁵ Amag yi ngaa pin tu sa ngaa, om sën senër rak Mehö saga bë rëḵ geḵo gagek vu sa menom nanër rangah vu ham.”

Yesu Nër Bë Ayoj Maggin Rëḵ Gërin Natu Kwaj Vesa

16 “Buk su rëḵ hus ading rë lob ham su yoh vu bē rëḵ gwelē sa rē, log buk su rëḵ hus ading rē gaḵ ham rëḵ gwelē sa gökin.”

17 Lob yi hur maluh lo yō deloḵ tepëḵ vu sir bē, “Nenēr gageḵ va sēnē? Bē, ‘Buk su rëḵ hus ading rē lob hil su ayoh vu bē rëḵ galē yi rē, log buk su rëḵ hus ading rē lob hil rëḵ galē yi gökin-ē.’ Log nēr ving bē neya vu Ama-ē?”

18 Nēr bē buk su rëḵ hus ading rē sēnē degwa nebē va? Hil duḡin yi gageḵ saga!”

19 Lom Yesu raḵ ni bē denevongin bē dedoḵ tepëḵ in yi, lom nēr vu sir bē, “Ham neloḵ tepëḵ in ham in sa gageḵ saga sēn senēr bē buk su rëḵ hus ading rē lob ham su yoh vu bē rëḵ gwelē sa rē, log buk su rëḵ hus ading rē lob ham rëḵ gwelē sa gökin.

20 Sa nanēr vu ham yōnon rot nabē: Ham rëḵ ngu böpata, gekwamin paya paya, galam sēn denesepa loḵ aggata-dob-yi lo rëḵ kwaj vesa. Ham rëḵ kwamin paya, rëḵ mu ham kwamin paya saga rëḵ gērin natu kwamin vesa.

21 Avēh ti bē bimeng in geḵo nalu, og ayo maggin rot in vanē tōḵ vu yi, loḵ nabē mēm geḵo nalu govek lo, og mēm su rëḵ kwa bo vanē lo gökin nah rē, gaḵ kwa vesa in ḵo nalu metu yi ngaa ggovek ya.

22 Lob ham nebē saga. Ham ayomin maggin gwēbeng, rëḵ sēḵ galē ham gökin, lob mēm ham rëḵ kwamin vesa rot gemehōnon su deyoh vu bē degevong beham kwamin paya gökin nah rē.

23 Vu buk agu ham su rëḵ doḵ tepëḵ in ngaa ti nah vu sa rē. Sa nanēr vu ham yōnon rot nabē: Bē ham kwetaḡ ngaa ti vu Amaḡ jaḵ sarëḡ, og rëḵ gevong vu ham.

24 Wireḵ ham su kwetaḡ ngaa ti raḵ sarëḡ rē. Bē ham kwetaḡ, og ham rëḵ gwëḵo lom ham kwamin vesa rot.”

Yesu Kesuu Ngaa-dob-yi Pin

25 “Senēr gageḵ pin sēnē vu ham raḵ gageḵ peggirinsēn mu. Gaḵ buk vongin berup, lob sa su rëḵ nanēr vu ham jaḵ gageḵ peggirinsēn gökin rē, gaḵ sēḵ nanēr Amaḡ degwa gēp rangah vu ham.

26 Lob buk saga bē berup, og rëḵ ham kwetaḡ ngaa vu yi jaḵ sarëḡ. Sa su nēr bē sēḵ ḵetaḡ vu Amaḡ in ham rē,

27 in Amaḡ yō kwa pesivin ham, in ham ahēmin neving sa geham vong ving bē sa nado vu Anutu beseyam.

28 Sa nado ving Amaḡ beseluḵ yam dob. Log sa hevongin gevuu dob sēnē, gesenah mena vu Amaḡ gökin.”

29 Lob yi hur maluh denēr yah vu yi bē, “Kē! Mēm gwēbeng genēr neggēp rangah, gesu genēr raḵ gageḵ peggirinsēn rē.

30 Gwēbeng he raḵ ni ggovek bē geraḵ ngaa pin ni megenedo. Su hong duḡin mehōnon hir tepëḵ rëḵ mehō la

denër vu hong rë. Sënë vong behe hevong ving bë Anutu vong hong yam.”

³¹ Lom Yesu nër yah vu sir bë, “Gwëbeng ham vong ving sa?

³² Om ham gwengö rë! Buk dus rak, lob tök yam ggovek ya, geham rëk kwetëkin beham ti ti nah mena bömin, gesengo perurek timu rëk medo. Rëk sa su perurek timu ngo rëk medo rë, in Amag nedo ving sa.

³³ Senër gagek pin sënë vu ham in bë ham kwamin bo sa gemëm ayomin geto revuh. Vu dob sënë ngaa maggin rëk deginengin ham, rëk mu ham su newamin jak, in sa kèpë dob sënë ala nipaya ya ggovek ya.”

17

Yesu Jom Rak In Yi Hur Maluh

¹ Yesu nër saga ggovek log varah mala rak yagek gejom rak bë:

“Amag, buk verup ggovek ya, om getato nalum niwëek los arë böp natök nam rangah in lob mëm nalum gevong benim wëek los arëm böp natök nam rangah.

² Gevong besetu mehönnon pin alaj in bë sa gevong balam pin sën gevong sir vu sa lo demedo malaj-tumsën degwata los degwata.

³ Log nabë dejak nim nabë Anutu anon perurek timu hong, los dejak Yesu Kerisi sën gevong yam lo ni, og saga rëk gevong bedemedo malaj-tumsën degwata los degwata.

⁴ Sa hevong benim wëek los arëm böp tök yam rangah vu dob, gesa semu huk sën gevong vu sa bë sa gevong lo ggovek ya.

⁵ O Amag, gwevong besa nig wëek los arëg böp natök nam rangah gökin nabë sën neggëp rangah wirek loḵ buk sën sa nado ving hong gedob yö nahën lo.

⁶ Sa tatekin hong degwa rangah vu mehönnon sën gehoo in sir rak vu sa vu dob lo. Hong alam saga, loḵ gevong sir vu sa, lom desepa loḵ hong gagek.

⁷ Lob gwëbeng derak ni ggovek ya bë ngaa pin sën gevong vu sa lo, og yö yam vu hong timu.

⁸ In gagek sën gevo vu sa lo, og sevo vu sir bedeko rak bedevong ving rot bë sa vu hong meseyam. Bedevong ving bë gevong sa yam.

⁹ Sejom rak in sir sënë. Sa su jom rak in alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo rë, gak sejom rak in sir sën gevo vu sa lo, in hong alam sir.

¹⁰ Salam pin tu hong ngaa, gehong alam pin tu sa ngaa, lob sir pin sënë detato sa nig wëek los arëg böp rangah.

11 Sa su rëk medo dob rë, gaḵ sir yō rëk demedo gesenök vu hong. O Amag Vabuung! Gwegin alam sën gevong vu sa lo jaḵ nim wëek, in demedo jevuh ti nabë sën alu nado revuh ti agi.

12 Sën sa nahën nado ving sir lo, og sa nehegin sir sën gevong vu sa lo raḵ nim wëek. Sa nehegin sir rot gesir ti su mala ma rë, gaḵ yik mehō nipaya timu sën vongin mala nama lo, saga mala maya verök yi, in gägek sën neggëp loḵ hong ḵapiya lo anon jaḵ.

13 Gwëbeng sënë sa bë nöḵ vu hong, rëḵ sa nanër gägek sënë vu dob in sir pin kwaj vesa rot nabë sa.

14 Sevo hong gägek vu sir, lob alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo delë sir paya in su denesepa loḵ aggata-dob-yi rë nebë sën sa su nesepa loḵ aggata-dob-yi rë lo.

15 Sa su ḵetaḡ vu hong bë gwëko sir vër in dob rë, gaḵ sa ḵetaḡ vu hong bë gwëgin sir vu Mehō Nipaya.

16 Sir og su denesepa loḵ aggata-dob-yi rë, nebë sën sa su nesepa loḵ aggata-dob-yi rë lo.

17 Gwevong bedejak gägek anon ni venuh, loḵ mëm rëḵ denatu hong hur niröp jaḵ saga, in hong gägek og gägek anon.

18 Sa hevong sir medeneya vu alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo, nebë sën gevong sa meseyam vu alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi agi.

19 Sa dahun sa besetu hong hur niröp in bë sedok vu sir bedejak gägek anon ni venuh medenatu hong hur niröp nabë saga geving.

20 Sa su ḵetaḡ in sir sënë mu rë, gaḵ sa ḵetaḡ in alam sën rëḵ degengo hir gägek bayoj nam timu vu sa lo ving.

21 O Amag! Gwevong sir pin demedo jevuh ti nabë sën genedo loḵ sa, gesa nado loḵ hong lo, lob hil pin medo jevuh ti, in alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo dejak ni medegevong geving nabë gevong sa meseyam.

22 Log nim wëek sën gevo vu sa lo, og sevo vu sir in demedo jevuh ti nabë sën alu nado revuh ti agi.

23 Sa nado loḵ ayoj nebë sën genedo loḵ sayog lo, in bë demedo jevuh ti borot, galam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo dejak ni nabë gevong sa meseyam, los dejak ni nabë ahëm neving sir nebë sën ahëm neving sa.

24 O Amag! Ahëm neving sa wirek loḵ buk sën dob yō nahën gesu getung rë lo rot, lob gevong nim wëek los arëm böp vu sa, om sa bë salam sën gevong vu sa lo demedo geving sa dok nyëḡ sën sëḵ medo dok lo in degelë sa nig wëek los arëḡ böp saga.

25 O Amag, Mehō yohvu! Alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo su deraḵ nim rë, gaḵ sa og seraḵ nim gesir sënë

derak ni bë gevong sa meseyam.

²⁶ Senër hong degwa vu sir, gesëk medo nanër. In ahëvingsën na menoh vu sir geving nabë sën ahëm neving sa lo, log sa medo doḵ ayoj.”

18

Yudas Nër Yesu Rangah Vu Alam-begö-yi
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Yesu jom rak ggovek log to meya ving yi hur maluh meya devaseḵ bël Kidron, meya deto huk oliv* yi ti ggëp nyëḡ saga. Lob Yesu losho yi hur maluh ya deluḵ ya.

² Log Yudas sën nër yi rangah lo, yö rak huk saga ni vorot, in Yesu losho yi hur maluh denesupin sir ggëp saga buk ngahi.

³ Lob ḵo alam-begö-yi yu ti ving alam-deneḵo-seriveng hir ggev lo hir hur los Parisai* lo hir hur la bedeya huk saga. Detaggi nengwah los ram bedëḵo ngaa-begö-yi sepa.

⁴ Yesu rak ngaa pin sën vongin natōḵ vu yi lo ni vorot, lom ya vu sir meloḵ tepëḵ bë, “Ham nesero re?”

⁵ Rëḵ denër yah vu bë, “Yesu Nasaret!”

⁶ Lom Yesu nër yah vu sir bë, “Sa lo sënë!” Lob Yudas sën tato yi rangah lo nare ving sir. Yesu nër vu sir bë, “Sa lo sënë!”, lom deyah rak demij medekepë meya deneggëp dob.

⁷ Lom Yesu loḵ tepëḵ in sir ggökin bë, “Ham nesero re?” Loḵ denër yah bë, “Yesu Nasaret!”

⁸ Loḵ Yesu nër yah bë, “Senër vu ham ggovek ya bë yik sa lo sënë! Nabë ham nesero sa, og ham gwevong alam sënë geto dena.”

⁹ Nër bë saga in yi gagek sën nër vorot lo anon jak nabë, “Sir sën gevong sir vu sa lo, og sir ti su rëḵ mala nama rë.”

¹⁰ Lom Simon Pita neḵo paëp-yu-anil ti sepa, lob tur vër besap alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yi hur maluh ti nenga ris vesa ya.

¹¹ Hur maluh saga arë nebë Malkus. Rëḵ Yesu nër vu Pita bë, “Gejöp hong paëp doḵ nah newis. Ma gekuung bë sëḵ noh nenga in ngaa maggin sën Amag vong sa yam in lo?”

Deḵo Yesu Ya Vu Anas

¹² Log alam-begö-yi yu ti saga losho alaj, galam Yuda hir hur lo, medejom Yesu ahon gededuu yi.

¹³ Lob deḵo ya vu Anas atov mugin. In alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp wirek, rëḵ ggen Kayapas loḵ yah ben benedo loḵ ngebek sagi.

¹⁴ Lob yik Kayapas sënë sën nër vu alam Yuda wirek lo bë, “Bë mehō timu nadiik doḵ nah alam pin bej, og mëm nivesa.”

Pita Lah Yi Vun

(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)

¹⁵ Simon Pita luho hur maluh ngwë detamuin Yesu medeya. Lok alam-deneḱo-seriveng hir ggev raḱ hur maluh ngwë saga ni, in mewa ma ngaa ti, lom loḱ ya alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp saga yi beggang tete ayo ving Yesu.

¹⁶ GePita nare dobnë. Lok hur maluh ngwë sën alam-deneḱo-seriveng hir ggev raḱ ni lo to meyah menër vu avëh sën negin veluung avi lo, log ḱo Pita meluho deloḱ ya.

¹⁷ Lob avëh sën negin veluung avi lo loḱ tepëḱ vu Pita bë, “Maḱ mehö saga yi hur maluh ti hong-a?” Rëḱ bë, “Saḱ ma!”

¹⁸ Log nyëḱ ayööng, om alam-deneḱo-seriveng hir hur losho alam ahëvavu sën denemalajin nyëḱ lo devev nengwah medetetup mevare denevenguh. Lom Pita ya nare menevenguh ving sir.

*Alam-deneḱo-seriveng Hir Ggev Böp Lok Tepëḱ In Yesu
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)*

¹⁹ Log alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp loḱ tepëḱ in Yesu yi hur maluh los yi gägeḱ sën nenër vu mehönon lo.

²⁰ Rëḱ Yesu nër yah vu bë, “Sa nanër gägeḱ vu mehönon pin menado rangah, gesa nanër loḱ dub-supinsën-yi pin, geloḱ dub-vabuung-böp sën alam Yuda denesupin sir loḱ lo. Sa su nanër gägeḱ menalah vun in ham rë.

²¹ Om su gedoḱ tepëḱ in sa, gaḱ gedoḱ tepëḱ in sa gägeḱ vu alam sën denengo sa gägeḱ lo rë, in dengo mederaḱ ni.”

²² Vare nenër gägeḱ saga, lob ahëvavu sën denevong huk medenare lo ti petap Yesu nenga genër bë, “Su genanër gägeḱ nabë saga vu alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp!”

²³ Rëḱ Yesu nër yah vu bë, “Nabë senër gägeḱ ti paya, og genanër rangah nabë senër tena paya. Ma nabë senër yoh vu, rëḱ nebë va sën gesis sa meris mu-ë?”

²⁴ Deduu Yesu ggoveḱ benahën nare los aggis, log Anas vong yah vu alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp Kayapas.

*Pita Lah Yi Vun Ggökin
(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)*

²⁵ Log Simon Pita vare nevenguh nengwah lom denër vu yi bë, “Maḱ yi hur maluh ti sën hong-ë?” Rëḱ Pita lah yi vun bë, “Saḱ ma!”

²⁶ Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp yi hur ti sën Pita sap nenga ris ya lo gadë ma ngaa ti verup nër bë, “Maḱ sa halë hong sënë. Sën genare ving yi loḱ huk anon agu lo?”

²⁷ Rëḱ Pita lah yi vun ggökin yah bë, “Saḱ ma!”, lob pevis beḱökrëeh su.

*Deḱo Yesu Ya Vu Pilatus
(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)*

28 Loḵ heng to, lom deḵo Yesu ggëp Kayapas yi beggang beto deya Prëtoryam (sën nebë kiap böp yi beggang). Rëḵ alam Yuda su deloḵ ya Prëtoryam ving Yesu rë, in deneggöneng in alam Rom hir beggang saga in bë rëḵ gevong benij paya jak, lob su deyoh vu bë deḵa nos-ggöksën-yi rë.

29 Nebë saga lom Pilatus to meya dobnë vu sir menare malaj genër bë, “Ham nër gägeḵ va raḵ mehö sënë?”

30 Lom denër yah vu bë, “Mehö saga bë su yi mehö nipaya rë, og he su rëḵ gaḵo yi manam vu hong rë!”

31 Rëḵ Pilatus nër yah bë, “Maam ham gweḵo nöḵ megwengo yi gägeḵ noh vu ham horek!” Rëḵ denër bë, “Ham alam Rom ham horek nërin he bë he su ayoh vu bë rëḵ angis mehönon bedenadiiḵ rë.”

32 Nebë saga in bë Yesu yi gägeḵ sën nër bë rëḵ nadiiḵ jak kelepeḵo* lo anon jak.

33 Lom Pilatus loḵ yah Prëtoryam ggökin metahi Yesu yah meloḵ tepëḵ in bë, “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hong-a?”

34 Loḵ Yesu loḵ tepëḵ yah vu yi bë, “Ngo kwam nevo gägeḵ saga, ma mehö la denër vu hong-a?”

35 Loḵ Pilatus nër yah vu yi bë, “O! Sa su Yuda ti rë! Hong alam losho hir alam-deneḵo-seriveng lo hir ggev yö deḵo hong yam vu sa. Ma gevong va paya?”

36 Loḵ Yesu nër bë, “Su sa nyëḵ neggëp dob sënë rë. Bë sa nyëḵ gëp vu dob sënë, og rëḵ salam sën detamuin sa lo degevong begö jak sa, lom alam Yuda su deyoh vu bë rëḵ denajom sa ahon rë.”

37 Lom mëm Pilatus nër yah bë, “Om maḵ hong mehö-los-bengöm ti yönon-a?” Rëḵ Yesu nër yah bë, “Genër yoh vu! Sa mehö-los-bengög ti, rëḵ setu mehönon meluḵ yam dob in bë sa nanër gägeḵ anon rangah. Mehöti bë gägeḵ anon gëp doḵ ayo, og rëḵ gengö sayeḵ.”

38 Rëḵ Pilatus loḵ tepëḵ yah vu yi bë, “Gägeḵ anon sagaḵ va?”

*Pilatus Nër Bë Denatul Brëm Na Yesu Betii Kelepeḵo
(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)*

Pilatus nër gägeḵ saga ggoveḵ, log to meyah dobnë menër vu alam Yuda bë, “Sa su töḵ vu gägeḵ ti geneggëp vu mehö sënë rë.

39 Rëḵ mu ham ngo ham aggata neggëp bë sa gaḵo mehöti bër in ḵarabus doḵ Buk-ggöksën-yi* benök vu ham. Om ham nanër rë, nabë ham vongin bë sa gaḵo ham alam Yuda ham mehö-los-bengö vër vu ham ma ma?”

40 Rëḵ detahi yah niḵelap vu bë, “Yiḵ ma! Gaḵ Barabas!” Barabas og mehö sën nesis alam geneggodeḵ hir ngaa lo.

19

1 Lob Pilatus nêr medejom Yesu ahon medeço meya deveek yi rak aggis.

2 Gemëm alam-begö-yi detahu mehö-yurëmek rak yi. Bededuu aggis niggin ggin tahu alam-los-bengöj hir madub gedetung rak yu, log deröp tob mala sağap loğ yi,

3 log ya denare mala gedevong kewësën vu bē, “Alam Yuda hir mehö-yurëmek! He haço hong rak!” Log depetap yi.

4 Lob Pilatus to meyah dobnë ggökin menër bē, “Ham lē, sa hevongin gaço yi geto menam vu ham, in mēm ham ngo jak gagek sën senër vu ham lo ni nabē sa su tōk vu nipaya ti geneggëp vu yi rē.”

5 Lob mēm Pilatus ko Yesu los madub niggin ggin, betob mala sağap sën beto meya vu sir genër bē, “Ham lē! Mehö lo sënē!”

6 Lob alam-deneço-seriveng hir ggev los ahëvavu sën denemalajin nyëg lo, delë yi lom detahi bē, “Gengis yi jak na kelepeço*! Gengis yi jak na kelepeço*!” Lom Pilatus nêr yah vu sir bē, “Om ham ngo gweço yi nök mengis yi jak na kelepeço*. In sa su tōk vu nipaya ti geneggëp vu yi rē.”

7 Loğ alam Yuda denër yah vu bē, “He horek neggëp lom horek saga sën nêr bē nadiik in ko yi rak benër yi nebë Anutu Nalu yi.”

8 Pilatus ngo gagek saga, lob ggöneng in yi pangsën rot,

9 lom loğ yah Prëtoryam meloğ tepëğ in Yesu ggökin bē, “Geyam vu tena?” Rëğ Yesu aye ma.

10 Lom Pilatus nêr vu yi bē, “Su gevengwëng in sa rē? Gerak ni bē setu ala! Seyoh vu bē gaço hong vër, geseyoh vu bē gevong hong vu sir medengis hong jak na kelepeço*!”

11 Loğ Yesu nêr yah vu yi bē, “Bë Anutu vu vavunë su ngoğek rē, og su rëğ genatu ala rē. Nebë saga, om mehö sën vong sa loğ yök nemam lo, saga sën vong ngaa nipaya sevök hong.”

12 Pilatus ngo gagek saga, lom tum kwa vo bē geço Yesu vër, rëğ alam Yuda detahi ya niğlap bē, “Bë gweço mehö saga vër, og su mehö-los-bengö Sisar* yi mehö hong rē! Mehöti bē yö gooin yi jak natu mehö-los-bengö, og neço yi rak bē kesuu Sisar*.”

13 Pilatus ngo hir gagek saga ggovek, lob ko Yesu meto meya gerak nedo sēa-gagek-yi ggëp nyëg sën denenër bē Telig Gelöng lo. (Denenër ggëp Hibru ayej bē Gabata.)

14 Lob loğ buk saga alam Yuda denesemu sir in bē dega nos Buk-ggöksën-yi*, gemëm siks krök monbuk lob Pilatus nêr vu alam Yuda bē, “Ham gwelë ham mehö-los-bengö sënē!”

15 Rëğ detahi yah niğlap bē, “Gweço na! Gweço na! Gengis yi jak na kelepeço*!” Loğ Pilatus loğ tepëğ in sir bē, “Ham vongin bē sengis ham mehö-los-bengö jak na kelepeço*?”

Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev denër yah bë, “He hömin mehö-los-bengö ma, gaḱ yik mehö-los-bengö Sisar* yö timu!”

¹⁶ Denër nebë saga, lob tum Pilatus lëein Yesu loḱ yah nemaj in dengis yi jaḱ na ḱelepeḱo*.

Desis Brëm Ya Yesu Vetii ḱelepeḱo

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

¹⁷ Lom Yesu yö kerë yi ḱelepeḱo* raḱ gedeko yi medeya nyëḱ sën denenër arë nebë Nyëḱ Yuseḱë lo, (Hibru ayej nebë Golgota).

¹⁸ Lom ya desis yi raḱ ḱelepeḱo* ggëp sagu, bedesis mehö luu denare vahi vahi, geYesu nare vuheng.

¹⁹ Log Pilatus nër medekevu yi gageḱ raḱ neggëp ḱelepeḱo* yu nebë: *YESU NASARET, ALAM YUDA HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ*.

²⁰ Lom nyëḱ sën desis Yesu raḱ ya ḱelepeḱo* lo, neggëp dus vu nyëḱ böp Yerusalem nenga, lom Yuda ngahiseḱë detevin gageḱ saga in dekevu loḱ ayej löö pin. Dekevu loḱ alam Yuda ayej, gelok alam Rom ayej, gelok alam Grik ayej.

²¹ Lom Yuda hir alam-deneḱo-seriveng hir ggev denër vu Pilatus bë, “Su gekwevu nabë alam Yuda hir mehö-los-bengö, gaḱ kwevu nabë yö nenër yi nebë alam Yuda hir mehö-los-bengö.”

²² Loḱ Pilatus nër yah vu sir bë, “Gageḱ sën sa ḱevu aga lo, yö gëp jaḱ!”

²³ Lob alam-begö-yi desis Yesu raḱ ya ḱelepeḱo* ggoveḱ, loḱ mëm yom devong yi tob ggelek sir ya yu lubeluu yoh vu sir. Rëḱ yi röpröp ading sën neröp ya gebinë lo nahën neggëp, rëḱ devasu los ayo dahis vu kwa beya meto vaha.

²⁴ Delë bë devasu nebë saga, om denër bë, “Hil su nakweek, gaḱ hil getë gelong mahen in nabë mehöti sën sevök hil lo, og geḱo los dahis.” Devong nebë saga lob gageḱ sën dekevu meneggëp loḱ Anutu-yi-ḱapiya lo anon raḱ. Gageḱ sënë nebë: “Devong sa tob ggelek sir.

Gedetë gelong mahen in bë gooin mehöti jaḱ megeḱo sa röpröp.”

²⁵ Lob Maria sën Yesu ata lo luho ari, geKlopa venë Maria, geMaria vu Magdala, beya denare dus vu Yesu yi ḱelepeḱo*.

²⁶ Lob Yesu lë bë ata luho hur maluh* ti sën ahë neving yi pangsen lo denare, lom nër vu ata bë, “Avëh-e! Gwelë nalum saga!”

²⁷ Log nër vu hur maluh saga bë, “Gwelë atam saga!” Lom loḱ buk saga hur maluh saga ḱo Yesu ata raḱ meya nedo ving yi ggëp ben.

Yesu Diik

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Lom mëm Yesu raḵ ni bē semu ngaa pin ggovek ya, lom nēr bē, “Sayog nevev in bēl!” in gagek sēn neggēp loḵ Anutu-yi-kapiya lo anon jaḵ.

²⁹ Lob wain ahēggin sēn arē nebē vinegga lo nedo loḵ gabum ti. Lom deḵo ngaa-ayo-sovinsēn sēn nedo loḵ loo lo ti, bededuu vetii ngesing ti mededagoo luḵ gedevo ya verup loḵ avi.

³⁰ Lob Yesu sesuvin log nēr bē, “Sa semu ngaa pin ggovek ya!” Log kwa yun luḵ gelēein anon ya.

Alam-begö-yi Depejēh Yesu Kweben

³¹ Loḵ buk saga alam Yuda denesemu sir in bē monbuk lob dega nos Buk-ggöksēn-yi*, lom deketag vu Pilatus bē gevong alam-begö-yi na dekeyēh lööho vahaj in denadiiḵ pevis, log dejuh navij geto. In bē mehōnon navij su bare jaḵ ḵelepeḵo* doḵ Buk-sewahsēn-yi*, in Buk-sewahsēn-yi* saga böpata rot kesuu.

³² Lom alam-begö-yi ya dekeyēh mehō luu sēn lo ngwē vaha mugin, log devong ngwē sēn nare vahi lo ving nebē saga.

³³ Log deloḵ ya Yesu, rēḵ delē bē diiḵ ggovek ya, lom su desis vaha mekeyēh rē.

³⁴ Rēḵ alam-begö-yi ti pejēh Yesu kweben raḵ jeggevek lom köḵ los bēl keseh yam pevis.

³⁵ Lom mehō sēn lē ngaa agi raḵ mala lo, sēn kevu, om yi gagek sagi yōnon. Yō raḵ ni benenēr gagek yōnon in ham jaḵ ni geving begwevong geving.

³⁶ Devong nebē sēnē lob gagek sēn neggēp loḵ Anutu-yi-kapiya lo anon raḵ. Sēn nenēr bē:

“Sekē ti su rēḵ keyēh rē.”

³⁷ Gengwē neggēp bē:

“Alam rēḵ malaj jaḵ mehō sēn depejēh lo.”

Debē Yesu Loḵ Gelönḡ Len

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Saga ggovek log Yesu yi hur maluh ti sēn Yosep vu Arimatea, sēn vong ving Yesu rēḵ mu neggōneng in alam Yuda hir ggev lom su nesepa loḵ Yesu ya rangah rē lo. Yi saga sēn ya ketag vu Pilatus bē juh Yesu nihel vēr in ḵelepeḵo*, lom yogekin beya meruh vēr.

³⁹ Lob Nikodemus ya ving, sēn wirek ya vu Yesu loḵ buk lo. Lom ḵo ngaa reggu nivesa luu sepa, mesarömin luho revuh ti (denenēr arēj nebē mur* los alos),* bemaggin yoh vu 50 kilo.

⁴⁰ Lob luho ya deruh Yesu vēr lob desepa loḵ alam Yuda vahaj medebom nihel los ngaa reggu nivesa saga loḵ tob veroo.

* 19:39: Alos og vos reggu nivesa ti sēn deneḵo medenerikin raḵ heljēng in bē su nivē na.

⁴¹ Lob huk ti neggëp dus vu nyëg sën desis Yesu rak kelepeko* lo, lom waak ti neggëp lok, rëk su debë heljäng ti lok rë, geyö nahën neggëp mewis.

⁴² Lom debë Yesu lok, in neggëp dus, galam Yuda hir buk sën desemu sir lo ggovek ya.

20

Yesu Kedi Rak Ggökin

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Alam Yuda hir Buk-sewahsën-yi* ggovek ya geSoda monbuk anon. Nyëg su heng to rë geyö nahën, log Maria Magdala ya verup bedub, lom lë bë gelöng tetolin ya in waak avi.

² Lom serög meya menër vu Simon Pita luho hur maluh* ngwë sën Yesu ahë neving yi pangsën lo, benër vu luho bë, “Deko Mehöböp vër in bedub gehe dugin sën ya debë lo!”

³ Lom Pita luho hur maluh ngwë sën lo deserög pevis medeya bedub.

⁴ Luho deserög lok ti, lok hur maluh ngwë sënë lo serög niwëek mekesuu Pita betök ya mugin.

⁵ Ya verup bë mala melë waak ayo, lok lë bë tob gam veroo sën lo neggëp, rëk su luk ya waak ayo rë.

⁶ Lok Simon Pita tamu beberup, lom sesor meluk ya waak ayo melë bë tob gam veroo sënë nahën neggëp vevirsën,

⁷ getob ngwë sën debun yu lok lo su nedo ving tob veroo saga rë, gaq yö ya nedo los vahininsën ya tahsën.

⁸ Lom hur maluh ngwë sën ya verup bedub avi muginsën lo luk ya waak ayo melë nebë sënë ving, lom vong ving bë Yesu kedi rak yah.

⁹ In wirek luho su derak gagek sën neggëp lok Anutu-yi-kapiya lo degwa ni rë. Sën neggëp nebë rëk kedi jak nah vu bedub lo.

¹⁰ Ggovek, log luho deyah medeya beggang.

Maria Vu Magdala Lë Yesu

(Mk 16:9-11)

¹¹ Rëk Maria vare nesu lok waak sën debë Yesu lok lo nenga.

¹² Nahën vare nesu, log bë mala in waak ayo lok lë gangër luu deröp tob veroo meris bedenedo lok nyëg len ti sën debë Yesu lok lo. Ngwë nedo ya los sën yu neya lo, gengwë nedo yom sën vaha neyom lo.

¹³ Lob luho denër vu yi bë, “Avëh, genesu in va?” Lok nër yah vu luho bë, “Deko sa Mehöböp meya debë la, gesa dugin nyëg sën debë lok lo!”

¹⁴ Nër bë saga ggovek gepeggirin yi yom, lob lë Yesu genare, rëk su rak ni rë.

15 Lom Yesu nër vu yi bë, “Avèh! Gësu in va? Genesero re?” Rëk Maria kuung bë mehö sën negin huk saga, lom nër yah vu yi bë, “Mehö böp, bë gweko yi megeya, og genanër nyëg sën gebë yi loḵ lo tato vu sa, in senah gaḵo yi!”

16 Lom Yesu nër yom bë, “Maria!” Loḵ Maria raḵ ni pevis lom peggirin menër vu yi loḵ Hibru ayej bë, “Raboni!” (Arë sënë nebë Tatovaha.)

17 Lob Yesu nër vu yi bë, “Gedëein sa! In sa nahën gesa su raḵ meyah vu Amag rë. Om genah megena genanër vu arig lo nabë, ‘Sëḵ jaḵ menah vu Amag geham Amamin, vu sa Anutu geham Anutu.’ ”

18 Lob Maria Magdala ya menër rangah vu hur maluh bë, “Sa halë Mehöböp!”, log nër Yesu yi gägek pin rangah vu sir.

Yesu Tato Yi Vu Yi Hur Maluh
(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

19 Soda saga ggovek ya gehes luḵ ya bebuk loḵ, lom Yesu yi hur maluh deneggöneng in alam Yuda, lom devehii reping in sir gedenedo. Lob Yesu yam nare rangah loḵ sir vuheng genër bë, “Ham ayomin gëp revuh!”

20 Log mëm tato nema los kweben vu sir, lom kwaj vesa raḵ in delë Mehöböp.

21 Log Yesu nër vu sir ggökin bë, “Ham ayomin gëp revuh! Sëḵ gevong ham na nabë sën Amag vong sa meseyam.”

22 Nër nebë saga, log rov saheng raḵ sir genër bë, “Ham gweko Anon Vabuung nöḵ!

23 Nabë ham dahun alam hir ngaa nipaya na, og rëḵ nama na, ma nabë ham su dahun hir ngaa nipaya na rë, og rëḵ nahën gëp vu sir rot.”

Tomas Tök Vu Yesu

24 Rëḵ sir nemadluho-mevidek-luu sënë lo ti sën Tomas (sën denenër yi bë Pepid lo), su nedo ving sir loḵ buk sën Yesu tato yi vu sir lo rë.

25 Lob Yesu yi hur maluh denër vu Tomas bë, “He halë Mehöböp!” Loḵ Tomas nër yah vu sir bë, “Bë sa su galë brëm len sën neggëp loḵ nema lo rë, besa su jöp nemaḵ doḵ brëm len rë, gesa su jöp nemaḵ doḵ kele len sën neggëp loḵ kweben lo rë, og sa su rëḵ gevong geving rë, gerëḵ nama!”

26 Lob soda ti ya ggovek rë, loḵ yi hur maluh denedo loḵ beggang saga ggökin yah beTomas nedo ving sir. Devehii reping in sir gedenedo, loḵ Yesu yam nare rangah loḵ sir vuheng atov genër bë, “Ham ayomin gëp revuh!”

27 Log nër vu Tomas bë, “Genam gwebë nemam deggis jaḵ sënë, gegwelë sa nemaḵ. Gegejöp nemam doḵ sa kwebëg. Su kweyëh gägek, gaḵ gwevong geving!”

28 Lom Tomas nër yah vu yi bë, “O sa Mehöböp los sa Anutu hong!”

29 Lom Yesu nër yah vu yi bë, “Gelë sa om gevong ving-a? Rëk mu alam sën su delë sa rë, rëk degevong geving lo, og rëk kwaj vesa rot.”

Jon Kevu Kapiya Sënë In Va?

30 Yesu vong ngaa böp ngahisekë meyi hur maluh delë, rëk sa su kevu los dahis meneggëp loḵ kapiya sënë rë.

31 Yiḵ sa kevu dus ti ti sënë in bë ham jaḵ ni begwevong geving nabë Yesu yi Kerisi* sën Anutu Nalu. Ham gwevong geving nabë saga benatu yi alam lob ham rëk medo malamin-tumsën jaḵ arë.

21

Yesu Tato Yi Vu Yi Hur Maluh

1 Nahub rë loḵ Yesu tato yi ggökin vu yi hur maluh vu ngaggee böp Tiberias* nenga. Tato yi nebë sënë:

2 Simon luho Tomas (sën denenër yi nebë Pepid lo), geNatanael (vu Kana ggëp distrik Galilea), log Sebedi nalu luho ving hur maluh luu bedenedo loḵ ti.

3 Lom Simon Pita nër vu sir bë, “Sena gaḵo gël!” Lom denër vu yi bë, “He nöḵ geving hong.” Lom ya deraḵ ya yaḡ ti rëḵ su deḵo gël ti loḵ buk saga rë gema rot.

4 Benyëḡ heng lom Yesu nare ngaggee nenga rëḵ yi hur maluh duḡin yi.

5 Lom tahi ya vu sir bë, “Hur magëm-e! Ham ḵo gël la?” Rëḵ detahi yah vu yi bë, “Ma rot-o!”

6 Lob tahi vu sir bë, “Maam hameḵ gwetë leḵ nah los yaḡ nenga vesa rë, loḵ mëm ham rëḵ gweko.” Lom detë leḵ luḵ yah yoh vu sën nër-ë gededadii raḵ yom, rëḵ devimengin in gël ngahisekë vevii besu deyoh vu rë.

7 Lob hur maluh* ngwë sën Yesu ahë neving pangsen lo, nër vu Pita bë, “Sagik Mehöböp!” Lom Simon Pita ngo bë Mehöböp, lom kebu yi raḵ röpröp ti, in kah yi tob ya genare navi meris, lom pesöng ya bël beya vu Yesu.

8 Gehur maluh vahi sën denedo raḵ yaḡ lo, deḵo yaḡ mededadii leḵ los gël medeyam ngaggee nenga, in denedo dus vu roneḵ (yoh vu mita 100 mu).

9 Ya deraḵ ya roneḵ lom delë bë nengwah medo netum begël medo nenöḵ raḵ gebrët la nedo ving.

10 Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham gweko gël sën gwëbeng ham ḵo aga lo la nam.”

11 Lom Simon Pita raḵ yah yaḡ medaadii leḵ los gël böp böp raḵ yam roneḵ. Begël 153 pup rëḵ leḵ su vepul rë.

12 Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham nam gwa nos!” Lom hur maluh pin deggöneng in sir gesir ti su loḵ tepëḵ in yi rë, in derax ni bë Mehöböḵ.

13 Lob Yesu ḵo brët beyam vo vu sir, bevo gël ggelek sir ving.

14 Yesu kedi raḵ vu bedub lob tato yi beron netu löö sënë vu yi hur maluh lo.

Yesu Luho Pita

15 Log denedo medegga nos ggovek ya, loḵ Yesu loḵ tepëḵ vu Simon Pita bë, “Jon* nalu Simon, maḵ ahëm neving sa rot kesuu alam saga pin ma ma?” Loḵ Simon yoḡek bë, “Ëë-ë, Mehöböḵ! Ngo geraḵ ni bë hong mehö sa!” Lom Yesu nër vu yi bë, “Om gebet sa sipsip nalu lo!”

16 Loḵ Yesu loḵ tepëḵ in yi beron ngwë ggökin bë, “Jon* nalu Simon, maḵ ahëm neving sa yönon ma ma?” Rëḵ Simon nër yah bë, “Ëë-ë, Mehöböḵ! Ngo geraḵ ni bë hong mehö sa!” Lom Yesu nër vu yi bë, “Om gwegin sa sipsip lo!”

17 Loḵ loḵ tepëḵ in yi netu beron löö bë, “Jon* nalu Simon, maḵ sa mehö hong yönon-a?” Nebë saga, lom Pita ayo maggin raḵ in loḵ tepëḵ in yi tu beron löö benër bë, “Maḵ sa mehö hong yönon-a?”, loḵ nër yah bë, “Mehöböḵ, ngo geraḵ ngaa pin ni, om geraḵ ni bë hong mehö sa!” Lom Yesu nër yah vu yi bë, “Om gebet sa sipsip!”

18 Gesa nanër vu hong yönon nabë ngo genahën magëm lom genevëh hong ḵabi megeneko loḵ nyëḡ yoh vu sën ahëm neving lo. Rëḵ mu nabë hong atov jaḵ, og rëḵ getelë nemam gemehöti naduu hong ḵabi ahon megeli hong na nyëḡ sën su ahëm neving rë lo.”

19 Yesu nër gageḵ saga raḵ Pita in bë tato sën rëḵ nadiik beḡeko Anutu arë jaḵ lo. Nër gageḵ saga ggovek log nër vu Pita bë, “Gesepa doḵ sa!”

Hur Maluh Sën Yesu Ahë Naving Lo*

20 Loḵ Pita ggërin yi yah lom lë hur maluh ti sën Yesu ahë neving yi pangsen lo.* Mehö sënë sën medo denegga nos wirek lo, loḵ kepë yi yah neggëp loḵ Yesu babu gelok tepëḵ vu bë, “Mehöböḵ, re rëḵ nanër hong rangah-a?”

21 Pita lë bë netamuin luho, lob loḵ tepëḵ in vu Yesu bë, “Mehöböḵ, gaḵ mehö saguḵ rëḵ nabë va?”

22 Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Gelok tepëḵ in va? Sengo sa ngaa! Om nabë sa kwaḡ bo nabë yö medo rot gesenom geto rë, og yö rëḵ medo rot. Gaḵ hong og ngo gesepa doḵ sa!”

23 Lob mëm gageḵ lo ya meyoh vu ari lo vahi nebë hur maluh sagu su rëḵ nadiik rë. Rëḵ mu Yesu su nër bë su rëḵ

* 21:20: Mehö sën Yesu ahë neving yi pangsen lo og maḵ yik yi Jon, rëḵ mu yö kevu ḵapiya om sën lah yi vun bekevu meneggëp vunsën.

nadiik rē, gaḵ nēr bē, “Bē sa kwag bo nabē medo rot gesenom geto rē, og yō rēḵ medo rot.”

²⁴ Yik hur maluh sēnē sēn nēr gagek lo pin degwa rangah gekevu los dahis, lom he raḵ ni bē yōnon.

²⁵ Gengaa vahi sēn Yesu nevong lo nahēn neggēp. Rēḵ bē sa kwag bo mesepa doḵ los dahis meḵevu doḵ na ḵapiya, og maḵ rēḵ ḵapiya sēnē na megērin dob pin.

Sinarë Hir Huk

Yesu Nër Gagek Ya Nare Vorot Bë Rëk Gevong Anon Vabuung Nam

¹ O Teopilus*! Gagek sën sa kevu muginsën lo, saga sa tatekin ngaa pin sën Yesu nevonğ los yi gagek sën nenër lo,

² vu muginsën rot beberup lok buk sën yah meya yagek lo. Anon Vabuung tato huk vu yi lob nër tato vu sinarë sën ggooin sir rağ vorot lo ggovek log Anutu ko yi rağ yah yagek.

³ Mehö saga sën ko hil nivanë mediik in hil pin, lok tato yi vu sinarë lo beron ngahisekë in bë dejak ni borot nabë nedo mala-tumsën lo. Denelë yi rangah los rangah yoh vu buk mehödahis luu, log nenër sën Anutu-yi-nyëğ anon jak lo degwa tato vu sir.

⁴ Lob medo negga nos ving sir lok buk saga ti, lob mëm nër vu sir bë, “Ham su gwevuu Yerusalem. Gağ ham medo gwegin ngaa sën Amag nër bë rëk gevong vu ham lo. Sën senër vu ham wirek lo.

⁵ In Jon neripek alam rağ bël, rëk su buk hus ading rë gAnon Vabuung vongin jak na ham.”

⁶ Lok buk saga desupin sir rağ bedelok tepëk in yi bë, “Mehöböp, mağ buk yam ggovek bevongin gebër alam Israel hir nyëğ jak gehil ngo vongin gegin hil gökin nah nabë wirek ma va?”

⁷ Rëk nër yah vu sir bë, “Su ham ngaa in bë ham rëk jak buk los ngebek saga ni rë, in Amag yö tu ala mekwa vo meneggëp vu yi.

⁸ Rëk mu Anon Vabuung rëk nam jak na ham los bo niwëek vu ham, beham nanër sarëğ rangah vu Yerusalem, gevu distrik Yudea los distrik Samaria bena menoh vu dob pin.”

Yesu Rağ Yah Yagek

(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁹ Yesu nër gagek sënë ggovek, gevare denemalajin yi gAnutu ko yi rağ yah yagek, lob beggob ggërin yi log su delë yi ggökin rë.

¹⁰ Log nahën vare malaj nesepa, lob pevis medelë mehö luu los tob veroo meris yam denare ving sir.

¹¹ Lob luho denër bë, “Ham alam Galilea, ham malamin nelë yagek pangsën in va? Yesu sën vuu ham gerağ yah yagek lo rëk duk nom nabë sën ham nelë yi gerağ meyah agi!”

Deggooin Mehöti Rağ In Dok Nah Yudas Ben

¹² Lob sir vu kedu sën denenër arë nebë Kele-oliv* lo medeyah medeya Yerusalem. Kedu Kele-oliv sënë neggëp dus

vu Yerusalem yik yoh vu sën horek nër bë mehönon degee medena dok Buk-sewahsën-yi* lo.

¹³ Bedetök yah Yerusalem mederaç ya bej meya denedo. Alam sën lo sagi: Pita, geJon, geYakobus lu Andreas, gePilip ving Tomas, geBartolomai ving Matai, geYakobus ngwë sën Alpeus nalu, log Simon ngwë sën mehö neruuk alam Rom lo, log Yudas sën Yakobus ngwë nalu.

¹⁴ Alam pin sagi sën ayoj timu medenejom raç medenedo. Gavëh la losho Maria sën Yesu ata ving Yesu ari lo pin dejom raç medenedo ving.

¹⁵ Ggovek, loç buk ti lob Pita kedi nare loç ari lo pin malaj benër gägek ti vu sir. Gesir pin saga raç neggëp alam nemadvahi-bevidek-ti (120).

¹⁶ Pita nër bë, “Arig lo, gägek sën dekevu meneggëp loç Anutu-yi-çapiya lo anon raç beyik ggovek. Wirek Anon Vabuung vong gägek verup Davit avi benër raç Yudas, mehö saga sën tato aggata vu alam bë denajom Yesu ahon lo, lob gägek wirek hen saga gwëbeng anon raç ggovek ya.

¹⁷ In wirek Yesu ggooïn Yudas raç menedo ving he beço huk sënë ving he.

¹⁸ Ham raç ni bë Yudas sën agi ko dob len ti raç monë hel kök sën devo vu yi lo, lob ya mevës bahë tetap bahë pin keseh to meya.

¹⁹ Lob alam pin sën denedo Yerusalem lo, denço gägek saga mederaç ni, lom denenër dob saga loç ayej nebë Akeldama. Sënë nebë Dob-hel-kök.

²⁰ Log tum gägek neggëp loç çapiya Saam sën denevong raro raç wirek lo nebë:

‘Yi beggang yö medo menabumeng na,
mehöti su dok medol!’

Log gägek ngwë nër ving nebë:

‘Mehö ngwë pevis medok nah ben.’

²¹ Om hil pevis magooïn mehöti vuheng dok alam sën deneya ving hil los Mehöböp Yesu raç buk pin sën hil nehako loç lo.

²² Mehöti sën neya ving hil wirek geJon neripek alam lo, beyam verup loç buk sën Anutu ko Yesu vër in hil geço yi yah vavunë lo. Mehönon sën delë sagi pin, og mëm hil agooïn ti jak begeço huk geving he benanër rangah nabë Yesu kedi raç vu bedub yönön.”

²³ Pita nër bë saga, lob deggooïn mehö luu raç. Ngwë Yosep sën denenër yi nebë Barsabas garë ngwë nebë Yustus lo, log ngwë arë nebë Matias.

²⁴ Lom dejom raç vu Mehöböp bë, “Mehöböp, geraç alam pin ayoj ni, om mëm ngo getato vu he nabë gehooïn mehö luu sagi ngwë tena rak

²⁵ in doḵ nah Yudas ben menatu sinarĚ nyĕdahis geving he. In Yudas vuu huk sagi ya geya nyĕḡ sĕn bĕ na lo.”

²⁶ Lob derekō veri raḵ luho lob lōō raḵ Matias, lom devong yi tu sinarĚ ving sir nemadluho-bevidek-ti sagi lo.

2

Anon Vabuung Luḵ Yam

¹ Buk-supinsĕn-yi sĕn denenĕr bĕ Pentekos lo verup ggovek lob desupin sir loḵ beggang ti.

² Lob pevis bededun ti yam ggĕp yagek, benesu nebĕ sang niwĕĕk, begeyeh nengaj rot.

³ Lob delĕ ngaa nebĕ nengwah daggen netum, lob vepul dus dus beya meraḵ ya sir ti ti.

⁴ Lob Anon Vabuung loḵ yam ggĕrin ayoj pin, lob denĕr ayej aggagga yoh vu Anon Vabuung vong verup avij.

⁵ Lob alam Yuda ngahi sĕn sir vu nyĕḡ pin meyam denedo Yerusalem in kwaj nevo Anutu lo,

⁶ denḡ ngaa sĕn dedun raḵ, lob desupin sir ya, lom delĕk in denḡ alam sĕnĕ denevengwĕng loḵ ayej ti ti.

⁷ Lob delĕk bekwaj ya ngahi medenĕr bĕ, “Alam sĕn agi yiḵ sir Galilea pin!

⁸ Rĕḵ nebĕ va sĕn hil pin nehango bĕ denevengwĕng loḵ hil ayed ti ti nirōp-ĕ?

⁹ Hil Patia geMedia, gehil sĕn nado Mesopotamia, geYudea, geKapadosia, Pontus, gAsia*.

¹⁰ GePrugia los Pampulia, Ejep ga, hil vahi vu Libua sĕn dus vu Kurene lo ga, hil alam vatĕvek vu Rom ving.

¹¹ Hil alam Yuda los alam-yu-ngwĕ sĕn deggĕrin sir medene-sepa loḵ alam Yuda hir horek lo, gehil Krete los Arabia. Rĕḵ hil pin nehango bĕ denenĕr ḡagek raḵ Anutu yi huk niwĕĕk loḵ hil ayed ti ti.

¹² Lob sir pin delĕk gekwaj ya ngahiseḵĕ. Geya denĕr vu sir nebĕ, “Nгаа sagi degwa nebĕ va?”

¹³ Rĕḵ la denenĕr ḡagek pelĕsĕn nebĕ, “Denum bĕl mengĕĕs pangsĕn beyuj vong paya.”

Pita Nĕr Ḡagek Rangah

¹⁴ Loḵ Pita losho sir nemadluho-bevidek-ti sĕnĕ kedi denare, lob tahi niwĕĕk genĕr rangah vu alam bĕ, “Ham Yuda los alam-yu-ngwĕ pin sĕn ham yam nedo Yerusalem agi! Ham gwebĕ nengamin vu sa ḡagek, beham jaḵ ngaa sagi ni!

¹⁵ Ham kuung bĕ alam sagi denum meyuj vong paya, gaḵ ma! Yiḵ nahĕn 9 krōk monbuk gemehōti su nenum bĕl mengĕĕs monbuk rĕ.

¹⁶ Rĕḵ mu mehō-nenĕr-ḡagek-rangahsĕn Yoel nĕr raḵ ngaa sĕnĕ wirek bĕ:

- 17 'Anutu nēr bē, "Buk-tamusën dus jak,
og sêk kësah sa Anon Vabuung jak alam pin.
Geham nalumin maluh los avëh lo rëk denanër gagek rangah
nabë alam-denenër-gagek-rangahsën.
Log ham hur magëm rëk degelë ngaa aggagga nabë pe-
sepsën,
geham alam atov rëk degëp medegelë pesepsën.
- 18 Kë! Vu buk saga rëk sa kësah sa Anon Vabuung jak sa hur
maluh los avëh,
lob rëk denanër gagek rangah nabë alam-denenër-gagek-
rangahsën.
- 19 Lob mëm sêk gevong huk aggagga gëp yagek,
gesêk gevong ngaa böp böp gëp dob sënë:
Kök los nengwah genengwah aru.
- 20 Log hes rëk malakenu dok,
gekwev mala kök jak.
Govek log mëm Mehöböp yi buk natök nam.
Yi buk rëk böp los niwëek.
- 21 Log alam sën detahi ya vu Mehöböp lo pin,
og rëk Anutu geço sir nah vu yi." '
- 22 Om ham Israel! Ham gwengo gagek sagi! Sa bē nanēr
Yesu Nasaret vu ham: Ham ngo rak huk niwëek los ngaa böp
sën Anutu vo loḱ mehō saga nema lo ni. Tato ngaa böp saga
vu ham in bē ham jak ni nabë Anutu vong yi yam.
- 23 Wirek Anutu yö kwa vo meduu ahon ggovek ya, log mëm
tung mehō saga loḱ yök ham nemamin. Loḱ ham vong loḱ ya
alam-yu-ngwë sën denekeyëh horek lo nemaj, bedesis yi rak
ya kelepeko* mediik.
- 24 Rëk mu Anutu nēr mekedi rak yah vu bedub meko yi vër
vu nivanë nipaya pin sën diiksën-yi lo. In diiksën saga su yoh
vu bē dahun mehō saga yōnon rë.
- 25 In Davit nēr gagek rak yi bē:
'Sa nehalë Mehöböp nedo sa malag yoh vu buk pin.
Nare ggëp sa nemaḡ vesa gengaa ti su rëk kepë sa rë.
- 26 Om sën sa ahëḡ nivesa, log mëm sa hevong ayeg in sa kwag
vesa rot.
Gesëk bo kwag in hong bemedo,
- 27 in su rëk gwevuu sa kenug bemedo Nyëḡ-diiksën-yi rë.
Log su rëk gwevuu hong mehō vabuung bepetar na rë.
- 28 Getato aggata mala-tumsën-yi vu sa, om rëk gemedo geving
sa,
lom rëk sa kwag vesa rot.'
- 29 Arig lo, sa bē nanēr niröp vu ham nabë hil mehō teta
wirek hen Davit diik ggovek ya, bedelev. Geyi bedub nahën
neggëp vu hil gwëbeng.

30 Rêk mu Davit yi mehö-nenër-gägek-rangahsën ti, log yö rak ni bë Anutu nër yönon venuh nebë, ‘Sêk getung hong mewis ti bemedo jak hong sêa natu mehö-los-bengö dok nah böm.’

31 Wirek Davit lë ngaa sën Anutu rêk gevong lo, log nër rak Kerisi bë rêk kedi jak nah. Nër bë Anutu su rêk gevuu yi bemedo Nyëg-diiksën-yi benavi petar na rë.

32 Yönon, Anutu nër beYesu saga kedi rak yah, behe pin halë ngaa sën agi ggovek ya om sën he nanër.

33 Gwëbeng rak yah vavunë ggovek beya nedo Anutu nema vesa, beko Anon Vabuung ggëp ama nema ggovek ya, yoh vu sën wirek Ama nër bë rêk bo vu yi lo. Lob ngaa sën ham lë los ham ngo gwëbeng lo tato bë vong yam ggovek.

34 Davit su rak ya yägek rë, rêk nër bë:

‘Mehöböp nër vu sa Mehöböp nebë,

“Gemedo sa nemağ vesa.

35 Gevu tamusën og sêk getung alam sën denelë hong paya lo dedok na vaham gebinë.” ’

36 Nebë sënë om hil Israel pin ajak ni yönon nabë Yesu saga sën ham rekö yi rak ya kelepeko* lo, saga Anutu tung yi netu hil Mehöböp los hil Kerisi.”

Alam Ngahisekë Deggërin Sir Mederipek Bël

37 Alam sënë denge gägek saga lob gelu ayoj rot, lom denër vu Pita losho sinarë saga nebë, “O arig lo! He rêk gevong nabë va?”

38 Lok Pita nër yah vu sir bë, “Ham ti ti ngo gwërin ayomin geham jipek bël jak Yesu Kerisi arë in dahun ham ngaa nipaya pin na, lob mëm Anutu rêk gevong Anon Vabuung vu ham.

39 In wirek Anutu nër bë gevong yi vu ham los nalumin, gevu alam pin sën nahën denedo ading in yi lo geving. Yönon! Rêk gevong vu alam pin sën hil Mehöböp Anutu tahi sir bë dena vu yi lo.”

40 Pita nër gägek agga ngahisekë hus ading rot vu sir, log nër niwëek bë, “Ham gwëgin ham! Ham kwehe ham vër in alam nij paya sën denedo dob-ë!”

41 Nebë saga, lob sir vahi dejom Pita yi gägek ahon medenevong ving, lom deripek bël. Lob vu buk saga sir 3,000 derevuh ya ving Mehöböp yi hur medenedo.

42 Nijwëek bë degengo alam sinarë hir gägek, lom detu degwa timu in dedok vu sir, lob denedo revuh ti bedenegga Pasa gedenejom rak.

Kerisi-yi-alam Mewis Hir Huk Nivesa

43 Lom Anutu vong balam sinarë devong ngaa böp ngahisekë balam pin delë lob deggöneng.

44 Lob alam pin sĕn ayoj neya timu vu Kerisi lo denedo revuh ti, log sir ti su ggulin yi ngaa rĕ, gaḵ denevong ngaa pin tu sir pin hir ngaa.

45 Devong hir dob los hir kupek in bĕ alam debago, lob deneko monĕ raḵ medenevo ggelek sir pin in bĕ ti su jaḵ vu in nos lu ngaa.

46 Sir pin ayoj timu gedeneya dub-vabuung-böp ḵatum ayo yoh vu buk, log denesupin sir loḵ hir beggang ti ti medenegga Pasa, log kwaj vesa medenevong hir nos ggelek sir.

47 Deneko Anutu arĕ raḵ yoh vu buk, galam pin ayoj netee yi in sir. GeMehöböp nevong balam deneggĕrin ayoj yah vu yi mederevuh yam ving sir sĕnĕ yoh vu buk.

3

Mehö Vaha Nipaya Nivesa Raḵ

¹ Buk ti lob Pita luho Jon deya dub-vabuung-böp raḵ 3 krök sehuksĕn in bĕ denajom jaḵ. In alam Yuda denevong nebĕ sĕnĕ.

² Lob mehö vaha nipaya ti nedo, lob yi alam denevaḵu yi meyam denetung menedo dus vu veluung avi sĕn denenĕr arĕ nebĕ Malangeri lo. Ata yö ḵo yi to los vaha nipaya, lom denevong nebĕ saga yoh vu buk in bĕ ketag los tahi monĕ lu ngaa vu alam sĕn deneya dub-vabuung-böp ḵatum ayo lo.

³ Mehö saga lĕ Pita luho Jon geluho bĕ dedoḵ na dub-vabuung-böp, lob ketag vu luho bĕ luho debo ngaa vu yi.

⁴ Rĕḵ Pita luho Jon degĕt yi niwĕĕk ata, log Pita nĕr vu yi bĕ, “Gebarah malam jaḵ megwelĕ aluu rĕ!”

⁵ Lob kwa vo bĕ maḵ luho rĕḵ debo ngaa vu yi, lom peggin mala yah vu luho.

⁶ Rĕḵ Pita nĕr bĕ, “Sehög monĕ ma! Gaḵ mu sa bĕ doḵ vu hong nabĕ sĕnĕ: Sa nanĕr vu hong jaḵ Yesu Kerisi Nasaret arĕ nabĕ, ‘Kwedi jaḵ megena!’ ”

⁷ Lom jom loḵ nema vesa bedadii yi raḵ. Lob pevis bevaha los vaha pedus niwĕĕk loḵ,

⁸ gemĕm kedi pevis mevare neya. Beloḵ ya dub-vabuung-böp ḵatum ayo ving luho, genepisek menepesöng geneḵo Anutu arĕ raḵ.

⁹ Lob alam pin delĕ bĕ ggee meneya geneḵo Anutu arĕ raḵ.

¹⁰ Lob derak ni bĕ yik mehö sĕn nedo yoh vu buk loḵ dub-vabuung-böp veluung avi Malangeri, meneketag los netahi monĕ lu ngaa vu sir lo. Lob delĕ bĕ nivesa raḵ lom delĕk anon bekwaj neketul loḵ.

Pita Nĕr Gagek Ggĕp Dub-vabuung-böp Ayo

11 Mehö sënë nahën nekebi Pita lu Jon, lob alam deserög meya detetup lööho loḵ dub nenga-gelusën sën denenër bē Solomon yiyi lo, lob delēk böpata rot.

12 Pita lē alam sagi lob nēr gāgek vu sir bē, “Ham alam Israel! Nebē va sën ham ayomin ya ngahisekē in ngaa agi-ē? Ham su gwelē aluu! Maḵ ham kwamin nevo bē raḵ alu ngo he niwēek ma maḵ alu ngo vabuung om sën alu hevong mehö aga benivesa raḵ meneya-ē? Gaḵ ma!

13 Abraham luho Isaak ving Yakop hir Anutu sën, hil ḵenud lo hir Anutu lo, sën ḵo yi hur Yesu arē raḵ nebē sënë. Sën yik mehö saga sën ham vo yi loḵ ya alam-begö-yi nemaj, geham lah yi vun ggöp Pilatus mala lo. Pilatus bē dēein yi mena, rēḵ ma geham ruu demimin vu yi!

14 Ham ruu demimin vu mehö vabuung los yohvu saga, log ham tahi vu Pilatus bē dēein mehöti sën sis mehö la bedediik lo vēr vu ham.

15 Mehö mala-tumsën degwa yi rēḵ ham sis yi bediik. Loḵ Anutu nēr mekedi raḵ yah vu bedub, behe halē bē nedo mala-tumsën, besën he nanēr rangah.

16 Galu ayomin neya timu vu yi, om sën alu anēr arē, lob vong niwēek vu mehö sënë besën ham nelē yi beham raḵ ni lo. Yesu vong mehö sënë nivesa raḵ raḵ ham pin malamin in alu ayomin neya timu vu yi.

17 Yönon, arig lo! Seraḵ ni bē ham los ham ggev su raḵ degwa ni rē, om sën ham vong paya vu yi nebē sënë.

18 Rēḵ wirek Anutu yö tateḵin gāgek verup alam-denenēr-gāgek-rangahsën lo pin avij nebē yö yi Kerisi rēḵ nam begeḵo vanē. Lob vong gāgek saga banon raḵ raḵ huk sën ham vong lo.

19 Om ham gwërin ham nom vu Anutu in Anutu dahun ham ngaa nipaya pin na, lob mēm Mehöböp rēḵ gevong beham nimin semē semē jak.

20 Lob rēḵ gevong Yesu nom vu ham. Mehö saga sën Anutu ggooin raḵ in bē geḵo hil nah lo.

21 Log gwëbeng nedo yaḵek menegin buk sën Anutu bē gevong ngaa pin natu mewis lo. Nebē sën nēr wirek verup alam-denenēr-gāgek-rangahsën vabuung lo avij lo.

22 Moses nēr nebē, ‘Ham Mehöböp rēḵ gooin ham arimin ti begetung yi natu ham mehö-nanēr-gāgek-rangahsën ti nabē sa. Om ham gwebē nengamin vu gāgek sën rēḵ nanēr vu ham lo.

23 Gaḵ nabē mehöti su gengo mehö-nenēr-gāgek-rangahsën saga aye rē, og Anutu rēḵ gevong bemala nama, gesu rēḵ medo mala-tumsën geving yi alam rē.’

24 Log alam-denenēr-gāgek-rangahsën pin yik denenēr gāgek nebē saga. Samuel losho alam sën deneverup ggökin

yi medenenĕr gagek rangah lo, sir pin denenĕr gagek raḅ buk sĕnĕ.

²⁵ Lob gwĕbeng ham loḅ yah alam-denenĕr-gagek-rangahsĕn bej, begagek sĕn Anutu losho hil kenud lo dejoo venuh wirek lo anon raḅ vu ham, in nĕr vu Abraham bĕ, 'Hong mewis ti rĕḅ natu mehō semusemu bedoḅ vu alam pin vu dob.'

²⁶ Yōnon, Anutu kwa vo hil alam Yuda mugin, lob ggooin nalu Yesu raḅ bevong yam in bĕ gevong semusemu vu hil. Log semusemu sĕnĕ nebĕ hil pin ti ti ngo gevuu hil nipaya na baḡĕrin hil nom vu yi."

4

Detung Pita Luho Jon Ya Karabus

¹ Pita luho Jon nahĕn denenĕr gagek vu alam, log alam-deneko-seriveng losho mehō sĕn nĕgin alam loḅ dub-vabuung-bōp lo, galam Sadukai* lo, bedeverup.

² Ahĕj sengĕn vu luho in luho denenĕr gagek rangah vu alam bĕ Yesu kedi raḅ yah vu bedub.

³ Lob dejom luho ahon medetung luho ya denedo karabus in sehuk luḅ, gemĕm bĕ monbuk lom degevong gagek vu luho.

⁴ Rĕḅ mu alam ngahisekĕ sĕn denḡo luho hir gagek lo devong ving, bederevuh yam ving alam muginsĕn besir 5,000 raḅ.

Devong Gagek Vu Pita Lu Jon Raḅ Alam Ggev Malaj

⁵ Heng to lob alam Yuda hir ggev losho alam teta, galam-horek-yi, desupin sir vu Yerusalem.

⁶ Alam-deneko-seriveng hir ggev bōp Anas, geKayapas luho mehōti arĕ nebĕ Jon, gAleksander, gAnas yi alam pin medesupin sir.

⁷ Log devarah Pita luho Jon ya denare malaj gedeloḅ tepĕḅ in luho bĕ, "Melu vong ngaa sagi raḅ re niwĕĕk-a? Ma re vong meluu yam-a?"

⁸ Lob Anon Vabuung loḅ yam ggĕrin Pita ayo lom nĕr vu sir bĕ, "Ham ggev los alam teta vu Israel!

⁹ Gwĕbeng ham maḅ bĕ doḅ tepĕḅ in aluu in ngaa nivesa sĕn alu hevong vu mehō vaha nipaya-ĕ. Maḅ ham bĕ jaḅ mehō sĕn nivesa raḅ agi degwa ni?

¹⁰ Nabĕ nebĕ saga, og mĕm alu hevongin bĕ ham jaḅ ni balam Israel pin dejaḅ ni geving nabĕ: Yesu Kerisi Nasaret niwĕĕk vong mehō sagi benivesa raḅ los dahis begwĕbeng nare ham malamin. Ham sis mehō saga bediik raḅ kelepeko*, rĕḅ Anutu nĕr bekedi raḅ yah ggĕp bedub.

¹¹ Yōnon!

'Ham alam sĕn denelev beggang lo nimin lĕlin gelōng ti sĕnĕ.

Rëk mu netu gelöng niwëek beggang nyëketu yi.'

Og gelöng saga yik Yesu.

¹² Su mehö ngwë yoh vu bë doḵ vu hil rë. In vu dob pin og Anutu su tato arë agga ngwë vu hil bë rëḵ geḵo hil nah vu yi rë."

¹³ Dengo bë Pita luho Jon denër rangah niwëek, lob deranga nemaj in derak ni bë luho su deluḵ dub rë, gaḵ luho alam meris mu. Lob kwaj ya ngahi, rëḵ derak ni bë wirek luho deneya ving Yesu.

¹⁴ Log mehö sënë nare ving luho gedelë bë navi nivesa rak yönon, lob su deyoh vu bë denanër gägek ti doḵ nah vu luho rë.

¹⁵ Lob alam ggev denër vu lööho bë lööho degeto dena doḵ rë.

Lob lööho to deya, log mëm yö yah desap sir rak medenër bë,

¹⁶ "Rëḵ hil gevong va vu mehö luu saga? Luho devong ngaa böp sënë balam vu Yerusalem pin derak ni, om hil su ayoh vu bë rëḵ abun gägek saga rë.

¹⁷ Gaḵ gägek saga rëḵ na menoh vu alam pin, om hil nanërin luho niwëek nabë luho su dena denanër gägek jaḵ Yesu arë saga vu mehö la gökin."

¹⁸ Lob detahi luho yom bemëm denër vu luho bë luho su na denanër gägek jaḵ Yesu arë, beluho su detahu gägek sënë vu alam.

¹⁹ Rëḵ Pita luho Jon denër yah vu sir bë, "Nabë alu gevuu Mehöböḵ yi gägek sënë na galu sepa doḵ ham gägek, og maḵ Anutu rëḵ gelë aluu nivesa? Ham ngo kwamin bo saga rë.

²⁰ Alu su ayoh vu bë rëḵ ayemin nama rë. Gaḵ alu rëḵ nanër gägek rangah jaḵ ngaa pin sën alu halë los hango lo!"

²¹ Lob ggev lo devong gägek rak luho niwëek ggökin, log mëm delëëin luho beluho deya. Alam ggev deggöneng in alam, in sir pin denëḵo Anutu arë rak in ngaa sën luho devong agi, lob su kwaj ḵo aggata ti in bë debo vanë vu luho rë.

²² Gemehö sën luho devong ngaa böp rak yi benivesa rak lo, yi ta mehödahis luu gekesuu meya.

Kerisi Yi Alam Dejom Rak Bë Anutu Bo Niwëek Vu Sir Medenanër Gägek Rangah

²³ Devong luho ya, lob luho deyah medeya vu hir alam bedenër alam-denëḵo-seriveng hir ggev los alam teta hir gägek pin vu sir.

²⁴ Dengo ggovek, log sir pin ayoj timu gedejom rak vu Anutu bë, "O Mehöböḵ, ngo getung dob los yaḵek los loo bengaa pin sën denedo loḵ lo.

²⁵ Wirek hong Anon Vabuung vong gägek ti verup loḵ hong hur Davit avi, sën he ḵenumin lo, nebë:

'Nebë va sën alam-yu-ngwë ahëj sengën pangсэн rot,
gemehönon la medo denevengwëng yah nenga meris mu-
e?

26 Alam-los-bengöj vu dob sënë pin kedi dero sir in degevang
begö,

log alam böp pin desupin sir medevengwëng rak begö
in bë dedahun Mehöböp luho Mehö sën ggöoin rak in bë
geko hil nah lo na.'

27 Yönon rot, Herot* luho Pontius Pilatus ving alam-yu-ngwë,
galam Israel, bedevengwëng yah nenga nebë saga ggëp nyëg
böp Yerusalem in bë dedahun hong hur vabuung Yesu na.
Mehö sën wirek gehöoin yi rak lo.

28 Dejoo gägek revuh ti nebë saga in bë degevang ngaa sën
wirek geduu gägek ahon niwëek bë rëk anon jak lo.

29 Om Mehöböp, ngo kwam bo gägek maggin pin sën bë
degevang-ë rë megedok vu hong hur he, log gwevang niwëek
vu he in he nanër hong gägek rangah, gehe su agöneng.

30 Gebër nemam niwëek jak begwevang alam niraksën ni-
jvesa jak, log gwevang ngaa böp los huk aggagga jak hong hur
vabuung Yesu arë."

31 Nahën denejom rak nebë sënë, log beggang sën desupin
sir lok lo ggee böpata gAnon Vabuung yam ggërin ayoj, lob
mëm denenër Anutu yi gägek niwëek ata gesu deneggöneng
rë.

Kerisi-yi-alam Ayoj Timu

32 Alam sën ayoj neya timu vu Yesu lo ahëj los ayoj neya
timu vu sir vewen vewen ving. Su mehöti lë yi ngaa ti benër
bë, "Sagik sa ngaa!" rë, gak hir ngaa pin saga sën tu sir pin hir
ngaa.

33 Lob sinarë nyëdahis lo denenër gägek rangah bë Mehöböp
Yesu kedi rak ggökin, lob hir gägek saga los niwëek balam pin
deneko arëj rak.

34 Sir ti su rak vu in nos los ngaa ti rë, in sir sën deyoh vu
dob los beggang lo pin denevo vu alam vahi medeneko monë
rak. Deneko monë rak,

35 lob devo vu sinarë nyëdahis lo medenegin, lok mëm sinarë
denevo ggelek alam sën denerak vu in ngaa lo.

36 Mehöti nedo, arë nebë Yosep, lob sinarë denër ggev ngwë
rak yi nebë Barnabas. Arë sënë degwa nebë mehö nelev
horek in alam. Yi Levi* ti, geyi vu dob Kupros.

37 Lob yi dob len ti neggëp Yerusalem, lob vong bemehöti
bago, lob ko monë saga beya mevo vu sinarë lo.

¹ Log mehō ngwē nedo arē nebē Ananias, gevenē arē nebē Sapira. Lob Ananias vong yi dob len ti bemehō la debago.

² Rēk luho venē devengwēng loḵ ti, lom devun monē saga vewen betu luho yō hir ngaa. Log Ananias ḵo vewen beya mevo vu alam sinarē genēr bē monē sēn lo yīḵ pin sēnē.

³ Loḵ Pita nēr vu yi bē, “Ananias, Satan nare loḵ ayom begevun dob sagi yi monē vahi gegetetuhin Anon Vabuung.

⁴ Wirek sēn su debago dob rē lo, og yīḵ ngo hong ngaa! Log debago om maḵ monē saga netu hong ngaa in bē gwegin megwevong noh vu kwam. Ma re nēr vu hong bē gwevong paya nabē sēnē? Su gelah monē sēnē vewen vun in mehōnon mu rē, gaḵ gelah vun in Anutu!”

⁵ Ananias ngo gagek sagi, lob diik pevis beto neggēp, lob alam sēn vare denelē lo deggōneng bōpata rot.

⁶ Lob alam maḡēm kedi debom loḵ tob beya delev.

⁷ Ggovek gehes mala löö ggovek ya, log Ananias venē verup yam beggang ayo, lob su raḵ ngaa sēn tōḵ vu regga lo ni rē.

⁸ Lom Pita loḵ tepēḵ vu yi bē, “Maḵ yīḵ melu ḵo monē yoh vu sēn raḵ dob saga ma ma?”

Loḵ avēh nēr yah bē, “Ēē-ē! Yoh vu! Alu haḵo nebē saga!”

⁹ Rēk Pita nēr bē, “Melu reggam joo gagek revuh ti gemelu bē seggi Mehōbōp yi Anon Vabuung-a? Om gwengō! Alam sēn delev reggam lo yom denare loḵ veluung avi, om rēḵ debaḵu hong geving bena dedev!”

¹⁰ Lob pevis bavēh saga diik beto neggēp loḵ Pita vaha, lob alam maḡēm deloḵ yam beggang ayo medelē bē avēh diik meneggēp, lom devaḵu beya delev ving regga.

¹¹ Lom Kerisi-yi-alam pin ving alam pin sēn denḡo gagek agi deggōneng bōpata rot.

Nḡaa Bōp Aggagga Verup

¹² Lob sinarē nyēdahis devong ngaa bōp aggagga raḵ alam vahi besir pin denelē, lob mēm alam sēn denesepa loḵ Yesu lo pin ayoj timu gedenesupin sir loḵ dub-vabuung-bōp nengagelusēn sēn denenēr bē Solomon yiyi lo.

¹³ Lob alam vu Yerusalem pin deḵo arēj raḵ, rēḵ deggōneng gesu desupin sir ya ving sir rē.

¹⁴ Rēḵ alam maluh los avēh ngahiseḵē ayoj ya timu vu Mehōbōp bederevuh yam ving yi alam, bedetu yu bōpata raḵ.

¹⁵ Lob tum denevaḵu alam nijraḵsēn meyam debē neggēp loḵ ḵanyē los bēk loḵ aggata, lob denebē sir ti ti ya ya in bē Pita geto mena, og hes gelu ḵenu na mejaḵ sir.

¹⁶ Galam vu nyēḡ pin sēn denedo dus vu Yerusalem lo denesupin sir yam. Denēḵo alam nijraḵsēn ving alam sēn memō nipaya gwang ya sir lo, lob alam saga pin nijvesa raḵ yah ggōkin.

Angër Kò Sinarë Lo Vër In K̄arabus

17 Nebë saga lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp losho yi alam Sadukai* pin denelë Yesu yi alam paya,

18 om dejoo gägek lob kedi dejom sinarë nyëdahis lo ahon bedetung sir luḱ ya k̄arabus.

19 Rëḱ Mehöböp yi angër yam tahinin reping in sir buk vuheng, log ḱo sir to meyah dobnë genër bë,

20 “Ham na bare dub-vabuung-böp ḱatum ayo beham tateḱin gägek vu alam pin nabë degevang nabë sënë in denatu mewis medemedo malaj-tumsën.”

21 Dengo gägek saga, log monbuk anon lob deyah dub-vabuung-böp bedetateḱin gägek vu alam. Getum alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp losho yi alam ya medo dene-supin kaunsor pin yam. Log denër gägek ya begganḡ k̄arabus bë degeḱo sinarë nam.

22 Lob hir hur deloḱ ya begganḡ k̄arabus, rëḱ sinarë su denedo rë.

23 Lob yah denër vu sir bë, “He halë begganḡ k̄arabus yi reping rëḱ desis loḱ beniwëëḱ gahëvavu denare medenegin. Lob he tahinin, rëḱ he su atöḱ raḱ mehöti genedo begganḡ ayo rë.”

24 Lob hir ggev sën negin alam loḱ dub-vabuung-böp lo losho alam-deneḱo-seriveng hir ggev dengo gägek saga, lob kwaj ya ngahiseḱë bedenesero degwa.

25 Loḱ mehöti ya verup vu sir benër bë, “Alam sën ham tung sir ya k̄arabus lo denare dub-vabuung-böp ḱatum ayo medenetateḱin gägek vu alam.”

26 Lob hir ggev sën negin alam loḱ dub-vabuung-böp lo, losho ahëvavu la, ya deḱo sir. Rëḱ su desis sir gederot rë gema. In deneggöneng in alam bë rëḱ detengwa sir jaḱ gelöng.

Sinarë Su Deneggöneng In Kaunsor Rë, Gedenenër Gägek Rangah

27 Deḱo sir yam medevarah sir nare vuheng loḱ kaunsor lo malaj, galam-deneḱo-seriveng hir ggev böp nër vu sir bë,

28 “He nër niwëëḱ ata vu ham bë ham su na nanër bengö saga rangah vu alam, rëḱ ham nevonḡ in va? Ham nenër gägek saga ya meyoh vu Yerusalem pin beham vongin bë gwëḱo gägek jaḱ nom he nabë he sis mehö saga mediik!”

29 Rëḱ Pita losho sinarë saga denër yah vu sir bë, “He bë sepa doḱ Anutu yi gägek namugin, gemehönon hir gägek gëp tamusën!

30 Ham vonḡ paya vu Yesu beham sis yi raḱ ḱelepeḱo*, rëḱ hil ḱenud hir Anutu nër mekedi raḱ yah.

³¹ Anutu ƙo yi raƙ yah vavunē betung yi nedo nema vesa. Lob tu ala in geko hil nah vu Anutu, gevongin gērin hil Israel ayod gekevoh hil ngaa nipaya na.

³² He halē ngaa pin saga, om sēn he nanēr rangah gAnon Vabuung sēn Anutu vong vu alam sēn nengaj yes vu yi gāgek lo tateƙin gāgek sagi ving.”

Gamaliel Nēr Bē Alam Kaunsor Denahubin Sinarē

³³ Kaunsor lo dengo yi gāgek saga lob ahēj sengēn pangsen rot gedevongin bē dengis sinarē pin saga medenadiik.

³⁴ Rēƙ kaunsor ti arē nebē Gamaliel kedi nare. Yi Parisai* ti, geyi tatovaha horek yi los bengō. Alam pin ahēj neving yi rot los deneko yi raƙ. Lob kedi menēr vu sir bē degevong sinarē geto dena dobnē teka rē, lob to deya.

³⁵ Log nēr vu kaunsor pin bē, “Ham alam Israel! Bē ham gwevong ngaa ti vu alam sēnē, og maƙ ham ngo kwamin bo nivesa rē.

³⁶ Ham raƙ ni bē wirek mehōti arē nebē Tiudas kedi benēr bē, ‘Sa, sa mehō los nig wēēk bōpata!’ Lob alam raƙ neggēp alam mehōdahis ti (400) yah detamuin yi. Rēƙ desis yi bediik, log alam sēn denetamuin yi lo deveya beya depalēt loƙ geyi huk vēs bemala maya verōƙ yi.

³⁷ Log tum buk sēn kiap bōp nekevu mehōnon arēj lo lob Yudas vu Galilea kedi raƙ beƙo alam vahi yah detamuin yi. Rēƙ desis yi ving bediik, log alam pin sēn denetamuin yi lo deketēƙin sir bemaya.

³⁸ Om sēn sa bē nanēr vu ham nabē ham gōneng in alam saga, geham naƙōōƙ gedemedo rē. Nabē yō denevong huk yoh vu mehōnon kwaj, og rēƙ noh paya bebēs.

³⁹ Gaƙ nabē degwa neggēp vu Anutu yōnon, og ham su yoh vu bē rēƙ kwepē sir rē, om ham gwegin ham in ham su ngis begō vu Anutu!”

Sinarē Kwaj Vesa In Devong Nimumsēn Vu Sir In Yesu Arē

⁴⁰ Lob devong ving Gamaliel yi gāgek saga, gedetahi sinarē pin loƙ yah bedeveek sir, log denēr niwēēk vu sir bē su denanēr Yesu bengō rangah log delēēin sir medeya.

⁴¹ Lob mēm devuu kaunsor ya geto deyah dobnē, lob kwaj vesa rot in Anutu ƙo sir raƙ belē sir bē deyoh vu bē alam degevong benij namum in Yesu arē.

⁴² Lob medo denetateƙin gāgek rangah loƙ dub-vabuung-bōp gelōƙ beggāng la yoh vu buk pin. Beyō medo denenēr Yesu Kerisi bengō rangah gaƙ su denevuu rē.

6

Deggooin Alam Nemadvahi-bevidek-luu Raƙ In Dedoƙ Vu Sinarē Lo

¹ Nahub geYesu yi hur ngahisekë raḵ, lob sir vahi sën denevengwëṅ Grik ayej lo ahëj sengën vu vahi sën denevengwëṅ alam Yuda ayej* lo. Ahëj sengën raḵ degwa nebë sënë: Alam sën denevengwëṅ Grik ayej lo denenër bē, “Ham nevo nos ggelek alam yoh vu buk pin log ham su nevo vu he hōmin avëh alov lo rē.”

² Lob hurmaluh nemadluho-bevidek-luu muḡinsën desupin Yesu yi hur lo pin yam medenër vu sir bē, “Bē he gevuu Anutu yi gagek na gehe bo nos gelek, og su yoh vu rē!

³ Arig lo! Ham ngo gooin ham alam nemadvahi-bevidek-luu jaḵ rē. Sir sën alam nijvesa gAnon Vabuung nedo loḵ sir niwëëk lo, gesir sën los kwaj lo. Lob mēm hil gevong medegeḡin huk sagi.

⁴ Gaḵ heḵ ngo rëḵ medo in najom jaḵ noh vu buk pin los tateḡin Anutu yi gagek mu.”

⁵ Alam pin ahëj ving gagek saga, lob deggooin Stepan, sën mehō yō nevonḡ ving niwëëk ata gAnon Vabuung nedo niwëëk ving yi lo. Log deggooin Pilip luho Prokorus ga, Nikanor luho Timon, geParmenas, geNikolas vu Antiok. Wirek yi alam-yu-ngwë ti rëḵ ggërin yi beloḵ ya metu alam Yuda ti.

⁶ Devarah alam saga loḵ sinarë malaj, log dejom raḵ gedebë nemaj raḵ sir.

⁷ Log Anutu yi gagek ya meyoh vu nyëḡ pin, balam ngahisekë detu Yesu yi hur vu Yerusalem. Galam-deneḵo-seriveng vahi ayoj neya timu vu yi ving.

Alam Yuda Devong Gagek Vu Stepan

⁸ Anutu vonḡ semusemu los niwëëk böpata vu Stepan, lob nevonḡ ngaa böp aggagga balam denelë.

⁹ Rëḵ alam vahi kedi desis begō raḵ gagek yah vu Stepan. Alam sagi vu Kurene los Aleksandria, gedenenër hir dub-supinsën-yi saga nebë alam sën devo sir vër in mehō ngwë nemaj ggovek lo hir hir. Gesir vahi vu Kilisia los Asia* ving.

¹⁰ Rëḵ su deyoh vu bē dekeyëh Stepan yi gagek rē, in Anon Vabuung yō vo kwa nivesa vu yi.

¹¹ Lom devo monë vu mehō la in bē denanër gagek kuungsën jaḵ Stepan nabë, “He hango bē nenër gagek pelësën raḵ Moses lu Anutu!”

¹² Alam saga devong balam teta los alam-horek-yi galam pin ahëj sengën vu raḵ saga, lob mēm sir yō depesong medejom Stepan ahon bedëḵo ya nare kaunsor mala.

* **6:1:** Vu nyë dahis og alam Yuda denevengwëṅ Hibru ayej lob Anutu yi kaḡiya muḡeng neggëp loḵ Hibru ayej. Rëḵ verup loḵ Yesu yi buk og ayej Hibru sënë pekwë yi bedenener arë nebë Aram. Aram og dus vu Hibru ayej rëḵ yōohu teka.

¹³ Log devarah mehö la in bë denanër gägek kuungsën jak yi lom denër bë, “Mehö saga nenër gägek nipaya raḵ dub-vabuung-böp sënë, gerak Moses yi horek.

¹⁴ He hango mehö saga nër bë, ‘Yesu Nasaret saga rëḵ kevoh dub-vabuung-böp sënë gepekwë gägek wirek hen sën Moses vong vu hil lo benatu agga ngwë jak.’ ”

¹⁵ Lob kaunsor pin detung malaj raḵ Stepan niwëek ata, lom delë mala niḵapiik raḵ nebë angër ti.

7

Stepan Tateḵin Gägek Vu Kaunsor Lo

¹ Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp loḵ tepëḵ bë, “Gägek sagi yönon-a?”

Lob Stepan nër yah bë,

² “O arig lo, amaḡ lo! Ham gwengo rë! Wirek hil dobahë Abraham nahën nedo Mesopotamia gesu ya Haran rë, lob vu buk saga niwëek ala Anutu töḵ vu yi.

³ Lom nër vu yi bë, ‘Gwevuu hong dob los hong alam na gegena nyëḡ len ti sën sëḵ tato vu hong.’

⁴ Lob Abraham vuu Kaldia hir dob geya nedo Haran. Denedo saga bama diḵ ggovek, loḵ mëm Anutu vong yi yam nedo nyëḡ sën gwëbeng hil nado loḵ agi.

⁵ Rëḵ Anutu su vo dob sënë len mahen teka vu Abraham in bë yö gegin menatu yi ngaa niröp rë, gema. Rëḵ Anutu nër bë tamusën og rëḵ bo dob sagi vu yi benajom ahon, in natu yi mewis lo pin hir dob geving. Rëḵ mu, loḵ buk sën Anutu nër gägek vu yi agi, og Abraham nalu ma.

⁶ Log Anutu nër ving bë, ‘Hong mewis rëḵ na demedo alam-yu-ngwë hir dob. Lob rëḵ denatu alam-yu-ngwë saga hir hur bededeginengin sir jak huk ḵarabus noh vu ta jak gëp alam mehödahis ti (400).

⁷ Rëḵ mu tamusën, og sëḵ gevong nyëvewen vu alam-yu-ngwë saga sën rëḵ dedeginengin hong mewis raḵ maggin böp lo. Loḵ mëm rëḵ degevuu nyëḡ sagi na, gedenam denajom jak vu sa gëp sagi.’

⁸ Lob Anutu joo gägek vu Abraham bë gerah* nalu maluh lo navij. Lob nahub rë loḵ Abraham ḵo nalu Isaak, lob neggëp rot beyah verup loḵ buk sën netu nemadvahi-bevidek-löö sën ata ḵo yi lo, lob ama rah* navi. Log Isaak vong nebë sënë vu nalu Yakop ving, geYakop vong vu hil degwa nemadluho-bevidek-luu nebë saga ving.

⁹ Rëḵ hil degwa lo saga denelë arij Yosep paya, lom devo yi vu alam-yu-ngwë bedebago yi. Bedeḵo medeya Ejep betu Ejep ti yi ngaa meris. Rëḵ Anutu nedo ving yi,

10 melok vu yi, beko yi vër vu ngaa nipaya pin sën deginengin yi lo. Vong semusemu los kwa böpata vu yi lok Ejep hir mehö-los-bengö Parao mala belë. Lob tum Parao tung yi tu ggev yusekë vu Ejep benengin Parao yi beggang lu ngaa pin.

11 Lob nahub rëk meyip böpata neggëp dob Ejep los Kanaan pin, lob maggin böpata tök vu sir, behil kenud lo su deyoh vu bë denatök vu nos rë.

12 Rëk Yakop ngo bë nos nedo Ejep, lob vong hil kenud lo deya nos beron muginsën.

13 Ggovek ya lok sirek deyah netu beron luu, lob mëm Yosep nër yi rangah vu ari lo bë, 'Ham arimin sa Yosep.' Lob mëm Parao rak ni bë Yosep yi alam sir.

14 Lob Yosep vong gagek yah in ama Yakop losho yi alam pin bedeyam vu yi. Sir yoh vu dahis löö benemadluho menemadvahi (75).

15 Lob Yakop luk meya nedo Ejep bediik, log hil kenud lo denedo bedediik ving.

16 Lob deko navij yom Sekem beyah debë lok waak sën wirek Abraham bago vu alam Hamor rak monë betu yi waak bedub lo.

17 Lom buk sën bë Anutu gevong ngaa sën wirek nër vu Abraham bë rëk gevong lo neggovek in bë natök nam rangah, lob alam Israel deveröng bedeggërin nyëg Ejep.

18 Beggovek, lok Ejep hir mehö-los-bengö mewis ti verup, lob su rak Yosep yi huk nivesa sën nevong lo ni rë.

19 Om sën nevong rii rak hil alam, genevong huk qarabus vu hil kenud lo. Geniwëek rot bë dejuuk naluj maluh nikök lo na demedo dobnë medenadiik.

20 Lok nahub rë, lok Moses ata ko yi lok buk saga. Lob Anutu ro hurmahen saga nivesa bemalangeri rot. Lob ata lu ama degin yi lok beggang ayo yoh vu kwev löö.

21 Lok mëm ya debë yi lok bël nenga, lok tum Parao nalu avëh ko yi ya menegin nebë sën yö nalu.

22 Lob Moses luk dub ving Ejep hurmahen bedenetahu yi lok alam Ejep hir gagek los kwa pin, lom tum netu mehö los kwa-sevërsin-sën-yi genevong huk los niwëek ving.

23 Ggovek geMoses yi ta tu mehödahis luu rak, lob kwa vo bë na gelë yi alam Israel.

24 Lom tök rak Ejep ti genevasap Israel ti, lob lok vu Israel ti sagi bevong nyëvewen lok yah nipaya saga vu besis Ejep ti saga mediik.

25 Moses kuung bë rëk yi alam kwaj bo yi nabë Anutu vong yi yam in bë dok vu sir. Rëk ma gesu kwaj nevo nebë saga rë.

26 Loḵ heng to lob Moses yah verup betōḵ vu Israel luu geluho denesis sir. Lob vongin bē gevong beluho ayoj nakul gebegō gēp, om nēr bē, ‘Alam-a! Melu arimin ham lo! Rēḵ nebē va sēn melu nevong paya vu ham-ē?’

27 Rēḵ mehō sēn vong paya vu ari lo ruuk Moses yah genēr bē, ‘Re nēr vu hong bē genatu he ggev los mehō sēn gebo nyēvewen vu he?’

28 Maḵ bē gengis sa nabē sēn gesis Ejep ti bediik veseveng lo?’

29 Nēr bē saga lob Moses ggōneng beveya meya pevis. Beya nedo alam Median hir nyēg. Lob mēm rēḵ ḵo nalu maluh luu vu sago.

30 Log ta mehōdahis luu ggovek ya, loḵ mēm angēr ti tato yi vu yi neggēp nyēg-yumeris dus vu ḵedu Sinai. Angēr los nengwah daggen loḵ nare kele teka niggin ggin.

31 Lob Moses lē lob kwa ya ngahiseḵē in ngaa sēn tōḵ vu yi. Lob ya dus in bē gelē nivesa, lob Mehōbōp aye nēr bē,

32 ‘Sa Anutu sēn ḵenum lo hir Anutu sa. Sa Abraham luho Isaak geYakop hir Anutu sa.’ Lob Moses lēḵ beggōneng bē su gelē.

33 Lob Anutu nēr vu yi bē, ‘Genakah suu vēr in vaham. In nyēg sēn genare loḵ aga og nyēg vabuung.

34 Sa halē huk nipaya los maggin pin sēn dedeginengin rak sa alam vu Ejep, lob gwēbeng seluḵ yam in bē sa kevelekin sir los gaḵo sir vēr vu ngaa maggin. Om kwedi jaḵ! Sa bē gevong hong megenah Ejep.’

35 Yiḵ Moses saga sēn wirek deruu demij vu yi gedenēr bē, ‘Re tung hong bē genatu ggev bōp los mehō sēn gebo nyēvewen vu he?’ lo. Rēḵ Anutu vong yi yah in bē natu hir ggev los kevelekin sir vēr, om sēn vong bangēr sēnē tōḵ vu yi loḵ kele mahen teka sēn lo in bē bo niwēēk vu yi.

36 Log yiḵ Moses saga sēn vong ngaa bōp aggagga vu sir vu Ejep, loḵ ḵo sir vēr beli sir beya deyoh Loo-ḵōḵ vuheng meya deḵo loḵ nyēg-yumeris yoh vu ta mehōdahis luu.

37 Log yiḵ Moses saga sēn nēr vu alam Israel bē, ‘Anutu rēḵ gevong ham ti natu mehō-nanēr-gāḵek-rangahsēn nabē sa.’

38 Log desupin sir ggēp nyēg-yumeris, lob yiḵ Moses saga sēn ya nedo ḵedu Sinai ving angēr bevengwēng ving yi lo. Log Moses nedo ving hil ḵenud lo, lob ḵo Anutu yi gāḵek mala-tumsēn-yi bevong vu hil,

39 rēḵ hil ḵenud lo nij lēlin yi gedekeyēh aye bederuuk yi gekwaj vo bē denah Ejep.

40 Lom denēr vu Aaron bē, ‘Gesemu he anutu la in degeli he na. In Moses sēn ḵo he vu Ejep meyam lo maḵ ya tena? He dugin!’

41 Lom mēm desemu burmakau nalu maluh ti kenu rak goor betu anutu-kuungsën gedenetung seriveng vu. Log ahëj nivesa in ngaa sën yō desemu rak nemaj agi.

42 Rëk Anutu ruu demi vu sir in denejom rak los ayej lok hes los kwev gebetuheng pin sën denedo yagek babu lo, yoh vu sën alam-denenër-gägek-rangahsën dekevu meneggëp lok Anutu-yi-kaþiya lo bē:

‘Ham alam Israel, wirek ham nedo ta mehōdahis luu vu nyëg-yumeris,

lom ham sis burmakau los sipsip beham vesi netu seriveng.

Maḡ saga ham vong vu sa? Ma!

43 Ham vaḡu anutu-kuungsën Molok yi dub sël ving anutu-kuungsën Rompa yi betuheng kenu.

Ham semu ngaa kenu pin saga in bē ham najom jaḡ vu los gweko arëj jaḡ,

om sëḡ gevong nyëvewen vu ham,

besëḡ gevong beham kwesuu nyëg böp Babulon* mena medo karabus vu nyëg adingnë.’

44 Wirek hil kenud denedo nyëg-yumeris, lob hir dub sël nedo. Saga sën Anutu yi dub sël getato bē nedo ving sir, lob desemu yoh vu sën Anutu nër tato vu Moses bē gevong lo.

45 Ggovek lok hil kenud lo deyam ving Yosua in bē degeko alam-yu-ngwë hir dob, lob Anutu lok vu sir bekevoh alam saga in sir. Vu buk saga deko dub sël sën amaj vo vu sir lo sepa, beyam detung nedo rot beberup lok Davit yi buk.

46 Lok mēm Anutu nelë Davit nivesa, lom Davit jom rak vu bē rëḡ dev dub ti vu Yakop yi Anutu.

47 Rëḡ ma geneggëp rot bemëm nalu Solomon rëḡ lev.

48 Rëḡ mu Mehō-gayeheng Anutu su nedo lok dub sën mehōnon denelev rak yō nemaj lo rë. In mehō nenër-gägek-rangahsën nër bē:

49 ‘Mehōböþ nër bē sënë:

‘Yagek netu sa sëa sën sa nado rak,

gedob saga netu ngadoheng sën sa nehebë vahag rak lo.

Om re yoh vu bē dev dub ti vu sa in bē sa sewah dok-a?

50 Ma ham kuung bē sa nemag su tung ngaa pin sënë rë?’

51 Ham alam ayomin niwëëk. Geham ayomin los nengamin dahis. Ham neruuk Anon Vabuung yoh vu buk pin nebë sën ham kenumin lo deneruuk wirek lo.

52 Mehō-nenër-gägek-rangahsën ti tena sën ham kenumin lo su denevong paya vu yi rë? Ma! Desis alam sën denenër gägek rangah bē mehō yohvu Yesu rëḡ nam lo bedediik. Lob yi saga yam, rëḡ ham tato yi vu alam-begö-yi medesis yi bediik.

53 Angër denevo Anutu yi horek vu ham rëk ham su nesepa loḵ rë.”

Detengwa Stepan Raḵ Gelöng Mediik

54 Dengo gagek sagi, lob gagek sagi gelu ayoj rot. Lom denekö nyëj, gahëj sengën böpata rot vu Stepan.

55 Rëk Anon Vabuung ggërin Stepan ayo, lob varah mala rak yagek niwëek ata benelë Anutu niḵapiik, log lë bë Yesu nare Anutu nema vesa.

56 Lob tahi bë, “Om ham gwengo rë! Sa halë bë yagek tateḵin yi, log Mehönon Nalu nare loḵ Anutu nema vesa!”

57 Lob dereseeh rur raḵ gedemir nengaj, log sir pin kedi deserög meya dejom Stepan ahon,

58 gederot yi medeko medeya Yerusalem katum degwa dobnë, log mëm detengwa yi raḵ gelöng bediik. Lob alam sën denër gagek kuungsën raḵ yi lo dekah hir tob mugin bedetung menedo loḵ mehö magëm ti arë nebë Saulus vaha benedo neḵin,

59 log mëm ya detengwa Stepan raḵ gelöng. Nahën denesis yi raḵ gelöng, log pevis mejom raḵ bë, “Mehöböp Yesu! Gweko sanög nöḵ vu hong!”

60 Lom tung lus luḵ getahi bë, “Mehöböp, su gebo doḵ nah hir ngaa nipaya sënë!” Log diik ya.

8

Saulus Nevong Paya Vu Kerisi-yi-alam

1 Saulus vo gadu loḵ sir in desis Stepan mediik. Lob vu buk saga alam dekedu in bë debo maggin böpata rot vu Kerisi-yi-alam vu Yerusalem medebasap sir. Lob Kerisi-yi-alam pin deveya medeketëḵin sir medeya distrik Yudea lu distrik Samaria gesinarë nyëdahis mu yö nahën denedo nyëg böp Yerusalem.

2 Galam vahi sën denesepa loḵ Anutu yi gagek medenero lo, sën mëm delev Stepan gedesu böpata rot in yi.

3 Log Saulus mala nesepa bë kevoh Yesu yi alam benama na verök yi, lob nesepa loḵ beggang pin benelok ya beneko maluh gavëh ving, benedadii sir ya karabus.

Denër Bengö Nivesa Vu Samaria

4 Lob Kerisi-yi-alam sën deveya medeya jeggin jeggin lo deneko loḵ rot beya denenër Bengö Nivesa yoh vu nyëg.

5 Pilip luḵ meya nyëg böp ti vu distrik Samaria, lob nër Kerisi vu sir.

6 Alam ngahisekë dengo yi gagek los delë ngaa böp sën nevong lo, lom debë nengaj vu yi pangsen.

⁷ In denelë gememö nipaya sën negwang ya alam ngahisekë ayoj lo dengeek geto deya in sir. Log alam ngahisekë sekëj neselöngin, gevahaj nipaya, og nijvesa nerak.

⁸ Lom mëm alam ayoj tee yi rot vu nyëg saga.

⁹ Lob mehöti arë nebë Simon nedo saga, beyi mehö nerob alam los nevonö yesek lu ngaa aggagga, menevonö balam Samaria* kwaj neya ngahi in yi gedenër bë yi mehö böp ti.

¹⁰ Lob alam ggev los alam meris pin nijwëek bë degengo yi gagek, lob denenër bë, “Mehö saga ço Anutu niwëek böpata yönon!”

¹¹ Nijwëek in bë degengo yi gagek in nerob alam buk ngahisekë los nevonö yesek medenelë yi ngaa böp nebë sënë, lob kwaj neya ngahisekë.

¹² Loḵ tum mëm Pilip nër Bengö Nivesa rak Anutu-yi-nyëg los nër Yesu Kerisi bengö rangah, lom maluh los avëh pin devonö ving bederipek bël.

¹³ GeSimon vonö ving nebë saga ving beripek bël, lob tum nesepa Pilip beya ving yi. Nelë ngaa böp aggagga ngahisekë sën Pilip nevonö lo, lob kwa neya ngahisekë.

¹⁴ Log tum alam sinarë sën nahën denedo Yerusalem lo denö bë alam Samaria* deḵo Anutu yi gagek rak, lom devonö Pita lu Jon deya vu sir.

¹⁵ Luho deluḵ meya deto, lom dejom rak vu Anutu in bë gevonö Anon Vabuung vu alam sën denevonö ving lo.

¹⁶ In Anon Vabuung su loḵ yam ggërin ayoj rë, geyö nahën. Gaḵ yik deripek bël rak Yesu arë mu.

¹⁷ Om luho debë nemaj rak sir, lom mëm Anon Vabuung loḵ yam ggërin ayoj.

¹⁸ Lob Simon lë bë sinarë luho debë nemaj rak sir bAnon Vabuung loḵ yam ggërin ayoj, lom ço monë ya vu luho

¹⁹ genër bë, “Melu bo niwëek saga vu sa geving, in nabë sa gebë nemag jaḵ mehöti, og Anon Vabuung doḵ nam gërin yi.”

²⁰ Rëḵ Pita nër vu yi bë, “Höm monë mala nama na veröḵ yi, behonö geving! In geḵuung bë geyoh vu bë gebago Ngaa sën Anutu vonö nyëmasën vu hil lo jaḵ monë!

²¹ Su rëḵ gedoḵ vu he in huk sënë geving rë, in Anutu lë bë ayom nipaya.

²² Om gegwërin ayom begweruu demim vu kwam nipaya saga, gegenajom jaḵ vu Mehöböp in kevoḵ hong ngaa nipaya sën neggëp loḵ ayom aga na.

²³ Sa halë bë ayom sis yi pangsen, gengaa nipaya loḵ nare ayom bejom hong ahon.”

²⁴ Lom Simon neggöneng genër yah vu luho bë, “Om maam melu ngo najom jaḵ vu Mehöböp in mëm doḵ vu sa gengaa sën melu nër lo ti su natöḵ vu sa!”

25 Lob sinarë luho saga denër Yesu rangah bedevong Mehöböp yi gägek yoh vu alam, log mëm luho deyah Yerusalem. Lob luho yah denër Bengö Nivesa rangah vu beggang-bu ngahisekë vu distrik Samaria ggëp aggata.

Pilip Nër Bengö Nivesa Rangah Vu Etiopia Ti

26 Log Mehöböp yi angër ti nër vu Pilip bë, “Kwedi gena los ahë sën aggata nevuu Yerusalem geya nehöo ayo Gasa. Aggata sën neyoh ya nyëg-yumeris lo.”

27 Lob Pilip kedi raķ meya. Loķ mehö nyëg ngwë ti vu Etiopia neyoh aggata saga meneya. Etiopia hir avëh-los-bengö Kandase yi hur böp yi, benegin yi monë los yi kupek nivesa vesa pin. Mehö sënë ya mejom raķ vu Anutu ggëp Yerusalem geyom to aggata meneyah.

28 Medo netevin mehö-nenër-gägek-rangahsën Yesaya yi kapiya raķ yi karis mejom to aggata vuheng in bë nah mena yi nyëg.

29 Lob Anon Vabuung nër vu Pilip bë, “Gena dus vu karis saga megena geving!”

30 Lob Pilip serög meya dus vu, lob ngo bë mehö saga netevin mehö-nenër-gägek-rangahsën Yesaya yi gägek, lob loķ tepëķ in yi bë, “Maķ gägek sën genër aga, maķ geraķ degwa ni ma ma?”

31 Loķ mehö saga nër yah vu Pilip bë, “Bë mehöti su tateķin vu sa rë, og sëķ jak degwa ni nabë va?” Lob nër vu Pilip bë, “Gejaķ nam vavunë balu ajaķ karis mana!”

32 Gägek sën neggëp loķ Anutu-yi-ķapiya bemehö-ë netevin lo sënë:

“Deli yi yam nebë sën deneli sipsip yam in bë dengis menadiiķ, gesu nevengwëng rë.

Nebë sën denekeping sipsip nalu niviiis, rëķ su nesu rë.

33 Devong nimumsën rot vu yi, rëķ mehöti su kedi raķ meloķ vu yi menër yi gägek mero rë gema.

Ma rëķ yi mewis tena in hil nanër rë?

In desis yi mediiķ pevis bemala ma gesu nedo dob rë.”

34 Lom avëh-los-bengö yi hur sënë nër vu Pilip bë, “Getateķin vu sa rë! Mehö-nenër-gägek-rangahsën nër gägek sagi raķ re? Yö nër raķ yi, ma nër raķ mehö ngwë?”

35 Lob Pilip tateķin Anutu yi gägek dus ti saga genër Yesu yi Bengö Nivesa degwa tato vu yi.

36 Ggovek geluho medo denetetuu aggata medeneya beya deto bël ti, lob mehö saga nër bë, “Gwelë! Bël neggëp! Yoh vu bë gejipek sa ma ma?”

37 [Loķ Pilip nër yah vu yi bë, “Bë gevong ving anon loķ ayom, og mëm!” Rëķ bë, “Sa hevong ving Yesu Kerisi bë Anutu nalu yi!”]

³⁸ Lob mēm nēr bē karis bare, log luhoho medeluk ya bēl, bemēm Pilip dagoo yi luk ya bēl.

³⁹ Log luho derak yom ronek, lob Mehöböp yi Anon Vabuung ko Pilip ya, gemehö sēnē su lē yi ggökin rē, rēk mu kwa vesa rot mesepa yi aggata beya.

⁴⁰ Gaḱ Pilip, og Anon Vabuung ko yi metök ya Asotus pevis, lob ya meyoh vu nyög böp pin menēr Bengö Nivesa rangah. Beya rot beya metök ya Sisarea.

9

Saulus Ggërin Yi Tu Kerisi Yi Mehö (Sn 22:4-16; 26:9-18)

¹ Log Saulus nahën nenēr gägek los niwëek bē gevong paya vu Mehöböp yi hur bengis sir medenadiik. Lob ya vu alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp,

² benēr vu yi bē kevu ḱapiya noh vu alam Yuda hir dub-supinsēn-yi pin sēn denedo Damaskus lo bebo vu yi. Lob ggev böp kevu gägek loḱ ḱapiya saga nebē, “Nabē Saulus sēnē natök vu maluh ma avēh la gedenesepa loḱ Yesu yi aggata, og gägek ma genaduu sir megeḱo sir nam Yerusalem.”

³ Log Saulus losho ahēvavu la deya rak beya deverup dus vu Damaskus, lob pevis bengaa ti vēr vu yagek nebē davēs beluk yam jēh rak sir.

⁴ Lob Saulus vēs betetolin beya neggēp dob, log ngo gägek ti yam vu vavunē bē, “Saulus, Saulus! Gēvo vanē vu sa in va?”

⁵ Rēk Saulus nēr yah bē, “Mehöböp, hong re?” Rēk gägek lo yom ggökin bē, “Sa Yesu sēn genevong vanē vu sa lo.

⁶ Rēk mu kwedi jaḱ megena nyög böp sagu, genahub rēk mēm mehöti rēk nanēr ngaa sēn gwevong lo tato vu hong!”

⁷ Galam sēn deneya ving Saulus lo denare rēk denelēk besu deyoh vu bē debengwēng rē. Log dengo gägek saga dedun rēk su delē bē mehöti nedo rē.

⁸ Loḱ mēm Saulus kedi nare bemala netum rēk nahën mala nepengipin rot, lom maam dejom loḱ nema bedeli yi ya nyög böp Damaskus.

⁹ Benedo buk löö, rēk mu yö nahën mala ḱenod rot, log su negga nos los nenum bēl rē.

¹⁰ Loḱ Anutu yi hur maluh ti nedo Damaskus arē nebē Ananias. Lob Mehöböp tato yi vu belē nebē pesepsēn, genēr vu yi bē, “Ananias!” Rēk bē, “Mehöböp, sa nado-ē!”

¹¹ Lob Mehöböp nēr vu yi bē, “Kwedi gena aggata ti sēn denenēr arē nebē Aggata Niröp agu. Gena Yudas yi beggang lob mēm gedok tepēḱ in Tarsus ti sēn denenēr arē nebē Saulus. Mehö sagi medo nejom rak

12 genelë ngaa nebë pesepsën bē mehōti arē nebë Ananias nelok ya beggang ayo mebē nema rak yi in bē gevong bemala natum megelē nyēg gökin.”

13 Rēk Ananias nēr yah vu bē, “Mehōbōp, sa hango alam ngahisekē denenēr mehō saga bē nevong huk agga nipaya rot vu hong alam vabuung pin vu Yerusalem,

14 lob ko gagek vu alam-deneko-seriveng hir ggev in bē naduu alam sēn ayej nelok hong vu agi, in bē dena karabus.”

15 Rēk Mehōbōp nēr yah vu bē, “Gena! Mehō saga og sa hur ti. Sehooin yi rak ggovok ya in geko sa bengög bena nanēr vu alam-yu-ngwē losho hir alam-los-bengöj, gevu alam Israel geving.

16 Log sengo rēk tato nivanē aggagga pin sēn rēk natok vu yi jak sēn nanēr sarēg rangah lo vu yi.”

17 Lob Ananias ya rak. Ya verup belok ya Yudas yi beggang ayo log pevis mebē nema rak Saulus genēr vu bē, “Arig Saulus! Mehōbōp Yesu sēn tok vu hong lok aggata lo vong sa beseyam in bē malam natum gökin nah, gemēm Anon Vabuung dok nam gērin ayom.”

18 Ngaa sēn ggērin Saulus mala lo ni nebē gēl nikēpis mekehe ya pevis, log mala tum ggökin gemēm kedi beripek bēl.

19 Log mēm Saulus gga nos bemēm niwēek lok yah, benedo buk vahi ving Yesu yi hur vu nyēg bōp Damaskus.

Saulus Nēr Bengö Nivesa Vu Alam Damaskus

20 Log pevis meya meyoh vu alam Yuda hir dub-supinsēn-yi ggēp nyēg bōp Damaskus benēr Yesu yi gagek rangah nebē, “Mehō saga yi Mehōbōp Nalu!”

21 Alam pin dengo yi gagek lob delēk pangsen bekenuj ya gedelok tepēk vu sir bē, “Mehō saga mak sēn yik nevong paya vu alam sēn ayej nelok Yesu arē vu Yerusalem lo! Mak yik yi saga sēn gwēbeng verup agi in naduu sir sēnē megeko nah vu alam-deneko-seriveng hir ggev-ē?”

22 Rēk Saulus kedi menēr gagek los niwēek ata, lob alam Yuda sēn denedo vu Damaskus lo dengo yi gagek, lom kwaj ya ngahi in tato vu sir yōnon bē Yesu yi mehō sēn Anutu ggooin yi rak netu Kerisi.

Alam Yuda Desis Begö Vu Saulus Lom Veya Meya

23 Buk ngahisekē ya ggovok ya lob alam Yuda vu nyēg bōp Damaskus dejoo gagek in bē dengis Saulus menadiik.

24 Rēk ngo hir gagek saga bē vare denegin yi lok aggata avi pin yoh vu buk los rangah in bē dengis yi benadiik.

25 Rēk alam sēn dengo yi gagek medenesepa lok lo deko yi buk medetung lok kadakaad medevong ggök ya katum gelöng

yu vavunë vu nyëg böp saga nenga, medesejun aggis in yi geluḵ ya dobnë beya.

Saulus Yah Nedo Yerusalem

²⁶ Saulus yah meya betoḵ yah Yerusalem, lom vongin bë losho Yesu yi hur demedo jevuh ti, rëḵ deneggöneng in yi, in kwaj nevo bë su Yesu yi hur maluh yi yönon rë.

²⁷ Rëḵ Barnabas ḵo Saulus beya vu sinarë nyëdahis lo, getateḵin bë Saulus lë Mehöböp ggëp aggata benër gägek vu yi om sën ggërin yi menenër Yesu arë rangah los niwëëk vu nyëg böp Damaskus rot.

²⁸ Ggovek lom mëm Saulus nedo ving sir medenesepa sir ggëp Yerusalem. Vong huk niwëëk benër Mehöböp arë rangah gesu ggöneng rë.

²⁹ Nër gägek raḵ Yesu vu alam Yuda sën denevengwëng Grik ayej lo ving, lob losho denemehoo sir in gägek saga, lom desero aggata in bë dengis yi benadiik.

³⁰ Rëḵ Kerisi-yi-alam vahi denḡo, lob deḡo yi bedeluḵ medeya Sisarea, bedevong ya Tarsus.

³¹ Nebë saga lom mëm Kerisi-yi-alam pin vu distrik Yudea los Galilea geSamaria denedo nivesa gemaggin su netoḵ vu sir ggökin rë. Yesu yi huk saga niwëëk raḵ, lob yi alam pin deneggöneng in Mehöböp gedeneḡo arë raḵ, log Anon Vabuung vo niwëëk vu sir lob alam medo deneyam vu sir bengahijsekë loḵ.

Pita Vong Ainas Benivesa Rak

³² Lob Pita ya meyoh vu nyëg pin beya meto Luda benedo ving Anutu-yi-alam ggëp sagu.

³³ Lob toḵ vu Luda ti arë nebë Ainas. Sekë pin selöngin beneggëp loḵ beggang ayo yoh vu ta nemadvahi-bevidek-löö.

³⁴ Lob Pita nër vu yi bë, "Ainas! Yesu Kerisi vong benim vesa rak. Om kwedi gebahinin hong ḵanyë!" Lob Ainas kedi rak pevis.

³⁵ Lob alam Luda los Saron pin delë yi, lob mëm deggërin sir yom vu Mehöböp.

Pita Ggee Vu Tabita Bevesa Loḵ Yah

³⁶ Yesu yi hur avëh ti nedo Yopa arë nebë Tabita. Sën Grik ayej nenër nebë Dorkas lo. Lob nevong nivesa beneloḵ vu alam sën deneraḵ vu in ngaa lo yoh vu buk pin.

³⁷ Lob loḵ buk saga nirak lob diik. Lob deripek yi gedebë raḵ ya neggëp beggang ayo vavunë ti.

³⁸ Lob Yopa neggëp dus vu Luda, gehur maluh denḡo bë Pita nedo Luda, lob pevis medevong mehö luu deḡo dik ya vu yi bë, "Genam vu he pevis, gesu genakoḡek!"

³⁹ Lob Pita ngo gagek meya ving luho medeyah deverup lob deko yi ya beggang ayo vavunë. Lob avëh alov pin ya detetup loḵ yi gevare denesu medenetato tob los röpröp pin sën Dorkas semu vu sir loḵ buk sën yö nahën nedo mala vesa lo.

⁴⁰ Rëḵ Pita ruuk alam pin saga to deyah dobnë, log yun lus log jom raḵ. Log mëm peggirin mala ya vu heljënḡ genër bë, “Tabita, kwedi jaḵ!” Lob avëh mala tum belë Pita gekedi nedo.

⁴¹ Pita jom loḵ Tabita nema beloḵ vu bekedi raḵ, log tahi Anutu-yi-alam los avëh alov saga deyam betato Dorkas vu sir bë vesa loḵ yah.

⁴² Gagek saga yoh vu alam Yopa pin medengo, lob sir ngahiseḵë ayoj neya timu vu Mehöböḡp.

⁴³ Lob Pita nedo buk ngahiseḵë ggëḡp Yopa. Nedo ving Simon sën mehö nesemu ḵabi lu ngaa raḵ reggu navi lo.

10

Angër Tök Vu Kornelius Menër Gagek Vu Yi

¹ Rom ti nedo Sisarea arë nebë Kornelius. Alam-begö-yi vu Itali hir kapten ti menegin alam mehödahis nemadvahi (100).

² Log losho yi alam pin sën denedo loḵ ti lo deneggöneng in Anutu medeneko arë raḵ. Nevo monë ngahiseḵë in bë doḵ vu alam Yuda sën deneraḵ vu in ngaa lo, geyö nejom raḵ vu Anutu yoh vu buk pin.

³ Lob buk ti loḵ 3 krök sehuksën, lob lë ngaa ti nebë pesepsën meneggëḡp rangah rot. Lë bë Mehöböḡp yi angër ti loḵ ya beggang ayo vu yi benër bë, “Kornelius!”

⁴ Lob Kornelius ḵenu verup begët yi, loḵ nër bë, “Mehöböḡp! Bë va?” Rëḵ angër nër yah vu Kornelius bë, “Anutu lë hong jomraksën gelë bë genelok vu alam sën deneraḵ vu in ngaa lo, log lë bë yoh vu, lob kwa nevo menedo.

⁵ Om gwevong mehö la dena Yopa bena denatök jaḵ Simon sën denenër arë ngwë nebë Pita lo bedegeḵo nom.

⁶ Mehö saga nedo loḵ Simon ngwë sën yi mehö nesemu reggu navi lo yi beggang, dus vu loo nenga.”

⁷ Angër nër gagek nebë saga vu Kornelius ggovek log ya raḵ, log Kornelius tahi yi hur luu ving mehö-begö-yi ti. Mehö-begö-yi saga yi mehö-jomraksën-yi ving.

⁸ Lob Kornelius nër gagek saga pin mero vu lööho, log mëm vong lööho ya Yopa.

Pita Lë Ngaa Nebë Pesepsën

⁹ Lööho deya beya deneggëḡp aggata. Genyëḡ heng gelööho deya medeya dus raḵ vu nyëḡ böḡp Yopa log hes vuheng raḵ. Log Pita raḵ ya Simon yi beggang yu-tamangsën vavunë in bë najom jaḵ.

10 Lob diikahē, lob kwa vo bē ga nos rēk nahēn deneyeh, lob lē ngaa ti nebē pesepsēn yam vu yi.

11 Lē yagek tatekin log ngaa ti luḵ meyam dob nebē sēn denejom loḵ tob nyēketu lubeluu lo, gebōpata rot.

12 Lob reggu aggagga pin loḵ nedo. Ngaa pin sēn denevēēng, gengaa pin sēn vare deneya los deneggevek dob lo.

13 Lob gagek ti yam vu Pita ving bē, “Pita, kwedi gengis reggu begegwa!”

14 Lob Pita nēr bē, “Ma rot, Mehōbōp! Sa su rēk ga rē! Saḵ su naha ngaa nebē sēnē rē. In he horek nenērin bē nipaya besu yohvu rē.”

15 Rēk gagek saga yom vu yi netu beron luu nebē, “Ngaa sēn Anutu nēr bē yohvu, saga su genanēr nabē su yohvu rē!”

16 Ngaa pin sēn agi toḵ vu Pita beron löö, log pevis betob sēn yah meya vavunē.

17 Pita nahēn kwa neya ngahi bē, “Ngaa sēn sa halē agi degwa nebē va?” log alam Rom sēn Kornelius vong sir yam lo deverup. Löōho deloḵ tepēḵ in Simon sēn mehō nesemu reggu navi lo yi beggang, lob mēm verup denare loḵ veluung avi.

18 Log detahi medeloḵ tepēḵ bē, “Simon sēn arē ngwē nebē Pita lo nedo sēnē ma ma?”

19 Rēk Pita nahēn kwa nevo ngaa sēn lē nebē pesepsēn lo, loḵ Anon Vabuung nēr vu yi bē, “Gwengo? Mehō löö denesero hong!”

20 Om kwedi geduḵ megena vu sir beham na. Su kwam na ngahi. Sengo hevong sir medeyam.”

21 Lob Pita luḵ ya vu alam saga benēr bē, “Mehō sēn ham nesero lo, yiḵ sa sēnē. Ma ham yam in-a?”

22 Loḵ denēr bē, “Kornelius, sēn alam-begō-yi hir kapten lo vong he yam. Mehō yohvu sēn neggōneng in Anutu geneḵo arē raḵ, galam Yuda pin denēr bē yi mehō nivesa. Lob Anutu yi angēr ti to menēr vu yi bē gevong he nam in hong behil anah yi beggang in bē gengō hong gagek.”

23 Lom Pita nēr bedeloḵ ya beggang ayo, bevo nos vu sir medegga gedeggēp. Log monbuk lob kedi meya ving sir, lob Kerisi-yi-alam la vu Yopa desepa sir medeya ving.

Pita Ya Kornelius Yi Beggang

24 Ya deggēp buk ti vu aggata, loḵ mēm detoḵ ya Sisarea geKornelius medo negin sir. Tahi yi alam losho yi mehō la ggovek bedesupin sir benedo denegin sir.

25 Pita to meloḵ ya beggang ayo, lob Kornelius to meya vu bepetev meneggēp loḵ Pita vaha in bē geḵo arē jaḵ.

26 Rēk Pita jom loḵ nema mekedi nare genēr vu bē, “Kwedi jaḵ! Sa, og sa mehōnon meris mu!”

27 Lob luho devengwëng gedeyah beggang ayo vu alam ngahisekë sën desupin sir medenedo lo.

28 Lob Pita nër vu sir bē, “Ham ngo raḵ ni bē horek niwëek ata nërin he alam Yuda bē he su ayoh vu bē ana medo geving alam-yu-ngwë, ma ana vatëveḵ vu sir rë. Rëḵ Anutu tato vu sa nebë sa su nanër mehöti nabë nipaya ma su mehö yohvu rë.

29 Om sën sa su keyëh gagek rë. Gaḵ ham kwetag sa lom seyam pevis. Rëḵ sa bē gango niröp nabë ham tahi sa in va?”

30 Lob Kornelius nër bē, “Ngaa sënë töḵ vu sa bebuk löö ruu ya ggovek ya. Sa medo najom raḵ loḵ sa beggang ayo raḵ 3 krök sheuksën lob pevis besa halë mehöti nare geyi tob veroo benikapiik.

31 Lob nër vu sa bē, ‘Kornelius, Anutu ngo hong jomraksën ggovek gemedo mekwa nevo monë lu ngaa pin sën genevong in bē doḵ vu alam sën deneraḵ vu in ngaa lo.

32 Om gwevong mehö la dena Yopa bena denanër Simon sën denenër arë ngwë nebë Pita lo. Mehö saga nedo loḵ Simon ngwë sën mehö nesemu reggu navi lo yi beggang dus vu loo nenga.’

33 Om sën sa hevong mehö la deyök in hong. Lob gevong nivesa begeyam, om sën gwëbeng he pin ayam nado loḵ Anutu mala agi in bē he gango gagek sën Mehöböp vong vu hong in bē genanër vu he lo.”

Pita Nër Gagek Ggëp Kornelius Yi Beggang

34 Lom mëm Pita nër bē, “Yönon rot, gwëbeng seraḵ ni bē Anutu su kwa ya vu mehö los arë ma alam vahi mu rë.

35 Gaḵ kwa nevo alam vu nyëg pin bē: Nabë sir ti göneng in yi begevong ngaa nohvu, og nelë yi nivesa.

36 Yönon, Anutu vong yi gagek vu he Israel, bevong Yesu Kerisi yi Bengö Nivesa vu he. Bengö Nivesa sën nër gagek mamer vu he bē Yesu Kerisi tu alam pin hir Mehöböp.

37 In ham ngo raḵ ngaa sën Yesu Nasaret nevong lo ni vorot. Wirek Jon nër gagek bël-ripeksën-yi rangah, lob vu buk sagi Yesu verup ggëp Galilea, lob bengö ya meyoh vu nyëg pin vu distrik Yudea.

38 Gemak ham raḵ ni bē Anutu ggooin yi raḵ bevong Anon Vabuung los niwëek vu yi, lob ya meyoh vu nyëg pin beloḵ vu mehönon. Anutu nevo niwëek vu yi, lob vong alam sën Satan nevong paya vu sir lo benijvesa neraḵ.

39 Gehe sënë halë yi wirek, lob sën he nanër gagek rangah raḵ ngaa pin sën nevong vu Yerusalem los nyëg pin vu distrik Yudea lo. Gesën derekô yi raḵ kelepeko* gedesis mediik lo.

40 Rëḵ buk netu löö lob Anutu nër bekedi raḵ yah, log tato yi rangah.

41 Su tato yi balam Yuda pin delĕ rĕ. Gaḡ yik yō tato yi vu he sĕn wirek Anutu ggooin he raḡ in bĕ he nanĕr yi gagek rangah lo. Kedi raḡ yah vu bedub, lob he ha los anum ving yi.

42 Log nĕr vu he bĕ he nanĕr yi gagek pin rangah vu mehōnon nabĕ Anutu ggooin yi raḡ in bĕ gengo alam-malaj-vesa los alam-diiksĕn pin hir gagek.

43 Alam-denenĕr-gagek-rangahsĕn pin denĕr yi gagek rangah nebĕ: Anutu nekevoh alam pin sĕn ayoj neya timu vu Yesu lo hir ngaa nipaya ya raḡ Yesu arĕ los niwĕĕk.”

Alam-yu-ngwĕ Deḡo Anon Vabuung

44 Pita nahĕn nenĕr gagek saga, log Anon Vabuung yam raḡ ya alam pin sĕn denḡo yi gagek agi lo.

45 Alam Yuda sĕn ayoj neya timu vu Yesu wirek gedeyam ving Pita lo, delĕk anon rot in denelĕ bĕ Anutu keseh Anon Vabuung raḡ alam-yu-ngwĕ ving.

46 Denḡo sir gedenenĕr ayej aggagga bedenĕḡo Mehōbōp arĕ raḡ, lob Pita nĕr bĕ,

47 “Alam sĕnĕ deḡo Anon Vabuung nebĕ hil, om re rĕḡ nanĕrin bĕl-ripeksĕn-yi in sir-a?”

48 Lob nĕr vu alam sĕn deyam ving yi lo bĕ dejipek sir jak Yesu Kerisi arĕ. Lob tum deketag vu Pita bĕ medo buk la geving sir rĕ.

11

Pita Tateḡin Kornelius Yi Gagek Vu Kerisi-yi-alam Ggĕp Yerusalem

1 Sinarĕ nyĕdahis loشو arij lo sĕn denedo yoh vu distrik Yudea pin lo denḡo gagek bĕ alam-yu-ngwĕ deḡo Anutu yi gagek ggovek ya ving.

2 Log Pita raḡ meyah Yerusalem, lob alam Yuda sĕn dene-sepa loḡ Yesu lo denĕr yi, in nijwĕĕk bĕ degerah* alam sĕn deneggĕrin sir yah vu Yesu lo navij pin nabĕ sĕn sir Yuda lo.

3 Gedenĕr yi bĕ, “Gerag ya alam sĕn su derah* navij rĕ lo hir beggang gegewa nos ving sir!”

4 Rĕḡ Pita tateḡin ngaa pin sĕn tōḡ vu yi lo vu sir bĕ,

5 “Sa nado nyĕḡ bōp Yopa, besa medo najom raḡ loḡ hes vuheng, lob sa halĕ ngaa ti nebĕ pesepsĕn. Sa halĕ ngaa bōpata nebĕ sĕn denejom loḡ tob nyĕketu lubeluu, beluḡ vu yaḡek meyam to nedo dob dus vu sa.

6 Lob sa hetung malag raḡ tob saga ayo peggo rot, lob sa halĕ bĕ reggu aggagga pin sĕn denedo dob lo denedo loḡ. Reggu pin sĕn vare neya los neggevek dob lo, gesĕn nevĕĕng vavunĕ lo.

7 Lob sa hango gagek ti yam vu sa bĕ, ‘Pita, kwedi gengis reggu begegwa!’

⁸ Rêk senër bē, ‘Mehöböp, ma rot! Saḵ su naha ngaa nebē sēnē rē! In he horek nenērin bē nipaya gesu yohvu rē.’

⁹ Lob gāgek sēn yam vu yāgek lo nēr vu sa netu beron luu nebē, ‘Ngaa sēn Anutu nēr bē yohvu lo, og su genanēr saga nabē su yohvu rē!’

¹⁰ Lob ngaa pin saga yam netu beron löö, log yah beya yāgek ggökin.

¹¹ Log mehöti nedo Sisarea bevong mehö löö deyam in sa lob pevis belööho verup denare loḵ beggang sēn sa nado loḵ lo veluung avi.

¹² Lob Anon Vabuung nēr vu sa bē, ‘Gena geving sir. Su kwam na ngahi!’ Lob arig lo nemadvahi-bevidek-ti sēnē deya ving sa behe ya malok ya Kornelius yi beggang.

¹³ Lob Kornelius nēr vu he bē lē angēr ti genare loḵ yi beggang ayo benēr vu yi bē, ‘Gwevong mehö la dena Yopa bena denanēr Simon sēn arē ngwē nebē Pita lo nam.

¹⁴ Og rêk nanēr gāgek la vu hong, lob Anutu rêk geḵo hong los hong alam pin nom vu yi jaḵ gāgek saga.’

¹⁵ Lob sa nahēn nanēr gāgek vu sir, lob Anon Vabuung loḵ yam ggērīn ayoj nebē sēn loḵ yam ggērīn hil mugīnsēn lo.

¹⁶ Lob sa kwag vo Mehöböp yi gāgek ggökin, sēn nēr bē, ‘Jon neripek alam raḵ bēl mu, gaḵ Anon Vabuung rêk doḵ nam gērīn ham.’

¹⁷ Wirek hil ayod ya vu Mehöböp Yesu Kerisi, lob Anutu vong Anon Vabuung vu hil, lob yīḵ vong Anon Vabuung vu sir nebē saga. Nebē saga lob sa su nebē re in bē segērīn Anutu rē?”

¹⁸ Dengo Pita yi gāgek saga, lob devuu hir gāgek sagi ya gedēḵo Anutu arē raḵ bedenēr bē, “Oo maḵ Anutu yoh vu bē gērīn alam-yu-ngwē ayoj nah vu yi geving in demedo malaj-tumsēn.”

Kerisi-yi-alam Vu Antiok Deḵo Huk Raḵ Mugīnsēn

¹⁹ Desis Stepan ggovek loḵ mēm maggīn böpata toḵ vu Kerisi-yi-alam, lob deveya medeya beya depalēt loḵ bedeya Ponisia los Kupros gAntiok. Rêk su denēr Bengö Nivesa vu alam-yu-ngwē rē. Gaḵ yö ya denenēr vu alam Yuda mu.

²⁰ Loḵ sir la vu dob Kupros, gevahi vu Kurene, deya nyäg böp Antiok bedenēr gāgek vu alam Grik ving. Denenēr Mehöböp Yesu yi Bengö Nivesa rangah vu sir,

²¹ lob Mehöböp loḵ vu sir balam Grik ngahiseḵē devong ving medeggērīn sir yah vu yi.

²² Lob Kerisi-yi-alam vu Yerusalem dengo gāgek sagi, lob devong Barnabas ya Antiok.

²³ Ya metōḵ ya vu sir lob lē bē Anutu vong semusemu benedo ving sir, lob ahē nivesa. Lom mēm lev horek loḵ sir

pin bē degurek Mehöböp babu bekwaj bo yi timu noh vu buk pin.

²⁴ Barnabas yi mehö nivesa gAnon Vabuung pup ayo, bevong ving niwëek ata.

Lob alam yu böpata deggërin sir medeloğ yam ving Mehöböp yi alam.

²⁵ Lob mēm Barnabas ya Tarsus in bē sero Saulus.

²⁶ Lob töğ rağ yi beğo beyah Antiok, beluho denedo ving alam vu Antiok yoh vu ta ti, beluho detahu alam ngahisekë loğ Anutu yi gägek. Lob mēm yığ alam Antiok saga detahi ggev rağ Mehöböp yi hur muginsën nebë Kerisi-yi-alam.

²⁷ Luho nahën denedo saga lob alam-denenër-gägek-rangahsën vahi vu Yerusalem deluğ medeya Antiok,

²⁸ lob sir ti arë nebë Agabus kedi nare, log Anon Vabuung nër gägek rangah verup avi bē meyip böpata rëğ natöğ vu dob pin. Lob yi gägek saga anon rağ loğ mehö-los-bengö Klaudius yi buk.

²⁹ Lob Yesu yi alam vu Antiok dejoo gägek venuh bē degevong monë noh vu nemaj na vu arij lo vu distrik Yudea in doğ vu sir. Denevong yoh vu sir ti ti, gesu deneggulin rë.

³⁰ Lob devo monë saga vu Barnabas lu Saulus beluho değo yah vu alam ggev vu Yerusalem.

12

Herot Sis Yakobus Mediik Geduu Pita Ya Karabus*

¹ Loğ buk saga mehö-los-bengö Herot* jom Kerisi-yi-alam vahi ahon in bē ngis sir.

² Lom nër vu yi alam-begö-yi bedeketöv Jon ari Yakobus kwa rağ paëp bediik.

³ Lob lë bē alam Yuda ahëj ving huk nipaya saga, lob nër vu yi ahëvavu bedetung Pita luğ ya karabus ving. Jom yi ahon loğ Buk-ggöksën-yi* yi buk ti,

⁴ betung yi loğ ya nedo karabus, in kwa nevo bē Buk-ggöksën-yi* yi buk pin govek na log mēm geğo menam bare alam Yuda malaj. Nebë saga log tato alam-begö-yi lubeluu lubeluu yoh vu yu lubeluu in degegin Pita medepekwë sir in.

⁵ Lob medo denegin Pita loğ karabus, rëğ Anutu-yi-alam medo denejom rağ in yi los ayoj dahis vu Anutu buk gerangah.

Angër Ti Ko Pita Vër In Karabus

⁶ Deduu Pita rağ sëng böp luu benedo karabus gemëm Herot* vingin bē geğo yi nam gägek monbuk. Alam-begö-yi luu denare veluung avi bedenegin, log deduu luu nemaj vetii Pita nema vahi vahi geneggëp loğ luho vuheng atov bebuk vuheng rağ.

⁷ Loḵ Mehöböp yi angër ti verup benikapiik jëh raḵ beggang ḵarabus saga ayo. Lob angër sis Pita kweben genër vu yi bë, “Kwedi jaḵ pevis!” Lob sëng luho vepul in Pita nema beto nedo.

⁸ Log angër nër vu yi bë, “Gwevëh hong ḵabi los gwetung hong suu nah!”

Pita vong nebë saga, lob angër nër ggökin bë, “Gejöp hong röpröp-ayööng-yi nah gegetamuin sa!”

⁹ Lob Pita vuu beggang ḵarabus ayo getamuin yi beya, rëḵ mu su raḵ ngaa sën angër vong vu yi agi ni bë yönon rë, gaḵ kuung bë maḵ neggëp melë pesepsën mu.

¹⁰ Luho deya, beya dekesuu alam-begö-yi la ggovek ya, geluho ya deverup dekesuu la ving gedetöḵ ya reping aën sën deduḵ nah dobnë lo, lob reping saga yö tahinin yi in luho geluho to deya dobnë beya deyoh ya aggata ti. Log pevis bangër mehor bevuu Pita geya.

¹¹ Loḵ mëm Pita ḵenu loḵ yah lob nër bë, “O gwëbeng mëm seraḵ ni rot bë Mehöböp vong yi angër yam ḵo sa vër loḵ Herot* nema, geloḵ ngaa pin sën alam Yuda kwaj nevo bë degevong vu sa lo.”

¹² Pita kwa vo nebë saga ggovek, log mëm ya meya Jon sën denenër arë ngwë nebë Markus lo ata Maria yi beggang. Alam ngahiseḵë desupin sir raḵ beggang saga bemedo denejom rak.

¹³ Log Pita ya verup nare dobnë gepepa raḵ reping, lob hur avëh ti arë nebë Roda ya in bë tahinin.

¹⁴ Lob ngo Pita aye berak ni lob kwa vesa rot beḵenu pesöng ya, lom kwa virek gesu tahinin reping rë, gaḵ serög meyah beggang ayo benër vu sir bë, “Pita verup nare loḵ veluung avil!”

¹⁵ Rëḵ denër vu bë, “O! Maḵ genepesep!” Rëḵ pasang nër niwëëḵ bë, “Ma! Verup nare yönon rot!” Loḵ denër bë, “Om maḵ sagaḵ ḵenu!”

¹⁶ Rëḵ Pita vare nepesep raḵ reping benare rot, loḵ mëm detahinin gedelë yi, lob delëḵ meḵenuj ya.

¹⁷ Loḵ Pita vong nema bë ayej nama, log mëm turin gagek pin sën Mehöböp ḵo yi vër in beggang ḵarabus beto meyom dob lo vu sir. Log nër ving bë, “Ham na nanër gagek sënë vu Mehöböp ari Yakobus losho hil arid sën Kerisi-yi-alam lo.” Log Pita to meyah dobnë, beya nyëg ngwë.

¹⁸ Log mëm rangah raḵ behes mala töḵ lob alam-begö-yi delëḵ anon beyö deneloḵ tepëḵ vu sir medenenër bë, “Pita ya tena?”

¹⁹ Lob Herot* vong yi alam-begö-yi ya denesero Pita, rëḵ ma gesu detöḵ vu yi rë. Lom mëm Herot* loḵ tepëḵ in alam-begö-yi lubeluu sën denegin Pita buk lo rot. Rëḵ ma lob nër bedesis

sir medediik, log tum Herot* vuu distrik Yudea geluḵ meya nedo nyëḡ böp Sisarea.

Herot Diik Ya*

²⁰ Log Herot* ahë sengën böpata vu alam Ture los Sidon, lob desupin sir in bë dena vu yi. Lob desemu gagek vu Blastus sën negin yi beggang los kupeḵ lo ggovek rë bë rëḵ doḵ vu sir, loḵ mëm desu vu mehö-los-bengö Herot* bë semu gagek saga gedemedo. Nij wëëḵ bë gevong nabë saga in denebago nos loḵ yi dob, gaḵ nabë nama, og rëḵ degeḵo nos vu tena?

²¹ Lob Herot* ggooin buk ti raḵ, lob vuneḵ raḵ alam-los-bengöj hir tob vuneḵsën, geraḵ nedo alam-los-bengöj hir sëa benër gagek vu sir.

²² Lob alam saga detahi bedeko yi raḵ bë, “Aye nebë anutu ti nevengwëng! Gaḵ mehönon og su denenër gagek nebë sagu rë!”

²³ Rëḵ Herot* su dahun arë vu sir genër bë degeḵo Anutu sogek arë jak rë, om Mehöböḡp yi angër vong bebebën gga ahë pevis mediik.

²⁴ Log Mehöböḡp yi gagek niwëëḵ raḵ meyoh vu nyëḡ pin.

²⁵ Lob Barnabas luho Saulus devong hir huk vu Yerusalem beggovek ya, log mëm luho deyah medeya Antiok. Luho deḵo Jon sën arë ngwë nebë Markus lo sepa, meya ving luho.

13

Devong Barnabas Luho Saulus Deya Huk Sinarë Nyëmuḡinsën

¹ Kerisi-yi-alam vu Antiok hir alam-denenër-gagek-rangahsën la, getatovaha la, medenedo. Sir sën arëj agi: Barnabas, geSimeon sën denenër arë ngwë nebë Veriik lo, geLusius vu Kurene ga, Manain sën luho mehö-los-bengö Herot* derig loḵ ti lo ga, Saulus.

² Denedo loḵ buk ti lob sir sën Kerisi-yi-alam agi ayej ggërin nos medenedo, gemedo denejom raḵ vu Mehöböḡp. Lob Anon Vabuung nër vu sir bë, “Ham gooin Barnabas luho Saulus jak in huk sën sa tato luho in bë luho degevong lo.”

³ Lob ayej ggërin nos gedenejom raḵ ggökin, gemëm debë nemaj raḵ luho gedevong luho ya.

Luho Denër Bengö Nivesa Ggëp Kupros

⁴ Anon Vabuung vong luho ya, lob luho deluḵ medeya Selusia mederaḵ yaḡ vu saga bedeggök loo medeya Kupros.

⁵ Luho detöḵ ya Salamis, lob luho denër Anutu yi gagek loḵ alam Yuda hir dub-supinsën-yi la. Jon sën arë ngwë nebë Markus lo neya ving luho beneloḵ vu luho.

⁶ Lob lööho detetuu aggata medeya deyoh vu dob Kupros vahi sagu, belööho detök ya Papos. Lob lööho detök raḵ Yuda ti arē nebē Bar-Yesu. Yi mehō nerob alam los nevong yeseḵ lu ngaa aggagga, rēḵ nenēr yi bē yi mehō-nenēr-gāgek-rangahsēn ti.

⁷ Mehō-nenēr-gāgek-kuungsēn sēnē nevong huk vu kiap böp arē nebē Sergius Paulus, mehō kwa böp. Lob Sergius sēnē tahi Barnabas luho Saulus deya vu yi in bē luho denanēr Anutu yi gāgek begengo.

⁸ Rēḵ mehō nerob alam Bar-Yesu sēn denenēr arē loḵ Grik ayej nebē Elumas lo, nevong in bē gērīn luho gekiap su gērīn yi besepa doḵ Yesu.

⁹ Rēḵ Anon Vabuung loḵ ya meggērīn Saulus sēn denenēr arē ngwē nebē Paulus lo ayo, lob tung mala raḵ Elumas niwēek genēr bē,

¹⁰ “Satan nalu hong! Genevong ayem vu gāgek anon pin! Gāgek kuungsēn pin los gāgek nipaya saga pup ayom ya! Genevong paya vu Mehöböp yi aggata nivesa pin! Maḵ su kwam nevo bē gwevuu na rē?”

¹¹ Om gwengō! Gwēbeng Mehöböp nema vongin ngis hong bemalam gemir. Su rēḵ gwelē nyēg rē gerēḵ gemedo nabē saga noh vu buk ngahi rot!” Paulus nēr bē sagi, log pevis bElumas mala raru loḵ, log ketul loḵ beya nesero mehōnon sēn denajom doḵ nema bedetato aggata vu yi lo.

¹² Kiap böp lē ngaa saga, lob vong ving. In lēk anon meranga nema in Mehöböp yi gāgek.

Luhu Devong Huk Ggēp Antiok Ngwē Vu Distrik Pisidia

¹³ Paulus losho alam sēn desepa yi lo devuu Papos, log yaḵ ḵo sir ya Perga ggēp distrik Pampulia, rēḵ Jon sēn arē ngwē nebē Markus lo vuu sir geyah meya Yerusalem.

¹⁴ Gesir vu Perga beya detök ya Antiok vu distrik Pisidia. Log Buk-sewahsēn-yi* lob deloḵ ya dub-supinsēn-yi beto denedo ving alam Yuda.

¹⁵ Alam ggev detevin Moses yi horek los alam-denenēr-gāgek-rangahsēn hir gāgek vu alam ggovek ya, log mēm denēr vu Paulus losho alam sēn desepa yi lo bē, “Arig lo, nabē ham gāgek la neggēp in bē bo niwēek doḵ alam ayoj, og ham nanēr nam.”

¹⁶ Lob Paulus kedi nare mevong nema raḵ bē ayej nama, log mēm nēr bē, “Ham alam Israel sagi, geham alam-yu-ngwē sēn ham nehōneng in Anutu menēḵo yi raḵ lo, ham gwengō rē!”

¹⁷ Hil Israel hil ḵenud lo denedo nebē alam-yu-ngwē loḵ dob Ejep wirek, loḵ mēm Anutu ggoin sir raḵ bevong bengahijsekē loḵ, loḵ tum ḵo sir vēr in nyēg saga raḵ niwēek.

18 Lob jom yi ahon loḵ nyëg-yumeris genegin sir yoh vu ta mehödahis luu.

19 Tum vu Kanaan lob Anutu kevoh alam yu nemadvahibevidek-luu ya, log vo hir dob vu alam Israel.

20 Lob dejom dob sënë ahon medenedo loḵ yoh vu ta 450. Log ggooin alam ggev raḵ in bë degegin sir. Rot Beverup loḵ mehö-nenër-ğagek-rangahsën Samuel yi buk.

21 Lob vu buk saga denesu vu Anutu bë gevong mehö-los-bengö ti in gegin sir, lob Anutu vong Saulus sën Kis nalu lo vu sir. Yi degwa vu Benyamin, lob tu mehö-los-bengö menedo yoh vu ta mehödahis luu.

22 Rëḵ mëm Anutu ruuk yi ya getung Davit netu hir mehö-los-bengö loḵ yah ben. Tateḵin Davit vu sir bë, 'Sehooïn Yese nalu Davit raḵ ggovek. Sahëg ving yi vorot, in rëḵ tamuïn sa gagek.'

23 Anutu vong yoh vu sën nër wirek bë rëḵ gevong lo, lob anon raḵ. Vong Davit* yi mewis ti sën Yesu verup vu Israel in bë geḵo hil vër in hil ngaa nipaya nyëvewen.

24 Yesu yö nahën, log Jon mugin benër gagek rangah vu alam Israel pin bë degërin sir vu hir ngaa nipaya gedejipek bël.

25 Lob dus raḵ in bë Jon yi huk govek na, lob nër bë, 'Ham kuung bë sa re? Sa su mehö sën ham negin lo rë. Om ham gwengö rë! Mehöti sën rëḵ tamuïn sa menam, og sa su mehö nig vesa yohvu in bë sa natu yi hur ti meḵevelekin vaha suu rë.'

26 Arig lo, ham sën Abraham yi mewis ham, geham alamyu-ngwë vahi sën ham nehöneng in Anutu lo, og Anutu vong gagek sënë yam vu hil pin in bë geḵo hil vër in hil ngaa nipaya nyëvewen.

27 Alam sën denedo Yerusalem loḵo hir alam ggev lo su deraḵ Yesu sagi ni nivesa rë, gesu detöḵ raḵ alam-denenër-ğagek-rangahsën hir gagek sën denenër loḵ Buk-sewahsën-yi* pin lo degwa rë. Om deĵoo yi gagek bë nadiik, lom gagek sën alam-denenër-ğagek-rangahsën denenër wirek lo anon raḵ.

28 Su delë bë vong ngaa ti paya in bë dengis yi rë, rëḵ detahi niwëëk vu Pilatus bë ngis yi menadiik.

29 Devong yoh vu ngaa pin sën alam-denenër-ğagek-rangahsën dekevu wirek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo, banon raḵ ggovek ya. Log deḵo yi vër vu ḵelepeḵo* beya debë yi ya bedub.

30 Rëḵ Anutu vong bekedi raḵ yah vu bedub ggökin.

31 Kedi raḵ vu bedub, lob tato yi vu alam sën denesepa yi vu Galilea wirek gederax medeya Yerusalem ving yi lo. Lob gwëbeng alam saga sën medo denenër yi gagek rangah vu mehönon.

32 Lob he yam in bë nanër yi Bengö Nivesa vu ham nabë ngaa sagi sën wirek Anutu nër vu hil kenud lo bë rëk gevong lo,

33 saga gwëbeng Anutu vong banon rak vu hir mewis lo sën hil agi ggovek ya. Saga nebë vong meYesu kedi rak yoh vu gagek sën neggëp lok Saam netu luu lo bë:

'Sa nalug hong. Sa hako hong gwëbeng!'

34 Log nër wirek bë rëk gevong bekedu jak nah vu bedub, gesu yoh vu bë rëk gëp mepetar na rë, in Anutu nër bë:

'Sëk gevong ngaa nivesa vesa pin sën wirek senër bë sëk gevong vu Davit lo vu ham yönon.'

35 Log tatekin gagek sënë rak gagek ngwë sën nebë:

'Su rëk gwevu hong mehö vabuung mepetar na rë.'

36 Hil arak ni bë Davit nedo dob, lob nevong huk yoh vu Anutu kwa beberup lo buk sën diik lo. Lob delev yi beya neggëp ving ama lo bu lo bemëm petar ya yönon.

37 Gak mehö sën Anutu vong mekedi rak lo, og saga su petar ya rë.

38 Om arig lo, sa bë ham jak ni, om sën he nanër gagek rangah vu ham bë: Mehö saga sën yoh vu bë kevoh ham ngaa nipaya na.

39 Moses yi horek og su yoh vu bë rëk kevoh ham ngaa nipaya na genanër nabë ham alam yohvu rë. Rëk mehö saga sën mëm yoh vu bë kevoh alam pin sën ayoj na timu vu yi lo hir ngaa nipaya pin na, genanër sir nabë sir alam yohvu.

40 Nebë saga, om ham gwegin ham! In ngaa sën alamenenër-gagek-rangahsën denenër wirek lo su natok vu ham. Sën nebë:

41 'Ham sën nenër gagek pelësën, ham gwelë!

Ham kwamin na ngahi, beham malamin nama!

In sa hevong huk ti lok ham buk sën ham nedo-ë,

rëk mu nabë mehöti nanër sagi vu ham,

og ham su rëk gwevong geving yi gagek rë! "

42 Ggovek log Paulus luho Barnabas bë geto denah dobnë, lob alam saga denër vu luho bë luho nom denanër gagek sagi dok Buk-sewahsën-yi* ngwë tamusën gök nahin.

43 Log deketekin sir, lok alam Yuda ngahisekë losho alamyu-ngwë sën deggerin ayoj medenejom rak ving alam Yuda lo deya vu Paulus luho Barnabas, lob luho delev horek lok sir bë nij wëek bedegevong geving Anutu yi semusemu sën nevong vu sir lo.

44 Log Buk-sewahsën-yi* ngwëgu, lob alam vu nyëg saga pin yam desupin sir in bë degengo Anutu yi gagek.

45 Rëk alam Yuda delë alam ngahisekë yam denedo, lob ayoj sis yi vu luho gedemehoo Paulus yi gagek pin bedenër gagek nipaya rak.

⁴⁶ Nebë saga lom Paulus lu Barnabas denër yah niwëek ata bë, “Yönon! Huk neggëp vu aluu bë alu gaço Anutu yi gägek sënë nam vu ham namugin. Rëk ma geham ruu demimin vu, lob saga tato bë ham su yoh vu bë rëk medo malamin-tumsën degwata rë. Om ham gwengo rë! Alu rëk peggirin he nah benanër vu alam-yu-ngwë sënë.

⁴⁷ In Mehöböp nër vu he bë:

‘Sa hevong hong in genatu alam-yu-ngwë hir rangah, megedok vu sir noh vu dob pin megweko sir nom vu sa.’ ”

⁴⁸ Alam-yu-ngwë saga dengo yi gägek, lob ahëj nivesa rot in Mehöböp yi gägek, galam pin sën Anutu yö ggooin sir rak bë demedo malaj-tumsën degwata los degwata lo devong ving.

⁴⁹ Lob Mehöböp yi gägek saga ya meyoh vu nyëg saga pin.

⁵⁰ Rëk alam Yuda delok avëh los arëj sën denejom rak ving sir lo la ahëj, gedelok ggev maluh vu nyëg sagu la ahëj ving bë nij tebö in Paulus lu Barnabas gedegetii luho na in hir nyëg.

⁵¹ Lob luho detetëhin kebus in vahaj in bë tato hir huk nipaya sën rëk gëp degwata vu sir lo vu sir, log luho deya Ikonium.

⁵² Lob sir sën dengo Yesu yi gägek ggëp Antiok medevong ving lo, ahëj nivesa rot gemëm Anon Vabuung luk yam ggërin ayoj.

14

Paulus Luho Barnabas Devong Huk Vu Ikonium

¹ Vu Ikonium og luho devong nebë sën Antiok lo. Luho delok ya alam Yuda hir dub-supinsën-yi bedenër Bengö Nivesa rangah. Luho denër nivesa, lob alam Yuda los alam Grik yu böpata devong ving.

² Rëk alam Yuda vahi su devong ving rë, lob delok alam dahis ahëj bedenër gägek nipaya rak Kerisi-yi-alam.

³ Paulus luho Barnabas denedo buk ngahi vu Ikonium gesu deneggöneng rë. Gaq luho nijwëek medenër Mehöböp yi gägek rangah, lob Mehöböp vong niwëek lok luho nemaj, beluho devong ngaa böp böp los huk aggagga in bë tato vu alam nabë gägek semusemu sën denenër lo yönon.

⁴ Rëk alam nyëg saga devasuh sir ya yu luu. Vahi degadu alam Yuda gevahi degadu sinarë luho.

⁵ Lob alam dahis ving alam Yuda medekedi ving hir alam ggev in bë degevang paya vu Barnabas luho Paulus. Devong in bë dengis luho jak gelöng beluho denadiik.

⁶ Rëk luho dengo, lob deveya medeya distrik ngwë arë nebë Lukaonia medeya Lustra los Derbe los beggang-bu sën denedo dus vu nyëg böp luu saga.

⁷ Bemēm luho denër Bengö Nivesa rangah vu alam beg-gang-bu pin saga.

Paulus Luho Barnabas Devong Huk Vu Lustra

⁸ Lob mehöti nedo Lustra, su neggee meneya rë, in ata ƙo yi to los vaha nipaya.

⁹ Mehö sënë nengo Paulus nenër gagek, lob Paulus gët yi niwëek gerak ni bë ayo neya timu beyoh vu bë nivesa jak.

¹⁰ Lob nër ya niwëek bë, “Kwedi jak begebare!” Lob mehö sënë kedi raƙ pevis beggee meneya.

¹¹ Lob alam ngahiseƙë delë ngaa sën Paulus vong agi, lob detahi loƙ ayej Lukaonia nebë, “Anutu luu depöö mehönon raƙ bedeluk yam vu hil!”

¹² Bedenër Barnabas bë hir anutu-kuungsën Seyus, log Paulus nenër gagek, om denër yi bë hir anutu-kuungsën Hermes.

¹³ Anutu-kuungsën Seyus yi dub ti nedo ya los nyëg böp sagu nenga, lob Seyus yi mehö-neƙo-seriveng vunek vu burmakau nalu maluh la raƙ sesik beƙo meyam aggata avi in bë losho alam saga dengis bedebesi seriveng vu luho.

¹⁴ Loƙ sinarë Barnabas lu Paulus dengo gagek sënë, lob luho ayoj maggin rot bedekweek hir röpröp, geluho deserög bedeya deloƙ ya alam vuheng atov bedetahi bë,

¹⁵ “Alam-e! Ham nevongin bë gwevong va? Aluu mehönon meris mu nebë ham! Alu bë nanër Bengö Nivesa vu ham in ham gwevuu ham ngaa kuungsën saga na geham peggirin ham nom vu Anutu sën mala-tumsën degwa. Sën tung dob los yagek geloo los ngaa pin sën nedo loƙ lo.

¹⁶ Yönon, wirek Anutu lë mehönon mu, gedevong ngaa pin yoh vu yö kwaj.

¹⁷ Rëƙ su vun yi rot in bë ham dugin yi rë. Gaƙ nevong ngaa nivesa vesa vu ham mehönon. Nevong hob neto vu ham, los nevong beham nos anon neloƙ loƙ yi buk niröp. Nevong nos vu ham nebë saga, lob vong beham kwamin vesa.”

¹⁸ Luho devong gagek sagi bedenare saheng saheng rot in bë degërin alam saga besu debesi seriveng vu luho.

Detengwa Paulus Raƙ Gelöng

¹⁹ Loƙ alam Yuda vu Antiok los Ikonium deyam, lom de-loƙ alam saga ahëj, lob ahëj sengën bedetengwa Paulus raƙ gelöng. Dekuung bë diik ya, lom dedadii to meya dobnë.

²⁰ Lom alam sën denevong ving lo yam detetup yi, rëƙ kedi raƙ beyah meya beggang. Log monbuk lom luho Barnabas kedi deya Derbe.

²¹ Luho denër Bengö Nivesa rangah vu nyëg sagu, lob alam ngahiseƙë detu Yesu yi hur. Saga ggovek loƙ luho deyah

Lustra los Ikonium, medetök yah Antiok vu distrik Pisidia ggökin,

²² bedevo niwëek loĵ Kerisi-yi-alam ayoj medegadu sir, log luho delet horek vu sir bē, “Ham ngo ayomin na timu vu Kerisi niwëek bemedo. Hil bē adok na Anutu-yi-nyëg, rëĵ mu hil gaĵo maggin namugin rē.”

²³ Lob luho deggoin alam la raĵ yoh vu beggang-bu pin saga in denatu ggev medegegin Kerisi-yi-alam, log ayej ggërin nos gedejom raĵ in sir medetung sir loĵ ya Mehöböp sën ayoj neya timu vu yi ggovek lo nema in bē gegin sir.

Paulus Luho Barnabas Deyah Antiok Ngwë Sën Neggëp Suria Lo

²⁴ Ggovek ya saga log luho deyoh ya distrik Pisidia medetök yah distrik Pampulia,

²⁵ lob luho denër Anutu yi gagek rangah ggëp Perga. Ggovek, log luho deluĵ medeya Atalia.

²⁶ Loĵ tum luho derak yaĵ vu Atalia, bedeyah medeya Antiok. Yiĵ Antiok saga sën wirek alam detung luho loĵ Anutu nema in bē gegin luho geluho na degevong yi huk sën luho denevong rot begwëbeng agi.

²⁷ Log luho detök yah Antiok lom mëm desupin Kerisi-yi-alam pin, log luho deturin ngaa pin sën Anutu nevong vu luho lo rangah, gedenër bē Anutu tatekin aggata vu alam-yu-ngwë bedeyoh vu bē ayoj na timu vu Yesu geving.

²⁸ Lob luho denedo buk ngahiseĵë ving Kerisi-yi-alam sagu.

15

Kerisi-yi-alam Hir Supinsën Ggëp Yerusalem

¹ Lob Kerisi-yi-alam la vu Yuda deluĵ medeya Antiok bedenër gagek vu arij lo bē, “Nabë ham su sepa dok Moses yi horek begwerah* navimin rē, og Anutu su rëĵ geĵo ham nah rë!”

² Denër nebë sënë, lob Paulus lu Barnabas ahëj sengën rot vu sir bedevo gagek raĵ sir rot. Lob Kerisi-yi-alam deggoin Paulus lu Barnabas raĵ, galam la ving, in bē deĵak medena Yerusalem bedebengwëng jaĵ gagek rahsën* navij geving sinarë nyëdahis losho alam ggev.

³ Devong sir ya, lob ya deyoh aggata sën neyoh ya dob Ponisia lu Samaria lo, bedenër bengö vu Kerisi-yi-alam vu beggang-bu mahen mahen pin loĵ distrik luu saga bē alam dahis deggërin ayoj yah vu Anutu. Lob arij lo ahëj nivesa in.

⁴ Lob ya detök ya Yerusalem, lob Kerisi-yi-alam losho sinarë, galam ggev, deĵo sir raĵ. Lob Paulus lu Barnabas denër ngaa pin sën Anutu vong vu luho lo vu sir.

⁵ Rêk alam Parisai* la sên ayoj neya timu vu Yesu lo dekedî medenêr yah bê, “Ham gwerah* navij, geham nanêr vu sir nabê desepa dok Moses yi Horek geving, og mêm!”

⁶ Nebê saga lob sinarê nyêdahis losho alam ggev desupin sir in bê debengwêng jak medegero.

⁷ Medo denesap sir rak gâgek hus adingsekê, lok mêm Pita kedi menêr bê, “Arig lo! Ham rak ni bê wirek Anutu vo huk ggelek hil, log ggooin sa rak in bê sa nanêr Bengö Nivesa vu alam dahis in degengo bedegevong geving.

⁸ Anutu rak mehônnon pin ayoj ni, lob vo Anon Vabuung vu sir, nebê sên vo vu hil lo, in bê tato nabê nelê sir nivesa.

⁹ Su vong huk ti vu hil gevong huk agga ngwê vu sir rê. Gağ ayoj ya timu vu yi lob yik saga vong bayoj niveseek rak.

¹⁰ Ma ham bê seggi Anutu in va? Sên ham bê gwebê ngaa maggin saga jak Kerisi-yi-alam kwaj-ê! Gağ yik hil los hil kenud lo su ayoh vu bê kerê horek sagi geving rê.

¹¹ Gağ hil nehevong ving bê Anutu neko hil yah vu yi rak Mehöböp Yesu yi semusemu, lob yik neko alam saga yah nebê saga ving.”

¹² Pita nêr bê sênê, lob alam supinsên pin ayej ma, gedebê nengaj in Barnabas luho Paulus hir gâgek sên luho deneturin ngaa böp aggagga pin bê Anutu vo niwêek vu luho beluho devong vu alam-yu-ngwê lo.

¹³ Luho denêr ggovek log Yakobus kedi menêr bê, “Arig lo, ham gwengo sa gâgek rê!

¹⁴ Simon nêr vu ham bê Anutu yam vu alam-yu-ngwê muginsên nebê sênê in gooin sir vahi jak bedenatu yi alam.

¹⁵ Lob alam-denenêr-gâgek-rangahsên yik denêr gâgek timu nebê sênê. Sên neggêp lok Anutu-yi-ğapiya nebê:

¹⁶ ‘Nahub rêk sêk nam,
lob Davit yi dub sên tamang meto nedo lo, saga sêk dev
jak nah gökin.

Yi ngaa pin sên petar ya lo, saga sêk bo mewis dok nah,
berêk medo nabê sên muginsên.

¹⁷⁻¹⁸ In mehônnon vahi rêk desero Mehöböp.

Alam-yu-ngwê sên sengo hooïn sir rak in bê denatu sa
ngaa lo pin.

Mehöböp sên vong begâgek agi tøk yam rangah wirek lo,
lob nêr nebê sênê vu hil.’ ”

¹⁹ Log nêr ving bê, “Om sa kwag nevo bê hil su abo horek ngahisekê medeginengin alam-yu-ngwê sên deneggêrin sir medeyam vu Anutu lo.

²⁰ Gağ mêm hil kevu çapiya ti na vu sir nabê su dega reggu sên alam denetung netu seriveng vu anutu-kuungsên lo, gesu

degevonḡ baggëb, log su dega reggu sën alam deneseyu kwaj medenediik lo, besu dega reggu nij kōk.

²¹ Gaḡ hil ngo arak ni bē mehōnon denedo yoh vu nyëḡ pin medenēr Moses yi horek loḡ dub-supinsën-yi yoh vu Buksewahsën-yi* pin rot beverup gwëbeng.

Dekevu Ƙapiya Ya Vu Alam-yu-ngwë Sën Denevonḡ Ving Lo

²² Lob sinarë losho alam ggev geKerisi-yi-alam pin dejoo gagek, log deggoin hir mehō luu rak in bē luho dena Antiok geving Paulus lu Barnabas. Deggoin Yudas sën arë ngwë nebë Barsabas geSilas, sën luho detu Kerisi-yi-alam hir ggev lo.

²³ Lom dekevu ƙapiya bedevo loḡ luho nemaj. Dekevu nebë:

He sinarë los alam ggev sën ham arimin lo he.

He ƙevu ƙapiya dus ti sagi yōk vu he arimin lo ham sën ham alam-yu-ngwë vu Antiok los Suria, geKilisia.

²⁴ He hango bē he alam la deyōk bedenēr horek ngahiseḡë vu ham bedevonḡ ham ayomin maggin rak geham kwamin neketul loḡ. Rëḡ he su anēr vu sir bē degevonḡ nabë saga rë.

²⁵ He hango gagek sagi, lob mēm he ayomin timu, gehe joo gagek ggovek gemēm he hoo in arimin luu sënë rak behevonḡ luho deneyōk vu ham ving he arimin luu sën he ahëmin ving luho pangsën lo, Barnabas lu Paulus.

²⁶ Luho su deneggöneng in navij bē rëḡ malaj nama jak sën deneko hil Mehōbōp Yesu Kerisi arë rak agi rë.

²⁷ Nebë sënë, lob he hevong Yudas lu Silas deyōk ving luho in bē mēm luho denanēr gagek sagi jak avij geving vu ham.

²⁸ Anon Vabuung nēr vu he, behe joo gagek bē he su getung horek ngahiseḡë bedeginengin ham. Gaḡ yik horek sagi sën mēm ham sepa doḡ.

²⁹ Ham su gwa reggu sën alam denesis in bē degetung seriveng vu anutu-kuungsën lo, geham su gwa reggu nij kōk, geham su gwa reggu sën deneseyu kwaj medenediik lo, geham su gwevonḡ baggëb. Nabë ham gwegin ham besu gwevonḡ ngaa pin sagi rë, og rëḡ nivesa rot.

Gagek ggovek saga.

Anutu geving ham begeving he.

³⁰ Ggovek, log mēm Kerisi-yi-alam devonḡ sir medeluk medeya Antiok, bedesupin Kerisi-yi-alam pin ggëp sagu, log devo ƙapiya vu sir.

³¹ Detevin ƙapiya, lob kwaj vesa in gagek nivesa sën neggëp loḡ ƙapiya lo vo niwëëk vu sir.

³² Lob alam-denenēr-gagek-rangahsën luu sën Yudas lu Silas lo, denēr gagek ngahiseḡë vu sir, bedevo niwëëk vu sir bedegadu sir ving.

³³ Luho denedo hus ading teka ggëp Antiok ggovek, loḵ tum arij lo pin devong luho yah los gägek nahub, beluho deyah medeya vu alam sën devong luho ya lo.

³⁴ [Rëḵ Silas yö vong yoh vu kwa menedo Antiok.]

³⁵ Log Paulus lu Barnabas denedo Antiok, belosho alam vahi denetahu mehönon medenenër Mehöböḵ yi Bengö Nivesa rangah vu sir.

Paulus Luho Barnabas Devasuh Sir

³⁶ Buk la ya ggovek loḵ Paulus nër vu Barnabas bë, “Alu anah mana galë arid lo vu nyëḡ pin rë, sën wirek alu anër Mehöböḵ yi gägek vu sir lo. In alu ajaḵ ni nabë denedo nivesa ma ma!”

³⁷ Lob Barnabas bë geḵo Jon na geving luho. Jon sën arë ngwë nebë Markus lo.

³⁸ Rëḵ Paulus nër bë, “Mehö sagi sën wirek vuu aluu ggëp Pampulia gesu yam huk ving aluu rë lo, om alu su gaḵo yi na geving!”

³⁹ Lob luho denër sir rot, lom devasuh sir beBarnabas ḵo Markus beluho deraḵ yaḡ bedeya Kupros.

⁴⁰ Log Silas ya ving Paulus geKerisi-yi-alam deketag vu Mehöböḵ bë yi semusemu medo geving luho, log devong luho ya.

⁴¹ Luho ya deḵo loḵ distrik Suria los Kilisia, beluho devo niwëëḵ loḵ Kerisi-yi-alam vu sagu ayoj.

16

Timoti Ya Ving Paulus Luho Silas

¹ Ggovek log Paulus luho Silas ya deverup Derbe medeya Lustra ving. Lob Yesu yi hur ti nedo sagu arë nebë Timoti. Yuda avëh ti sën ayo neya timu vu Yesu lo nalu yi, gamaḵ Grik ti.

² Lob Kerisi-yi-alam vu Lustra los Ikonium denenër Timoti bë mehö nivesa.

³ Paulus ahë ving Timoti bë na geving yi, lob ḵo yi merah* navi. In kwa vo bë alam Yuda sën denedo agu, lob vong nebë sënë in deraḵ ni bë Timoti ama Grik, om rëḵ dejuuk yi.

⁴ Lob detetuu aggata medeya deyoh vu beggang-bu ngahiseḵë, lob denevong gägek sën sinarë los ggev dejuo vu Yerusalem lo vu Kerisi-yi-alam pin gedenër vu sir bë desepa dok.

⁵ Lob mëm Kerisi-yi-alam devong ving niwëëḵ ata, log alam deneloḵ yam ving sir yoh vu buk, besir ngahiseḵë neraḵ.

Paulus Lë Alam Masedonia Ti Loḵ Pesepsën

⁶ Devongin bë dena distrik Asia* rëk Anon Vabuung nërin sir bë su dena denanër Anutu yi gägek vu alam Asia*. Lom verup detetuu aggata meya deko loğ distrik Prugia los Galata.

⁷ Lob ya deverup loğ distrik Musia hir den atov, lom kwaj nevo bë dedok na distrik Bitunia, rëk Yesu yi Anon Vabuung nërin sir.

⁸ Lob deyoh ya Musia hir den atov meya deto Troas.

⁹ Lob Paulus lë ngaa nebë pesepsën loğ buk, geMasedonia ti nare getahi ya vu yi bë, “Gegök loo megenam distrik Masedonia megedok vu he!”

¹⁰ Paulus lë ngaa saga ggovek, log he pevis benesero yağ in bë ajağ mana loo vahi distrik Masedonia, in he rağ ni bë Anutu tahi he in bë he na nanër Bengö Nivesa vu alam sagu.

Ludia Ggërin Yi Tu Kerisi Yi Hur Avëh Ti

¹¹ Lob he rağ yağ vu Troas besesor maya Samotrakia. Log monbuk lob he ya verup Neapolis,

¹² baya verup Pilipi sën alam Rom yam denedo loğ benyëğ böpata kesuu beggang-bu pin vu distrik Masedonia lo. Lob he nado buk la vu nyëğ saga.

¹³ Log Buk-sewahsën-yi* lob he heto mayoh bël nenga sën neggëp dus vu beggang agi aggata avi, behe ya matok vu nyëğ len teka sën alam Yuda denesupin sir medenejom rağ loğ lo. Lob he tok rağ avëh la gedesupin sir medenedo bël saga nenga, lob he heto nado ving sir manër gägek rangah vu sir.

¹⁴ Lob Tuatira avëh ti arë nebë Ludia ngo he gägek sagi. Avëh sënë nevong huk monë yi rağ tob mala sağap, geyö nejom rağ vu Anutu yoh vu buk. Nengo Paulus yi gägek lob Mehöböp ggërin ayo gebë nenga in.

¹⁵ Lob losho yi alam deripek bël ggovek loğ nër bë, “Bë ham gwelë nabë sayog neya timu vu Mehöböp yönon, og ham dok nam medo sa beggang.” Jij he niwëek ata nebë sënë, lob he su ayoh vu bë keyëh aye rë.

Paulus Luho Silas Deya Karabus Pilipi

¹⁶ Buk ngwë lob tum he tetuu aggata maya nyëğ jomraksën-yi, loğ hur avëh ti tok vu he loğ aggata. Mehöti bago avëh sënë tu yi ngaa meris, lob yi avëh sënë yutöksën benenër gägek vunsën rangah. Lom avëh sagi ala neko monë böpata rağ yi huk yutöksën sënë.

¹⁷ Lob avëh sagi sepa he los Paulus metahi bë, “Anutu vavunë yi alam sënë yönon rot! Denenër aggata sën Anutu geko mehönon nah lo tato vu hil!”

¹⁸ Avëh sënë nevong nebë sënë rağ buk, lob Paulus ni tebö rağ, lom ggërin menër vu memö nipaya bë, “Senër rağ Yesu Kerisi arë niwëek vu hong bë gedëin avëh sënë gegena!” Lob pevis bememö lëin avëh geto meya.

19 Lom avĕh sagi ala lo pin delĕ bĕ hir bagosĕn degwa to meya, lob dejom Paulus luho Silas ahon mededadii luho ya telig vu alam ggev.

20 Deĕo luho ya vu kiap log denĕr bĕ, “Alam Yuda luu sĕnĕ deyam in bĕ degevang bebegö berup doĕ hil nyĕg.

21 In denenĕr bĕ hil sepa doĕ horek agga ti sĕn hil alam Rom hil su ayoh vu bĕ gevang ma sepa doĕ rĕ lo.”

22 Lob alam pin deloĕ vu sir medenĕr gagek raĕ luho ving. Lob kiap kah luho hir tob ya in luho, log nĕr bedeveek luho raĕ beggi.

23 Deveek luho rot ggovek, log detung luho loĕ ya ĕarabus gedenĕr niwĕĕk vu mehö neĕin beggang ĕarabus bĕ geĕin luho nivesa.

24 Mehö saga ngo gagek niwĕĕk sĕnĕ, lob tung luho loĕ ya beggang ĕarabus ayo peggo, gedevingin luho vahaj ahon raĕ ngadoheng.

25 Log buk vuheng raĕ lob Paulus lu Silas medo denejom raĕ los denevang raro vu Anutu, galam ĕarabus pin medo denengo luho.

26 Lob pevis bejemapi ggee böpata beggee raĕ beggang ĕarabus los mudeng pin, lob reping pin tahinin avuti, gesĕng puh in alam ĕarabus pin.

27 Lob mehö neĕin ĕarabus kedi melĕ bĕ reping pin tahinin, lom kuung bĕ alam ĕarabus to deya pin, lom tur yi paĕp-yu-anil in bĕ yö tetev yi benadiik.

28 Rĕĕ Paulus tahi niwĕĕk ya vu bĕ, “Su gebasap hong! In he pin nado!”

29 Log mehö neĕin ĕarabus tahi bedĕo ram yam. Log serög meluĕ ya ĕarabus ayo, rĕĕ neggöneng rot genelĕk, lob petev meneggĕp loĕ Paulus lu Silas vahaj.

30 Log li luho to meyah dobnĕ genĕr bĕ, “Mehö böp luho! Sa gevang nabĕ va in Anutu geĕo sa nah vu yi?”

31 Lob luho denĕr vu yi bĕ, “Ayom na timu vu Mehöböp Yesu, og rĕĕ Anutu geĕo hong los hong alam geving nah vu yi.”

32 Lob mĕm luho detateĕin Mehöböp yi gagek rangah vu losho yi alam sĕn deneggĕp loĕ yi beggang lo.

33 Lob buk vuheng raĕ rĕĕ ĕo luho beya meripek beggi niben. Lom pevis belosho yi alam pin deripek bĕl loĕ yik buk saga.

34 Log ĕo luho loĕ yah yi beggang ayo bevo nos vu luho, log losho yi alam ayoj tee yi in ayoj ya timu vu Anutu.

35 Log heng to, lob kiap devong ahĕvavu la ya medenĕr bĕ, “Ham gweĕo mehö luu saga vĕr in ĕarabus bedenah bej!”

³⁶ Lob mehō negin karabus yah menēr gāgek sēnē vu Paulus bē, “Kiap devong gāgek yam bē melu nah. Om melu dēēin beggang karabus na gemelu na los gāgek nahub.”

³⁷ Rēk Paulus nēr vu sir bē, “Aluu alam Rom, rēk alu su hevong ngāa nipaya ti in bē degetung aluu duk na karabus rē. Gaḡ yō desis aluu meris mu raḡ alam pin malaj gedetung aluu yam karabus. Log gwēbeng maḡ bē degetii aluu vunsēn geto mena? Ma rot! Yō denam medegeli aluu geto menah dobnē.”

³⁸ Lob ahēvavu deḡo gāgek sēnē meyah denēr vu kiap lo, lob kiap denḡo bē luho alam Rom yōnon, lom deggōneng rot.

³⁹ Lob ya denēr gāgek nahub los kwaj paya vu luho gedeli luho to deyah dobnē. Log denēr vu luho bē luho degevuū nyēḡ sēnē gedena.

⁴⁰ Lob luho to deya in beggang karabus, geto deyah Ludia yi beggang, bedelē Kerisi-yi-alam bedenēr gāgek vahi vu sir in bē bo niwēek doḡ ayoj. Log luho deya.

17

Alam Tesalonika Devongin Bē Dengis Paulus Luho Silas

¹ Luho deya raḡ meya deverup Ampipolis, lob luho dekesuu nyēḡ sagi geya deverup Apolonia, bedekesuu geya deverup Tesalonika. Sēn alam Yuda hir dub-supinsēn-yi ti nedo lo.

² Lob Paulus vong ggōkin yah nebē sēn nevong yoh vu nyēḡ lo. Loḡ ya dub-supinsēn-yi ving alam Yuda loḡ Buk-sewahsēn-yi* metatekin Anutu-yi-ḡapiya yoh vu soda lōō vu sir.

³ Nēr Anutu yi gāgek degwa tato getatekin vu sir bē Anutu yō joo gāgek ggovek ya bē Kerisi duk nam dob begeḡo ḡerus menadiḡ, gekedi jaḡ nah gökin. Log nēr bē, “Yesu sēn senēr bengō vu ham lo, saga Mehō sēn Anutu ggooin raḡ in bē geḡo hil nah lo.”

⁴ Lob sir sēn denḡo yi gāgek lo la deggēr in sir medesepa luho Silas. Galam Grik la sēn denejom raḡ vu Anutu lo yu bōpata detamuin luho. Lob avēh los bengōj-ggoreksēn ngahiseḡē devong nebē sēnē ving.

⁵ Rēk alam Yuda ayoj sis yi rot in alam denesepa Paulus luho Silas, lob debaḡo alam sēn nijpaya beyuj-lul-ḡōḡ lo la ggēp telig, gedesupin mehōnon ngahiseḡē rot beya deloḡ alam beggang saga ahēj, bahēj sengēn raḡ bededun bōpata verup. Ya deggēr in Yason yi beggang medesero Paulus luho Silas in bē degeḡo luho geto dena dobnē vu alam.

⁶ Rēk su detōḡ vu luho rē, lob dedadii Yason loḡo Kerisi-yi-alam vahi to deya dobnē bedeḡo sir ya denare loḡ kaunsor malaj, log detahi bōpata bē, “Alam sēn deneloḡ alam ahēj yoh vu nyēḡ pin bē degevong paya lo, sēn gwēbeng deverup vu hil-ē.

⁷ Lob Yason sënë ko sir loḵ ya yi beggang. Alam saga sën denekeyëh alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar* yi horek, gedenenër bē mehö-los-bengö ngwë nedo arë nebë Yesu.”

⁸ Kaunsor losho alam pin denḡo gägek sënë lob newaj rak.

⁹ Lob denër beYason losho yi alam debaḡo sir, gedener vu sir bē degeḡin Paulus luho Silas nivesa in su degevong bebegö berup. Log delëein sir medeya.

Paulus Luho Silas Devong Huk Vu Beroya

¹⁰ Loḵ pevis beKerisi-yi-alam devong Paulus lu Silas deya Beroya loḵ buk. Luho ya deverup Beroya, lob luho deloḵ ya alam Yuda hir dub-supinsën-yi ayo.

¹¹ Lob alam Yuda sën denedo Beroya agu sir alam nijvesa rot kesuu alam Yuda vu Tesalonika. In deḡo Anutu yi gägek rak mahëj ving. Detevin Anutu-yi-ḵapiya yoh vu buk in bē deḡak ni nabë luho denenër gägek anon ma ma.

¹² Lob alam Yuda ngahiseḡë losho alam Grik los bengöj-ggoreksën vahi ayoj ya timu vu Yesu. Sir maluh gavëh.

¹³ Ggovek loḵ alam Yuda vu Tesalonika denḡo Paulus bengö bē nenër Anutu yi gägek ggëp Beroya. Lob deya nyëḡ sagu, medetetuhin alam sagu in bē ahëj sengën jaḵ vu Paulus losho alam sën denesepa yi lo.

¹⁴ Lob Kerisi-yi-alam depevis medevong Paulus ya loonë, geSilas lu Timoti denedo Beroya.

¹⁵ Lob alam sën deḡo Paulus ya aggata lo deli ya meto Atens gedeneyah, lom deḡo gägek meyah denër vu Silas lu Timoti bē luho dena vu Paulus pevis.

Paulus Nër Gägek Ggëp Atens

¹⁶ Paulus medo neḡin luho ggëp Atens, loḵ lë alam nyëḡ sagu bē denesepa loḵ hir anutu-kuungsën ngahiseḡë rot, lob ayo maggin rot.

¹⁷ Lob loḵ ya dub-supinsën-yi belosho alam Yuda denesap sir rak gägek. Log nevengwëḡ ving alam-yu-ngwë sën denëjom rak ving alam Yuda lo ving. Log neya telig yoh vu buk menenër gägek vu alam pin sën yam denedo lo.

¹⁸ Lob losho alam los kwaj böp la vu Epikurius hir dub, gela vu Stoik hir dub bedemehoo sir, lob denër bē, “Mehö gägek jeggin jeggin saga bē nanër gägek re?” Lob sir la denër bē, “Maḡ bē nanër alam nyëḡ la hir anutu!” Nër bē sënë in Paulus nër gägek rak Yesu los kediraksën.

¹⁹ Lom deḡo Paulus ya hir beggang kaunsor ggëp Kedu Ares medeloḵ tepëḡ in yi bē, “Yoh vu bē he ganḡo gägek mewis sën genenër agi lo degwa?”

²⁰ He hango hong gägek rëḡ yö agga ti, om he hevongin bē ganḡo gägek sagi los degwa!”

21 In yik alam Atens sogek ving alam nyëg ngwë sën yam denedo Atens lo pin su kwaj nevo ngaa ngwë rë. Gaḱ denedo in bë degengo gagek mewis medebengwëng jaḱ mu.

22 Lob Paulus nare loḱ kaunsor vu Kedu Ares vuheng atov genër bë, “Ham alam Atens! Seraḱ ham nimin bë ham kwamin vo anutu pin menegin sir nivesa.

23 Lob sa haḱo loḱ nyëg mehalë ham jepö sën ham netung in bë ham najom jaḱ vu sir lo. Lom sa halë jepö ti geham kwevu gagek raḱ neggëp nebë ‘Anutu sën hil dugin lo yiyi’. Om anutu sën ham dugin rëḱ ham nejom raḱ meris mu vu yi lo, sën gwëbeng sa bë nanër yi gagek vu ham.

24 Anutu sën tung dob los ngaa aggagga pin sën denedo loḱ lo, og Anutu saga sën yi Mehöböp sën tu yaḱek los dob ala. Rëḱ su nedo loḱ dub sën mehönnon denelev raḱ nemaj lo rë.

25 Mehönnon su deyoh vu bë dedoḱ vu yi rë, in su neraḱ vu in ngaa ti rë. Gaḱ yö vong bemehönnon denedo vesaj bemedo malaj netum, gevo ngaa nivesa vesa pin vu sir.

26 Lob vong bemehönnon pin depum raḱ degwa timu bedeyoh vu nyëg pin vu dob, geyö tung hir buk los den atov pin vorot.

27 Nevong ngaa nebë saga in bë mehönnon pin kwaj bo Anutu gëp ayoj. Genabë desero yi, og rëḱ denatök jaḱ yi, in su nedo ading in hil rë.

28 Gaḱ hil nado vesad gemedo nahee los nehevong hil ngaa pin degwa raḱ yi timu. Nebë sën ham alam kwaj böp la denenër bë, ‘Hil degwa yi yönnon!’ lo.

29 Om nabë hil degwa Anutu, og hil su kwad bo nabë Anutu ni nebë ngaa sën mehönnon denesemu raḱ goor ma seriva ma gelöng lo rë.

30 Wirek sën mehönnon dugin Anutu lo, og Anutu yö lë ggovek ya rëḱ su kevoḱ sir ya rë. Rëḱ gwëbeng og nër niwëëk vu mehönnon pin vu dob bë degërin sir.

31 Log yö ggooïn buk ti raḱ vorot in bë gengo mehönnon pin hir gagek mebo nyëvewen vu sir niröp. Lob yö ggooïn mehöti raḱ in huk sagi, gevong yi mekedi raḱ yah vu bedub in bë tato vu hil nabë yik mehö lo sagi.”

32 Alam lo dengo gagek bë alam-diiḱsën dekedo jaḱ nah vu bedub, lob vahi denöp raḱ yi, rëḱ vahi denër bë, “Nahub rëḱ genanër gagek sënë gökin nah vu he behe gango!”

33 Denër ggovek log Paulus vuu sir geto meya.

34 Rëḱ mu alam ti ti deggërin sir bayoj ya timu vu Yesu medetamuïn Paulus medeya. Ti arë nebë Dionusius sën kaunsor Kedu Ares ti, log avëh ti arë nebë Damaris, galam la ving.

18

Paulus Vong Huk Ggëp Korint

¹ Paulus nedo Atens ggovek log ya Korint.

² Lob tök vu Yuda ti arë nebë Akwila geyi nyëg Pontus. Luho venë Priskila yö söb devuu Itali gedeyam Korint, in alam Rom hir mehö-los-bengö Klaudius yö tii alam Yuda pin bë degevuu Rom gedena. Lob Paulus ya vu luho

³ in yik lööho hir huk timu, om nedo ving luho bemedo denesemu sël beggang-yi.

⁴ Lob Paulus neya Yuda hir dub-supinsën-yi pin menenër vu alam Yuda los alam Grik bë ayoj na timu vu Yesu.

⁵ Loğ Silas luho Timoti vu Masedonia medeto, lom mëm Paulus nenër gägek yoh vu buk pin vu alam. Nër gägek niwëek vu alam Yuda bë Yesu yik yi Mehö sën Anutu ggooin rak in bë geķo hil nah lo.

⁶ Rëķ dekeyëh yi gägek gedenër pelë rak yi, lob Paulus tetëhin kebus to in yi tob log nër vu sir bë, “Bë ham malamin nama, og yö degwa vu ham, su sa ngaa rë. Gesa naya in sena vu alam-yu-ngwë.”

⁷ Lob lëein dub-supinsën-yi geto meya merak ya alam-yu-ngwë ti arë nebë Titius Yustus yi beggang benedo ving yi. Mehö sënë yi mehö nejom rak vu Anutu, lob yi beggang nedo dus vu Yuda hir dub-supinsën-yi.

⁸ Yuda hir dub-supinsën-yi ala arë nebë Krispus, lob losho yi alam deggërin sir bayoj ya timu vu Mehöböp. Galam Korint ngahiseķë dengo Paulus aye medevong ving bederipek bël.

⁹ Log buk ti lob Paulus lë ngaa ti nebë pesepsën geMehöböp nër vu yi bë, “Su gegöneng! Gaķ hongëķ genanër gägek rangah! Su genajom hong ahon!”

¹⁰ Sa nado ving hong, om mehöti su rëķ ngis hong rë, in alam ngahiseķë vu nyëg böp sënë rëķ denatu salam.”

¹¹ Lom mëm Paulus nedo Korint metateķin Anutu yi gägek vu sir yoh vu ta ti, gekwev nemadvahi-mevidek-ti.

¹² Rëķ nahub geGalio tu alam Akaya hir kiap böp, lob loğ buk saga alam Yuda denër gägek revuh ti gedëķo Paulus ya gägek ggëp beggang-gägek-yi,

¹³ gedenër gägek tetuhinsën rak yi bë, “Mehö sagi netahu alam bë denajom jaķ vu Anutu og desepa doķ aggata ngwë medekeyëh he horek.”

¹⁴ Lob Paulus bë nanër gägek nah, rëķ Galio nër vu alam Yuda muģin bë, “Ham alam Yuda, nabë gägek nipaya soģek ma, ngaa nipaya ti neggëp vu mehö sënë yönon, og yoh vu bë mëm sa gango ham los ham gägek.

¹⁵ Gaķ nabë ham yam loğ tepëķ in sa in gägek meris meris ma, rak ham ngo ham degwa la, ma rak ham alam Yuda ngo

ham horek, og maam nök gëp! Ham ngo semu! Sa nig lël bë sa su gango gagek in ngaa nabë sënë!”

¹⁶ Log ti sir to deyah dobnë.

¹⁷ Nebë saga, lob tum alam Yuda deggërin yah beyö dejom hir dub-supinsën-yi ala ti arë nebë Sostenes ahon, bedeveek yi loḵ beggang-gagek-yi mala. Rëḵ Galio su nër gagek ti raḵ sir rë.

Paulus Yah Antiok Vu Suria

¹⁸ Paulus nedo Korint hus ading teka ving rë, loḵ jom Kerisi-yi-alam nemaj gerak ya yaḡ in na distrik Suria. Lob Priskila luho regga Akwila deya ving yi. Lööho detoḵ ya Senkria, lob mëm Paulus keping yu viis in buk yah verup loḵ buk sën aye ggërin yi neggëp Anutu mala wirek lo bë su rëḵ keping yu rë lo.

¹⁹ Log ya deverup Epesus lob vuu luho medenedo nyëḡ sënë, geyö ti luḵ ya dub-supinsën-yi ayo menër gagek vu alam Yuda.

²⁰ Lob alam saga denër vu yi bë medo buk la geving sir rë, rëḵ su sepa loḵ ayej rë.

²¹ Gaḵ jom nemaj gesemu gagek vu sir bë, “Nabë Anutu su nanërin sa rë, og sëḵ nom berup vu ham buk ngwë gökin.” Log raḵ ya yaḡ ti ggëp Epesus meya.

²² Yaḡ ya meya nedo Sisarea, lob Paulus raḵ ya Yerusalem bejom Kerisi-yi-alam nemaj, log mëm luḵ meyah Antiok.

Paulus Neko Loḵ Nyëḡ Netu Beron Löö

²³ Paulus ya nedo buk la ggovek, log kedi raḵ vu Antiok meyah beya meyoh vu distrik Galata los Prugia hir nyëḡ mahen mahen pin meya nevo gadu loḵ Kerisi-yi-alam pin ayoj.

Apolos Nër Yesu Bengö Rangah

²⁴ Lob Yuda ti vu Aleksandria yam nedo Epesus, arë nebë Apolos. Sën yi mehö-vengwëngsën-yi, geyö raḵ Anutu-yi-ḵapiya ni nivesa rot.

²⁵ Detahu yi loḵ Mehöböp yi aggata yö wirek vorot, gaḵ Yesu og su raḵ ni rë. Rëḵ ayo niwëëk in bë nanër bengö rangah, lob nër niröp rot vu sir. Gaḵ mëm Jon og mëm lë yi buk sën neripek alam raḵ bël lo raḵ mala,

²⁶ om mëm mehö saga nër los ayo niwëëk ata loḵ alam Yuda hir dub-supinsën-yi. Loḵ mëm Priskila luho Akwila denḡo yi lob mëm deḡo yi ya vu luho beluho denër Kerisi yi aggata tato niröp rot vu yi.

²⁷ Lob nahub gApolos kwa vo bë na Akaya, lob Kerisi-yi-alam vu Epesus deyoḡek in aye bë gevong nabë sënë, lom dekevu ḵapiya vu Yesu yi hur vu Akaya bë degeḡo yi jaḵ. Apolos toḵ ya Akaya lob Anutu vong semusemu vu yi beloḵ vu alam sën ayoj neya timu vu Yesu lo niwëëk rot.

28 In niwëek rot benër yah bedahun alam Yuda hir gägek raḵ alam pin malaj, getato vu sir bē Anutu-yi-ḵapiya nēr meneggëp rangah nebē Yesu yīḵ yi Mehō sēn Anutu ggooin raḵ in bē geḵo hil nah lo.

19

Paulus Vong Huk Vu Epesus

1 Apolos nahën nedo Korint, gePaulus yoh ya distrik Asia* vuheng atov metōḵ ya Epesus, lob tōḵ raḵ Kerisi-yi-alam la ggëp sagu.

2 Lob loḵ tepëḵ in sir bē, “Sēn ham ayomin ya timu vu Yesu lo, lob maḵ Anon Vabuung loḵ yam ggërin ham ayomin ving-a?” Loḵ denër yah vu bē, “Ma! Mehōti su nēr Anon Vabuung ti bengō mehe hango rē.”

3 Lob Paulus loḵ tepëḵ yah ggökin bē, “Log deripek ham raḵ bël nebē tena?” Lom denër yah vu bē, “Deripek he nebē sēn Jon neripek alam lo.”

4 Lom Paulus nēr yah bē, “Wirek Jon nēr vu alam bē degërin ayoj bedejipek bël, log nēr vu sir ving bē nahub rëḵ ayoj na timu vu mehō sēn rëḵ tamuın yi menam lo. Mehō sagi arë nebē Yesu.”

5 Dengo Paulus yi gägek saga lob denër meripek sir raḵ Mehöböp Yesu arë.

6 Lob Paulus bē nema raḵ sir, lob pevis bAnon Vabuung loḵ yam ggërin ayoj medenër alam nyëg ngwë ayej aggagga, bedenënër gägek nebē alam-denenër-gägek-rangahsën.

7 Sir yoh vu nemadluho bemaḵ videk luu.

8 Log Paulus loḵ ya alam Yuda hir dub-supinsën-yi be-tateḵin Anutu-yi-nyëg degwa rangah vu sir bejij sir yoh vu kwev löö.

9 Rëḵ alam la ayoj niwëek rot gesu denevong ving rë. Gedenënër gägek nipaya raḵ Mehöböp yi aggata raḵ alam malaj. Lob tum Paulus kehe yi in sir geya, lob ḵo alam sēn denesepa loḵ yi gägek lo raḵ menenër gägek vu sir yoh vu buk pin ggëp Turanus yi dub-tateḵinsën-gägek-yi.

10 Bevong nebē sënë yoh vu ta luu, lob alam Yuda los Grik pin sēn denedo Asia* lo deno Mehöböp yi gägek.

Gagek Raḵ Siva Nalu Maluh Lo

11 Anutu vong ngaa böp böp loḵ Paulus nema,

12 lob tum alam denëḵo agesip los tob la sēn Paulus navi neraḵ lo beya denetung raḵ alam nijraḵsën, lob hir nirraḵsën nemaya. Gememö to deneya in sir la ving.

13 Log alam Yuda sēn denevengev raḵ tupaak medenëḵo loḵ nyëg pin in bē degetii memö na in alam gedegeḵo monë jaḵ lo la denër Mehöböp Yesu arë gedeneseggi in bē degetii memö

na in alam. Bedenenër bë, “Ham gwevong noh vu sayeg in sa nanër vu hong raḵ Yesu arë sën Paulus nër gagek raḵ yi lo!”

14 Lob alam Yuda hir alam-deneḵo-seriveng hir ggev ti arë nebë Siva, lob nalu lo nemadvahi-bevidek-luu denevong huk nebë sënë.

15 Rëḵ memö nër yah vu sir bë, “Yesu saga seraḵ ni. Geseraḵ Paulus ni ving. Gaḵ mu ham re lo?”

16 Lob mehö sën memö negwang ya yi lo, pesöng ggök sir gesis sir pin bekweek hej tob bedeḵo nipaya rot, bedepiv köḵ medeveya meto deyah dobnë los ahëj töḵsën.

17 Ggovek rëḵ alam Yuda los Grik pin sën denedo Epesus derak ngaa sënë ni, lob sir pin deggöneng böpata gedeko Mehöböp Yesu arë raḵ.

18 Log alam sën ayoj neya timu vu Yesu lo vahi deyam ving medenër sën denetung bu raḵ ngaa pin lo rangah gedevuu ya.

19 Galam ngahi sën denevong parahek los naböö lu ngaa lo desupin hir ḵapiya parahek los naböö yi gedevesi raḵ ya nengwah raḵ alam pin malaj. Lob detevin ḵapiya sënë yi monë sën denebago raḵ lo, lob yoh vu monë gahis 50,000.

20 Lob Mehöböp yi huk niwëek raḵ nebë sënë genetato yi niwëek bë yi böpata bekesuu.

Alam Dahis Depemëgin Kerisi-yi-alam

21 Paulus lë ngaa pin saga ggovek, log kwa vo bë na distrik Masedonia los Akaya loḵ mëm nah mena Yerusalem. Nër bë, “Sena sagu govek rë, loḵ sena galë Rom geving.”

22 Lob vong yi mehö luu sën deneloḵ vu yi lo demugin medeya distrik Masedonia, Timoti lu Erastus. GePaulus yö ti nahën nedo ggëp distrik Asia*.

23 Lob loḵ buk saga, alam demehoo sir in Yesu yi aggata gebë dengis sir raḵ degwa nebë sënë:

24 Mehöti arë nebë Demetrius nedo belosho yi hur ngahiseḵë denesemu ngaa raḵ seriva. Denesemu anutu-avëh-kuungsën Artemis yi dub ḵenu mahen mahen raḵ seriva in alam debago.

25 Lob Demetrius sënë supin yi hur pin ving alam sën yiḵ denevong huk nebë agi genër vu sir bë, “Alam-e! Ham ngo rak ni bë hil nehaḵo monë nivesa raḵ hil huk seriva sënë.

26 Lob ham raḵ ni ving nebë mehö sën Paulus lo loḵ alam ngahiseḵë rot ahëj, beggërin ayoj raḵ yi gagek sën nenër nebë anutu pin sën hil nesemu raḵ nemad lo, saga og su anutu anon rë. Lob su vong nebë sënë vu hil Epesus mu rë, gaḵ vong yoh vu distrik Asia* pin ving.

27 Lob Paulus yi gagek sagi su rëḵ gevong balam degeruu demij vu hil huk-monë-yi sënë mu rë. Gaḵ rëḵ dahun anutu-avëh böp Artemis yi dub vabuung sënë na geving. Gwëbeng

alam distrik Asia* los alam vu dob pin deneḵo arē raḵ, rēḵ mu nabē Paulus medo nanēr gageḵ nabē saga, og rēḵ hil anutu-avēh böpata los niwēēk sēnē rēḵ natu ngaa meris barē nama na.”

28 Dengo gageḵ sēnē lob ahēj sengēn böpata rot gedetahi rot bē, “Hil Artemis vu Epesus yi böpata rot!”

29 Detahi böpata rot nebē saga galam pin vu nyēg saga dereseeh rur böpata mekedi deya. Dekedi loḵ ti medeserōg medeya beggang-supinsēn-yi, lob dejom Gayus luho Aris-tarkus ahon mededadii luho ya ving sir. Luho vu distrik Masedonia rēḵ luho deyam ving Paulus.

30 Paulus vongin bē begi na sir vuheng benanēr gageḵ vu sir, rēḵ Yesu yi hur deggērin yi.

31 Log alam distrik Asia* hir ggev böp la, og losho Paulus yō deneraḵ nij, om devong gageḵ ya vu yi ving bedenēr niwēēk vu yi bē su doḵ na beggang-supinsēn-yi.

32 Lob alam ngahiseḵē saga deneketul loḵ rot, in sir vahi denetahi gageḵ agga ti gevahi denetahi agga ngwē, lob alam vahi su deraḵ gageḵ sēn desup sir in lo degwa ni rē.

33 Lob alam Yuda derot Aleksander ya nare malaj galam vahi denēr bē mēm yō neraḵ gageḵ degwa ni. Lom Aleksander varah nema raḵ gebē nanēr gageḵ tato vu sir.

34 Rēḵ ma gederāḵ ni bē yi Yuda ti, lob sir pin ayej loḵ ti gedenetahi rot bē, “Hil Artemis vu Epesus yi böpata rot!” Detahi nebē saga yoh vu nyēg mala luu.

35 Medo denevong medenevong, loḵ mēm mehō sēn tu nyēg böp Epesus hir ggev benekevu hir gageḵ lu ngaa lo vong bededuj ma, log nēr vu sir bē, “Ham alam Epesus! Mehō re rēḵ dugin nyēg böp Epesus nabē negin avēh böp Artemis yi dub los ḵenu gelōng sēn luḵ yam vu yageḵ lo?”

36 Mehōti su yoh vu bē keyēh gageḵ sagi rē. Om ham ayemin nama, geham su pevis megwevong ngaa ti.

37 Ham ngo ḵo mehō luu sēnē yam, rēḵ mu luho su deggodeḵ dub yi ngaa ti rē. Geluho su denēr pelēsēn raḵ hil anutu-avēh rē, gema!

38 Om nabē Demetrius losho yi hur hir gageḵ ti neggēp vu mehōti, og buk-gageḵ-yi neggēp. Gekiap böp nedo. Om yō rēḵ gengō hir gageḵ.

39 Genabē ham gageḵ la nahēn neggēp, og ham semu doḵ supinsēn yi buk niröp.

40 Rēḵ mu alam Rom rēḵ denanēr hil nabē hil hevong begō verup gwēbeng gedegwa ma! Genabē dedoḵ tepēḵ in hil in supinsēn nipaya sēnē degwa, og gageḵ ti su neggēp in bē hil rēḵ nanēr doḵ nah vu sir rē!”

41 Mehö sën nekevu gagek lu ngaa lo nër nebë sënë, log kevoh supinsën ya bedeketëkin sir.

20

Paulus Ya Meko Loğ Distrik Masedonia Los Grik

¹ Gagek sënë ahë yes rağ govek, log Paulus supin Yesu yi hur lo deyam vu yi, menër gagek vahi vu sir in bë bo niwëëk doğ ayoj. Log jom nemaj geya rağ beya distrik Masedonia.

² Ya meyoh vu nyëğ pin menër gagek ngahisekë in gadu Kerisi-yi-alam beya verup dob Grik,

³ lom nedo sagu yoh vu kwev löö ggovek, log bë jağ yağ mena Suria. Rëğ ngo bë alam Yuda dejoo gagek bë dengis yi menadiik, lom sepa vaha meyoh distrik Masedonia beyah.

⁴ Yah log Purus nalu Sopater vu Beroya, gAristarkus lu MonSekudus vu Tesalonika, geGayus vu Derbe, geTimoti, geTukikus luho Tropimus vu distrik Asia*, bedeneya ving yi.

⁵ Alam sënë demuğın meya denegin alu Paulus vu Troas.

⁶ Log alu halë Buk-ggöksën-yi* ggovek log alu hevu Pilipi galu araq yağ maya. Alu aya buk nemadvahi loğ mëm atök ya vu sir ggëp Troas behe nado soda ti.

Etikus Vës Vu Troas Loğ Vesa Loğ

⁷ Lob Buk-sewahsën-yi* sehuksën, lob he supin he in bë aga nos los Pasa. Lob Paulus nër gagek vu alam, in monbuk og bë na jağ. Lob nër gagek hus ading rot vu sir bebuk vuheng rağ.

⁸ Lob detaggi loğ ram ngahisekë benare loğ beggang ayo vavunë sën he nasupin he loğ lo.

⁹ Lob maluh magëm ti arë nebë Etikus nedo rağ veluung avi ayöong yi, gePaulus nenër gagek hus ading rot vu sir. Lob Etikus mala neggëp rot, lob ggëp yiing lom vës vu beggang ayo ti sën tëb netu löö vu vavunë lo, beyam dob. Lob deluğ meya devër yi rağ rëğ diik.

¹⁰ Loğ Paulus luğ meya tabuu mehö magëm saga genër bë, "Ham su newamin jağ, in anon nahën nedo loğ yi."

¹¹ Lob Paulus rağ yah vavunë belosho alam saga debu brët medegga. Ggovek loğ nër gagek hus adingsekë vu sir rot benyëğ heng, log ya rağ.

¹² Gedeko maluh magëm sënë medeya. Rëğ su diik rë genedo vesa, lob kwaj vesa rağ yah.

Paulus Vu Troas Meya Miletus

¹³ Paulus nër muğın bë noh dob mena geto Asos, lob mëm he gaço yi jağ nom yağ vu sagu. Lob he rağ yağ bamuğın baya neheğın yi ggëp Asos.

¹⁴ Loğ Paulus yök to metök vu he, lob he haço yi rağ yom yağ mehe los aya Mitulene.

15 He kesuu Mitulene gaya, lob he hëp benyëg heng, gehe ya verup dus vu Kios. Log he ya bebuk loğ yah geheng, lob mëm he ya matök ya Samos. Loğ he hëp yah beheng to, log mëm he ya matök ya Miletus.

16 Paulus kwa vo vorot bē kesuu Epesus gena in nilël bē su medo distrik Asia* pangsen. Gağ bē pevis in kwa vo bē gelē Buk-supinsēn-yi sēn denenēr bē Pentikos lo, gëp Yerusalem.

Paulus Jom Alam Epesus Nemaj

17 He töğ ya Miletus, log Paulus vonğ gagek ya Epesus in Kerisi-yi-alam hir ggev lo bē denam vu yi.

18 Deverup vu yi lob nēr vu sir bē, “Ham ngo rağ ngaa pin sēn sa nehevong wirek loğ sēn sa nahēn neverup mewis ggëp distrik Asia* lo ni.

19 Ham rağ ni bē alam Yuda dejoo gagek vunsēn beron ngahisekē in bē dengis sa, lob saga vo maggin vu sa pangsen. Rëğ sa su hağo sa rağ rē, gağ sa malağ ruğ keseh in Mehöböp yi huk gesa medo nehevong.

20 Sa su vun gagek nivesa ti rē, gağ senēr rangah behevong ngaa pin in bē doğ vu ham. Gesenēr rangah vu ham loğ ham supinsēn, gelok ham beggang ayo ving. Besagağ ham rağ ni.

21 Senēr gagek niwëek rağ buk vu alam Yuda, gevu alam Grik in degērin ayoj nah vu Anutu, gayoj na timu vu hil Mehöböp Yesu.

22 Om ham gwengo rē! Anon Vabuung negejiin sa bē sena Yerusalem. Lob mağ va rëğ natök vu sa vu sagu? Sa duğin.

23 Rëğ Anon Vabuung tatekin vu sa yoh vu nyëg pin sēn seya lo meserağ ni bē sëğ natök vu qarabus gengaa maggin ngahisekē rëğ deginengin sa.

24 Rëğ sa su kwag nevo navig sēnē bē ngaa anon rē. Sa su nig wëek ata bē najom ahon rē, gağ sa bē sepa doğ aggata sēn sa nesepa loğ lo, benama na rē. Sa bē semu huk sēn sa hağo vu Mehöböp Yesu lo na. Huk sēn sa nanēr Bengö Nivesa jağ Mehöböp yi semusemu lo.

25 Om ham gwengo rē! Wirek seyök vu ham besa hağo loğ menanēr gagek rağ Anutu-yi-nyëg. Rëğ gwëbeng serağ ni bē ham su rëğ gwelē sa malağ gökin nah rē.

26 Nebē saga, om gwëbeng sa bē nanēr vu ham nabē: Nabē ham ti nadiik bemala nama, og su degwa vu sa rē,

27 in sa su höneng rē, gağ sa tatekin Anutu kwa pin los dahis vu ham.

28 Om ham gwegin ham nivesa, gegwegin Kerisi-yi-alam vahi geving, in Anon Vabuung ggooin ham rağ tu alaj. Ham gwegin ham nivesa beham gwegin Mehöböp yi alam sēn yö bago sir rağ nikök lo geving.

²⁹ In seraḵ ni bē sēḵ gevuu ham gesena, log rēḵ alam gāḡek kuungsën la nabē anōō bemën nij paya rēḵ desarömin sir geving ham, lob degevonḡ paya vu Kerisi-yi-alam.

³⁰ Geham ggev la rēḵ dekedî medenanēr gāḡek kuungsën la in dedadii Kerisi-yi-alam nah detamuin sir.

³¹ Om ham gwegin ham noh vu buk. Ham kwamin bo nabē sa tato aggata niröp vu ham buk los rangah yoh vu ta löö. Gesa nasu in ham pin ti ti.

³² Lob gwëbeng sa hetunḡ ham loḵ ya Anutu nema, gelok yi gāḡek semusemu ayo, lob saga yoh vu bē bo niwëek vu ham gemëm ham rēḵ gweko ngaa nivesa vesa pin sën Anutu rēḵ gevonḡ vu alam pin sën yō ggooin sir raḵ tu yi alam lo.

³³ Sa su malag anon in mehöti yi seriva ma goor ma tob lu ngaa ti rē.

³⁴ Gaḵ ham ngo raḵ ni bē sa nemaḡ sënē yō jom huk beloḵ vu sa in ngaa sën sa naraḵ vu in lo. Genelok vu alam sën denesepa sa lo ving.

³⁵ Sa nehevong huk nebē sënē in tato vu ham nabē hil gevonḡ huk niwëek in hil adok vu alam sekëj masën. Gehil kwad bo gāḡek sën Mehöböp Yesu yō nēr lo nebē, ‘Mehöti sën nabē bo ngaa vu mehö ngwë, gesu kwa bo nabē rēḵ geḡo nyëvewen dok nah rē lo, og kwa vesa rot kesuu kwa-vesasën sën kwa vesa in ngaa sën mehö ngwë denevo vu yi lo.’ ”

³⁶ Paulus nēr gāḡek saga ggovek, log yun lus gejom raḵ ving alam ggev pin.

³⁷ Lob sir pin desu rot gedekebi Paulus ahon gedemul* yi in bē rēḵ gevuu sir gena.

³⁸ Ayoj maggin rot in Paulus nēr bē su rēḵ degelē yi gök nahin rē. Log mëm deḡo yi meya detunḡ raḵ ya yaḡ.

21

Paulus Raḵ Ya Yaḡ In Na Yerusalem

¹ He hevuu sir gehe raḵ ya yaḡ maya, baya heto sesor niröp maya Kos. Geheng to lob he ya rot batok ya Rodos. Lob he kesuu Rodos gehe ya verup Patara.

² Lob he tok raḵ yaḡ ti vu saga geneya los Ponisia. Lob he raḵ ya baya.

³ He ya heto halē Kupros neggëp ya los he nemamin këj, lob he kesuu gaya rot baya neto nyëḡ böp Suria malok ya Ture. In yaḡ bē getunḡ kupek duk gëp nyëḡ sagu.

⁴ Lob he ya matok raḵ Kerisi-yi-alam la vu sagu, lob he nado soda ti ving sir. Lok Anon Vabuung vër kwaj lob denēr vu Paulus bē su na Yerusalem.

⁵ Rēḵ ma gehe buk ggovek ya, lob he hevuu nyëḡ sagu gaya, lob Kerisi-yi-alam pin ving hir avëh los hur mahen deli he

vu beggang ya loo nenga. Lob he yun lupin ggëp loo nenga genajom rak.

⁶ Log mëm he jom nemamin, log he rak ya yag baya gedeyah bej.

Agabus Nër Gagek Rangah Rak Paulus

⁷ He rak yag bekesuu Ture gaya rot batök ya Petolemais. Lob he jom Kerisi-yi-alam lo nemaj gehe nado buk ti ving sir.

⁸ Lob monbuk lob he vu Petolemais batök ya Sisarea, behe loḵ ya sinarë Pilip yi beggang benado ving yi. Alam nemadvahi-bevidek-luu sën deloḵ vu sinarë nyëdahis in nos vu Yerusalem wirek lo ti yi.

⁹ Lob nalu avëh avö lubeluu sën maluh su dehov sir rë lo, lob sir avëh-denenër-gagek-rangahsën.

¹⁰ He nado Sisarea buk la ving rot, lob mehö-nenër-gagek-rangahsën ti arë nebë Agabus vu distrik Yudea meluḵ meyam Sisarea.

¹¹ Yam in bë gelë he, lom ḵo Paulus yi ḵabi beduu yö vaha los nema rak, log nër bë, “Anon Vabuung nër bë, ‘Alam Yuda vu Yerusalem rëḵ denaduu ḵabi sënë ala nabë sënë, log rëḵ debo yi doḵ na alam-yu-ngwë nemaj.’ ”

¹² He hango nebë sënë, lob he los alam pin sën he nado loḵ beggang ti saga lo anër niwëëk vu Paulus bë su jaḵ mena Yerusalem.

¹³ Loḵ Paulus nër gagek yom vu he bë, “Nebë va sën ham nesu benevong mesayog maggin neraḵ-ë? Seyoh vu bë sena ḵarabus. Gaḵ nabë sa nadiik in Mehöböp arë geving gëp Yerusalem, og yik yoh vu ving!”

¹⁴ Lom he su ayoh vu bë rëḵ agërin kwa rë, om sën he ayemin ma, gehe nër bë, “Om maam anon jaḵ noh vu Anutu kwa!”

¹⁵ Ggovek log he semu ngaa ngaa loḵ, garaḵ maya Yerusalem.

¹⁶ Lob Kerisi-yi-alam la vu Sisarea desepa he bedeli he ya vu mehö sën he bë ana medo geving yi lo. Yi Kupros ti barë nebë Menason, sën yö vong ving wirek nyëmuḡinsën lo.

¹⁷ He töḵ ya Yerusalem, lob Kerisi-yi-alam deḵo he rak los kwaj vesa.

¹⁸ Gemonbuk lob Paulus ya ving he, behe ya halë Yakobus. Lob alam ggev pin denedo ving yi.

¹⁹ Paulus jom nemaj ggovek, log turin huk pin sën Anutu gadu yi bevong vu alam-yu-ngwë lo los dahis vu sir.

Paulus Ngo Alam Ggev Hir Gagek Beya Dub Ayo

²⁰ Dengo lob deḵo Anutu arë rak, loḵ tum denër vu yi bë, “Ari! Gerak ni bë alam Yuda rak neggëp mehömehö detu Kerisi-yi-alam ggovek ya, lom denesepa loḵ horek sën Moses ḵo agi niwëëk ata.

²¹ Rêk denengo bē genenēr vu alam Yuda sēn denedo ving alam-yu-ngwē lo bē degevuu Moses yi horek na, gegenenēr bē su degerah* naluj navij, gesu desepa doḡ ngaa wirek hen gökin.

²² Om hil rêk gevong nabē va? Yōnon rot, rêk degengo gagek nabē geyam govek ya.

²³ Om gepevis begwevong ngaa noh vu sēn he bē nanēr vu hong agi. He alam lubeluu denēr gagek ti venuh neggēp Anutu mala.

²⁴ Om gweḡo alam saga, begesepa doḡ horek pin sēn gevong beham nimin veseek jaḡ gēp Anutu mala lo, gegwetung monē natu seriveng in sir gedekeping yuj viis na. Gwevong nabē sēnē, og alam pin rêk deḡak ni nabē gagek sēn denenēr rak hong lo, og anon ma. Gemēm yō rêk deḡak ni nabē genesepa loḡ Moses yi horek ving.

²⁵ Gaḡ alam-yu-ngwē sēn detu Kerisi-yi-alam lo, og hil kevu kapiya ya vu sir ggovek ya banēr gagek sēn hil ajoo wirek lo vu sir bē: Degegin sir nivesa, gesu dega reggu sēn alam denesis in bē degetung seriveng vu anutu-kuungsēn lo, gesu dega kōḡ, gesu dega reggu sēn alam deneseyu kwaj medenediik lo, gesu degevong baggēb.”

²⁶ Nebē saga, lob Paulus ḡo alam saga monbuk belosho desepa loḡ horek pin sēn gevong benij veseek jaḡ gēp Anutu mala lo. Log loḡ ya dub-vabuung-bōp ving benēr buk sēn buk-niveseeksēn-yi govek na lo tato vu alam-deneḡo-seriveng lo. Buk sēn degetung seriveng balam-deneḡo-seriveng debesi jaḡ jepō vu sir lo.

Alam Yuda Dejom Paulus Ahon Loḡ Dub Ayo

²⁷ Buk-niveseeksēn-yi nemadvahi-bevidek-luu saga dus rak bē nama na, loḡ alam Yuda la vu distrik Asia* delē Paulus genedo loḡ dub-vabuung-bōp ayo, lob deloḡ alam pin ahēj bahēj sengēn rak. Lob dekededi dejom Paulus ahon

²⁸ gedetahi bē, “Ham alam Israel, ham doḡ vu he! In mehō sagi nenēr vu alam yoh vu nyēḡ pin bē dedahun hil hed alam los hil horek gedub-vabuung-bōp sagi geving. Beḡo alam Grik la loḡ yam dub-vabuung-bōp sēnē ving bevong paya vu nyēḡ vabuung sēnē!”

²⁹ Denēr nebē sēnē in delē Tropimas vu nyēḡ bōp Epesus genedo Yerusalem ving Paulus, lob dekuung bē Paulus ḡo yi loḡ ya dub ayo ving.

³⁰ Nebē saga, lob alam Yerusalem pin ahēj sengēn rak, lob deserōḡ beya dejom Paulus ahon, gededadii to meyah in dub-vabuung-bōp. Gedepervis bedevēhii dub yi reping pin.

Alam-begō-yi Vu Rom Deḡo Paulus Medeya Hir Ḳatum Ayo

³¹ Devongin bē dengis Paulus menadiik, rēk bengö ya verup vu Rom hir alam-begö-yi losho alaj bē begö verup beyoh vu Yerusalem pin.

³² Lob pevis beko alam-begö-yi la, geyi kapten, bedeserög medeluk medeya vu sir. Yuda delē alam-begö-yi losho alaj, lob devuu Paulus gesu desis rē.

³³ Lob alam-begö-yi alaj ya dus bejom Paulus ahon genēr vu yi alam-begö-yi bededuu ahon raḡ sēng luu.

Log loḡ tepēk in sir bē, “Mehö re sēnē? Vong va paya?”

³⁴ Rēk alam yu böpata, om detahi gāgek ya nikelap bededun böp rot. Lob alam-begö-yi alaj su yoh vu bē gengo gāgek degwa nivesa rē, lom nēr vu alam-begö-yi bē degeko Paulus doḡ na hir ḡatum ayo.

³⁵ Lob Paulus ya verup dus vu ḡatum sēnē yi lēl lob alam nij wēek rot bē dengis yi menadiik, lob alam-begö-yi su deyoh vu bē degērin yi nivesa rē, lom devaḡu yi ya vavunē.

³⁶ Galam pin denesepa sir bedetahi bē, “Gengis menadiik!”

Paulus Nēr Yi Degwa Vu Alam Yuda

³⁷ Alam-begö-yi bē degeko Paulus dok na hir ḡatum ayo, rēk Paulus loḡ tepēk vu alaj bē, “Yoh vu bē sa nanēr gāgek ti vu hong rē?” Loḡ alam-begö-yi alaj lēk beloḡ tepēk yah bē, “Gerak Grik ayej ni?”

³⁸ Sa hekuung bē hong Ejep ti sēn gesis begö vu gavman vu buk agu geḡeko alam nij paya los begö hodeḡ 4,000 meḡeya nyēg-yumeris lo!”

³⁹ Rēk Paulus nēr yah vu bē, “O saḡ Yuda, gatag ḡo sa ggēp Tarsus vu distrik Kilisia. Sa nyēg los bengö. Om gengogēk gesa nanēr gāgek dus ti vu alam sēnē rē.”

⁴⁰ Lob alam-begö-yi alaj yoḡekin. Lob Paulus raḡ ya nare lēl gevarah nema raḡ. Lob alam pin ayej ma, gemēm nēr gāgek ya vu sir loḡ Hibru ayej.

22

¹ Nēr bē, “Arig lo amag lo, ham gwengo rē! Sa bē tateḡin sa gāgek degwa rangah vu ham.”

² Dengo bē Paulus nēr vu sir loḡ Hibru ayej, lob ayej ma rot gesu deggee rē. Log mēm Paulus nēr bē,

³ “Sa Yuda ti. Satag ḡo sa ggēp Tarsus vu distrik Kilisia, rēk serig ggēp nyēg böp Yerusalem sēnē geGamaliel ḡo sa luḡ yi dub betahu sa niröp loḡ hil ḡenud lo hir horek pin. Gesa nig wēek mesayoḡ ya vu Anutu timu nebē sēn gwēbeng ham nimin wēek menetamuin yi agi.

⁴ Wirek sevo maggin vu alam sēn denesepa loḡ Yesu yi aggata lo, lob sa bē ngis sir medenadiik. Lob seduu maluh los avēh ving raḡ sēng beya denedo beggang ḡarabus.

⁵ Alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp losho kaunsor hir alam teta pin deyoh vu bē rēḱ denanēr gāgek saga rangah vu ham, in dekevu kapiya vu arij lo vu nyēg böp Damaskus besa haḱo beya in bē sa naduu alam vu sagu begaḱo nam Yerusalem bedegeḱo vanē.

Paulus Tatekin Sēn Ggērin Yi Tu Yesu Yi Hur
(Sn 9:3-19; 26:12-18)

⁶ Lob sa nahēn nayōk aggata beseya verup dus raḱ nyēg böp Damaskus, lob hes vuheng raḱ. Loḱ pevis berangah ti vēr böpata nebē davēs vu yaḱek beyam jēh raḱ sa.

⁷ Lob sevēs beya nahēp dob, log sa hangō gāgek ti yam vu sa bē, 'Saulus, gēvong vanē vu sa in va?'

⁸ Rēḱ selok tepēḱ yah bē, 'Mehōbö-p-a? Hong re?' Loḱ nēr yom bē, 'Sa Yesu Nasaret sēn genevong vanē vu sa lo!'

⁹ Galam sēn deneya ving sa lo delē rangah sēnē ving, rēḱ su denḱo mehō sēnē aye rē.

¹⁰ Lob senēr bē, 'Om Mehōbö-p, sēḱ gevong nabē va?' Loḱ Mehōbö-p nēr yom vu sa bē, 'Kwedi jaḱ megena Damaskus. Lob vu nyēg sagu rēḱ mehōti nanēr huk pin sēn sehooin raḱ vu hong lo tato vu hong.'

¹¹ Rangah sagi gelu sa malag, lob sa su yoh vu bē galē nyēg lu ngaa rē, om alam sēn deya ving sa lo dejom loḱ sa nemaḱ bedeli sa ya Damaskus.

¹² Lob mehōti nedo barē nebē Ananias. Yi mehō nesepa loḱ Moses yi horek anon rot, lom alam Yuda pin sēn denedo Damaskus lo denēḱo yi raḱ bē yi mehō nivesa.

¹³ Mehō saga yam vu sa benēr bē, 'Arig Saulus! Malam natum nah!' Lob pevis besa malag tum ggōkin yah besa halē yi.

¹⁴ Log nēr ving bē, 'Hil ḱenud hir Mehōbö-p yō ggooin hong raḱ in bē gejaḱ kwa ni. Gelē Mehō yohvu sēnē ggovek ya, gegengo gāgek sēn raḱ verup avi lo.

¹⁵ In rēḱ genanēr yi gāgek rangah. Genanēr ngaa sēn gelē los gengo lo vu mehōnon pin.

¹⁶ Ma genegin va rot-a? Kwedi jaḱ beḱeḱipek bēl. Genanēr Yesu arē gerēḱ jipek hong ngaa nipaya na.' "

Anutu Vong Paulus Ya Vu Alam-yu-ngwē

¹⁷ "Seyom heto Yerusalem, gebuk ti lob sa medo najom raḱ lok dub-vabuong-böp, lob sa ḱenug ya nebē pesepsēn

¹⁸ besa halē Mehōbö-p. Lob nēr vu sa bē, 'Gepevis! Gwevuu Yerusalem gegena! Nabē genanēr sa gāgek vu alam sēnē og su rēḱ degengo bedegevong geving rē!'

19 Lob senër bē, ‘Mehöböp, yö derak ni bē wirek seyoh vu dub-supinsēn-yi pin beseduu alam sēn ayoj neya timu vu hong lo, gesa neheveek sir.

20 Gewirek desis Stepan sēn nenër hong gagek rangah lo mediik, lob sayog nivesa in saga gesa vare nemalagin alam sēn denetengwa yi lo hir röpröp.’

21 Rēk nēr vu sa bē, ‘Gena! Rēk sa gevong hong na aggata ading begena vu alam-yu-ngwē.’ ”

Alam-begö-yi Alaj Gin Paulus

22 Alam Yuda vare denengo Paulus yi gagek rot beya verup loḡ gagek vewen sagi loḡ detahi niwēek bē, “Ham jak na genadiik! Mehö nebē saga su medo vesa!”

23 Lom denetahi ya niḡelap gedekah hir röpröp medenetetēhin, gedeneraa kebus rak medenetē ya vavunē.

24 Nebē saga lob alam-begö-yi alaj nēr bedeko Paulus loḡ ya hir katum ayo. Genër vu sir ving bē debeek yi in denatōk jak degwa sēn alam Yuda denetahi gagek ya niḡelap rak yi lo.

25 Lom deduu Paulus ya vetii kele ggovek in bē debeek, rēk alam-begö-yi hir kaptan nare dus vu Paulus, lob Paulus nēr vu yi bē, “Ham horek nēr bē yoh vu bē ham beek Rom ti geham su gwengö yi gagek namugin rē?”

26 Lob kaptan ngo gagek sēnē, lob ya menër vu alam-begö-yi alaj bē, “Gevongin bē gwevong nabē va? Mehö saga lo yi Rom ti!”

27 Lob ala yom vu Paulus meloḡ tepēk vu yi bē, “Genanër vu sa nabē hong alam Rom ti ma ma?” Rēk Paulus yogek bē, “Ēē-ē, sa Rom ti!”

28 Loḡ alam-begö-yi alaj nēr bē, “Sa hetē monē ngahisekē in sa vu gavman Rom gesetu Rom ti!” Rēk Paulus nēr yah bē, “Gaḡ sa og amaḡ Rom, om atag ḡo sa besa Rom.”

29 Lob alam sēn bē debeek yi lo pevis bedelēein yi, galaj newa rak rot in kwa vo bē duu Rom ti rak sēng.

30 Rēk vongin bē jak ngaa sēn alam Yuda denër bē Paulus vong paya lo ni niröp, om ḡo yi vēr monbuk gevong gagek ya vu alam-deneḡo-seriveng hir ggev los kaunsor pin bedesupin sir yam, log ḡo Paulus luḡ ya nare malaj.

23

Paulus Nër Gagek Vu Yuda Hir Kaunsor

1 Lob Paulus gēt kaunsor genër bē, “Arig lo, setu Anutu yi hur ti besa medo mekwag nevo bē sa nehevong yoh vu yi gagek rot beberup gwēbeng!”

2 Nēr nebē sēnē, lob alam-deneḡo-seriveng hir ggev böp Ananias nēr vu yi alam sēn denare dus vu yi lo bedepetap avi.

³ Rêk Paulus nêr yah vu yi bê, “Hong gang nipaya rêk hevek nivesa raḵ nedo navi vavunë mu! Anutu rêk petap hong! Genedo sagi in bê gwengo sa gagek megeseggi jaḵ hil horek, rêk mu ngo kweyêh horek sagi in genêr bedesis sa!”

⁴ Lob alam sên denare dus vu Paulus lo denêr bê, “Su genanêr gagek nipaya jaḵ Anutu yi ggev böp sênê!”

⁵ Rêk Paulus nêr yah bê, “Arig lo, sa su raḵ ni bê yi alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp rê. Gaḵ Anutu nêr meneggëp loḵ yi kapiya bê: Su genanêr gagek nipaya jaḵ ala sên neḡin hong alam lo!”

⁶ Lob Paulus raḵ ni bê alam teta Sadukai* la geParisai* la medenedo, lom tahi ya vu kaunsor bê, “Arig lo! Sa og sa Parisai* sogek rot! Sa nehevong ving bê alam-diiksên rêk dekedi jaḵ gökin, lob yiḵ raḵ degwa saga sên gwëbeng devong gagek vu sa.”

⁷ Nêr gagek saga lob gagek ahê sengên yi verup pevis loḵ Parisai* losho Sadukai* vuheng atov, lob devasuh sir.

⁸ In alam Sadukai* denenêr bê mehönön su deyoh vu bê rêk dekedi jaḵ nah gëp bedub rê, gangêr ma, gengaahur ma. Gaḵ alam Parisai* devong ving lööhoho.

⁹ Lom alam lo devong dedun böpata, loḵ alam Parisai* hir alam-horek-yi la kedi denare bedenêr niwëek bê, “He halê mehö saga bê ngaa nipaya ti su neggëp vu yi rê! Maḵ ngaahur ti ma angêr ti yö vengwëng vu yi!”

¹⁰ Lob gagek ahê-sengên-yi ya meböp raḵ rot, lob Rom hir alam-begö-yi alaj ggöneng. In sir yu luu, lob bê rêk dedadii Paulus vewen vewen lob denabij teka teka benadiik. Lom nêr balam-begö-yi deluḵ beya devo Paulus vêr in sir gedëḵo yi loḵ yah hir katum ayo.

¹¹ Ggovek gebuk lob Mehöböp yam nare rangah vu Paulus genêr vu bê, “Gemedo los nim wëek! Genêr sa gagek rangah ggëp Yerusalem ggovek, gerêk genanêr sa gagek gëp Rom nabê saga geving.”

Yuda Dejoo Gagek Bê Dengis Paulus Menadiik

¹² Nyêg heng lob alam Yuda desupin sir medenêr gagek venuh gedetato nemaj ya vavunë bê su dega los denanum rot bemêm nabê dengis Paulus benadiik loḵ mêm. Gaḵ nabê dega ma denanum namuḡin og Anutu ngis sir.

¹³ Sir sên denêr gagek venuh lo sir mehödahis luu gela sevök.

¹⁴ Lob deya vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev los alam teta bedenêr bê, “He nêr gagek niwëek betato nemamin ya vavunë ganêr venuh bê he su rêk aḡa nos los nanum bêl rê rot, bena berup doḵ buk sên he ngis Paulus menadiik lo loḵ mêm.

¹⁵ Om ham los kaunsor gwevong gagek na vu Rom hir alam-begö-yi alaj pehi nabê degeḵo Paulus duḵ menam vu ham.

Ham nanër vu yi nabë ham bë gwengo Paulus yi gagek degwa gök nahin in ham jak ni niröp. Gehe semu he ggovek ya. Su rëk nam natök nam vu ham rë, gak he rëk angis yi menadiik dok aggata!”

16 Rëk Paulus mewa ngo gagek bë rëk degetung dum gëp aggata bedengis Paulus menadiik, lob ya melok ya Rom hir alam-begö-yi hir katum belok ya menër rangah vu Paulus.

17 Lob Paulus tahi alam-begö-yi hir kapten ti yam, benër vu bë, “Gweko hur magëm sagi na vu ham ggev, in ko gagek ti in bë nanër vu yi.”

18 Lob kapten ko yi beli ya vu ala benër vu bë, “Karabus Paulus tahi sa benër vu sa bë sa gako hur magëm sënë nam vu hong, in ko gagek ti beyam vu hong.”

19 Lom ala jom lok nema, beko meya nenga, beluhu yö luu ya denedo, log mëm lok tepëk in yi bë, “Gevongin bë genanër gagek re vu sa?”

20 Lok hur magëm nër bë, “Alam Yuda dejoo gagek ggovek bë rëk dedok tepëk in hong begweko Paulus duk mena vu kaunsor neheng in dedok tepëk in yi gagek degwa pangsen vu yi.

21 Rëk mu su gwebë nengam vu hir gagek, in hir alam mehödahis luu gela sevök bedenër gagek venuh bë su rëk dega los denanum rë, rot bemëm yö dengis Paulus menadiik rë. Gwëbeng desemu sir gemedo denebuu aggata medenegin hong bë rëk gengogekin hir gagek ma nama.”

22 Lob alam-begö-yi alaj vong mehö magëm sënë yah, genër niwëek vu yi bë, “Su gena genanër vu mehöti nabë genër gagek sënë rangah vu sa!”

Alam-begö-yi Vu Rom Alaj Vong Paulus Ya Vu Kiap Böp Peliks

23 Lob alam-begö-yi vu Rom alaj tahi kapten luu yam, benër vu luho bë, “Melu barah alam-begö-yi. Alam sën denerak hoos lo mehödahis löö benemadluho (70), galam sën denejom rug lo jak gëp alam nemadluho (200). Bedegero sir in ham na Sisarea jak 9 krök buk.

24 Log ham barah hoos la geving in Paulus jak, geham gwegin yi nivesa bena berup vu kiap böp Peliks.”

25 Lob alam-begö-yi alaj kevu kapiya ti ving nebë:

26 Sehuksën! Kiap böp Peliks, mehö-los-bengö!

Sa Klaudius Lusias, sa kevu kapiya sënë yök vu hong.

27 Alam Yuda dejom mehö sagi ahon gebë dengis yi menadiik, rëk sa hangö bë yi Rom ti lob seya ving alam-begö-yi behe tök ya vu sir, lob he hako yi vër lok nemaj.

28 Lom sa bë gango gagek degwa sën denër rak yi lo, om sën sa hako yi luk meyah vu hir kaunsor.

²⁹ Rêk sa hango denër gagek rak yi in yö hir horek la. Gak su devong gagek vu yi in ngaa nipaya ti in bë mêm hil angis yi menadiik ma, hil getung yi na karabus rë.

³⁰ Log gwëbeng gagek ti tøk vu sa bë dekeyëhin yi vunsën in bë dengis yi menadiik. Om sën sa pevis behevong yi yök vu hong, gesenër vu alam sën denenër gagek rak yi lo bë yö nök denanër hir gagek rangah jak malam niröp.

³¹ Lob alam-begö-yi vu Rom devong yoh vu yi gagek, bedeko Paulus medeli ya Antipatris lok buk.

³² Log nyëg heng lob alam-begö-yi sën deneyoh dob lo deyah medeya Yerusalem, galam sën denerak hoos lo deko Paulus ya Sisarea.

³³ Detök ya Sisarea, lob devo kapiya ya vu kiap böp gedevong Paulus lok ya nema ving.

³⁴ Kiap böp tevin kapiya lob lok tepëk in Paulus bë, “Hong distrik tena?” Rêk Paulus nër bë, “Sa vu Kilisia.”

³⁵ Lob nër bë, “Alam sën denenër gagek rak hong lo deverup, log mêm sa gango hong gagek.” Lom nër bedeko Paulus beya neggëp mehö-los-bengö Herot* yi beggang böp sën denenër arë nebë Prëtoryam lo.

24

Alam Ggev Vu Yuda Devo Gagek Rak Paulus

¹ Buk nemadvahi ya ggovek ya, log alam-deneko-seriveng hir ggev böp Ananias luk meya, lob ko alam teta la ving, beko mehö sën nenër alam avij vu kiap lo ti ving, arë nebë Tertulus. Lob ya denër gagek sën denanër jak Paulus lo rangah vu kiap böp.

² Kiap böp tahi Paulus beberup, log Tertulus kedi mugin menër gagek rak yi bë, “Mehö los bengö Peliks! Ngo gelok vu he behe nado nivesa rot gebegö lu ngaa ma. Gengo kwam böp begenelok vu he in huk begenevong ngaa aggagga pin sën he nehevong paya paya wirek lo benivesa nerak.

³ Om sën he ayomin nivesa rot in ngaa pin saga gehe kwamin vesa in hong rot.

⁴ Om sa su rêk agërin hong pangsën rot rë. Gak sa bë ketag hong mu nabë gwengo sa gagek dus ti sën sa bë nanër agi.

⁵ He halë mehö sënaga bë mehö nipaya rot. Nevong balam Yuda yoh vu nyëg pin ahëj sengën nerak medenesis begö vu sir. Lob tu alam yu ti sën yö deggooin sir rak medenenër sir nebë Nasaret lo hir ggev ti.

⁶ Genevong in bë gevong paya vu he dub-vabuung-böp geving, rêk he jom yi ahon. [Lob he bë seggi yi jak he horek,

⁷ rêk ham alam-begö-yi alaj Lusias yam, lob niwëek rot beko yi vër lok he nemamin

⁸ genër bë alam sën bë denanër gagek jak yi lo denatök nam malam.] Om nabë gedok tepëk in Lusias og maq yö rëk nanër ngaa pin sën he nër rak Paulus lo rangah vu hong nabë yönon!”

⁹ Lob alam Yuda degadu mehö sënë yi gagek sën nër rak Paulus lo ving bë, “Gagek pin saga yönon rot!”

Paulus Vong Gagek Vu Peliks

¹⁰ Lob kiap böp tē kwa in Paulus, lob Paulus nër ya bë, “Serak ni bë ngo genegin he sënë yoh vu ta ngahisekë, om sën sa kwag vesa besa bë nanër gagek nyëvewen dok nah vu hong.

¹¹ Hong kiap böp, om geyoh vu bë gedok tepëk vu hong alam, lob mēm rëk detatekin vu hong nabë serak yag menahën neverup Sisarea sagi. Log seyoh dob beserak meya Yerusalem in bë najom jak beyik buk su hus ading rë, gak yik buk nemadluho-bevidek-luu mu ggovek ya.

¹² Lob alam Yuda su delë sa bë alu mehöti anër he rë. Gesu delë bë selok alam ahëj lok dub-vabuung-böp ma, lok dub-supinsën-yi ma, ggëp telig rë, gak ma.

¹³ Gak gagek sën gwëbeng denër rak sa agi lo, og saga su deyoh vu bë rëk denatök vu degwa ti begejak ni nabë yönon rë.

¹⁴ Gak mēm sa bë nanër rangah vu hong nabë sa nesepa lok aggata sën denenër pelë rak agi bë aggata kuungsën lo. Sa nesepa lok aggata saga in bë sa gako he kenumin lo hir Anutu jak. Log sa nehevong ving gagek pin sën neggëp lok horek lo los gagek pin sën alam-denenër-gagek-rangahsën dekevu lo.

¹⁵ Lob sa nehevong ving bë Anutu rëk gevong balam-diiksën dekedi jak nah gökin, alam yohvu galam nij paya geving. Lob yik sir sën yam denare-ë, denevong ving nebë saga.

¹⁶ Lob sa kwag nevo sa pangsën bë sa gevong ngaa nivesa vu Anutu gevu mehönon noh vu buk.

¹⁷ Sa hevu sa nyëg geseya nado nyëg ngwë bengebek la ggovek ya lok seyom vu sa alam. Sa hako monë lu ngaa yom in bë dok vu alam sën denerak vu in lo, gesa bë getung seriveng la vu Anutu geving.

¹⁸ Sa nehevong nebë sënë, lob sa sepa lok he horek in sa nig veseek jak gëp Anutu mala. Lob sa nado lok dub ayo balam delë sa bë mehönon ngahi su denare ving sa rë, gemehö la su devong dedun rë.

¹⁹ Gak mēm Yuda la vu distrik Asia* denedo, om nabë alam saga mēm maq yö detök rak gagek nipaya ti geneggëp vu sa, og mēm nam debare malam gedenanër rangah vu hong.

²⁰ Gak nama, om alam sagi mēm yö denanër ngaa sën delë gesa hevong paya lok buk sën sa nare kaunsor malaj vu Yerusalem lo vu hong.

²¹ Maḵ yik gagek timu sënë, sën sa nare loḵ sir vuheng gesa tahi bē, ‘Sa hevong ving bē alam-diiksën rēḵ dekedi jaḵ nah gökin.’ Yik raḵ degwa saga sën gwëbeng devong gagek vu sa.”

²² Rēḵ mu Peliks raḵ Yesu yi aggata sën Paulus nēr lo ni vorot, lom nēr vu alam Yuda bē degegin galam-begö-yi alaj Lusias duk menam rē, log mēm rēḵ gengo hir gagek sagi gök nahin.

²³ Lob nēr vu kapten bē geḵo Paulus nah ḵarabus, rēḵ mu su geḵo duk na ḵarabus niwëëk rot. Gesu gërin Paulus yi alam sën nabë dedoḵ vu yi in ngaa vahi lo.

Peliks Jom Paulus Ahon Menedo Ḵarabus Ngebek Luu

²⁴ Buk la ya ggovek log Peliks ḵo venë Drusila yam. Drusila yi Yuda avëh ti. Lob Peliks tahi Paulus in bē tateḵin degwa sën alam degevonḡ geving Yesu Kerisi lo vu yi.

²⁵ Rēḵ Paulus tateḵin gagek raḵ sën hil gevong ngaa niröp lo, geraḵ sën hil gëgin hil nivesa lo, geraḵ sën Anutu rēḵ gevong nyëvewen doḵ nah hil ngaa nipaya lo. Lob tum Peliks ggöneng benër bē, “Genah megena rē! Genabë buk len ti gëp og sēḵ tahi hong megenom gökin.”

²⁶ Log Peliks kwa nevo ngaa ngwë loḵ ayo ving. Kuung bē maḵ Paulus rēḵ bo monë la vu yi in bo yi vër, om sën tahi yi beron ngahi yam beluho denevengwëḡ.

²⁷ Lob Paulus nedo ḵarabus beta luu ggovek ya getum kiap mewis Porkius Pestos loḵ yah Peliks ben. Rēḵ Peliks vonḡ in bē alam Yuda ahëj geving yi om su ḵo Paulus vër rē geyö nahën nedo loḵ ḵarabus.

25

Paulus Ketag Bë Alam Rom Hir Mehö-los-bengö Sisar Gengo Yi Gagek*

¹ Pestos verup betu kiap loḵ yah Peliks ben benedo Sisarea buk löö loḵ mēm raḵ meya Yerusalem.

² Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev losho alam böp vu Yuda deya vu yi bedenër gagek raḵ Paulus. Denër niwëëk vu Pestos bē,

³ “Gedoḵ vu he, begwevonḡ Paulus nam Yerusalem.” In kwaj nevö bē degetunḡ dum doḵ aggata bedengis Paulus menadiik.

⁴ Rēḵ Pestos nēr yah bē, “Dus raḵ in senah mena Sisarea, om Paulus medo ḵarabus sagu.

⁵ Om ham alam ggev deduḵ medenam geving sa, in nabë mehö sagi vonḡ ngaa ti paya, og denanër gagek jaḵ yi.”

⁶ Lob Pestos nedo ving sir maḵ yoh vu buk nemadvahi-bevidek-löö ma nemadluho ggovek, log luḵ meyah Sisarea.

Log monbuk lob raḡ ya nedo beggang-gägek-yi, log nēr vu sir bē degeḡo Paulus nam.

⁷ Paulus verup lob alam Yuda sēn deluḡ medeyam vu Yerusalem lo yam detetup yi gedenēr gägek maggin ngahisekē raḡ yi. Rēḡ su deyoh vu bē detato hir gägek vu Pestos nabē yönon rē.

⁸ Lob Paulus nēr yah bē, “Sa su hevong ngāa nipaya ti vu alam Yuda hir horek ma, vu dub-vabuung-bōp ma, vu mehō-los-bengō Sisar* rē.”

⁹ Rēḡ Pestos vongin bē alam Yuda ahēj geving yi om loḡ tepēḡ vu Paulus bē, “Yoh vu bē hil anah Yerusalem besa gango hong gägek gēp sagu ma ma?”

¹⁰ Rēḡ Paulus nēr yah bē, “Gwēbeng sa nare loḡ mehō-los-bengō Sisar* yi beggang-gägek-yi, lom beggang sagi og beggang-gägek-yi om ham gwengo sa gägek doḡ! Gerak ni ggovek ya bē sa su hevong ngāa nipaya ti vu alam Yuda rē.

¹¹ Nabē nipaya bōp ti neggēp vu sa beyoh vu bē dengis sa doḡ nah mesa nadiiḡ, og ggovek, gemēm dengis sa. Gaḡ nabē gägek sēn denenēr raḡ sa agi su anon rē, og mehōti su yoh vu bē bo sa doḡ na nemaj rē. Om sēn sa ḡetaḡ vu mehō-los-bengō Sisar* bē gengō sa gägek.”

¹² Lob Pestos vengwēng ving yi alam sēn denevo kwa vu yi lo muḡin, loḡ mēm nēr bē, “Gekwetag bē Sisar* gengō hong gägek, om gena vu Sisar*!”

Pestos Loḡ Tepēḡ In Paulus Vu Agripa

¹³ Buk la ya ggovek loḡ mehō-los-bengō Agripa luho venē Bernisi deyam Sisarea in bē degelē Pestos medenajom nema.

¹⁴ Luho denedo Sisarea buk ngahi lob Pestos nēr Paulus yi gägek bengō ya vu mehō-los-bengō bē, “Peliks ḡo mehōti ya ḡarabus wirek meya nedo.

¹⁵ Lob seraq meya Yerusalem lom alam-deneḡo-seriveng hir ggev los alam teta vu Yuda denēr gägek raḡ yi, gedenēr vu sa bē sebo nyēvewen vu yi.

¹⁶ Rēḡ senēr yah vu sir bē he Rom, og he su navo maggin meris meris vu mehōti rē. Gaḡ mehō sēn gägek neggēp vu yi lo, og mēm ya nare alam sēn denenēr gägek raḡ yi lo malaj muḡin, gehe navo nyēḡ vu yi in bē bare menanēr gägek nom jaḡ gägek sēn denenēr raḡ yi lo.

¹⁷ Lob he sepa he mayam, lob sa su köpeḡ rē. Gaḡ heng to log sa nado raḡ beggang-gägek-yi gesenēr bedeḡo mehō saga yam.

¹⁸ Lob alam sēn denēr gägek raḡ yi lo denare. Lob sa hekuung bē rēḡ denanēr gägek nipaya jaḡ yi, rēḡ ma.

19 Gaḵ losho deneggök sir in aggata sën degeḵo hir keriiḅ lu ḅḅaa jaḵ lo. Gedeneḅḅök sir in mehö diiḵsën ti arë nebë Yesu, in Paulus nër bë mehö saga nedo mala vesa.

20 Lom serak ni bë sa su yoh vu bë ḅango ḅageḵ degwa la nabë saga rë, om seloḵ tepëḵ in Paulus bë, ‘Maḵ hil anah Yerusalem loḵ mëm sëḵ ḅango hong ḅageḵ sënë ḅëp sagu.’

21 Rëḵ Paulus nër bë yö medo doḵ ḵarabus, gemehö-los-bengö Sisar* ḅango yi ḅageḵ rë. Lom senër bë nah medo ḵarabus besa natöḵ vu aggata rë, loḵ mëm sa ḅevong yi na vu Sisar*.”

22 Lob Agripa nër vu Pestos bë, “Sa bë ḅango mehö sagi yi ḅageḵ!” Lob yoḅek bë, “Neheng rëḵ ḅwengö!”

23 Lob monbuk lob Agripa luho Bernisi devuneḵ log alam deḵo luho raḵ ḵapah medeyam. Luho deloḵ ya begḅang-supinsën-yi viḅg alam-begö-yi alaj pin, los alam böp böp vu nyëḅ sagu, lob Pestos nër bedëḵo Paulus yam.

24 Log nër bë, “Mehö-los-bengö Agripa, geham alam pin sën ham yam nedo viḅg he-ë, ham ḅwelë mehö sënë! Alam Yuda pin vu Yerusalem gevu sënë viḅg bedelij sa rot bedetahi niwëëḵ bë su medo mala vesa, gaḵ nadiiḵ.

25 Rëḵ sa halë bë su vong ḅḅaa nipaya ti in bë mëm hil angis yi menadiiḵ rë. Log yö ketag raḵ avi bë Sisar* ḅango yi ḅageḵ, om sën sa hevongin bë ḅevong yi na.

26 Rëḵ sa su töḵ vu yi ḅageḵ anon degwa ti meneggëp rangah in bë mëm sa ḵevu ḵapiya betateḵin vu hil mehöböp Sisar* rë. Om mëm sën sa haḵo mehö sagi yam vu hong mehö-los-bengö Agripa, gevu ham pin saga viḅg in hil pin ḅango yi ḅageḵ nivesa, loḵ mëm sa natöḵ vu yi ḅageḵ la in sa ḵevu doḵ ḵapiya.

27 Nabë sa ḅevong ḵarabus ti na, gesa su ḅevong yi ḅageḵ degwa na ḅeving rë, og saga su yoh vu rë.”

26

Paulus Tateḵin Yi ḅageḵ Vu Agripa

1 Lob Agripa nër vu Paulus bë, “Bë ḅenanër hong ḅageḵ la, og ḅenanër!” Lom Paulus kedi nare betelë nema ḅenër yi ḅageḵ bë,

2 “Mehö-los-bengö Agripa! Alam Yuda denenër ḅageḵ raḵ sa yoh vu buk, lob ḅwëbeng sa kwag vesa rot in sa nare malam meḅenër bë ḅwengö sa ḅageḵ.

3 Sa kwag vesa in ngo ḅeraḵ ḅḅaa pin sën hil Yuda ngo nesepa loḵ lo ni, ḅengaa pin sën hil nemehoo hil in lo. Om sa bë ḅwengö sa ḅageḵ, og su nim tebö jaḵ pevis.

4 ḅḅaa pin sën sengo nahën maḅëm gesa hevong wirek rot beverup ḅwëbeng agi, og saga alam Yuda pin deneraḵ ni, in sa nado viḅg sir ḅḅëp Yerusalem.

⁵ Yö denerak sa nig rot, om nabë kwaj nevo, og deyoh vu bë denanër rangah vu hong nabë sa Parisai* ti, besetu sir vahi sën denesepa loḵ horek pin los dahis lo ti.

⁶ Om sën gwëbeng sa nare agi, gedenevong gagek vu sa in sa nehevong ving gagek nivesa sën wirek Anutu vo vu hil kenud lo lo, gesa navo kwag in buk sën bë gagek agi anon jak lo.

⁷ Gehil degwa nemadluho-bevidek-luu lo yik denevo kwaj in buk sën bë gagek agi anon jak lo ving, lom denejom rak vu Anutu buk gerangah. O Mehö Gayeheng, yik rak degwa sënë sën Yuda denër gagek kuungsën rak sa.

⁸ Ma nebë va sën ham kwamin nevo bë Anutu su yoh vu bë gevong balam-diiksën dekedo jak nah gökin rë-ë?

⁹ Wirek sa hevong ngaa ngahisekë in bë sa dahun Yesu Nasaret arë, lob sa hekuung bë sa nehevong ngaa nivesa.

¹⁰ Sa nehevong nebë sënë vu Yerusalem, lom alam-deneḵo-seriveng hir ggev devo niwëek vu sa beseya naduu Anutu-yi-alam ngahisekë benehako yah karabus. Log kaunsor denenër bë dengis sir medenadiik, lob sa navo veyovin hir gagek ving.

¹¹ Gesa navo maggin ngahisekë vu sir lok dub-supinsën-yi pin. Sa nehevong in bë denanër pelë los degeruu demij vu Mehöböp, gesahëg sengën böpata rot vu sir besa nesepa sir rot meya nayoh vu alam-yu-ngwë hir nyëg ving."

*Paulus Nër Yi Gagek Sën Ggërin Yi Mevong Ving Yesu Lo
(Sn 9:3-19; 22:6-16)*

¹² "Log alam-deneḵo-seriveng hir ggev denër gagek niwëek vu sa medegadu sa ving meseya Damaskus.

¹³ Lob Mehö Gayeheng! Sa medo naya rak hes vuheng atov, lob sa halë rangah ti vër nebë davës betum vu yagek begelu yam rak sa loḵ aggata. Tum böpata rot kesuu nyëg mala, lom yam jeh rak he los alam pin sën deneya ving sa lo.

¹⁴ Lob he pin avës baya nahëp dob, lob sa hango gagek ti yam loḵ Hibru ayej bë, 'Saulus, Saulus gëvo vanë vu sa in va? Vongin gebakë ngaa sën los nevu lo, lob ngo vongin gebo vanë vu hong.'

¹⁵ Lob seloḵ tepëḵ bë, 'Mehöböp, hong re?' Lom Mehöböp nër yom bë, 'Sa Yesu sën genevong vanë vu sa lo!

¹⁶ Om kwedi gebare niwëek. Gwëbeng seyam vu hong in sa bë gooin hong jak in genatu sa hur megena genanër rangah nabë gelë sa nebë sënë. Gerëḵ genanër ngaa sën sëḵ tato vu hong beron la vu tamusën lo rangah geving.

¹⁷ Gesëḵ gëgin hong doḵ alam Israel los alam-yu-ngwë sën sëḵ gevong hong na vu sir lo nemaj.

¹⁸ Sëḵ gevong hong na vu sir in tateḵin malaj medegevuu malakenu na gedegërin sir nom vu rangah. Degevuu Satan

yi niwëek gedenam vu Anutu, lom ayoj nam timu vu sa, log sengo rëk dahun hir ngaa nipaya na. Gemëm rëk denam sa nyëg geving alam sën ayoj neyam timu vu sa bedetu sa ngaa ggovek lo.’ ”

Paulus Nër Vu Agripa Bë Nevong Yesu Yi Huk

19 “O Mehö-los-bengö Agripa, sa halë ngaa yagek yi sënë, lob sa su keyëh gagek rë.

20 Gaḵ senër gagek rangah vu alam Damaskus mugin, log senër vu alam Yerusalem, gevu nyëg Yudea pin, gevu alam-yu-ngwë ving. Senër vu sir bë degërin sir vu hir ngaa nipaya gedenam vu Anutu, bedegevong ngaa niröp in tato nabë deggërin ayoj ggovek ya.

21 Sa hevong nebë sënë, lob alam Yuda dejom sa ahon rak degwa saga loḵ dub-vabuung-böp, gebë dengis sa besa nadiik.

22 Rëk Anutu loḵ vu sa, rot besën verup gwëbeng besa nare genanër gagek yök vu alam meris, gevu ham alam los arëmin lo agi. Sa su nanër gagek agga ngwë rë, gaḵ sa nanër gagek sën wirek alam-denenër-gagek-rangahsën losho Moses denenër bë rëk berup lo.

23 Denër nebë, ‘Kerisi rëk geḵo vanë, log yö rëk kedi jaḵ namugin gëp bedub. Lob rëk nanër gagek-rangah-yi vu alam Israel, gevu alam dahis geving.’ ”

Paulus Nër Gagek Vu Agripa In Bë Ayo Na Timu Vu Yesu

24 Paulus nër nebë sënë, lob kiap böp Pestos petupek rak yi bë, “Paulus, hong bado! Geluḵ dub ngahiseḵë, lom kwam böpata vong beyum vong paya!”

25 Rëk Paulus nër yah bë, “Mehö niwëek Pestos, sa yug su vong paya mesenër gagek jeggin jeggin rë, gaḵ senër gagek niröp beyönon.

26 Mehö-los-bengö sënë nerak ngaa pin sënë ni, om sa su nahöneng rë gesenër rangah vu yi. Seraḵ ni bë ngaa pin sën agi su yoh nenga in mala los nenga rë. Gaḵ rak ni, in ngaa pin sënë su verup vunsën rë.

27 O Mehö-los-bengö Agripa, maḵ gevong ving alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek-a? Eë-ë, seraḵ ni bë genevong ving!”

28 Loḵ Agripa nër yah vu Paulus bë, “Nabë genanër hus ading teka rot og maḵ hong gagek rëk gevong meseḡërin sa natu Yesu yi hur ti!”

29 Lom Paulus nër yah vu bë, “Eë-ë! Nabë sa nanër dus, ma ading, og yik yoh vu! Sa najom rak vu Anutu bë, hong, galam pin sën ham los nengo sa gagek gwëbeng-ë lo gwërin ham nabë sa, gaḵ mëm sëng sënë og su natök vu ham.”

³⁰ Paulus nēr nebē sēnē, loḵ mehō-los-bengō kedi nare ving kiap böp Pestos, geBernisi, galam sēn denedo ving sir lo meto deya.

³¹ To deyah dobnē ggovek, loḵ desap sir raḵ medenēr bē, “Mehō sagi su vongŋŋaa ti paya in bē nadiiḵ ma medo karabus rē.”

³² Lob Agripa nēr vu Pestos bē, “Nabē mehō sēnē su ketag nabē Sisar* gengo yi gagek rē, og yoh vu bē gebo yi vēr mena.”

27

Deḵo Paulus Raḵ Ya Yaḡ In Na Rom

¹ Kwaj vo gagek venuh bē he jaḵ yaḡ mana Rom, lob detung Paulus lošo karabus vahi loḵ ya kapten ti nema. Arē nebē Yulius lob neḡin alam-begō-yi raḵ neggēp alam nemadvahi (100) loḵ yu bōpata ti sēn denenēr sir bē mehō-los-bengō Augustus yi alam lo.

² Lob Adramitiam hir yaḡ ti bē geḵo ḵupeḵ na nyēḡ böp la vu distrik Asia*, lob he raḵ ya baya. Lob Aristarkus vu Tesalonika vu distrik Masedonia ya ving he.

³ Heng to log he ya seyu yaḡ ya Sidon, lob Yulius vongŋŋivesa beyogekin Paulus bē yoh vu bē na gelē yi alam medegeḡin yi jaḵ nos luŋŋaa.

⁴ He vu Sidon maya, rēḵ sang böp yam ggēp yaḡ neru meruuk he. Lom yaḡ yom rivin dob Kupros demi meya

⁵ meyoh ya Kupros gedistrik Kilisia los Pampulia vuheng atov, behe tōḵ ya Mura vu distrik Lusia.

⁶ Vu nyēḡ saga alam-begō-yi hir kapten tōḵ vu Aleksandria hir yaḡ ti geneya los Itali, lom ḵo he raḵ ya.

⁷ Behe ya raḵ baya. He vimengin bakōpeḵ rot buk ngahiseḵē, loḵ mēm he tōḵ ya verup dus vu nyēḡ böp Kenidus. Loḵ sang ggērin he, lom he su ayoh vu bē ana rē, om he yah arivin dob Krete demi dus vu Salmone baya, in sang bōpata.

⁸ He yoh loo nenga Krete bevimengin rot batōḵ ya nyēḡ ti arē nebē Yaḡ-ben-nivesa neggēp dus vu nyēḡ böp Lasea.

⁹ He vasap buk ngahiseḵē ggēp saga geBuk-dali-nos-yi-lo* maya ggovek ya, gebuk sēn hob los sang yi lo verup beloo vongŋin dahun he behe malamin nama. Lom Paulus nēr gagek vorot vu sir bē,

¹⁰ “Alam-e! Nabē hil ana, og hil rēḵ natōḵ vu maggin bōpata. Hil rēḵ basap ḵupeḵ los yaḡ, gehil mehōnon rēḵ malad nama geving.”

* **27:9:** Buk-dali-nos-yi sēnē og yīḵ buk sēn alam Yuda hir alam-deneḵo-seriveng yuseḵē nesis sipsip tuveḵ meneḵo niḵōḵ meneloḵ ya dub-vabuung-böp ayo vabuung sogek in kevoḵ alam Yuda hir ŋŋaa nipaya na lo. Denelē buk sēnē loḵ kwev Oktoba neyoh vu ta pin gayej nenēr dali ggērin nos besu denegga rē.

11 Rêk alam-begö-yi hir kapten bë nenga vu yag ala luho yag yi kapten, gesu ngo Paulus yi gagek rë.

12 Yag ben sënë su nyëg nivesa in bë yag medo dok dok buk sang yi rë, om alam ngahisekë denër gagek venuh bë dekesuu nyëg saga gedena. Kwaj nevo bë rêk denatök na nyëg böp Poniks bedemedo nyëg sagu dok buk ayööng los sang yi, og mëm nivesa. In Poniks saga yik yag ben nivesa ti vu Krete, geyag vaha neggëp luu. Ngwë neggëp ahë, gengwë neggëp nën.

Sang Vong Meloo Nipaya Rak

13 Lob ayööng nalu verup gesu yam niwëek rot rë, lob dekuung bë deyoh vu bë na denatök na nyëg saga. Lob dedadii anka rak yah gedeseпа loo nenga Krete rot medeya.

14 Rêk pevis besang niwëek böpata ti sën denenër bë Nyëhuhek lo, yam ggëp kedu Krete.

15 Lob rot he avuti ggëp hus bedu ya, lob he su ayoh vu bë pekwë yag neru nah vu sang rë, lom he hevuu besang ko he mehe ya rot.

16 He serög meheto maya kedu loo vuheng sën denenër arë nebë Kauda lo demi. Lob he hevong huk böp rot menaduu dëgi ahon.

17 Dedadii dëgi rak yam yag vavunë ggovek ya, log deduu aggis la lok yag anon atov in bë niwëek jak. Rêk newaj rak bë yag rêk na mejak vu saap Surtis sën neggëp dus vu Aprika lo, lom detë anka sël luk ya loo gesang ko he gehe medo nahök mu.

18 Sang los loo sis merot he niwëek ata, lob kedi detë kupek luk ya loo monbuk.

19 Gebuk netu löö lob dejom kupek yag yi pin rak nemaj medetë luk ya loo ving.

20 Lob Nyëhuhek böpata sënë sis he rot gesu ahë yes neraç teka rë. Ggërin he buk ngahisekë gehe su ayoh vu bë galë hes mala los betuheng rë, lom he kwamin nevo bë rêk he malamin nama yönon.

21 Denedo mu buk ngahisekë genos ma, lob Paulus kedi menër vu sir bë, "Alam-e, bë ham gwengo sa gagek wirek behil medo Krete, og mak hil su rêk natök vu maggin nabë sënë rë, gehil su rêk basap ngaa pin sënë rë.

22 Rêk ma lo, om ham nimin wëek! Mehöti su rêk mala nama rë, gak yag mu yö rêk mala nama.

23 In Anutu sën setu yi hur besa najom rak vu yi lo, yi angër ti yam vu sa gwëbeng buk

24 benër bë, 'Paulus, su gegöneng! In rêk gena gebare mehö-los-bengö Sisar* mala. Om gwengo rë! Genejom rak in alam

pin sën denedo raḡ yaḡ ving hong agi, lom Anutu yoḡekin bē rēḡ demedo vesaj geving hong.’

²⁵ Om alam! Ham su göneng! Sa hevong ving bē Anutu rēḡ gevong ngaa pin sënē banon jaḡ nabē sën nēr vu sa agi.

²⁶ Rēḡ mu yaḡ rēḡ na medah doḡ ḡedu loo vuheng ti.”

²⁷ Lob soda luu ggovek ya gehe nahën medo neketul loḡ baya verup Loo Adria. Gebuk vuheng raḡ lob alam yaḡ denḡo bē yaḡ maḡ ya medus raḡ dob ti.

²⁸ Lob deseyu gelöng loḡ aggis medetē luḡ ya loo medetahöo raḡ nemaj medelē bē ading yoh vu mehödahis ti. Loḡ heḡ heto maya teka ving lob detē ggökin yah, lob delē bē ading yoh vu nemadluho menemadvahi.

²⁹ Lom deggöneng bē he hevongin ana ḡetel he jaḡ gelöng, om detē anka lubeluu luḡ ggēp yaḡ hus, gedenejom raḡ bē rangah jaḡ pevis.

³⁰ Log alam yaḡ vahi denesero aggata in bē degevu u yaḡ gedebe ya medena roneḡ, lob deseyesin dēgi luḡ ya, gedetehin bē degetē anka la na yaḡ neru.

³¹ Rēḡ Paulus nēr vu alam-begö-yi losho hir kapten bē, “Nabē alam sënē geto dena in yaḡ, og ham pin rēḡ malamin nama!”

³² Lob alam-begö-yi delov aggis in dēgi geto meluḡ ya loo.

³³ Log nyēḡ ggovek in bē geheng, lob Paulus nēr vu alam gejjij sir bē dega nos teka rē. Nēr bē, “Ham ngo medo newamin neraḡ yoh vu soda luu ggovek ya beham diiḡahëmin rot, geham su newa nos rē.

³⁴ Om sën sa nanēr niwëek vu ham bē ham gwa nos teka benimin wëek doḡ. Ham ti su rēḡ mala nama rē!”

³⁵ Nēr bē saga log ḡo brēt bejom raḡ ya vu Anutu raḡ malaj, log debu megga.

³⁶ Lom alam pin nij wëek raḡ gedēḡo hej nos raḡ ving medegga.

³⁷ He pin sën nado raḡ yaḡ lo raḡ neggēp alam nemadluho, bemehödahis löö menemadluho-menemadvahi-bevidek-ti (276).

³⁸ Degga ggovek log detē wit* los bēek ngahiseḡē sën nahën nedo loḡ yaḡ ayo lo luḡ ya loo in bē sepēp jaḡ in yaḡ.

Yaḡ Vong Paya

³⁹ Heng to dob bedelē nyēḡ, rēḡ mu sir dugin. Rēḡ delē nyēḡ len ti geloo ggurek ya, geraggēr nivesa, lom kwaj nevo bē maḡ degevong yaḡ na mejāḡ na sagu.

⁴⁰ Lob delov aggis in anka pin beluḡ nedo loo gedekëvelekin aggis in stiya. Gededadii sël raḡ yah in bē ayööng doḡ meḡēḡo yaḡ na roneḡnē.

⁴¹ Rëk loo ҡo yağ beyoh paya merak ya saap ti belah loҡ. Neru lah loҡ niwëek ata menedo, geloo nesis ya menerak yağ hus rot lom veröp.

⁴² Nebë saga lob alam-begö-yi devong in bë dengis alam ҡarabus medenadiik, in bë ti su gök loo mebeya mena.

⁴³ Rëk hir kaptan kwa vo Paulus lom nërin sir. Genër bë alam sën deyoh vu bë degök bël lo pin depesöng na loo namugin bena dejak na roneknë.

⁴⁴ Galam vahi sën su deneggök bël rë lo, og jak degëp yağ nyë veröpsën ti ti bena dejak na ronek geving. Lom alam pin devong nebë saga meya derak ya ronek los navij dahis.

28

Paulus Nedo Dob Malta

¹ He ya marak ya ronek, lob he hango gedenenër nyëg sënë arë nebë dob Malta.

² Lob alam nyëg sënë devong nivesa rot vu he. Hob to rak genyëg nikul lom devev nengwah böpata bedeko he pin ya behe venguh.

³ Lob Paulus supin nengwah bun ti bebev rak ya nengwah, rëk nyël ti loҡ neggëp benengwah pang, lob tur to beranga Paulus nema besoo loҡ.

⁴ Lob alam vu nyëg saga delë nyël sënë gevare nesoo loҡ Paulus nema lob denër bë, “Mağ yönon, mehö sënë sis mehöti mediik, rëk loo su rehöö yi rë, om sën yi nyëvewen tök vu yi besis yi agi.”

⁵ Rëk Paulus tetëhin nyël beya meto merak ya nengwah rëk ngaa ti su vong yi rë.

⁶ Lob medo denegin yi in dekuung bë rëk buuk ma, rëk nadiik pevis. Lob medo denegin yi hus ading, rëk ma gedelë bë ngaa nipaya ti su nevong yi rë, lom tum depekwë medenër bë, “Mağ yi anutu ti!”

⁷ Lob alam saga hir ggev arë nebë Publius, yi dob neggëp dus vu nyëg sagu. Mehö saga ҡo he ya yi beggang, begin he nivesa rot yoh vu buk löö.

⁸ Lob Publius sënë ama nirak meneggëp. Nivanë böp gahë neverup ҡök, rëk Paulus ya mejom rak yi, gebë nema rak lom vesa loҡ.

⁹ Vong nebë saga, lob alam nirak sën vu nyëg sagu pin deyam vu Paulus ving bevong benijvesa rak ggökin.

¹⁰ Lob deko he rak nivesa rot. Lob ggovek gehe bë ajağ na yağ mana, lob deko nos lu ngaa vu he medetung rak ya yağ.

Paulus Ya Metök Ya Rom

¹¹ He nado kwev löö ggëp sagu, loҡ he rak alam nyëg böp Aleksandria hir yağ ti sën anutu-kuungsën-pepid ҡenuj

denare rak neru lo baya. In yag saga rivin menedo loḵ buk sang los ayöong yi vu nyëḡ sagu.

¹² Lob he ya verup Surakus menado buk löö.

¹³ Mëm he rak mayoh dus vu loo nenga baya verup Regium. Lob buk ti ya ggovek, log ayöong nalu verup ggëp ahë gebuk netu luu lob he töḵ ya Puteoli.

¹⁴ He töḵ vu Yesu-yi-alam la vu sagu, lob denër bë he medo geving sir soda ti rë. Lob he nado ggovek log he ya verup Rom.

¹⁵ Lob Yesu-yi-alam vu nyëḡ böp Rom denḡo bë he ya verup, lom yam denebuu he ggëp aggata. Lob vahi deyam medeto maket Apius, gevahi deto Beggang-vatëveḵ-löö. Paulus lë sir, lom jom rak ya vu Anutu los ahë nivesa in sir, gayo niwëek rak.

¹⁶ Log he loḵ ya nyëḡ böp Rom, lob kiap böp nër bë yoh vu bë Paulus yö baḡo beggang yu dahis bemedo doḵ, galam-begö-yi ti medo geving in gegin yi.

Paulus Nër Bengö Nivesa Ggëp Nyëḡ Böp Rom

¹⁷ Buk löö ya ggovek ya log Paulus tahi alam Yuda hir ggev, log nër vu sir bë, “Arig lo, sa su nehevong ngaa nipaya ti in bë dahun hil hed alam ma, juuk ngaa wirek hen sën hil kenud lo hir ngaa lo rë. Rëḵ deduu sa ggëp Yerusalem gedetung sa loḵ alam Rom nemaj.

¹⁸ Lob alam Rom deloḵ tepëḵ in sa rot, rëḵ ma gesu denetöḵ vu ngaa nipaya ti in bë mëm dengis sa mesa nadiik rë, lob kwaj vo bë dekevelekin sa vër.

¹⁹ Rëḵ ma, galam Yuda dekeyëh gägek sagi, lom sehög aggata ngwë su neggëp rë, om sën sa ketag bë mehö-los-bengö Sisar* gengo sa gägek. Gaḵ sa su bë rëḵ gevong gägek vu salam in ngaa ti rë.

²⁰ Om sën sa tahi ham rak degwa saga, gesa bë galë ham benanër gägek vu ham, in sa nehevong ving menehegin mehö sën hil Israel pin nehegin lo. Lob yik deduu sa rak sëng rak degwa sagi.”

²¹ Lob denër vu yi bë, “Alam Yudea la su dekevu kapiya yam in bë denanër hong vu he rë. Galam Yuda ti su yam nër vu he genër gägek nipaya rak hong rë.

²² Gaḵ he bë gango ayom jak ngo avim. He su arak gägek saga degwa ni rë. Gaḵ he rak ni mu bë vu nyëḡ pin alam denenër gägek nipaya rak Yesu-yi-alam.”

²³ Lob deggooin buk ti rak, lob sir ngahiseḵë deyam vu Paulus ggëp yi beggang betateḵin gägek degwa vu sir monbuk anon rot behes luḵ ya. Nenër gägek rak Anutu-yi-nyëḡ, log nenër Moses yi horek los alam-denenër-gägek-rangahsën hir gägek in tato Yesu rangah vu sir bayoj na timu vu yi.

²⁴ Lob sir la devong ving yi gägek, gela su devong ving rë.

²⁵ Lob demehoo sir log deya raḵ, loḵ Paulus nër gagek ti vu sir bë, “Anon Vabuung nër yönon rot beberup mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya avi vu hil ḵenud lo bë:

²⁶ ‘Gena vu alam sënë begenanër vu sir nabë sënë:

“Rëḵ ham gwengo gagek gök gökin,
rëḵ mu ham su rëḵ jaḵ degwa ni rë.

Rëḵ ham gwelë gök gökin,
rëḵ mu ham su rëḵ natöḵ jaḵ degwa rë.”

²⁷ In alam saga ayoj dahis raḵ,
gesu denengo gagek rë,
gedemir malaj.

Devong nebë sënë in bë malaj rëḵ gelë ngaa,
genengaj rëḵ gengo gagek,

lob ayoj rëḵ natöḵ jaḵ gagek degwa,
lob degërin bedenom vu sa

besa gevong benijvesa jaḵ nah gökin.’

²⁸ Om ham gwengo rë, gagek nivesa sën Anutu vong yam in bë geḵo mehönon nah vu yi lo, og vo ya vu alam-yu-ngwë ggovek ya, om rëḵ degengo medegevong geving.”

²⁹ Paulus nër gagek saga ggovek, lob alam Yuda demehoo sir los ahëj sengën böpata geto deyah dobnë medeya.

³⁰ Lob Paulus nedo loḵ beggang sën nebagö genedo loḵ lo yoh vu ta luu, lob nevong nivesa vu alam sën deneyam vu yi lo pin.

³¹ Nenër gagek raḵ Anutu-yi-nyëg, genetatekin Mehöböp Yesu Kerisi yi gagek vu sir. Nenër rangah los niwëëḵ gemehöti su nërin yi rë.

Ƙapiya Sën Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Rom

Huk Sinarë Sën Paulus Nevong Lo Degwa

¹ Kerisi Yesu yi hur sa Paulus. Yö vong sa mesetu sinarë beggoin sa raƙ bē sa nanër Bengö Nivesa rangah.

² Sën Anutu yö nër verup alam-denenër-gägek-rangahsën avij wirek rot meneggëp loƙ yi ƙapiya lo.

³ Bengö Nivesa sënë raƙ Nalu Yesu Kerisi, hil Mehöböp sën yam tu mehönnon loƙ Davit* yi mewis lo.

⁴ Lob Anon Vabuung vong bekedi raƙ yah vu bedub, lob sën kedi raƙ yah vu bedub lo tato rangah bē Anutu Nalu los niwëek yönon.

⁵ Lob Anutu vong semusemu vu hil degwa raƙ yi timu. Bevong he behe tu sinarë in bē gaƙo arë jaƙ menanër rangah vu mehönnon pin vu dob nabë ayoj na timu vu yi medegevek babu.

⁶ Log Anutu yi ƙööƙ yöƙ vu ham alam Rom bē ham natu Yesu Kerisi yi alam geving.

⁷ Om sën sa ƙevu ƙapiya sënë yöƙ vu ham Rom pin sën Anutu kwa pesivin ham beggoin ham raƙ in bē ham natu yi alam lo. Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevang semusën vu ham bedegevang ham ayomin gëp revuh.

Paulus Kwa Vo Bē Na Gelë Alam Rom

⁸ Sa bē nanër jaƙ sënë namugin rë: Alam pin dengo mede-nenër yoh vu nyëg pin bē ham ayomin neya timu vu Yesu, om sën sa najom raƙ vu Kerisi bē nanër vu Anutu nabë sa kwag vesa rot in ham pin.

⁹ Sayog neya vu Anutu genekehe sa bē sa gevong yi huk benanër Nalu yi Bengö Nivesa rangah. Lob Anutu yö raƙ ni bē sa kwag nevo ham menajom raƙ in ham yoh vu buk.

¹⁰ Sa su halë ham wirek rë, om sën sa neƙetaƙ vu Anutu yoh vu buk bē kwa og yö natöƙ vu aggata besenök vu ham.

¹¹ In sahëg ving pangsën bē senök galë ham, besa gevong Anon Vabuung yi semusën vahi sën vo vu sa lo vu ham geving in bo niwëek vu ham.

¹² Sa kwag nevo bē ham vongvingsën rëƙ gadu sa, gesa vongvingsën rëƙ gadu ham, behil abo niwëek doƙ hil vewen vewen nabë sënë.

¹³ Arig lo, om sën sa bē ham jaƙ ni nabë beron ngahiseƙë og sa nehevongin bē senök vu ham. In sa bē gaƙo ham vahi nom vu Anutu nabë sën sa nehako alam-yu-ngwë vahi deyom govek lo. Rëƙ sa hög aggata ma.

14 Anutu vo huk loḵ sa nemaḡ meneggëp bë sa tateḵin yi gagek vu alam Grik sën denedo nivesa lo, gevu alam nyëḡ vahi sën denedo paya lo geving. Vu alam los kwaj, gevu alam kwaj masën geving.

15 Om sën sa kwag nevo pangsën bë sa nanër Bengö Nivesa vu ham alam Rom geving.

Bengö Nivesa Sënë Tato Anutu Niwëëk

16 In sa su niḡ nemum in Bengö Nivesa rë. In tu Anutu yi niwëëk beyoh vu bë geḵo alam sën ayoj neya timu vu Yesu lo nah. He alam Yuda namuḡin, loḵ mëm ham alam-yu-ngwë gökin.

17 Log Bengö Nivesa sënë netato bë Anutu mehö niröp los yohvu. Nabë mehöti gevong geving Bengö Nivesa, og rëḵ ayo na timu vu Yesu noh vu sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë, “Mehöti bë ayo na timu vu yi, og Anutu rëḵ nanër mehö sënë nabë yi mehö yohvu, lob medo mala-tumsën.”

Mehönon Pin Deneruu Demij Vu Anutu

18 Hil narak ni bë, Anutu ahë sengën benevo nipaya nyëvewen neyam vu yagek loḵ yah vu alam pin sën deneruu demij vu yi, gedenevong ngaa nipaya medenedahun yi gagek anon rak hir ngaa nipaya lo.

19 In Anutu yi ngaa sën hil ayoh vu bë galë majaḵ ni lo neggëp rangah vu alam sën deneruu demij vu yi agi. In Anutu yö tato rangah vu mehönon pin ggovek ya.

20 Yönon, alam delë dob los ngaa pin sën Anutu tung lo wirek beyam verup gwëbeng, lom sënë tato Anutu yi ngaa vahi sën mehönon su deyoh vu bë degelë jaḵ malaj rë lo vu hil. Log ngaa sën hil su ayoh vu bë galë jaḵ malaj rë lo, og saga tateḵin Anutu yi degwa los yi niwëëk böpata sën neggëp ving yi degwata los degwata lo rangah vu hil. Nebë sënë, om mehönon su deyoh vu bë dedah hir nipaya vun gedenanër nabë, “Sa su rak ni bë ngaa nipaya rë!”

21 In mehönon derak Anutu ni rëḵ su kwaj nevo bë Anutu yönon bedeko arë rak rë. Gesu kwaj vesa vu yi in ngaa nivesa vesa pin sën vo vu sir lo rë. Gaḵ kwaj nesepa loḵ gagek meris meris bedenetu alam kwaj masën bedenendo loḵ malakenu.

22 Deḵo sir rak medenenër bë, “He alam los kwamin!” rëḵ ma gedetu alam kwaj masën.

23 Gederuu demij vu Anutu, mehö los niwëëk sën su nediik rë lo. Log tum ngaa sën denediik medenepetar ya lo nebë mehönon, gesoḵ los reggu genyël lo, og denesemu ḵenuj medeneḵo arëj rak medenejom rak vu sir.

Nipaya Aggagga

²⁴ Lob Anutu nilëlin sir bë, maam kwaj nipaya yö geli sir na vu ngaa nipaya sën ahëj neving lo, gevu ngaa ningöhek sën su yoh vu rë lo, beyö debasap navij.

²⁵ Alam nebë sënë denevuu Anutu yi gägek anon ya gedenepekwë medeneķo gägek kuungsën rak. Log deneruu demij vu Anutu sën ngaa pin ala lo, gedenejom rak vu ngaa sën Anutu tung lo gedenesepa loķ yö hir aggata. Nij nelëlin Anutu sën hil gako arë jaķ na vavunë mebare mena degwata los degwata lo. Yönon.

²⁶ Om sën Anutu nilëlin sir bë yö demedo dok hir ngaa nipaya sën malaj anon in lo. Avëh og nij nelëlin hir aggata niröp sën dejak maluh lo, gedeneģģerin sir yah medenevong ngaa sën su yoh vu rë lo ving avëh ngwë.

²⁷ Gemaluh ving nebë saga. Nij nelëlin aggata niröpsën sën degeķo avëh lo gayoj vev rasap rasap nebë nengwah in bë yö degevong ngaa nipaya vu maluh ngwë. Maluh sënë denevong ngaa nimumsën ving mehö ngwë lob yö deneko nyëvewen nipaya loķ yah, yoh vu hir nipaya sënë.

²⁸ In nij nelël bë su kwaj bo Anutu gëp ayoj, lom Anutu lëëin sir ya beyö medo denevong yoh vu kwaj nipaya sënë, bedenevong ngaa nipaya aggagga sën su yoh vu bë mehönon degevong rë lo.

²⁹ Denevong ngaa pin sën su niröp rë lo bengaa nipaya pin pup ayoj. Ayoj nevu nevu in ngaa nipaya pangsën gedeneleë alam vahi paya. Ayoj nesis yi vu alam vahi ga, denesis alam medenediik. Denenër sir ga, denetetuhin mehö ngwë gedenevong paya vu sir. Denevengwëng gägek yah nenga rak mehö ngwë ga,

³⁰ denenër gägek kuungsën rak mehö ngwë ving bë nij paya. Denelë Anutu paya medenesis begö vu yi ga, denenër pelësën ga, deneko sir rak medenevong paang. Denevër ngaa nipaya mewis mewis verup. Gedenekeyëh amaj lu ataj ayej.

³¹ Kwaj ma! Denenër rëķ su denevong yoh vu hir gägek rë. Su ahëj neving sir sën yiķ sir degwa timu lo rë. Gesu kwaj nevonģin mehö ngwë rë.

³² Anutu yi horek nër nebë alam sën degevong ngaa nabë sënë og yoh vu bë denadiik bemalaj nama. Lob alam sënë derak horek sënë ni ggovek ya, rëķ ma gemedo denevong ngaa nebë sënë. Lob su denevong sënë mu rë, gaķ kwaj vesa in alam sën denevong ngaa nebë agi ving, medenepisek in sir medenelev horek in.

2

¹ Om sa nanër vu ham ti ti sën ham nenër mehö ngwë bë nij paya lo nabë: Su geyoh vu bë gedah ngo hong nipaya vun rë. In gëngo! Genenër mehö ngwë bë nipaya, lob sënë og yik genenër valek hong ving nebë saga bë nim paya. In yik ngaa sën genenër rak yi lo, og yik genevong nebë sënë ving.

² Lob hil arak ni bë Anutu nevo nipaya nyëvewen vu alam sën denevong ngaa nebë agi, lob sënë og Anutu nevong yoh vu.

³ Om hong sën genenër alam sën denevong ngaa nipaya nebë agi bë nij paya lo, rëk mu yik genevong nebë sënë ving, ma gekuung bë? Su geyoh vu bë rëk gebeya in Anutu megenoh nenga in nyëvewen rë.

⁴ Ma nebë va? Anutu nevong nivesa rot vu hong menegin hus adingsekë rot gesu nevo nyëvewen vu hong pevis rë. Anutu yi ngaa nivesa sënë, mak gekuung bë ngaa meris-a? Gak Anutu nevong nivesa vu hong sënë in bë gegwërin hong.

⁵ Sën ayom niwëek ata gesu genewërin hong rë lo, og sënë nebë sën ngo genebun hong nipaya nyëvewen rak bun, lom Anutu ahë sengën rot vu hong. Rëk mëm dok buk-ahësengëny-yi sën Anutu bo nyëvewen niröp noh vu mehönon pin lo, og rëk genatök vu nyëvewen böpata jak hong nipaya sënë.

⁶ In rëk bo nyëvewen gelek mehönon pin noh vu ngaa sën denevong lo.

⁷ Alam sën denejom sir ahon medenedo rak ngaa nivesa medenevong in bë denatu alam-los-bengöj gelos arëj böp gedemedo malaj-tumsën lo, og Anutu rëk gevong bedemedo malaj-tumsën degwata los degwata.

⁸ Gak alam sën yö kwaj nevo sir mu gedeneruu demij vu gagek anon, gedenesepa lok ngaa nipaya lo, og Anutu rëk ahë sengën böpata mebo nyëvewen nipaya rot vu sir.

⁹ Maggin böpata los nisangsën rëk gebom alam pin sën denevong ngaa nipaya lo. Alam Yuda namugin, lok mëm alam-yu-ngwë gökin.

¹⁰ Gak alam pin sën denevong nivesa lo, og Anutu rëk gevong bedenatu alam-los-bengöj, garëj böp jak, bayoj gëp revuh. Rëk alam Yuda namugin, lok alam-yu-ngwë gökin.

¹¹ In Anutu su kwa nevo mehönon arëj bë sir böp benevong nyëvewen vu sir rë, gak nevong nyëvewen yoh vu ngaa sën denevong lo.

¹² Lob alam-yu-ngwë sën su denesepa lok alam Yuda hir horek rë lo, og Anutu su rëk seggi sir jak alam Yuda hir horek rë, rëk mu rëk malaj nama geving in su denesepa lok yö hir aggata niröp rë. Gak alam sën denesepa lok alam Yuda hir horek lo, og Anutu rëk seggi sir jak, gebo nyëvewen vu sir in dekeyëh.

¹³ Alam sën denengo horek meris mu lo su rëk arëj nabë sir alam yohvu gëp Anutu mala rë. Gaḵ alam sën denesepa loḵ horek lo mu, sën mëm rëk arëj nabë sir alam yohvu.

¹⁴ Nebë sënë lob alam-yu-ngwë su deneraḵ alam Yuda hir horek ni rë, rëk mu yö denesepa loḵ yö hir horek vahi beya nevaleḵ gägek vahi sën alam Yuda hir horek nër lo. Om sir dugin alam Yuda hir horek rëk mu saga tato bë Anutu yi horek vahi neggëp loḵ ayoj ving.

¹⁵ In hir horek neggëp loḵ ayoj bekwaj nevo ngaa vahi bë nivesa gengaa vahi bë nipaya, lom deneseggi sir loḵ ayoj bedenener bë denevong sënë, og yoh vu, gesagi, og su yoh vu rë.

¹⁶ Log Anutu rëk nanër vu Buk-tamusën, lob Kerisi Yesu rëk seggi mehönon pin hir gägek vunsën nabë sën sa nanër rangah vu ham loḵ Bengö Nivesa lo.

Alam Yuda Devong Ving Bë Horek Yoh Vu Bë Doḵ Vu Sir

¹⁷ Gaḵ hong! Arëm nebë Yuda, gekwam nevo bë horek sën Anutu vo vu alam Yuda lo yoh vu bë doḵ vu hong in gägek. Gengo geneḵo arëm raḵ megenenër bë Anutu-yi-alam hong.

¹⁸ Gerax Anutu kwa ni. Geluḵ dub loḵ horek saga ggovek, om sën geraḵ aggata niröpsën-yi ni bahëm neving.

¹⁹ Gekwam nevo bë geyoh vu bë getato aggata niröp vu alam malaj kenod, lob alam sën denedo loḵ malakenu lo, og getato rangah vu sir.

²⁰ Log kwam nevo ving nebë kwa los gägek anon pin neggëp loḵ ham horek sagi, om sën geyoh vu bë gebo kwa vu alam kwaj masën megetahu alam sën denedo ngöḵ ngöḵ nebë hurmahen lo doḵ gägek.

²¹ Yönon, genetahu alam vahi, rëk nebë va sën su ngo genetahu hong loḵ rë-ë? Genenër vu alam bë su degodeḵ, rëk mu ngo genehodeḵ.

²² Gegenenër bë alam su degevong baggëb, rëk mu ngo genevong. Nim nelëlin anutu-kuungsën rëk mu genelok ya alam dahis hir dub ayo megenehodeḵ hir anutu-kuungsën hir ngaa.

²³ Ngo geneḵo arëm raḵ megenenër bë geraḵ Anutu yi horek ni, rëk mu ngo genekweyëh yi horek megenevasap Anutu arë raḵ ngaa nebë saga.

²⁴ Yönon, sënë yoh vu gägek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë: Alam dahis denenër pelësën raḵ Anutu arë, log degwa vu ham.

Bë Degerah Navij Og Saga Su Yoh Vu Bë Geḵo Sir Nah Vu Anutu Rë*

25 Sën derah* navim lo, nabë gesepa dok Horek, og sagak ngaa nivesa. Yönon, derah* navim vorot, rëk mu nabë gekweyëh horek, og yik nebë sën su derah* rë.

26 Nebë sënë, om mehöti sën su derah* navi rë lo, nabë sepa dok horek, og mehö sënë rëk bengö na nabë alam sën derah* navij vorot lo.

27 Yönon, Anutu vong horek meneggëp vu hong Yuda, lob derah* navim ving. Rëk nim lël megenekweyëh horek, om mehö-yu-ngwë sën su derah* navi rë rëk nesepa lok horek anon lo, og yi huk saga tato rangah bë nim paya om rëk gwëko nyëvewen.

28 Alam Yuda og Anutu-yi-alam sir, rëk mu nabë mehöti ama lu ata Yuda, og saga mu su yoh vu bë gevong bemehö saga natu Anutu-yi-alam yönon rë. Log nabë degerah* mehöti navi, og saga mu su yoh vu bë gevong bemehö saga natu Yuda ti yönon rë.

29 Gağ yik mehö sën ayo neya timu vu alam Yuda hir ngaa lo, sën yi Yuda soğek. Log yik mehö sën ayo neya timu vu Anutu lo, sën netu Anutu-yi-alam soğek. Mehö nebë sënë su nesepa lok horek meris mu rë, gağ nesepa lok los kwa nevo, bayo neya timu. Mehönon mağ su rëk degeko mehö nebë sënë jağ rë, gağ Anutu yö rëk geğo yi jağ.

3

Nгаа Nipaya Su Yoh Vu Bë Dahun Ngaa Nivesa Rë

1 Nebë sënë, om alam Yuda rëk dekesuu mehö ngwë nabë va? Geva nivesa neverup rağ sën denerah* navij-ë?

2 Alam-e! Yi ngaa nivesa aggagga neggëp! Nyëmuğinsën nebë sënë: Anutu vo yi gägek vu alam Yuda in bë degegin.

3 Yönon, rëk mu sir la su denvong yoh vu gägek sënë rë. Om Anutu mağ rëk gevek hir ngaa nipaya saga babu bedahun yi gägek nivesa na?

4 Rëk nama! Nabë mehönon pin denanër gägek kuungsën, og sënë su rëk pekwë Anutu rë, gağ yö rëk medo menanër yönon degwata los degwata. Yik yoh vu gägek sën neggëp lok yi kapiya lo bë:

“Hong gägek pin og niröp rot.

Om nabë degevong gägek vu hong, og rëk kwesuu sir yönon.”

5 Om hil rëk nanër nabë va? Nabë hil nehevong ngaa nipaya gAnutu nevong ngaa yohvu mu, og mağ Anutu su yoh vu bë bo nyëvewen dok nah hil ngaa nipaya rë? In hil ngaa nipaya tato yi ngaa nivesa rangah bevong barë böp rağ mekesuu-a?—sënëğ sa nesepa lok mehönon kwaj mu mesenër—

⁶ rēk nama! Hil su rēk nanēr nabē saga rē, in nabē Anutu su mehō yohvu rē, og su yoh vu bē rēk seggi mehōnon hir ngaa pin bebo nyēvewen doḵ nah vu sir rē.

⁷ Log nabē hil nanēr nabē mehōnon degeḵo Anutu arē jak rot, in delē bē sa mehō gāgēk kuungsēn, rēk yi og mehō nenēr gāgēk los anon, og maḵ su yoh vu bē rēk bo nipaya nyēvewen doḵ nah vu sa rē? In ngaa nipaya sēn sa nehevong lo tato yi ngaa nivesa rangah barē bōp raḵ mekesuu-a?

⁸ Bē nabē sēnē, og hil rēk nanēr nabē, “Ham-o! Behil gevong ngaa nipaya in ngaa nivesa rēk berup jak!” Log alam vahi denekuung raḵ medenenēr gāgēk raḵ he yah nenga bē he nanēr nebē sēnē! Rēk ma! Hil su ayoh vu bē gevong nabē sēnē rē! Om alam sēn denenēr bē aga rēk degeḵo nyēvewen doḵ nah beyoh vu.

Mehō Nivesa Ti Su Nedo Rē

⁹ Om-a? Maḵ hil Yuda kesuu alam-yu-ngwē? Ma verōḵ yi! He nēr ggovek ya bē hil pin nado loḵ ngaa nipaya ayo peggo. Hil Yuda los alam-yu-ngwē pin.

¹⁰ In gāgēk neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebē:
“Mehō nivesa ti su nedo rē, gema verōḵ yi.

¹¹ Mehō los kwa ti su nedo rē,
geti su nesero Anutu in bē jak ni rē.

¹² Mehōnon pin deyoh paya in aggata nirōp,
gesir pin los dahis nij paya raḵ.

Gaḵ mehōti su nevong ngaa nivesa rē, gema verōḵ yi.
Ti su nebē sēnē menedo rē.”

¹³ “Avij nebē asoreng vu bedub ggēp netōḵ,
gedaggej nenēr gāgēk kuungsēn.”

“Vong bē nyēl nevu parahek nipaya nedo loḵ avij”,

¹⁴ “medeneterot mehōnon raḵ gāgēk nipaya”.

¹⁵ “Deneserōg pevis in bē dengis mehōnon medenadiik.

¹⁶ Denevong rii raḵ ngaa nivesa pin vu nyēg pin sēn deneya
lo,

bedenevong maggin vu alam.

¹⁷ Malaj nesepa begō gesir dugin gāgēk-ahē-yes.”

¹⁸ “Su kwaj nevo Anutu bedeneggōneng in yi rē.”

¹⁹ Yōnon, hil arak ni bē gāgēk sēn neggēp loḵ horek lo neggēp vu alam sēn deneggevek horek babu lo. Rēk mu Anutu yi horek og neggēp in bē mehōnon pin nij namum bayej nama, gedejak ni nabē gāgēk neggēp vu sir berēk degeḵo nyēvewen jak hir nipaya.

²⁰ In sēn hil sepa doḵ horek lo, og su yoh vu bē gevong bemehōti natu mehō nirōp gēp Anutu mala rē. Gaḵ yik timu sēnē nebē horek netato hil ngaa nipaya rangah vu hil behil narak ni bē hil ḵeyēh.

Mehö Sën Ayo Neya Timu Vu Kerisi Lo, Og Mëm Arë Nebë Mehö Yohvu

²¹ Wirek Anutu tato rangah rak horek los alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek bë yi mehö yohvu yönon, rëk gwëbeng og yö tato rak agga ngwë.

²² Ngaa agga ngwë sënë sën netato bë Anutu mehö yohvu yönon lo nebë: Nabë mehöti ayo na timu vu Yesu Kerisi, og Anutu rëk nanër yi nabë mehö yohvu. Lob alam pin sën ayoj na timu vu yi lo yik arëj nebë sënë. Alam Yuda galam-yu-ngwë ving.

²³ Yönon! Hil mehönon pin nehevong ngaa nipaya, gehil araain besu ayoh vu bë gevong noh vu Anutu kwa rë.

²⁴ Rëk Anutu vong semusën sënë vu hil nyëmasën nebë hil atu alam yohvu, degwa rak sën Kerisi Yesu loj yah hil bed bediik in hil lo.

²⁵ Anutu ggooin Yesu rak in bë nadiik bekök keseh in kevoh alam sën ayoj na timu vu yi lo hir ngaa nipaya na. Anutu su nevong newa newa benevo nyëvewen loj yah alam hir ngaa nipaya pevis rë, gaq yö jom yi ahon. Loj mëm vong Kerisi yam bediik loj yah hil bed in bë tato rangah nabë su kwa nevirek in mehönon hir ngaa nipaya rë, gaq yi og mehö yohvu benevo nyëvewen loj yah.

²⁶ Kë, vong Kerisi yam loj buk sën gwëbeng agi in bë tato rangah nabë yi mehö yohvu yönon. Lob vong yam in bë hil ajak ni nabë Anutu su nevong ngaa jeggin jeggin rë. Gaq mehöti sën ayo na timu vu Yesu lo, og Anutu rëk nanër yi geving nabë yi mehö yohvu.

²⁷ Nebë sënë, om hil anoh aggata tena in bë gaqo arëd jak nabë hil alam yohvu? Ma! Aggata su neggëp rë! In va nenërin sën hil gaqo arëd jak-ë? Horek nenërin-a? Ma huk sën hil nehevong lo nenërin-a? Ma! Ngaa nivesa ti su neggëp vu hil rë, gaq hil nehevong ving bë Yesu diik loj yah hil bed, om hil su ayoh vu bë gaqo ngo arëd jak rë.

²⁸ In hil arak ni nebë hil atu alam yohvu rak sën hil ayod neya timu vu Yesu lo, gaq su neraq sën hil nesepa loj horek lo rë.

²⁹ Ma nebë va? Maq alam Yuda mu yö hir Anutu sënë ma, alam-yu-ngwë hir Anutu ving-a? Gaq yik alam-yu-ngwë hir Anutu ving!

³⁰ In yik Anutu yö timu. Lob alam sën derah* navij gayoj neya timu vu Yesu lo, sën Anutu rëk nanër sir nabë sir alam yohvu. Log yik alam sën su derah* navij rë, rëk ayoj neya timu vu Yesu lo, yik Anutu rëk nanër sir geving nabë sir alam yohvu.

³¹ Om sën hil ayod neya timu vu Yesu lo maq dahun horek ya betu ngaa meris-a? Ma! Gagek sën sa kevu agi tato bë horekek

ngaa anon ving.

4

Anutu Nër Abraham Bë Yi Mehö Yohvu

¹ Abraham ni nebë hil behil dobahë yi. Om hil rëk nanër va jak yi?

² Yönon, nabë Abraham tu mehö yohvu raq yi huk, og yoh vu bë yö geço arë jak. Gaq gëp Anutu mala og ma!

³ In Anutu-yi-қаpiya nër bë, “Abraham ayo neya timu vu Anutu, lob Anutu kwa nevo benër yi nebë mehö yohvu.”

⁴ Log nabë mehöti gevong huk megeço monë jak, og hil su nanër nabë neço monë saga nyëmasën. Gaq mu neço raq yi huk.

⁵ Nebë saga, om nabë mehöti ayo na timu vu Anutu sën yoh vu bë nanër mehönon nij paya nabë sir alam yohvu lo mu, gesu kwa bo yi huk nabë Anutu rëk gevong nyëvewen doq nah menanër yi nabë mehö yohvu rë, og mëm Anutu rëk gelë nabë ayo neya timu vu yi, lob rëk nanër yi nabë yi mehö yohvu.

⁶ Log Davit nër raq mehö nebë sënë ving nebë, “Mehöti sën hen huk nivesa ma, rëk Anutu nenër yi nyëmasën nebë mehö yohvu lo, og mehö nebë sënë rëk kwa vesa rot.”

⁷ Log nër ving bë:

“Alam sën Anutu қо hir ngaa nipaya vër medahun ya lo, og kwaj vesa!

⁸ Gemehöti sën Mehöböp nër yi bë ngaa nipaya su neggëp vu yi rë lo, og kwa vesa.”

⁹ Om alam sën denerah* navij lo, kwaj vesa in sën Anutu kevoh hir ngaa nipaya ya lo, log yik alam sën su denerah* navij rë lo, og kwaj vesa in Anutu kevoh hir ngaa nipaya ya ving. Ham kwamin bo Abraham gökin rë! Hil nanër nebë: Anutu kwa nevo bë Abraham ayo neya timu vu yi lom nër yi nebë mehö yohvu.

¹⁰ Lob Anutu nër Abraham nebë yi mehö yohvu nangërek-a? Maq rah* navi ggovek ya rëk mëm, ma su rah* navi rë? Gaq su rah* navi rë geyö nahën, log Anutu nër yi nebë yi mehö yohvu.

¹¹ Loq mëm rah* navi, lom navi tato bë ayo neya timu vu Anutu ggovek ya om sën Anutu nër yi vorot bë yi mehö yohvu. Lob tu alam pin sën su denerah* navij rë rëk ayoj neya timu vu Anutu lo hir dobahë, in tato nebë Anutu rëk nanër sir geving nabë sir alam yohvu.

¹² Getu alam sën denerah* navij lo vahi hir dobahë ving. Sir sën denerah* navij lo rëk su kwaj nevo saga mu rë, gaq denesepa loq Abraham vaha bayoj neya timu vu Anutu, nebë sën Abraham su rah* navi wirek rë, rëk ayo neya timu vu yi lo.

Anutu Yi Gagek Yam Vu Alam Sën Ayoj Neya Timu Vu Yi

13 Anutu su kwa vo bë Abraham nesepa loḵ horek om sën ggooin losho yi mewis lo raḵ in bë mehōnon pin degevek babuj rë. Gaḵ lë bë Abraham ayo neya timu vu yi, lob nër yi bë yi mehō yohvu, lom mëm sën nër bë rëḵ gevong bemehōnon pin degevek yi mewis lo babuj.

14 Rëḵ nabë mehōnon pin saga degevek alam sën denesepa loḵ horek lo babuj mu, og sën hil ayod neya timu lo tu ngaa meris mu, gAnutu hen gagek sën joo venuh lo anon ma.

15 Hil arax ni bë horek netato bë hil rëḵ gaḵo nyëvewen dok nah hil ngaa nipaya. Gaḵ bë horek nama, og hil su ayoh vu bë nanër nabë mehōnon denekeyëh horek rë.

16 Nebë sënë, om Anutu yi gagek semusën rëḵ anon jaḵ vu alam sën ayoj neya timu vu yi lo. Lob vongin bë gevong semusën sënë nyëmasën vu hil geving Abraham yi mewis pin benatu hil ngaa. Su rëḵ gevong vu Abraham yi mewis sën denesepa loḵ horek mu lo menatu hir ngaa rë, gaḵ rëḵ gevong vu alam pin sën ayoj neya timu vu yi nebë Abraham lo menatu hir ngaa. In Abraham tu hil pin sën hil ayod neya timu vu Yesu lo hil dobahë.

17 Yoh vu gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë: “Sa hevong hong tu alam ngahiseḵë hir dobahë.” Lob Abraham tu hil dobahë ggëp Anutu mala in ayo neya timu vu yi. Gevong ving bë Anutu yoh vu bë nanër balam-diiksën dekeddi jaḵ nah medemedo malaj-tumsën, geyoh vu bë nanër gagek jaḵ alam sën deberup vu tamusën lo geving nabë sën denedo vorot lo.

18 Ngaa sën Anutu nër agi su anon raḵ in Abraham lë vorot mevong ving niwëëk rë, gaḵ vong ving niwëëk bë rëḵ anon jaḵ yönon nabë sën lë raḵ mala lo. Nebë sënë, om sën tu alam ngahiseḵë hir dobahë yönon yoh vu sën Anutu nër lo bë, “Hong mewis lo rëḵ deberöng nabë betuheng!”

19 Abraham yi ngebek dus raḵ mehōdahis nemadvahi (100), lom navi su niwëëk yoh vu bë geḵo nalu rë. Lob yik venë Sara nebë saga ving. Abraham raḵ sënë ni, rëḵ ma gevong ving niwëëk.

20 Anutu nër bë ngaa sagi rëḵ berup, lom Abraham su kwa neya luu luu in rë. Gaḵ vong ving niwëëk geḵo Anutu arë raḵ,

21 gerax ni bë Anutu yoh vu bë rëḵ gevong gagek sën nër lo banon jaḵ.

22 Lob Anutu raḵ ni bë Abraham ayo neya timu vu yi nebë sënë, lom nër yi bë yi mehō yohvu.

23 Log gagek sënë neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë, “Anutu nër yi bë yi mehō yohvu.” Lob sënë og su nër Abraham yö timu rë.

²⁴ Gaḅ nēr raḅ hil ving. Bē hil ayod na timu vu Anutu sēn nēr behil Mehöböp Yesu kedi raḅ yah vu bedub ggökin lo, og mēm rēḅ gelē hil nabē saga geving menanēr nabē hil alam yohvu.

²⁵ Anutu vong Yesu yam beko hil ngaa nipaya nyēvewen raḅ yah yi mediik. Log Anutu nēr mekedi raḅ yah ggökin in bē nanēr hil nabē hil alam yohvu.

5

Anutu Nēr Hil Bē Hil Alam Yohvu

¹ Hil ayod neya timu vu Yesu lom Anutu nenēr hil nebē hil alam yohvu, om sēn hil los Anutu nado revuh ti degwa raḅ hil Mehöböp Yesu Kerisi.

² Hil ayod neya timu vu yi, lom sēn gwēbeng og Anutu nelē hil nivesa gehil kwad vesa rot, in hil arax ni bē rēḅ geḅo hil nah yi nyēḅ mebo semusēn nivesa vesa pin vu hil.

³ Rēḅ mu hil su napisek in sagi mu. Gaḅ hil napisek in maggin sēn netōḅ vu hil lo geving. In hil naraḅ ni bē maggin nevo niwēēk vu hil in bē mēm hil nid gengoin menajom hil ahon mekerē maggin.

⁴ Lob nabē hil najom hil ahon mekerē maggin, og hil rēḅ natu alam los nid wēēk gengaa maggin su rēḅ kepē hil rē. Lob nabē hil nid wēēk nabē saga, og hil rēḅ abo kwad in ngaa nivesa vesa sēn Anutu ggooin raḅ bē gevang vu hil lo.

⁵ Lob nabē hil abo kwad in ngaa sēnē, og Anutu su rēḅ gevang behil nid namum rē, in vong Anon Vabuung yam vu hil vorot, in bē bēr hil kwad jaḅ buk pin nabē Anutu kwa pesivin hil.

⁶ Wirek og hil su ayoh vu bē gaḅo hil vēr in hil ngaa nipaya rē, rēḅ Anutu ggooin buk raḅ, lob Kerisi diik loḅ yah hil mehōnon nid paya lo sēnē bed.

⁷ Nabē mehōti nadiik in bē doḅ vu mehō nivesa ti, og hil rēḅ kenud na in, in su alam ngahiseḅē denevong nebē saga rē. Yōnon, maḅ alam ti ti deyoh vu bē nij dēl jaḅ sir medenadiik doḅ nah mehō nivesa ti ben.

⁸ Rēḅ mu hil ngo nahēn nado los hil ngaa nipaya, log Kerisi diik in bē doḅ vu hil. Lob Anutu tato raḅ sēnē bē kwa pesivin hil pangsēn.

⁹ Om sēn nēr hil bē hil atu alam yohvu ggovek ya, degwa raḅ Yesu niḅōḅ. Nebē sēnē, om gwēbeng hil arax ni yōnon bē rēḅ doḅ vu hil rot gehil su rēḅ gaḅo nyēvewen jaḅ hil ngaa nipaya rē.

¹⁰ Wirek hil ngo nahēn medo nasis begō vu Anutu, loḅ Nalu diik loḅ buk sēnē in bē gevang mamer vu hil los Anutu behil medo jevuh ti. Nebē saga lob gwēbeng hil los nado revuh ti, om hil arax ni yōnon bē Anutu rēḅ geḅo hil nah vu yi behil rēḅ medo malad-tumsēn, in Kerisi nedo mala-tumsēn vorot.

¹¹ Lob yik su nebë sënë mu rë, gaq gwëbeng og hil kwad vesa vu Anutu in hil Mehöböp Yesu Kerisi vong mamer vu hil los Anutu.

Adam Vong Bemehönon Denediik, Loq Tum Yesu Vong Om Rëk Demedo Malaj-Tumsën

¹² Lob hil araq ni bë ngaa nipaya pum rak mehö timu nyëdahis, loq mëm ngaa nipaya lo yoh vu dob pin yik degwa rak yi. Log diiksën pum rak ngaa nipaya, lob nevong bemehönon pin denediik. In alam pin denevong ngaa nipaya.

¹³ Vu buk muginsën Anutu su vo Horek-nemadluho vu mehönon rë, lob vu buk saga ngaa nipaya neggëp dob vorot. Om loq buk saga og Anutu su yoh vu bë nanër nabë mehönon denekeyëh horek rë, in Horek su neggëp rë.

¹⁴ Rëk mehönon dediik loq Adam yi buk beyam verup loq Moses yi buk. Lob diiksën dahun mehönon pin. Rëk mu mehönon saga su dekeyëh horek nebë sën Adam keyëh lo rë, in Horek su neggëp loq hir buk saga rë. Rëk denediik ving. Lob yik mehö sën verup vu tamusën lo vong ngaa ngwë nebë Adam.

¹⁵ Rëk Anutu yi semusën og böpata rot kesuu ngaa nipaya sën Adam vong lo. In alam ngahisekë denediik rak mehö timu saga yi ngaa nipaya, rëk mu Anutu vong mehö timu sën Yesu Kerisi beko yi semusën böpata yam vu hil behil haqo nyëmasën. Lob semusën nyëmasën sënë semu alam ngahisekë rot bekesuu diiksën.

¹⁶ Lob ngaa nipaya sën verup rak mehö timu agi luho semusën sën hil haqo nyëmasën lo, luho hir anon su neggëp ti rë. Gaq mehö timu sën nekeyëh horek lo, og Anutu seggi yi gagek benër bë mehö nipaya om mehönon rëk denadiik bemalaj nama. Rëk vu tamusën galam ngahisekë denekeyëh gagek, og Anutu vong yi semusemu nyëmasën yam, lob mëm nër hil bë hil alam yohvu.

¹⁷ In vu muginsën mehö timu keyëh horek, rëk mehönon pin dediik rak mehö saga yi keyëhsën. Log vu tamusën sagi, og Anutu nër alam pin sën deneko semusën vu Yesu Kerisi nyëmasën lo nebë sir alam yohvu. Om Yesu rëk gevong bedenatu alam-los-bengöj medemedo malaj-tumsën geving yi degwata los degwata.

¹⁸ In yik nebë sënë. Mehö timu vong ngaa nipaya, lob yi nyëvewen yoh vu mehönon pin bë denadiik berëk malaj nama. Log yik mehö timu vong ngaa yohvu, lob Anutu nër bë mehönon pin deyoh vu bë denatu alam yohvu medemedo malaj-tumsën jak yi.

¹⁹ Mehö timu keyëh gagek, lob sënë vong balam pin detu alam nij paya. Log yik mehö timu sepa lok gagek, lob sënë rëk gevong balam ngahisekë denatu alam yohvu.

²⁰ Log Horek verup ving, lom tato ngaa nipaya vahi ving bengahisekë lok. Ngaa nipaya ngahisekë lok, rëk mu semusën böpata sënë yam bekesuu ngaa nipaya.

²¹ Yönon, ngaa nipaya tu ala mugin bevongin bë dahun hil behil malad nama. Rëk mu semusën yam in bë kesuu ngaa nipaya begevong mehönön medenatu alam yohvu medemedo malaj-tumsën degwata. Semusën sënë nebë hil Mehöböp Yesu Kerisi diik in hil.

6

Bël-Ripeksën Tahu Bë Hil AdiiK Ving Kerisi

¹ Om hil rëk nanër nabë va? MaK hil nanër nabë hil ngo medo gevong ngaa nipaya in Anutu yö medo gevong yi semusën nam vu hil nyëmasën gök gökin-a?

² Ma! Rëk nama! Bë hil atu Kerisi-yi-alam, og yik nebë sën hil adiiK vorot, om hil su nehebë nengad vu ngaa nipaya benesepa lok ggökin yah rë.

³ Sën hil aripek bël raK Yesu Kerisi arë lo tahu bë hil adiiK ving yi gehil atu mewis raK. Ma ham su raK ni rë?

⁴ Nebë saga, om sën hil aripek bël lo tahu sën Kerisi diik medelev lo, gevong bë hil ngaa mugeng diik beneggëp lok söv. Om hil natu mewis jak nabë sën Anutu tato niwëëk beKerisi kedi raK vu bedub ggökin betu mewis lo.

Hil RëK Medo Malad-Tumsën Geving Kerisi

⁵ Yönon! Hil ngaa mugeng diik ya nebë sën Kerisi diik lo gehil atu yi alam. Nebë sënë, om hil rëk natu mewis nabë sën Kerisi kedi raK ggökin betu mewis lo, behil medo malad-tumsën geving yi.

⁶ Hil arak ni bë vong bë hil ayod mugeng diik ya raK kelepeko* ving Kerisi in bë gevong bengaa nipaya niwëëk sën nevong huk lok hil navid lo nama na, in hil su sepa dok ngaa nipaya gökin nah.

⁷ In ngaa nipaya og su yoh vu bë kepë mehö sën diik lo gökin nah rë.

⁸ Lob hil ngaa mugeng diik ya ving Kerisi, om hil gevong geving anon nabë hil rëk medo malad-tumsën geving yi.

⁹ In hil arak ni bë Kerisi kedi raK ggökin ggëp bedub, om su rëk nadiik nah gökin rë. Diiksën su yoh vu bë dahun yi gökin rë.

¹⁰ In diik beron timu, lob kevoh hil ngaa nipaya pin ya vorot. Rëk gwëbeng og nedo mala-tumsën beluho Anutu denedo revuh ti.

11 Om ham jak ni rē nabē Yesu Kerisi diik, om yik vong bē ham diik ving beham su yoh vu bē sepa dok ngaa nipaya gökin nah rē. Gaḅ ham tu Anutu-yi-alam bevong bē ham nedo malamin-tumsēn ving yi.

12 Ham navimin sēn rēḅ petar na lo nevongin bē ham sepa dok ngaa nipaya, rēḅ mu ham su gurek ngaa nipaya babu megwevong.

13 Ham su bo nemamin los vahamin lu ngaa vu ngaa nipaya in gwevong ngaa nipaya gökin nah. Gaḅ ham gw-evong navimin pin los anomin dahis vu Anutu in ham nabē mehōnon sēn dediik ggovek rēḅ dekedi raḅ ggökin ggēp bedub medenedo vesaj ggökin yah lo. Geham gwevong navimin pin los dahis vu Anutu in ham gwevong ngaa yohvu mu jaḅ.

14 Nabē saga loḅ mēm ngaa nipaya su yoh vu bē kepē ham gökin nah rē. In gwēbeng og ham su hurek horek babu menesepa loḅ rē, gaḅ ham nesepa loḅ Anutu yi gagek semusēn sēn nevo vu ham nyēmasēn lo.

Hil Natu Ngaa Niröpsēn Yi Hur

15 Om hil gevong nabē va? Gwēbeng hil su rēḅ sepa dok horek in geḅo hil nah vu Anutu rē, gaḅ hil nesepa loḅ Anutu yi gagek semusēn sēn nevo vu hil nyēmasēn lo. Om maḅ hil ayoh vu bē medo gevong ngaa nipaya ma nama? Ma rot!

16 Ham raḅ ni ggovek! Bē ham bo navimin vu mehōti nabē ham gwevong huk vu yi megwevong noh vu aye, og ham tu yi hur. Yik nebē saga, om ham su yoh vu bē sepa dok ngaa nipaya genengamin yes vu Anutu geving rē. In ham rēḅ gweko nyēvewen dok nah ngaa nipaya beham malamin nama veröḅ yi. Gaḅ bē ham nengamin yes vu Anutu, og rēḅ gevong beham natu alam yohvu.

17 Hil kwad vesa vu Anutu in wirek ham nesepa loḅ ngaa nipaya, rēḅ Anutu vong yi gagek yök vu ham, lob ham nengamin yes benesepa loḅ los ayomin dahis.

18 Ngaa nipaya duu ham ahon rēḅ Anutu ḅo ham vēr in, gevong beham tu yi hur sēn denesepa loḅ ngaa yohvu mu lo.

19 Rēḅ ham kwamin su niwēek loḅ rē geyö nahēn, om sēn senēr mesepa loḅ hil mehōnon ngo kwad. Wirek ham navimin kehe ham beham nesepa loḅ ngaa nipaya los ngaa sēn su neyoh vu rē lo beham kweyēh gagek pangsēn. Om gwēbeng ham dahun ham navimin los dahis, beham sepa dok ngaa yohvu mu in ham ayomin niröp jaḅ.

20 Wirek ham nesepa loḅ ngaa nipaya, gaḅ ham su nesepa loḅ ngaa yohvu rē.

21 Lob vu buk saga maḅ ham neḅo nyēvewen nivesa nebē va raḅ ngaa nipaya sēn ham nevong lo? Ma! Lob gwēbeng og ham

nimin nemum in ngaa nipaya saga, log ham rak ni bë diiksën tu ham nyëvewen om ham vongin malamin nama!

²² Rëk ma gAnutu ko ham vër in ngaa nipaya bevong ham tu yö yi hur. Lob nyëvewen sën rëk bo dok nah vu ham lo nebë sënë: Ham ayomin niröp jak, lok mëm ham rëk medo malamin-tumsën degwata.

²³ In alam sën denesepa lok ngaa nipaya lo, og rëk degeko nyëvewen dok nah medenadiik bemalaj nama. Rëk Anutu og nevo semusën vu hil nyëmasën rak hil Mehöböp Yesu Kerisi yi huk nebë hil medo malad-tumsën degwata.

7

Paulus Tahu Gagek Rak Maluh Los Venëj

¹ Arig lo, sa nanër gagek sënë vu ham sën neraç horek ni rot lo nebë: Horek tu ala menegin mehõnon yoh vu buk pin sën denedo vesaj lo. Ma ham su rak gagek sënë ni rë?

² Lob yik nebë sënë: Nabë avëh jak regga beregga nahën nedo, og horek duu luho regga ahon. Rëk nabë regga nadiik, og horek saga maya gesu duu yi ahon rë.

³ Gaç nabë regga yö nahën nedo gevenë ya merak maluh ngwë, og horek nenër yi nebë nevong baggëb. Gaç nabë regga nadiik, og horek sënë su ggërin yi rë, om nabë jak maluh ngwë og su nevong baggëb rë.

⁴ Om arig lo, yik ham nebë sënë. Kerisi lok yah ham bömin mediik in ham, lob sënë vong bë ham diik ving geHorek su negin ham ggökin rë, om ham yoh vu bë jak vu reggamin mewis. Ham reggamin mewis saga yik mehõ sën kedi rak yah vu bedub ggökin in bë gevong behil gevong Anutu yi huk banon jak lo.

⁵ Wirek hil ngo nahën nesepa lok ngaa nipaya sën hil malad anonin los navun hil in lo, lok horek nërin ngaa nipaya sënë, rëk mu sënë vong behil kwad nevo bë hil pasang gevong rot. Hil nehevong rot, lob ngaa nipaya saga yi nyëvewen neggëp bë hil rëk nadiik bemalad nama.

⁶ Rëk vong bë hil adiik ving Kerisi, om ko hil vër in Horek sën neduu hil ahon wirek lo, in bë su gegin hil gökin. Gaç wirek, og hil nesepa lok Horek sën dekevu meneggëp lo, rëk mu gwëbeng og hil atu mewis rak menesepa lok ngaa sën Anon Vabuong netato vu hil lo.

Ngaa Nipaya Nevasap Hil

⁷ Om hil rëk nanër nabë va? Hil nanër nabë Horekek ngaa nipaya? Ma! Nabë Horek su tato ngaa nipaya vu sa rë, og sa su rëk jak ni nabë nipaya rë. Bë Horek su nanër nabë, “Su ayom nevu nevu in mehõ ngwë hir ngaa” rë, og sa su rëk jak ayog nevu nevu sënë ni nabë ngaa nipaya rë.

⁸ Rêk Horek saga tatekin aggata vu ngaa nipaya benepelëpin sa, lob vong besayog nevu nevu in ngaa nipaya aggagga. Gaḵ bē Horek nama, og ngaa nipaya nebē heljēng, in sa su rêk galē nabē ngaa nipaya rē.

⁹ Wirek sēn sa duḡin Horek lo, og sa hekuung bē sa nado nivesa. Loḵ tum seraḵ Horek ni, lob ngaa nipaya vesa loḵ yah vu sa, lob seraḵ ni bē sēk nadiik bemalag nama.

¹⁰ Anutu vong Horek yam in bē geli sa na niröp besa medo malag-tumsēn, rêk mu ma geHorek tato vu sa bē sēk nadiik bemalag nama.

¹¹ In Horek nēr aggata tato vu ngaa nipaya, lob ngaa nipaya tetuhin sa, lob seraḵ ni bē sēk nadiik bemalag nama.

¹² Nebē sēnē, om hil arak ni bē Horek yō vabuung. Lob Horek yi gagek pin vabuung ving beniröp genivesa.

¹³ Ma maḵ Horek nivesa sēnē vong besēk malag nama? Ma! Ngaa nipaya mu sēn kepē sa, om sēk malag nama. Yiḵ nebē sēnē in bē nanēr ngaa nipaya tato nabē ngaa nipaya rot. Ngaa nipaya neḵo Horek nivesa sēnē in bē kepē sa jak besa malag nama. Lob Horek nenēr ngaa nipaya degwa tato vu sa bē ngaa nipaya yōnon.

Ngaa Nipaya Neggërin Hil Kwad

¹⁴ Hil arak ni bē Horek sēnē vabuung in yam vu Anon Vabuung. Gaḵ sa, og ngaa muḡeng neggëp loḵ sayog besa nahurek ngaa nipaya babu.

¹⁵ Yōnon, sa su narak ngaa sēn sa nehevong lo degwa ni rē. Gaḵ ngaa sēn sa nehevongin pangsen bē sa gevong lo, og sa su nehevong rē. Rêk ngaa sēn sa nig nelëlin verök yi lo, og tum sa nehevong yoh vu buk pin.

¹⁶ Gengaa sēn sa bē gevong in seraḵ ni bē ngaa nivesa lo, og saga nebē seraḵ Horek ni beseyogekin bē ngaa nivesa, rêk mu sa su nehevong yoh vu rē.

¹⁷ Rêk su sengo ti nehevong ngaa nipaya sēnē rē, gaḵ ngaa nipaya sēn nedo loḵ sayog lo sēn yō nevong.

¹⁸ In seraḵ ni bē ngaa nivesa ti su neggëp loḵ sayog rē. Sa nanēr ngaa muḡeng sēn neggëp loḵ sayog lo. In sa nehevongin bē gevong ngaa nivesa, rêk ma gesa su yoh vu bē gevong banon jak rē.

¹⁹ Gaḵ ngaa nivesa sēn sa nehevongin bē gevong lo, og sa su nehevong rē. Gengaa nipaya sēn sa su nehevongin bē gevong rē lo, og tum sa nehevong.

²⁰ Sa nehevong ngaa sēn sa su kwag nevo bē sēk gevong rē lo, rêk sa su ngo nehevong rē, gaḵ ngaa nipaya sēn nedo loḵ sayog lo yō nevong.

²¹ Lob sa nehevong nebë sënë raḵ buk pin: Sa nehevongin bë gevong ngaa nivesa, rëḵ ma gengaa nipaya nedo loḵ sayog benepebip sa.

²² Yönon, sahëḡ neving Anutu yi horek pangsën loḵ sayog.

²³ Rëḵ sa halë horek ngwë neggëp loḵ sa navig pin. Lob nesis begö vu Anutu yi horek sën neggëp loḵ sayog lo. Log netung sa loḵ ya ngaa nipaya sën nedo loḵ sa navig agi nema beneduu sa ahon.

²⁴ Wöp-o! Lob sa mehö nig paya rot! Maḵ re rëḵ bo sa vër in ngaa mugeng sën rëḵ gevong besa malag nama agi?

²⁵ Om sa kwag vesa rot vu Anutu! In vong hil Mehöböp Yesu Kerisi yam in bë geḵo sa vër. Yönon, sa kwag og nesepa loḵ Anutu yi horek, rëḵ sa ngaa mugeng sën nedo loḵ sayog lo, og nesepa loḵ ngaa nipaya yi aggata beluho denepemëḡin sir.

8

Kerisi Dahun Ngaa Nipaya Ya Gevong Anon Vabuung Vu Hil

¹ Nebë saga, om hil sën naha raḵ Kerisi Yesu lo, og gagek sën nër bë hil gaḵo nipaya nyëvewen lo ti su rëḵ gëp vu hil rë.

² In Anon Vabuung yi horek nër bë alam degevong ngaa nipaya, og denadiik bemalaj nama. Log nër ving bë hil atu Kerisi Yesu yi alam lo, og hil su rëḵ nadiik bemalad nama rë, gaḵ hil rëḵ medo malad-tumsën degwata.

³ Ngaa mugeng neggëp loḵ hil ayod, om Horek su yoh vu bë kevoh ngaa nipaya na rë. Rëḵ ngaa sën Horek su yoh vu bë gevong rë lo, og Anutu yö nevong. Vong nalu yam betu mehönon raḵ, benavi nebë hil mehönon nid paya vu dob sënë navid.

Lob Anutu vong bemehönon hir ngaa nipaya nyëvewen yah raḵ neggëp Kerisi, bediik loḵ yah hil bed in bë Horek yi nyëvewen su gëp vu hil.

⁴ Horek nër bë hil gaḵo nyëvewen dok nah hil nipaya, lob sagak nër niröp beyoh vu. Rëḵ Anutu vong beKerisi diik loḵ yah hil bed basis hil nyëvewen bemaya, om hil su rëḵ malad nama rë. Hil su nesepa loḵ ngaa mugeng sën nedo loḵ hil ayod lo rë, gaḵ hil nesepa loḵ Anon Vabuung yi aggata om sën vong nebë sënë vu hil.

⁵ In alam sën ngaa mugeng nedo loḵ ayoj lo, og kwaj neya vu ngaa dob yi mu. Gaḵ alam sën denesepa loḵ Anon Vabuung lo, og kwaj neya vu Anon Vabuung yi ngaa.

⁶ Nabë mehöti kwa na vu ngaa mugeng mu, og mehö sënë rëḵ nadiik bemala nama. Gaḵ nabë mehöti kwa na vu Anon Vabuung yi aggata, og mehö sënë rëḵ ayo gëp revuh in rëḵ medo mala-tumsën.

⁷ Log nabë mehöti kwa sepa dokŋaa muğeng mu, og mehö sënë nesis begö vu Anutu. In su neggurek Anutu yi horek babu rë, gesu yoh vu bë gevong noh vu rë.

⁸ Alam sën deneseпа loğŋaa muğeng lo, og alam nebë sënë su deyoh vu bë degevong bAnutu kwa vesa in sir rë.

⁹ Rëğ hameğ su nesepa loğŋaa muğeng rë. Gağ Anutu yi Anon Vabuung nedo ving ham yönon beham nesepa loğ. Rëğ nabë Kerisi yi Anon Vabuung su nedo ving mehöti rë, og su Kerisi-yi-alam yi rë.

¹⁰ Yönon, ham navimin nediik, in ham nevongŋaa nipaya, rëğ mu nabë Kerisi nedo ving ham, og ham tu alam yohvu meham anomin nedo mala-tumsën.

¹¹ Anutu nër beYesu kedi rağ ggökin vu bedub. Om ham navimin rëğ nadiik mepetar na rëğ mu nabë Anutu yi Anon Vabuung nedo loğ ham ayomin, og Anutu sën nër meYesu kedi rağ yah lo rëğ gevong bAnon Vabuung bo mala-tumsën vu ham navimin geving.

Anon Vabuung Nevong Behil Natu Anutu Nalu

¹² Arig lo, hilŋaa muğeng su nesemu hil rë, om hil su agurek babu besepa dok.

¹³ Gağ nabë ham sepa dokŋaa muğeng, og ham rëğ nadiik bemalamin nama. Rëğ nabë ham gweğo niwëëk vu Anon Vabuung bedok vu ham beham nimin dëlinŋaa nipaya sën ham navimin bë gevong lo, og ham rëğ medo malamin-tumsën.

¹⁴ Alam pin sën deneggurek Anutu yi Anon Vabuung babu lo, og Anutu nalu sir.

¹⁵ In Anutu su vong Anon Vabuung yök vu ham in bë deginengin ham beham medo megöneng in yi rë. Gağ vong yök vu ham in bë ham jağ ni nabë ham tu Anutu nalu. Lom nevong behil ayed nelok yi bë, “Amag! Amag!”

¹⁶ Yönon, Anon Vabuung nenër rangah vu hil loğ hil ayod bë hil atu Anutu nalu.

¹⁷ Hil atu Anutu nalu, om hil rëğ medo ben geving yi, geyiŋaa pin rëğ natu hilŋaa geving. Kerisi ço vanë wirek, lob hil atu yi alam menehağo vanë nebë saga gwëbeng ving in bë hil medo nivesa rot geving yi vu tamusën, gAnutu yiŋaa nivesa vesa pin rëğ natu hil los Kerisi hilŋaa.

Hil Medo Nivesa Rot Vu Tamusën

¹⁸ Sa kwag nevo bë vu tamusën sën hil ana medo nivesa lo, og mëm hil rëğ galëŋaa maggin sën netok vu hil gwëbeng agi nabëŋaa meris.

¹⁹ Inŋaa pin sën Anutu tung lo ggëp denegin buk sën Anutu tato nalu lo pin nam rangah lo.

²⁰ In ngaa pin sënë yō nahën denedo paya, rëḵ su nebë sënë yoh vu yō kwaj rë. Gaḵ Anutu yō tung sir nebë sënë, om denevo kwaj in buk sën ngaa pin nijvesa jaḵ los dahis lo.

²¹ Anutu rëḵ geḵo ngaa pin sën netung lo vër in ngaa sën nevasap sir benevong bemalaj nema ya gwëbeng agi, berëḵ semu ngaa pin benijvesa jaḵ bedemedo nijvesa rot geving nalu lo pin.

²² Hil arax ni bë ngaa pin sën Anutu tung lo medo denevo belol medenevimengin ngaa maggin, nebë sën avëh denevimeng lo, yō vu wirek rot begwëbeng.

²³ Lob su ngaa nebë sënë mu rë. Gaḵ hil sën hil haḵo Anon Vabuung vorot lo, og yik hil navo belol ving menehegin buk sën Anutu gevong behil natu nalu lo yōnon lo. Sën hil natu nalu lo nebë: Geḵo hil navid bër vu dob los ngaa nipaya.

²⁴ Anutu ḵo hil yah vu yi ggovek ya, rëḵ hil nahën navo kwad in buk sën gevong banon jaḵ lo. Gaḵ bë berup govek na, og hil su rëḵ abo kwad in gökin nah rë, in mehōti su nevo kwa in ngaa sën netōḵ yam ggovek ya lo gökin rë.

²⁵ Rëḵ ngaa sën yō nahën gesu anon neraḵ rë lo, nabë hil gevong geving rot nabë rëḵ anon jaḵ vu hil, og hil najom hil ahon gemedo navo kwad in.

²⁶ Log nelōḵ buk sën hil su nayoh vu bë kwad bo gageḵ menajom jaḵ niröp rë lo, og Anon Vabuung nelōḵ vu hil. Yōnon, Anon Vabuung nejom rak in hil rak saheng mu, in hil su ayoh vu bë nanër gageḵ sagi berup hil avid rë.

²⁷ Gehil Amad sën nelë mehōnon ayoj lo neraḵ Anon Vabuung yi gageḵ sagi ni, generaḵ ni bë Anon Vabuung nesepa loḵ Anutu kwa menelōḵ vu hil sën Anutu-yi-alam hil lo.

²⁸ Log hil naraḵ ni bë ngaa pin sën netōḵ vu alam sën ahëj neving Anutu lo, og yik Anutu nevong ngaa pin sënë nevong huk loḵ ti in bë gevong nivesa vu sir. Yik nevong vu yi alam pin sën ggooin sir raḵ yoh vu yō kwa lo.

²⁹ In Anutu ggooin sir rak vorot wirek betato sir in bë nij nabë Nalu, lob Nalu natu arij aguu, gari lo ngahiseḵë.

³⁰ Lob alam sën tato sir wirek lo, og supin sir yah vu yi. Lob alam sën supin sir yah vu yi agi, og nër sir ving bë sir alam yohvu. Lob alam sën nër sir bë sir alam yohvu lo, og nër bë rëḵ demedo nivesa rot geving yi.

Anutu Kwa Pesivin Hil Om Su Rëḵ Gevuu Hil Rë

³¹ Om hil rëḵ nanër va jaḵ ngaa pin sën Anutu nevong-ë? Nabë Anutu doḵ vu hil, og mehōti su yoh vu bë kepë hil rë!

³² In su ggulin Nalu rë, gaḵ vong yam in bë doḵ vu hil pin. Vong ngaa böpata saga vu hil, om maḵ rëḵ gevong yi ngaa vahi pin vu hil nyëmasën geving.

³³ Om re yoh vu bë gevong gagek jak alam sën Anutu yö ggooin sir rak vorot tu yi ngaa lo? Ma! Anutu nër hil bë hil alam yohvu.

³⁴ Ma re rëk nanër nabë hil mehönon nid paya? Maḵ Kerisi? Ma! Kerisi og loḵ yah hil bed bediik in hil ggovek ya. Log kedi rak yah ggökin vu bedub menedo Anutu nema vesa, beneketaḡ vu Anutu ving bë doḵ vu hil.

³⁵ Log re yoh vu bë bo hil vër in Kerisi ahëvingsën sënë? Ma! Rëk mu nabë maggin natöḵ vu hil ma, nabë hil kwad na ngahi ma, nabë hil gaḵo vanë, ma, nabë meyip gevong hil ma, nabë hil ajaḵ vu in tob ma, ngaa nipaya basap hil ma, begö natöḵ vu hil, og rëk nabë va? Maḵ Kerisi su ahë neving hil rë? Gaḵ ahë neving hil!

³⁶ Yönon, ngaa nebë sënë netöḵ vu hil yoh vu gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë:

“Denesis he mehe nadiik yoh vu buk pin in he tu hong alam.

Denelë he nebë sipsip, om sën denesis he mehe nadiik ya.”

³⁷ Rëk mu yik ngaa pin sënë og ngaa meris. In Kerisi ahë neving hil menevong behil ḵesuu menare nid wëëk.

³⁸ In sa hevong ving rot bë ngaa ti su yoh vu bë bo hil vër in Anutu ahëvingsën sënë rë. Nabë hil nadiik ma hil medo vesad, og su yoh vu bë bo hil vër rë. Log angër los ggev-dob-yi gengaa sën nedo gwëbeng agi los ngaa sën rëḵ berup vu tamusën ma, niwëëk aggagga vahi ma,

³⁹ ngaa sën nedo yagek babu lo los ngaa sën nedo dob gebinë lo, ma ngaa vahi sën nedo jeggin jeggin agi. Ngaa pin nebë sënë, og su deyoh vu bë dedoḵ Anutu ahë bepekwë gagek sën ahë neving hil-ë rë. Gaḵ vong hil Mehöböp Yesu Kerisi yam in bë tato rangah nabë ahë neving hil.

9

Paulus Ayo Maggin In Alam Israel

¹ Ngaa sën senër lo og yönon, gaḵ sa su tetuhin rë, in Kerisi-yi-alam sa. Log Anon Vabuong tateḵin vu sa loḵ sayog ving bë senër gagek sënë yönon.

² Sa nanër vu ham nabë: Sayog maggin gesa kwaḡ paya rot yoh vu buk pin.

³ Yönon, nabë yoh vu bë sa basap sa in mëm sa gaḵo sa alam Israel denah vu Kerisi jak sën sa hetah sa vër in Kerisi-yi-alam gesa malaḡ nama na veröḵ yi lo, og sëḵ kwaḡ vesa in megevong nabë sënë. Rëḵ ma gesaga su yoh vu bë rëḵ doḵ vu sir rë.

⁴ Sir alam Israel soḡek bedetu Anutu nalu lo, log denelë niḵapiik rak malaj ving, log Anutu joo yi gagek ving sir gevo

yi horek vu sir. Getato aggata sën degetung seriveng in bë dekevoh hir ngaa nipaya los degeko arë jak lo vu sir. Log nër yi gagek vahi vu sir bë rëk gevong vu sir geving.

⁵ Alam Israel sënë og alam böp böp wirek hen hir mewis sir, lob Kerisi sën tu ngaa pin ala lo pum rak sir, rëk mu yi Anutu sogek, sën hil gako arë jak na vavunë degwata los degwata lo yönon.

Anutu Ggoin Yi Alam Rak

⁶ Rëk mu hil su nanër nabë: Anutu hen gagek anon ma. Hil su nanër nabë saga in alam sën depum rak Israel lo, og sir pin su Israel sogek rë. In sir vahi su denesepa lo Anutu rë.

⁷ Alam sën depum rak Abraham nikök lo, og su sir pin detu yi mewis yönon rë. In Anutu nër vu yi wirek bë, “Rëk denanër Isaak yi mewis mu nabë hong alam.”

⁸ Nebë sënë in nalu lo sën depum rak nikök mu lo, og su detu Anutu nalu rë. Gak hurmahen sën depum rak gagek sën Anutu joo lo, og mëm hil nanër sir nabë Abraham yi mewis sogek.

⁹ Gagek sën Anutu joo lo nebë, “Sëk nom geto dok buk sën sehoo in rak lo, lom mëm Sara rëk geko nalu maluh ti.”

¹⁰ Log yik su gagek timu sënë rë. Gak hil dobahë Isaak ko Rebeka, lob nalu luu lo pepid, lob Anutu nër gagek ti vu Rebeka vorot.

¹¹ Luho nahën denare lo ataj ayo gesu denevong ngaa nivesa ma ngaa nipaya ti rë, rëk Anutu nër gagek rak luho vorot in bë tato rangah nabë su nelë ngaa sën denevong lo menenër rë, gak yö neggoin mehönön rak yoh vu kwa.

¹² Nër vu Rebeka bë, “Agu rëk gurek amon babu!”

¹³ Sënë yoh vu gagek sën neggëp lo Anutu-yi-kapiya lo nebë, “Sahëg neving Yakop, rëk sa nehalë Esau paya.”

¹⁴ Om hil rëk nanër nabë va? Ma hil nanër nabë: Anutu su nevong ngaa yohvu rë? Ma!

¹⁵ In nër vu Moses bë:

“Nabë sa hevongin bë semu mehöti, og sëk semu.

Log nabë sa hevongin bë kwa paya in mehöti, og sëk kwa paya in.”

¹⁶ Om yik nebë sënë. Anutu su kwa paya in mehöti in mehö sënë kwa nevo bë Anutu kwa paya in yi rë. Log su kwa paya in mehöti in nevong Anutu yi huk niwëek rë, gak yö nevong yoh vu kwa.

¹⁷ In Anutu nër vu Parao wirek meneggëp lo yi kapiya nebë, “Maggin sën sa hevong vu hong lo, og sa hevong in bë tato sa nig wëek vu mehönön pin in denanër sa bengög na menoh vu dob pin. Yik rak degwa saga sën sa hetung ggev Parao rak hong.”

18 Om nabë Anutu kwa bo nabë kwa paya in mehöti, og rëk kwa paya in yi. Log nabë kwa nevo bë gevong bemehöti ayo dahis jak, og rëk gevong bayo dahis jak.

Anutu Yi Kwa-Vonginsën Los Ahë Sengën

19 Rëk mu mak ham ti rëk nanër vu sa nabë, “Nebë saga, lok nebë va sën Anutu nenër bë ngaa nipaya degwa neggëp vu hil mehönon-ë? In hil su ayoh vu bë keyëh yi rë.”

20 Rëk hong re? Hong mehönon mu rëk geyoh vu bë gw- evong ayem jak Anutu? Dëg sogek su nelok tepëk in ala sën nejegwi yi lo bë, “Genesemu sa nebë sënë in va?” rë.

21 Gaḱ mehö sën nejegwi dëg lo yö nejegwi yoh vu kwa, log yoh vu bë geḱo ngageḱ gobeng timu mejegwi dëg luu jak. Lob nabë semu ngwë malangeri in huk nivesa yi, log semu ngwë in bë huk meris meris yi, og yik ggovek. Yö yi ngaa.

22 Lob Anutu vongin bë tato ahë sengën rangah betateḱin niwëek vu mehönon in sir pin denevong ngaa nipaya. Lob ahë sengën vu sir bë kevoh sir bemaalaj nama na verök yi, rëk ma genejom yi ahon.

23 Nejom yi ahon nebë saga in kwa nevo mehönon vahi sën kwa nevongin sir lo. Kwa nevo sir in yö ggooin sir raḱ vorot in bë demedo nivesa doḱ yi nyëg geving yi, gerëḱ gevong yi ngaa nivesa vesa pin vu sir.

24 Yik hil sënë. Ggooin hil raḱ. Su ggooin loḱ he Yuda mu rë, gaḱ ggooin alam-yu-ngwë vahi ving.

25 In Hosea nër nebë saga meneggëp loḱ Anutu-yi-ḱapiya nebë:

“Alam sën su sa alam sir wirek rë lo, og sëḱ nanër sir nabë salam sir.

Galam sën sa su ahëg neving sir wirek rë lo, og sëḱ ahëg geving sir.”

26 Loga,

“vu nyëg sën sa nanër sir wirek bë,

‘Su salam ham rë’ lo,

og sëḱ nanër vu sir saga nabë Anutu mala-tumsën nalu sir.”

27 Log Yesaya nër raḱ alam Israel getahi bë:

“Nabë Israel ngahijsekë rot nabë raggër loo nenga,

og yik Anutu rëḱ geḱo sir yu mahen teka mu nah vu yi.

28 In Mehöböp rëḱ govek gaḱek na gebepul pevis,

log bo nyëvewen doḱ nah vu alam vu dob.”

29 Yoh vu gaḱek ngwë sën Yesaya nër wirek lo bë:

“Nabë Mehöböp sën negin angër-begö-yi pin vu yaḱek lo

su yoh nenga in hil hed vë yu mahen teka bedemedo rë,

og hil rëḱ malad nama na verök yi

nabë sën Sodom los Gomora.”

Alam Israel Denevong Huk Mu In Bë Denatu Alam Yohvu Rëk Ma

³⁰ Om hil rëk nanër nabë va? Hil nanër nabë alam-yu-ngwë sën su malaj nesepa bë denatu alam yohvu rë lo detu alam yohvu. Ayoj ya timu vu Yesu lom sën Anutu nër sir bë sir alam yohvu.

³¹ Gağ alam Israel og kwaj nevo bë nabë desepa doğ horek, og rëk gevong medenatu alam yohvu. Rëk ma gesu denesepa loğ horek los dahis rë.

³² Rëk su detu alam yohvu rë, in su ayoj neya timu vu Yesu rë. Gağ kwaj nevo bë ngaa sën denevong lo yoh vu bë rëk geğo sir nah vu Anutu, rëk ma. Denelë kepepeko* nebë su yoh vu rë, in ngaa nimumsën, lob sënë nebë sën deketul vahaj rağ gelöng bedevës.

³³ In gägek sënë neggëp loğ Anutu-yi-ğapiya bë: “Ham ngo! Sa hetung gelöng ti vu Sion* in bë mehönnon deketul vahaj jağ.

Sa hetung gelöng niwëek ata in gevong rii jağ mehönnon. Gağ alam sën ayoj na timu vu yi lo, og su rëk nij namum rë.”

10

Alam Israel Su Detu Alam Yohvu Rë

¹ Arig lo, sa hevongin rot bë Anutu geğo alam Israel nah vu yi, om sa najom rağ vu yi in sir rot.

² Serak nij, om sën senër bë nij wëek rot bë desepa doğ Anutu. Rëk su denevong los kwaj rë.

³ In deneketul loğ in aggata sën Anutu nanër sir nabë sir alam yohvu lo, in denevong ngaa yoh vu yö kwaj in bë denatu alam yohvu. Su denedahun sir medenesepa loğ aggata sën Anutu vong in bë hil sepa doğ menatu alam yohvu lo rë.

⁴ Hil arak ni bë Horek yi huk verup lah loğ Kerisi, om sën Anutu rëk nanër alam pin sën ayoj na timu vu Kerisi lo nabë sir alam yohvu.

Anutu Nevongin Bë Geğo Alam Pin Nah Vu Yi

⁵ Yik nebë sën Moses kevu gägek rağ Horek bë: Horek yoh vu bë gevong mehönnon medenatu alam yohvu lo. Kevu nebë sënë, “Mehöti bë sepa doğ horek sënë pin, og rëk medo mala-tumsën.”

⁶ Rëk mu hil ayod neya timu vu Yesu, lom sën vong behil arëd nebë hil alam yohvu, om ham su kwamin bo doğ ayomin nabë, “Re rëk doğ na yagek, megeğo Kerisi duğ nam-a?” In hil arak ni bë luk yam ggovek ya.

⁷ Log su kwam bo nabë, “Re rëk duğ na alam-diiksën hir nyëğ in geğo Kerisi nom-a?” Gağ kedi rağ yah ggovek ya.

⁸ Log gerak ni ving bē, “Gagak yik neggēp vu hong. Neggēp loḵ avim geneggēp loḵ ayom.” Yik gagak sēn hil nanēr rangah bē hil ayod neya timu vu Yesu lo.

⁹ Om nabē genanēr Yesu berup avim nabē yi Mehōbōp, log gwevong geving doḵ ayom nabē Anutu nēr bekedi raḵ yah vu bedub, og Anutu rēḵ geḵo hong nah vu yi.

¹⁰ In hil atu alam yohvu raḵ sēn hil ayod neya timu vu Yesu lo, log Anutu rēḵ geḵo hil nah vu yi jaḵ sēn hil nanēr verup avid bē yi alam hil lo.

¹¹ Lob gagak neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebē, “Alam sēn ayoj na timu vu yi lo, og su rēḵ juuk sir benij namum rē.”

¹² Log alam Yuda los alam-yu-ngwē neggēp timu in yik hil pin hil Mehōbōp timu nedo, lob nevong semusēn bōpata vu alam sēn ayej nelok yi lo.

¹³ Yoh vu sēn neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebē, “In alam sēn ayej nelok Mehōbōp lo pin, og rēḵ geḵo sir nah vu yi.”

¹⁴ Rēḵ nabē su ayoj na timu vu yi rē, og su rēḵ ayej doḵ yi rē. Log nabē su degengo yi gagak rē, og su rēḵ ayoj na timu vu yi rē. Log nabē mehōti su nanēr yi gagak rangah vu sir rē, og su rēḵ degengo rē.

¹⁵ Log nabē Anutu su gevong alam sēn denanēr gagak lo dena vu sir rē, og re rēḵ nanēr rangah vu sir-a? Yoh vu gagak sēn neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebē, “Alam sēn denanēr Bengō Nivesa rangah lo deberup, og hil kwad vesa rot.”

Alam Israel Su Denesepa Loḵ Bengō Nivesa Rē

¹⁶ Rēḵ mu alam pin su debē nengaj vu Bengō Nivesa rē gema. Yoh vu sēn Yesaya nēr wirek lo nebē, “Mehōbōp, re vong ving gagak sēn he nanēr lo?”

¹⁷ Om hil nehevong ving raḵ gagak sēn hil nehango lo, lob gagak sēn hil nehango lo, og neverup raḵ Kerisi avi.

¹⁸ Rēḵ selok tepēḵ bē: Maḵ su denengo Bengō Nivesa sēnē rē? Gaḵ dengo ggovek ya. In gagak neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebē:

“Ayej ya meyoh vu dob pin.

Log hir gagak ya metōḵ ya dob nenga pin.”

¹⁹ Rēḵ selok tepēḵ beron ngwē ggōkin bē: Maḵ Israel su derak gagak sēnē degwa ni rē? Gaḵ derak ni in Moses nēr wirek bē:

“Sēḵ gevong beham ayomin rēḵ ngis yi in alam-yu-ngwē sēn su los bengōj rē lo,

log sēḵ gevong beham ahēmin sengēn vu alam-yu-ngwē sēn kwaj masēn lo.”

²⁰ Rēḵ Yesaya su neggōneng rē genenēr rangah bē:

“Alam sēn su denesero sa rē lo detōḵ vu sa,

log alam sēn su denelok tepēḵ in sa vu mehō la rē lo,

og sa tato sa rangah vu sir.”

²¹ Lob nër raḵ Israel nebë:

“Sa hetë nemaḡ in alam sën denekeyëh los demehoo sa gagek
lo
yoh vu buk pin bë denom vu sa, rëḵ ma.”

11

Anutu Semu Alam Israel Vahi

¹ Lob sa bë doḵ tepëḵ in gagek ngwë nabë maḵ Anutu ruuk yi alam-a? Ma veröḵ yi! Yıḵ sa Israel ti ving. Abraham yi mewis sa, in sa degwa vu Benyamin.

² Log Anutu su rëḵ juuk yi alam sën ggooin sir raḵ wirek lo rë. Ma ham su raḵ gagek sën Anutu-yi-ḵapiya nër raḵ Elia lo ni rë? Elia su vu Anutu in alam Israel bë,

³ “Mehöböp! Denesis hong alam-denenër-gagek-rangahsën medenediik. Gedenekevoh hong jepö ya. Geyıḵ sengo ti nahën nado, lob denesero sa in bë dengis sa mesa nadiik.”

⁴ Rëḵ Anutu nër yah vu yi nebë va? Nër nebë sënë, “Sehoo in alam 7,000 raḵ medenedo vu sa, su deneggurek anutu-kuungsën Baal babu rë.”

⁵ Lob yıḵ buk sën gwëbeng agi nebë ving. Anutu kwa pesivin alam Israel beggooin sir yu mahen teka raḵ medenedo.

⁶ Ggooin sir raḵ in yö kwa pesiv in sir, gaḵ su ggooin sir raḵ in denvong huk nivesa la rë. Gaḵ nabë ggooin sir raḵ in nelë bë denvong ngaa nivesa, og nevong loḵ yah nyëvewen vu sir mu gesu kwa pesiv in sir yönon rë.

⁷ Om maḵ nebë va? Nebë sënë: Alam Israel malaj nesepa bë Anutu gelë sir nivesa, rëḵ ma gesu nelë sir pin nivesa rë. Yönon, ggooin sir yu mahen teka raḵ benelë sir nivesa, rëḵ sir vahi pin og nengaj nemir, om su detöḵ raḵ gagek anon rë.

⁸ Yoh vu gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë:

“Anutu vong benij tebö nebë sën deneggëp yüng.

Nevong malaj bë degelë yi gagek rëḵ su dejak ni,
genevong nengaj bë degengö rëḵ su denatöḵ jak degwa.

Lob denedo nebë sënë rot meverup gwëbeng.”

⁹ Log Davit nër raḵ Israel ving bë:

“Hir nos böp sën denegga lo rëḵ natu gegweeng los rasoh
in kevoh sir mebo nyëvewen vu sir.

¹⁰ Malaj ḵenu doḵ gesu degelë ngaa,

lom hir ngaa mugeng saga yö jak gëp demij meyö gëp
degevek degwata.”

Anutu Ḷo Alam-yu-ngwë Yom

¹¹ Lob sa bë doḵ tepëḵ in gagek ngwë nabë: Alam Israel devës saga, om rëḵ malaj nama na veröḵ yi? Ma! Rëḵ nama! Dekeyëh gagek lob tum Anutu Ḷo alam-yu-ngwë yom raḵ sënë.

Vong nebë sënë in bë alam Israel ayoj ngis yi, lob mëm degërin sir nom vu yi geving.

¹² In dekeyëh gagek lom sënë loḵ vu mehōnon pin. Deruu demij vu Anutu, lob sënë vong bengaa nivesa tōḵ vu alam-yu-ngwë. Om alam Israel degërin sir nom vu Anutu, og sënë rëḵ gevong bengaa nivesa rot natōḵ vu mehōnon pin mekesuu ngaa sën verup raḵ hir keyëhsën lo.

¹³ Sa bë nanër gagek vu ham alam-yu-ngwë: Ham sinarë sa, lob sa kwaḡ vesa in huk sënë menehevang.

¹⁴ Sa nehevongin huk sënë rot in bë gevong mesa alam Yuda malaj anonin ngaa nivesa vesa sën ham neḵo lo, in sa gaḵo sir la denom geving.

¹⁵ In Anutu semu aye in mehōnon raḵ sën ruuk alam Israel lo. Om buk sën Anutu geḵo alam Israel nom gökin lo, og rëḵ nabë sën dekeddi raḵ yah ggökin ggëp bedub.

¹⁶ Alam Israel denëḵo parawa-brët-yi nemaj beron ti vër nemugin medenetung netu seriveng vu Anutu lob mëm brët pin los dahis netu yi ngaa ving. Log nabë kele gega* tu Anutu yi ngaa, og kele nema pin los agga tu yi ngaa ving.

¹⁷ Yōnon, maḵ Anutu keyëh kele oliv* nema vahi bevo vër, log ḵo hong nebë kele oliv* bemën nema ti megelu hong lok yah nema vahi sagu lo bej. Lob genëḵo jeji ggëp kele oliv* sënë gega ving nema soḡek vahi lo.

¹⁸ Om su gweḵo hong jaḵ vu nema soḡek lo. Nabë gweḵo hong jaḵ vu, og kwam bo rë. In genare raḵ gega, gaḵ gega su nare raḵ hong rë.

¹⁹ Rëḵ mu maḵ rëḵ genanër nabë, “Anutu keyëh nema pin sënë in bë gelu sa doḵ nah bej.”

²⁰ Sënëḵ yōnon, rëḵ mu ketöv sir in su ayoj neya timu vu Yesu rë. Gaḵ hongëḵ genare niwëëḵ in ayom neya timu vu yi, om su gweḵo hong jaḵ. Gaḵ gegöneng megwegin hong.

²¹ In Anutu su lë nema soḡek mu menedo rë, om su rëḵ gelë hong mu geving rë.

²² Kwam bo Anutu rë, nabë yi mehō kwa vonginsën los mehō niwëëḵ ving, om su nelë ngaa nipaya mu rë. Alam sën nij nelëlin yi lo, og nevong nyëvewen vu sir loḵ yah. Log hong, nabë gegurek babu, og rëḵ kwa gevongin hong, gaḵ nabë nama, og rëḵ ketöv hong na geving.

²³ Om nabë nema soḡek sën nij nelëlin yi lo vahi degërin sir nom bayoj na timu vu Yesu, og Anutu rëḵ gelu sir doḵ nah aggaj gökin. In Anutu yoh vu bë gevong nabë saga.

* **11:16:** Gagek sënë raḵ parawa-brët-yi los kele gega, og yik gagek peggirinsën raḵ Abraham loḵo yi mewis. Bë Abraham tu Anutu yi alam, om yi mewis pin detu Anutu yi alam ving nebë saga. Rëḵ alam Israel ngahi deruu demij vu Anutu bedekehe sir vër in yi alam

24 Gerak ni bë wirek og kele oliv* bemën nema hong, rëk Anutu ketöv hong vër megelu hong loḵ yah oliv* nivesa, gaḵ su aggam sënë niröp rë. Om yönon rot, yoh vu bë rëḵ geḵo oliv* soḡek nema lo sënë megelu sir doḵ nah yö agḡaj gökin.

Anutu Kwa Nevongin Mehönon Pin

25 Arig lo, sa bë ham su kwetul doḵ in gägek vunsën sënë. In rëḵ ham kwamin bo menanër ham nabë ham los kwamin. Om sa nanër gägek vunsën sënë rangah vu ham. Gägek sënë degwa nebë: Alam Israel vahi nengaj dahis, lob demedo nabë sënë rot mena berup doḵ buk sën Anutu gooin alam-yu-ngwë jaḵ govek na bedegërin sir nom lo.

26 Lob mëm Anutu rëḵ geḵo Israel vahi pin nom noh vu gägek sën neggëp loḵ yi ḵapiya lo bë:

“Mehö sën doḵ vu hil megeḵo hil vër lo rëḵ berup gëp Sion*.

Lob rëḵ kevoḡ Yakop yi mewis hir ngaa nipaya sën deneruu demij vu Anutu lo na.”

27 Log yi gägek ngwë nër bë:

“Sëḵ najoo gägek sënë jaḵ sir nabë

sëḵ kevoḡ hir ngaa nipaya pin na.”

28 Alam Israel nij nelëlin Bengö Nivesa, lob denesis begö vu Anutu in ngaa sënë, rëḵ mu saga neloḵ vu ham. Rëḵ mu Anutu ggooin sir raḵ vorot in denatu yi alam, om sën nahën ahë neving sir. In kwa nevo ḵenuj los hir doḡahë lo.

29 In nabë Anutu gooin alam yu ti jaḵ begevong semusën vu sir, og su rëḵ nom pekwë gägek rë.

30 Wirek ham kweyëḡ Anutu aye, rëḵ ma geham wërin ham yom, lom ham ḵo semusën gwëbeng raḵ sën alam Israel dekeyëḡ aga lo.

31 Yönon, alam Israel dekeyëḡ gägek gwëbeng in bë ham gwëḵo semusën jaḵ, loḵ mëm rëḵ nom degërin sir medegeḵo semusën geving vu tamusën.

32 In Anutu vuu mehönon pin ya bedenedo los hir ngaa nipaya medeginengin sir in bë mëm rëḵ gevong yi gägek kwa vonginsën noh vu sir pin.

Yiḵ Hil Gaḵo Anutu Arë Jak

33 Alam-e! Hil napisek in Anutu in kwa böpata beneraḵ ngaa pin ni los dahis kesuu mehönon pin.

Hil su ayoh vu bë ajaḵ yi gägek sën kwa nevo lo ni rë, gehil su ayoh vu bë ajaḵ ngaa sën nevong lo ni rë.

34 Yoh vu sën dekevu meneggëp loḵ yi ḵapiya lo bë:

“Re raḵ Mehöböp kwa ni?

Ma re vo kwa vu yi?”

35 “Ma re vo ngaa vu yi muḡin om rëḵ bo doḵ nah vu yi?”

36 Ma! Yi yö tung ngaa pin.
 Geyö ti tu ala benegin ngaa pin.
 Bengaa pin tu yi ngaa.
 Om hil gaḁo arë jaḁ na vavunë degwata los degwata.
 Yönon.

12

Hil Getung Navid Na Vu Anutu Nabë Seriveng

¹ Om arig lo, Anutu kwa vongin hil, om sa gejiin ham bë ham gwevong navimin vu Anutu nabë sën mehönön dene-tung seriveng vu yi lo. Ham bo vabuung in ham navimin meg-wetung natu seriveng vu Anutu, rëḁ mu ham medo vesamin in ham gwevong yi huk, loḁ mëm rëḁ kwa vesa in. In ngaa nebë saga og ngaa yohvu menëḁo Anutu arë raḁ.

² Log ham su sepa doḁ ngaa sën alam-dob-yi denevong lo, gaḁ ham gwërin ham kwamin menatu mewis in ham jaḁ ngaa sën Anutu kwa nevo bë nivesa los yohvu geniröp rot lo ni.

Hil Dahun Hil Gadok Vu Hil Arid Lo

³ Anutu vong semusën vu sa, om sa bë nanër vu ham pin ti ti nabë ham su gweḁo ham jaḁ mesevöḁ ham huk, gaḁ ham ngo sepa doḁ ham huk megwevong niröp. Log ham ti ti ngo seggi ham huk saga niröp noh vu niwëëḁ sën Anutu vo vu ham lo.

⁴ In hil navid len ti ti lo neggëp, rëḁ mu hir huk su neggëp ti rë, gaḁ denevong huk aggagga yö yoh vu sir.

⁵ Lob yik hil ngahiseḁ nebë saga, rëḁ hil atu Kerisi-yi-alam yu timu. Lob hil pin yik anon timu gelen ti ti lo.

⁶ Anutu vong semusemu vu hil nyëmasën, gevo kwa aggagga vu hil, om nabë mehöti yoh vu bë nanër gageḁ rangah in ḁo semusën sënë vu Anutu, og mehöti sënë nanër gageḁ rangah noh vu niwëëḁ sën Anutu vo vu yi lo.

⁷ Genabë semusën neggëp vu mehöti in bë gegin ari lo in huk og gegin. Log nabë mehöti yoh vu bë tahu alam in ḁo semusën sënë vu Anutu, og mehö sënë natu tatovaha betahu alam.

⁸ Log nabë mehöti kwa neggëp in bë nanër Anutu yi gageḁ tato vu alam, og gevong banon jaḁ. Log nabë mehöti bë bo ngaa vu ari lo, og gevong vu sir los ayo timu. Log ggev sën negin yi alam lo, og gegin sir niröp gesu ni tebö. Log mehöti bë kwa paya in ari medoḁ vu yi, og doḁ vu yi los kwa vesa.

Ham Ahëmin Geving Ham Arimin Sën Kerisi-yi-alam Lo Yönon

⁹ Sën ham ahëmin geving arimin lo lo, og ham su gwekuung jaḁ. Gaḁ ham ahëmin geving sir yönon. Ham gweruu demimin vu ngaa nipaya geham napiik vu ngaa nivesa.

¹⁰ Ham kwamin bo Kerisi-yi-alam pin nabë ham arimin sir bemëm ham ahëmin geving sir yönon. Ham pin ti ti gweko arëmin jak vewen vewen.

¹¹ Ham ayomin kehe ham beham gwevong Mehöböp yi huk niwëek noh vu buk geham su nimin tebö.

¹² Ham bo kwamin in Mehöböp bemedo los kwamin vesa. Nabë maggin natök vu ham, og ham bare niwëek. Geham ngo medo najom jak noh vu buk.

¹³ Nabë Anutu-yi-alam la dejak vu in ngaa, og ham dok vu sir, log nabë alam-yu-ngwë deberup vu ham, og ham gwegin sir nivesa.

¹⁴ Bë alam degevong paya vu ham, og ham najom jak nabë Anutu gevong nivesa vu sir. Kë! Ham najom jak nabë gevong nivesa vu sir. Gak ham su terot sir los najom jak nabë Anutu gevong paya vu sir.

¹⁵ Alam sën kwaj vesa lo, og ham kwamin vesa geving sir, log ham semu ayemin in alam sën ayoj maggin medenesu lo.

¹⁶ Ham medo jevuh ti. Ham su kwamin bo nabë ham böp, gak ham los alam sën su los bengöj rë lo sepa ham. Ham su ngo kwamin bo ham menanër nabë, “Sengo timu los kwag!”

¹⁷ Nabë mehöti gevong paya vu ham, og ham su gwevong nipaya dok nah nyëvewen vu yi. Gak ham kwamin bo ngaa nivesa mu megwevong jak alam pin malaj.

¹⁸ Ham gwegin ham in begö degwa su gëp vu ham, gak ham malamin sepa sën ham medo jevuh ti geving alam pin lo.

¹⁹ Om sa mehö lo, ham su ngo bo dok ngaa nipaya sën denevong vu ham lo, gak ham naköök gAnutu ahë sengën vu sir megevong dok nah vu sir. In gagek neggëp lok Anutu-yi-kapiya nebë: Mehöböp nër bë, “Volöksën nipaya nyëvewen og sengo sa huk, om ham naköök gesengo rëk bo dok nah.”

²⁰ Rëk mu nabë:

“Mehö sën nevong paya vu hong lo nadiikahë,
og gebo nos vu yi.

Genabë ayo bev in bël og gebo bël kul vu yi.

Yönon, nabë gwevong nabë sënë,

og rëk getah yi nah bekwa bo yi ngaa nipaya sën lo bemëm
ni namum in.”

²¹ Su gwevong bengaa nipaya kepë hong, gak gebare niwëek megekwpë ngaa nipaya jak ngaa nivesa.

13

Hil Agurek Gavman Babu

¹ Ham pin gurek alam sën detu gavman medenegin ham lo babuj. In gavman su yö deggooin sir rak rë, gak Anutu vo niwëek vu gavman vu nyëg pin in huk pin. Lob Anutu yö tung gavman vu nyëg pin medenedo.

² Nebë saga om nabë mehönnon dekeyëh gavman, og dekeyëh Anutu ving. Om rëk denatok vu nyëvewen.

³ Alam nijvesa su deneggöneng in kiap rë, gaḵ mëm alam sën denevong ngaa nipaya lo mu mëm deneggöneng in. Nabë ahëm ving bë su gegöneng in gavman, og gwevong ngaa nivesa jaḵ buk pin, lob mëm rëk gavman geḵo arëm jaḵ.

⁴ In Anutu tung gavman in bë dok vu hong megemedo nivesa. Rëk mëm nabë gekweyëh horek og gegöneng. Gerak ni bë begö sën nejom loḵ nema lo, og su neḵo meris rë. Gaḵ Anutu tung gavman in bë degevong yi huk medebo nipaya dok nah vu mehöti sën gevong ngaa nipaya lo.

⁵ Nebë saga om hil agurek gavman babu. Rëk mu hil su agöneng in ngaa nipaya nyëvewen sënë mu mesepa dok hir gagek, gaḵ hil kwad bo nabë sënëḵ ngaa niröp, om hil sepa dok.

⁶ Log sën hil getung takës lo, og ngaa niröp ving, om gwetung in Anutu vo huk loḵ alam gavman nemaj medetu yi hur.

⁷ Om nabë gavman degetung horek in ngaa ti nabë degeḵo takës jaḵ, og gebo monë jaḵ vu sir noh vu saga. Alam sën deneḵo takës lo, og ham gwetung takës vu sir niröp. Galam sën deneḵo takës-ḵupeḵ-yi (kastams) lo, og ham bo takës-ḵupeḵ-yi vu sir niröp geving. Log alam sën denegin ham lo, og ham gurek babuj, galam sën denetu ggev lo, og ham gweḵo arëj jaḵ.

Bë Ham Ahëmin Geving Mehönnon Og Sagak Ham Neseпа Lok Horek Yönon

⁸ Ham göneng in nyëvewen pin nabë su gëp vu ham. Gaḵ yik nyëvewen timu sënë yö gëp vu ham vewen vewen degwata nabë: Ham ahëmin geving ham vewen vewen jaḵ buk pin. Nabë ham gwevong nabë saga, og ham nevong yoh vu sën Horek nër lo.

⁹ In Horek nër nebë sënë bë, “Su gegodeḵ mehö ngwë venëj los reggaj. Su gengis mehönnon medenadiik. Su gegodeḵ. Su ayom nevu nevu in mehö ngwë hir ngaa.” Horek sënë gevahi sën neggëp lo, og yik pin degwaj timu sënë nebë, “Ahëm geving alam sën denedo dus vu hong lo nabë sën ngo ahëm neving hong.”

¹⁰ In mehö sën ahë neving mehö ngwë lo, og su rëk gevong paya vu yi rë. Om nabë hil ahëd geving mehönnon, og hil neseпа loḵ horek pin menehevong yoh vu.

Hil Gevong Ngaa Niröp

¹¹ Ham ahëmin geving ham nabë sënë in ham rak ni bë buk verup ggovek ya, om ham malamin natum beham kwedi jaḵ. Buk sën Anutu geḵo hil nah vu yi lo yam dus teka, gaḵ su neggëp ading in hil nebë sën neggëp loḵ buk sën hil nehevong ving nyëdahis lo rë.

¹² Mala vahis vongin nama na gedus rak bë rangah vongin berup. Om mak hil gevuu ngaa malakenu yi pin na, gehil agërin hil navid jak ngaa rangah yi.

¹³ Hil ana aggata niröp nabë sën mehönön deneya rangah. Hil su sepa dok alam sën denesup sir in bë denanum böp medegevong ngaa jeggin jeggin lo. Hil su gevong baggëb gegevong ketod vu ngaa ningöhek jeggin jeggin. Hil su ayod nevu nevu in mehö ngwë hir ngaa, log hil su ahëd sengën bemehoo hil.

¹⁴ Gağ ham gwëko Mehöböp Yesu Kerisi begwevëh nabë tob in gërin ham in ngaa nebë saga. Geham su kwamin bo megwevong ngaa nipaya sën ham malamin anon in lo.

14

Hil Su Seggi Arid Lo

¹ Mehöti sën ayo neya vu Yesu mahen teka mu lo, og ham gwëko yi nam geving ham sën Anutu-yi-alam ham lo. Rëk mu ham su ngis begö vu yi in gagek vahi.

² In alam vahi ayoj neya timu vu Yesu niwëëk, lob denegga reggu los ngaa aggagga pin. Rëk alam vahi mu su denevong ving niwëëk rë, lom sën denegga jojeng los nos mu.

³ Om mehöti sën negga ngaa pin lo su kwa bo gagek jak mehö ngwë sën neggöneng in reggu lo. Gemehö sën su negga reggu rë lo su kwa bo gagek jak mehö ngwë sën negga ngaa pin lo nabë nevong paya. Gağ Anutu ko mehö ngwë sën negga reggu lo yom ving.

⁴ Hong mehö re om genenër gagek nipaya rak mehö ngwë yi hur-a? Nabë bare, ma nabë bës, og ala yö yi ngaa. Rëk mu rëk bare niwëëk. In Mehöböp yö yoh vu bë bo niwëëk vu yi mebare niwëëk.

⁵ Log mehö la kwaj nevo buk vahi bë böpata rot kesuu buk vahi. Log mehö ngwë kwaj nevo bë buk pin neggëp ti gesu ngwë kesuu ngwë rë. Om alam pin ti ti yö deseggi gagek sënë bedegevong noh vu ngaa sën kwaj nevo bë neko Anutu arë rak lo.

⁶ In mehö sën kwa nevo buk ti nebë buk böpata rot lo, og nevong nebë sënë in geko Anutu arë jak. Gemehö sën negga ngaa pin lo, og negga in geko Anutu arë jak. In nejom rak ya vu Anutu los kwa vesa in reggu genegga. Log mehö ngwë sën su negga reggu rë lo, og su negga rë in geko Anutu arë jak. Genejom rak ya vu Anutu los kwa vesa in nos meris mu genegga.

⁷ Hil ti ti su ngo atu ala menanër bë hil medo vesad ma, hil nadiik na rë.

⁸ Gak nabë hil medo vesad, og Mehöböp yö yi ngaa. Genabë hil nadiik, og Mehöböp yö yi ngaa. Om nabë hil medo vesad ma hil nadiik, og Mehöböp yö ti yi ngaa hil.

⁹ Om sën Kerisi diik gevesa loḵ yah in bë natu alam diiksën los malaj-vesasën hir Mehöböp.

¹⁰ Nebë saga, om su gwelë arim paya megenanër nabë yi mehö nipaya. Ham vahi nevong nebë saga rëḵ su yoh vu rë, in hil pin rëḵ bare Anutu mala begengo hil gagek.

¹¹ Sënë yik yoh vu gagek sën neggëp loḵ yi ɸapiya lo nebë:
 “Mehöböp nër bë, ‘Sa nado malag-tumsën yönon rot,

om sa gagek sënë rëḵ anon jaḵ yönon rot geving nabë:
 Alam pin rëḵ dengun lusej gedenadudeḵ vu sa,
 galam pin rëḵ avij geḵo sarëḵ jaḵ.’ ”

¹² Om hil pin ti ti ngo rëḵ nanër hil huk degwa tato vu Anutu.

Hil Su Gevong Ngaa Nipaya Begevong Paya Vu Arid Lo

¹³ Nebë saga, om hil su kwad bo gagek nipaya jaḵ arid lo gökin. Gak hil kwad bo hil arid lo nabë hil su tato aggata paya vu sir in rëḵ debës bemalaj nama.

¹⁴ Setu Mehöböp Yesu yi mehö meserak ni bë nos los reggu ti su yö nipaya vorot rë. Gak nabë mehöti yö kwa bo ti nabë nipaya besu yohvu rë, og nos ma reggu saga tu nipaya vu yi.

¹⁵ Nebë sënë om nabë ngaa sën genewa lo nevong paya vu arim sën Kerisi yi mehö lo bekwa neya ngahi, og su ahëm neving yi yönon rë. Kerisi diik in arim ti sënë, om su gwevong paya vu yi jaḵ nos sën genewa lo.

¹⁶ Om su gwevong ngaa nabë sënë, in kwam nevo bë nivesa, rëḵ alam vahi rëḵ kwaj bo nabë su yohvu rë.

¹⁷ In ngaa sën hil aga los nanum lo su yoh vu bë gevong behil natu Anutu-yi-alam rë, gak nabë Anon Vabuung gevong behil malad sepa ngaa niröp, gehil ayod gëp revuh, gehil kwad vesa, og saga sën tato bë hil atu yi alam.

¹⁸ Bë mehöti natu Kerisi yi hur mesepa doḵ aggata sënë, og Anutu rëḵ kwa vesa in yi gemehönon rëḵ degelë yi nabë yi mehö nivesa.

¹⁹ Nebë saga om hil sepa doḵ aggata pin sën gevong mehil medo jevuh ti lo, gaggata sën bo niwëek vu hil arid lo lo.

²⁰ Ham su nanër ham in nos megwevong paya vu Anutu yi huk. Yönon, ngaa pin nivesa sën bë hil aga. Rëḵ mu nabë ngaa sën genewa lo gevong bemehö ngwë bës, og sënë netu hong ngaa nipaya.

²¹ Nabë arim ti gelë gegegwa reggu ma genanum wain ma, gwevong ngaa ngwë, lob sënë gevong bebës, og maam su gwevong genök gëp.

²² Rëḵ mu nabë gejaḵ ni nabë ngaa pineḵ yohvu, og yik melu Anutu ngo ham ngaa gesu gwevong gagek berup jaḵ

begwevong paya vu arim lo. Nabë mehöti kwa bo ngaa ti nabë ngaa nivesa gesu kwa na luu luu in rë, og yö kwa vesa.

²³ Gaḵ nabë mehöti nega ngaa ti gayo nena luu luu in, og nipaya neggëp vu yi. In su ayo neya timu rë geyö gga jeggin. Ngaa pin sën mehönon su ayoj ya timu vu rë geyö denevong lo, og netu ngaa nipaya vu sir.

15

Hil Sepa Doḵ Kerisi Kwa

¹ Hil sën nare nid wëëk lo, hil najom hil ahon in doḵ vu alam sën su denare nij wëëk rë lo. Gaḵ hil su sepa doḵ hil ngo kwad megevong paya vu ayoj.

² Hil pin ti ti ngo kwad bo hil alam madoḵ vu sir in degeḵo kwa nivesa bemëm nij wëëk jaḵ.

³ Hil arax ni bë Kerisi og su nesepa loḵ yö kwa rë. Gaḵ ngaa sën netoḵ raḵ yi lo neyoh vu gageḵ sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë, “Gageḵ pelësën sën alam denenër raḵ hong lo yam nerax sa.”

⁴ Log gageḵ pin sën dekevu wirek meneggëp lo, og dekevu in bë bër hil kwad. Dekevu gageḵ sënë in bë bo niwëëk vu hil, log gevong behil bare nid wëëk, gehil gevong geving, gabo kwad in sën Anutu geḵo hil nah lo.

⁵ Ham sepa doḵ Kerisi lob Anutu sën negadu mehönon los nevong behil nare nid wëëk lo gevong beham medo jevuh ti nabë sën Kerisi Yesu luho Ama denedo revuh ti lo.

⁶ In ham kwamin gëp ti gayemin doḵ ti megweḵo hil Mehöhöp Yesu Kerisi Ama Anutu arë jaḵ.

Kerisi Neloḵ Vu Alam Yuda Losho Alam-yu-ngwë

⁷ Om ham pin gweḵo arimin sën Kerisi-yi-alam lo beham medo los ahëmin geving ham nabë sën Kerisi ahë neving ham lo, loḵ mëm saga sën rëḵ geḵo Anutu arë jaḵ.

⁸ Lom sa bë nanër vu ham nabë Kerisi tu hur in doḵ vu alam Yuda sën denerah* navij lo. Vong nebë sënë in bë tato nabë Anutu yi gageḵ anon, los gevong bAnutu yi gageḵ pin sën joo vu ḵenuj lo wirek lo anon jaḵ.

⁹ Lob nevong in bë alam-yu-ngwë degelë nabë Anutu kwa vongin sir, lom degeḵo arë jaḵ noh vu gageḵ sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë:

“Om sën sëḵ nanër arëm rangah vu alam dahis.

Gesëḵ gevong raro megaxo arëm jaḵ.”

¹⁰ Log gageḵ ngwë neggëp loḵ yi ḵapiya ving nebë:

“Ham alam-yu-ngwë, ham kwamin vesa geving yi alam.”

¹¹ Log dus ngwë nër ving nebë:

“Ham alam-yu-ngwë pin, ham gweḵo Mehöhöp arë jaḵ.

Geham mehönon pin, ham gweḵo arë jaḵ jaḵ raro.”

¹² Log Yesaya nër ving bë:

“Yese yi mewis ti rëk berup,
lob rëk arë böp jak megegin alam-yu-ngwë.
Lob rëk debo kwaj in yi nabë
gegin sir megevang nivesa vu sir.”

¹³ Om Anutu sën nevang mehil navo kwad in yi lo gevong beham kwamin vesa rot, geham ayomin gëp revuh jak sën ham ayomin neya timu vu yi lo. Log mëm Anon Vabuung gevong niwëek vu ham, beham bo kwamin in buk sën geço ham nah vu yi lo bemedo gwegin yi los ayomin dahis.

Paulus Kwa Vesa In Huk Sinarë Sën Nevong Agi

¹⁴ Arig lo, sa kwag vo loḵ ayog meserak ni bë: Ham malamin nesepa ngaa nivesa geham kwamin neggëp in ngaa vahi pin, om ham ngo yoh vu bë doḵ vu ham mebo kwa vu arimin lo.

¹⁵ Rëk gagek vahi sën sa nekevu yök vu ham lo, og niwëek teka. Rëk sa su nahöneng rë, gesa kevu in bë bër ham kwamin. In Anutu vong huk sënë loḵ sa nemaḡ

¹⁶ in bë sa natu Yesu Kerisi yi hur mena vu alam-yu-ngwë menanër Anutu yi Bengö Nivesa rangah vu sir. Sa nebë alam-deneḵo-seriveng ti, lob sa bë gaḵo alam-yu-ngwë denam vu Anutu bAnon Vabuung gevong medenatu vabuung gesa getung sir denatu seriveng sën Anutu gelë nivesa lo.

¹⁷ Lob Kerisi Yesu negadu sa balu nehevong huk loḵ ti, om sën sa kwag vesa in huk sën sa nehevong vu Anutu agi.

¹⁸ Sa su hevongin bë nanër ngaa ngwë rë, gaḵ yik sa bë nanër ngaa timu sënë nabë: Kerisi vo niwëek loḵ sa gagek los ngaa sën sa nehevong lo, lob ggërin alam-yu-ngwë yom rak sënë.

¹⁹ Vo niwëek vu sa nebë sagi, lob sa hevong ngaa böp ag-gagga. Gevo Anutu yi Anon Vabuung niwëek vu sa ving. Om sën senër Kerisi yi Bengö Nivesa pin rangah ggëp Yerusalem nyëdahis, beseya meyoh vu nyëḡ pin beberup Ilirikum.

²⁰ Lob sa bë nanër Bengö Nivesa vu nyëḡ vahi sën yö nahën denedo gesu denengo Kerisi bengö rë lo, in sa su bë rëḵ dev beggang jak na mehö ngwë hir mudeng vavunë rë.

²¹ Gaḵ sa bë gevong nabë sën gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë:

“Alam sën su denengo bengö rë lo,
og rëḵ degengo.
Galam sën su denengo yi gagek rë lo,
rëḵ dejak ni.”

Paulus Kwa Nevo Bë Na Berup Gelë Alam Rom Gena Spain

²² Lob huk sënë ggërin sa rot, lob sa su yoh vu bë nöḵ vu ham wirek rë.

²³ Gaḱ sahéḡ neving yoh vu ngebek ngahiseḱē rot bē senök galē ham rēḱ ma. Rēḱ gwēbeng og huk su ggērin sa vu sēnē rē,
²⁴ lob sa bē na dob Spain, om maḱ sēḱ nök berup galē ham namuḡin rē lok mēm sena. Gesa bē medo teka geving ham bekwaḡ vesa rē, loḱ mēm ham rēḱ gweḱo sa na geto aggata Spain.

²⁵ Rēḱ mu sēḱ na Yerusalem rē, in sa bē doḱ vu Anutu-yi-alam ḡēp sagu rē.

²⁶ In alam Masedonia los Akaya yō kwaj nevo medenēr gageḱ venuh bē dengupin seriveng medebo na Yerusalem vu Anutu-yi-alam sēn deneraḱ vu in nḡaa lo.

²⁷ Yō kwaj nevo bē degevong nabē sēnē, og nivesa, in alam Yerusalem hir nyēvewen negḡēp vu sir. Alam Yuda devo Bengō Nivesa vu alam-yu-ngwē in bē doḱ vu anoj, om sēn nyēvewen negḡēp vu alam-yu-ngwē in bē dedoḱ vu sir geving jaḱ nḡaa navij yi.

²⁸ Om sa bē ḡevong seriveng sēnē los dahis doḱ na nemaj niröp behuk sēnē nama na rē, loḱ mēm senök berup aggata vu ham mesena Spain.

²⁹ Lob seraḱ ni bē nabē senök berup vu ham, og sēḱ ḡaḱo Kerisi yi semusēn böpata benök vu ham.

³⁰ Arig lo, sa bē ḱetaḡ vu ham nabē ham tu hil Mehöböp Yesu Kerisi yi alam vorot, log Anon Vabuung vong ahēvingsēn vu ham, om ham nimin wēēḱ menajom jaḱ in sa pangsēn geving nabē Anutu doḱ vu sa.

³¹ Ham najom jaḱ nabē Anutu gevong balam Yudea vahi sēn denekeyēh gageḱ lo su denajom sa ahon. Log ham najom jaḱ nabē Anutu gevong beyi alam vu Yerusalem su nij dēlin seriveng sēn sa nehaḱo ya in bē doḱ vu sir agi.

³² Om nabē Anutu kwa, og sēḱ nök berup vu ham los kwag vesa besewah memedo teka geving ham rē.

³³ Anutu sēn nevong behil ayod negḡēp revuh lo nök be-medo geving ham pin. Yōnon.

16

Paulus Nēr Gageḱ Yoh Vu Alam Ngahiseḱē Bē Kwa Nevo Sir

¹ Sa hevongin bē ham gwēgin hil avēhnöd Poebe nivesa. In nevong huk meneloḱ vu Kerisi-yi-alam vu Kengkrai.

² Geham kwamin bo Mehöböp begweḱo Poebe nök medo geving ham. In hil sēn Anutu-yi-alam hil lo, og hil gevong nḡaa nivesa nabē sēnē. Log nabē maggin ti negḡēp vu yi, og ham doḱ vu yi. In neloḱ vu alam ngahiseḱē geneloḱ vu sa ving.

³ Ham nanër sayeg vu Priska luho regga Akwila nabë sa kwag nevo luho. Luho sën alöö nehevong Kerisi Yesu yi huk timu lo.

⁴ Luho delok vu sa in gagek wirek. Su deneggöneng rë, gedus rak in bë luho denadiik dok nah sa bög rëk ma. Lom su sengo ti kwag vesa in luho rë. Gaq alam-yu-ngwë pin sën detu Kerisi-yi-alam lo denepisek in luho ving.

⁵ Geham nanër vu Kerisi-yi-alam sën denesupin sir lok luho hir beggang medenelë Soda lok lo geving nabë sa kwag nevo sir.

Log ham nanër vu Epainetus sën sahëg neving yi rot lo nabë sa kwag nevo yi. Yi sën ggërin yi mugin betu Yesu yi mehö kesuu alam distrik Asia vahi pin lo.

⁶ Geham nanër vu Maria sën nevong huk niwëek menelok vu ham sën Kerisi-yi-alam ham lo nabë sa kwag nevo yi ving.

⁷ Geham nanër vu Adronikus luho Yunia sën alöö anër Bengö Nivesa rangah lo geving nabë sa kwag nevo luho. Luho detu Kerisi-yi-alam mugin lok mëm sa tamu, lob luho arëj lok ya ving alam sinarë nyëdahis bë sir ggev.

⁸ Log ham nanër vu Amplias nabë sa kwag nevo yi. Sa mehö saga, in alu atu Mehöböp yi hur.

⁹ Geham nanër vu Urbane, sën alu nehevong Kerisi yi huk lo nabë sa kwag nevo yi, geham nanër vu sa mehö Stakus geving.

¹⁰ Geham nanër sayeg vu Apeles sën denenër bë nesepa lok Kerisi yönon lo nabë sa kwag nevo yi.

Gevu Aristobulas losho alam pin sën deneggëp ving yi lok yi beggang lo geving.

¹¹ Geham nanër vu Herodion sën alu he degwa timu lo, gevu Mehöböp-yi-alam sën denedo lok Narkisus yi beggang lo geving nabë saga.

¹² Log ham nanër vu Trupena luho Truposa sën luho denevong Mehöböp yi huk niwëek lo geving, gevu Persis sën sahëg neving yi lo, in nevong huk vu Mehöböp pangsen lo.

¹³ Geham nanër vu Rupus, mehö nivesa sën Mehöböp ggooi yi rak in natu yi hur lo, nabë sa kwag nevo yi, geham nanër vu ata sën vong bë satag ving lo geving.

¹⁴ Geham nanër vu alam pin sënë: Asunkritas, Plegon, Hermas, Patrobas, Hermes, gevu hil arid lo pin sën denedo ving sir lo nabë sa kwag nevo sir.

- 15 Gevu Pilologus luho Yulia, gevu Nereus luho avëhnö, gevu Olumpas losho Kerisi-yi-alam pin sën denedo ving sir lo geving.
- 16 Ham najom* arimin sën Kerisi-yi-alam lo nemaj in Mehöböp-yi-alam ham, log Kerisi-yi-alam pin vu sënë denevong gägek semusën yök vu ham ving.

Alam La Bë Debasuh Kerisi-yi-alam

17 Arig lo, sa bë bër ham kwamin in alam sën denevongin bë debasuh ham bedekepë ham lo. Denekeyëh Yesu yi gägek sën ham ko ggovek ya lo, om ham gweruu demimin vu alam nebë sënë!

18 In alam nebë sënë og su denevong hil Mehöböp Kerisi yi huk rë. Gağ malaj anonin ngaa aggagga pin sën nesemu hil navid lo mu gesu denejom sir ahon rë. Yönon, nabë alam nijvesa su kwaj bo hir gägek medeseggi nivesa rë, og alam sagi hir gägek nengën los jeji rëk tetuhin sir.

19 Alam pin denço ham bengömin bë ham nesepa loğ Anutu yi gägek, lob mëm sa kwag vesa rot in ham. Rëk mu sa bë ham ngo jağ ngaa nivesa ni rot, geham su kwamin bo ngaa nipaya.

20 Loğ mëm Anutu sën nevong behil ayod neggëp revuh lo bakë Satan gevek na ham vahamin gebinë beham gwevong rii jağ.

Hil Mehöböp Yesu Kerisi gevong yi semusën nöç vu ham.

Alam Vahi Denër Gägek Los Ahëj Nivesa Ya Vu Alam Rom

21 Log sa mehö Timoti sën alu nehevong huk loğ ti lo nër bë kwa nevo ham ving. GeLusius lööho Yason lu Sosipater sën yiğ he degwa ti lo, yiğ denenër nebë sagi ving.

22 Log sa Tertius,* sa hango gägek sënë rağ verup Paulus avi besa kevu kapiya sënë rağ ngo nemag. Sa hevong gägek yök vu ham bë sa kwag nevo ham ving in Mehöböp-yi-alam hil.

23 Log Gayus sën negin sa loğ yi beggang agi losho Kerisi-yi-alam pin sën denesupin sir medenelë Soda loğ ben lo, denenër bë kwaj nevo ham ving. Gehil arid Kwartus† luho Erastus, sën tu kuskus menegin kaunsor nyëğ böp sënë hir monë lo denenër nebë sënë ving.

24 [Hil Mehöböp Yesu Kerisi yi semusemu nöç gëp geving ham pin. Yönon.]

Yiğ Hil Gaço Anutu Yö Ti Arë Jağ

25 Hil gaço Anutu arë jağ na vavunë in yö yoh vu bë gadu ham meham sepa doğ Yesu Kerisi yi Bengö Nivesa sën sa nanër lo. Mehönon su denerağ gägek sagi ni rë, gağ yö neggëp

* 16:22: Hil nanër arë sënë dok hil ayed nabë Gwee † 16:23: Hil nanër arë sënë dok hil ayed nabë See

vunsën wirek wirek, rëḵ mëm gwëbeng sënë og Anutu tato yam rangah.

²⁶ Anutu sën yö nedo degwata lo yö nër meneggëp rangah, om sën he nanër gagek sënë rangah vu alam-yu-ngwë pin yoh vu sën alam-denenër-gagek-rangahsën dekevu wirek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya vorot lo. Anutu vong nebë sënë in bë alam-yu-ngwë degevong geving medesepa doḵ yi aggata.

²⁷ Yiḵ Anutu timu sënë sën yi mehö los kwa yönon, om hil gako arë jaḵ na vavunë degwata los degwata jaḵ Yesu Kerisi. Yönon.

Ƙapiya Sɛn Paulus Kevu Muginsɛn Vu Kerisi-yi-alam Vu Korint

¹ Sa Paulus sɛn Anutu tato sa ggovek bɛ getung sa natu Yesu Kerisi yi sinarɛ lo. Sa nado ving hil arid Sostenes,

² balu ƙevu ƙapiya sɛnɛ yɔk vu ham sɛn Anutu-yi-alam ham vu Korint aga. Vu ham sɛn Anutu ggooin ham raƙ in bɛ ham natu Kerisi Yesu yi alam yohvu lo. Log nenɛr ham bɛ ham Kerisi-yi-alam ving alam vu nyɛg pin sɛn denejom raƙ vu hil Mehɔbɔp Yesu Kerisi lo. In hir Mehɔbɔp yi, gehil Mehɔbɔp yi ving.

³ Hil Amad Anutu luho hil Mehɔbɔp Yesu Kerisi degevong semusɛn vu ham beham ayomin gɛp revuh.

Paulus Kwa Vesa Vu Anutu

⁴ Sa kwaƙ vesa in ham raƙ buk vu Anutu in vong semusɛn vu ham degwa raƙ Yesu Kerisi.

⁵ Sa kwaƙ vesa vu Anutu rot in vong semusemu ngahiseƙɛ rot vu ham, beham nenɛr yi gagek anon pin rangah los kwamin, geham raƙ gagek pin saga degwa ni.

⁶ In he nɛr Kerisi yi gagek rangah vu ham wirek, lob ham raƙ ni bɛ gagek anon beham jom ahon.

⁷ Om sɛn ham negin hil Mehɔbɔp Yesu Kerisi sɛn rɛƙ duk nom lo, geham su neraƙ vu in Anon Vabuong yi semusemu ti rɛ.

⁸ Gaƙ Yesu Kerisi nejom ham ahon, om ham rɛƙ medo niwɛɛk bena berup doƙ Buk-tamusɛn, lob gagek ti su rɛƙ gɛp vu ham doƙ buk sɛn hil Mehɔbɔp Yesu Kerisi duk nom lo rɛ.

⁹ Anutu su mehɔ kwa luu in bɛ rɛƙ tetuhin ham rɛ, gaƙ ggooin ham raƙ in bɛ ham los Nalu Yesu Kerisi sɛn hil Mehɔbɔp lo medo los ayomin timu.

Kerisi-yi-alam Devasuh Sir

¹⁰ Rɛƙ arig lo, hil Mehɔbɔp Yesu Kerisi vo niwɛɛk vu sa, om sɛn sa bɛ gejiin ham nabɛ ham gwevong ngaa nabɛ sɛnɛ: Ham pin gwevong gagek gɛp ti, geham su basuh ham. Gaƙ ham medo jevuh ti los kwamin gɛp ti, gayomin gɛp ti.

¹¹ In arig lo, Kloe yi alam denɛr vu sa bɛ ham vasuh ham in gagek la, beham ahɛmin sengɛn bɔpata vu ham.

¹² Sa hango bɛ ham pin ti ti netateƙin ham degwa nebɛ sɛnɛ: La denenɛr bɛ, “Paulus yi mehɔ sa!” Log ham vahi denenɛr bɛ, “Apolos yi mehɔ sa!” Gela denenɛr bɛ, “Pita yi mehɔ sa!” gela denenɛr bɛ, “Kerisi yi mehɔ sa!”

13 Ham nenër nebë saga in va? Maḵ Kerisi nevasuh yi? Ma sa Paulus sediik raḵ ḵelepeḵo* in bê sedoḵ vu ham-a? Gemak ham ripek bêl raḵ sa Paulus arëḡ-a?

14 Ma! Sa kwaḡ vesa vu Anutu in sën sa su ngo ripek ham rë, gaḵ yik seripek Krispus luho Gayus luho luu mu.

15 Om mehöti su yoh vu bê rëḵ nanër nabë ripek raḵ sarëḡ rë.

16 E, kë, log seripek Stepanas losho venë lo nalu lo ving. Log maḵ seripek mehöti ving ma va, sa kwaḡ virek.

17 In Kerisi su vong sa yam in bê sejipek alam rë! Gaḵ vong sa yam in bê sa nanër yi Bengö Nivesa rangah vu ham. Su vong sa yam in bê sa nanër mehönon hir gägek los kwaj rë, gaḵ bê nabë sënë, og maḵ Kerisi yö vasap yi raḵ ḵelepeḵo* meris gedegwa main.

Kerisi Tato Anutu Yi Niwëëk Vu Hil

18 Alam sën bê malaj nama lo, og kwaj nevo ḵelepeḵo* yi gägek bê gägek jeggjin jeggjin ganon ma. Rëḵ mu hil sën Anutu nevongin bê geḵo hil nah lo, og hil naraḵ ni bê ḵelepeḵo* yi gägek saga sën tato Anutu yi niwëëk.

19 In gägek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:

“Sëḵ dahun alam los kwaj hir gägek,

log sëḵ ḵevoh alam sën deneraḵ gägek böp böp degwa ni lo kwaj.”

20 Maḵ alam los kwaj böpata denedo tena? Galam-horek-yi denedo tena? Log alam-dob-yi sën denenër gägek nivesa los kwa in mehönon degadu jaḵ sir lo denedo tena? Ma! Anutu tato mehönon nebë saga pin bê hir gägek los kwa böp böp pin tu gägek kwa masën ganon ma.

21 In Anutu mehö los kwa beneraḵ ni bê mehönon sën denedo dob lo su deyoh vu bê kwaj bo bedenatöḵ jaḵ aggata sën geḵo sir nah vu yi lo rë gema. Om sën Anutu kwa vo aggata sënë bê he nanër Bengö Nivesa rangah in geḵo alam sën denevong ving lo nah vu yi, rëḵ ma gedelë bê gägek kwa masën.

22 Nebë sënë, lob alam Yuda nij wëëk rot bê degelë ngaa böp, galam Grik denevongin bê denatöḵ jaḵ gägek böp böp los degwa, og mëm desepa doḵ.

23 Log he nanër gägek rangah bê Yesu diik raḵ ḵelepeḵo* in hil, rëḵ alam Yuda denelë bê gägek sënë su yoh vu rë om denepesuv nyëj raḵ, log alam Grik denelë bê gägek kwa masën gaḵ su anon rë.

24 Gaḵ hil sën Anutu ggooin hil raḵ lo, hil Yuda los Grik, hil araḵ ni bê Kerisi tato Anutu niwëëk los kwa vu hil raḵ sën Yesu diik raḵ ḵelepeḵo* agi.

25 Kë! Vong beKerisi diik lob mehönon denekuung bê Anutu og mehö kwa masën, rëḵ mu kwa sënë kesuu mehönon los

kwaj böp pin kwaj. Log denekuung bë su niwëek rë, rëk mu niwëek sënë kesuu mehönnon pin nijwëek.

²⁶ Kë! Log arig lo, ham kwamin bo rë. Anutu ko ham yam lob ham tu Kerisi-yi-alam, rëk alam-dob-yi su deneko ham ngahi rak medenenër ham bë ham alam los kwamin ma, ham ggev ma, ham los bengömin rë.

²⁷ Gağ alam sën alam vu dob denenër bë alam kwaj masën lo, saga Anutu ggooin rak in bë gevong balam los kwaj nij namum. Log alam sën alam vu dob denenër sir bë sekëj masën lo, saga Anutu ggooin sir rak in bë dahun mehönnon los nijwëek vu dob.

²⁸ Log ggooin alam sën alam-dob-yi denelë sir paya nebë ngaa meris lo rak. Neggoin alam sën detu ngaa meris vu dob lo rak in bë kevoh alam sën denenër bë sir alam-los-bengöj lo na.

²⁹ Vong nebë sënë in bë mehöti su geko arë jağ gëp Anutu mala.

³⁰ Log Anutu supin ham yah ving Kerisi Yesu in bë bo kwa vu hil. Log vo kwa vu hil in bë hil gevong ngaa pin niröp behil natu yi alam lob rëk geko hil nah vu yi.

³¹ Nebë sënë, om hil gevong noh vu gagek sën dekevu meneggëp loğ Anutu-yi-kağiya lo nebë, “Mehöti bë napisek, og napisek in Mehöböp timu.”

2

Paulus Kevu Kelepeko Yi Gagek

¹ Lob arig lo, wirek seyök vu ham besenër Anutu yi gagek anon vu ham, lob sa tatekin gagek sepëp sepëp gesa su nër gagek nebë mehönnon los kwaj ti mevo maggin vu ham rë.

² Sa kwag nevo loğ ayog nebë buk sën sa medo geving ham lo, og sa su rëk kwag bo ngaa ngwë rë, gak sëk kwag bo Yesu Kerisi yö timu gesëk kwag bo nabë diik rak kelepeko*.

³ Lob seyök nado ving ham, rëk sa su yoh vu rë, lom sehönengin ham gesa nehelëk rot.

⁴ Log gagek los Bengö Nivesa sën senër rangah vu ham lo, saga sa su nër nebë mehö los kwa in bë bo bël doğ ham rë, gak senër los ayog ggönengsën rëk mëm Anon Vabuung vo niwëek vu sa gagek.

⁵ Sa hevong nebë sënë in bë mehönnon hir gagek los kwa su gërin ham beham ayomin na timu vu Yesu, gağ yik Anutu yi niwëek timu gevong beham ayomin na timu vu yi.

Anutu Yi Anon Vabuung Nevo Kwa Vu Hil

⁶ Yönon, alam sën denerak Anutu yi gagek degwa ni ggovek ya lo, og mëm he nanër gagek degwa böp böp vu sir. Gağ he su netatekin degwa rak kwa dob yi rë, gehe su netatekin degwa

raḵ alam ggev los bengöj vu dob sënë kwaj rë. In malaj rëḵ nama lo.

⁷ Gaḵ he nanër Anutu kwa rangah. Wirek gagek los kwa sënë neggëp vunsën lok buk sën Anutu su tung dob rë lo rot. Log yö ggooin gagek sënë raḵ in bë semu hil jaḵ behil medo malad-tumsën.

⁸ Alam ggev los bengöj vu dob sënë ti su raḵ gagek sënë degwa ni rë. Gaḵ bë dejak ni, og su rëḵ degeḵo Mehöböp los arë böpata sënë bedengis yi jaḵ na ḵelepeḵo* rë.

⁹ Rëḵ mu he nanër ngaa sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë:

“Ngaa sën mehöti su lë raḵ mala los ngo loḵ ya nenga rë lo,
gengaa sën mehönon su kwaj vo loḵ ayoj muḡin rë lo,

og ngaa saga Anutu yö nero vorot vu alam sën ayoj neya timu
vu yi lo,

om rëḵ natu hir ngaa.”

¹⁰ Gagek sënë neggëp vunsën rëḵ Anutu vong yi Anon Vabuung yam in bë tateḵin degwa vu he. In Anon Vabuung neraḵ ngaa pin degwa ni venuh generak Anutu ayo los dahis ni ving.

¹¹ Mehö re neraḵ ngwë ayo ni? Ma! Mehö sën lo yö anon sën nedo loḵ yi lo, saga sën neraḵ ni. Lob mehöti su raḵ Anutu ayo ni rë nebë saga, gaḵ yik Anutu yi Anon Vabuung yö timu raḵ ni.

¹² Ngaa dob yi su vo kwa vu he rë, gaḵ Anutu yi Anon Vabuung yam vu he in bë tateḵin gagek nivesa vesa pin sën Anutu vong vu he lo.

¹³ Tateḵin vu he lom sën he nanër rangah. Gaḵ he su nanër gagek sën he nehako ggëp mehönon kwaj lo rë. Anon Vabuung yö tahu he loḵ gagek sën he nanër-ë, behe netateḵin gagek raḵ Anutu yi ngaa vu alam sën Anon Vabuung nedo loḵ sir benetateḵin kwaj lo.

¹⁴ Rëḵ mu alam sën Anon Vabuung su nedo loḵ sir rë lo, og su denebë nengaj vu Anon Vabuung yi gagek rë. In kwaj nevo gagek sënë bë ngaa meris gesu deyoh vu bë dejak ni rë, gaḵ Anon Vabuung yö timu yoh vu bë tateḵin degwa vu hil.

¹⁵ Mehöti sën Anon Vabuung nedo loḵ yi lo, og neseggi ngaa pin menerak ni bë ngaa nivesa ma ngaa nipaya, rëḵ mehöti sën Anon Vabuung main yi lo, og su yoh vu bë seggi mehö sënë rë.

¹⁶ Sagaḵ yönon, in Anutu-yi-ḵapiya nër bë:

“Mehöti su yoh vu bë jaḵ Mehöböp ayo ni
benanërin yi gebo kwa ngwë vu yi rë.”

Rëḵ mu Kerisi vo kwa vu he behe nesepa loḵ.

3

Alam Sën Detu Hur Medeneloḵ Vu Kerisi-yi-alam Lo Detu Anutu Yi Hur Ving

¹ Lob arig lo, wirek sa su yoh vu bë nanër gägek vu ham nabë sën sa nanër vu alam sën Anon Vabuung nedo loḵ sir-ë rë. Gaḵ sa nanër vu ham nebë sën sa nanër vu alam dahis, in ham ngo nahën nedo ngöḵ ngöḵ nebë hurmahen in Kerisi yi gägek.

² Sevo rur vu ham mu gesa su vet ham raḵ nos niwëek rë in ham su yoh vu rë. Log gwëbeng ving, bë sa gevong, og ham ngo nahën geham su yoh vu rë,

³ in ham ngo nahën nesepa loḵ ngaa dob yi pin. Ham ayomin nesis yi geham nepemëgin ham, lom ham nevong sënë nebë alam sën denesepa loḵ ngaa dob yi lo los alam dahis.

⁴ Ham vahi nenër nebë, “Paulus yi mehö sa!” Log ham vahi nenër nebë, “Apolos yi mehö sa!” Ngaa nebë sënë tato bë ham alam dahis.

⁵ Ham kwamin bo nivesa rë nabë Apolos sënë yi va? Gesa Paulus sënë sa va? Ma! Yiḵ aluu hur meris mu rëḵ Mehöböp vo huk ggelek aluu. Nebë sënë lob alu anër Bengö Nivesa vu ham beham ayomin ya timu vu Anutu.

⁶ Sënë nebë sa nevaroh nos vë, gApolos nepevuh bël loḵ, rëḵ mëm Anutu nevong banon neraḵ.

⁷ Om mehö sën nevaroh nos vë lo su los bengö rë. Gemehö sën nepevuh bël loḵ lo bengö ma ving. Gaḵ yiḵ mehö sën nevong benos anon neraḵ lo, saga Anutu sën mehö-los-bengö.

⁸ Lob mehö sën nevaroh nos vë lo luho mehö sën nepevuh bël loḵ lo yiḵ deneggëp ti. Lob luhoho rëḵ degeḵo nyëvewen doḵ ti noh vu hir huk sën denvong lo.

⁹ In alu nalöḵ vu he benehevong Anutu yi huk timu, geham nebë Anutu yi huk. Ham nebë beggang sën Anutu nelev.

Alam Sën Detu Hur Medeneloḵ Vu Kerisi-yi-alam Lo Sir Nebë Kamuda

¹⁰ Anutu vo semusën vu sa bevong sa nebë kamuda los kwa, om sën sa varah mudeng degwa luḵ ya ham nyëḡ ggovek ya. Loḵ mëm mehö ngwë nelev beggang raḵ ya mudeng sënë vavunë. Rëḵ mu sa nanër nabë alam sën dedev lo, og degegin sir nivesa bededev beggang niröp.

¹¹ Ham beggang yi mudeng soḡek sën nare ya vorot lo, saga Yesu Kerisi. Gaḵ mehöti su yoh vu bë dev mudeng ngwë duk na geving kesuu ti sënë rë.

¹² Lob bë mehöti dev beggang jaḵ mudeng sënë, og maḵ dev jaḵ goor, los seriva, gegelöng malangeri, ma ḵele, gesëh, ma gus,

¹³ og hir huk rëk natök rangah vu Buk-tamusën behil galë nabë nivesa ma ma. Anutu rëk seggi huk pin nabë sën nengwah lok beggang meseggi ngaa niyes los niwëëk.

¹⁴ Om nabë mehöti yi huk sën nelev rak mudeng agi nivesa, og yi huk sagi yö rëk gëp rot, lob natök jak nyëvewen nivesa.

¹⁵ Rëk mu nabë huk sën nelev rak mudeng agi lo natu ngaa meris bemala nama na nabë sën nengwah lok beggang begga ngaa niyes pin lo, og su rëk geko nyëvewen nivesa jak rë. Gaḱ rëk medo mala-tumsën mu nabë mehöti sën hil hetah yi vër lok nengwah lo.

Kerisi-yi-alam Detu Anutu Yi Dub Vabuung

¹⁶ Om ham jak ni nabë ham tu Anutu yi dub vabuung, lob yi Anon Vabuung nedo lok ham.

¹⁷ Nebë sënë om bë mehöti gevong paya vu Anutu yi dub vabuung og Anutu rëk kevoh yi. In Anutu yi dub og vabuung, lob ham tu yi dub.

Hil Su Gaḱo Mehönon Arëj Jak

¹⁸ Ham su gwekuung in ham! Nabë ham ti kwa nevo nebë yi mehö los kwa böp benerak dob sënë yi ngaa pin degwa ni, og gërin yi natu mehö los kwa masën gökin in Anutu bo kwa vu yi bemëm natu mehö los kwa yönon.

¹⁹ In Anutu nelë kwa dob-sënë-yi nebë ngaa kwa masën. Yoh vu sën dekevu meneggëp lok Anutu-yi-ḱapiya lo nebë, “Vong balam-los-kwaj-böp kwaj los hir ngaa kuungsën aggagga tu jaheng besis sir.”

²⁰ Log dekevu meneggëp lok Anutu-yi-ḱapiya ving nebë, “Mehöböp rak alam-los-kwaj-böp kwaj ni nebë ngaa meris.”

²¹ Om ham su basuh ham menapisek in mehönon ti ti sën detu ggev medeneḱin ham lo, in ggev lu ngaa pin og detu ham ngaa.

²² Paulus lu Apolos, gePita, gedob sënë, gemala-vesasën, gediiksën, gengaa sën nedo gwëbeng agi, gengaa sën rëk berup vu tamusën. Ngaa pin sënë detu ham ngaa.

²³ Log ham tu Kerisi yi ngaa, geKerisi tu Anutu yi ngaa.

4

Mehöböp Yö Neseggi Yi Alam-huk-yi

¹ Ham kwamin bo he nabë Kerisi yi hur huk-yi he los Anutu yi ggev he sën he netateḱin yi gägek vunsën degwa.

² Lob alam ggev lo og gägek rak sir meneggëp bë degevong hir mehöböp yi huk niröp rot.

³ Rëk nabë ham ma, mehönon vahi deseggi sa medenanër nabë sa nehevong huk paya, og sagak ngaa meris. Gesa ving, sa su ngo neseggi sa huk benanër nebë sa nehevong paya rë.

⁴ Yönon, sa su rak ni bë ngaa nipaya ti neggëp vu sa rë, rëk mu sa su yoh vu bë nanër nabë sa mehö nigröp rë. Gaḵ Mehöböp yö timu yoh vu bë seggi sa menanër.

⁵ Om ham su nanër mehönon namugin nabë sir nivesa ma nipaya. Gaḵ gëp rot geMehöböp duk nom rë. Duk nom lom mëm rëk gevong ngaa pin sën neggëp vunsën loḵ malakenu lo natök nam rangah, lob rëk alam pin ayoj tato yi nam rangah. Lob vu buk saga Anutu rëk bo nyëvewen vu hil noh vu huk sën hil nehevong lo.

Alam Korint Yö Denëko Arëj Rak

⁶ Arig lo, sa tahu gagek sënë rak alu Apolos mu, in bë ham kwamin bo bejaḵ ni rëk mëm ham gwelë mehönon pin nabë saga geving. Om ham su kweyëh gagek sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë, “Ham ti su geḵo mehö ngwë arë jaḵ gedahun mehö ngwë arë.”

⁷ Re vong hong begetu mehö los arë? Log hong va yö neggëp vu hong vorot gAnutu su vo vu hong rë? Om nabë geneḵo vu Anutu yö timu, loḵ nebë va sën geneḵo arëm rak bë ngo getu ngaa pin sënë ala-ë?

⁸ È kë! Ham ahëmin pup ya? Geham tu alam los ayomin ggovek ya? Geham kwesuu he getu Anutu-yi-alam los bengömin ggovek ya? Oga! Nabë ham tu yi alam los bengömin yönon, og mëm nivesa! In mëm he natu yi alam los bengömin geving ham behil gëgin alam doḵ ti.

⁹ Sa kwag nevo nebë Anutu maḵ tung he sinarë nado nebë alam sën denedo yah deminë lo, behe tu alam meris meris. Yiḵ nebë sën alam denenër bë he nadiik lo, lob bë dengis he jaḵ alam pin malaj, mehönon gangër geving.

¹⁰ Alam-dob-yi denenër he nebë he alam kwamin masën in he tu Kerisi-yi-alam, gaḵ mëm ham saga nesepa loḵ Kerisi betu alam los kwamin. He su ayoh vu rë, gaḵ hameḵ alam los nimin wëëk. Hameḵ alam los bengömin, gaḵ denelë he bë he alam nimin paya.

¹¹ Yönon, he medo nadiikahëmin los ayomin nevev in bël, gehe narak vu in tob lu ngaa yö vu buk agu rot beberup gwëbeng. Alam denepesu nemaj gedeneketul he, gehe bömin sën he medo revuh doḵ lo ma.

¹² Gehe ngo nehevong huk böp rot rak nemamin in doḵ vu he. Gedenenër pelë rak he, rëk he najom rak in sir bë Anutu semu sir. Denedeginengin ngaa maggin rak he, rëk he nehalë sir mu.

¹³ Denëko gagek nipaya rak he, rëk he nanër gagek ahë yes yah vu sir. Gedenenër he nebë dob sënë yi sengo sengo nipaya he, log denelë he nebë alam hir ḵale ḵale sën denekeḵel ya nedo nenga lo. Rot beberup gwëbeng.

Alam Korint Detahu Paulus Yi Aggata

¹⁴ Sa su kevu kapiya sënë in bë gevong beham nimin namum rë. Gaḱ sa kwag vongin ham in sa nalug lo ham, lom sa bë bo horek vu ham.

¹⁵ Bë hil natevin alam sën detahu ham loḱ Kerisi yi gagek lo, og hil rëḱ natevin sir ngahisekë rot, rëḱ mu ham amamin su ngahisekë nebë saga rë. Gaḱ yik sa sën sa nanër Kerisi Yesu yi Bengö Nivesa vu ham nyëdahis, om sën sa nebë ham amamin sogek.

¹⁶ Om sën sa nanër vu ham niwëëk bë ham sepa doḱ sa vahag.

¹⁷ Ham nebë sa nalug lo ham, om yik raḱ degwa saga sën sa hevong Timoti yök vu ham. Sa haḱo yi yom vu Kerisi betu sa nalug, om sën sahëḱ neving yi pangsen rot in neggurek Mehöböp babu yönon. Om rëḱ bër ham kwamin in ngaa sën sa neseпа loḱ in setu Kerisi yi hur lo gök nahin. Yik senër ngaa sën sa nanër vu Kerisi-yi-alam pin yoh vu nyëḱ pin bë desepa dok lo.

¹⁸ Maḱ ham la denekuung bë maḱ sa su rëḱ nöḱ vu ham rë, lom deneko sir raḱ bë sir gayeheng.

¹⁹ Rëḱ mu nabë Mehöböp ngogek, og sëḱ nöḱ vu ham pevis bemëm sejaḱ alam sën deneko sir raḱ lo nij wëëk ni, gesa su rëḱ göneng in hir gagek rë.

²⁰ In gagek meris meris su netato Anutu yi nyëḱ rangah rë, gaḱ hil sepa doḱ megevong banon jaḱ og mëm.

²¹ Ham vongin bë sa gevong nabë tena? Ham bë sa gaḱo begö benök vu ham-a? Ma ham bë sa kwag paya in ham besa nahub nöḱ-a?

5

Alam Korint Ti Vong Baggëb

¹ Sa hango bë ham ti nevang baggëb, lob baggëb sënë og nipaya rot balam dahis deneggönengin gesu deyoh vu bë degevong rë. Gagek lo nebë mehöti ko ama venë.*

² Om maḱ ham ngo nahën neḱo ham raḱ-a? Maam ham dahun ham genimin namum! Gemaam ham gwetii mehö sën nevang ngaa nebë aga na gesu medo geving ham!

³ Yönon, sa nado adingnë rëḱ sa kwag nevo ham. Lob vong bë sa nado ving ham yönon besa hango mehö sën nevang ngaa agi yi gagek ggovek ya.

⁴ Lob sa kwag nevo nebë sënë: Ham ngupin ham jaḱ hil Mehöböp Yesu arë, lob ham kwamin bo nabë sa nado ving ham beham nimin wëëk, log Mehöböp Yesu rëḱ bo niwëëk vu ham geving.

* 5:1: Sën Paulus nër bë ama venë lo, og maḱ nër raḱ ama venë ngwë tamusën.

⁵ Gemëm ham gwetii mehö sënë na vu Satan in navi gesang gedëin ngaa nipaya na. Hil gevong nabë sënë in mëm gërin yi nom vu Anutu, lob Anutu geķo anon nom doķ Mehöböp yi buk vu tamusën.

Alam Korint Degetii Mehö Nipaya Na

⁶ Ham neķo ham raķ sënë og ngaa nipaya, ma ham su raķ ni rë? Yiist* og yik mahen teka rëķ nevonġ brët böpata menerig.

⁷ Om ham gwetë yiist* muġeng na geham natu brët mewis sën yiist* su loķ nedo rë lo. In Kerisi tu sipsip Buk-ggöksën-yi* bediik in natu hil seriveng.

⁸ Nebë saga om hil galë Buk-ggöksën-yi* gehil su najom yiist* muġeng ahon, in yiist* saga og aggata nipaya yi benipaya rot. Gaķ hil gaķo brët sën yiist* main lo natu hil nos Buk-ggöksën-yi*. Brët sënë nebë hil natu alam-gageķ-niröp-yi los nanër gageķ anon mu.

⁹ Log sa ķevu loķ ķapiya ngwë sën sa ķevu yök vu ham wireķ lo nebë ham su gwa jaķ alam sën denevonġ bagġëb lo.

¹⁰ Sa su nër bë ham gweruu demimin vu alam pin vu dob sënë sën denevonġ bagġëb lo rë, gevu alam sën malaj anonin mehö ngwë hir ngaa lo rë, gevu alam hodeķ los alam sën denesepa loķ anutu-kuungsën lo veröķ yi rë. Nabë ham gwevu alam nabë sënë na veröķ yi, og ham rëķ gwevu dob sënë gena medo tena?

¹¹ Rëķ gageķ sën sa ķevu yök vu ham lo degwa nebë sënë: Nabë Kerisi yi mehö ti gevong bagġëb ma, mala anonin mehö ngwë hir ngaa ma, nesepa loķ anutu-kuungsën ma, nenër gageķ nipaya ma, nenum menekeyevin ma, neķo mehö ngwë hir ngaa, og ham su bengwëng geving yi! Gaķ ġëp beham su gwa nos geving yi.

¹² Sa su tu jaas in bë gango alam dahis hir gageķ rë gaķ ma, rëķ Kerisi-yi-alam og maķ ham yoh vu bë gwengo hir gageķ bejaķ nij.

¹³ Gaķ alam sën denedo nenga lo, og Anutu yö rëķ gengo hir gageķ. Rëķ mu ham gwetii mehö nipaya sënë na in ham, nabë sën deķevu menegġep loķ Anutu-yi-ķapiya lo.

6

Kerisi-yi-alam Su Degevong Kot Vu Ariġ

¹ Log sa hanġo bë ham alam vahi hir gageķ negġep vu ariġ lo vahi sën Kerisi-yi-alam lo, lob deneya vu alam dahis sën detu jaas lo in bë degengo hir gageķ. Sagak su yoh vu rë. In Kerisi-yi-alam teta denedo vu ham bedeyoh vu bë degengo gageķ medesegġi, om nebë va sën nij nelëlin sir-ë?

² Hil sën Anutu-yi-alam hil lo hil rëķ gango alam-dob-yi pin hir gageķ vu tamusën, ma ham su raķ saga ni rë? Yönon, ham

rëk gwengo mehönnon pin hir gagek, om maḵ ham yoh vu bë gwengo gagek mahen mahen nabë saga megwero!

³ In hil rëk gango angër hir gagek geving, om hil ayoh vu rot bë gango ngaa dob sënë yi gagek meris meris pin.

⁴ Loḵ nebë va sën ham gagek neggëp vu ham rëk ham neya vu alam sën denedo nenga in Kerisi-yi-alam lo in bë degengo ham gagek-ë?

⁵ Sa ḵevu gagek sënë in bë ham nimin namum! Ma ham mehöti su los kwa menedo in bë gengo ham gagek rë?

⁶ Om sën ham ti nenër ngwë, lob luho denepevis medeneya vu alam sën su denesepa loḵ Kerisi rë lo in bë degengo luho hir gagek-ë?

⁷ Yönon, bë ham gwevong gagek vu arimin, og saga ham vong paya beham vës vorot. Gaḵ bë ham arimin ti gevong paya vu ham rëk ham nanër nabë, “Ggovek, gagek ma!”, og sagak ham nevong nivesa. Genabë ham arimin la degeku-ungin ham medegodeḵ ham ngaa, rëk ham gwelë sir mu, og sagak nivesa.

⁸ Rëk ma geham ngo nevong paya vu ngo arimin sën Kerisi-yi-alam sir lo beham nekuungin sir genehodeḵ hir ngaa!

⁹ Alam sën denevong ngaa nipaya lo su rëk arëj in Anutu-yi-nyëg rë. Ma ham su raḵ gagek sënë ni rë? Alam sën denevong baggëb, galam sën denesepa loḵ anutu-kuungsën lo, galam sën nij nelëlin reggaj los venëj geya denevong baggëb vu maluh los avëh ngwë lo, gemaluh sën ahëj neving ngaa nebë avëh bedenevong ngaa nimumsën vu maluh ngwë lo,

¹⁰ galam sën denevong hodeḵ lo, galam sën malaj anonin mehö ngwë hir ngaa lo, galam sën denenum medenekeyevin lo, galam sën denenër pelësën lo, galam sën denëḵo mehö ngwë hir ngaa jeggin lo. Ham su gwekuung nabë alam sën rëk arëj in Anutu-yi-nyëg, gaḵ rëk nama!

¹¹ Lob ham la denevong nebë sënë wirek, rëk Anutu ripek ham ggovek ya beggooin ham raḵ beḵo ham yah tu yi ngaa, lob nër ham ggovek ya nebë ham alam yohvu. Hil Anutu vong nebë sënë raḵ yi Anon Vabuung gedegwa raḵ Mehöböp Yesu Kerisi.

Hil Gaḵo Anutu Arë Jak Jak Hil Navid

¹² Yönon, ngaa pin og yoh vu bë sa gevong! Rëk mu ngaa pin su rëk doḵ vu sa rë. Kë', ngaa pin og yoh vu bë sa gevong! Rëk mu sa su rëk gevong ngaa ti benatu sa alag in gegin sa rë.

¹³ Yönon, noseḵ hil ahëd ḵevus yi ngaa gehil ahëd ḵevus neggëp in bë hil aga nos, loḵ tum Anutu rëk kevoh luho na doḵ ti. Rëk mu hil navid su neggëp in bë hil gevong baggëb rë, gaḵ yik Mehöböp yi ngaa, geMehöböp tu hil navid ala.

14 Anutu nër beMehöböp kedi rak bevuu alam-diiksën ya, lob niwëek saga sën rëk gevong behil rëk kedi jak gevong nabë saga.

15 Maḵ ham rak ni bē ham navimin tu Kerisi navi len ti ti lo? Om maḵ yoh vu bē sa ḵehe Kerisi navi len ti vēr megevong natu avēh baggēb navi len ti? Ma! Su yoh vu rē!

16 Ma ham su rak ni rē? Mehöti luho avēh baggēb ti bē degodeḵ sir og yiḵ luho detu anon timu nebë saga, in Anutu nër gagek menare vorot rak maluh los avēh bē, “Bē degehov sir og detu anon timu!”

17 Rëk mehöti sën ga jak Mehöböp lo og yiḵ luho anon timu.

18 Om ham nimin dëlin baggēb gebeya in. Ngaa nipaya vahi pin sën mehönon denevong lo, og neggēp nenga in navij, gaḵ mehöti sën gevong baggēb lo, og vong paya vu yō navi.

19 Ham navimin tu Anon Vabuung yi dub vabuung, ma ham su rak ni rē? Anutu vong yök vu ham ggovek ya benedo loḵ ham ayomin, geham navimin su ala ham rē gaḵ Anutu.

20 In bago ham yom rak ngaa böpata rot beham tu yi ngaa, om ham gweḵo Anutu arë jak, jak ham navimin.

7

Maluh Los Avēh Degeḵo Sir Nabë Sënë

1 Mēm sa bē ḵevu gagek doḵ nah tepëḵ sën ham kwevu loḵ ham ḵapiya lo. Nabë mehöti gegin yi gesu geḵo avēh rē, og mēm nivesa.

2 Rëḵ mu baggēb neggēp, om alam pin degeḵo venëj natu sir, gavēh pin dejak reggaj natu sir.

3 Maluh navi tu venë yi ngaa, om su nanërin yi. Log avēh nebë saga, navi tu regga yi ngaa om su gulin yi.

4 Avēh su tu navi ala rē, gaḵ regga tu ala. Gemaluh nebë saga, maluh su tu navi ala rē, gaḵ venë tu ala.

5 Melu ḵo ham om ngwë su geruu demi vu ngwë begulin navi. Yönon, nabë melu najoo gagek doḵ ti nabë melu gulin navimin dus ti gemelu medo menajom jak vu Anutu rē, og mēm nivesa. Loḵ mēm tum melu medo doḵ ti gök nahin, in nabë nama og melu su yoh vu bē rëḵ najom ham ahon rē geSatan rëḵ pelëpin meluu.

6 Sengo kwag nevo gagek sënë besa ḵevu yök vu ham, gaḵ su horek sogek ti rē,

7 in sa bē alam pin demedo maluh bu los avēh bu nabë sën sa. Rëḵ mu Anutu vo niwëek ggelek alam yoh vu yō kwa. Gadu mehö ngwë rot bevo huk vu sir bē demedo avēh bu, ma maluh bu, rëḵ vo huk ngwë vu mehö ngwë om su deyoh vu bē demedo bu rē.

⁸ Log sa bë nanër gägek ti vu alam sën nahën gesu deneko sir rë lo, gevu avëh alov nabë: Bë demedo nabë sa, og mëm nivesa.

⁹ Rëk mu nabë su deyoh vu bë denajom sir ahon rë, og maam degeko sir. In nabë degeko sir og nivesa, in rëk ayoj gurekin sir rot begevong paya vu sir.

¹⁰ Log sa bë nanër gägek ti vu maluh los avëh sën denejom nemaj ggovek lo, rëk su sengo sa horek rë gaḵ Mehöböp yi horek. Nabë: Avëh su gevuu regga!

¹¹ Gaḵ nabë gevuu regga, og yö medo meris. Gaḵ nabë nama, og luho regga degero gägek genah vu yi gökin. Gemaluh su juuk venë nabë saga!

¹² Log gägek vahi sënë og sengo nanër, gaḵ su Mehöböp yi gägek rë. Nebë: Nabë hil arid ti venë su ayo neya timu vu Kerisi rë, rëk avëh sënë ahë ving bë medo geving yi, og hil arid sënë su juuk yi.

¹³ Log nabë avëh ti regga su ayo neya timu vu Kerisi rë, rëk maluh sënë ahë ving bë medo geving yi, og su gevuu regga.

¹⁴ In ham raḵ ni, mehö sën su ayo neya timu vu yi rë lo tu Anutu yi ngaa, in luho venë detu anon timu, log avëh sën su ayo neya timu vu yi rë lo tu Anutu yi ngaa, in luho regga detu anon timu. Gaḵ bë nama, og naluj lo rëk nabë alam dahis, rëk ma gedetu vabuung.

¹⁵ Rëk nabë ngwë sën su ayo neya timu vu Yesu rë lo nidëlin ngwë og ggovek. Horek ti su deginengin hil arid ma avëhnöd sënë benërin rë, gaḵ gevuu gena. Rëk mu Anutu vongin bë ham medo revuh.

¹⁶ Hong avëh! Maḵ geyoh vu bë gedoḵ vu reggam benatu Kerisi yi mehö ma ma? Su geraḵ ni rë! Gehong maluh! Maḵ geyoh vu bë gedoḵ vu venëm benatu Kerisi yi avëh ma ma? Su geraḵ ni rë! Om melu su gwetah ham vër pevis rë.

Ham Medo Nabë Sën Ham Nedo GAnutu Ggoin Ham Raḵ Lo

¹⁷ Rëk mu ngaa sën Mehöböp vo ggelek ham ti ti lo, gehuk sën ham nedo loḵ bAnutu ggoin ham raḵ beham tu yi ngaa lo, og ham ngo medo nabë saga. Sa nehevong horek nebë sënë vu Kerisi-yi-alam yoh vu nyëg pin.

¹⁸ Nabë mehöti rah* navi ggovek loḵ mëm Anutu ggoin yi raḵ betu yi ngaa, og saga su gero navi nah bebun. Log nabë mehöti su rah* navi rë rëk Anutu ggoin yi raḵ betu yi ngaa, og su gerah* navi, gaḵ medo nabë sën nedo vorot lo.

¹⁹ In sën hil gerah* navid lo, og yik ngaa meris. Gesën hil su gerah* navid rë lo, og yik ngaa meris ving. Gaḵ bë hil sepa doḵ Anutu yi gägek og mëm ngaanon.

20 Om ham gwevong noh vu ngaa sën ham medo nevong bAnutu ggooin ham rak tu yi ngaa lo.

21 Nabë mehöti bago hong megetu yi ngaa in gwevong huk vu yi meris, loḵ Anutu ggooin hong rak megewërin hong yah vu yi, og yik ggovek gesu kwam paya in hong, gaḵ malam sepa hong huk saga megwevong. Rëḵ mu nabë genatōḵ vu aggata geneggëp megeyoh vu bë gebo hong vër in hong ala sën deginengin hong lo, og mëm nivesa. Gebo hong vër in nema bengo gwegin hong.

22 In mehö sën tu mehö ngwë yi ngaa lo, og Mehöböp ggooin yi rak in bë natu Mehöböp yi mehö los arë. Log mehö los arë sën Anutu ggooin yi rak lo, og ggooin yi rak in bë mehö saga su rëḵ gegin yi gökin rë, gaḵ natu Kerisi yi ngaa.

23 Anutu bago ham yom rak ngaa böpata, om ham natu yi ngaa geham su natu mehö ngwë hir ngaa mededeginengin maggin jak ham.

24 Arig lo, ham malamin sepa huk sën ham nevong wirek gAnutu ggooin ham rak tu yi ngaa lo.

Gagek Rak Maluh Los Avëh Sën Denedo Bu Lo

25 Log ham loḵ tepëḵ in avëh avö vu sa loḵ ham kapiya nebë, "Yoh vu bë dejak maluh ma nama?" Mehöböp su tateḵin ngaa saga vu sa rë, rëḵ mu vo semusën vu sa in bë sa gevong yi huk nivesa, om sa bë nanër sengo sa gagek ti jak avëh avö lo.

26 Sa kwag nevo bë: Vu buk sagi ngaa maggin netōḵ vu hil, om maam ham ngo medo bu nabë sën ham nedo gwëbeng agi.

27 Nabë geḵo avëh ggovek, og su kwam bo nabë gejuuk yi. Gaḵ nabë su geḵo avëh rë, og su gesero avëh nabë gweko.

28 Rëḵ mu nabë gwëḵo avëh, og su gevong ngaa nipaya rë. Genabë avëh avö jak maluh, og su vong ngaa nipaya rë. Gaḵ mu maluh los avëh sën deneḵo sir lo, og rëḵ degeḵo maggin vu dob sënë, lob sa bë ngaa nebë sënë su natōḵ vu ham.

29 Arig lo, sa nanër nebë sënë vu ham in buk dus rak. Om alam sën los venëj lo degevong huk vu Mehöböp nabë alam sën venëj ma lo.

30 Galam sën denesu in hir heljeng lo degevong huk vu Mehöböp nabë alam sën su denesu rë lo. Galam sën denepisek in ngaa nivesa tōḵ vu sir lo, degevong huk nabë alam sën su denepisek rë lo. Galam sën denebago ngaa lo degevong huk vu Mehöböp nabë alam sën hej kupeḵ ma lo.

31 Galam sën denevong huk in ngaa dob yi lo, og su degelë ngaa dob yi nabë hir ngaanon. In hil arak ni bë dob sënë rëḵ pekwë yi menatu agga ngwë jak yönon.

32 Sa nig lël bë ham su kwamin na ngahi. Mehöti sën su neḵo avëh rë lo, og kwa neya vu Mehöböp yi huk timu in bë Mehöböp kwa vesa in yi.

³³ Gaḱ mehö sën neḱo avëh lo, og kwa neya vu ngaa dob yi in bë venë kwa vesa in yi,

³⁴lob kwa neya luu luu. Gavëh bu ma avëh avö, og yoh vu bë kwa na vu Mehöböp yi huk timu megevong huk in bë navi los ayo yö gëp niröp. Gaḱ avëh sën neraḱ maluh lo, og kwa neya vu ngaa dob yi benevong huk in bë regga kwa vesa in yi.

³⁵ Senër gägek sënë in bë doḱ vu ham beham medo nivesa. Sa su hevong in bë deginengin ham rë, gaḱ sa bë ham medo niröp begwevong Mehöböp yi huk noh vu buk, gengaa ngwë su geḱo ham kwamin seggi.

³⁶ Nabë mehöti kwa neya luu luu bë maḱ nevong paya vu nalu in nedo rot bavëh bu raḱ, gaḱ ahë ving bë jaḱ maluh rëḱ ma gedenejom yi ahon rot, og maam mehö sënë gevong noh vu yö kwa. Nabë gevong bavëh avö sënë jaḱ maluh, og ggovek, mehö sënë su nevong ngaa nipaya rë.

³⁷ Rëḱ mu nabë ngaa ti su vong newa newa loḱ yi rë gesu kwa neya luu luu rë, gaḱ ayo niwëëk genër vorot bë nalu yö medo bu, og yik ggovek, nevong nivesa.

³⁸ Nebë saga om nabë mehöti gevong menalu jaḱ maluh og nivesa. Log mehöti bë najom nalu ahon gesu jaḱ maluh rë, og nivesa rot.

³⁹ Nabë avëh ti regga yö nahën nedo mala vesa, og mala sepa regga timu. Rëḱ mu nabë regga nadiik gevongin bë jaḱ maluh ngwë, og jaḱ. Rëḱ mu jaḱ maluh sën nesepa loḱ Mehöböp lo ti.

⁴⁰ Rëḱ mu sengo kwag nevo nebë: Nabë medo meris, og rëḱ kwa vesa rot. Lob sa kwag nevo nebë Anutu yi Anon Vabuung nedo ving sa bevo kwa vu sa.

8

Reggu Sën Denetung Netu Seriveng Vu Anutu-kuungsën Lo

¹ Log ham loḱ tepëk in reggu sën denetung netu seriveng vu anutu-kuungsën lo loḱ ham ḱapiya. Yönon, “Hil los kwad!” rëḱ mu hil kwad nevong mehil nehäḱo hil raḱ, gaḱ bë hil ahëd geving mehönön og saga sën nevong behil neḱedi los nid wëëk.

² Nabë mehöti kwa bo nabë yö neraḱ ngaa pin ni ggovek ya, og mehöti saga yö nahën gesu kwa töḱ raḱ yönon rë.

³ Gaḱ nabë mehöti ayo ya timu vu Anutu, og Anutu raḱ ni bë yi mehö saga.

⁴ Om sa bë nanër gägek jaḱ reggu sën denetung netu seriveng vu anutu-kuungsën lo nabë: Hil araq ni bë anutu-kuungsën sënë su ngaanon rë. Besu anutu ngahi denedo rë, gaḱ yik Anutu perurek timu nedo.

⁵ Yönon, ngaa ngahisekë denedo ggëp yagek los dob, lob alam dahis denenër sir nebë anutu lo. Kë', anutu los mehöböp ngahisekë nebë sënë denedo,

⁶ rëk mu hil narak ni bë Anutu timu nedo, sën hil Amad Anutu sogek. Ngaa pin degwajsekë yi, gehil degwad yi. Geyik Mehöböp perurek timu nedo, sën Yesu Kerisi, beyö tung ngaa pin. Behil nado malad-tumsën rak yi.

⁷ Rëk Kerisi-yi-alam vahi su derak gagek sënë ni rë, om sir la nahën denekuung bë anutu-kuungsën denedo. Om sën nabë dega reggu sën alam dahis denetung netu seriveng vu anutu-kuungsën lo, og denelë bë ngaanon, lom ayoj neggönengin gekwaj nevo bë ngaa nipaya neggëp vu sir.

⁸ Yönon, Anutu su nelë nos sën hil naha lo lom nelë hil paya ma nivesa rë. Nabë hil nid dëlin nos vahi, og saga su rëk semu hil rë. Log bë hil aga reggu pin, og hil su rëk nid paya jak rë.

⁹ Rëk mu ham gwegin ham. Nabë ham nevong ving Anutu niwëek beham yoh vu bë gwa reggu saga, rëk mehö sën su nevong ving niwëek rë lo bë gelë ham geham gwa, og ham rëk gwevong paya vu yi bengaa nipaya rëk kepë yi.

¹⁰ Hong mehö sën gerak gagek ni ggovek-e! Nabë gena medo gegwa reggu gëp anutu-kuungsën yi dub, genabë mehöti sën ayo neggönengin lo gelë hong, og mak rëk gwevong bemehö saga ga anutu-kuungsën yi seriveng geving.

¹¹ Gwelë! Hong mehö los kwam, rëk nabë gwevong nabë saga, og rëk gebasap mehö sën Kerisi diik in yi lo ti berëk mala nama in ayo neggönengin.

¹² Bë ham gwevong nabë saga, lob ham arimin lo vahi sën ayoj neggönengin lo degelë bedegevong ngaa sën ayoj neggönengin lo, og ham nevong paya vu sir gevu Kerisi ving.

¹³ Om nabë nos los reggu sën sa naha lo nekepë arig lo, og maam sa su rëk aga nah gökin rë rot besa nadiik, in sëk gevong bengaa nipaya kepë arig lo.

9

Paulus Kwa Vesa In Su Neko Monë Rak Huk Sinarë Rë

¹ Mak setu mehöti yi ngaa meris-a? Ma sa su sinarë ti rë? Mak sa su halë hil Mehöböp Yesu rak malag rë? Gehuk sën sa nehevong vu Mehöböp lo, mak su anon ham rë?

² Yönon mak mehö la su derak sa nig bë sa sinarë ti rë, rëk mu ham og ham ngo rak ni, in ham vong ving rak sa gagek, lob saga tato rangah bë Mehöböp yi sinarë sa.

³ Kë! Lok senër yah vu alam sën denenër pelë rak sa lo bë:

⁴ Mak su yoh vu bë Kerisi-yi-alam dedok vu he medebo nos los bël kul vu he rë genama?

⁵ Ma maḵ su yoh vu bē he gaḵo Kerisi yi avēh medenatu he venēmin in degeḵo doḵ geving he nabē sēn sinarē vahi geMehöböp ari lo losho Pita denevong-ē rē?

⁶ Gemāḵ alu Barnabas ngo luu mu, balu su ayoh vu bē gevuu huk navimin yi geKerisi-yi-alam dedoḵ vu aluu rē?

⁷ Om maḵ alam-begö-yi tena denebago yö hir nos los tob gengaa begö yi in bē degevong begö jaḵ-a? Ma! Alam-begö-yi su denevong nebē saga rē! Log mehö sēn nevaroh huk wain lo, og yö neḵo anon menegga. Log mehö sēn neḡin burmakau lo, og nepip hir rur menenum.

⁸ Om gāḡek sēn sa nanēr agi lo, og su mehōnon meris yö hir gāḡek rē, gaḵ dekevu meneggēp loḵ Horek ving.

⁹ Moses kevu gāḡek meneggēp loḵ yi horek bē, “Bē burmakau gevong huk mebaḵē wit* lu nḡaa, og su ḡenaduu avi.” Maḵ Anutu yö nēr raḵ burmakau mu,

¹⁰ ma nenēr raḵ hil mehōnon ving-a? Gaḵ yik nenēr gāḡek sēnē raḵ hil mehōnon ving! In mehö sēn neving huk menejeliin dob lo nevo kwa in nos bē anon doḵ, gemehö sēn nepelubin wit* ḡahis vēr lo medo nevo kwa in in rēḵ ga geving.

¹¹ Nebē saga, om he nehevong huk in bē adoḵ vu ham anomin, om yik yoh vu bē ham doḵ vu he navimin megvevong nos los nḡaa dob yi vahi vu he!

¹² Gaḵ ham neloḵ vu alam vahi nebē saga, om yoh vu bē ham doḵ vu he mekesuu sir. Rēḵ mu he haḵo Bengö Nivesa yöḵ vu ham, log he nado los maggin gehe su nehaḵo nḡaa vu ham rē, in he nimin lēl bē he su aḡēr in Kerisi yi Bengö Nivesa in ham.

¹³ Alam sēn denevong huk loḵ dub-vabuung-böp lo, og denēḵo hir nos los reggu teka vēr in jepö medenegga. Ma ham su raḵ sēnē ni rē?

¹⁴ Om sēn Mehöböp nēr gāḡek nare vorot bē alam sēn denevong yi huk medenenēr Bengö Nivesa rangah lo, og degeḵo nḡaa sēn doḵ vu navij lo vu Kerisi-yi-alam sēn denanēr Bengö Nivesa rangah vu sir lo.

¹⁵ Rēḵ sa su haḵo nḡaa ti nebē sēnē vu ham rē. Log gwēbeng sēnē ving og sa su kevu gāḡek sēnē in bē gaḵo nḡaa nabē sēnē vu ham rē, log sa su rēḵ pekwē sa meḡaḵo rē, gaḵ sa kwag vesa rot in sa su nehaḵo ham nḡaa saga rē. Om nabē sa nadiiḵahēḡ menadiiḵ na, og ḡgovek gesa su rēḵ ḵetaḡ nos lu nḡaa vu ham rē.

¹⁶ Sa su nehaḵo bengög raḵ in sēn sa nanēr Bengö Nivesa rangah agi rē, in Anutu vo huk sēnē vu sa lob sa su yoh vu bē gevuu na rē. Gaḵ nabē sa gevuu na gesa su nanēr Bengö Nivesa rangah rē, og ḡēp in sa!

¹⁷ Bē sengo gevong huk sēnē noh vu sengo kwag, og maḵ sēḵ

gaḁo monë jaḁ. Rëḁ mu sa su kwag nevo huk sagi behooïn sa raḁ in bë sa gevang rë, gaḁ Anutu yö vo loḁ ya sa nemaḁ om sa su yoh vu bë gevu na rë.

¹⁸ Om sa su haḁo nyëvewen ti raḁ rë, gaḁ sa haḁo nyëvewen nebë sënë: Ngaa sën seyoh vu bë gaḁo jaḁ Bengö Nivesa lo, og yik sa su nehaḁo rë gema. Sa nanër Bengö Nivesa sënë vu alam nyëmasën beyik sa nyëvewen lo gḁovek sënë.

Paulus Tu Alam Pin Hir Hur-huk-yi

¹⁹ Su mehöti yi hur sa rë! Rëḁ sengo nehevong sa tu alam pin hir hur in bë sa gaḁo alam ngahiseḁë nom.

²⁰ Om sën sa hevong sa tu alam Yuda ti raḁ alam Yuda malaj in bë segërin alam Yuda nom. Rëḁ Moses yi horek sën denesepa loḁ lo su nejom sa ahon niwëëk rë, gaḁ sa nesepa loḁ yi horek raḁ malaj in bë sa gaḁo sir nom vu Anutu.

²¹ Log sën sa nado ving alam sën su denesepa loḁ Moses yi horek rë lo, og sa nesepa loḁ hir aggata in bë sa gaḁo alam sën Moses yi horek main sir lo nom vu Anutu. Rëḁ sënë su nebë sa hevuu Anutu yi horek rë, gaḁ sa nesepa loḁ Kerisi yi horek.

²² Log sën sa nado ving alam sën ayoj neggönengin ngaa lo, og sa nahönengin ngaa nebë saga ving in bë sa gaḁo sir nom. Gesa nesepa loḁ alam pin vahaj in bë sa gaḁo sir vahi nom.

²³ Sa nehevong huk pin sënë in bë Bengö Nivesa na menoh vu nyëḁ pin geBengö Nivesa rëḁ semu sa geving.

Hil Serög Niwëëk Begaḁo Madub-kesuusën-yi

²⁴ Ham raḁ ni bë alam sën deneserög in bë dekesuu sir lo, sir pin deneserög, rëḁ mu sir timu nekesuu meneḁo kupek. Om ham gwevong nabë saga! Ham serög niwëëk in ham kwesuu megweḁo kupek-yagek-yi.

²⁵ Lob alam pin sën denevongin bë dekesuu sir vahi lo, og denejom sir ahon gemedo denetahu sir raḁ buk. Denevong nebë sënë in bë degeḁo madub sën mehönön denero raḁ kele ris, berëḁ meran na pevis lo, gaḁ hil og hil nehevong in bë gaḁo madub nivesa sën medo degwata lo.

²⁶ Om sa neserög, og sa su neserög gemalag malag rë; gesa napëëng mehö ngwë, og sa su nehetë nemaḁ meneketul nyëḁ meris meris rë.

²⁷ Sengo netahu sa loḁ ngaa maggin in bë navig gengoin. In bë sëḁ nanër balam vahi denam log tum Anutu juuk sa besa medo tamu.

10

Hil Gegin Hil In Pelëpinsën Rëḁ Kepë Hil

¹ Arig lo, sa bë nanër vu ham nabë beggob neyoh vavunë meneli hil ḁenud lo ya wirek lob Loo-ḁoḁ ruu yi ya vahi vahi gedeyoh tewit medeya.

² Log sir pin deripek bël raḡ beggob los loo nebë saga benetato bē detu Moses yi alam.

³ Lob sir pin degga nos sēn Anutu yi Anon Vabuung vong yam lo,

⁴ gesir pin denum bël sēn Anon Vabuung vong yam lo. Denum bël sēn Anon Vabuung vong meneya ving sir beberup loḡ gəlōng lo, lob gəlōng saga yik Kerisi.

⁵ Rēḡ ma gesir ngahisekē denevong ngaa nipaya bAnutu ahē sengēn vu sir, om sēn kevoh sir meseḡej neggēp nyēḡ yu meris meris.

⁶ Lob ngaa pin sēnē tato vu hil bē hil su malad anon in ngaa nipaya nabē sēn malaj anonin agi.

⁷ Geham su sepa doḡ anutu-kuungsēn yi ngaa nabē sēn sir la denevong wirek-ē. In gāḡek nēr neggēp loḡ Anutu-yi-ḡapiya nebē, “Alam Israel to denedo in bē dega los denanum log mēm dekedi raḡ in bē dedōō medejaḡ sir.

⁸ Log hil su ḡevong baggēb nabē sēn sir la denevong wirek besir 23,000 malaj ma hes ti lo.

⁹ Gehil su seggi Mehōbōp nabē sēn sir la deseggi wirek lob nyēl gga sir bemalaj ma lo.

¹⁰ Geham su gwevong ayemin vu Anutu nabē sēn alam la denevong ayej vu wirek lob Anutu vong yi angēr ya kevoh sir bemalaj ma lo.

¹¹ Ngaa pin sēnē tōḡ vu alam Israel in bē mehōnon pin dejaḡ ni, lob gāḡek sēnē neggēp loḡ ḡapiya in bē bo kwa vu hil mehōnon sēn hil nado gwēbeng gedob vingin govek na agi.

¹² Om mehō sēn yō kwa nevo yi bē nare niwēēk lo gegin yi nivesa in rēḡ bēs.

¹³ Seggisēn sēn netōḡ vu ham lo, og saga su agga ngwē rē, gaḡ yik luho seggisēn sēn netōḡ vu alam pin lo neggēp ti. Rēḡ Anutu su mehō kwa luu menetetuhin ham rē, om rēḡ ḡerin seggisēn sēn rēḡ kesuu ham nimin wēēk lo in ham. Gaḡ nabē seggisēn natōḡ vu ham, og rēḡ Anutu tato aggata in ham noh nenga in geham bare niwēēk gesu ngaa nipaya kepē ham.

Hil Su Ayoh Vu Bē Tamuin Anutu Luho Memō Nipaya Doḡ Ti Rē

¹⁴ Arig lo! Sahēḡ neving ham om ham gweruu demimin vu anutu-kuungsēn yi ngaa geham beya in.

¹⁵ Ham alam los kwamin, om senēr vu ham geham ngo rēḡ seggi sa gāḡek.

¹⁶ Kap los semusemu sēn hil najom raḡ los ahēd nivesa vu Anutu lo, sēnē vo Kerisi niḡōḡ ggelek hil besupin hil loḡ ti ma ma? Log brēt sēn hil nedebu ggelek hil lo, maḡ sēnē vo Kerisi navi ggelek hil besupin hil loḡ ti ma ma?

17 Yiḱ brët timu, rëḱ supin hil ngahiseḱë loḱ ti behil atu anon timu, in yiḱ hil pin naha brët timu.

18 Ham kwamin bo alam Israel rë. Sën denetung seriving raḱ ya jepö log denegga vewen lo, og denetung in bë ngupin losho Anutu sën yi jepö agi doḱ ti ma ma?

19 Ma senër va sënë? Senër bë anutu-kuungsën yi seriveng ngaa anon-a? Ma senër bë anutu-kuungsën yö ngaa anon-a?

20 Ma! Senër bë ngaa sën alam dahis denetung seriveng vu lo, saga denetung vu memö nipaya, gaḱ su denetung vu Anutu rë. Lob sa bë ham los memö nipaya saga su ngupin ham doḱ ti.

21 In ham su yoh vu bë nanum doḱ Mehöböp yi kap genanum doḱ memö nipaya yi kap geving rë. Log ham su yoh vu bë gwa nos jaḱ Mehöböp yi tevor gegwa jaḱ memö nipaya hir tevor geving rë.

22 Maḱ bë hil gevong beMehöböp ahë sengën vu hil-a? Gemak hil nid wëëḱ kesuu yi?

Hil Gaḱo Anutu Arë Jaḱ Noh Vu Buk

23 Yönon! “Ngaa pin og yoh vu bë hil gevong” rëḱ mu ngaa pin su rëḱ doḱ vu hil rë. Kë! “Ngaa pin yoh vu bë hil gevong”, rëḱ ngaa pin su nevong niwëëḱ vu hil sën Kerisi-yi-alam lo rë.

24 Mehöti su kwa bo nabë gegin yi jaḱ ngaa nivesa, gaḱ ham pin kwamin bo alam vahi beham gwegin sir nivesa.

25 Reggu sën ham nebago ggëp maket lo, og ham gwa. Ham su kwamin na ngahi begwevong tepëḱ in nabë, “Anutu-kuungsën hir seriveng ma ma?”

26 In hil arak ni bë, “Dob sënë los ngaa pin sën nedo dob-ë, yiḱ Mehöböp yö ti yi ngaa pin.”

27 Nabë mehöti su vong ving Yesu rë, rëḱ tahi ham bë ham na megwa nos geving yi, lob ham kwamin bo nabë na, og ggovek. Ham na megwa ngaa sën gevong vu ham lo, geham su kwamin na ngahi begwevong tepëḱ in.

28 Rëḱ mu nabë mehö ngwë nanër vu ham nabë, “Sënëḱ reggu seriveng anutu-kuungsën yi!”, og ham kwamin bo mehöti sën nër gaḱek vu ham aga beham su gwa, in ayo neggöneng in.

29 Degwa sën senër bë ham su gwa reggu agi lo su neggëp vu ham rë, gaḱ neggëp vu mehö sën ayo neggöneng in lo. Log nabë sa kwag bo anutu-kuungsën yi seriveng nabë ngaa meris, og sa su rëḱ ga rë, in mehö sën ayo neggöneng in lo rëḱ kwa na ngahi megelë sa paya.

30 Rëḱ mu nabë sa najom jaḱ na vu Anutu los ahëḱ nivesa in reggu gesega, og alam sën ayoj neggöneng in lo rëḱ denanër gaḱek nipaya jaḱ sa in va?

³¹ Om doḵ buk sën ham gwa ma ham nanum, ma ham gwevong ngaa ti lo, og ham gwevong ngaa pin sënë in bë geḵo Anutu arë jak.

³² Ham kwamin bo alam pin, alam Yuda los alam Grik, gAnutu-yi-alam, beham su gwevong ngaa sën negelu vahaj bengaa nipaya nekepë sir lo.

³³ Ham gwevong nabë sën sa nehevong lo. Sa nehevong ngaa pin in bë alam pin degelë nivesa. Sa su nehevong in bë doḵ vu sa rë, gaḵ sa nehevong ngaa pin in bë doḵ vu alam pin bedegërin sir nom vu Anutu.

11

¹ Ham gwevong ngaa mesepa doḵ sa vahag nabë sën sa nesepa loḵ Kerisi vaha.

Avëh Degenum Yuj Medenajom Jak

² Ham nevong nivesa, in ham ngo medo nesepa loḵ gagek sën sa haḵo meyöḵ nër vu ham wirek lo menejom ahon.

³ Rëḵ sa hevongin bë ham jak ni nabë Kerisi tu maluh pin alaj, gemaluh detu venëj ala, gAnutu tu Kerisi ala.

⁴ Om nabë maluh ti genum yu in najom jak, ma nanër Anutu yi gagek rangah, og mehö saga ḵo yi raḵ kesuu ala.

⁵ Log nabë avëh ti su genum yu rë genajom jak ma, nanër Anutu yi gagek rangah, og ko yi raḵ kesuu regga in nevong paya nebë saga, genabë nakër yu mepepaab jak og nevong paya nebë saga ving beyiḵ luho neggëp ti.

⁶ Gaḵ nabë avëh ti su genum yu rë, og ham kweping yu viis na. Rëḵ nabë ni nemumin bë su keping yu ma nakër yu na rë, og maam yiḵ genum yu.

⁷ Gaḵ maluh og su degenum yuj in Anutu semu sir nebë yi in tato nabë Anutu mehö los niwëëk, rëḵ avëh og tato nebë maluh los niwëëk bekesuu yi.

⁸ In Anutu su semu maluh raḵ avëh rë, gaḵ semu avëh raḵ maluh.

⁹ Log Anutu su tung maluh in bë gadu avëh rë, gaḵ tung avëh in bë gadu maluh.

¹⁰ Nebë saga, om avëh yö degenum yuj in tato nabë denegurek reggaj babuj, bangër lo degelë.

¹¹ Rëḵ mu avëh su yoh vu bë yö gëgin yi genidëlin maluh rë, log maluh su yoh vu bë yö gëgin yi genidëlin avëh rë, gaḵ detu Mehöböḵ yi alam, om luho dedoḵ vu sir vewen vewen.

¹² In Anutu semu avëh raḵ maluh kweben, loḵ mëm avëh denëḵo maluh. Rëḵ mu degwa vu Anutu.

¹³ Ham ngo nanër rë. Nabë avëh su genum yu rë genajom jak vu Anutu og maḵ sënë nivesa?

14 Gak nipaya, in hil maluh gavëh hil aggata tato vu ham nebë: Nabë maluh ti yu viis duk ading rot kesuu avëh, og rëk ni namum.

15 Gak nabë avëh gevong beyu viis duk ading, og sagak yi vuneksën nivesa. In Anutu yö tung bë yu viis duk ading in genum yu jak.

16 Gak nabë mehöti bë mehoo gagek sënë menanër gagek jak pangsen, og su yoh vu rë, in he los Anutu yi dub pin nehevong nebë sënë.

Alam Korint Devasap Pasa

17 Log sa bë nanër horek vahi vu ham, rëk sa su rëk gaço ham arëmin jak in ngaa nipaya sën ham nevong agi rë. In ham nesupin ham in bë ham najom jak, lob ngaa nipaya neverup lok saga kesuu ngaa nivesa sën ham nevong lo.

18 Sa hango bë buk sën ham nesupin ham lo, og ham nevasuh ham ya yu ngahi, lob sa kwag nevo bë mak sagak yönon.

19 Kë! Mak ham nevasuh ham nebë saga in bë tato alam sën denedo nivesa lok ham lo medenatok nam rangah.

20 Om nabë ham ngupin ham nabë sënë, og ham su yoh vu bë gwa Pasa niröp rë.

21 In ham nesupin ham in bë ham gwa Pasa, rëk ma geham nevong newa newa meham ti ti ngo newa ham nos lok yah ham. Log mehö ngwë medo denediikahëj, log ngwë denenum wain pangsen medenekeyevin.

22 Ham nevong nebë saga in va? Mak ham su bömin nedo in bë ham gwa los nanum dok rë? Ma mak ham kwamin vo Anutu-yi-alam sënë bë ngaa meris, om sën ham nevong nimumsën vu sir vahi sën hej nos nemain sir lo? Sëk nanër nabë va vu ham-a? Mak sa gaço ham arëmin jak-a? Ma rot! Sa su rëk gaço ham arëmin jak in ngaa nabë sënë rë.

Mehöböp Yesu Vo Pasa Vu Yi Hur Maluh

23 In sa haço gagek sënë vu Mehöböp behaço yök vu ham wirek nebë: Lok buk sën Yudas nër Yesu rangah vu alam-begö-yi lo, lob Yesu ko brët rak

24 bejom rak los kwa vesa ya vu Anutu gedebu, log nër bë, “Sa naviğ sënë! Sa hevong in bë dok vu ham! Ham gwevong nabë sënë in kwamin bo sa.”

25 Degga ggovek log ko kap rak nebë saga benër bë, “Wain sënë tato bë sejo gagek mewis ving ham rak sa nig kök meneggëp. Dok buk sën bë ham nanum sënë, og ham gwevong nabë sënë in kwamin bo sa.”

26 Log nabë ham gwa brët los nanum dok kap sënë, og sagak ham tato rangah bë Mehöböp diik in ham. Lob ham gwevong nabë sënë rot bena berup dok buk sën Yesu duk nom gökin lo.

Mehöti Gevong Paya Vu Pasa Og Rëk Natök Jak Nyëvewen

²⁷ Om sën nabë mehöti su jak ni nivesa rë geyö ga Mehöböp yi brët sënë los nanum doḵ kap sënë meris mu, og vasap Mehöböp navi los niḵök bengaa nipaya neggëp vu yi.

²⁸ Alam pin ti ti yö kwaj bo ayoj medegero rë, loḵ mëm dega brët sënë los denanum doḵ kap sënë.

²⁹ In mehöti bë ga los nanum jeggin jeggin gesu geḵo Mehöböp navi jak rë, og nevong ngaa nipaya berëḵ natök jak nyëvewen.

³⁰ Yiḵ rak degwa sënë sën ham vahi sekëj nema genij nerak gevahi denediik.

³¹ Gaḵ bë hil ti ti ngo kwad bo ayod megero, og Anutu su rëḵ gevong nyëvewen natök vu hil rë.

³² Gaḵ nabë Mehöböp bo nyëvewen vu hil nabë saga, og nevong in bë hil navid gesang bagërin hil in hil su malad nama geving alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo.

³³ Nebë saga om arig lo, nabë ham ngup ham in gwa Pasa, og ham gwegin ham vahi rë, loḵ mëm ham gwa doḵ ti.

³⁴ Nabë mehöti nadiikahë, og yö ga nos gëp yi beggang borot, in nabë ham ngupin ham og ngaa nipaya su gëp vu ham. Log gägek vewen yö nahën neggëp, om senök berup vu ham rë loḵ mëm sa gero.

12*Anon Vabuung Yi Semusën Aggagga*

¹ Log arig lo, sa bë ham su kwetul doḵ in Anon Vabuung yi semusën.

² Ham ngo rak ni ggovek bë, wirek sën ham ngo nahën alam dahis lo, og ham ayomin tee yi in anutu-kuungsën sën su yoh vu bë bengwëng rë lo beham nesepa loḵ sir.

³ Om sën sa bë ham jak ni nabë: Bë Anutu yi Anon Vabuung medo doḵ mehöti bedoḵ vu yi in gägek, og mehö saga su yoh vu bë nanër nabë Anutu nelë Yesu paya rë. Log alam sën Anon Vabuung su neloḵ vu sir in gägek rë lo, og su deyoh vu bë denanër nabë, “Yesu yiḵ yi Mehöböp!” rë.

⁴ Log Anon Vabuung yi semusën aggagga neggëp rëḵ yiḵ Anon Vabuung timu nedo.

⁵ Log hil huk aggagga sën hil gevong vu Mehöböp lo neggëp, rëḵ yiḵ Mehöböp perurek timu nedo.

⁶ Log aggata aggagga neggëp in bë hil sepa doḵ megevong yi huk, rëḵ yiḵ Anutu timu sënë sën nevong niwëek vu alam pin bedeyoh vu bë degevong.

⁷ Lob Anon Vabuung nevo semusën aggagga ggelek Kerisi-yi-alam pin ti ti in bë doḵ vu sir pin.

⁸ Kê! Yik Anon Vabuung nevonğ semusên vu mehöti in bê nanër gâgek los kwa. Log yik Anon Vabuung timu sênë nevonğ semusên ngwê vu mehö ngwê in bê tatekin gâgek degwa.

⁹ Log yik Anon Vabuung timu sênë nevonğ bemehö ngwê ayo neya timu vu Yesu niwëek beyoh vu bê gevong huk niwëek. Geyik Anon Vabuung timu sênë sên nevonğ bemehö ngwê neyoh vu bê gevong balam nijraksên nijvesa jak.

¹⁰ Log ngwê ko niwëek vu Anon Vabuung in bê gevong ngaa böp böp, gengwê ko kwa in bê seggi ngaahur aggagga mejak nij nabë nijvesa ma nijpaya. Log Anon Vabuung vong benyëğ ngwê ayej verup mehö ngwê avi, gemehö ngwê ko kwa vu bepekwe ayej saga lo yam rangah.

¹¹ Ngaa pin sênë degwa vu Anon Vabuung yö timu rëk mëm nevo ggelek alam ti ti yoh vu yö kwa.

Hil Pin Atu Navid Timu Rëk Mëm Len Ti Ti Lo

¹² Mehönon navij timu rëk mëm navij len ti ti lo neggëp. Lok mëm navij len ti ti lo supin yom tu navij timu. Lob yik Kerisi-yi-alam lo pin supin yom tu Yesu anon nebë saga ving.

¹³ In hil pin aripek bêl rak Anon Vabuung timu sênë behil atu anon timu. Hil Yuda los Grik, hil sên atu alam ngwê hir ngaa meris lo, gehil sên hil ngo nehegin hil lo. Anon Vabuung timu sênë gwang ya hil pin ti ti ayod.

¹⁴ Hil navid su len timu rë, gak yi ngaa los arë arë neggëp.

¹⁵ Om mak vaha rëk nanër nabë, "Sak su nema rë om su navi len ti sa rë!" Nabë nanër nabë sênë og hen gâgek anon ma, gak yik navi len ti.

¹⁶ Log mak nenga rëk nanër nabë, "Sa su mala rë, om su navi len ti sên sa-ë rë!" Nabë nenga nanër nabë sênë, og hen gâgek anon ma, gak yik navi len ti.

¹⁷ Nabë hil navid pin yik hil malad, og hil rëk gango gâgek nabë va? Log nabë hil navid pin yik hil nengad, og hil rëk pamu ngaa nabë va?

¹⁸ Rëk hil navid su nebë sênë rë, gak Anutu yö tung len ti ti lo nedo rak hil navid yoh vu yö kwa.

¹⁹ Nabë hil navid len ti ti pin neggëp ti, og rëk hil navid sogek medo tena?

²⁰ Rëk su nebë sênë rë! Gak hil navid len ngahisekë neggëp log hil navid yik timu.

²¹ Om hil malad su yoh vu bê rëk nanër nabë nilëlin hil nemad rë. Log hil yud su yoh vu bê rëk nanër nabë nilëlin hil vahad rë.

²² Gak hil narak ni bê hil navid len vahi sên su nijwëek rë lo, og nabë su demedo rë, og hil navid su yoh vu bê medo rë, gak rëk nama!

²³ Log hil navid len vahi sën hil nid nemumin lo, og hil nehako rak menaröp tob nivesa vesa loḳ. Log hil navid len vahi sën su malangeri rë lo, og hil navunek vu pangsen.

²⁴ Log hil navid len vahi sën nivesa lo og hil su nekebu rë. Rëḳ mëm Anutu nesupin hil navid len ti ti pin revuh ti yoh vu kwa, log nevong behil nesemu len ti ti sën su malangeri rë lo menehero.

²⁵ Vong nebë sënë in bë hil navid len ti ti su debasuh sir rë, gaḳ demedo jevuh ti mededoḳ vu sir nivesa.

²⁶ Log nabë hil navid len ti gesang, og nesang yoh vu hil navid pin. Genabë hil semu len ti, og len ti ti pin kwaj vesa.

²⁷ Om yik Kerisi navi ham geham pin tu navi len ti ti lo.

²⁸ Lob Anutu ggooin Kerisi-yi-alam rak in bë degevong yi huk. Ggooin sinarë rak muginsën, lob mëm ggooin alamenenër-gagek-rangahsën rak netu luu, log tatovaha netu löö. Log alam sën denevong ngaa böp böp lo ggökin, log alam sën denevong alam niraksën nijvesa neraḳ lo ggökin sënë, lob alam sën deneloḳ vu alam lo, galam ggev sën denegin huk pin lo, galam sën alam nyëḡ ngwë ayej aggagga neverup avij lo.

²⁹ Gaḳ sir pin su detu sinarë rë, gesir pin su detu alamenenër-gagek-rangahsën rë. Gesir pin su detu tatovaha rë. Gesir pin su deḳo niwëek in bë degevong ngaa böp böp rë.

³⁰ Gesir pin su deḳo niwëek in bë degevong alam nijraksën nijvesa jaḳ rë. Genyëḡ ngwë ayej aggagga su neverup sir pin avij rë. Gesir pin su deyoh vu bë depekwë ayej saga lo nam rangah rë.

³¹ Rëḳ mu ham malamin sepa semusën böp böp sën senër mugin lo pangsen. Log sa bë tato aggata nivesa ti sën kesuu aggata pin lo vu ham.

13

Aggata Sën Hil Ahëd Geving

¹ Nabë sa nanër gagek doḳ mehōnon ayej ti ti lo, gedoḳ angër ayej geving, rëḳ mu sa su ahëḡ neving mehōnon rë, og sëḳ gevong dedun meris mu nabë pedideng los ggageng nesu.

² Log nabë seyoh vu bë nanër Anutu yi gagek rangah los sejaḳ gagek sën neggëp vunsën lo degwa pin ni venuh, genabë sejaḳ ngaa pin ni, genabë sayog na timu vu yi niwëek ata beseyoh vu bë nanër kedu meseyesin yi megeto mena, rëḳ mu nabë sa su ahëḡ neving mehōnon rë, og setu ngaa meris.

³ Log nabë sebo sa ngaa pin gelek alam-kupek-masën, ma nabë sa gevong navig na in nengwah ga besa nadiik, rëḳ mu sa su ahëḡ neving mehōnon rë, og ngaa pin sënë su yoh vu bë doḳ vu sa rë.

⁴ Bë mehöti ahë geving mehönon yönon, og nejom yi ahon gesu nevo loḵ yah nipaya nyëvewen vu alam sën denevong vu yi lo rë, gaḵ nevang ngaa nivesa mu vu sir. Mehö nebë sënë su ayo nesis yi vu mehö ngwë in hir ngaa nivesa rë, gesu netee yi raḵ menenër gägek paang paang rë, log su neḵo arë raḵ rë.

⁵ Log mehö nebë sënë su nevang bemehö ngwë ni nemum rë. Gesu kwa neya vu yi ngaa pangsen rë, gesu yi mehö ahë sengen rë, gesu kwa nevo ngaa nipaya sën denevong vu yi lo rë.

⁶ Log mehö nebë sënë su kwa vesa in ngaa nipaya rë, gaḵ kwa vesa in Anutu yi gägek anon.

⁷ Su pevis menelë mehö ngwë nebë mehö nipaya rë, gaḵ kwa nevo bë maḵ mehö nivesa berëḵ gërin yi megevong ngaa nivesa, lob nejom yi ahon menekerë maggin pin sën netöḵ vu yi lo.

⁸ In ahë vingsen su rëḵ nama na rë, gaḵ yö rëḵ gëp degwata! Gaḵ mëm huk sën hil nanër Anutu yi gägek rangah lo, mu sën rëḵ nama na. Genyëḡ ngwë ayej su rëḵ berup hil avid gökin rë, gengaa pin los kwa sën hil naraḵ ni gwëbeng agi rëḵ natu ngaa meris.

⁹ In gwëbeng hil naraḵ ngaa vahi mu ni. Log Anutu su tatekin kwa pin los dahis vu hil rë, gaḵ vahi yö nahën neggëp vu yi.

¹⁰ Gaḵ vu tamusën gAnutu gero ngaa pin beniröp jaḵ, og huk pin sën hil nehevong teka teka agi rëḵ nama na.

¹¹ Wirek sengo nahën hurmahen og vu buk saga sa nanër gägek nebë hurmahen. Loḵ mëm sa böp raḵ, lob sa hevuu ngaa hurmahen yi ya.

¹² Kë! Log gwëbeng hil nehalë ngaa pin paya paya nebë sën hil nehalë malad loḵ dubdub malakenu ti, om su neggëp rangah rot rë. Rëḵ mëm vu tamusën og hil rëḵ galë Anutu anon soḡek jaḵ malad. Gwëbeng seraḵ ni teka teka, gaḵ nahub rëḵ sëḵ jaḵ ni venuh nabë sën Anutu raḵ sa nig-ë.

¹³ Om ngaa löö mu sënë neggëp berëḵ gëp degwata: Sën hil ayod neya timu vu Anutu, gesën hil navo kwad in yi, gahë-vingsen. Rëḵ mëm ahë-vingsen netu muginsen vu luu sënë.

14

Anon Vabuung Yi Semusën Sënë Netu Muginsën

¹ Om ham malamin sepa ahë-vingsen namugin, lob ham kwamin bo Anon Vabuung yi semusën geving, rëḵ mu ham kwamin bo semusën ti sënë namugin, sën nebë ham nanër Anutu yi gägek rangah.

² Log mehöti sën alam-nyëḡ-ngwë ayej neverup avi lo, og su nenër vu mehönon rë, gaḵ yö nenër vu Anutu timu. In mehöti

su raḵ gageḵ sēnē ni rē geyō nenēr gageḵ vunsēn raḵ Anon Vabuung niwēēk.

³ Gaḵ mehō sēn nenēr Anutu yi gageḵ rangah lo, og nenēr vu mehōnon meneloḵ vu sir benevo niwēēk vu sir benegadu sir.

⁴ Rēḵ mehōti sēn alam-nyēg-ngwē ayej neverup avi lo, og yō neloḵ vu yi mu, gaḵ mehōti sēn nenēr Anutu yi gageḵ rangah lo, og mēm neloḵ vu Kerisi-yi-alam pin.

⁵ Sa bē alam-nyēg-ngwē ayej berup ham avimin pin, rēḵ mu sahēg neving pangēsēn rot bē ham nanēr Anutu yi gageḵ rangah. Mehō sēn bē alam-nyēg-ngwē ayej berup avi lo, nabē su pekwē gageḵ sēnē in bē doḵ vu alam rē, og bengō ma. Gaḵ mehō sēn nenēr Anutu yi gageḵ rangah lo, og yi mehō-los-bengō.

⁶ Om arig lo, nabē senōk vu ham balam-nyēg-ngwē ayej berup saviḡ, rēḵ sa su nanēr gageḵ mewis la sēn Anutu tato vu sa lo rē, gesa su tateḵin gageḵ degwa la vu ham rē, gesa su nanēr Anutu yi gageḵ begēp rangah rē, gesa su navo kwa vu ham rē, og saga su rēḵ doḵ vu ham rē.

Hil Nanēr Anutu Yi Gageḵ Doḵ Ayej In Dejak Ni

⁷ Log yīḵ gevēēg los gita nebē sēnē! Nabē hil gevē gevēēg ma angis gita jeggin jeggin, og alam su deyoh vu bē desepa doḵ raro rē.

⁸ Log nabē degevē biuka rēḵ su ngu nirōp noh vu sēn begō yi lo rē, og alam su rēḵ desemu sir in degevonḡ begō rē.

⁹ Lom ham gageḵ nebē saga. Nabē ham nanēr gageḵ jeggin jeggin balam degengo dedun mu gesu dejak ni rē, og rēḵ dejak ham gageḵ sēnē degwa ni nabē va? Ma! Ham gageḵ saga yō ya meris mu.

¹⁰ Yōnon, mehōnon ayej ngahiseḵē rot neggēp dob, lob ti su dedun meris mu rē. Gaḵ yō denengo medeneraḵ degwa ni.

¹¹ Log nabē sa su raḵ alam sēnē ayej ni rē, og rēḵ degelē sa paya nabē mehō kwa masēn ti. Log sēḵ galē sir paya nabē sir alam kwaj masēn.

¹² Lob ham nebē saga. Ham ahēmin neving pangēsēn bē gwēḵo Anon Vabuung yi semusēn, om ham malamin sepa semusēn sēn neloḵ vu Kerisi-yi-alam lo namugin.

¹³ Nebē saga, om mehōti sēn alam-nyēg-ngwē ayej neverup avi lo, og najom jaḵ vu Anutu nabē bo niwēēk vu yi in pekwē gageḵ sēnē betateḵin degwa geving.

¹⁴ In nabē sa najom jaḵ vu Anutu doḵ alam-nyēg-ngwē ayej, og maḵ sanog nejom raḵ, rēḵ sa kwag su nesepa loḵ rē.

¹⁵ Om maḵ sa gevong nabē va? Sa kwag nevo nebē sēnē bē: Sanog bē najom jaḵ, log sa kwag jaḵ ni geving, og nivesa. Log

sanog bë gevang raro, log sa kwag jak degwa ni geving, og nivesa.

¹⁶ Rëk mu nabë anom kwa vesa menajom jak na vu Anutu galam-nyëg-ngwë ayej berup avim, og mehö meris sën nedo ving hong lo su yoh vu bë ngogekin hong jomraksën sënë rë. In nengo dedun rëk su rak hong gagek sënë degwa ni rë.

¹⁷ Yönon, mak genejom rak megenenër gagek nivesa, rëk mu su getatekin Anutu yi gagek vu mehö ngwë sagi megelok vu yi rë.

¹⁸ Sa kwag vesa vu Anutu in alam-nyëg-ngwë ayej neverup savig kesuu ham pin.

¹⁹ Rëk mu nabë sa bare Kerisi-yi-alam malaj dok dub ayo, og sa bë nanër gagek dus nemadvahi mu dok ayej gegagek hus adingsekë dok alam-nyëg-ngwë ayej nök gëp, in su rëk dejak ni rë.

²⁰ Arig lo, ham su medo los kwamin ngök ngök nabë hurmahen. Gaq mëm nabë ngaa nipaya, og mëm ham medo ngök ngök nabë hurmahen. Rëk mëm ham kwamin bo ngaa nabë alam böp.

²¹ Lok Anutu yi horek, og dekevu meneggëp nebë sënë:

“Mehöböp nër bë,

‘Sa hevong sa gagek vu alam sënë lok ayej rëk ma,

om tum sëk gevang alam sën denevengwëng nyëg ngwë ayej lo denök in bë denanër sa gagek vu sir.

Log sëk gevang sa gagek berup alam beggang-bu ngwë avij geving,

rëk mu rëk nama gesu rëk degevang geving sa gagek rë.’ ”

²² Nebë saga om hil arak ni bë Anon Vabuung su nevang balam-nyëg-ngwë ayej neverup hil avid in bë tato niwëek vu Kerisi-yi-alam rë, gaq nevang in bë tato niwëek vu alam dahis. Log su nevang behil nanër Anutu yi gagek rangah in tatekin yi gagek degwa vu alam dahis rë, gaq nevang in bë tatekin vu Kerisi-yi-alam.

²³ Om nabë alam dahis la ma alam meris la deduk na demedo dub ayo geving ham sën Kerisi-yi-alam lo galam-nyëg-ngwë ayej berup ham avimin pin, og rëk denanër ham nabë ham yumin vong paya.

²⁴ Gaq nabë ham pin nanër Anutu yi gagek rangah, galam dahis ti ma mehö meris ti yam nedo ving ham, og ham gagek pin rëk gelu ayo geham gagek pin rëk tato vu nabë nevang ngaa nipaya meneggëp vu yi.

²⁵ Log ham gagek rëk balek yi ngaa nipaya pin sën kwa nevo meneggëp kesii lok ayo lo, lob rëk nadudek gegek Anutu arë jak genanër rangah nabë, “Yönon rot, Anutu nedo ving ham!”

Hil Su Najom Jak Los Gevang Raro Nikelap

26 Om arig lo, ham gwevong nabë va? Nabë ham ngupin ham dok dub ayo, og huk neggëp vu ham pin. Ti gevong raro, gengwë nanër Anutu yi gagek vu ham, geti tatekin gagek ti sën Anutu tato vu yi lo, galam-nyëg-ngwë ayej berup ngwë avi, log ngwë pekwë gagek sënë in ham jak ni, beham gwevong ngaa pin sënë in bo niwëek vu Kerisi-yi-alam pin.

27 Lob nabë alam-nyëg-ngwë ayej berup mehö la avij, og luu mu degevong, ma mak löö, og yik ggovek. Gesu denanër gagek nikelap, gak sir ti ti kedi denanër mesepa dok, log mehö ngwë pekwë hir gagek in alam dejak ni.

28 Rëk nabë mehöti su nedo in bë pekwë alam-nyëg-ngwë ayej sagi rë, og mehö sën bë nanër lo najom yi ahon gesu bengwëng dok dub ayo. Gak yö getah yi na lok mëm nanër yi gagek vu yi geving Anutu.

29 Log alam sën denanër Anutu yi gagek rangah lo, og sir luu ma löö mu denanër, gesir vahi pin medo degengo hir gagek mekwaj bo.

30 Log nabë mehöti köök nedo, lok Anutu tato gagek ti vu yi avuti, og mehö sën vare nenër gagek lo aye nama.

31 In ham pin ti ti nanër Anutu yi gagek rangah in alam pin dejak gagek ni bebo niwëek vu sir.

32 Galam sën denanër Anutu yi gagek rangah lo deyoh vu bë degegin sir nivesa, gak anoj sën Anutu tung lok sir lo su rëk kehe sir medebengwëng nikelap rë.

33 In Anutu su ahë ving bë hil gevong ngaa jeggin jeggin rë, gak ahë ving bë hil medo revuh. Log ham gwevong nabë sën Anutu-yi-alam pin denevong lok hir dub lo.

34 Avëh ayej nama dok dub ayo gesu debengwëng. Gak dedahun sir nabë sën dekevu meneggëp lok Horek lo.

35 Genabë sir dugin gagek ti degwa bedevongin bë dejak ni, og sir ti ti yö rëk dedok tepëk in reggaj gëp bej. Gak nabë avëh denanër gagek dok dub ayo og su yoh vu rë.

36 Ma nebë va? Mak ham tu Anutu yi gagek degwa? Ma ham ngo neko Anutu yi gagek gesu alam vahi deneko ving rë?

37 Nabë mehöti nanër nabë yi mehö-nenër-Anutu-yi-gagek-rangahsën ti ma, nanër nabë ko Anon Vabuung kwa, om nabë yönon, og rëk jak gagek sën sa kevu vu ham-ë ni nabë Mehöböp yi horek.

38 Gak nabë mehöti su rak gagek sënë ni rë, og mak yi su mehö-nenër-gagek-rangahsën ti rë.

39 Nebë saga om arig lo, ham malamin sepa nabë ham natu alam sën denanër Anutu yi gagek rangah lo, geham su gwërin alam sën nyëg ngwë ayej neverup avij lo.

40 Rëk mu ham jegelin huk pin megwero geham gwevong megëp niröp.

15

Kerisi Diik Ggovek Gekedi Rak Yah

¹ Log arig lo, sa bë bër ham kwamin gökin nah jak Bengö Nivesa sën senër vu ham lo. Sën ham ƙo rak lob ham medo nesepa loƙ lo.

² Nabë ham vong ving Bengö Nivesa sën senër rangah vu ham lo yönon, beham medo nesepa loƙ, og rëƙ geƙo ham nom vu Anutu beham medo malamin-tumsën.

³ Log senër gägek sën sa haƙo wirek lo vu ham muginsën. Senër bë Kerisi diik in hil ngaa nipaya pin yoh vu sën dekevu wirek meneggëp loƙ Anutu-yi-ƙapiya lo.

⁴ Log debë yi loƙ ya bedub. Loƙ buk netu löö, lob kedi rak yah ggökin yoh vu sën dekevu wirek meneggëp loƙ Anutu-yi-ƙapiya lo.

⁵ Lom tato yi vu Pita mugin, loƙ mëm tato yi vu yi hur nemadluho-bevidek-luu lo.

⁶ Log mëm tato yi ggökin vu hil arid lo ngahiseƙë loƙ ti, sir 500 gela sevök. Lob hil arid lo sënë, sir ngahiseƙë rot nahën denedo vesaj gela dediik ggovek ya.

⁷ Lob mëm tato yi vu ari Yakobus, gevu sinarë lo pin.

⁸ Loƙ tum mëm tato yi vu sa nebë hurmahen sën pesuv loƙ atayo, gata su ƙo yi loƙ yi buk niröp rë lo.

⁹ Yönon, sinarë nyëdahis pin lo arëj neggëp, gaƙ saƙ ma! In sa hevong paya vu Anutu-yi-alam, om maƙ su yoh vu bë denanër sa nabë sinarë rë.

¹⁰ Rëƙ mu Anutu vo semusën vu sa, lom setu sinarë nebë sën sa nado gwëbeng-ë, lob yi semusën sagi su tu ngaa meris banon ma rë, gaƙ sa nehevong huk böp menekesuu sinarë pin. Rëƙ su sengo ti nehevong rë, gaƙ yiƙ Anutu yi semusën sën nevö vu sa lo, sën yö nevong.

¹¹ Rëƙ mu sa su nanër gägek agga ngwë rë, gaƙ yiƙ he sinarë pin nanër gägek rangah neggëp ti, lom ham nevong ving gägek sagi.

Alam Diiksën Rëƙ Dekedi Jak Nah

¹² Lom he nanër gägek rangah rak buk bë: Kerisi diik, loƙ Anutu nër mekedi rak yah ggökin. Loƙ nebë va sën ham vahi denenër nebë, “Alam sën denediik lo su deyoh vu bë rëƙ dekedi jak nah gökin rë”—ë?

¹³ Nabë alam-diiksën su rëƙ dekedi jak nah yönon rë, og Anutu su nër meKerisi kedi rak ving rë!

¹⁴ Log nabë Anutu su nër meKerisi kedi rak yah yönon rë, og gägek sën he nanër-ë anon ma, geham ayomin neya timu vu yi meris mu.

¹⁵ Om nabë nebë sënë, og he tu alam-gägek-kuungsën menanër rangah bë Anutu nër meKerisi kedi rak yah ggökin,

gehe netetuhin ham bē Anutu yi gagek. Gaḵ nabē Anutu su rēḵ nanēr balam-diiḵsēn dekedī jaḵ nah yōnon rē, og su nēr beKerisi kedi raḵ ggōkin yah ving rē!

16 Yōnon, nabē Anutu su rēḵ nanēr balam-diiḵsēn dekedī jaḵ ggōkin nah rē, og Anutu su nēr beKerisi kedi raḵ yah ving rē.

17 Log nabē Anutu su nēr beKerisi kedi raḵ yah yōnon rē, og ham ayomin neya timu vu yi meris mu, geham ngaa nipaya nahēn neggēp vu ham.

18 Galam sēn ayoj ya timu vu Kerisi wirek rēḵ dediḵ lo malaj ma ving.

19 Log nabē hil ayod neya timu vu Kerisi, rēḵ hil kwad bo nabē nelōḵ vu hil ggēp dob sēnē mu, gesu rēḵ doḵ vu hil vu tamusēn rē, og gēp in hil. Hil nado paya yōnon gemehōnon pin rēḵ kwaj paya in hil.

20 Rēḵ mu su nebē sēnē rē! Gaḵ Kerisi diiḵ, loḵ Anutu nēr bekedi raḵ yah yōnon rot, betu alam-diiḵsēn hir mehō muginsēn.

21 Yōnon! Sēn hil nadiiḵ lo degwa neggēp vu mehōnon timu, log yiḵ sēn hil kedi jaḵ nah ggōkin lo, og degwa neggēp vu mehōnon ngwē nebē saga.

22 In mehōnon pin denediḵ gedegwa neggēp vu Adam, log mehōnon pin rēḵ dekedī jaḵ nah ggōkin gedegwa neggēp vu Kerisi.

23 Rēḵ mu hil pin yu ti ti lo ngo rēḵ kedi jaḵ nah doḵ hil buk. Kerisi kedi muginsēn gebuk sēn duk nom lo, og hil sēn yi alam hil lo, hil rēḵ kedi jaḵ ggōkin yi.

24 Lob mēm tum ngaa pin mala nama na, log Kerisi rēḵ gevong gavman pin geggev pin los alam niwēēk vahi pin denatu alam meris, log mēm bo yi nyēg pin doḵ nah Ama Anutu nema.

25 In Kerisi tu Mehō-los-bengō berēḵ medo bena berup doḵ buk sēn baḵē ngaa sēn denevong in bē dedahun yi na lo pin geto dedoḵ nah vaha gebinē.

26 Rēḵ kevoh ngaa sēn bē dahun yi na lo pin govek, log rēḵ kevoh diiḵsēn geving jaḵ gēp hus.

27 In Anutu tung ngaa pin ggevek Kerisi vaha gebinē, lob hil arak ni vorot bē: Nabē Anutu tung ngaa pin ggevek vaha, og yi su ggevek vaha ving rē gema, in yō tu ala metung.

28 Gemēm nahub gengaa pin degevek Kerisi babu begovek na rē, loḵ mēm tum Anutu Nalu yō rēḵ gurek Mehō sēn tung ngaa pin deggevek vaha lo babu, in Anutu yō rēḵ natu ngaa pin ala.

29 Gaḵ nabē mehōnon su rēḵ dekedī jaḵ nah ggōkin vu bedub rē, og alam deneripek bēl beron ngwē ggōkin in bē dedoḵ vu alam-diiḵsēn in degwa va? Nabē alam-diiḵsēn su rēḵ dekedī

jak nah yönon rë, og alam deneripek bël in bë dedok vu alam-diiksën in va?

³⁰ Log he ving! He nado loḵ maggin sën bë kevoh he na lo in degwa va?

³¹ Arig lo, sa kwag vesa rot in ham in hil atu hil Mehöböp Yesu Kerisi yi alam ggëp ti, om sën sa nanër rangah vu ham bë: Raḵ buk pin og ngaa maggin nedeginengin sa benevongin bë sa malaḡ nama.

³² Log nabë sa kwag nevo bë sa gaḵo nyëvewen vu dob sënë mu, og sa su rëḵ ngis begö vu reggu bemën nipaya lo gëp Epesus wirek rë. Nabë alam-diiksën su rëḵ dekedo jak nah gökin yönon rë, og maam vayikë:

“Hil ngo medo maga los nanum
in hil rëḵ nadiik neheng
bemalad nama.”

³³ Om ham su gwebë nengamin vu mehönon hir gagek in rëḵ degekuung jak in ham. Nabë hil sepa dok alam nij paya, og hil rëḵ nid paya jak geving sir.

³⁴ Om ham gwevuu ngaa ngöḵ ngöḵ na geham kwamin bo ngaa niröp. Ham su gwevong ngaa nipaya gökin nah. Om ham gwengö rë! Ham la yö denahën gesu deneraḵ Anutu ni rë. Senër gagek sënë in bë ham nimin namum.

Hil Kedi Jak Nah, Og Hil Rëḵ Agga Ngwë Jak

³⁵ Rëḵ mu mehöti mak rëḵ dok tepëḵ nabë, “Alam diiksën rëḵ dekedo jak nah nabë va? Log rëḵ navij nabë va medenom-a?”

³⁶ Hong-e! Kwam ma! Gahis sën genehin lo, bë nakip og navi rëḵ petar na.

³⁷ Lob ngaa sën genehin lo, saga su genevaroh agga los ris los dahis rë. Gaḵ genehin gahis meris mu nebë sën saköm gahis ma ngaa gahis vahi.

³⁸ Lob mëm nekip beni nebë sën Anutu kwa nevo lo. Log nevong nos gahis pin agga ti ti lo yö denekip lom yö nij nelok yah sir.

³⁹ Log ngaa mala-tumsën pin sën denedo dob lo, og su nij neggëp ti rë. Gaḵ mehönon yööhu gereggü yööhu. Sok yööhu gegël yööhu.

⁴⁰ Log ngaa yagek yi denedo, gengaa dob yi denedo, rëḵ ngaa yagek yi malaj ngeri nebë ngaa yagek yö yi, gengaa dob yi malaj ngeri nebë ngaa dob yö yi.

⁴¹ Log hes netum benivesa rot rëḵ yööhu, log kwev netum benivesa rot rëḵ yööhu, gebetuheng pin denetum benijvesa rot, rëḵ su nij neggëp ti rë.

⁴² Lob sën alam-diiksën dekedo jak nah lo yik nebë saga. Navi sën hil nalev ya lo, saga nepetar ya. Gaḵ navi sën kedi jak nah lo, og su rëḵ petar na rë.

43 Navi sën hil nalev ya lo, sagaḵ su ngaa nivesa rë, gaḵ navi sën kedi jaḵ nah gökin lo, og saga sën mëm ngaa anon los arë. Navi sën hil nalev ya lo, og sagaḵ ngaa sekë masën, gaḵ navi sën kedi jaḵ nah lo, og saga ngaa los niwëëk.

44 Navi sën hil nalev ya lo, og sagaḵ ngaa dob yi, gaḵ navi sën kedi jaḵ nah gökin lo, saga anon yö yi. In hil navid dob yi neggëp om sën hil navid anod yi neggëp ving.

45 Log gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya ving nebë, “Adam ngwë muginsën tu mehönnon raḵ menedo vesa”, log tum Adam ngwë tamusën rëḵ gevong behil anod medo mala-tumsën.

46 Rëḵ mu hil su nado malad-tumsën vu muginsën rë, gaḵ hil nado vesad mu vu dob sënë vu muginsën gehil rëḵ medo malad-tumsën yönnon vu tamusën.

47 Mehö muginsën navi dob, om sën tu ngaa dob yi, rëḵ mehö tamusën yam vu yagek.

48 Om hil pin vu dob nebë mehö-dob-yi sënë, log hil ana yagek, og hil pin rëḵ nid nabë mehö-yagek-yi sagi.

49 Gwëbeng hil nid nebë mehö-dob-yi sënë, om rëḵ hil nid nabë sën mehö-yagek-yi saga.

50 Arig lo, sa nanër niröp vu ham nabë hil navid dob yi su yoh vu bë doḵ na Anutu-yi-Nyëg rë, gengaa sën nepetar lo su yoh vu bë doḵ na ngaa sën su nepetar rë lo bej rë.

51 Ham gwengo rë! Sa bë nanër gagek vunsën ti rangah vu ham: Hil pin su rëḵ nadiiḵ rë! Gaḵ hil pin sën nahën nado malad vesa lo ngo rëḵ napöö agga ngwë jaḵ

52 pevis avuti doḵ buk sën avuuk ngu vu tamusën lo. In avuuk rëḵ ngu, log alam-diiḵsën dekededi jaḵ nah gesu rëḵ depetar gökin nah rë. Log hil sën hil nahën nado vesad lo, hil rëḵ pekwë menapöö agga ti jaḵ.

53 Yik nebë sënë: Navi sën nepetar lo rëḵ pekwë menatu ngaa sën su rëḵ petar rë lo, genavi sën nediik-ë, rëḵ pekwë bemedo mala-tumsën bemedo degwata.

54 Kë! Om nabë hil galë nabë navi sën nepetar lo pekwë yi metu ngaa sën su nepetar rë lo, gehil galë nabë navi sën nediik lo pekwë yi benedo mala-tumsën, og doḵ buk saga hil rëḵ ajaḵ ni nabë gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo anon raḵ. Sënë nebë, “Anutu kesuu ngaa pin bekevoh diiḵsën ya verök yi.”

55 “Hil nadiiḵ rëḵ mu diiḵsën su niwëëk rot bedeginengin hil rë.

Hil nadiiḵ rëḵ mu diiḵsën su rëḵ kevoh hil yönnon rë.”

56 Horek tato bë hil nehevong ngaa nipaya, lob hil ngaa nipaya sagi tu diiḵsën yuseḵë.

57 Rêk ma, om mêm hil kwad vesa vu Anutu in nevang behil Mehöböp Yesu Kerisi loḵ yah hil bed bemêm hil rêḵ ḵesuu diiksên gemedo malad-tumsên, yîḵ degwa raḵ Kerisi.

58 Om arig lo, sahëg neving ham, om ham medo los nimin wëek geham su medo los nimin yes yes. Gaḵ ham medo gwevang Mehöböp yi huk jaḵ buk pin geham su najom ham ahon, in ham neraḵ ni nebë huk sên ham nevang vu Mehöböp lo og ham su nevang meris rë.

16

Seriveng Sên Doḵ Vu Anutu-yi-alam Lo

¹ Log seriveng sên ham gwetung in doḵ vu Anutu-yi-alam vu Yerusalem lo, og ham semu noh vu gägek sên senër vu Kerisi-yi-alam vu Galata bë degevang lo.

² Ham pin ti ti kwamin bo noh vu Soda pin nabë ham neḵo monë va la raḵ huk sên Anutu loḵ vu ham meham nevang lo, og mêm ham gwëḵo ti ti vër in megwetung natu seriveng, in senök vu ham og ham su medo sero seriveng.

³ Lob ham ngo gooin ham alam la jaḵ, in senök vu ham og sa ḵevu ḵapiya besebo medegeḵo geving ham seriveng sagi medena Yerusalem.

⁴ Gaḵ nabë seriveng böp besa kwag bo nabë maḵ sena geving, og he pin rêḵ ana.

Paulus Bë Na Gelë Alam Korint

⁵ Lob sêḵ noh na distrik Masedonia vuheng rë, loḵ mêm senök vu ham. In sa bë na Masedonia namugin rë.

⁶ Loḵ mêm sêḵ nöḵ berup ham nyëg, lob sa medo saga teka geving ham. Maḵ sêḵ medo geving ham bena berup doḵ kwev sên loo nesis böp lo benama na rë ma sa duḡ. Loḵ mêm sena nyëg ngwë, og ham yoh vu bë bo nos teka vu sa geham gwëḵo sa na aggata.

⁷ In sa su bë nöḵ galë ham mu gesena pevis rë, gaḵ nabë Mehöböp ngoḡek, og sêḵ medo geving ham hus ading teka rë.

⁸ Rêḵ sa hevongin bë medo Epesus bebuk vabuung Pentikos govek na rë.

⁹ In sa halë bë sa huk böpata neggëp sënë beyoh vu bë ngis anon ngahiseḵë, rêḵ alam sên denelë sa paya lo denedo ving.

¹⁰ Genabë Timoti nöḵ berup vu ham, og ham semu yi in medo geving ham los kwa vesa, in yîḵ nevang Mehöböp yi huk nebë sa.

¹¹ Ham su gwelë yi nabë ngaa meris megweruu demimin vu yi, gaḵ ham nahubin yi rot megweḵo yi nom aggata benom vu sa, in sa medo nehegin losho hil arid lo vahi.

¹² Gaḱ hil arid Apolos og sejiḱ yi rot bē nōḱ vu ham geving hil arid lo vahi, rēḱ gwēbeng su bē rēḱ nōḱ rē, gaḱ yō rēḱ medo bemēm nabē natōḱ vu aggata og mēm yō rēḱ nōḱ.

Gageḱ Hus La

¹³ Ham malamin ham los gweḱin ham, geham ayomin na timu vu Yesu meham bare niwēēḱ nabē maluh.

¹⁴ Ngaa pin sēn ham gwevong lo, og ham ahēmin geving mehōnon megwevong ham huk nivesa los ayomin sepēp.

¹⁵ Arig lo, sa bē nanēr gageḱ ngwē vu ham. Ham raḱ Stepanus vu distrik Akaya ni bē loḱho yi alam detu Kerisi-yi-alam muḱin kesuu alam Akaya pin, lob kwaj nevo Anutu-yi-alam pangsēn medeneloḱ vu sir.

¹⁶ Nebē saga, om sa bē ham nengamin yes vu alam nabē saga, gevu alam sēn deneloḱ vu sir bedenevong huk ving sir lo.

¹⁷ Sa kwag vesa rot in Stepanus luho Potunatus gAkaikus bedeyam vu sa in ham su yoh vu bē nam sēnē rē, om deloḱ yah ham bōmin medeyam vu sa.

¹⁸ Sir saga devong besa geham behil pin ayod nivesa, om ham gweḱo alam nebē saga arēḱ jaḱ.

¹⁹ Lob Kerisi-yi-alam vu distrik Asia* pin kwaj nevo ham medenenēr. Log Akwila luho Priska loḱho alam sēn dene-supin sir bedenejom raḱ vu Anutu loḱ luho hir beggang lo ahēḱ neving ham medenenēr gageḱ semusēn yōḱ vu ham in Mehōbōp yi alam ham los sir.

²⁰ Hil arid lo pin kwaj nevo ham medenenēr. Om ham pin ahēmin nivesa vu ham geham najom* nemamin in Mehōbōp yi alam ham.

²¹ Log sa Paulus, sengo ḱevu gageḱ dus teka sēn neggēp hus agi raḱ nemaḱ bē ham medo nivesa.

²² Mehōti bē su ahē geving Mehōbōp rē, og Anutu gevong bemala nama. *Maranata!* (Degwa nebē Mehōbōp duḱ nom pevis!)

²³ Mehōbōp Yesu yi semusemu nōḱ gēp geving ham.

²⁴ Sahēḱ neving ham pin in Kerisi Yesu duu hil pin revuh ti.

Kapiya Sën Paulus Kevu Netu Luu Vu Kerisi-yi-alam Vu Korint

¹ Sa Paulus sën Anutu ggooin sa raḵ in bē sa natu Kerisi Yesu yi sinarē lo. Alu hil arid Timoti kevu kapiya sēnē yōk vu ham sën Kerisi-yi-alam vu Korint aga, gevu Anutu-yi-alam pin sën denedo yoh vu distrik Akaya pin lo.

² Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevang hir semusemu nöḵ gēp geving ham beham ayomin gēp revuh.

Paulus Kwa Vesa In Anutu Loḵ Vu Yi

³ Hil gaḵo hil Mehöböp Yesu Kerisi Ama Anutu arē jaḵ, in yi Anutu, mehö kwa vonginsēn los aye semusēn ala.

⁴ He nado los ngaa maggin medeginengin he pangsēn rēḵ Anutu nesemu aye in he. Yō medo nevong nebē saga, om he ngo ayoh vu bē rēḵ semu ayemin in alam sën denedo loḵ maggin ayo lo, nabē sën Anutu nesemu aye in he agi.

⁵ In vanē aggagga sën töḵ vu Yesu lo töḵ vu he pangsēn, rēḵ mu yiḵ Kerisi aye semusēn nedo ving he nebē saga ving.

⁶ Ngaa maggin töḵ vu he in bē gevong beham ayomin sepēp beham nom vu Anutu. Log Anutu semu aye in he behe ayomin sepēp in bē gevong beham ayomin sepēp jaḵ doḵ buk sën ham kwerē maggin nabē he lo, bemēm ham bare niwēēk.

⁷ He kwamin nevo ham behe raḵ ni vorot bē ham rēḵ gwēko maggin nabē sën he, om Anutu rēḵ gevong beham ayomin sepēp jaḵ geving nabē he.

⁸ Arig lo, ngaa maggin sën töḵ vu he ggēp distrik Asia* lo, saga he su ayoh vu bē adah vun in ham rē. Gaḵ vasap he pangsēn medeginengin he ahon rot kesuu behe kwamin nevo bē maḵ he su rēḵ medo vesamin rē.

⁹ Ngaa saga töḵ vu he rot behe kwamin vo bē he rēḵ malamin nama yōnon. Rēḵ he raḵ ni bē ngaa nebē saga netöḵ vu he in bē he jaḵ ni nabē he nimin wēēk su yoh vu bē adok vu he rē, om hil ḡetung malad in Anutu timu sën nenēr balam-diiḵsēn denekedi raḵ yah lo.

¹⁰ Anutu ko he vēr in ngaa saga gehe su adiḵ rē, gerēḵ geḵo he vēr nabē saga gökin. Yōnon, he nehetung malamin in yi yō timu bē rēḵ geḵo he vēr in ngaa vahi pin gök gökin nabē saga.

¹¹ Om hameḵ najom jaḵ in doḵ vu he geving. Nabē sēnē in Anutu gengō alam ngahiseḵē hir jomraksēn medok vu he, behe doḵ vu alam ngahiseḵē bemēm kwaj vesa vu Anutu in he.

Paulus Su Nekuungin Alam Korint Rē

¹² He kwamin vesa in ngaa sënë behe rak ni bë yönon. Sënë nebë: He su kwamin nevo bë alam debo ngaa dok nah he huk rë, gaḵ Anutu og nelok vu he, gehe nehevong ngaa niröp los gagek anon sën Anutu vong vu he lo vu ham los alam pin.

¹³ Gehe su neḵevu gagek peggirinsën malah gagek vun in ham rë, gaḵ he neḵevu meneggëp rangah in bë ham natevin beham jaḵ degwa ni.

¹⁴ Ham ngo rak he gagek vahi ni ggovek beham kwamin vesa in he nebë sën he rëḵ kwamin vesa in ham dok buk sën hil Mehöböp Yesu duk nom lo.

¹⁵ Sa kwag nevo gagek saga gesayog kehe sa vorot bë senök vu ham, besa gevong beham kwamin vesa natu beron luu rë, rëḵ ma.

¹⁶ Wirek og sa kwag nevo bë senök geto ham nyëg lok mëm sena Masedonia. Log nabë sa vu sagu mesenom, og sëḵ nom geto ham nyëg gökin, lok mëm ham gweli sa na aggata besenah Yudea.

¹⁷ Rëḵ ma gesa su yoh vu rë. Ma ham kwamin nevo bë senër bë sëḵ nöḵ rëḵ ma gesengo nër jeggjin jeggjin gesa su kwag nevo nivesa rë? Ma ham kwamin nevo bë sa nanër nebë sa gevong ngaa, lok ma gesa nehako seggi seggi nebë alam-dob-yi?

¹⁸ Ma! Anutu mehö gagek anon degwa, om sa nebë saga ving. Sa su nayogek los nanër ma lok ti rë.

¹⁹ In Anutu Nalu Kerisi Yesu sën alu Silvanus* geTimoti behe netatekin yi degwa vu ham lo su nenër gagek luu lok ti rë, gaḵ yik nenër yönon mu.

²⁰ In gagek pin sën Anutu joo lo, og degwa los anon neggëp vu Yesu yö timu, om mëm hil gaḵo Anutu arë jaḵ behil angogekin nabë Anutu og mehö nenër gagek anon mu. In Yesu vong banon rak.

²¹ Yik Anutu saga sën nër ving vu he gevu ham bë hil atu Kerisi-yi-alam yönon lo, lob ggooiin hil rak in bë hil gevong yi huk.

²² Log vong yi Anon Vabuung vu hil vorot in bë tato rangah nabë hil atu yi alam ggovek ya, gAnon Vabuung sënë nedo lok hil ayod in bë tato nabë Anutu yi gagek sën geḵo hil nah vu yi lo rëḵ anon jaḵ yönon.

Paulus Su Ya Pevis Vu Sir Rë

²³ Nabë sa hekuung rak, og Anutu rëḵ gelë lob ngis sa mesa nadiik. Rëḵ ma gesenër yönon rot bë sa su bë gevong beham nimin namum in ngaa nipaya sën ham nevong lo rë, om sën sa su yöḵ Korint pevis rë.

²⁴ He su atu ham vongvingsën ala rë, gaḵ ham ngo vong ving Anutu niwëëḵ vorot menedo, rëḵ he bë adok vu ham in ham kwamin vesa in Anutu.

2

¹ Om sën sengo kwag nevo lok ayog wirek beneggëp bë sa su nök vu ham begevong mehil ayod maggin in ham ngaa nipaya saga natu beron luu.

² Gaḵ nabë sa gevong beham ayomin maggin, og re yoh vu bë gevong mesa kwag vesa? Ma! Alam vahi su deyoh vu bë degevong besa kwag vesa gökin rë.

³ Nebë saga om sën sa ḵevu ḵapiya saga yök vu ham wirek in bë ham gwërin ham in ngaa nipaya. In nabë senök berup vu ham, og ham su gwevong besayog maggin in ham, gaḵ ham gwevong besa kwag vesa. Log sa kwag nevo ham nebë: Nabë sa kwag vesa in ngaa ti, og ham kwamin vesa geving behil kwad vesa doḵ ti.

⁴ In wirek sa ḵevu ḵapiya vu ham, lob sayog maggin gesa ayog ketul lok bemalag ruḵ keseh, rëḵ sa su ḵevu in bë gevong nimumsën vu ham rë, gaḵ sa ḵevu in bë ham jaḵ ni rot nabë sahëg neving ham pangsen.

Alam Korint Dekevoh Mehö Sën Vong Ngaa Nipaya Lo Yi Nipaya Na

⁵ Lob mehöti sën vong paya lo, og su vong mesengo ti ayog maggin rë. Gaḵ vong beham pin ayomin maggin ving,—rëḵ mu sa su geḵev gagek, gaḵ sa bë nanër nabë vong beham vahi ayomin maggin.

⁶ Rëḵ ham vahi ngahiseḵë devo nyëvewen vu mehö saga vorot om ggovek,

⁷ gemëm ham kwevoh yi nipaya na geham semu ayemin in yi, in rëḵ ayo maggin pangsen rot mekesuu, lom maggin sënë kepë yi bemala nama.

⁸ Om sa bë ham tato rangah nabë ham ahëmin neving yi yönon.

⁹ Lob sa ḵevu ḵapiya yök vu ham in bë sa seggi ham mesejak ni nabë, ham rëḵ nengamin yes los dahis ma rëḵ nama!

¹⁰ Nabë ham dahun mehöti yi ngaa nipaya na, og sëḵ kwag birekin geving. Log ngaa nipaya sën sa dahun ya lo, og sa dahun ya neggëp Kerisi mala in bë doḵ vu ham. Mu sa kwag nevo bë maḵ su ngaa nipaya ti neggëp in bë sa dahun na rë.

¹¹ Rëḵ sa bë gero gagek rë, in Satan rëḵ pelëpin hil bekepë hil. In hil ngo araq kwa ni vorot.

Paulus Ayo Maggin Ggëp Troas

¹² Wirek seya verup Troas in bë nanër Kerisi yi Bengö Nivesa rangah, lob Mehöböḵ vong bedebë nengaj in sa gagek rot, lob sa medo nehevong yi huk vu sagu.

¹³ Rëḵ sa su nado nivesa rë, in arig Titus su verup vu sa rë. Lom tum sejom nemaj geseyom heto Masedonia.

Sinarë Denevong Mehöböp Yi Huk Raḵ Anutu Niwëëk

¹⁴ Om sa nehako Anutu arë raḵ in Kerisi tu ngaa pin ala gehil atu yi alam meneli hil ving yi raḵ buk. Lom nevo huk vu hil bë hil gevong yi gagek na menoh vu nyëg pin nabë ngaa reggu nivesa balam pin degengo medejak ni.

¹⁵ In Anutu nelë hil nebë Kerisi yi ngaa reggu nivesa sën neya vu alam sën deneggërin sir los alam sën rëḵ malaj nama lo.

¹⁶ Lob vahi dengo bë nivë vingin gevong medenadiik, log vahi dengo bë reggu nivesa loḵ sir in demedo malaj-tumsën degwata. Lob huk saga maḵ re rëḵ gevong menoh vu los dahis-a? Ma!

¹⁷ Rëḵ mu heḵ su nanër gagek nebë alam vahi rë. Senër sir ngahisekë sën denenër Anutu yi gagek medeneko monë raḵ lo. Gaḵ heḵ atu Kerisi-yi-alam, om sën he ayomin timu genanër Anutu yi gagek menare mala.

3

Gagek Mewis Sën Anutu Joo Ving Mehönon

¹ Maḵ ham kwamin nevo bë he nehako arëmin raḵ ggökin yah-a? Ma maḵ he rëḵ gaḵo kapiya vu mehö ngwë in bë tatekin he vu ham nabë sën alam vahi denevong lo? Ma maḵ ham kwevu kapiya nebë sënë ti in doḵ vu he? Ma!

² Yik ham ngo tu he kapiya sën tatekin he. Lob gagek sën neggëp loḵ kapiya sagi lo neggëp loḵ he ayomin, balam pin deyoh vu bë degelë medenatevin.

³ Lom neggëp rangah nebë ham tu Kerisi yi kapiya in tatekin yi Bengö Nivesa sën vo vu he behe haḵo yök vu ham lo. Rëḵ su kevu raḵ bël veriik rë, gaḵ kevu raḵ Anutu sën malatumsën degwa lo yi Anon Vabuung. Log su kevu meneggëp raḵ gelöng petes la rë, gaḵ nekevu loḵ ham ayomin.

⁴ Lob he su ahöneng in gagek sagi rë, gaḵ he nanër rangah meneggëp Anutu mala, in sën he tu Kerisi-yi-alam ggovek ya lo.

⁵ Yönon, he su ngo ayoh vu bë gevong Anutu yi huk rë, om sën he su rëḵ nanër nabë he ngo nehevong rë, gaḵ Anutu yö timu nelok vu he behe nehevong yi huk.

⁶ Yik yi timu sënë sën negadu he ahon behe yoh vu bë tatekin gagek mewis sën Kerisi joo vu hil lo. Lom gagek mewis sënë og su Horek sën dekevu wirek meneggëp loḵ kapiya lo rë, gaḵ sënëḵ Anon Vabuung yö yi gagek. In Horek sën neggëp loḵ kapiya lo og denedeginengin hil bedenener bë hil rëḵ malad nama. Rëḵ ma gAnon Vabuung vër hil raḵ in bë hil medo malad-tumsën.

⁷ Anutu kevu Horek sagi raḵ neggëp gelöng bevo vu hil kenud lo wirek, rëḵ hil su ayoh vu bë sepa doḵ rë, lob tato

bë hil vongin malad nama. Nebë saga rëk mu buk sën vo Horek vu hil kenud lo lo, og buk böpata los arë, lob Moses mala nikapiik ata bejêh loḵ alam Israel malaj besu deyoh vu bë degelë yi rë. Loḵ nahub rë lob nikapiik saga nemaya.

⁸ Nebë saga rëk mu hil narak ni bë buk sën Anon Vabuung gegin hil lo, og buk böpata rot mekesuu buk ngwë sagi.

⁹ Gaḵ bë hil nanër Horek sën nenër rangah bë hil nehevong paya lo yi buk nabë böpata los arë, og hil nanër Anon Vabuung sën nenër bë hil mehõnon yohvu lo yi buk nabë böpata rot mekesuu ngwë muḡinsën.

¹⁰ Yõnon, buk sën hil anër wirek bë böpata los arë lo, og gwëbeng arë maḵ maya, in buk ngwë sagi arë böpata rot bekesuu.

¹¹ Hil nanër Horek sën yi huk maya lo nebë nivesa, om hil nanër ngaa sën gevong behil rëk medo degwata lo nabë nivesa rot mekesuu.

¹² Lob he nehevong ving gagek sënë, om sën he su nimin ggõneng rë, gaḵ he nanër rangah.

¹³ He su nehevong nebë Moses rë. Sën nekebu mala rak tob in bë alam Israel su degelë nabë mala nikapiik nemaya in nama na verõḵ yi lo rë.

¹⁴ Rëk mu alam Israel ayoj dahis rak besu derak ni nivesa rë, rot begwëbeng. Om nabë denanër gagek muḡeng sën Anutu joo ving sir nyëdahis lo rangah, og kwaj nahën maggin bevong bë tob nekebu malaj in gagek anon. Gaḵ bë ayoj na timu vu Kerisi og mëm yi timu yoh vu bë kehe tob sënë vër in malaj medejaḵ gagek anon ni.

¹⁵ Rëk mu ma, in yõ nahën denetevin Moses yi ḵapiya, lob vong bë tob neggërin ayoj. Rot begwëbeng.

¹⁶ Rëk mu nabë degërin ayoj nom vu Mehõböp og rëk bo tob saga vër in sir.

¹⁷ In Mehõböp sënë og yik yi Anon Vabuung, lob Mehõböp yi Anon Vabuung sënë neḵo hil vër in ngaa pin sën nedeginengin hil lo gehil nado nivesa.

¹⁸ Lob hil sënë, og ngaa ti su neggërin hil malad rë, gaḵ Mehõböp yi nikapiik netum rak hil gehil nebë dubdub, om hil abër nikapiik saga na menoh vu mehõnon vahi pin. Log nikapiik netum rak hil yoh vu buk, lom nepekwë hil behil rëk nid nabë yi Mehõböp yõ ḵenu. Log Mehõböp yik yi Anon Vabuung menevong nebë sënë vu hil.

4

Alam Sinarë Nebë Dëg Sogek

¹ Anutu kwa vongin he lom vo huk sënë vu he, om sën he su seḵëmin nema in huk sagi rë.

² Gaḵ he kehe he in ngaa nimumsën sën neggëp vunsën lo, gehe su nanër gagek kuungsën rë, gehe su nehako gagek ngwë menanër loḵ yah Anutu yi gagek rë. Gaḵ he nanër gagek anon ya rangah in bë alam pin degengo medejaḵ huk sën he nehevong ggëp Anutu mala lo ni nabë yoh vu.

³ Lob Bengö Nivesa sën he nanër lo neggëp rangah. Yönon, mak yö neggëp vunsën in alam sën rëḵ malaj nama lo mu,

⁴ in su denevong ving rë. Gaḵ dob ala Satan kebu kwaj in bë Kerisi sën ni nebë Anutu lo, yi Bengö Nivesa niwëek los arë böpata su natum doḵ ayoj medejaḵ ni.

⁵ In he su nanër he ngo bengömin rë, gaḵ he nanër Kerisi sën tu Mehöböp lo bengö, lob he nesepa loḵ Yesu om sën he tu ham hur ving.

⁶ In yik Anutu sën nër nyëdahis bë malakenu rangah jaḵ lo vong berangah raḵ ggëp hil ayod ving behil arak Anutu niwëek los niḵapiik ni. In Yesu töḵ yam rangah, behil halë bë rangah sënë neggëp raḵ mala.

⁷ Log he alam nimin paya nebë dëg sogek sën ningöhek lo, rëḵ Anutu tung yi ngaa nivesa anon loḵ yam he ayomin in bë mëm alam degelë medejaḵ ni nabë he su alam los nimin wëek rë. Gaḵ mu yö nevong yi huk los niwëek böpata loḵ he behe nehevong yi huk.

⁸ Yönon ngaa maggin neketumin he, rëḵ su nedahun he rë. He kwamin neketul loḵ, rëḵ he su kwamin nema veröḵ yi rë.

⁹ Mehönon denetii he, rëḵ Anutu su nevu he ya rë. Denesis he behe heto navuv dob, rëḵ ma gehe su nadiik rë.

¹⁰ He haḵo Yesu yi diiksën raḵ yom he navimin raḵ buk vu nyëḡ pin behe nehako vanë bedus raḵ bë he nadiik. Rëḵ he su nimin tebö in rë, gaḵ he nehako vanë nebë saga in bë alam degelë medejaḵ ni nabë Yesu yoh vu bë gevong behil medo malad-tumsën nabë yi geving.

¹¹ He nehevong Yesu yi huk om sën denesis he sën nado vesamin lo yoh vu buk bebë he nadiik. Nebë saga in bë alam degelë he navimin medejaḵ ni nabë Yesu nedo mala-tumsën meneloḵ vu he.

¹² Yönon, yoh vu buk pin og vong bë he nadiik, rëḵ mu yik nebë saga in bë mëm ham rëḵ medo malamin-tumsën vu tamusën.

¹³ Log Anon Vabuung vo niwëek vu he in bë he ayomin na timu vu Anutu nabë sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë, "Sayog neya timu vu Anutu om sën senër gagek rangah." Lom he ayomin neya timu vu yi ving, om sën he nanër yi gagek rangah ving.

¹⁴ In he raḵ ni ggovek ya bë Anutu nër beMehöböp Yesu kedi raḵ yah, gerëḵ nanër behe kedi jaḵ nah geving yi, gerëḵ geḵo

he geving ham behil ana medo geving yi.

¹⁵ Kē! Ngaa maggin pin sēnē netōk vu he in bē doḡ vu ham, log Anutu yi semusemu noh vu alam ngahisekē menapup ayoj. Lob sēnē gevong balam ngahisekē rot kwaj vesa rot vu Anutu medegeko arē jaḡ mekesuu.

Ngaa Maggin Sēn Netōk Vu Hil Lo Rēḡ Gevong Behil Arēd Bōpata Jaḡ

¹⁶ Om sēn he su sekēmin nema in huk sēnē rē. Yōnon, he navimin nevongin bē nipaya jaḡ, rēḡ Anutu nevo niwēek vu he ayomin benetu mewis raḡ yoh vu buk pin.

¹⁷ In maggin sēn netōk vu he agi, yik he nehalē nebē ngaa meris benedo buk dus teka mu. Rēḡ Anutu nevong vu he in bē he arēmin bōpata rot megēp degwata los degwata bekesuu, lob he su ayoh vu bē tahu luho vu yi rē.

¹⁸ Lob he su malamin nesepa ngaa sēn hil nehalē raḡ malad lo rē, gaḡ he malamin nesepa ngaa sēn hil su nehalē raḡ malad rē lo. In ngaa sēn hil nehalē raḡ malad lo og yik nedo buk dus teka mu, rēḡ ngaa sēn hil su nehalē raḡ malad rē lo, og nedo degwata los degwata.

5

Hil Rēḡ Ajōp Navid Mewis Yagek-yi

¹ In hil arak ni ggovek bē hil navid sēn hil nado loḡ vu dob gwēbeng agi og yik nebē numeng mu. Log nabē numeng sēnē petar na, og hil beggang ngwē sēn Anutu rēḡ bo vu hil lo nedo. Mehōnon su delev beggang saga raḡ nemaj rē, gaḡ yō nedo yagek beyō nedo degwata los degwata.

² Yōnon, hil nado loḡ numeng sēnē lob hil nado los susēn. Om hil ahēd neving pangsēn rot bē hil ajōp hil navid mewis gērin hil nabē tob benatu hil beggang yagek-yi.

³ In nabē hil ajōp hil navid yagek-yi, og rēḡ gērin hil gehil ḡenud su rēḡ medo meris rē.

⁴ In hil nahēn nado loḡ numeng sēnē, lob hil medo nehango vanē menasu. Rēḡ mu hil su nehevongin bē rēḡ hil ḡenud medo meris rē, gaḡ hil navid sēnē rēḡ nadiik, om hil nehevongin bē ajōp hil navid mewis yagek-yi gōk na hil nabē tob mewis, behil medo malad-tumsēn yōnon.

⁵ Log Anutu yō ggooin hil raḡ in bē hil medo malad-tumsēn nabē sēnē, lob vo Anon Vabuung vu hil vorot in bē tato vu hil nabē rēḡ anon jaḡ.

⁶ Om sēn he ngo nado los ayomin timu yoh vu buk, in he rak ni bē he navimin vong bē he beggang behe nado loḡ, rēḡ mu vu buk sēn he nado agi, og he su nado ving Mehōbōp loḡ yi nyēg rē geyō nahēn.

⁷ In gwëbeng hil ayod neya timu vu yi mu gemedo naya, gaḵ hil su malad neraḵ yi rë.

⁸ Rëḵ mu senër ggovek bë he nado los ayomin timu gehe ahëmin neving pangsen bë he gevuu navimin sënë na gehe na medo nivesa geving Mehöböp gëp ben.

⁹ Nebë saga, om nabë he medo geving yi doḵ ben, ma nabë he ngo nahën nemedo adingnë, og yiḵ he kwamin nevo Mehöböp niwëek ata yoh vu buk bë he gevong ngaa noh vu sën ahë neving lo.

¹⁰ In hil pin rëḵ bare Kerisi mala megengo hil gagek pin nabë hil nado loḵ hil navid dob yi sagi, og maḵ hil nehevong ngaa nivesa ma hil nehevong ngaa nipaya. Lob hil pin ti ti ngo rëḵ gaḵo nyëvewen doḵ nah.

Hil Adoḵ Vu Alam In Denam Vu Anutu

¹¹ Lob he nahöneng in Mehöböp, om sën he nehevong huk in bë gevong balam ayoj na timu vu yi. Rëḵ he nado rangah atov ggëp Mehöböp mala, lob sa kwag nevo bë maḵ ham raḵ he nimin ving.

¹² He su kevu gagek sënë yök vu ham in bë ham gwëko he arëmin jaḵ rë, gaḵ he kevu in bë ham jaḵ ni. Lob ham yoh vu bë nanër gagek doḵ nah vu alam sën denëko sir raḵ in ngaa sën denevong raḵ alam malaj rëḵ anon su neggëp loḵ ayoj rë lo.

¹³ Yönon, nabë he kwamin masën nebë sën alam aga denenër lo, og he kwamin masën in bë he gevong Anutu yi huk beyiḵ ggovek. Gaḵ nabë he nado los kwamin, og he nado los kwamin in bë he doḵ vu ham.

¹⁴ In Kerisi yi ahëvingsën kengev he, om sën he nehevong yi huk. In he raḵ ni bë loḵ yah hil bed mediik in hil pin, lom sënë vong bë hil pin adiiḵ ggovek ya.

¹⁵ Mehö sënë loḵ yah hil pin bed bediik in hil, om mëm hil mehönon sën nado malad vesa agi su medo mana noh vu ngo kwad gökin. Gaḵ hil kwad bo Mehö sën loḵ yah hil bed bediik in hil gekedi raḵ yah lo, behil gevong noh vu yö kwa jaḵ buk pin.

¹⁶ Wirek he nehalë mehönon navij mu benanër sir bë nijvesa genij paya, rëḵ gwëbeng he su nehevong nebë saga ggökin rë. Log wirek he nehalë Kerisi meseggi yi nebë saga ving, rëḵ gwëbeng he su neseggi yi nebë sënë ggökin rë.

¹⁷ Om nabë mehöti tu Kerisi-yi-alam, og Anutu vong yi betu mewis raḵ, gaḵ yi ngaa mugeng og maya veröḵ yi genelë ngaa pin nebë pekwë yi bemewis raḵ.

¹⁸ Anutu yö timu vong ngaa pin sënë, log vong Kerisi yam in bë gevong mamer vu hil, loḵ mëm vo huk-mamer-yi sënë loḵ yam hil nemad ving.

19 Huk-mamer-yi nebë hil nanër rangah nabë Anutu vong Kerisi yam in bë geḱo mehönön pin denom vu yi, gesu rëḱ kwa bo hir ngaa nipaya sën denevong lo nabë nahën neggëp vu sir rë. Lob vo huk sënë vu hil bë hil nanër gägek-mamer-yi rangah.

20 Om sën hil haḱo Kerisi avi menanër yi gägek rangah. Yiḱ sënë nebë Anutu netahi alam pin raḱ hil avid. Hil nalok yah Kerisi ben menanër yi gägek vu alam pin menajij sir nebë, “Ham dahun ham, geham gwevuu keyëhsën na geham los Anutu medo jevuh ti.”

21 Mehö sënë su nevong ngaa nipaya ti rë, rëḱ Anutu supin hil ngaa nipaya pin yah rak yi betum lok yah hil bed bediik. Log saga vong bAnutu nelë hil nebë sën hil aloḱ yah Kerisi ben batu mehönön yohvu lo.

6

Alam Sinarë Deneḱo Maggin Ngahiseḱë Raḱ Huk Sënë

1 He nehevong huk ving Anutu om sën he nër niwëek vu ham bë: Ham ḱo Anutu yi semusën ggovek ya om ham su basap na meris.

2 Gaḱ Anutu nër meneggëp lok yi ḱapiya bë: “Getahi yam vu sa, lom sa hango lok buk sën sa halë hong nivesa lo.

Selok vu hong lok buk sën sehooïn raḱ in bë sa gaḱo mehönön denom vu sa lo.” Om ham gwengo rë! Buk sën Anutu nelë hil nivesa lo yiḱ gwëbeng sënë, log buk sën geḱo hil nah lo yiḱ gwëbeng sënë.

3 He nimin lël bë alam su denanër gägek nipaya jaḱ Anutu yi huk sën he nehevong lo, om sën he su nehevong ngaa ti bemehönön vahaj nelah lok medenevës rë.

4 Gaḱ he najom he ahon raḱ buk pin menahaḱo vanë sën netok vu he lo. Lok buk sën he narak vu in ngaa lo, gelok buk sën ngaa maggin nedeginengin he lo, og he nimin wëek meneḱerë vanë nebë sënë in bë tato nabë he tu Anutu yi hur yönon.

5 Log deneveek he gedenetung he ya ḱarabus. Alam pin denereseeh rur raḱ he, geyam denetetup he in bë dengis he. He nehevong huk böp rot gehe su nahëp buk nivesa rë, gemeyip nevong he.

6 He nehevong ngaa niröp, gehe nehaḱo kwa nivesa. He su hevong ahëmin sengën pevis rë. He nehevong nivesa vu alam, log Anon Vabuung nelok vu he, gehe ahëmin neving mehönön yönon.

7 He nanër gägek anon mu, gehe nehevong huk raḱ Anutu niwëek. He najom gägek niröpsën-yi betu he ngaa-begö-yi lok he nemamin vahi vahi, behe nahërin begö raḱ vahi log nasis

begö raḵ vahi. Yönon, he nehevongŋŋaa pin sēnē in bē tato nabē Anutu yi hur he.

⁸ Log alam la deneko he arēmin raḵ, galam vahi denedahun he arēmin. Gesir la denenēr gagek nipaya yah nenga raḵ he, gesir la denenēr vu alam vahi bē he nehevongŋŋaa nivesa. Gesir vahi og denekuung bē he alam gagek tetuhinsēn, rēḵ ma gehe nanēr gagek anon mu, gehe nehevongŋŋ Anutu yi huk.

⁹ Log alam vahi su denengo he bengōmin rē, rēḵ mu he bengōmin neggēp. Denevongin bē dengis he behe nadiik, rēḵ ma gehe nahēn nado vesamin. Denejoo gagek bē he nadiik, rēḵ ma gesu anon nerak rē.

¹⁰ He ayomin maggin, rēḵ ma gehe kwamin vesa rot yoh vu buk. He nado nebē alam sēn denerak vu in ŋŋaa lo, rēḵ ma gehe navo ŋŋaanon vu alam ŋŋahisekē. He alam sēn he hōmin kupek lu ŋŋaa ma lo, rēḵ ma gēŋaanon pin tu he ŋŋaa.

¹¹ O ham alam Korint, he su nalah he gagek ti vun in ham rē gaḵ he tateḵin he ayomin los dahis vu ham.

¹² He ahēmin neving ham yönon, rēḵ ham su ahēmin neving he nebē saga rē.

¹³ Om ham gwevong nabē saga—sa nanēr gagek sēnē nebē sēn sa nanēr vu nalug lo—benanēr ayomin nom vu he geving.

Hil Atu Anutu Yi Dub Vabuung

¹⁴ Ham su najoo gagek menaduu ham betii alam sēn su ayoj neya timu vu Yesu rē lo. In ŋŋaa yohvu los ŋŋaa nipaya su denegga raḵ sir rē, log rangah los malakenu su hir ŋŋaa neggēp ti rē.

¹⁵ Ma Kerisi ahē neving Satan meluho denedo loḵ ti? Ma alam sēn ayoj neya timu vu Yesu lo los alam sēn su ayoj neya timu vu yi rē lo, og deyoh vu bē kwaj bo ŋŋaa gēp ti? Ma rot!

¹⁶ Anutu yi dub los nyēg gebus hir ŋŋaa su neggēp ti rē, log ham raḵ ni bē hil atu Anutu mala-tumsēn yi dub vabuung yoh vu sēn Anutu nēr wirek meneggēp loḵ yi kapiya lo bē, “Sēḵ medo geving sir gesena geving sir. Gesēḵ natu hir Anutu, log rēḵ denatu salam.”

¹⁷ Nebē saga log Mehōböp nēr ving bē:

“Ham gooin ham jaḵ dok sir
geham na medo yu ngwē.

Ham pesu nemamin in ŋŋaa nipaya,
loḵ mēm sēḵ gaḵo ham nom.”

¹⁸ “Sēḵ natu ham amamin
geham rēḵ natu sa nalug maluh los avēh lo.

Niwēēk ala Mehōböp nēr nebē sēnē.”

7

¹ Om arig lo, sahëg neving ham log Anutu nër gagek semusemu nebë sagi vu hil meneggëp. Om hil kevoh ngaa nipaya pin na in hil navid los hil ayod gehil medo nid veseek, lob hil agöneng in Anutu gesemu hil in hil natu alam niröp yönon.

Alam Korint Deggërin Sir Lom Mëm Paulus Kwa Vesa Rot

² Ham ahëmin geving he. He su hevong ngaa nipaya vu mehöti rë, gehe su tahu mehöti loğ ngaa nipaya rë, gehe su hekuung in mehöti gehako yi kupek rë.

³ Sa su nanër gagek sënë in bë nanër jak ham rë, gağ senër ggovek bë he ahëmin neving ham rot. Om nabë ham medo vesamin, og he medo vesamin, genabë ham nadiik, og he nadiik geving.

⁴ Senër rangah rot vu ham gesa su nalah vun rë. Ngaa maggin töğ vu sa rot, rëğ sa kwag vesa gesa napisek in ham.

⁵ Yönon, he ya verup distrik Masedonia wirek, lob he su nesewah navimin teka rë, gağ maggin aggagga netök vu he. Begö tetup he rot, lob he newamin nerağ gekwamin neya ngahi rot.

⁶ Rëğ mu Anutu sën nevong balam ayoj maggin ayoj sepëp nerağ lo vong behe ayomin sepëp rağ, in vong Titus yam vu he.

⁷ Titus yam, lob saga mu su vong behe ayomin sepëp rağ rë. Gağ ham vong beTitus ahë nivesa lob ko gagek sënë yam, lob yik rağ saga sën Anutu vong behe ayomin sepëp rağ ving. Titus nër vu he bë ham ahëmin ving pangsen rot bë ham gwelë sa, beham ayomin maggin in ham vong ngaa nipaya, geham kwamin vo sa pangsen rot bë ham dok vu sa. Sa hango gagek pin sënë, lob sa kwag vesa rot.

⁸ Serağ ni bë sa kapiya vong beham ayomin maggin, rëğ sa su ayog maggin in sënë rë. E! Wirek sayog maggin, in serağ ni bë kapiya sënë vong beham ayomin maggin, rëğ yik dus teka mu.

⁹ Rëğ gwëbeng og sa kwag vesa. Sa su kwag vesa in sën ham ayomin maggin agi rë, gağ sa kwag vesa in ham ayomin maggin sënë vong beham wërin ham. Serağ ni bë Anutu yö vong beham ayomin maggin, gağ he gagek su vong paya vu ham rë.

¹⁰ Yönon, ngaa maggin sën netök vu hil lo, nabë gevong behil agërin hil nah vu Anutu bAnutu geğo hil, og maggin saga og ngaa nivesa gehil su kwad na luu luu in. Rëğ mu alam sën denesepa loğ aggata-dob-yi lo, nabë ngaa maggin natök vu sir, og su rëğ degërin sir nah vu Anutu rë. Gağ nengaj dahis, lob maggin saga nekepë sir benevong bemalaj rëğ nama verök yi.

¹¹ Om ham kwamin bo maggin sën nedeginengin ham lo nabë Anutu nevong vu ham, in maggin saga vong beham pevis beseggi gagek sën neggëp vu ham lo. Beham vengwëng raḵ pevis betatekin degwa, log ham höneng in Anutu benimin lëlin ngaa nipaya saga. Kë, log ham ahëmin ving rot bë ham gwelë sa, geham kwamin nevo sa rot, geham nimin wëëk bevong nyëvewen vu mehö sën nevong ngaa nipaya aga lo. Ham nevong ngaa pin saga in bë ham semu ham gagek, lob töḵ rangah ggovek ya bemaya.

¹² Om degwa sën sa kevu gagek yök vu ham wirek lo, og sa su kevu raḵ mehö sën vong ngaa nipaya lo mu rë, gesu degwa raḵ mehö ngwë sën ngwë nevong paya vu yi lo mu rë, gaḵ sa kevu in bë ham jaḵ ni gëp Anutu mala nabë ham ahëmin neving he yönon.

¹³ Lob ham nero gagek nebë saga, lob mëm he kwamin vesa.

Lob he kwamin vesa pangsën rot in ham vong beTitus ayo sepëp bekwa vesa rot.

¹⁴ In wirek sa haḵo ham raḵ rak Titus mala, rëḵ sa su nig mum in sa gagek sagi rë, gaḵ he gagek pin sën he nër vu ham wirek lo, og yönon. Om sën he haḵo ham arëmin raḵ rak Titus mala lo, og mëm gwëbeng töḵ yam rangah ving bë yönon rot.

¹⁵ Lob Titus kwa vesa pangsën vu ham in yök vu ham, log ham pin nengamin yes meḵo yi raḵ los ham hurek babu.

¹⁶ Lob sahëg nivesa in sa halë bë ngaa pin sën ham nevong lo og ham nevong nivesa.

8

Kerisi-yi-alam Hir Huk Nebë Dedoḵ Vu Arij Lo

¹ Arig lo, sa bë geturin Anutu yi semusën sën vong banon raḵ vu Kerisi-yi-alam vu distrik Masedonia lo yi gagek vu ham rë.

² In maggin nedeginengin sir yoh vu buk rëḵ kwaj vesa rot. Sir alam sën deneraḵ vu in ngaa yönon, rëḵ mu kwaj nevo gagek ti medenero. Gagek lo nebë degetung seriveng in doḵ vu alam vahi, lom detung beböpata rot.

³ Seraḵ ni om sën sa nanër sir rangah bë yö denevong yoh vu kwaj, gaḵ mehöti su gejiin sir rë, log hir monë sën yoh vu bë degetung natu seriveng lo, og saga denetung gedenetung la nesevök ving beneya böpata rot.

⁴ Gedeneketaḵ vu he yoh vu buk bë he ngoḱek gegako hir seriveng na medoḵ vu Yesu-yi-alam vu Yerusalem geving.

⁵ Lob su denetung monë mu yoh vu sën he kwamin nevo bë degetung lo rë, gaḵ denetung sir netu seriveng vu Anutu muginsën, loḵ mëm denetung monë ving. Denesepa loḵ

Anutu kwa bedenitung sir loḵ yam he nemamin bedenër bē degevang noh vu he ayemin.

⁶ Om sēn he nēr vu Titus bē gero huk sēn nevong loḵ ham nyēg wirek lo benama na geving rē. Nabē sēn alam Masedonia devong vorot lo. Sēnēḵ sa nanēr huk sēn ham doḵ vu alam sēn hej ḵupeḵ lu ngaa ma lo.

⁷ Ngaa pin sēn ham nevong lo, og ngaa nivesa rot. Ham ayomin neya timu vu Anutu yōnon, lob ham netahu alam loḵ Kerisi yi gāgek rot. Ham los kwamin, lob ham kwedi yōnon bē gwevong Anutu yi huk, lob ham ahēmin neving he pangsen rot, om sa nanēr vu ham nabē hameḵ pasang doḵ vu alam sēn deneraḵ vu in ngaa lo rot geving.

⁸ Sa su bē rēḵ bo horek vu ham rē! Gaḵ alam pin sagi denitung seriveng los nij yes, om sa bē seggi ham nabē ham rēḵ ahēmin geving Anutu yi huk yōnon ma nama.

⁹ Ham raḵ ni bē hil Mehōbōp Yesu Kerisi semu hil yōnon. Yi mehō los arē ggoreksēn-yi rēḵ vong yi loḵ yah tu mehō nema masēn in ham, in bē nema masēn sagi gevong beham gwērīn ham, lob ham natu alam los bengōmin ggoreksēn-yi gēp yagek.

¹⁰ Rēḵ mu sengo nēr yoh vu kwag mu, in sa kwag nevo bē: Nabē ham gwetung seriveng nabē sēnē, og nivesa, in ham ngo nēr huk sēnē muḡin beham tung seriveng la ggovek ya loḵ ta ngwē wirek.

¹¹ Om ham semu huk sēn ham ḵo raḵ wirek lo menama na rē. Ham nengamin yes megwetung seriveng noh vu sēn ham monē neggēp vu ham lo.

¹² Nabē mehōti ayo kehe yi begetung seriveng noh vu sēn yi monē neggēp vu yi lo, og Anutu rēḵ gelē yi nivesa. Gaḵ nabē yi ngaa su neggēp rē, og Anutu raḵ ni beyiḵ ggovek.

¹³ Sa su nēr bē ham gwetung seriveng bōp in bē doḵ vu alam vahi geham jaḵ vu in ngaa rē, gaḵ sa bē ham pin medo nivesa gēp ti.

¹⁴ Gwēbeng sēnē og ham ngaa ngahiseḵē neggēp, om ham doḵ vu sir sēn hej ngaa ma lo. Rēḵ mu nahub genabē hir ḵupeḵ la gēp vu sir geham hōmin nama, og tum rēḵ dedoḵ vu ham beham semu ham vewen vewen nabē saga.

¹⁵ Noh vu gāgek sēn dekevu meneggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bē, “Alam sēn denesupin mana* ngahiseḵē lo, og su la nedo mepetar ya rē, gesir sēn denesupin hej paya teka mu lo, og su dediḵahēj rē.”

Alam-huk-yi La Ya Deverup Korint

¹⁶ Sa kwag vesa vu Anutu in vong beTitus ahē neving ham nebē sa.

¹⁷ Yōnon, nenga yes vu sa gāgek, rēḵ mu yō ahē neving ham, om sēn yō kwa vo menyōk vu ham.

¹⁸ Log he hevong hil arid ti sën Kerisi-yi-alam pin dengo bengö bē nenēr tanēsēn nivesa lo beneyök ving yi.

¹⁹ Lob su saga mu rē, gaḵ Kerisi-yi-alam pin deggoin yi rak in bē na geving sa balu gaḵo seriveng semusēn sën hil nehetung lo na vu alam sën hej ngaa ma lo. He kwamin ya vu huk sagi gehe nimin wēek menehevong in bē gaḵo Anutu arē jak.

²⁰ Rēḵ he nimin lēl bē mehō la su denanēr gāgek nipaya jak he nabē he su nehegin seriveng böpata sēnē nivesa rē, om sën he hevong hil arid sēnē yök ving.

²¹ He su kwamin vo bē he gevong ngaa niröp gēp Mehöböp timu yō mala mu rē, gaḵ he bē gevong gēp mehōnon malaj geving.

²² Log he hevong hil arid ngwē in bē nök geving luho. He seggi mehō ngwē sēnē loḵ huk aggagga buk ngahisekē, rēḵ he halē bē niwēek menevong. Lob serak ni bē rēḵ niwēek rot megevong huk sēnē geving, in ayo ya timu bē ham rēḵ gwevong ngaa nivesa.

²³ Log Titus, og ham jak ni nabē sa mehō sën alu nehevong huk loḵ ti in bē adok vu ham lo. Gehil arid luu sēnē, og ham jak ni nabē Kerisi-yi-alam hir hur luho, lob luho deneko Kerisi arē rak rot rak luho hir huk.

²⁴ Om ham ahēmin geving lööho megweko sir jak, bAnutu-yi-alam pin degelē medejak ni. Geham gwevong begagek sën he nehaḵo ham rak vu lööho lo anon jak.

9

Seriveng Sën Dok Vu Anutu-yi-alam

¹ Ham ngo gāgek rak seriveng sën dok vu Anutu-yi-alam lo ggovek ya, om sa su rēḵ kevu gāgek adingsekē vu ham jak ngaa sēnē rē.

² In serak ni bē ham ayomin kehe ham vorot menedo, om sën sa haḵo ham rak vu alam Masedonia nebē, “Alam distrik Akaya detung seriveng ggovek ya loḵ ta ngwē wirek.” Lob dengo ham bengömin bē ham nevong nebē saga, lom sir ngahisekē ayoj ggee rot, lom detung ving nebē ham.

³ Om sën sa hevong behil arid lo sagi deyök in bē he su gaḵo ham jak in gāgek saga meris mu, gaḵ sa bē ham gwero ngaa sēnē borot begovek na.

⁴ Gaḵ nabē alam Masedonia la denök geving sa behe nök natök vu ham geham su supin ham seriveng ggovek ya rē, og ham rēḵ gwevong behe, geham, behil nid namum pangsën rot. In sayog ya timu vu ham behaḵo ham arēmin rak bē ham supin ggovek ya.

⁵ Nebë saga, om sën sa gejiin hil arid lo sagi bë denamugin medenök vu ham in degevang beham gvetung ham seriveng sën ham nër lo begovek na borot. Rëk mu ham gvetung los ahëmin nivesa, gaḵ ham su gvetung los gvetung ayemin vu.

⁶ Om ham kwamin bo sënë rë: Mehöti bë baroh nos mahen teka, og yik rëk geḵo nos anon mahen teka. Log mehöti bë baroh nos huk böpata, og rëk geḵo nos anon ngahiseḵë.

⁷ Om ham pin ti ti ngo kwamin bo doḵ ayomin nabë ham neyoh vu bë gvetung va la natu seriveng, og mëm ham gvetung noh vu saga. Ham su gvetung los ayomin maggin, geham su gvetung in ham nehöneng in mehö ngwë malaj. Gaḵ Anutu ahë neving bë mehönong degetung seriveng vu yi los kwaj vesa.

⁸ In Anutu yoh vu bë rëk bo semusën nivesa vesa pin vu ham, beham su jaḵ vu in ngaa ti rë, gaḵ ham yoh vu bë rëk medo nivesa bedoḵ vu alam vahi geving jaḵ buk pin.

⁹ Sënë yoh vu gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë:

“Mehö sënë neloḵ vu alam sën hej ngaa nema lo gesu neggulin yi ngaa in sir rë.

Yö nevang ngaa niröp nebë sënë, om arë rëk gëp degwata.”

¹⁰ Anutu nevo nos vë vu mehö sën nevaroh lo, genevo nos anon sën ga lo vu yi ving. Om rëk gevang vë vu ham geving in ham gvetung natu seriveng, lob gevang beberöng rot. In mëm ngaa niröp sën ham nevang lo rëk doḵ vu alam ngahiseḵë.

¹¹ Lob mëm rëk ham ngaa ngaa ngahiseḵë beham noh vu bë doḵ vu alam ngahiseḵë. Lob ham kupeḵ lu ngaa sënë rëk gevang bekwaj vesa vu Anutu in he huk.

¹² Yönon, ham nevang huk nivesa nebë sënë beham neloḵ vu Anutu-yi-alam in ngaa sën deneraḵ vu in lo. Lob ham su nevang saga mu rë, gaḵ ham nevang bekwaj vesa böpata rot vu Anutu in ngaa nebë sënë ving.

¹³ Huk sën ham nevang meneloḵ vu hil arid lo agi rëk tato ham rangah vu sir bedejaḵ ham nimin rot nabë: Ham nesepa loḵ Anutu yi gagek menero geham nehurek Kerisi yi Bengö Nivesa babu. Log rëk degelë nabë ham vo kupeḵ lu ngaa vu sir rot, gevu alam vahi pin ving, lom degeḵo Anutu arë jaḵ in ham.

¹⁴ Lob rëk dejaḵ ni nabë Anutu yi semusën böpata neggëp vu ham, lob mëm ahëj geving ham pangsën gedenajom jaḵ in ham vu Anutu.

¹⁵ Lob hil kwad vesa rot vu Anutu in ngaa böp ti sën vo vu hil lo, in ngaa böpata rot mekesuu ngaa vahi pin.

10

Paulus Dahun Gagek Nipaya Sën Denër Raḵ Alam Sinarë Lo Ya

¹ Alam la denenër gagek raḵ sa Paulus bë: Sa nado ving ham, og sa nanër gagek ahë yes vu ham, gaḵ sa nado adingnë og sa neḵevu gagek ahë seḵë raḵ ham. Nebë saga, om sa ḵevu gagek dus ti sënë neyök vu ham. Sa dahun sa bemalaḡ yes raḵ nebë Kerisi gesa ḵetaḡ vu ham.

² Sa ḵetaḡ vu ham nabë ham gwegin ham in senök berup vu ham, og sa su nanër gagek ahë seḵë jaḵ ham. Rëḵ mu sa kwag nevo bë maḵ seḵ nanër niwëëḵ vu ham la sën kwaj nevo bë he nehevong ngaa nebë alam-dob-yi lo.

³ Yönon, he mehönnon, rëḵ he su nasis begö nebë sën mehönnon denesis lo rë.

⁴ In ngaa-begö-yi sën he nasis begö raḵ lo, og su ngaa-dob-yi rë. Gaḵ he nasis begö raḵ Anutu niwëëḵ, om sën he ayoh vu bë ḵevoh ḵatum niwëëḵ sën alam nij paya loḵ denedo lo na.

⁵ Ḵatum sënë nebë hir gagek tetuhinsën sën kwaj nevo lo, gegagek sevöksën pin sën alam denenër in bë degërin alam sën bë deḵaḵ Anutu ni lo. Gehe nahërin ngaa pin sën mehönnon kwaj nevo lo, in bë alam yö dedahun sir medetamuin Kerisi.

⁶ Lom ham wërin ham ggovek ya beham tamuin Kerisi vorot, om nabë ham gwevong ngaa ti paya, og he rëḵ abo nyëvewen doḵ nah vu ham.

⁷ Ham kwamin bo ngaa sën neggëp rangah ggëp ham malamin agi rë! Nabë mehöti kwa nevo bë tu Kerisi-yi-alam ti ggovek ya, og kwa bo nah beḵaḵ ni nabë su yi perurek timu tu Kerisi yi mehö rë, gaḵ he tu Kerisi-yi-alam ving nebë yi, behil pin neggëp ti.

⁸ Mehöböp vong mesetu ggev in bë sedoḵ vu ham beham gwevong geving niwëëḵ, gaḵ su vong sa in bë sa ḵevoh ham na rë. Maḵ ham kwamin nevo bë sa nehako sa raḵ in huk sënë, rëḵ mu sa su rëḵ nig namum in ngaa sën Anutu vong vu sa lo rë.

⁹ Gaḵ sa su hevongin bë ham göneng in sa ḵapiya mu, gesa malaḡ og nama rë.

¹⁰ Yönon, mehö la denenër gagek yah nenga raḵ sa bë, “Yi ḵapiya los maggin genenër gagek ahë seḵë raḵ hil, gaḵ nabë berup og hil rëḵ galë yi nabë niwëëḵ ma genepegöpin gagek.”

¹¹ Om mehö sën nenër gagek agi, og yö jaḵ ni rë nabë: He nöḵ berup vu ham, og yik he rëḵ gevong ngaa timu noh vu gagek sën he neḵevu loḵ ḵapiya vu ham lo.

¹² Lob he su ayoh vu bë tahu alam sën denëḵo sir raḵ lo begako he jaḵ nabë sir rë. In alam saga, og alam kwaj masën medenetahu sir vu mehö ngwë medeneseggi sir raḵ yö hir huk gedeneḵo sir raḵ meris mu.

¹³ Rêk he, og he su ayoh vu bê gaço he jak pangsen mekesuu huk sen Anutu vong loç he nemamin lo rê. Gaç he nesepa loç huk sen Anutu vo ggelek he lo, lob he hevong yoh vu saga bayök verup vu ham ving.

¹⁴ He su ngo kwamin nevo beberup ayök vu ham meris rê, gaç he haço Kerisi yi Bengö Nivesa mayök vu ham nyedahis in Anutu yö vo huk senë vu he.

¹⁵ Mehö ngwë su denevong huk senë rêk he nehäço he rak in rê, gaç he ngo hevong huk in ham. Lob he malamin nesepa bê ham ayomin na timu vu Yesu anon rot rê, loç mêm ham gwevong behe gevuu ham gana nyëg la geving.

¹⁶ Nabë senë in he gaço Bengö Nivesa na vu alam vahi vu nyëg ngwë. He su rêk adoç na mehö ngwë hir huk megaço arëmin jak meris in ngaa sen denevong lo rê.

¹⁷ Rêk mu nabë mehöti napisek, og napisek in Mehöböp timu.

¹⁸ In mehöti sen yö neço arë rak lo, og Anutu su rêk ngogek in yi gagek rê. Gaç mêm nabë Mehöböp geço mehö senë arë jak, og mêm rêk yi mehö-los-bengö yönon.

11

Paulus Nër Alam Sinarë Gagek-kuungsën-yi Hir Huk Rangah

¹ Sa bê kevu gagek-kwamasën-yi ti meham natevin rê! Om ham naköök geham natevin!

² Sa gagek senë nebë: Anutu ahë neving ham pangsen meneggooin ham rak netu yi ngaa, lom sa ahëg neving ham pangsen rot nebë senë ving. Yönon, sehoo in ham rak ggovek ya in bê ham jak vu maluh timu. Sa bê gevong ham vu Kerisi nabë sen avëh avö yö nedo niröp anon meraç vu maluh lo.

³ Rêk mu sa nahöneng in bê ngaa ti rêk kepë ham nabë sen nyël tetuhin Eva wirek bekepë yi lo. In maç ham rêk kwamin bo ngaa nipaya geham rêk gwevuu Kerisi na geham su ayomin na timu vu yi rê.

⁴ Sa nahöneng nebë saga in sa kwag nevo bê mehö nidahis ti bê nöç berup vu ham benanër kerisi ngwë yööhu sen he su anër vu ham rê lo vu ham, ma nabë geço memö ngwë sen su Anon Vabuang soçek rê lo, ma bengö ngwë yööhu sen ham su vong ving wirek rê lo, og maç ham rêk gweço mehö saga jak pevis.

⁵ Rêk seraç ni bê alam sen ham nër bê sinarë soçek lo, og sir saga su dekesuu sa rê.

⁶ Yönon, maç sa nanër gagek mekwag neketul loç in. Rêk mu ham rak ni bê sa kwag neggëp, in he netatekin gagek anon pin vu ham wirek beham nengo.

⁷ Ham raḵ ni bē sa nanēr Anutu yi Bengö Nivesa vu ham wirek, og sa su nehako monē raḵ saga rē. Ma sēn sa nedahun sa in bē gaḵo ham jaḵ agi, og maḵ sa nehevong paya ma nivesa?

⁸ Sa haḵo monē vu Kerisi-yi-alam vahi in bē doḵ vu sa gesa gevong huk in ham, lob sēnē vong bē sēn sa nahodeḵ hir monē.

⁹ Wirek sa nado ving ham lob sa naraḵ vu in ngaa, rēḵ sa su neḵetag ngaa menavo maggin vu ham ti rē. Gaḵ arig lo vu Masedonia medeverup Korint lom mēm deloḵ vu sa in ngaa lu ngaa sēn sa naraḵ vu in lo. Yōnon, sa nehegin sa nivesa gesa su neḵetag in ngaa ti menavo maggin vu ham rē. Gesēḵ gēgin sa nivesa noh vu buk nabē saga.

¹⁰ Kerisi yi gagek anon neggēp loḵ sayog, om senēr beyōnon rot bē sa su navo maggin vu ham rē, om mehōti su yoh vu bē rēḵ mehoo sa rē.

¹¹ Maḵ sa su nehako monē lu ngaa vu ham rē in degwa va? Maḵ sa su ahēg neving ham rē? Ma! Anutu raḵ ni bē sahēg neving ham yōnon!

¹² Rēḵ sengo rēḵ medo gevong noh vu sa gagek sagi, in alam la denesero aggata in bē yō degeḵo arēj jaḵ balam degelē sir nabē he los sir neggēp ti. Rēḵ ma gesa nehevong in bē segērin aggata in sir.

¹³ In alam sēnē sir sinarē kuungsēn. Denepekwē arēj medenetetuhin ham bē Kerisi yi sinarē sir, rēḵ ma gesu denevong yi huk niröp rē.

¹⁴ Om ham su gwelēk in ngaa sēnē, in hil naraḵ ni bē Satan yō nepekwē yi benavi nivesa neraḵ neyoh vu angēr rangah-yi.

¹⁵ Nebē saga, om nabē yi hur depekwē sir nabē saga geving balam degelē sir nabē sir alam nijvesa, og hil su avid natōk in sir. Rēḵ mu alam sēnē rēḵ denatōḵ jaḵ nipaya nyēvewen doḵ nah hir huk sēnē vu tamusēn.

Paulus Neḵo Maggin Ngahiseḵē Raḵ Huk Sinarē

¹⁶ Senēr nebē sēnē ggovek, rēḵ sa bē nanēr gökin nah nabē: Mehōti su gekuung nabē sa mehō kwag masēn. Gaḵ nabē ham kwamin nevo nebē sēnē, og ggovek. Ham ngo kwamin bo nabē saga, om ham naḵōōḵ gemēm sa napisek in sa teka rē.

¹⁷ Mehöböp su vo gagek sēnē vu sa rē, gaḵ sa bē ngo nanēr nabē sēn alam ngōḵ ngōḵ denenēr lo, in seraḵ ni bē ngaa anon neggēp vu sa, om sēḵ napisek in.

¹⁸ Sa halē bē alam ngahiseḵē denepisek in ngaa sēn denevong ggēp dob lo, om maam sa bē napisek in sa ngaa vahi geving.

19 E kē mēm, ham alam los kwamin nivesa, om sēn alam ngōk ngōk og ham nelē sir mu gedenenēr gagek jeggin jeggin vu ham!

20 Yōnon! Nabē mehōti gedu gagek in ham nabē ham natu yi karabus megwevong yi huk, ma nabē ga ham ngaa pin, ma gevong sebul in ham, ma geḡo yi jaḡ vu ham, ma ketul ham malamin, og ham su neveya in yi rē.

21 Rēk he, og he su nehevong nimin wēek bevasap ham nebē alam saga rē, om sēn mēm maḡ sēk niḡ namum, in ham nēr sa bē sa mehō niḡ wēek masēn.

Rēk mu nabē mehōti niwēek menapisek in yi ngaa ti-om sa hevongin nanēr gagek-kwamasēn-yi-og sa niḡ wēek mesa napisek in sa ngaa geving.

22 Sir alam Hibru? Og yiḡ sa ving! Sir alam Israel-a? Og yiḡ sa ving! Sir Abraham yi mewis-a? Og yiḡ sa ving!

23 Log Kerisi yi hur sir-a?—Sa nahēn nesepa loḡ gagek-kwamasēn-yi lo!—Og sa ḡesuu sir loḡ Kerisi yi huk. Sa nehevong huk bōp niwēek ata kesuu sir. Seya karabus beron ngahisekē rot raḡ yi huk kesuu sir, gedeneveek sa beron ngahisekē rot kesuu sir bedus neraḡ in bē sa nadiik.

24 Alam Yuda deveek sa ving buk nemadvahi, lob deveek sa beron 39* yoh vu pin.

25 Log buk ti lob alam Rom deveek sa raḡ beggi, loḡ sireḡ deveek buk ngwē yah, loḡ sireḡ denevong buk ti yah ving benetu beron lōō. Log buk ngwē lob alam detengwa sa raḡ ḡelōng beron ti. Log sa nehako loḡ nyēg rot raḡ yaḡ, lob yaḡ lōō devong paya in sa beron lōō bedelūḡ ya loo ḡebinē. Beron ti saga og sehēp nahōk loo yoh vu buk ti gerangah ngwē bedus raḡ bē sa nadiik na rēk ma.

26 Sa naya aggata ading raḡ buk, lob bēl nevaar benevongin bē geḡo sa na beron ngahi, rēk ma. Log buk vahi og alam-begō-hodeḡ bē dengis sa. Log buk vahi og sengo salam Yuda bē dengis sa mesa nadiik, log buk vahi og alam-yu-ngwē bē dengis sa. Gebuk vahi og alam bē dengis sa ḡēp beggang telig atov mesa nadiik, log buk vahi bē dengis sa ḡēp vos ayo. Log buk vahi og loo bē jehōō sa, gebuk vahi og alam sēn denetetuhin bē Kerisi-yi-alam sir lo bē dengis sa mesa nadiik.

27 Sa nehevong huk bōp rot meseḡēg nemaya. Sehēp natum yoh vu buk ngahisekē. Sa nadiikahēg in nos gayog nevev in bēl kul. Meyip nevong sa beron ngahi, gayōōng nesis sa in tob nema in sa.

* **11:24:** Moses yi horek nēr bē debeek mehōti og debeek mena berup dah doḡ mehōdahis luu, in nabē dekesuu og maḡ rēk degelē mehōnon nabē ngaa meris bedevong rii jaḡ menadiik. Nebē saga om alam Yuda bē debeek mehōti og deneveek beron 39 mu.

²⁸ Lob yik su sagi mu rë, gaḵ maggin ngahiseḵë nedeginengin sa yoh vu buk, log sa nado mekwag kwag raḵ buk pin ving besa nesero aggata in bë mëm sa gegin Kerisi-yi-alam nivesa.

²⁹ Bë mehöti ayo neggöneng in ngaa, og sayog neggöneng in ngaa saga ving bë sa su rëḵ gevong rë in rëḵ kepë yi. Log bë ngaa nipaya nekepë mehöti, og sahëḡ sengën in ngaa nebë saga.

³⁰ Nabë sa napisek, og sëḵ napisek in sën sa nig wëëḵ ma lo.

³¹ Lob Mehöböḡ Yesu Ama Anutu sën arë böpata neggëḡ degwata lo raḵ ni bë sa su netetuhin rë.

³² Sa nado nyëḡ böḡ Damaskus wirek, lob kiap sën mehö-los-bengö Aretas tung in gegin nyëḡ sagu lo, nër bahëvavu la medo denëgin aggata avi pin in bë denaduu sa medegetung sa na ḵarabus.

³³ Rëḵ hil arid lo detung sa loḵ ya ḵadaḵaad medejom sa ggök ya ḵatum yu meseya dobnë, bemëm sa veyä in yi meseyam.

12

Anutu Tato Ngaa Ngahiseḵë Loḵ Pesepsën Vu Paulus

¹ Aggata ngwë su neggëḡ rë! Yönon, ngaa sënë su yoh vu bë doḵ vu hil rë, rëḵ maam sengo napisek benanër pesepsën los gagek vunsën sën Mehöböḡ tato vu sa lo rangah rë.

² Serak Kerisi yi mehöti* ni, gAnutu ḵo yi raḵ ya yagek yi teb ti sën netu löö lo. Yö wirek rot beta nemadluho bevidek lubeluu ggovek ya-maḵ mehö sënë ya yönon ma ggëḡ banon mu ya ma, sa duḡin. Anutu yö raḵ ni.

³⁻⁴ Log serak ni bë Anutu ḵo mehö sënë ya Paradis ving-maḵ ya yönon, ma ggëḡ banon mu ya ma, sa duḡin. Anutu mu yö nerak ni. Log nengo gagek vabuung sën su yoh vu bë mehöti nanër rangah rë lo vu sagu.

⁵ Bë mehöti nabë sënë, og seyoh vu bë napisek in, rëḵ sa, og sa su rëḵ napisek in rë. Bë sa napisek in sa, og yik sëḵ nanër nabë sa su nig wëëḵ rë beyik ggovek saga.

⁶ Nabë sengo napisek in sa, og sa su rëḵ nig namum rë, in sëḵ nanër los anon. Rëḵ sa su ngo rëḵ napisek in sa rë, in sa nig lël bë mehöti su kwa bo sa gagek saga megelë nabë sa mehö nig vesa. Gaḵ sa hevongin bë ham gwelë ngaa sën sa nehevong los ham gwengo gagek sën sa nanër lo mu, beham jak sa nig niröp jak saga.

Ngaa Nebë Rureḵ Duu Paulus Navi

⁷ Gagek sën Anutu tato vu sa agi, og ngaa böpata rot, lob Anutu nilël bë sa su gaḵo sa jak pangсэн, om sën vong ngaa ti

* 12:2: Paulus yö nenër yi rëḵ nelah yi vun menenër bë mehöti.

nebë rurek yam bemedo neduu sa navig. Sënë vong bë Satan yi angër ti verup sis sa in bë dahun sa gesa su gaço sa jak pangsen.

⁸ Lob sa ketag vu Mehöböp niwëek rot beron löö bë geço ngaa sënë vër in sa.

⁹ Rëk ma genër yom vu sa bë, “Sa semusen neyök vu hong rot om ggovek, in nim wëek ma, om sën sa nig wëek yoh vu bë gevong huk begëp rangah in mëm alam degelë medejak ni.” Mehöböp nër nebë sënë, om sën sëk napisek in sën sa nig wëek ma agi. Lob sa kwag vesa rot in serak ni bë Kerisi niwëek nedo lok sa.

¹⁰ Nebë sënë, om nabë sa gevong paya, ma alam denanër gagek nipaya jak sa, ma ngaa maggin aggagga natök vu sa, ma alam degevang paya vu sa in Kerisi yi hur sa, og sa kwag vesa rot. In nelok buk sën sa nig wëek nema lo, og Anutu negadu sa bemëm sa nig wëek nerak yönon.

Paulus Negadu Alam Korint In Bë Degevang Geving Niwëek

¹¹ Gagek sën senër agi og yik gagek-kwamasën-yi, rëk mu degwa neggëp vu ham in ham su ço sa rak rë gema. Yönon, sa mehö meris, rëk ham alam sinarë sogek sënë su dekesuu sa rë.

¹² In sejom sa ahon gesa nehevong huk böp ngahisekë ggëp ham nyëg besa tato sinarë hir gebum pin vu ham: Sa hevong ngaa böp böp los huk aggagga gengaa nidug.

¹³ Kerisi-yi-alam ham yönon, rëk nebë va sën ham kwamin nevo bë Kerisi-yi-alam vahi denevang ngaa nivesa medekesuu ham-ë? Mak yik dekesuu ham lok ngaa timu sënë, sën sa su nehako ham ngaa menavo maggin vu ham rë agi. Om nabë ham kwamin nevo bë sa hevong paya vu ham nebë saga, og ham dahun sa ngaa nipaya sënë na!

¹⁴ Log gwëbeng sa semu sa netu beron löö in bë senök vu ham, rëk sa su rëk gaço ham ngaa mebo maggin vu ham rë. Gak sa bë gaço ham nom mu. Sa su malag anonin ham kupek lu ngaa rë. In ham rak ni bë hurmahen hej huk sën dengupin ngaa in doḵ vu amaj los ataj lo ma. Gak amaj lu ataj mu mëm sën hir huk neggëp medenesupin ngaa in bë doḵ vu naluj lo.

¹⁵ Log nabë sa basap sa ngaa pin los sa geving in doḵ vu ham anomin, og sa basap los kwag vesa beyik ggovek. Yönon, nabë ham su rëk ahëmin geving sa rë, og yik ggovek gesahëg geving ham pangsen.

¹⁶ Rëk mak ham la rëk denanër nabë, “Yönon, su neko hil ngaa benevo maggin vu hil rangah atov wirek rë, rëk mu yi mehö tetuhinsën, om netetuhin hil in bë geço hil nah vu yi.”

¹⁷ Om alam sën sa hevong sir medeyök vu ham lo, mak sa tetuhin geti ço ham ngaa yom vu sa? Ma!

¹⁸ Yönon, sa gejiin Titus beyök vu ham wirek, log sak hevong hil arid sënë yök ving yi. Lom mak Titus kuung in ham geço ham ngaa ti? Mak Anon Vabuung timu su neli aluu rë? Ma mak alu su nesepa loğ aggata timu rë?

¹⁹ Sa kwag nevo bē mak ham tevin gagek pin, lom ham kwamin nevo bē he nekevu in bē semu he gagek jak ham malamin. Rëk su nebē saga rë, gağ he tu Kerisi yi hur om he nanër gagek sënë beneggëp Anutu mala. Arig lo, sahëg neving ham, om sën he nekevu gagek pin sënë in bē gadu ham beham gwevong geving niwëek.

²⁰ In sa nahöneng bē sëk nöç berup vu ham, lob sëk natök vu ham geham su medo nabë sën sa kwag nevo bē ham medo nabë lo rë. Log ham rëk gwelë sa gesa medo nabë sën ham su ahëmin ving bē sa medo rë lo. Lom rëk ngaa aggagga nabë sënë rëk natök vu hil nabë: Hil rëk nanër hil, hil ayod ngis yi vu hil, hil ahëd sengën, hil basuh hil in gagek, hil nanër gagek nah nenga jak hil, gehil tanë gagek nipaya jak hil. Gemak he ngo rëk gaço he jak geham ngo rëk gweço ham jak, lob begö berup begevong paya vu hil huk.

²¹ Log sa nahöneng ving bē sëk nöç vu ham, lob sa Anutu gevong besa nig namum in sën nabë ham ngaa nipaya nahën negëp vu ham lo. Lob sëk ayog maggin rot in ham alam vahi ngahisekë sën denevong ngaa nipaya wirek lob mak su deneggërin sir bedeneruu demij vu rë lo. Sir sën kwaj verök medenevong ngaa nipaya, gedenevong baggëb, gedenevong ngaa sën su yoh vu bē degevong rë lo.

13

Alam Korint Degegin Sir Nivesa Medegevong Geving

¹ Gwëbeng sa bē nöç vu ham beron natu löö. Lob nabë mehö luu ma löö denanër gagek timu, og saga tato bē yönon, om hil rëk sesor.

² Sa nado ving ham loğ sën seyök beron netu luu lo, lom senër ngaa sën sa bē gevong lo vu alam sën denevong ngaa nipaya wirek lo, geham vahi ving. Log gwëbeng sa nado ading gesa bē nanër nöç vu ham gökin nabë: Nabë senök vu ham gökin, og sa su rëk galë alam sën denevong ngaa nipaya lo mu rë.

³ Gağ ham vongin bē jak ni nabë Kerisi nevong gagek verup savig, om sëk gevong nyëvewen niröp vu sir. In ham rak ni ggovek ya bē Kerisi og su mehö sekë masën meneggöneng in ham rë. Gağ tato yi niwëek vu ham vorot.

⁴ Yönon, wirek og su tato yi niwëek rangah rë, lom desis yi rak kelepeço*, rëk gwëbeng nedo mala-tumsën rak Anutu niwëek. Lob he nesepa loğ vaha, lom he nimin wëek masën

nebë saga ving. Rëk mu he rëk medo malamin-tumsën geving yi jak Anutu niwëek, lob he rëk tato yi niwëek sënë vu ham.

⁵ Ham ngo seggi ayomin noh vu buk mejak ni nivesa nabë mak ham ayomin neya timu vu yi yönon ma ma! Ham ngo gwelë ham mejak ni rë! Mak ham rak ni bë Yesu Kerisi nedo lok ham ayomin-a? Nabë ham dugin og su yi alam ham rë.

⁶ Log sa kwag nevo bë: Nabë ham seggi he, og ham rëk jak ni nabë he tu Kerisi-yi-alam yönon.

⁷ He najom rak vu Anutu bë dok vu ham in ham su gwevong ngaa nipaya. He su anër nebë sënë in bë he bengömin natök nam rangah nabë he nehevong huk nivesa rë. Gak nabë alam denanër he nabë he su nehevong huk nivesa rë gak mëm ham mu nevong ngaa niröp, og yik ggovek. He rëk kwamin vesa in ngaa nabë saga.

⁸ In he su ayoh vu bë rëk gevong ngaa ti medahun gagek anon rë, gak he yoh vu bë nanër na rangah metatekin mu.

⁹ Om nabë he nimin wëek nama geham nimin wëek gëp, og he rëk kwamin vesa, in he neketag vu Anutu yoh vu buk bë gevong beham natu alam yohvu.

¹⁰ Mehöböp vo niwëek vu sa in bë sa gadu ham geham ayomin na timu vu yi yönon. Gak su vo vu sa in bë sa kevoh ham jak rë, om sën gwëbeng sa nado nyëg ading gesa kevu gagek sënë yök vu ham in bë nabë senök berup medo geving ham, og sa su nanër gagek ahë sekë jak ham.

Gagek Hus

¹¹ Om arig lo, sa bë semu gagek hus nabë ham kwamin vesa. Ham malamin sepa nabë ham natu alam yohvu. Ham gwebë nengamin vu sa gagek sagi! Ham gwevong ngaa gëp ti bemedo los ahëmin geving ham. GAnutu sën ahë neving hil genevong behil nado revuh lo rëk medo geving ham.

¹² Lob ham najom* ham nemamin los ayomin timu.

¹³ Yesu yi alam pin sënë denenër bë kwaj nevo ham.

¹⁴ Mehöböp Yesu Kerisi semu ham, gAnutu ahë geving ham, geham los Anon Vabuung gwa jak ham.

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Galata

¹ Sa sinarë Paulus sënë, sa su haḱo niwëëk vu mehönon rë, log mehönon ti su ggooin sa raḱ in huk sagi rë. Gaḱ Yesu Kerisi ggooin sa raḱ, luho hil Amad Anutu sën ḱo yi vër in alam-diiksën lo.

² Sa ving hil arid lo pin sën denedo ving sa agi, he ḱevu kapiya sënë yök vu ham sën Kerisi-yi-alam ham lo pin vu distrik Galata.

³ Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevong semusën vu ham bedevong beham ayomin gëp revuh.

⁴ Geyiḱ Yesu sagi sën loḱ yah hil bed mediik in hil ngaa nipaya, yoh vu sën hil Amad Anutu kwa vo benër vu yi lo. Vong nebë sënë in bë geḱo hil vër in ngaa nipaya sën nepelëpin hil vu dob agi,

⁵ om hil gaḱo arë jaḱ na vavunë kesuu ngaa pin degwata los degwata. Yönon.

Yiḱ Bengö Nivesa Timu Neggëp

⁶ Sa kenug ya in ham, in ham pevis beruu demimin vu Mehö sën ggooin ham raḱ bevong semusën vu ham in bë ham natu Kerisi-yi-alam lo. Log ham wërin ham yah menesepa loḱ gägek agga ngwë.

⁷ Rëḱ mu gägek agga ngwë su neggëp rë, gaḱ yiḱ alam vahi denevongin bë dekepë ham, gedenevongin bë depekwe Kerisi yi Bengö Nivesa sënë benatu agga ngwë jaḱ.

⁸ Om nabë he ma angër ti vu yaḱek pekwë Bengö Nivesa sën he nër rangah vu ham wirek lo benatu bengö agga ngwë jaḱ, og Anutu rëḱ kevoh yi bemala nama.

⁹ Senër vorot gesa bë nanër beron ngwë gökin nabë: Bë mehöti pekwë Bengö Nivesa sën ham ngo lo benatu Bengö agga ngwë jaḱ, og Anutu rëḱ kevoh mehö sagi bemala nama.

¹⁰ Nebë saga, om maḱ ham kwamin nevo bë sa nanër nebë sënë in bë mehönon degelë sa nivesa ma, Anutu gelë sa nivesa? Ma ham kwamin nevo bë sa nehevongin bë mehönon degeḱo sa jaḱ-a? Bë nabë saga og maḱ sa su rëḱ natu Kerisi yi hur ti bemedo rë, gaḱ sëḱ gevuu na.

Degwa Sën Paulus Tu Sinarë

¹¹ Rëḱ arig lo, sa nanër vu ham yönon nabë Bengö Nivesa sën senër rangah lo su mehönon hir gägek rë.

¹² Log mehö la su denër tato vu sa rë, gesu denetahu sa loḱ rë, gaḱ Yesu Kerisi yö tateḱin vu sa beseraḱ ni.

¹³ Maḵ ham ngo sa bengög ggovek ya bë sa alam Yuda ti besa medo nesepa loḵ hir Horek niwëek rot-a? Lob sa nedeginengin ngaa maggin raḵ Kerisi-yi-alam rot gesa su kwag paya in sir rë, gaḵ sa nevasap sir rot.

¹⁴ Log maḵ ham ngo bë sa nig wëek rot bekesuu alam Yuda sën he rig loḵ ti lo pin, in sa nesepa loḵ alam ggev wirek hen hir gageḵ pin.

¹⁵ Rëḵ mu sa nahën nare loḵ atag ayo log Anutu ggooin sa raḵ bevong yi semusën vu sa in bë rëḵ geḵo sa nah vu yi.

¹⁶ Lob tato Nalu vu sa in bë sa nanër yi Bengö Nivesa rangah vu alam dahis. Nebë saga, lom sa su nesero mehö ngwë in bë gaḵo kwa vu yi rë.

¹⁷ Gesa su ya Yerusalem balam sën detu sinarë muginsën lo detahu sa rë. Gaḵ sa ḵedi raḵ pevis beseya distrik Arabia loḵ tum sa sesor meyom verup Damaskus.

¹⁸ Lob sa nado Damaskus ta löö rë, loḵ mëm seya verup Yerusalem in bë galë Pita, lob seya verup nado soda luu ving yi.

¹⁹ Rëḵ sa su halë sinarë vahi ving rë, gaḵ yik sa halë Mehöböḵ ari Yakobus mu.

²⁰ Lom gageḵ sën sa ḵevu-ë, og yönon meneggëḵ Anutu mala, sa su nehekuung raḵ rë.

²¹ Nebë saga, lob sa nado Yerusalem ggovek, loḵ mëm seya distrik Suria los Kilisia,

²² galam sën denesepa loḵ Kerisi vu distrik Yudea lo denahën gesu deneraḵ sa nig rë.

²³ Gaḵ yik dengo mu bë mehö sën nevongin bë kevoh sir wirek lö, mëm gwëbeng nenër rangah bë alam ayoj na timu vu Yesu.

²⁴ Denengo nebë saga lob mëm denëḵo Anutu arë raḵ in sa.

2

Sinarë Vahi Pin Deyogekin Bengö Nivesa Sën Paulus Nenër Rangah Lo

¹ Lob sa nado rot beta nemadluho-bevidek-lubellu ggovek ya, loḵ mëm alöö Barnabas luho Titus sepa he bayah verup Yerusalem göökin.

² Seyah verup in Anutu tato gageḵ ti vu sa bë sa gevong nabë saga. Lob mëm he los alam ggev lo ngo nado, lob senër Bengö Nivesa sën senër rangah vu alam dahis lo tato vu sir. Sa hevong nebë sënë in sa nehevongin bë deḵaḵ ngaa sën sa nehevong lo los ngaa sën sëḵ gevong lo ni bedengogekin.

³ Lom deyogekin bemëm Titus sën alu nesepa he lo, og yi Grik ti rëḵ su denër bë gerah* navi rë gema!

⁴ Yönon, hil arid lo vahi denenër bë gerah rëk ma. Rëk mu su hil arid sën Kerisi-yi-alam sir yönon lo rë, gaḵ denekuunḡin he bë hil arid sir gedeneyam vunsën loḵ he supinsën. Denevongin bë deḡaḵ ni nabë Kerisi ḵo hil vër in Horek sën deḡinengin hil wirek lo, og mëm denaduu hil bedegevong hil behil aḡevək Horek babu ḡokin medeḡinengin hil nah.

⁵ Loḵ sa niḡ lëlin bë su dedahun ḡaḡek anon sën negḡep loḵ Bengö Nivesa lo in ham, om sën sir alam los arëḡ rëk ma gesa su nahöneng in malaj rë. Gaḵ sa niḡ wëek rot bë he su ḡebë nengamin vu hir ḡaḡek.

⁶ Lob alam sën arëḡ negḡep nebë sir ggev lo, rëk sa su nahöneng in sir in sir alam ggev rë. Gaḵ Anutu nelë hil pin negḡep ti og su denenër ḡaḡek ti ya ving Bengö Nivesa sën sa nanër rangah lo rë.

⁷ Gaḵ yiḵ denenër bë, “Yönon, Anutu ḡḡoin hong raḵ in bë ḡenanër Bengö Nivesa rangah vu alam sën su denerah* navij rë lo. Nebë sën ḡḡoin Pita raḵ in bë nanër Bengö Nivesa rangah vu alam sën denerah* navij lo.”

⁸ In Anutu nevong Pita netu alam sën denerah* navij lo hir sinarë, log nevong niwëek vu sa ving in bë sa ḡevong huk nabë saga vu alam-yu-ngwë.

⁹ Lom mëm Yakobus lööho Pita lu Jon sën detu Yesu yi dub vabuung yi mudeng lo, deraḵ ni bë Anutu nelë sa nivesa. Lom deḡom alu Barnabas nemamin in bë tato nabë he pin nalok vu he menehevong huk timu bemëm alu rëk ana vu alam-yu-ngwë. Gesir mëm dena vu alam sën denerah* navij lo.

¹⁰ Lob yiḵ lööho denër ḡaḡek timu vu aluu bë he rëk kwamin bo alam sën deneraḵ vu in nḡaa lo badok vu sir, lob sa kwaḡ nevo ḡaḡek saga bë nivesa in sengo kwaḡ vo mugin.

Paulus Nër Pita Yi Nḡaa Nipaya Rangah

¹¹ Saga ḡḡovek, loḵ tum nahub ḡePita verup vu he ḡḡep Antiok lob sa hevong ḡaḡek raḵ yi raḵ mala, in vong paya nebë sënë.

¹² Negga nos ving alam-yu-ngwë sën detu Kerisi-yi-alam lo. Loḵ tum Yakobus yi mehö la ya deverup, lob tah yi ya gesu negga nos ving sir ḡḡokin rë in negḡöneng in alam sën denenër niwëek bë hil pin gerah* navid lo.

¹³ Lob alam Yuda vahi desepa loḵ vaha medenevong nebë saga ving, lob Barnabas ving. Kwa ya vu alam Yuda saga ving betah yi in alam-yu-ngwë.

¹⁴ Sa halë sënë bë su denesepa loḵ Bengö Nivesa niröp rë, lob senër vu Pita galam pin vare denengo. Senër bë, “Hong alam Yuda ti rëk mu su ḡenesepa loḵ alam Yuda vahaj rë, gaḵ ḡenesepa loḵ alam-yu-ngwë vahaj. Rëk ḡenevong maggin vu alam-yu-ngwë bë desepa dok alam Yuda vahaj in va?”

Mehö Sën Ayo Neya Timu Vu Yesu Lo Tu Mehö Yohvu

¹⁵ He atamin Yuda bedeko he Yuda, gak he su alam-yungwe benimin paya re.

¹⁶ Rək mu hil arak ni be nabē mehōti sepa dok Moses-yi-horek, og sēnē su yoh vu be gevong benatu mehō yohvu re, gak nabē ayo na timu vu Yesu Kerisi og mēm. Lob he ayomin neya timu vu Yesu Kerisi nebē ham, gaggata ngwē su neggēp re, om sēn he nanēr be hil ayod na timu vu Kerisi Yesu in be hil natu mehōnon yohvu. Gak nabē hil sepa dok Moses-yi-horek, og hil su ayoh vu be rək natu mehōnon yohvu re. Yōnon, nabē mehōti sepa dok Moses-yi-horek, og horek sagi su yoh vu be dok vu yi begevong yi natu mehō yohvu re.

¹⁷ Om gagek sēn senēr be he Yuda su sepa dok Horek, gak he sepa dok Kerisi nabē ham in he natu alam yohvu lo, og saga tato be he alam nimin paya nebē ham alam-yu-ngwē. Nebē saga, om mak saga nēr be Kerisi vingin be hil sepa dok ngaa nipaya? Ma rot!

¹⁸ Om nabē segērin sa nah vu Horek sēn sa hevu ya lo, og mak seyoh paya geseyom.

¹⁹ In Horek nēr sa be sək nadiik bemalag nama, om sēn gwēbeng sa su rək gebē nengag vu Horek gökin re. Gak sək malag sepa Anutu mu mesa gevong noh vu kwa. In yik sēnē vong be sediik rak kelepeko* ving Kerisi,

²⁰ rək ma gesa nahēn nado vesag. Rək mu yik su nebē sēn sengo nado vesag re. Gak yik Kerisi sēnē nedo vesa loḷ sayog lob gwēbeng sa nado vesag, in sayog neya timu vu Anutu Nalu sēn kwa pesivin sa bediik loḷ yah sa böḷ lo.

²¹ Sa su rək juuk Anutu yi semusēn sēnē re, gak nabē Moses-yi-horek yoh vu be gevong behil natu mehōnon yohvu, og Kerisi vasap yi bediik meris.

3*Paulus Tatekin Horek Los Sën Hil Ayod Na Timu Lo Degwa*

¹ Ham alam Galata! Va vong ham-a? In he nēr Yesu Kerisi tato vu ham geham rak ni be diik rak kelepeko* in ham ggovek ya. Rək mehōti mak tong ham kwamin ma va om sēn ham su nesepa loḷ gagek anon re-ē?

² Sa be dok tepək in gagek ti vu ham re. Mak ham nesepa loḷ Moses-yi-horek lom Anutu vong Anon Vabuung vu ham-a? Ma ham ngo Bengö Nivesa beham vong ving rək mēm-a?

³ Ham kwamin ma rot, in Anon Vabuung neko ham yom, loḷ ham newērin ham yah vu ngaa sēn ham nevong wirek lo!

⁴ Anutu vo semusēn ngahisekē vu ham rək ham kwamin nevo be ngaa meris-a? Bē ham kwamin bo nabē saga og ham nevasap yi ngaa betu ngaa meris yōnon!

⁵ Ma maḵ Anutu vong Anon Vabuung yök vu ham benevong ngaa böp loḵ ham in ham nesepa loḵ Moses-yi-horek-a? Ma nevong vu ham in ham nevong ving gagek sën he nër rangah vu ham wirek lo? Gaḵ ham nevong ving raḵ he gagek.

⁶ Ham kwamin bo Abraham rë! Dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë, “Ayo neya timu vu Anutu lob Anutu raḵ ni benër yi bë mehö yohvu.”

⁷ Om ham jaḵ ni nabë alam sën ayoj neya timu vu Anutu lo og Abraham yi mewis sir yönon.

⁸ Anutu raḵ ni wirek beneggëp loḵ yi ḵapiya bë, alam-yu-ngwë rëḵ ayoj na timu vu yi lob mëm geḵo sir nah vu yi. Bengö Nivesa sënë neggëp loḵ yi ḵapiya vorot, loḵ gagek sën Anutu nër vu Abraham wirek lo nebë, “Sëḵ gevong semusën vu alam-yu-ngwë pin degwa jaḵ hong!”

⁹ Nebë saga om sën alam sën ayoj neya timu vu yi lo denëḵo semusën sën Abraham ḵo wirek in ayo ya timu vu Anutu lo.

¹⁰ Rëḵ mu alam sën kwaj nevo bë desepa doḵ Horek in demedo malaj-tumsën lo, og rëḵ malaj nama, in gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë, “Mehöti sën nesepa loḵ Horek sën neggëp loḵ ḵapiya-horek-yi rëḵ su niwëëḵ menevong yoh vu gagek pin los dahis rë lo, og rëḵ mala nama.”

¹¹ Lob mehöti su yoh vu bë sepa doḵ Horek pin los dahis megevong yi natu mehö yohvu gëp Anutu mala rë. Gaḵ gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë, “Alam yohvu ayoj neya timu vu Anutu lom mëm sën denedo malaj-tumsën degwata.”

¹² Rëḵ Horek su nër gagek raḵ alam sën ayoj neya timu vu Anutu lo rë, gaḵ nër bë, “Mehöti sën nesepa loḵ Horek pin los dahis lo rëḵ medo mala-tumsën degwata.”

¹³ Rëḵ hil su ayoh vu bë sepa doḵ Horek pin los dahis rë, om Horek nër bë hil rëḵ malad nama na veröḵ yi. Rëḵ mu rëḵ nama, in Kerisi du hil gagek-nyëvewen-yi saga raḵ yah yi. Nebë saga, in dekevu wirek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë, “Anutu nelë mehönon sën dereḵo raḵ ḵele lo paya.”

¹⁴ Lom Anutu nevong nebë saga in bë Kerisi gevong begagek semusën sën nenër vu Abraham wirek lo anon jaḵ. Gagek semusën sënë nebë rëḵ geḵo alam-yu-ngwë nah vu yi geving. Genevong in bë Anon Vabuung nam medo geving hil jaḵ sën hil ayod neya timu vu Kerisi.

Anutu Yi Horek Su Yoh Vu Bë Dahun Yi Gagek Semusën Sën Joo Vu Abraham Wirek Lo Na Rë

¹⁵ Arig lo, sa bë nanër gagek ti metahu jaḵ ngaa sën hil mehönon nehevong vu dob lo rë. Bë mehöti najoo gagek venuh nabë nadiiḵ loḵ mëm debo yi ḵupeḵ gelek nalu lo losho yi alam, lob kevu megëp balam degelë, og mehö ngwë su yoh

vu bë jesöö gagek vewen na, ma kevu yi gagek dus ngwë megelu dok na geving rë.

¹⁶Lob gagek sën Anutu nër wirek lo, og nër rak Abraham bë, “luho yi mewis”. Su dekevu bë “losho yi mewis” rë. Bë nabë saga og denanër jak alam ngahi, gak yik dekevu rak mehö timu bë, “luho yi mewis”, lob sënë valek Kerisi.

¹⁷Om gagek sën sa bë nanër lo nebë: Anutu joo gagek ving Abraham ggovek ya nebë saga beneggëp, loḵ mëm ngebek 430 maya lob mëm Anutu vong Horek vu Moses. Rëḵ Horek sënë yö nahën neverup tamusën rot, om su yoh vu bë kevoh gagek muginsën sën Anutu joo vorot lo na benatu gagek meris rë.

¹⁸Gak nabë hil nanër nabë alam sën su denesepa loḵ Horek rë lo su deyoh vu bë degeḵo Anutu yi gagek semusën sënë rë, og hil kevoh gagek semusën sën Anutu joo ving Abraham muginsën lo ya betu gagek meris.

¹⁹Nebë saga, om maḵ nevang Horek yam ving in va? Nevong yam in bë nanër ngaa nipaya tato vu hil bena berup dok buk sën Abraham yi mewis ti berup lo. Yi mewis ti sën Anutu nenër gagek semusën rak yi lo. Lob angër denenër Horek saga vu Moses in bë geḵo nam vu hil kenud lo.

²⁰Rëḵ mu wirek og Anutu nevang gagek semusën saga niröp vu Abraham, gangër los mehönon su deloḵ vu yi medenër rë.

Horek Yi Huk Bë Geḵo Hil Nam Vu Kerisi

²¹Om Horek maḵ neggërin Anutu yi gagek semusën benetu ngaa meris-a? Gak ma! Bë Horek ti neggëp beyoh vu bë gevong behil medo malad-tumsën og nivesa. Yik rëḵ gevong behil natu mehönon yohvu.

²²Rëḵ ma, geti su nebë saga rë. Anutu-yi-ḵapiya tateḵin bë hil pin nehevong ngaa nipaya meneggëp vu hil, om aggata timu neggëp. Bë hil ayod na timu vu Yesu Kerisi, og Anutu rëḵ gevong yi gagek semusën saga vu hil banon jak.

²³Wirek sën gagek vongvingsën-yi yö nahën lo, og Horek tu ala bedeginengin hil. Rot beya verup loḵ buk sën Kerisi tateḵin aggata vongvingsën-yi rangah vu hil lo.

²⁴Horek tu ala menegin hil in bë geli hil na vu Kerisi, in hil ayod na timu vu yi lob mëm Anutu nanër hil nabë hil alam yohvu.

²⁵Loḵ mëm gwëbeng hil ayod neya timu vu yi, lom mëm Horek su nedeginengin hil ggökin yah rë.

Sën Hil Ayod Neya Timu Vu Kerisi Lo Vong Behil Atu Anutu Nalu

²⁶Yönon, ham pin tu Anutu nalu in ham ayomin neya timu vu Kerisi.

²⁷Log ham pin sën neripek bël rak Kerisi arë lo, ham tu Kerisi-yi-alam beham los nevang ngaa neggëp ti.

²⁸ Beham su rëk basuh ham gökin nah nabë ham alam Yuda ma ham alam-yu-ngwë rë. Geham su rëk basuh ham nah nabë ham vahi og hur meris geham vahi og ala rë. Geham su rëk basuh ham menanër ham nabë, “Heḱ maluh gehameḱ avëh!” rë. Gak ham pin netu alam degwa timu beham los Kerisi Yesu nedo revuh ti.

²⁹ Ham tu Kerisi-yi-alam om mëm ham tu Abraham yi mewis ving nebë saga, om ham rëk natöḱ vu semusën pin sën Anutu baḱo raḱ Abraham wirek lo geving.

4

Kerisi Yi Hur Hil Om Rëḱ Gevong Behil Natu Anutu Nalu

¹ Bë mehöti nanër borot nabë nalu rëḱ doḱ nah ben megeḱo yi ngaa pin natu yi ngaa, rëḱ mu nalu yö nahën mahen, og yik su anon raḱ beḱo pevis rë. Gaḱ yö nahën nedo nebë hur ti.

² Log ama lö mewa lo getatovaha bedeneḱin yi rot beya neverup loḱ buk sën ama ggooin raḱ lo.

³ Log hil nebë saga. Hil nahën nado nebë hurmahen gehil su arig rë, lob ngaahur sën denegin dob agi denedeginengin hil.

⁴ Rëḱ mu buk sën Anutu tung lo verup ggovek ya, lob vong Nalu yam bavëh ti ḱo yi. Lob dahun yi gesepa loḱ Horek,

⁵ in bë doḱ vu hil mehönon sën Horek deḱinengin hil lo begeḱo hil nah natu Anutu nalu.

⁶ Lob ham tu Anutu nalu ggovek, om sën nevong Nalu yi Anon Vabuung yam menedo loḱ hil ayod, benevong behil netahi bë, “Aba! nebë Amaḱ!”

⁷ Om su hong hur meris meḱenevong huk vu ala ngwë rë, gaḱ getu Anutu nalu. Getu Anutu nalu om nër bë yi ngaa pin tu hong ngaa.

Paulus Kwa Ya Ngahi In Alam Galata

⁸ Wirek ham duḱin Anutu, lob ham tu anutu-kuungsën hir hur bedeneḱin ham, rëḱ mu anutu-kuungsën saga su sir anutu soḱek rë.

⁹ Loḱ mëm gwëbeng sënë ham neraḱ Anutu ni ggovek ya-E mu maḱ sa nanër nabë Anutu neraḱ ham nimin-loḱ ham bë gwërin ham nah vu ngaahur meris nebë saga benatu hir hur gökin in va? Su deyoh vu bë deḱevong ngaa nivesa ti vu ham rë, gesu deyoh vu bë dedoḱ vu ham rë.

¹⁰ Ham nahën nesepa loḱ meneko hir buk los hir kwev mewis gesoda böp böp los ta mewis raḱ.

¹¹ Wöp-o! Sa vasap sa mesa nehevong huk rot in ham rëḱ ma gesa huk anon ma!

¹²⁻¹³ Arig lo! Ham sepa doḱ sa vahag nabë sën sa nesepa loḱ ham vahamin wirek lo. Sa niḱ raḱ wirek rëḱ ham su nevong

paya vu sa rë. Gaḵ niraḵsën jom sa ahon besa nado ham nyëg, lom senër Bengö Nivesa vu ham nyëdahis.

¹⁴ Niraksën saga vong huk böp vu ham, rëḵ ham su nimin nelëlin sa ma ham ruu demimin vu sa rë. Gaḵ ham ḵo sa raḵ nebë Anutu yi angër ti, ma nebë Kerisi Yesu yö yök vu ham.

¹⁵ Lob ham kwamin vesa rot in sa, rëḵ gwëbeng og maḵ nebë va? Yönon! Seraḵ ni bë wirek og ham kwamin paya in sa rot beham vongin bë selupek malamin gahis vër mebo vu sa!

¹⁶ Loḵ nebë va? Ham nelë sa paya gwëbeng in senër gägek anon rangah vu ham ma va?

¹⁷ Loog seraḵ alam saga nij vorot bë deneko ham raḵ, rëḵ mu sir alam nij paya. Denevongin bë hil basuh hil gemëm ham nimin dëlin sa geham napiik vu sir mu pangsën.

¹⁸ Sa su newaḡ neraḵ in ham rë! Gaḵ nabë sa su medo geving ham rë galam vahi kwaj bo nabë dedoḵ vu ham yönon, og sakaḵ nivesa.

¹⁹ Rëḵ nalug lo! Sayog niḵerus rot nebë sën ata vimeng in nalu beni nesang lo, in bë ham natu Yesu yi alam gökin nah.

²⁰ Sa hevongin bë sa medo geving ham loḵ mëm seyoh vu bë nanër gägek niröp vu ham. Rëḵ mu ma gesa kwag neya ngahi bë sa gevang nabë va!

Gägek Peggirinsën Raḵ Hagar Lu Sara

²¹ Ham bë gurek nah Moses-yi-horek babu beham sepa doka? Om ham gwengo gägek sën Horek nër agi rë!

²² Neggëp loḵ Horek nebë Abraham nalu luu. Luho yi hur avëh ti deḵo ngwë, geluho venë soḡek yö deḵo ngwë. Venë soḡek sënë og su hur avëh ti yi rë, gaḵ yö tu ala menegin yi.

²³ Lob nalu ngwë sën luho yi hur avëh deḵo lo, og deḵo nebë sën hil pin nehaḵo nalud lo. Gaḵ ngwë sën luho venë soḡek deḵo lo, og luho deḵo sir, lob Anutu nevong benalu loḵ in bë yi gägek sën nër vorot lo anon jaḵ.

²⁴ Lob gägek peggirinsën raḵ gägek sagi. Avëh luu sënë nebë gägek luu sën Anutu joo vu mehönon lo. Hagar nebë Horek muginsën sën Anutu vo vu alam Yuda ggëp Kedu Sinai wirek lo, beyi mewis lo detu Horek yi ngaa meris.

²⁵ Kedu Sinai nedo dob Arabia sën Hagar yi mewis lo yö hir dob lo, lob sënë nebë Yerusalem sën nedo dob agi. Lob Yerusalem sën nedo dob agi, losho yi mewis lo detu ngaa-dob-yi yi ngaa meris bedeginengin sir pin.

²⁶ Rëḵ mu Yerusalem ngwë sën nedo vavunë lo, og saga nebë Abraham venë soḡek, gengaa ti su tu ala medeginengin yi rë. Lob avëh saga vong bë hil pin atad.

²⁷ In dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:
 “Hong avëh sën genare newam meris
 gesu geḵo nalum ti rë lo,

kwam vesa rot!

Hong sën su genevimengin nalum ti rë lo.

Ayem jak megenanër rangah nabë ahëm nivesa rot!

In avëh sën regga ni nelëlin yi lo yi mewis rëk ngahij seķë
rot

kesuu avëh sën nedo ving regga lo hen.”

²⁸ Log arig lo! Ham nebë Isaak. Ham nebë hurmahen sën Anutu vong yam in bë gägek semusën sën nër vorot lo anon jak lo.

²⁹ Rëk hurmahen sën ata ķo yi nebë hil atad deneko hil pin lo nelë hurmahen ngwë sën degwa vu Anon Vabuung lo paya wirek besis bego vu yi, lom yik gwëbeng nebë saga ving.

³⁰ Rëk mu dekevu Sara yi gägek meneggëp loķ Anutu-yi-ķapiya bë, “Gwetii hong hur avëh luho nalu dena in hur avëh nalu su rëk doķ nah böm geving sa nalug rë, gaķ rëk nama!”

³¹ Om arig lo, hil su nebë hur avëh nalu hil rë, gaķ hil nebë venë soģek nalu hil.

5

Hil Sën Kerisi Ko Hil Vër In Ngaa Nipaya Lo Hil Su Malad Anonin Ngaa Nipaya Gökin

¹ Kerisi ko hil vër in ngaa sën deginengin hil lo in bë hil su agurek nah ngaa ti babu megegin hil nah gökin. Om ham bare niwëek geham su gurek Horek babu medeginengin ham.

² Ham ngo! Sa Paulus sa bë nanër vu ham nabë: Nabë degerah* ham navimin, og Kerisi su rëk doķ vu ham rë, gaķ rëk nama!

³ Lob sa bë nanër gägek sënë vu ham gökin nah rë nabë: Bë ham gwerah* navimin, og ham rëk sepa doķ Horek megwëvong noh vu pin geving. Rëk nabë ham kweyëh horek timu og ham rëk malamin nama.

⁴ Nabë ham kwamin bo nabë ham sepa doķ Horek in gevong meham natu mehõnon yohvu, og ham kwehe ham vër in Kerisi-yi-alam. Om Anutu su rëk nanër ham nabë ham alam yohvu rë, gaķ rëk nama.

⁵ Rëk Anon Vabuung neloķ vu hil behil nid wëek menavo kwad in buk sën Anutu nanër hil nabë hil mehõnon yohvu jak sën hil ayod neya timu vu Kerisi lo.

⁶ In hil sën Kerisi-yi-alam hil lo, nabë hil herah* navid ma hil su herah* navid rë, og sagak ngaa meris besu neloķ vu hil rë. Gaķ ngaa anon soģek nebë hil ayod neya timu vu yi, bahëd neving yi losho alam vahi pin sën ayoj neya timu vu yi lo.

⁷ Wirek ham nesepa loķ yi nivesa, loķ maķ re ggërin ham om sën gwëbeng ham su nesepa loķ gägek anon rë-ë?

⁸ Anutu sën ggooïn ham raķ lo su ggërin ham yah nebë saga rë!

⁹ Ngaa nipaya yik nebë yiist*. Gagek nipaya mahen teka nelok ya ham ti ti ayomin, lob denenër yoh vu ham pin lob nevonng beham pin nimin paya nerak.

¹⁰ Rëk Mehöböp vo niwëek vu sa besa kwag nevo bë ham rëk gwevuu gagek nipaya saga na, gemëm hil sepa dok kwa timu. Rëk mu alam sën denevonng gagek nipaya neverup lok ham lo, nabë sir los arëj ma alam meris, og hir ngaa nipaya sënë neggëp vu sir berëk degeko nyëvewen dok nah.

¹¹ Lob arig lo, alam sagi ahëj sengën vu sa, in senër bë Yesu diik rak kelepeko* in bë geko hil nah vu Anutu. Gaç bë sa nanër nabë hil gerah* navid in bë hil anah vu Anutu, og su rëk ahëj sengën vu sa rë, gesu rëk dedeginengin ngaa maggin jak sa rë.

¹² Ham nanër vu alam sën denevonng gagek nebë agi neverup lok ham lo nabë sahëg neving bë degerah paya gedeketöv navij na!

¹³ Lob arig lo, Anutu ggooin ham rak in bë geko ham vër in ngaa sën deginengin ham lo. Rëk mu ham gwegin ham nivesa geham su kwamin bo nabë neko ham vër in Horek, om mëm ham gwevonng ngaa sën ham malamin anonin lo jeggin jeggin noh vu kwamin. Gaç mu ham ahëmin geving ham beham ngo dahun ham. Ham su kwamin bo nyëvewen rë, gaç ham dok vu ham nyëmasën.

¹⁴ In hil nasupin Horek pin lok yah gagek timu sënë nebë: Ahëm geving alam sën denedo dus vu hong lo nabë sën ngo ahëm neving hong!

¹⁵ Ham gwegin ham nivesa. Gaç nabë ham medo nanër ham menakwër yalek dok ham ayomin, og ham rëk basap ham beham kwetëkin ham genyëg gëp meris.

Anon Vabuung Yi Ngaa Los Hil Ngaa Mugeng

¹⁶ Om sa nanër vu ham nabë: Nabë ham sepa dok Anon Vabuung megegin ham, og ham su rëk malamin anonin ngaa nipaya meham gwevonng rë.

¹⁷ In hil nemalad anonin ngaa sën Anon Vabuung nelë bë su yoh vu rë lo, log Anon Vabuung ahë neving bë hil gevong ngaa nivesa sën hil ayod ninelëlin lo. Luho medo denesis begö vu sir, om ham su yoh vu bë rëk gwevonng ngaa nivesa sën ham kwamin nevo lo banon jak rë.

¹⁸ Rëk mu nabë ham nesepa lok Anon Vabuung, og Horek su negin ham rë.

¹⁹ Lob ngaa sën hil nemalad anonin lo nebë sënë: Hil nehevong baggëb, gehil nehevong ngaa sën su yoh vu rë lo, gehil kwad nevo ngaa jeggin jeggin rak ngaa sën alam denevun sir in lo.

²⁰ Hil kwad neya vu ngaa vahi kesuu Anutu, hil nehevong parahek los katoong. Hil nevasuh hil menasis begö vu hil vewen vewen, hil nanër hil, hil ayod nesis yi, hil ahöd sengen menehevong paang. Hil nevengweng rak ngaa nipaya vunsen in bë gaço hil jak, hil nemehoo hil, hil nevasuh hil.

²¹ Hil nehalë mehö ngwë paya in ngaa nivesa tök vu sir, hil nanum bël mengëes menekeyevin, hil nehevong nos böp los nanum benehevong raro nipaya gengaa jeggin jeggin, log hil nehevong ngaa nipaya aggagga pin nebë saga ving. Lob sa bë nanër vu ham gökin nabë sën senër vu ham wirek lo nabë: Alam sën denevong ngaa nebë aga, og su rëk dedok na Anutu-yi-nyëg bedemedo geving yi rë.

²² Rëk mu Anon Vabuung tahu hil lok ngaa nebë sënë: Hil ahöd geving hil, hil medo los kwad vesa, hil ayod gëp revuh, hil su abo dok nipaya nyëvewen, hil kwad bo mehö ngwë madok vu sir, hil napiik vu ngaa nivesa, hil gevong niröp noh vu sën hil nanër lo.

²³ Hil malad yes, hil najom hil ahon in ngaa nipaya. Gaç horek ti su neggëp in bë nanërin ngaa nebë sënë rë.

²⁴ Lob mehönon sën detu Kerisi-yi-alam lo, og desis ngaa sën malaj anonin lo los ngaa nipaya sën ayoj nevu nevu in lo rak ya kelepeko* in bë nama na.

²⁵ Anon Vabuung nevo niwëek vu hil, lob hil ayoh vu bë sepa dok ngaa nivesa, om hil agurek babu mesepa dok vaha jak buk pin.

²⁶ Hil su sepa dok ngaa sën geço hil aröd jak lo, gehil su gevong bemehö ngwë ahë sengen jak, gehil su galë mehö ngwë sën alam vahi deneko sir rak lo paya.

6

Hil Adok Vu Hil Arid Lo Sën Denetök Rak Maggin Lo

¹ Arig lo! Bë ham ti gevong ngaa nipaya ti beham jak ni, og ham sën nesepa lok Anutu niwëek lo tato aggata niröp vu yi. Rëk mu ham gwevong nabë saga los malamin yes. Geham su gweko ham jak, gaç ham gwegin ham, in ngaa nipaya rëk pelëpin ham beham rëk bës geving.

² Ham dok vu ham vewen vewen beham kwerë maggin sën netök vu ham lo. Ham gwevong nabë saga in ham gwevong noh vu Kerisi yi horek.

³ In nabë mehö meris ti kwa bo yi nabë yik mehö-los-bengö ti, og mehö saga nekuung in yi.

⁴ Rëk mu alam pin yö deseggi hir huk medejak ni rë, lok mëm nabë nivesa og mëm kwaj vesa in, gaç su degeko sir jak in nabë dekesuu mehö ngwë.

⁵ In Mehöböp rëk seggi hil pin ti ti in hil ngo hil huk sën hil nehevong lo.

⁶ Log ham dok vu ham alam sën denenër Anutu yi gägek vu ham lo jak ngaa navij yi.

⁷ Ham su gwekuung in ham! In hil su ayoh vu bë tetuhin Anutu rë, gak rëk gevong nyëvewen vu hil noh vu ngaa sën hil nehevong lo.

⁸ Bë mehöti sepa dok ngaa nipaya sën mala anonin lo, og rëk natök jak nyëvewen nipaya bemala nama. Gak nabë sepa dok Anon Vabuung megevong ngaa nivesa, og rëk geko nyëvewen nivesa vu Anon Vabuung bemedo mala-tumsën degwata.

⁹ Om hil su nid tebö in ngaa nivesa. In nabë hil su sekëd nama in rë gehil gevong niwëek, og hil rëk gako nyëvewen nivesa dok nah vu tamusën.

¹⁰ Om nabë aggata neggëp behil ayoh vu bë gevong ngaa nivesa vu mehö ngwë, og hil gevong. Hil adok vu mehönon pin nabë saga, rëk mu hil kwad bo hil arid lo sën ayoj neya timu vu Yesu lo namugin kesuu alam dahis.

Paulus Kwa Vesa In Sën Kerisi Diik Rak Kelepeko

¹¹ Log ham gwelë gägek dus ti sën agi nivesa! Yik sengo kevu rak nemağ niröp gesa kevu böpata!

¹² Alam sën denevongin bë ham gwerah* navimin lo denevong nebë saga in bë alam vahi degelë sir nivesa medegeko sir jak. Log denevong saga in bë denoh nenga in ngaa maggin sën netök vu alam sën denenër bë Kerisi diik rak kelepeko* in hil lo.

¹³ Yönon, denerah* navij, rëk mu su denesepa lok Horek pin rë gema. Gak denevongin bë ham gwerah* navimin in bë yö denenër hir huk rangah medegeko sir jak in.

¹⁴ Rëk sa, og sa nehaço sa rak in ngaa timu sënë nebë: Hil Mehöböp Yesu Kerisi diik rak kelepeko*, lob vong bengaa dob yi su yoh vu bë najij sa gökin rë. Lob sa su rëk malag anonin ngaa dob yi gökin nah rë.

¹⁵ In mehöti sën tu Yesu Kerisi yi alam rak lo, nabë rah* navi ma su rah* navi rë, og sagak ngaa meris, gak ngaa anon nebë mehö saga tu mewis rak.

¹⁶ Lob alam pin sën kwaj nevo gägek agi bedenesepa lok lo, og Anutu kwa gevongin sir begevong bayoj gëp revuh, in detu alam Israel rak.

¹⁷ Om mehöti su geke gägek saga jak gökin nah. Alam denevong rii rak sa in Yesu yi hur sa, bebegö niben neggëp lok sa navig vorot beyik ggovek saga.

¹⁸ Arig lo, hil Mehöböp Yesu Kerisi gevong semusën vu ham anomin. Yönon.

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Epesus

¹ Sa Paulus sën Anutu ggooin sa raḵ in bē sa natu Kerisi yi sinarē. Sa ḵevu ḵapiya sēnē yōḵ vu Anutu-yi-alam ham sën ham ayomin neya timu vu Kerisi menepiik vu lo.

² Hil Amad Anutu luho Mehōbōp Yesu Kerisi degevong semusēn vu ham beham ayomin gēp revuh.

Anutu Vo Semusēn Pin Vu Hil Raḵ Kerisi

³ Hil gaḵo hil Mehōbōp Yesu Kerisi Ama Anutu arē jaḵ in vong Kerisi yam, lom ḵo yaḡek yi semusēn nivesa vesa pin sën nelok vu hil anod lo yam vu hil.

⁴ Yōnon, yō ggooin hil raḵ wirek gesēn su tung yaḡek los dob rē geyō nahēn lo. Ahē neving hil beggooin hil raḵ betato hil bē hil natu Yesu yi alam gehil natu mehōnon nid rōpsēn, gesu gelē nabē ngaa nipaya gēp vu hil.

⁵ Geyō kwa vo wirek ving bē rēḵ semu hil nabē sēnē, lom nēr vorot bē Yesu Kerisi rēḵ geḵo hil nah vu yi lom mēm nanēr hil nabē nalu hil.

⁶ Hil su nehevong ngaa nivesa ti in bē mēm gevong nabē saga dok nah vu hil rē, gaḵ ahē neving Nalu Yesu om sën nevang vu hil nyēmasēn, om hil gaḵo arē jaḵ na vavunē rot.

⁷ Log Nalu sagi keseh niḵōḵ ya in bē kevoḥ hil ngaa nipaya na gesu gēp vu hil, log mēm geḵo hil nah vu Anutu.

⁸ Lob nevang yi semusēn sēnē bōpata rot vu hil gesu neggulin rē. Genevo kwa los netateḵin gaḡek degwa vu hil ving.

⁹ Tateḵin gaḡek sën kwa nevo wirek beyō neggēp vunsēn vu yi lo vu hil.

¹⁰ Nebē, buk govek na rē, lok mēm Kerisi natu ala bengupin ngaa pin jevuh ti bedegevek babu. Ngaa pin vu yaḡek gengaa pin vu dob.

¹¹ Lob Anutu nevang ngaa pin banon neraḵ neyoh vu yō kwa, om kwa vo wirek benēr vorot bē Kerisi rēḵ geḵo hil nom behil natu yi alam.

¹² Ggooin he alam Yuda raḵ wirek lok sën Nalu yō nahēn gesu yam dob rē lo, in bē he kwamin bo Kerisi megeḡin yi. Lob saga neḵo Anutu arē raḵ benetato niwēēk rangah vu mehōnon.

¹³ Lok mēm gwēbeng sēnē ham alam-yu-ngwē nengo gaḡek anon ving beham hurek babu. Gaḡek anon sēnē nebē Bengō Nivesa sën tateḵin vu ham nebē Anutu ro aggata in bē geḵo ham nah vu yi lo. Ham vong ving ggovek, lok mēm Anutu

vong Anon Vabuung yam belok ya nedo ham ayomin yoh vu sën nër vorot lo, in bē tato nabē yi alam ham.

¹⁴Lob Anon Vabuung saga netato rangah bē Anutu bago hil tu yi alam ggovek ya. Geyō rēk medo tato nabē sēnē in geḱo Anutu arē los niwēēk jaḱ. Rot bena berup doḱ buk sën anon jaḱ bAnutu geḱo hil nah medo geving yi lo.

Paulus Jom Raḱ Bē Anutu Bo Kwa Vu Alam Epesus

¹⁵Nebē saga lom sa hangō bē ham ayomin neya timu vu Mehōbōp Yesu geham ahēmin neving yi alam.

¹⁶Lom sa ahēg nivesa rot vu Anutu in ham buk gerangah, mesa medo najom raḱ in ham gesa su nehevuu rē.

¹⁷Sa medo najom raḱ nebē hil Mehōbōp Yesu Kerisi yi Anutu sën Ama los niwēēk lo gevong beham natu alam los kwamin beham jaḱ gagek los degwa ni beham jaḱ Kerisi ni nivesa.

¹⁸Lob sa najom raḱ ving bē gevong beyi gagek gēp rangah vu ham beham jaḱ ni, gemēm ham jaḱ ni geving nabē ham nevo kwamin in yi menedo. In ggooin ham raḱ in bē ham natu yi alam bemedo geving yi gēp yaḱek. Log vongin bē gevong yi ngaa nivesa los arē arē ngahiseḱē rot vu ham.

¹⁹Log sa bē ham jaḱ ni nabē Anutu niwēēk bōpata rot kesuu ngaa vahi pin, log nevong niwēēk saga vu hil ving behil ayod neya timu vu yi. Nebē sën vong ngaa niwēēk bōpata

²⁰sën ḱo Kerisi vēr in alam-diiḱsën bevesa loḱ yah, betung yi ya nedo nema vesa ggēp yaḱek lo.

²¹Lob tu ala mekesuu alam bōp los ggev gengaa los arēj, gengaa niwēēk pin sën denedo yaḱek babu lo. Yōnon, kesuu ngaa pin sën arēj neggēp vu dob agi, gesēn arēj rēk berup gēp Buk-tamusēn lo.

²²Log Anutu tung ngaa pin loḱ ya nema ggovek ya bevong tu Kerisi-yi-alam pin hir yuseḱē in ngaa pin ala yi.

²³Lom vong bē Kerisi-yi-alam pin detu Kerisi navi, lob Kerisi sën nedo loḱ ngaa pin vu yaḱek los dob lo nedo loḱ yi alam pin ti ti ving benero sir yoh vu kwa.

2

Hil Bē Rēk Malad Nama Rēk Kerisi Luḱ Yam In Hil

¹Lob wirek ham bē rēk malamin nama na verōḱ yi in ham nekweyēh gagek los nevong ngaa nipaya.

²In ham neseпа loḱ aggata-dob-yi. Ham nevong ngaa nipaya geham nengamin yes vu memō nipaya hir ala Satan sën tu ala menegin ngaa pin sën neggēp yaḱek babu los dob lo. Gememō sēnē yō nahēn nevong huk loḱ alam sën su nengaj yes vu Anutu rē lo ayoj.

³ Wirek og hil naha raḵ sir gehil medo nesepa loḵ ngaa sën hil ahëd neving lo menehevong. Hil ngo nesepa loḵ ngaa los ayo nevu nevu sën hil kwad nevo los hil malad anonin lo, gehil su kwad nelah loḵ rë. Lob Anutu ahë sengën vu hil rot wirek bevongin bë kevoh hil na. Nebë sën nahën ahë sengën vu alam vahi bevongin kevoh sir na agi, in nahën denesepa loḵ ngaa nebë sagi.

⁴ Rëḵ mu Anutu mehö kwa vonginsën degwa lob kwa pe-sivin hil pangsën rot.

⁵ In hil ngaa nipaya tato bë hil rëḵ malad nama, rëḵ ma gAnutu vong behil atu mewis nebë sën vong beKerisi vesa loḵ yah bekedi raḵ yah vu bedub lo. Ḷo hil yah vu yi nyëmasën, gaḵ su vong loḵ yah hil ngaa nivesa ti rë.

⁶ Hil atu Yesu-yi-alam lom Anutu Ḷo hil raḵ ving yi benër vorot bë hil rëḵ medo doḵ ti gëp yageḵ.

⁷ Nevong nebë saga in bë alam degelë degwata los degwata vu Buk-tamusën nabë Anutu mehö semusën degwa yönon rot, in nevong ngaa nivesa saga vu hil degwa raḵ Kerisi Yesu.

⁸ Ham su yoh vu bë gwevong ngaa ti doḵ nah in gweḶo ham vër in ham nipaya nyëvewen rë. Gaḵ mu Anutu semu ham raḵ sën ham ayomin neya timu vu Yesu lo, bevong ham vër nyëmasën.

⁹ Degwa su neggëp vu ngaa nivesa sën ham nevong lo in bë ham rëḵ gweḶo arëmin jaḵ rë.

¹⁰ In Anutu nesemu hil yoh vu yö kwa. Nevong behil atu Kerisi-yi-alam in bë hil gevong huk nivesa vesa sën kwa vo wirek benër vorot bë hil gevong lo.

Kerisi Supin Alam Yu Luu Detu Yu Timu

¹¹ Om ham su kwamin birek in sënë: Wirek ham navimin tato ham nebë ham alam-yu-ngwë. Log alam sën denerah* navij lo denenër ham bë 'alam sën su denerah* navij rë' lo.

¹² Og vu buk saga ham su nevo kwamin in Kerisi rë, gaḵ alam Israel denelë bë ham alam-yu-ngwë, log gageḵ sën Anutu joo raḵ sir lo, og su joo raḵ ham ving rë. Log ham su nevo kwamin in ngaa nivesa ti menegin nebë alam Israel rë, gAnutu sogek su nedo ving ham in bë doḵ vu ham rë.

¹³ Rëḵ mu mëm gwëbeng sënë og ham sën nedo adingnë wirek lo yam dus vu he Israel, in Kerisi keseh niḶoḶ in ham.

¹⁴ In netu hil mehö-mamer-yi in bë hil medo jevuh ti, lob supin he alam Yuda ving ham alam-yu-ngwë yam. Log kevoh Ḷatum sën neruu hil lo ya gesupin hil behil atu alam degwa timu.

¹⁵ In degwa nebë vasap navi bediik mekevoh gageḵ sën nevong behil nehalë hil paya lo ya. Gageḵ sën kevoh ya-ë, og yik Horek sën nedeginengin gageḵ ngahiseḶë raḵ he

menenërin ngaa vahi vu he ving lo. Log nevong nebë sagi in bë he Yuda geham alam-yu-ngwë behil natu yö yi alam mewis degwa timu bemedo jevuh ti.

¹⁶ Yönon, diik rak kelepëko* in bë gevong behil natu anon timu begägek sën neggëp vu hil lo nadiik na, loḵ mëm geḵo hil pin doḵ ti nah vu Anutu.

¹⁷ Om sën ḵo Bengö Nivesa mamer-yi beyam nër. Vong mamer vu ham sën nedo adingnë lo, gevu he sën nado dus lo ving.

¹⁸ Yönon, Yesu vong behil yu luu ayam loḵ ti vu Ama, gevong Anon Vabuung yam tateḵin aggata vu hil.

Hil Sën Kerisi-yi-alam Lo Og Hil Atu Anutu Yi Dub Sogek

¹⁹ Nebë saga om gwëbeng sënë ham su nebë alam-yu-ngwë los alam nenga nenga rë. Gaḵ ham tu Kerisi-yi-alam geyi nyëḡ tu ham nyëḡ, geham nebë alam sën denedo loḵ Anutu yi beggang ving yi.

²⁰ Log ham nebë beggang sën Anutu lev, gemudeng sën ham nare rak nebë alam sinarë nyëdahis losho alam-denenërgägek-rangahsën. GeYesu tu degwaseḵë nebë gelöng niwëëk sën beggang nyëḵetu yi.

²¹ Lob gadu beggang seḵë pin ahon bebeggang anon pin köpek, lob beggang saga tu dub vabuung yönon betu Mehöböp yi ngaa.

²² Log Kerisi-yi-alam ham, lob ham nebë beggang seḵë sën delev beggang rak beham tu Anutu yi dub in Anon Vabuung doḵ medo.

3

Paulus Yi Huk Bë Nanër Bengö Nivesa Vu Alam-yu-ngwë

¹ Nebë saga, om sën sa Paulus seya nado ḵarabus in sën senër Yesu Kerisi rangah vu ham alam-yu-ngwë lo.

² Maḵ ham ngo ggovek bë Anutu vo gägek semusën sën vongin bë nanër vu ham lo vu sa in bë sa gaḵo nöḵ vu ham.

³ Log yik tato gägek sën neggëp vunsën wirek lo rangah vu sa, yoh vu gägek dus sën sa ḵevu yök vu ham wirek lo.

⁴ Om nabë ham natevin, og ham yoh vu bë jaḵ ni nabë serak Kerisi yi gägek sën neggëp vunsën wirek lo ni.

⁵ Anutu su tateḵin gägek sënë vu alam sën denedo dob wirek lo ti berak ni rë. Gaḵ gwëbeng og Anon Vabuung tateḵin vu Anutu yi sinarë los yi alam-denenërgägek-rangahsën mederak ni.

⁶ Log gägek sënë nër bë Yesu Kerisi vong Bengö Nivesa yam in bë ham alam-yu-ngwë doḵ nam geving he alam Yuda behil natu alam degwa timu. Lob gägek sën Anutu joo wirek bë gevong vu he lo, og vong vu ham ving.

⁷ Lob Anutu vong semusën vu sa nyëmasën rak yö yi niwëëk, gevong besetu yi hur in bë sa nanër Bengö Nivesa sënë rangah.

⁸ Gaḱ sa mehö nig paya gAnutu-yi-alam pin nijvesa kesuu sa. Rëḱ vong semusën anon saga loḱ yam sa nemaḡ nyëmasën, in bë sa nanër Kerisi yi ngaa anon nivesa sën nevong in bë doḱ vu alam-yu-ngwë lo rangah vu sir.

⁹ Log sa tateḱin vu mehönon pin nabë Anutu vong gageḱ sën neggëp kesii wirek lo töḱ yam rangah banon rak nebë sënë. In gageḱ sagi yö neggëp kesii loḱ Anutu ayo vu buk sën tung dob lo rot begwëbeng.

¹⁰ Neggëp kesii wirek in bë ngaahur hir ggev los ngaahur nij wëëk vu yageḱ babu degelë Kerisi-yi-alam gwëbeng sagi medejaḱ ni nabë Anutu mehö kwa böp kesuu sir pin.

¹¹ In yö kwa vo nyëdahis meneggëp loḱ ayo vorot bë hil Mehöböḱ Kerisi Yesu rëḱ gevong ngaa sënë banon jaḱ.

¹² Hil ayod neya timu vu Yesu om sën hil su nahöneng in Anutu mala rë, gaḱ hil naha rak yi los najom rak ya vu yi nebë sën hil atu yi alam niröp lo.

¹³ Om sën sa bë nanër vu ham nabë ham su newamin jaḱ geseḱëmin nama in ngaa maggin sën nedeginengin sa lo rë. Gaḱ mu ham napiseḱ in ngaa saga töḱ vu sa, in netöḱ vu sa rak degwa sën sa nehako Bengö Nivesa yöḱ vu ham lo.

Paulus Vongin Bë Alam Epesus Dejaḱ Ni Nabë Kerisi Ahë Neving Sir

¹⁴ Om sën sa najom rak in ham pangsën geneketag vu hil Mehöböḱ Yesu Kerisi Ama Anutu bë doḱ vu ham.

¹⁵ In alam yageḱ-yi los dob-yi pin degwaj yi.

¹⁶ Sa najom rak vu yi nebë: Ngaanon los niwëëk nivesa pin neggëp vu yi, om gevong Anon Vabuung nöḱ vu ham in bo gaḱ doḱ ham ayomin beham bare niwëëk.

¹⁷ Gesa najom rak nebë: Ham ayomin na timu vu Kerisi, lom mëm yö rëḱ medo doḱ ham ayomin. Lob ham jaḱ ni nabë Anutu ahë neving ham rot, bemëm ham bare niwëëk jaḱ degwa saga, nabë sën keḱe gëga neluḱ ya dob benare niwëëk.

¹⁸ Bemëm ham los Anutu-yi-alam pin rëḱ jaḱ ni nabë Anutu ahë neving hil pangsën rak buk pin kesuu ngaa vahi pin, gesu mala nenga in hil ma ni nelëlin hil rë.

¹⁹ Gesa najom rak bë ham jaḱ ni nabë Kerisi ahë neving hil rot kesuu ngaa pin sën hil mehönon narak ni lo. Om mëm Anutu rëḱ doḱ medo ham ayomin begevong beham nabë yi, gengaa nipaya ti su gëp vu ham. Gaḱ ham gwëvong ngaa pin nabë sën Anutu nevong lo.

²⁰ Log hil gaḱo Anutu arë jaḱ, in yö yoh vu bë gevong ngaa böḱ böḱ vu hil kesuu ngaa pin sën hil ayoh vu bë ḱetag in los

kwad bo lo. Nevong ngaa nebë saga raḡ yō niwëek sën nevong huk loḡ hil ayod lo.

²¹ Nebë saga om hil sën Kerisi-yi-alam hil lo, og hil los Kerisi Yesu ngo medo gaḡo Anutu arë jaḡ noh vu buk pin degwata los degwata. Yönon.

4

Hil Sën Kerisi-Yi-alam Hil Lo Atu Kerisi Anon

¹ Sa nado karabus in Mehöböp yi mehö sa. Om sa bë nanër vu ham nabë Anutu ggooin ham raḡ, om ham gwevong ngaa pin nivesa noh vu sën kwa nevo bë yi alam degevong lo.

² Ham su gweḡo ham jaḡ, gaḡ ham malamin yes beham nahubin ham, geham najom ham ahon geham su bo dok ngaa nipaya sën ham vahi denevong vu ham lo, gaḡ ham ahëmin geving ham.

³ Ham nimin wëek in ham su basuh ham, gaḡ ham medo jevuh ti nabë sën Anon Vabuung ahë neving bë ham gwevong lo. In nabë ham gwelë ham nivesa bemedo jevuh ti, og saga rëḡ naduu ham ahon beham natu degwa timu.

⁴ In yik hil atu anon timu, geyik Anon Vabuung timu nedo, log ham bo kwamin in sën Anutu ggooin ham raḡ lo.

⁵ Kë! Yik hil Mehöböp timu nedo, gehil nehevong ving ggëp ti, gehil naripek bël ggëp ti.

⁶ Log yik hil Anutu timu nedo. Hil pin Amad yi, genetu hil pin alad, genevong behil pin nehevong yi huk, genedo loḡ hil pin ayod.

⁷ Rëḡ Kerisi vo yi semusën ti ti ggelek hil pin, behil haḡo nyëmasën yoh vu yō kwa.

⁸ Yoh vu sën dekevu meneggëp loḡ Anutu-yi-ḡapiya lo nebë: “Kesuu alam sën denesis begö vu yi lo

beduu sir ahon,
log mëm raḡ yah vavunë

bevo semusën ggelek mehönon nyëmasën.”

⁹ Rëḡ gaḡek sën nër agi bë raḡ yah vavunë om saga maḡ tato bë luḡ yam dob sën neggëp gebinë agi mugin.

¹⁰ Gaḡ mehö sën luḡ yam lo, yik mehö sën raḡ yah vavunë mekesuu yaḡek teb pin lo, lob raḡ yah vavunë in bë natu ala megegin ngaa pin.

¹¹ Log vo semusën aggagga vu yi alam nebë sënë: Vahi denetu sinarë, gevahi denetu alam-denenër-gaḡek-rangahsën, gevahi denëḡo loḡ nyëḡ medenenër Bengö Nivesa vu alam dahis. Vahi denëgin Kerisi-yi-alam gevahi denetu tatovaha.

¹² Nevong yi semusën ggelek nebë sënë in bë Anutu-yi-alam pin denatu anon timu medegevong yi huk mededok vu sir, geKerisi-yi-alam ngahijsekë jaḡ bedebare nijwëek.

13 Rot behil pin gevong geving gagek gëp ti, gehil pin ajak Anutu nalu ni, lob mëm hil natu mehönon yohvu nabë Kerisi sën mehö yohvu geniröp los dahis lo.

14 Rëk mu hil su medo gevong ngök ngök nabë hurmahen. Bë hil gevong nabë saga, og mehönon pin hir gagek sën kwaj nevo medenenër lo rëk geko hil nah menom nabë sën sang neko kele nema los ris. Mehönon kuungsën rëk dekepë hil galam nijpaya los kwaj rëk detetuhin hil.

15 Rëk mu nabë hil ahëd geving hil benanër gagek anon mu, og hil rëk nabë Kerisi behil gevong ngaa pin nabë sën nevang lo, geyö rëk natu yusekë bebegin hil pin.

16 Saga nebë sën yusekë nesupin mehöti ni len ti ti pin in bë semu anon jak. Gehil pin ti ti nebë telitek menelok vu anon bevo niwëek vu navi. Gelen ti ti nevang huk agga ti ti yoh vu sir. Gemëm ahëj neving sir mesir böp neraç loç ti medenare niwëek medenetu anon timu.

Kerisi-yi-alam Desepa Dok Aggata Mewis

17 Ham tu Mehöböp yi alam om sa bë nanër niwëek vu ham nabë ham su gwevong ngaa jeggjin jeggjin nabë sën alam dahis denevang lo. In su denesepa loç ngaa anon rë, gaç kwaj nevo ngaa meris meris mu.

18 Alam saga og denedo loç malakenu, om sën su deyoh vu bë deseggi gagek medejak degwa ni rë. Anutu vongin bë gevong medemedo malaj-tumsën rëk ma gedenedo adingnë, in ayoj ni tebö in yi gesu deneraç ni rë.

19 Alam dahis og su deyoh vu bë deseggi ngaa nipaya los ngaa nivesa medejak ni rë, om sën deggërin sir yah bemedo mekwaj nevo ngaa sën maluh los avëh denevun sir in lo mu pangsen. Log malaj anonin ngaa nipaya pin bedeneya vu pangsen.

20 Rëk Kerisi su nër bë ham gwevong nabë sënë rë.

21 Ma maç ham su ngo Kerisi yi gagek anon sën he netahu ham loç lo rë?

22 Gagek sënë nebë ham naçah ngaa mugengsën sën ham nevang wirek lo vër in ham, geham gwevuu ham ayomin wirek-hen-yi na. In ngaa mugeng og nesepa loç ngaa nipaya sën ham malamin anonin lo, genevang beham nimin paya neraç.

23 Om ham ayomin mewis jak geham kwamin bo ngaa nivesa mu.

24 Geham jöp gagek anon niröpsën-yi los vabuung dok nah ham, beham natu mewis jak benimin nabë Anutu.

25 Hil atu alam degwa timu om ham gwevuu gagek lahsën vun los gagek kuungsën pin na, geham nanër gagek los anon mu vu ham.

26 Bë ham ahëmin sengën og ham gwegin ham nivesa in ngaa nipaya rëk gëp vu ham, gaḵ ham ahëmin nakul beham gwero gagek pevis gehes mala su duk na.

27 In nabë nama og ham rëk tatekin aggata vu Memö Nipaya Satan berëk kepë ham.

28 Log mehö sën neggodeḵ ngaa lo, og su godeḵ ngaa ti gökin nah. Gaḵ yö sero huk ti megevong jaḵ nema niröp in geḵo monë teka jaḵ medoḵ vu yi, gerëḵ doḵ vu mehö ngwë sën neraḵ vu in ngaa lo geving.

29 Log ham su nanër gagek jeggin jeggin berup ham avimin. Gaḵ ham boseḵ menanër gagek nivesa mu in doḵ vu alam sën denengo lo mesemu sir.

30 Anutu yi Anon Vabuung loḵ ya nedo ham ayomin in bë tato namugin behil ajaḵ ni nabë Anutu rëḵ geḵo hil vër in ngaa nipaya nyëvewen behil anah medo geving yi. Om ham su gwevong bAnon Vabuung ayo maggin jaḵ.

31 Ham su gwelë mehö ngwë paya, geham su ahëmin sengën jaḵ, geham su gwevong paang, geham su nanër pelësën jaḵ mehö ngwë, geham su ahëmin nipaya vu mehö ngwë.

32 Gaḵ ham gwelë ham nivesa, geham doḵ vu ham. Log ham su kwamin bo ngaa nipaya sën mehö ngwë denevong vu ham lo. Gaḵ ham kwevoh na nabë sën Anutu kwa nevo Kerisi benekevoh ham ngaa nipaya ya lo.

5

Hil Sepa Doḵ Ngaa-Rangah-Yi

1 Anutu ahë neving ham beham tu nalu lo, om ham sepa doḵ vaha begwevong ngaa noh vu sën Anutu nevong lo.

2 Log ham medo gwevong ngaa los ahëmin geving mehönon pin, nabë sën Kerisi ahë neving hil beloḵ yah hil bed lo. Lob saga rëḵ natu seriveng nabë seriveng reggu nivesa sën denevesi in reggu nivesa berup na vu Anutu lo.

3 Log baggëb los ngaa ningöhek sën hil navun hil in lo, gengaa nipaya sën ham ayomin nevu nevu in lo, og ham sën Kerisi-yi-alam ham lo, ham su bengwëng jaḵ, in sagaḵ su yoh vu rë.

4 Ham su nanër gagek nipaya paya berup avimin, geham su sevërin gagek kwamasën-yi, geham su nanër gagek jeggin jeggin sën su yoh vu rë lo genanöp in. In ngaa nebë saga og su yoh vu bë ham gwevong rë, gaḵ ham nanër ham kwamin vesa vu Anutu in ngaa nivesa vesa pin sën nevong vu ham lo.

5 In ham raḵ ni ggovek bë mehö sën neggodeḵ avëh avö, gemehö sën nevong ngaa ningöhek, gemehö sën ahë neving baggëb benevong jeggin jeggin lo, sënë nebë nesepa loḵ ngaa kuungsën wirek hen nebë jepö los nyëg gebus beḵo arëj raḵ,

og alam nebë sënë su deyoh vu bë dedok na Kerisi luho Anutu hir nyëg rë.

⁶ Ham su gwebë nengamin vu alam sën denevongin bë detetuhin ham beham gwevong ngaa nipaya lo. In Anutu ahë sengën vu alam sën denekeyëh aye medenevong ngaa jeggin jeggin nebë agi, log rëk bo nyëvewen vu sir geving.

⁷ Om ham los su gwebë dok ti.

⁸ In ham nedo lok malakenu wirek, rëk gwëbeng og Mehöböp nevong beham nedo lok rangah, om ham gwevong ngaa pin nabë alam sën denedo lok rangah lo.

⁹ In alam sën denedo lok rangah lo, og denevong ngaa nivesa mu los ngaa yohvu, gedenesepa lok gagek anon.

¹⁰ Ham seggi ngaa pin bemalamin sepa ngaa sën Mehöböp ahë neving lo.

¹¹ Ham noh nenga in ngaa nipaya los ngaa malakenu-yi in su nelok vu hil rë, gaḥ ham tato rangah vu alam nabë ngaa nebë saga og nipaya.

¹² In ngaa nipaya pin sën denevong vunsën lo, og hil su bengwëng jak, in hil nid nemum in.

¹³ Gaḥ ngaa pin sën neggëp rangah lo, og alam pin denelë medenerak ni,

¹⁴ in ngaa pin sën rangah gelu rak lo, og neggëp rangah rot. Nebë gagek sën dekevu meneggëp lo nebë:

“Hong sën genewëp lo! Kwedi!

Gwevuu diiksën na in

lob Kerisi gevong benyëg geheng in hong gegemedo dok rangah!”

¹⁵ Om ham gwegin ham nivesa. Ham su gwevong ngaa jeggin jeggin nabë alam kwaj masën, gaḥ ham gwevong ngaa pin nabë alam los kwaj.

¹⁶ Ham su basap buk na meris rë, gaḥ ham nimin wëek megwevong huk jak buk pin, in ngaa nipaya neggëp lok buk sën hil nado agi.

¹⁷ Om ham su gwevong nabë sën alam kwaj masën denevong lo, gaḥ ham kwamin bo mejak ngaa sën Mehöböp ahë neving lo ni.

¹⁸ Geham su nanum mekweyevin, in saga nevasap ham beham rëk nimin paya jak, gaḥ mu Anon Vabuung napup ham ayomin og mëm.

¹⁹ Ham medo gwevong Anutu yi sengii los raro, gegwevong tarot nivesa sën gadu ham kenumin, geham gwevong raro dok ham ayomin los kwamin vesa vu Mehöböp.

²⁰ Geham nanër vu Anutu jak buk nabë ham ahëmin nivesa vu yi in ngaa pin sën nevong benetok vu ham lo. Ham nanër nabë saga vu hil Amad Anutu jak Mehöböp Yesu Kerisi arë.

Gagek Raḵ Maluh Los Venëj

²¹ Log ham su gweḵo ham jaḵ vu arimin, gaḵ ham dahun ham in lob saga geḵo Kerisi arë jaḵ.

²² Log ham avëh, ham gurek reggamin babuj nabë sën ham nehurek Mehöböp babu lo.

²³ In ham reggamin tu ham alamin menegin ham nebë sën Kerisi tu yi alam alaj meneḵo sir yah vu Anutu lo.

²⁴ Om avëh nengaj yes vu reggaj in ngaa pin nabë sën Kerisi-yi-alam pin nengaj yes vu Kerisi lo.

²⁵ Log ham maluh! Ham ahëmin geving ham venëmin nabë sën Kerisi ahë neving yi alam pin bediik loḵ yah bej

²⁶ in bë gevong benij röp los nij mewis jaḵ lo. Log neripek sir raḵ bël los nevong yi gagek vu sir,

²⁷ in bë denatu yi alam los nij veseek benijvesa jaḵ, gengaa ningöhek ma ngaa nipaya su gëp vu sir, log mëm rëḵ gevong bedenatu yi ngaa vabuung gengaa nipaya nama na veröḵ yi in sir.

²⁸ Om ham maluh! Ham ahëmin geving ham venëmin nabë saga. Ham ahëmin geving ham venëmin nabë sën ham ngo ahëmin neving ham navimin lo, in mehöti sën ahë neving venë lo, og yö ahë neving yi.

²⁹ In mehöti su ni nelëlin yö navi rë, gaḵ yö nevet yi menegin yi nivesa rot nebë sën Kerisi yö negin yi alam lo.

³⁰ Kerisi negin hil nivesa in hil nebë yi reggos los seḵë gehil atu navi len ti ti.

³¹ Yoh vu sën Anutu yi gagek nër lo bë, “Maluh rëḵ gevuu ama lu ata genapiik vu venë beluho denatu anon timu.”

³² Log gagek vunsën sënë og degwa böpata ngwë neggëp. Yönon, nenër raḵ Kerisi losho yi alam lo ving.

³³ Rëḵ mu ham maluh pin, ham ti ti ngo ahëmin geving venëmin nabë sën ham ngo ahëmin neving ham lo. Log ham avëh, og ham gurek reggamin babuj.

6

Gagek Raḵ Hurmahen Losho Amaj Lu Ataj

¹ Log ham hurmahen, ham huk neggëp. Ham tu Mehöböp yi alam, om ham nengamin yes vu ham amamin lu atamin megwevong noh vu hir gagek.

² In Anutu yi horek nër bë, “Gegurek amam lu atam babuj.” Lob horek saga tu ham Horek muginsën geyi gagek semusën neggëp ving.

³ Gagek semusën sënë nebë, “Ham rëḵ medo nivesa meham medo hus adingseḵë rot gëp dob.”

⁴ Log ham alam hib, ham su gwevong paya vu ham nalumin lo bahëj sengen vu ham, gaḵ ham gwegin sir nivesa bedesepa doḵ Mehöböp yi gagek los degevonḡ ngaa pin niröp.

Gagek Raḵ Hur Losho Alaj

⁵ Log ham hur, ham nengamin yes megwevong noh vu mehö sën tu alamin menegin ham lo aye. Ham gönengin sir, geham ayomin na timu vu sir nabë sën ham nevonḡ vu Kerisi lo.

⁶ Geham su gwevong huk jaḵ malaj mu in nabë ahëj nivesa in ham, gaḵ ham gwevong nivesa vu sir, in ham tu Kerisi yi hur beham nesepa loḵ Anutu kwa los ayomin timu.

⁷ Ham su gwevong huk in nabë mehönon degelë ham nivesa, gaḵ ham kwamin vesa megwevong huk los niwëek in Anutu gelë ham nivesa.

⁸ In ham neraḵ ni vorot bë: Nabë ham gwevong huk nivesa geham su nimin tebö rë, og Anutu rëḵ gevong nyëvewen doḵ nah vu ham sën tu hur lo, gevu ham sën tu ala lo geving.

⁹ Log ham sën tu ala lo, ham gwegin ham hur nivesa geving. Ham su gwevong paang los nanër gagek nipaya jaḵ sir, in ham raḵ ni bë ham los ham hur ham alamin timu nedo yaḡek benelë ham pin neggëp ti.

Kerisi-yi-alam Nebë Alam-begö-yi

¹⁰ Log arig lo, sa gagek hus sënë nebë: Ham nimin wëek menatu Mehöböp yi alam yönon! Yi mehö niwëek ata, om ham gweḵo niwëek vu yi.

¹¹ Ham jöp Anutu yi kelenavi los ngaa sën neggërin begö lo doḵ na ham navimin, in ham bare niwëek gengaa sën Memö Nipaya Satan nevonḡ in bë tetuhin ham lo su kepë ham.

¹² In hil su nasis begö vu mehönon rë, gaḵ hil nasis begö vu ggev los ngaa niwëek sën denegin ngaa malakenu-yi lo, gevu memö nipaya sën denegin yaḡek babu lo.

¹³ Om ham jöp Anutu yi kelenavi los ngaa sën neggërin begö lo pin doḵ na ham, in nabë buk nipaya natöḵ vu ham, og ham bare niwëek bengis begö rot begovek na, gemëm ham medo.

¹⁴ Ham gwevëh gagek anon gëp ham balomin beham bare. Geham gwevong ngaa niröp mu in gërin ham newamin.

¹⁵ Log ham jöp Bengö Nivesa sën nevonḡ behil ayod neto revuh lo doḵ na ham vahamin natu ham suu, in ham bare niwëek geham su jöpek.

¹⁶ Log ham ayomin na timu vu Yesu jaḵ buk, lob saga natu ham kelenavi sën gërin ham navimin pin lo, in Memö Nipaya Satan yi apop sën netum daggen lo pin dejaḵ vu medenakul.

¹⁷ Log ham kwamin bo sën Kerisi ḵo ham yah vu Anutu lo besaga natu ham aseeng sën ham nabun yumin doḵ in gërin begö. Geham gweḵo gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo

pin in Anon Vabuung gevong benatu ham paëp-yu-anil beham ngis begö jak.

¹⁸ Log ham najom jak los kwetag vu Anutu buk gerangah, gAnon Vabuung rëk dok vu ham. Ham su nimin tebö! Gak ham pasang najom jak in Anutu-yi-alam pin.

¹⁹ Log ham najom jak in sa geving nabë sa bengwëng og Anutu gevong gagek berup savig besa nanër Bengö Nivesa sën neggëp kesii wirek lo nam rangah, gesa su gönengin mehönnon malaj.

²⁰ Setu Bengö Nivesa sënë yi hur ti in nanër rangah, lom deduu sa besën seyam nado karabus agi. Om ham najom jak nabë sa su göneng in mehönnon megevuuk huk sënë na, in saga og su yoh vu rë, gak sak nanër rangah metatekin mena rot.

Gagek Hus

²¹ Hil arid Tukikus nelok vu sa balu nehevong Mehöböp yi huk lob sa ahëg neving yi. Lob neyök vu ham berëk nanër sa los ngaa pin sën netök vu sa lo rangah vu ham bemëm ham jak huk sën sa nehevong lo ni.

²² Yik sa hevong yi meyök vu ham rak degwa sënë in bë nanër sa bengög vu ham begevong beham nimin wëëk jak.

²³ He arimin ham, om hil Amad Anutu luho hil Mehöböp Yesu Kerisi degevong beham pin ayomin gëp revuh, geham ahëmin geving ham, geham ayomin na timu vu luho.

²⁴ Luho degevong semusën vu ham sën ham ahëmin neving hil Mehöböp Yesu Kerisi rot menedo lo.

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Pilipi

¹ Kerisi Yesu yi hur sa Paulus geTimoti, balu kevu kapiya sënë yök vu ham Pilipi pin sën Kerisi Yesu yi alam ham lo, ving ggev sën denegin dub los alam sën denelok vu ham lo.

² Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevang semusën vu ham bedegevang ham ayomin gëp revuh.

Paulus Kwa Vesa Vu Anutu

³ Sën sa kwag nevo ham lo, og sa najom rak vu sa Anutu los kwag vesa in ham rot.

⁴ Lob sën sa neketag vu Anutu bë doḵ vu ham lo, og sa neketag los ahëg nivesa in ham.

⁵ Sa kwag vesa in ham nelok vu sa gesa nanër Bengö Nivesa rangah. Vu nyëdahis rot beberup gwëbeng.

⁶ Lob serak ni ggovek bë Anutu yö vong huk nivesa lok ham ayomin vu nyë dahis, lob yö rëḵ medo gevong rot begovek na doḵ buk sën Kerisi Yesu duk nom lo.

⁷ Log sën sa kwag vesa in ham lo, og sagak yoh vu. In buk vahi og sa nado karabus, log buk vahi og sa nehevong huk in bë gadu Bengö Nivesa balam degevang geving niwëëk. Lob nelok buk saga pin, og ham kwamin nevo sa, om huk sën sa nehevong banon nerak menesemu alam vahi lo, og yik ham nevong huk sagi ving behil kwad vesa lok ti, om sën sa kwag nevo ham yoh vu buk pin.

⁸ Senër yönön neggëp Anutu mala bë sayog nepebip sa in bë senök galë ham pin, in sahëg neving ham nebë sën Kerisi Yesu ahë neving ham lo.

⁹ Lob sa najom rak in ham bë ham ahëmin geving ham niwëëk rot noh vu buk pin bena meböpata jak. Gesa najom rak ving bë ham natok vu kwa nivesa rot beham seggi ngaa pin,

¹⁰ in ham jak ni nabë nivesa ma nipaya. Nabë saga in ham natu alam yohvu gengaa nipaya su gëp vu ham rë, rot bena berup doḵ buk sën Kerisi duk nom lo.

¹¹ Lob ngaa niröp sën Yesu Kerisi yoh vu bë gevong banon jak doḵ hil ayod lo napup ham ayomin rot. In sënë rëḵ geḵo Anutu arë jak nabë mehö niwëëk los arë böpata.

Paulus Ya Karabus Lob Sënë Lok Vu Bengö Nivesa

¹² Arig lo, sa bë ham jak ni nabë ngaa sën tok vu sa agi, og su ggërin Bengö Nivesa rë. Gaḵ nelok vu meneya rot.

13 In alam-begö-yi pin sën denegin mehö-los-bengö Sisar* yi beggang lo, galam vahi pin, og derak sa nig ggovek ya bë seyam karabus in Kerisi yi hur sa.

14 Lob arig lo ngahisekë sën ayoj neya timu vu Mehöböp lo kwaj nevo sa bë seyam karabus, lob ayoj niwëek rak in sënë, lob devuu ggönengsën ya genij wëek rak medenër Anutu yi gagek rangah.

15 Yönon, sir vahi og ahëj nipaya in sarëg ya, lob denevong in bë dedahun sa, om sën denenër Kerisi yi gagek rangah rak degwa sënë, rëk sir vahi og ahëj nivesa medenenër Kerisi arë los ayoj niröp.

16 Alam sënë derak ni bë sa nado sënë in bë sa gadu Bengö Nivesa, om sën ahëj neving sa medenenër gagek rangah.

17 Rëk sir vahi og denenër Yesu yi gagek in bë degeko yö arëj jak. Gaq ayoj su niröp rë. Yönon, denevong in bë debo maggin la dok na geving vu sa dok karabus.

18 Rëk yik sagak ngaa meris. Bë denanër los ayoj niröp, ma su denanër los ayoj niröp rë, og yik ggovek. Denenër Kerisi yi gagek rangah, om sa kwag vesa in sënë, gesëk kwag vesa rot.

19 In serak ni bë ngaa sënë rëk dok vu sa besëk medo nivesa, in serak ni ggovek ya bë ham nejom rak yoh vu buk in bë dok vu sa, lob Yesu Kerisi yi Anon Vabuung gadu sa.

20 Sa navo kwag in ngaa timu, gesa hevong ving bë rëk anon jak nabë: Sa su rëk nig namum in ngaa sën sa nehevong ggëp dob lo ti rë. Gaq nabë sa nadiik, ma nabë sa medo vesag, og sa bë gevong ngaa pin sënë los nig wëek in geko Kerisi arë jak. Vu pehi sënë, genoh vu buk pin.

21 In sa og sa kwag nevo nebë sënë: Nabë sa medo vesag og nivesa, in setu Kerisi-yi-alam ti ggovek ya. Gaq nabë sa nadiik og nivesa rot, in sëk medo geving Kerisi yönon.

22 Rëk mu nabë sengo nahën medo vesag vu dob, og sëk gevong huk vahi geving banon jak, om mak sëk gevong nabë va? Sa dugin!

23 Sa kwag luu luu in sënë. Sa bë nadiik bena medo geving Kerisi in sënë nivesa rot.

24 Gaq mu nabë sengo nahën nemedo dob, og yik nivesa rot, in mëm sëk medo medok vu ham rë.

25 Om sa kwag neya timu meserak ni bë mak sëk medo vesag medok vu ham in ham gwevong geving niwëek bek-wamin vesa rot.

26 Nebë saga, om nabë dekevelekin sa besenök berup vu ham gökin, og ham rëk kwamin vesa in begweko Kerisi Yesu arë jak pangsen.

Alam Pilipi Losho Paulus Degebë Dok Ti Medengis Begö In Bengö Nivesa

²⁷ Rëk mu ham sepa doḵ Kerisi yi Bengö Nivesa niröp in nabë senök galë ham, og sejaḵ ni. Ma nabë sa gango ham bengömin mu, og yik ggovek, gesëḵ gango nabë ham ahëmin neving ham menare loḵ ti, bayomin ti, benelok vu ham menesis begö in Bengö Nivesa in bë na meniweëḵ jaḵ balam degevonḡ geving.

²⁸ Sa hevongin bë gango ham bengömin nabë ham su nehönengin alam sën denekeyëh ham gagek lo rë. Gaḵ sa bë gango nabë ham nare niweëḵ. Bë ham bare niweëḵ nabë saga, og saga netato bë rëḵ malaj nama. Log netato ving bë Anutu rëḵ geḵo ham nah vu yi beham medo nivesa.

²⁹ In Anutu su vo semusën sënë vu ham bë ham ayomin na timu vu Kerisi mu rë, gaḵ vo semusën ngwë vu ham bë kwerë maggin vahi geving in ham tu yi alam.

³⁰ Yik hil nasis begö ggëp ti in Bengö Nivesa, nebë sën ham lë gesa nehevong wirek lo, genebë sën ham ngo bë sa nahën nehevong gwëbeng agi.

2

Hil Dahun Hil Gahëd Geving Arid Lo

¹ Maḵ ham neḵo niweëḵ vu Kerisi? Kerisi ahë neving ham lom saga vonḡ beham ayomin to revuh-a? Gemak Anon Vabuung neduu hil tu alam yu timu? Gemak ham ahëmin neving mehönnon gekwamin nevonḡin sir-a?

² Om nabë nebë saga og mëm ham sepa doḵ kwa timu. Ham ahëmin geving ham anon rot, beham medo jevuh ti, beham malamin sepa huk timu. Bë ham gwevonḡ nabë saga, og ham rëḵ gwevonḡ besa kwag vesa böpata rot.

³ Ham su kwamin bo ham mu beham gweḵo ham jaḵ. Gaḵ ham gurek alam vahi babuj geham kwamin bo sir nabë dekesuu ham raḵ ngaa nivesa.

⁴ Geham su gwegin ham ngo ham ngaa mu, gaḵ ham gwegin mehö ngwë hir ngaa geving.

Kerisi Dahun Yi Lob Anutu Ko Arë Rak

⁵ Ham kwamin bo ngaa nabë sën Kerisi Yesu nevonḡ lo.

⁶ Anutu soḡek yi,
rëḵ mu su kwa nevo bë najom aggata sën luho Anutu
neggëp ti lo ahon rë.

⁷ Gaḵ vuu aggata sënë ya getu mehönnon raḵ,
bevonḡ ngaa nebë hur meris.

⁸ Tu mehönnon bedelë yi nebë mehönnon soḡek,
rëḵ mëm yö dahun yi genesepa loḵ Anutu aye rot bediik.
Yönon, diik raḵ kelepeko* nebë alam nij paya.

⁹ Om sën Anutu ḵo yi raḵ, raḵ yik degwa sënë,
beko yi raḵ yah vavunë rot.

Lob tung ggev ti sën kesuu ggev vahi pin lo raḁ yi.

¹⁰ In nabë degengo Yesu arë,
og alam pin vu yagek gevu dob gevu dob gebinë
rëḁ dengun lusej vu yi.

¹¹ Log mehōnon pin rëḁ denanër rangah doḁ ayej nabë:
Yesu Kerisi tu Mehöböp.
Gedegeḁ Ama Anutu arë jaḁ nabë saga.

Hil Najëh Nabë Betuheng

¹² Om sa mehō lo! Ham ngo medo gwevong noh vu sayeg nabë sën ham nevong aga. Yōnon, sën sa nado ving ham wirek lo og ham nevong, gaḁ gwëbeng sënë sengo nado adingnë, om ham pasang gwevong nabë saga. Anutu ḁo ham yah vu yi om ham ayomin na timu beham göneng in yi begurek babu in mëm rëḁ geḁo ham nah vu yi beham medo geving yi vu tamusën.

¹³ In hil araq ni bë Anutu nevong huk loḁ ham. Yō nevër ham kwamin, lob mëm ham nevong ngaa yoh vu sën ahë neving lo.

¹⁴ Log ngaa pin sën ham gwevong lo, og ham gwevong los nimin yes, gaḁ ham su gwevong ayemin vu los gök ham in.

¹⁵ Ham gwevong nabë sënë in ngaa nipaya su gëp vu ham, gaḁ ham medo niröp nabë sën Anutu nalu ham lo. Yōnon, ham nedo loḁ alam nij paya los alam gagek tetuhinsën vuheng, rëḁ mu ham rëḁ najëh jaḁ sir nabë betuheng.

¹⁶ Ham nanër gagek sën yoh vu bë gevong bemehōnon demedo malaj-tumsën lo vu sir in mëm sa napisek in doḁ buk sën Kerisi duk nom dob lo. In sëḁ jaḁ ni nabë sa su nevasap sa menehevong huk meris rë.

¹⁷ Alam Yuda denesis reggu tu seriveng, lob denekeseh wain raḁ ving, lob yik sën ham ayomin neya timu vu Kerisi lo nebë seriveng saga. Log nabë dengis sa, og yik ggovek, in sa nig ḁoḁ rëḁ keseh nabë wain sën denekeseh raḁ ham seriveng lo, lob sëḁ kwag vesa geving ham.

¹⁸ Om yik ham kwamin vesa geving nabë saga behil kwad vesa doḁ ti.

Timoti Yi Gagek

¹⁹ Nabë Mehöböp Yesu kwa bo, og sëḁ gevong Timoti nöḁ vu ham, loḁ mëm rëḁ nom nanër ham bengömin vu sa besa kwag vesa.

²⁰ In su sa mehō ngwë nedo balu kwamin nevo ngaa neggëp ti nebë Timoti rë. Yō kwa nevo ham rot bë doḁ vu ham.

²¹ Gaḁ alam vahi pin og yō denegin yō hir ngaa gesu kwaj nevo Yesu Kerisi yi huk rë.

²² Rëḁ Timoti og ham raḁ ni bë yi mehō nivesa beneloḁ vu sa in Bengö Nivesa nebë sën hurmahen ti neloḁ vu ama.

²³ Sa bë gevong yi nök pevis vu ham, rëk mu sejak ngaa sën rëk natök vu sa lo ni namugin lok mëm.

²⁴ Rëk mu sa hevong ving bë Mehöböp rëk tatekin aggata gesengo rëk nök vu ham geving.

Epaproditus Yi Gagek

²⁵ Log sa kwag nevo bë mak sëk gevong hil arid Epaproditus nah vu ham gökin pevis. Wirek ham vong yi lok yah ham bömin beyam lok vu sa, balu nehevong huk lok ti galam desis begö vu aluu in Bengö Nivesa.

²⁶ Rëk tum nevo kwa in ham bë nök gelë ham. Gayo maggin rot in ham ngo bë nirak.

²⁷ Yönon, nirak böpata lob dus rak bë nadiik na. Rëk Anutu kwa vongin aluu belok vu yi in bë su nadiik besayog maggin böpata rot rë.

²⁸ Om sën sa kwag nevo rot bë sa gevong yi nök pevis beham gwelë yi gökin bekwamin vesa lob mëm sa maggin rëk ahë yes jak teka geving.

²⁹ Om ham gweko yi nök vu ham los kwamin vesa in Mehöböp yi hur yi. Geham gweko alam nabë sënë arëj jak.

³⁰ Dus rak bë nadiik dok Kerisi yi huk. In ham su yoh vu bë dok vu sa rë, om sën lok yah ham bömin benelok vu sa, rëk tök vu niraksën sënë bedus rak bë nadiik.

3

Mehöti Sën Ayo Na Timu Vu Kerisi Lo, Og Yi Mehö Yohvu Yönon

¹ Arig lo, sa bë semu gagek sënë hus nabë ham kwamin vesa in Mehöböp. Sa nanër gagek timu sënë yoh vu buk, rëk mu sa su rëk nig tebö jak in rë, in gagek saga rëk gadu ham.

² Ham gwegin ham in alam sën denevong huk nipaya nebë anöö bemën lo. Ham gwegin ham in alam nij paya sën denevongin bë dekepë ham lo. Geham gwegin ham in alam sën denevongin bë degerah* ham navimin in mëm ham natu Anutu-yi-alam lo.

³ In degwa su neggëp vu ngaa saga rë, gak hil sagi og Anon Vabuung nelok vu hil behil nehaço Anutu arë rak, om hil atu yi alam sogek. Hil su kwad nevo navid rë, gak hil napisek in Kerisi Yesu yö timu.

⁴ Yönon, mak sengo yoh vu bë kwag bo sa navig. Nabë mehö la kwaj nevo sën derah* navij lo bë yoh vu bë geço sir nah vu Anutu, og seyoh vu bë nanër rot kesuu sir.

⁵ In satag ko sa lob buk tu nemadvahi-bevidek-löö lob derah* sa navig. Sak Israel ti. Sa degwa vu Benyamin. Sak Hibru ti gesamağ lu atag og Hibru ving. Log sa Parisai* ti gesa nesepa lok Moses yi horek nebë sën sir lo.

⁶ Sa niġ wëek rot bē sa gevong Anutu yi huk, om sēn wirek og sa nasis Kerisi-yi-alam rot. Rēk mu nabē mehōti seggi sa jaḵ Moses yi horek, og rēk gelē nabē sa nesepa loḵ pin los dahis.

⁷ Lob wirek sa hekuung bē ngaa pin sēnē og ngaa bōp rot, loḵ tum sehērin sa tu Kerisi yi mehō lob seraḵ ni bē ngaa pin sēnē og yiḵ ngaa meris.

⁸ Sa su nanēr raḵ Yuda hir ngaa mu rē. Gaḵ seraḵ ni bē Kerisi Yesu tu sa Mehōbōp, om sēn sa nehalē ngaa vahi pin bē ngaa meris. Sa nesepa loḵ Kerisi vaha, besa hevuu ngaa vahi pin ya, besa nehalē nebē laa, gesa bē najom Kerisi ahon

⁹ benatu yi mehō. Yōnon, Horek su yoh vu bē gevong besa natu mehō yohvu rē. Rēk sayog neya timu vu Kerisi, om sēn Anutu nēr sa bē sa mehō yohvu, in Anutu nenēr mehōnon bē sir alam yohvu degwa raḵ sēn ayoj neya timu vu Yesu lo.

¹⁰ Sa bē sejaḵ Kerisi ni yōnon. Gesa bē gaḵo niwëek vu yi in diiḵ gekedi raḵ yah. Sa hevongin bē gaḵo ḵerus nabē sēn ḵo lo, gesa bē sa su kwag bo sa, gaḵ sa bē dahun sa nabē sēn Kerisi dahun yi bediik lo.

¹¹ Sa nehevong nebē sēnē, in sa kwag nevo bē rēk gevong besēk ḵedi jaḵ nah ġep bedub geving.

Paulus Serōġ Niwëek In Bē Geḵo Ḵupeḵ Nivesa Vu Yageḵ

¹² Yōnon, sa su kwag nevo bē sa nehevong ngaa pin saga nirōp beseyoh vu ggovek ya rē. Gaḵ sengo nesepa loḵ ngaa pin sēnē rot in bē sēk gaḵo nyēvewen nivesa sēn Kerisi Yesu ggoin raḵ in bē gevong vu sa lo.

¹³ Arig lo, sa su rēk gaḵo sa jaḵ nabē sa haḵo anon ggovek ya rē. Gaḵ yiḵ sa nanēr gagek timu sēnē nabē: Sa hevuu ngaa wirek hen pin ya, gesa nehevong huk niwëek in bē sa gaḵo ngaa tamusēn-yi.

¹⁴ Sa neserōġ niwëek in bē sa natōḵ na telig vewen sēn lo medegebē sarēg, loḵ mēm Anutu tahi sa mesena vavunē megako nyēvewen jaḵ Kerisi Yesu yi huk.

¹⁵ Om hil sēn Anutu nēr hil nebē hil alam yohvu lo, hil pin kwad bo gagek ġep ti nabē hil gevong nabē sagi. Rēk nabē ham kwamin nevo gagek ngwē yōōhu, og Anutu rēk tateḵin ham kwamin.

¹⁶ Rēk mu gagek anon sēn hil nesepa loḵ agi, og hil ngo najom ahon menapiiḵ vu.

¹⁷ Arig lo, ham pin sepa doḵ sa vahaġ. Geham gwelē alam vahi sēn denesepa loḵ sa lo geving nivesa, beham sepa doḵ he vahamin.

¹⁸ Senēr vu ham beron ngahiseḵē ggovek ya, log gwëbeng saḵ nanēr vu ham gökin los malaġ bēl nabē: Alam ngahiseḵē denelē Kerisi paya bedenevongin bē dedahun gagek sēn ne-tateḵin yi ḵepeḵo* lo na.

19 Alam sënë malaj anon in nos los reggu lu ngaa rot bedenekō rak tu hir anutu. Denepisek in ngaa nimumsën aggagga, gekwaj nevo ngaa dob yi mu. Om alam sënë rēk malaj nama gēp Nyēg Nipaya.

20 Gaḵ hil og hil atu alam-yagek-yi, lob hil nehegin bē Mehōbōp Yesu Kerisi vu yagek meduḵ nom begekō hil nah.

21 Rēk gevong behil navid nipaya sënë pekwē yi be-malangeri jaḵ nabē sën yō navi. Rēk gevong nabē sënë jaḵ niwēek sën yoh vu bē getung ngaa pin degevek babu lo.

4

Paulus Nēr Bē Ahēj Geving Sir Gekwaj Bo Ngaa Nivesa

1 Nebē sënë om arig lo, ham tu Mehōbōp yi alam om ham ngo bare niwēek. Sahēg neving ham, besa nehevongin bē galē ham gökin. In sa kwag vesa in ham, geham vong bē sa sok sengii yi.

2 Log hong Ewodia, gehong Suntuke, melu gwengō rē! Melu semu gagek in Mehōbōp yi hur avēh meluu.

3 Log hong sën alu nehebē loḵ ti in huk-e! Sa nanēr vu hong nabē gedok vu avēh luu sënë. In wirek og alöö nalok vu he in Bengō Nivesa ving Klement losho alam vahi sën he nehevong huk timu barēj neggēp loḵ kapiya-mala-tumsën-yi lo.

4 Ham kwamin vesa in Mehōbōp jaḵ buk pin, gesaḵ nanēr gökin nabē ham pasang kwamin vesa rot.

5 Ham gwevong balam pin dejak ham nimin nabē ham nejom ham ahon, geham su nekō ham rak rē. In Mehōbōp yam dus rak ggevek ya.

6 Om ham su newamin jaḵ! Gaḵ nabē ham jaḵ vu in ngaa ti, og ham najom jaḵ bekwetaḡ vu Anutu in, lob ham najom jaḵ benanēr los kwamin vesa vu yi geving.

7 Loḵ mēm Anutu rēk gevong beham ayomin gēp revuh. Alam dob-yi duḡin ngaa sënë degwa besu detōk rak rē, rēk mu sën ham ayomin gēp revuh lo rēk gevong beham ahēmin nivesa rot geham kwamin nirōp jaḵ in Kerisi Yesu yi alam ham.

8 Arig lo, sa bē nanēr gagek ti vu ham gökin nabē ham kwamin bo ngaa nabē sënë noh vu buk: Ngaa pin sën anon lo, gengaa sën nirōp lo, gengaa sën neyohvu lo, gengaa pin sën nivesa lo, gengaa sën malangeri lo. Geham kwamin bo ngaa sën hil galē nabē nivesa lo los ngaa pin sën yoh vu bē hil gaḵo arē jaḵ lo.

9 Ngaa pineḵ sa tahu ham loḵ, lob ham ḵo ggevek ya, gengaa pin sën sa nanēr los sa nehevong lo, og ham ngo los ham lē ggevek ya, om ham gwevong nabē saga noh vu buk. Nabē

saga, lob Anutu sën nevonḡ behil ayod negḡep revuh lo rëḡ medo geving ham.

Paulus Kwa Vesa In Alam Pilipi

¹⁰ Sa kwaḡ vesa rot gesa napisek in ham vu Mehöböḡ, in ham nedo hus ading rëḡ gwëbeng ham kwamin vo sa beloḡ vu sa ggökin. Yönon, ham kwamin nevo sa wirek bë doḡ vu sa, rëḡ aggata su negḡep in bë ham gwevonḡ nam rë.

¹¹ Sa su bë rëḡ nanër nabë sa narak vu in nḡaa rë. Gaḡ wirek og sa newaḡ neraḡ in nḡaa sën netöḡ vu sa lo, rëḡ gwëbeng og setu Yesu yi hur, lob sa nado revuh in nḡaa pin.

¹² Sehög nḡaa bë paya teka, og yiḡ ggovek, genabë nḡahiseḡe og yiḡ ggovek. Log bë seḡa nos menajom sa ahon, ma meyip gevonḡ sa, ma nabë senoh vu nḡaa pin, ma sejaḡ vu in nḡaa, og sa nehalë nḡaa pin sënë bë yiḡ negḡep ti, lob vu nyëḡ pin geyoh vu buk pin, og sayog sepëḡ.

¹³ Mehö sën lo negadu sa, lob seyoh vu bë gevonḡ nḡaa pin jaḡ niwëëḡ.

¹⁴ Rëḡ ham nevonḡ nivesa, in ham neloḡ vu sa beham nekwerë sa maggin.

¹⁵ Yönon, ham alam Pilipi, ham nḡo raḡ ni bë wirek sa nanër Bengö Nivesa vu distrik Masedonia nyëdahis lob ggovek gesa naya raḡ, rëḡ alam saga la su denevengwëḡ ving sa bë he doḡ vu he vewen vewen rë. Gaḡ ham mu sën mëm ham nevonḡ.

¹⁶ In sa nado Tesalonika wirek, lob ham neloḡ vu sa benevonḡ kupeḡ vu sa, rëḡ su beron timu rë.

¹⁷ Rëḡ saga su nebë sa malaḡ anonin kupeḡ rë. Gaḡ sa hevongin bë ham gwevonḡ huk nivesa nabë sënë in gevonḡ beham nyëvewen böḡ jaḡ besemu ham.

¹⁸ Lob gwëbeng og sa haḡo nḡaa pin ggovek ya bengahiseḡe rot, beseyoh vu ggovek ya. Ham vonḡ kupeḡ vu sa bEaprodu-tus ḡo yam loḡ ya sa nemaḡ ggovek ya. Kupeḡ sënë vonḡ bë seriveng sën ham nevesi bereḡgu nivesa verup neya vu Anutu lo. Om Anutu rëḡ gelë nivesa nabë yi seriveng, lob ahë nivesa in.

¹⁹ Lob ham tu Kerisi Yesu yi alam, om sa Anutu rëḡ geḡin ham nivesa in nḡaa pin sën ham neraḡ vu in lo jaḡ nḡaa nivesa vesa pin sën negḡep vu yi lo.

²⁰ Om hil ḡaḡo hil Amad Anutu arë jaḡ na vavunë degwata los degwata. Yönon.

Gaḡek Hus

²¹ Sa bë nanër na vu Kerisi Yesu yi alam pin nabë sa kwaḡ nevo sir. Log hil arid lo sën denedo ving sa aḡi denër bë kwaḡ nevo ham ving.

²² Yönon, Anutu-yi-alam pin denër bë kwaj nevo ham. Gesir vahi sën denevong huk ggëp mehö-los-bengö Sisar* yi beggang lo denër niwëek bë kwaj nevo ham ving.

²³ Mehöböp Yesu Kerisi yi semusën nök gëp geving ham kenumin.

Ƙapiya Sɛn Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Kolosi

¹ Sa Paulus sɛn Anutu ggooin sa raƙ in bɛ sa natu Kerisi Yesu yi sinarɛ lo. Alu hil arid Timoti

² ƙevu ƙapiya sɛnɛ yɔk vu Kerisi-yi-alam ham sɛn ham nedo Kolosi aga. Vu he arimin ham sɛn ham ayomin neya timu vu Kerisi yɔnon lo. Sa neƙetaƙ vu hil Amad Anutu in ham bɛ semu ham begevong ham ayomin gɛp revuh.

Anutu Vong Balam Kolosi Ayoj Ya Timu Vu Kerisi

³ Alu kwamin vesa vu hil Mehɔbɔp Yesu Kerisi Ama Anutu in ham neyoh vu buk pin sɛn alu najom raƙ in ham lo.

⁴⁻⁶ Yɔnon, he najom raƙ in ham rot loƙ buk sɛn he hango ham bengɔmin bɛ ham ayomin neya timu vu Kerisi Yesu geham ahɛmin neving Kerisi-yi-alam pin lo, rot besɛn verup gwɛbeng. Ham ngo Bengɔ Nivesa yi gagek anon wirek, loƙ mɛm ham raƙ ni bɛ ham rɛk medo malamin-tumsɛn degwata gɛp yagek. Bengɔ Nivesa saga ya meyoh vu nyɛg pin, lob neving balam denesepa loƙ Kerisi. Lob toƙ verup vu ham ving, lob ham vong ving besepa loƙ loƙ buk sɛn ham ngo muginsɛn berak ni bɛ Anutu yi gagek semusɛn yɔnon lo, rot beverup gwɛbeng.

⁷ Epapras sɛn tahu ham loƙ Bengɔ Nivesa sɛnɛ beham raƙ ni lo, og yik mehɔ nivesa balu nehebɛ loƙ ti in huk. Kerisi yi hur nivesa yi meneloƙ yah he bɔmin benevong yi huk ggɛp ham nyɛg.

⁸ Loƙ mɛm nɛr ham bengɔmin yom vu he bɛ Anon Vabuung loƙ vu ham beham ahɛmin neving Kerisi-yi-alam.

Paulus Jom Raƙ Bɛ Anutu Gadu Alam Kolosi

⁹ Epapras nɛr gagek yom vu he nebɛ saga, lob mɛm alu najom raƙ in ham yoh vu buk pin gehe su nehevuurɛ. Gaƙ alu neƙetaƙ vu Anutu bɛ gevong beham natu alam los kwamin yɔnon, gAnon Vabuung tateƙin ham kwamin beham jak ngaa pin ni nabɛ nivesa ma nipaya. In mɛm ham jak ngaa pin sɛn Anutu ahɛ neving bɛ hil gevong lo ni.

¹⁰ Nabɛ sɛnɛ, loƙ mɛm ham yoh vu bɛ sepa doƙ Mehɔbɔp yi aggata nirɔp bemɛm kwa vesa in ham. Lob ham rɛk gwevong ngaa nivesa jak buk pin banon jak, gemɛm ham jak Anutu ni gɔkin rot.

¹¹ Log alu najom raƙ in ham ving bɛ Anutu mehɔ niwɛɛk ala los gayeheng bo niwɛɛk vu ham rot in ham najom ham ahon beham kwerɛ maggin pin bebare los kwamin vesa

¹² begweko hil Amad arë jak. In vong beham yoh vu bë dok na geving yi alam pin behil rëk medo dok yi Nyëg-rangah-yi.

¹³ Yönon, ko hil vër in malakenu niwëek, getung hil loḵ ya ving Nalu sën ahë ving yi pangsen lo yi alam.

¹⁴ In Anutu Nalu bago hil yom ggovek ya bedahun hil ngaa nipaya ya.

Kerisi Yi Aggata Los Yi Huk

¹⁵ Anutu Nalu yiḵ luho Anutu sën hil su ayoh vu bë galë yi rë lo neggëp ti. Yö nedo nyëdahis betu ngaa pin sën Anutu tung agi ala.

¹⁶ Tung ngaa pin vu yagek gevu dob. Tung ngaa pin sën nedo hil malad agi, gengaa vahi sën hil su nehalë rë lo. Tung alam-los-bengöj, gegavman, geggev, galam sën denetu ala lo. Yönon, tung ngaa pin sënë bengaa pin yö tu yi ngaa.

¹⁷ Yö nedo nyëdahis gengaa la su nedo rë, log medo negin ngaa pin sën tung lo medenedo nivesa raḵ yö niwëek.

¹⁸ Kerisi-yi-alam pin detu degwa timu log tu hir yusekë. Yi mehö muginsën sën kedi raḵ yah ggëp bedub lo. Kedi raḵ in bë yö ti natu ngaa pin ala.

¹⁹ Anutu vongin bë luho Nalu gëp ti, om sën vong yi ngaanon vu yi beggërin ayo los dahis.

²⁰ Anutu vongin bë gevong mamer vu mehönon los ngaa pin sën vu yagek los dob lo, in bë hil los medo jevuh ti. Om sën vong Nalu yam bediḵ raḵ kelepeko* loḵ yah hil bed in bë gagek nadiḵ na.

²¹ Wirek og ham tu alam bemën in Anutu. Ham kwamin nevo ngaa nipaya mu menesepa loḵ, lob saga vong beham los Anutu nelë ham paya.

²² Rëk Kerisi diḵ loḵ yah ham bömin in bë ham los Anutu medo jevuh ti. Vong nebë sënë in bë geḵo ham nah vu yi beham natu alam nimin röp los alam nimin vesa gegagek su gëp vu ham gëp Anutu mala.

²³ Gaḵ ham ayomin na timu vu Kerisi beham bare niwëek ata. In ngaa ngwë rëk geḵo ham kwamin seggi lob tum ham rëk gwevuu aggata sën ham vong ving niwëek raḵ Bengö Nivesa sën ham ngo lo na. Denër Bengö Nivesa sënë ya meyoh vu mehönon pin vu dob, lob sa Paulus setu hur ving menanër ving.

Paulus Loḵ Vu Alam Kolosi

²⁴ Gwëbeng sënë sa haḵo maggin, rëk maggin sënë nelok vu ham om sa kwag vesa. Log maggin sën sa nekerë loḵ sa navig agi, og sa nekerë loḵ yah Kerisi ben. Sa nekerë in bë dok vu Kerisi-yi-alam pin los dahis, om yiḵ su sengo ti nekerë rë, gaḵ alu Kerisi nekerë loḵ ti.

²⁵ Lob Anutu yō ggooin sa raḵ tu yi alam pin hir hur bevo huk loḵ sa nemag bē sa nanēr yi gageḵ pin vu ham.

²⁶ Gageḵ sēnē yō neggēp vunsēn in mehōnon vu nyēg pin wirek, beneggēp rot beberup gwēbeng. Rēḵ gwēbeng og tōḵ yam rangah vu Kerisi-yi-alam bederaḵ ni ggovek ya.

²⁷ Anutu yō kwa vo bē tateḵin gageḵ vunsēn sēnē vu yi alam pin, besir sēn yu-ngwē lo deḵaḵ ni geving nabē gageḵ nivesa rot belos bengō. Gageḵ vunsēn sēnē nebē Kerisi nedo ving ham, lob ham nevo kwamin in yi bē geḵo ham nah medo nivesa rot geving yi.

²⁸ Om sēn he medo nanēr Kerisi yi Bengō Nivesa rangah gehe nalev horek vu mehōnon bē degegin sir nivesa. He netateḵin gageḵ los kwa nivesa pin vu alam pin in bē gaḵo sir pin denah vu Kerisi medenatu yi alam nirōp, gaḵ su demedo duḡ duḡ in ngāa ti.

²⁹ Nebē saga, om sēn sa nehevong huk bōp rot menavimengin, rēḵ Kerisi yō negadu sa menevong niwēēk vu sa.

2

Hil Gevong Geving Niwēēk Genid Dēlin Gageḵ Kuungsēn

¹ Yōnon, sa bē ham jaḵ ni nabē sa nehevong huk bōp rot in bē sedoḵ vu ham los alam Laodisea galam ngahiseḵē sēn su malaj neraḵ sa malag rē lo.

² Sa nehevong huk bōp sēnē in bē ham bare niwēēk los ahēmin nivesa, gesa nehevongin bē ham ahēmin geving ham, in saga rēḵ naduu ham ahon beham medo jevuh ti. Log sa hevongin bē ham jaḵ gageḵ ni los degwa, bejak ni nabē gageḵ anon. Senēr gageḵ sēn netateḵin Kerisi vu hil lo. In neggēp vunsēn ving Anutu wirek, rēḵ tōḵ yam rangah gwēbeng beyoh vu bē gevong kwa nivesa rot vu ham.

³ Yōnon, Anutu kwa pin los degwa geyi gageḵ los kwa bōp bōp pin neggēp vu Kerisi.

⁴ Senēr gageḵ saga vu ham in bē mehōti su bo bēl doḵ ham betetuhin ham.

⁵ Sa su nado ving ham rē, rēḵ sa kwag nevo ham rot bevong bē sēn sa nado ving ham, lob sa kwag vesa in sēn ham nedo revuh ti geham ayomin neya timu vu Kerisi lo.

Hil Aḡa Jaḵ Kerisi In Hil Medo Malad-Tumsēn Yōnon

⁶ Ham ḵo Kerisi Yesu tu ham Mehōbōp ggovek ya, om ham bare mena geving yi nabē saga.

⁷ Ham bare niwēēk jaḵ yi, nabē sēn ḵele nare niwēēk raḵ dob, genabē sēn beggang nedo niwēēk raḵ mudeng lo. He nēr Bengō Nivesa vu ham, om ham gwevong geving niwēēk bemēm rēḵ gadu ham beham bare, lob ham kwamin vesa vu Anutu jaḵ buk.

⁸ Ham gwegin ham. In rëk mehöti nanër gagek kwa dob yi mu benanër gagek meris vu ham begekuung in ham begërin ham. Alam nebë sënë og denevengwëng raḅ alam böp wirek hen hir ngaa los ngaa dob sënë yi horek meris aggagga, gesu denevengwëng raḅ Kerisi rë.

⁹ Yesu og Anutu soḡek, log Anutu Anon nedo loḅ yi beggërin yi los dahis.

¹⁰ Lob ham tu yi alam, om ggërin ham ving nebë saga beham su neraḅ vu in ngaanon ti rë. In yi yö tu ala bekesuu angër los arëj gengaahur böp böp pin.

¹¹ Lob ham su rah* navimin in bë ham natu Kerisi-yi-alam rë, gaḅ vong bë Kerisi rah* ham navimin vorot, rëk su rah ham raḅ nema rë. Gaḅ ham vuu ham ngaa muḡeng ya gewërin ham yah vu Kerisi, lob saga nebë sën rah* ham navimin beham tu yi alam.

¹² Ham ripek bël, lob sënë tahu bë ham diik bedelev ham ya bedub ving yi. Log tahu ving bë ham kwedi raḅ ggökin, in ham vong ving bë Anutu og mehö niwëëk meḅo Yesu vër in bedub benedo mala-tumsën.

¹³ Wirek ham nevong ngaa nipaya aggagga, geham nesepa loḅ ngaa kwa-muḡeng-yi, lob sënë vong beham tu ngaa diiksën-yi in bë malamin nama. Rëk ma gAnutu kevoh ham ngaa nipaya ya, om rëk gevong behil medo malad-tumsën geving Kerisi.

¹⁴ Horek yi gagek vahi sën nevongin bë dahun hil lo neggëp vu hil, bevong bë hil rëk bare gagek, rëk ma gAnutu kevoh ya. In sënë nebë sën tul brëm ya gagek sënë vetii kelepeḅo* ving Yesu bepin maya.

¹⁵ Om angër los arëj gengaahur böp böp su arëj neggëp in bë hil nadudeḅ vu sir rë. Gaḅ Yesu kesuu sir raḅ kelepeḅo* betato rangah raḅ alam pin malaj bë detu ngaa meris benijwëëk masën.

Yik Hil Nebë Sën Hil Adiik Ving Kerisi Ggovek Ya

¹⁶ Nebë saga, om nabë mehö la denanër ham in ngaa sën ham newa los nenum lo, gedenanër ham in ham su nesepa loḅ hir buk aggagga sën detung yoh vu ta gekwev gesoda lo rë, og ham su gwebë nengamin vu sir.

¹⁷ In ngaa nebë sënë og yik ngaa sën rëk anon jaḅ vu tamusën lo yi tahusën mu. Gaḅ mëm Kerisi mu mëm yik ngaanon.

¹⁸ Om ham gwegin ham in alam sën denenër ngaa sën denelë loḅ pesepsën lo. Geham gwegin ham in alam sën denedudeḅ vu angër lu ngaa lo. In alam nebë saga og kwaj nevo ngaa dob yi bedenevongin bë degërin ham nah vu sir,

geham su gweko nyëvewen nivesa sën Kerisi bë gevong vu ham lo rë. Gaḵ yö devongin bë degeko sir jaḵ mu,

¹⁹ gesu denepiik vu Kerisi sën tu hil yud lo rë. Yönon, hil pedus los telitek nevo niwëek yoh vu hil anod geneduu hil ahon. Rëḵ mu hil yud og negin hil anod los dahis nivesa in bë hil ajig benid wëek jaḵ noh vu Anutu kwa. Lob Kerisi yik nebë hil sën Kerisi-yi-alam hil lo yud.

²⁰ Vong bë ham diik ving Kerisi, lob ham vuu dob sënë yi ngaa meris meris ya. Rëḵ nebë va sën ham nevong ngaa nebë alam-dob-yi-ë? In ham nesepa loḵ Horek ggökin nebë,

²¹ “Su genajom ngaa sënë; su gegwa ngaa saga; su gwebë nemam jaḵ ngaa sënë!”

²² Horek nebë sënë og nenër rak ngaa sën hil aga bemala nama na veröḵ yi lo. In horek nebë sënë og mehönon yö hir gagek mu, gaḵ su ngaanon rë.

²³ Yönon, maḵ hil rëḵ gekuung nabë horek nebë sënë og nivesa los kwa. In gejiin hil bë hil ana soda los raro lu ngaa, gedenenër bë hil ngo dahun hil gehil ngo basap hil navid besu gegin nivesa rë. Rëḵ ma, gengaa nebë sënë og su yoh vu bë doḵ vu hil yönon rë, in hil ayod maḵ nahën nevu nevu in ngaa nipaya behil nesepa loḵ.

3

Yik Hil Nebë Sën Hil Kedi Rak Yah Ving Kerisi

¹ Nabë ham kwedi rak yah ving Kerisi, og ham malamin sepa ngaa sën nedo vavunë vu nyëg sën Kerisi tu Mehö-los-bengö menedo Anutu nema vesa lo mu.

² Ham kwamin bo ngaa-vavunë-yi noh vu buk, gaḵ ham su medo mekwamin bo ngaa-dob-yi.

³ In Kerisi diik loḵ yah ham bömin lob saga vong bë ham diik ya, rëḵ ma geham rëḵ medo malamin-tumsën geving Anutu.

⁴ Lom sën hil kedi jaḵ bemedo malad-tumsën lo, og degwa yö vu Kerisi, om yö rëḵ natök rangah vu tamusën, lob vu buk saga ham rëḵ kwedi geving yi beberup los vunek vunek yagek yi.

Hil Natu Mehönon Mewis

⁵ Nebë saga om ham gwevuu ngaa-dob-yi sën neggëp loḵ ham ayomin lo pin na. Ngaa-dob-yi sagi nebë: Baggëb ag-gagga pin, ngaa ningöhek sën su yoh vu bë hil gevong rë lo, gengaa nipaya sën hil ayod neggurek in lo, gengaa nipaya sën hil malad anon in lo. In sënë og nebë sën hil nesepa loḵ anutukuungsën.

⁶ Alam sën denevong ngaa nebë agi, og Anutu rëḵ gevong nipaya nyëvewen doḵ nah vu sir.

⁷Wirek ham newa raḵ alam nebë sënë, beham nevong ngaa pin sënë ving.

⁸Rëḵ mu gwëbeng sënë og ham gwevuu ngaa nebë sënë pin na. Ham su gwelë mehōnon paya, ham su gwevong paang, ham su ahëmin sengën, ham su nanër pelësën, geham su gwevong nevumin.

⁹Ham su dah gagek vun genanër gagek kuungsën vu ham. In ham vuu ngaa mugeng ya, beham su nesepa loḵ yah rë.

¹⁰Ham tu mehōnon mewis raḵ ggovek ya. Yōnon, Anutu semu ham beham tu mehōnon mewis raḵ, lob nevo kwa vu ham yoh vu buk in bë ham rëḵ nabë yi.

¹¹Hil atu mewis, om hil su basuh hil nabë: Sireḵ alam-yu-ngwë gehileḵ alam Yuda. Genabë, hilek neherah* navid, gesireḵ su denerah* navij rë. Gehil su nanër alam vahi nabë: Sir sagi og alam bemën, gesir saga og alam dug dug, galam sënëḵ detu ngaa meris, galam sagak yö denegin sir. Ma! Gaḵ yik Kerisi nevong balam pin neggëp ti geKerisi nedo loḵ alam pin neggëp ti.

Hil Sepa Doḵ Aggata Sën Hil Ahëd Geving Hil

¹²Anutu ggoin ham raḵ ggovek ya beham tu yi alam, lob ahë neving ham. Nebë saga, om ham sepa doḵ ngaa nabë sënë: Ham kwamin gevongin alam pin mesemu sir. Ham dahun ham, geham nahubin mehōnon geyik maam degevong paya vu ham.

¹³Ham su ahëmin sengën vu arimin sën Kerisi-yi-alam sir lo pevis rë, gaḵ ham ahëmin geving sir beham najom ham ahon. Lob nabë gagek neggëp vu ham ti in ari vong paya vu yi, og maam gelë ari mu gedahun ari yi nipaya na. In Mehöböp kevoh ham ngaa nipaya ya, om ham gwevong nabë saga vu arimin lo.

¹⁴Log sën hil ahëd geving hil lo, og sënë kesuu ngaa vahi pin, beneduu ngaa nivesa pin revuh ti. Om ham sepa doḵ ngaa pin sën aga, beham ahëmin geving ham pangsën kesuu ngaa vahi.

¹⁵Lob Kerisi gevong beham ayomin geto revuh, lob sënë yö gegin ham rot. In Anutu tahi ham in bë ham natu degwa timu gayomin gëp revuh, geham kwamin vesa vu Anutu noh vu buk.

¹⁶Lob Kerisi yi gagek napup ham ayomin rot, bemëm ham rëḵ medo nivesa menatu alam los kwamin. Log ham tateḵin gagek vu ham, bebarah ham verök jak. Ham ayomin nivesa vu Anutu megwevong sengii jak arë los gwevong tarot sën neko arë raḵ loḵ ayo peggo lo, geham gwevong raro megweko arë jak.

¹⁷Log ngaa pin sën ham nenër lo gengaa pin sën ham nevong lo, og ham gwevong in geḵo Mehöböp Yesu arë jak, in

yö tatekin aggata, om ham nah vu hil Amad Anutu menanër kwamin vesasën vu yi.

Gagek Rak Maluh Los Venëj Genaluj Lo

¹⁸ Ham avëh, ham gurek reggamin babuj, in Mehöböp nelë sënë bë yohvu.

¹⁹ Log ham maluh! Ham ahëmin geving ham venëmin, beham su bo maggin vu sir.

²⁰ Log ham hurmahen, ham nengamin yes vu amamin lu atamin in ngaa pin, in mëm Mehöböp gelë ham nivesa.

²¹ Log ham sën amaj ham lo, ham su gwevong paya vu nalumin ayoj bahëj sengën jak, in rëk ayoj maggin jak bedegöneng.

Gagek Rak Hur Los Ggev

²² Log ham sën hur lo, ham gwebë nengamin vu ham alamin hir gagek. Ham su gwevong huk jak malaj mu in nabë kwaj vesa in ham. Gak ham gönengin Mehöböp, geham ayomin na niröp vu huk.

²³ Gengaa pin sën ham gwevong lo, og ham ayomin na timu vu beham gwevong niwëëk. In ham su nevong huk vu mehönon mu rë, gak ham nevong vu Mehöböp.

²⁴ Om Mehöböp yö rëk bo dok nah beham gweko nyëvewen sën ggooin rak vu ham lo. In ham tu Mehöböp Kerisi yi hur.

²⁵ Gak mehö sën nabë gevong paya lo, og rëk geko nyëvewen jak ngaa nipaya sën nevong lo. In hil su ayoh vu bë gevong bAnutu gurek hil babud rë.

4

¹ Log ham sën tu ala menëgin hur lo, ham gwevong ngaa nivesa los nohvu vu sir niröp. In ham Mehöböp nedo yagek beyi hur ham ving.

Hil Najom Jak Vu Anutu Los Ayod Timu

² Ham najom jak los ayomin timu, geham su nimin tebö. Ham kwamin sepa beham najom jak los kwamin vesa vu Anutu.

³ Log ham najom jak vu Anutu in he geving nabë tatekin aggata vu he, in he nanër yi gagek rangah betatekin Kerisi degwa sën neggëp vunsën wirek rëk mëm tøk yam rangah gwëbeng agi. Yönon, deko sa yam karabus in sa nanër gagek sënë,

⁴ om ham najom jak in sa nabë sa tatekin nivesa begëp rangah noh vu huk sën Anutu vo vu sa lo.

⁵ Ham gwevong ngaa nivesa los kwamin jak alam dahis malaj, log nabë aggata neggëp in bë ham nanër Bengö Nivesa vu sir, og ham su nimin tebö.

⁶ Ham nanër gagek malangeri los nivesa vu sir noh vu buk, log ham kwamin bo sir ti ti nabë denedo nebë va og ham nanër gagek niröp bedok vu sir.

Paulus Vong Tukikus Luho Onesimus Deya

⁷ Tukikus mëm rëk nanër huk sën sa nehevong lo bengö vu ham. Hil arid anon Tukikus. Sahëg neving yi balu nesepa he menehevong Mehöböp yi huk, lob nelok vu sa rot gesu nitebö rë.

⁸ Sa hevong yi yök vu ham rak degwa sënë, in bë ham jak he huk ni, gegevong beham ayomin niwëek jak.

⁹ Lob sa hevong Onesimus yök ving yi. Ham ngo ham alam ti yi yönon, in yi vu Kolosi behil arid anon yi, gehil ahëd neving yi. Lob luho rëk denanër ngaa sën anon rak ggëp agi vu ham.

Paulus Kevu Bë Kwa Nevo Alam Kolosi

¹⁰ Aristarkus yam karabus ving sa, lob kwa nevo ham menenër. GeMarkus sën Barnabas gadë lo kwa nevo ham menenër ving. Sën sa kevü wirek vu ham lo bë: Nabë nök berup vu ham, og ham gweko yi jak.

¹¹ Log Yesu Yustus kwa nevo ham ving menenër. Yik alam Yuda löö mu sagi sën denevong huk ving sa behe nehevong Anutu yi huk, in bë yi nyëg anon jak. Lööho sënë denegadu sa rot.

¹² Log ham mehö Kolosi ngwë sën Epapras lo kwa nevo ham ving menenër. Kerisi Yesu yi hur yi, log nejom rak in ham yoh vu buk. Nejom rak vu Anutu bë ham bare nimin wëek nabë maluh, beham jak Anutu kwa ni, besepa dok noh vu buk pin.

¹³ Seraq ni ggovek ya, om sën senër bë nevong huk böp rot in bë dok vu ham gedok vu alam Laodisea los alam Hirapolis geving.

¹⁴ Hil dokta Lukas sën hil ahëd neving yi lo, luho Demas kwaj nevo ham ving bedenener.

¹⁵ Log ham nanër sa vu hil arid lo sën denedo Laodisea agu nabë sa kwag nevo sir ving menanër. Geham nanër vu Numpa losho Kerisi-yi-alam sën denesupin sir medenejom rak lok yi beggang lo geving.

¹⁶ Ham natevin kapiya sënë govek log ham gwevong na vu Kerisi-yi-alam vu Laodisea bedenatevin geving. Geqapiya sën sa kevü ya vu Kerisi-yi-alam vu Laodisea lo, og ham natevin geving.

¹⁷ Geham gwevong gagek sënë na vu Arkipus nabë kwa bo huk sën Mehöböp vo lok nema lo, begevong niwëek banon jak.

¹⁸ Sa Paulus sengo kevü gagek dus teka sagi rak nemaq bë sa kwag nevo ham. Ham kwamin bo sa in sengo nahën nado karabus los sëng. Anutu gevong semusen vu ham.

Kapiya Sën Paulus Kevu Muginsën Vu Kerisi-yi-alam Vu Tesalonika

¹ Sa Paulus, geSilvanus* lu Timoti, alöö kevu kapiya sënë yök vu ham sën Kerisi-yi-alam lo vu Tesalonika. Vu ham sën ham ayomin neya timu vu hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi lo. Alöö hevongin bë Mehöböp luho nalu sagi degevong semusën vu ham, log degevong beham medo re-vuh.

Alam Tesalonika Devong Ving Niwëek Medenedo Nivesa

² Alöö najom raḅ in ham yoh vu buk gehe ahëmin nivesa vu Anutu in ham.

³ Gehe nër ham tato vu hil Amad Anutu yoh vu buk bë ham nevong huk nivesa beneggëp rangah bë ham ayomin neya timu vu hil Mehöböp Yesu Kerisi menehurek babu. Ham nevong huk böpata sagi in degwa nebë ham ahëmin ving yi, log ham nevo kwamin in yi bë rëḅ duk nom dob.

⁴ Arig lo! He araḅ ni ggovek bë Anutu ahë neving ham lob ggooin ham raḅ.

⁵ He naraḅ ni nebë saga in he haḅo Bengö Nivesa yök vu ham, lob ham su kwamin vo bë sang meris rë, gaḅ Anon Vabung vo niwëek loḅ beham raḅ ni venuh bë gagek anon. Log he nado ving ham, lob ham nelë ngaa pin sën he nehevong in bë dok vu ham lo.

⁶ Ham nelë bekwamin nevo, lom mëm ham nesepa loḅ ngaa sën he nehevong lo, geham nesepa loḅ Mehöböp ving. Alam pin sën denedo dus vu ham lo dedeginengin maggin raḅ ham, rëḅ ham jom Bengö Nivesa ahon gemëm Anon Vabung vong beham kwamin vesa.

⁷ Lom mëm ham vo niwëek vu Kerisi-yi-alam pin vu distrik Masedonia los Akaya raḅ saga, lom kwaj nevo bedenesepa loḅ ham.

⁸ In ham vong Anutu yi gagek ya meyoh vu dob pin. Su ya vu distrik Masedonia los Akaya mu rë, gaḅ ham bengömin sën ham ayomin neya timu vu Anutu lo, ya meyoh vu dob pin. He su ayoh vu bë rëḅ nanër ham vu mehöti rë, in deraḅ ni ggovek ya.

⁹ Alam vu nyëg pin denenër yom vu he bë he haḅo Anutu yi gagek mayök vu ham, lob ham vuu yesëḅ los seriveng wirek hen ya, geham wërin ham yom vu Anutu beham tu Anutu anon sën mala-tumsën degwa lo yi hur.

¹⁰ Gedenenër vu he bë, ham nevo kwamin in Nalu Yesu sën Ama Anutu nër bekedi raḅ in alam-diiḅsën lo bë: Rëḅ nom vu

yagek gökin begeko hil vër in nipaya nyëvewen sën rëk nam natök vu mehönön pin lo.

2

Huk Sën Paulus Nevong Vu Tesalonika

¹ Arig lo! Ham rak ni bë he su ayök vu ham mehe huk ya meris rë.

² Geham rak ni bë deveek he vu Pilipi gedenër gagek nipaya rak he, log ham sis begö vu he ving. Rëk he Anutu vo niwëek vu he behe nër Bengö Nivesa rangah vu ham gehe su ahönengin ham rë.

³ He hako gagek anon rak menanër niwëek vu ham rak degwa nebë sënë: He su nehekuung rak menanër rë, log he su ayomin ningöhek genanër rë, gehe su nanër in bë tetuhin ham rë.

⁴ Gaç Anutu nelë he nivesa bekwa vo he bë he nanër yi Bengö Nivesa rangah. Lob su he nanër gagek in bë mehönön ahëj nivesa vu he rë, gaç he bë Anutu sën neraç he kwamin ni venuh lo ahë nivesa vu he.

⁵ Ham rak ni ggovek, gehe nanër nebë sagi los nanër yönon neggëp Anutu mala nebë: He nado ving ham wirek, og he su anër gagek in bë abo bël doç ham rë gema rot, gehe su alam ayomin luu manër in bë gaço ham monë rë.

⁶ Gehe su nehevong in bë mehönön degeko he arëmin jak rë. Ham ma alam vahi.

⁷ Gaç Kerisi yi sinarë he los arëmin, om he yoh vu bë nanër vu ham nabë ham doç vu he in ngaa sën doç vu he rëk ma. He su ayoh vu bë nanër gagek nabë saga medeginengin ham rë. Gaç he nebë ata sën negin nalu nivesa menevet sir lo.

⁸ Nebë saga, gehe kwamin nevo ham benehegin ham in he ahëmin neving ham rot, om sën he pasang nanër Anutu yi Bengö Nivesa vu ham. Yönon, gehe yoh vu bë nadiik in ham geving.

⁹ Arig lo, ham kwamin bo nabë he nehevong huk rot. He su nesewah buk ma rangah rë, in bë he su ketag ngaa ngaa vu ham mabo maggin vu ham doç buk sën he nanër Anutu yi Bengö Nivesa vu ham lo.

¹⁰ Lob ham lë beham rak ni, log Anutu rak ni ving bë he nehevong ngaa nivesa vesä los yohvu vu ham sën Kerisi-yi-alam ham lo, geham ti su yoh vu bë nanër gagek nipaya jak he rë.

¹¹ Ham rak ni bë he nehegin ham pin nebë sën ama negin nalu lo.

¹² He vo horek vu ham in bë ham sepa doç aggata niröp. Gehe gadu ham, gehe nër niwëek vu ham bë ham gwevong

ngaa pin noh vu Anutu kwa. In Mehö los niwëëk sagi ggooin ham raḵ in bë ham medo geving yi doḵ yi nyëḡ niḵapiik.

Devong Ving Anon Medenare Niwëëk Bë Degeḵo Maggin

¹³ Log he ahëmin nivesa vu Anutu raḵ buk pin ving in ham, in he nër gagek sënë vu ham bë Anutu yi gagek, lob ham pevis beḵo raḵ menër bë Anutu yi gagek anon gaḵ mehönon su denër yoh vu yö kwaj rë. Lob yik Anutu yi gagek yönon, begwëbeng nahën nevong huk loḵ ham sën ham nevong ving lo ayomin.

¹⁴ In arig lo, ham nebë alam distrik Yudea sën de-nesepa loḵ Yesu Kerisi bedetu Anutu-yi-alam lo, in ham alam dedeginengin ham raḵ maggin nebë sën hir alam denedeginengin sir lo.

¹⁵ Alam Yuda desis Mehöböp Yesu losho alam-denenër-gagek-rangahsën bedediik, log dene-de-ginengin ngaa maggin raḵ he nebë saga ving gedenesepa loḵ aggata nipaya sën Anutu nilëlin lo. Om denesis begö vu mehönon pin

¹⁶ medeneggërin he in bë he su nanër gagek rangah vu alam dahis meḡaḵo sir nah vu Anutu. Medo denevong ngaa nipaya rot gesu denevuu ya rë, rëḵ mu Anutu ahë sengën vu sir rot bevongin malaj nama.

Paulus Ahë Ving Rot Bë Gelë Sir Gökin

¹⁷ Arig lo, he hevuu ham ya. Senër he navimin mu, gaḵ he kwamin nevo ham yoh vu buk behe ahëmin ving pangsën bë he galë ham malamin gökin,

¹⁸ lob he sero aggata rot in bë anök vu ham rëḵ ma. Sa Paulus, sa hevongin bë senök vu ham beron ngahi rëḵ Satan ggërin he.

¹⁹ Ham kwamin nevo bë he kwamin vesa los he napisek in va? Gaḵ yik ham! Ham netu he madub nivesa, om doḵ buk sën Mehöböp duk nom lo, og he rëḵ napisek in ham kesuu ngaa vahi pin.

²⁰ He napisek los he kwamin vesa rot in ham.

3

Paulus Vong Timoti Ya In Bë Gadu Sir

¹ He su ayoh vu bë anök rë in aggata ma, om sën he ayomin maggin rot gehe kwamin nevo bë su yoh vu bë he medo rë, om sa kwag vo bë maam sengo ti medo Atens beyik ggovek.

² Om he hevong he arimin Timoti sën neloḵ vu Anutu benevong Kerisi yi Bengö Nivesa yoh vu nyëḡ pin lo yöḵ vu ham in bë gadu ham in ham ayomin na timu vu Kerisi niwëëk.

³ In ngaa maggin sën tøk vu ham gwëbeng lo su kepë ham. Anutu yi horek nër vorot nebë ngaa maggin vahi rëk natøk vu hil yönon.

⁴ He nahën nado ving ham, log he nër rangah vu ham bë hil rëk natøk jak ngaa maggin medeginengin hil, loḵ mëm gwëbeng sënë ham tøk rak.

⁵ Om sën sa su yoh vu bë naköpeḵ bemedo meris rë, om sën sa hevong Timoti yök in bë sa gango nabë ham ayomin neya timu vu Kerisi ma ma. Sa hekuung bë Mehö Pelëpinsën maḵ jij ham niwëek rot bekepë ham gehe vasap he huk böpata rak ham ganon ma.

Timoti Ko Gagek Bengö Yom Lom Paulus Kwa Vesa

⁶ Loḵ mëm Timoti yök beyom verup vu he ggovek, lob nër gagek nivesa rak ham bë ham ayomin neya timu vu Yesu, geham ahëmin neving mehönon. Genër ving bë ham kwamin nevo he pangsen geham nevongin bë ham gwelë he malamin nabë sën he nehevongin bë galë ham lo.

⁷ Arig lo! Nebë saga lob ngaa maggin deginengin he bevong he ayomin maggin rak, rëk mu mëm he kwamin vo bë ham ayomin neya timu vu Yesu lom mëm he ayomin sepëp rak.

⁸ Gemëm he ayomin to revuh ggökin, in ham nahën kwamin nevo Mehöböp beham nejom yi gagek ahon.

⁹ Om he rëk gako Anutu arë jak in ham bena berup tena? He su ayoh vu rë, in he kwamin vesa pangsen rot vu Anutu in ham.

¹⁰ He medo najom rak vu Anutu buk gerangah nebë gevong behe galë ham malamin gökin nah, loḵ mëm nabë ham su ayomin neya timu vu Yesu niwëek rë, og he rëk adok vu ham babo niwëek vu ham.

Paulus Jom Rak Bë Anutu Geḵo Yi Na Vu Sir

¹¹ Ko nabë hil Amad Anutu luho hil Mehöböp Yesu Kerisi detateḵin aggata in he nöḵ vu hameḵ-a!

¹² Lob Anutu gevong niwëek vu ham rot, in ham ahëmin geving ham los mehönon pin pangsen nabë sën he ahëmin neving ham lo.

¹³ Lob Anutu dok vu ham megevong ham ayomin niröp jak in gagek ti su gëp vu ham gëp hil Amad Anutu mala dok buk sën hil Mehöböp Yesu Kerisi losho yi alam vabuung pin denam lo.

4

Anutu Ahë Ving Bë Hil Gevong Nabë Sënë

¹ Lob arig lo, gagek ti nahën! He ḵetaḵ los avo horek vu ham in Mehöböp yi alam hil, gehe nanër nebë ham gwevong ngaa pin niröp geham su gwevuu na, gaḵ ham pasang gwevong

niwëek ata. Senër ngaa pin sën Anutu ahë neving bē hil gevong lo. Sën he nēr rangah vu ham wirek beham nesepa lok lo.

² Ham raḡ gagek sën seloḡ yah Mehöböp Yesu mala behaḡo yök vu ham lo ni.

³ Ngaa sën Anutu ahë neving bē ham gwevong lo nebē: Ham natu mehōnon niröpsën. Log ahë neving bē ham noh nenga in baggëb.

⁴ Log ahë neving bē ham gweḡo avëh ti ti beham gwevong niröp los noh vu sën ham los venëmin ḡo ham.

⁵ Gaḡ ham su malamin anonin ham jeggin jeggin nabë alam dahis sën su deraḡ Anutu ni rë lo.

⁶ Log Anutu vongin bē mehöti su gevong ngaa nipaya vu mehö ngwë begodeḡ venë rë, ma rot. In rëḡ bo nyëvewen doḡ nah ngaa nipaya nebë saga pin nabë sën he nēr vu ham vorot lo.

⁷ In Anutu ggërin hil yah vu yi in bē hil gevong ngaa niröp gehil su gevong ngaa sën su yoh vu rë lo.

⁸ Om nabë mehöti nidëlin gagek sënë, og su nilëlin mehōnon hir gagek rë, gaḡ nilëlin Anutu sën vong yi Anon Vabuung yök vu ham lo yi gagek.

⁹ Log gagek ngwë neggëp nebë hil ahëd geving hil arid lo sën denesepa lok Yesu lo. Rëḡ mehöti su yoh vu bē kevu gagek jaḡ ngaa sënë vu ham rë, in Anutu tato vu ham ggovek nebë saga beham ahëmin neving ham vorot.

¹⁰ Ham ngo nevong nebë sënë vu hil arid lo pin sën denedo distrik Masedonia lo. Rëḡ arig lo, he vo gadu lok ham bē ham pasang ahëmin geving sir pangsën,

¹¹ beham medo revuh bemalamin sepa. Ham ngo gwevong ham huk, geham gwevong huk bisnis teka in ham medo nivesa nabë sën he nēr vu ham wirek lo.

¹² Ham gwevong nabë sënë in ham su jaḡ vu in ngaa ti rë, lob mëm alam sën su denesepa lok Yesu rë lo degelë ham medejaḡ ni nabë ham alam nimin vesa.

Mehöböp Rëḡ Gevong Behil Ḳedi Jaḡ Nah

¹³ Arig lo, he hevongin bē ham jaḡ ngaa sën rëḡ natöḡ vu alam-diiksën lo ni venuh in lob ham su ngu bengis ham in sir nabë alam sën su ayoj neya timu vu Anutu medenevo kwaj in yi rë lo.

¹⁴ Hil nehevong ving bē Yesu diiḡ bekedi raḡ ggökin, lob hil nehevong ving bē alam sën denesepa lok Yesu rëḡ denediik lo, rëḡ nabë saga. Rëḡ malaj natum nah, lom Anutu geḡo sir nom geving Yesu.

¹⁵ He nanër sënë vu ham in Mehöböp yö nēr rangah vu he vorot. Bē hil vahi rëḡ nahën nemedo vesad mena berup doḡ

buk sën Mehöböp duk nom lo, og hil su nid vesa kesuu hil sën Kerisi-yi-alam lo vahi sën dediik ggovek lo rë.

¹⁶ Gaḵ Anutu yi avuuk rëḵ ngu log angër hir ggev aye jaḵ menanër, lob Mehöböp rëḵ duk vu yaḡek menom. Lob alam sën denesepa loḵ Yesu rëḵ denediik lo, rëḵ dekedi jaḵ namugin.

¹⁷ Lob mëm rëḵ degeḵo hil vahi sën hil nahën nado vesad lo jaḵ na beggob ayo vavunë geving sir in hil gebuu Mehöböp vu yaḡek babu, lob mëm hil medo geving Mehöböp degwata los degwata.

¹⁸ Om ham kwamin bo gaḡek nabë sagi beham gadu ham jaḵ.

5

Hil Semu Hil Bemedo In Mehöböp Rëḵ Nom

¹ Arig lo, ham su gwekuung nabë he rëḵ ḵevu gaḡek jaḵ Yesu yi ngebek los buk vu ham.

² Gaḵ ham raḵ ni venuh nebë Mehöböp yi buk rëḵ nam natök vu hil nabë mehö hodeḵ ti yam loḵ buk vuheng.

³ Yiḵ rëḵ nabë sënë: Alam rëḵ denanër nabë, “Buk nivesa behil medo revuh!” log doḵ buk saga ngaa maggin rëḵ nam vu sir avuti, nabë sën avëh nalu loḵ lob nivanë töḵ vu yi pevis geyi dugin. Yiḵ rëḵ nabë saga, lob mehöti su yoh vu bë beya doḵ buk saga rë.

⁴ Rëḵ arig lo, buk sagi su rëḵ natök vu ham nabë sën mehö hodeḵ ti yam loḵ buk geham dugin yi lo rë, in ham su nedo loḵ malaḵenu rë.

⁵ Gaḵ ham alam rangah los hes tumsën yi. Su alam buk los mala-vahis-yi hil rë.

⁶ Om hil su agëp nabë alam vahi pin, gaḵ hil medo malad natum gehil su ḵetul doḵ bekwad birek nabë alam sën denenum bël mengëës lo.

⁷ Alam deneggëp og deneggëp buk, log alam denenum medenekeyevin, og denenum buk.

⁸ Rëḵ mu hil alam-rangah-yi om hil su nanum meḵeyevin, gaḵ hil medo los kwad bo ngaa niröp. Hil ayod na timu vu Yesu behil ahëd geving hil, og mëm saga natu ḵelenavi megërin hil newad in begö. Log hil kwad bo nabë Yesu yam in bë geḵo hil nah vu Anutu, og mëm saga natu bun sën gërin hil yud in begö.

⁹ Anutu su ggooïn hil raḵ in bë hil natök jaḵ hil ngaa nipaya nyëvewen rë, gaḵ ggooïn hil raḵ in bë hil Mehöböp Yesu Kerisi geḵo hil behil anah vu yi.

10 Hil Mehöböp Yesu Kerisi sënë diik loḵ yah hil bed in bē nabē hil medo vesad ma hil nadiik, og hil rēḵ medo maladtumsēn geving yi.

11 Om mēm ham gadu ham los doḵ vu ham in ham nimin wēēk jaḵ, nabē sēn ham nevonḡ lo.

Paulus Semu Gagek Hus

12 Arig lo, he nanēr vu ham nabē ham jaḵ Mehöböp yi alam sēn detu ggev medenevonḡ huk medenedo vu ham lo nij.

13 Ham gweḵo sir jaḵ, geham ahēmin geving sir in denevonḡ huk sagi, geham medo jevuh ti.

14 Log arig lo, he nanēr vu ham nabē ham gwevonḡ nabē sēnē: Ham bo horek vu alam sehēb, geham gadu alam sēn deneggōneng lo. Geham doḵ vu alam sēn su denevonḡ ving niwēēk rē lo, log ham nahubin alam pin beham nanēr gagek ahē yes vu sir.

15 Ham su bo doḵ nah ngaa nipaya nyēvewen vu mehōti sēn vonḡ vu ham lo, gaḵ ham nimin wēēk megwevonḡ ngaa nivesa mu vu ham gevu mehōnon pin.

16 Ham medo los kwamin vesa noh vu buk pin,

17 geham najom jaḵ pehi geneheng, buk los rangah.

18 Ham tu Yesu Kerisi yi alam, om ham ahēmin nivesa vu Anutu in ngaa pin sēn netōḵ vu ham lo, in Anutu vonḡin bē ham gweḵo yi jaḵ nabē saga.

19 Ham su napuv Anon Vabuung yi nengwah,

20 geham su nanēr pelēsēn jaḵ gagek sēn Anutu vo vu yi alam medenenēr rangah lo.

21 Gaḵ ham seggi ngaa pin beham najom ngaa nivesa ahon,

22 log ngaa nipaya pin og ham najulin.

23 Log Anutu sēn nevonḡ behil nado revuh lo gevonḡ beham natu mehōnon nimin rōp anon. Log gegin ham ḵenumin los anomin genavimin nivesa, in ham medo nivesa gegagek su gēp vu ham doḵ buk sēn hil Mehöböp Yesu Kerisi duk nom lo.

24 Anutu sēn ggooin ham raḵ lo su rēḵ gevu ham na rē, gaḵ yō rēḵ medo medoḵ vu ham.

25 Arig lo, ham najom jaḵ in he.

26 Ham najom* arimin lo pin nemaj noh vu sēn ham nevonḡ lo.

27 Sa Mehöböp yi mehō sa, om sa nanēr vu ham nabē ham natevin ḵapiya sēnē barimin lo pin degengo.

28 Hil Mehöböp Yesu Kerisi yi semusēn gēp geving ham.

Kapiya Sën Paulus Kevu Netu Luu Vu Kerisi-yi-alam Vu Tesalonika

¹ Sa Paulus geSilvanus* luho Timoti, balöö nekevu kapiya sënë vu ham sën ham tu hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi hir alam vu Tesalonika lo.

² Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevang hir semusemu vu ham bedegevang beham ayomin gëp revuh.

Alam Tesalonika Denare Niwëek

³ Arig lo, huk sënë neggëp vu he raq buk pin bë he kwamin vesa vu Anutu in ham. In ham ayomin neya timu vu yi rot beniwëek raq, lom ham nesepa loq bahëmin neving ham rot beya meniweëk raq.

⁴ Yik nebë sënë, om sën he nehaqo ham raq vu Anutu-yi-alam vahi pin. In ham tök vu maggin rot benekwerë vanë böpata, rëk ham nare niwëek bayomin neya timu vu Yesu.

Anutu Neseggi Hil Niröp

⁵ Lob vanë sën ham nekwerë gwëbeng agi, og sënë tato vu hil bë Anutu nevang ngaa pin niröp, in maggin sënë nevang beham yoh vu bë rëk na medo Anutu yi nyëg.

⁶ Lob Anutu nevang huk niröp mu, om nahub rë loq mëm rëk bo maggin vu alam sën denevo maggin vu ham gwëbeng agi.

⁷ Log Anutu rëk geqo ham vër in ngaa maggin sën ham nekwerë gwëbeng agi, geham rëk medo nivesa geving he doq buk sën Mehöböp Yesu duk nom vu yagek geving yi angër niwëek lo lo.

⁸ Yesu rëk duk nom los nengwah daggen böpata in gevong nyëvewen vu alam sën su denegurek Anutu babu rë, gedeneruuk hil Mehöböp Yesu yi Bengö Nivesa ya lo.

⁹ Lob hir nyëvewen sënë nebë: Demedo nenga in Anutu doq Nyëg Nipaya degwata los degwata. Su deyoh vu bë demedo geving Mehöböp rë, gesu rëk malaj jak yi nabë yi Mehö niwëek los bengö

¹⁰ doq buk sën duk nom lo rë. Gaq Anutu-yi-alam, og rëk degeqo yi jak rot kesuu, galam pin sën ayoj neya timu vu yi lo og rëk degelë yi medenapisek in. Lob yik ham og ham ayomin neya timu vu yi vorot raq gagek sën he nër vu ham lo.

Paulus Jom Raq Ya Vu Anutu Bë Gadu Alam Tesalonika Niwëek

¹¹ Yik nebë sënë, om he medo najom raq ya vu Anutu yoh vu buk bë: Ggoin ham raq tu yi alam, om doq vu ham beham sepa doq yi niröp. Ham nevang ving yi om bo niwëek vu ham

in huk sën ham nevong los ngaa nivesa vesa pin sën ham malamin nesepa lo, banon jak nivesa.

¹² Nebë sënë in bë ham huk pin geço hil Mehöböp Yesu Kerisi arë jak na vavunë log hil Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevang hir semusemu vu ham, bedegeço ham arëmin jak geving.

2

Alam Sën Denekeyëh Horek Lo Rëk Detetuhin Ham

¹ Arig lo, hil Mehöböp Yesu Kerisi rëk nom gökin nah, lob hil rëk angupin hil na vu yi, om he bë nanër vu ham nabë ham su kwetul dok in gägek sënë.

² In mehö la rëk denanër vu ham nabë Mehöböp yi buk tök yam ggovek ya gedenanër nabë ngaahur ti nër vu sir mederak ni. Ma denanër nabë he kevu kapiya nebë saga ya vu sir. Rëk ma geham su kwam kwamin in hir gägek sënë genewamin jak pevis.

³ In mehöti rëk tetuhin ham, gak buk sënë og su yoh vu bë rëk nam meris rë. Gak mëm nabë alam ngahisekë degeço sir jak los degeruu demij vu Anutu namugin, gemehöti sën rëk natu Mehö-keyëhsën-horek-ala lo natök nam rangah geving rë, lok mëm. Yik Mehö Nipaya sën rëk mala nama dok Nyëg Nipaya lo.

⁴ Mehö sënë og rëk ngis begö vu ngaa pin sën mehönon denenër bë anutu lo los ngaa pin sën deneko rak lo, gegeço yi jak jak nabë kesuu. Om rëk getung yi säa dok na Anutu yi dub böp ayo vabuung genanër nabë yik yi Anutu.

⁵ Ma ham kwamin virek in gägek sën sa nado ving ham wirek gesenër vu ham lo?

⁶ Log ham rak ngaa sën neggërin aggata in mehö agi gwëbeng-ë ni ving. In yi buk yö nahën, om su yoh vu bë natök nam rangah rë.

⁷ Yönon, Mehö-keyëhsën-horek-ala medo nevong huk gwëbeng menedo, rëk mu nahën neggëp vunsën beyö rëk gëp nabë saga bena berup dok yi buk. In Mehö ti nahën neggërin yi aggata gwëbeng, rëk mu getahin bër

⁸ og mëm Mehö-keyëhsën-horek-ala rëk natök nam rangah. Lob Mehöböp Yesu Kerisi rëk ngis yi jak avi rasap menadiik. Log Mehöböp mëm rëk natök nam rangah los nikapiik böpata, lob nikapiik sënë rëk kevoh Mehö-keyëhsën-horek-ala bemala nama na verök yi.

⁹ Mehö-keyëhsën-horek-ala sënë natök nam rangah, og rëk nam los Satan yi niwëek begevong ngaa böp böp los niwëek, gehuk aggaga in tetuhin hil.

¹⁰ Rêk gevong ngaa nipaya aggagga pin in gekuungin alam sên vongin malaj nama lo. Bê ahêj geving gagek anon medegevong geving, og yoh vu bê geḱo sir nom vu Anutu, rêk mu ma om rêk malaj nama.

¹¹ Su deḱo Anutu yi gagek anon rê, om Anutu rêk dëein sir lob gagek kuungsên los niwëek nam in tetuhin sir medegevong geving gagek sên anon ma lo.

¹² In alam pin sên su denevong ving gagek anon agi rê geyö denevong ahêj nivesa in ngaa nipaya mu lo degeḱo nipaya nyëvewen doḱ nah bemalaj nama.

Anutu Ggoin Ham Raḱ Bê Rêk Geḱo Ham Nom

¹³ Rêk mu arig lo, huk neggëp vu he bê he najom jaḱ los ahëmin nivesa vu Anutu in ham noh vu buk. In Anutu ahë neving ham beggoin ham raḱ vu nyëdahis vorot in bê Anon Vabuung gevong beham ayomin niröp jaḱ. Lob ham gwevong geving gagek anon, loḱ mëm geḱo ham nom vu Anutu.

¹⁴ Vongin bê ham gweḱo hil Mehöböp Yesu Kerisi nikapiik los arë böp nöḱ vu ham geving, om vong behe haḱo Bengö Nivesa yöḱ vu ham in bê tahi ham nom vu yi.

¹⁵ Nebë sënë, om arig lo, ham ngo bare nimin wëek, beham sepa doḱ Anutu yi gagek pin sên he nër vu ham ggëp avimin los kevu loḱ काफीya lo.

¹⁶ Lob hil Mehöböp Yesu Kerisi luho hil Amad Anutu sên ahêj neving hil lo devong behil ayod sepëp raḱ berëḱ gëp nabë sënë degwata. Vong semusemu vu hil nyëmasên in bê hil ajaḱ ni nabë rêk geḱo hil nah vu yi yönon, om hil medo navo kwad in.

¹⁷ Om sa neḱetaḱ in ham bê luho degevong beham ayomin sepëp jaḱ gedegevong nij wëek vu ham in ham nanër ngaa los gwevong ngaa nivesa mu.

3

Ham Najom Jaḱ Vu Anutu Nabë Doḱ Vu He

¹ Log arig lo, he hōmin gagek ti nahën neggëp nebë: Ham najom jaḱ vu Anutu nabë doḱ vu he in Mehöböp yi gagek serög mena menoh vu nyëḱ pin, balam pin degeḱo jaḱ pevis barë böp jaḱ nabë sên ham aga.

² Log ham najom jaḱ vu Anutu nabë bo he vër in alam sên nij paya los su nij röp rê lo nemaj, in ham raḱ ni bê alam ngahiseḱë su ayoj neya timu vu Anutu rê.

³ Rêk mu Mehöböp og su mehö kwa luu rê, gaḱ rêḱ gevong niwëek vu ham jaḱ buk los gegin ham in Satan.

⁴ Log Mehöböp tateḱin he kwamin behe raḱ ham nimin bê ham medo nevong ngaa pin sên he nër vu ham lo gwëbeng menedo, geham rêḱ medo gwevong nabë saga rot geving.

⁵ Om Mehöböp bër ham kwamin in ham kwamin bo nabë Anutu ahë neving ham, lob gevong beham bare mekwerë maggin los ayomin niwëek nabë sën Kerisi neving lo.

Alam Pin Denajom Huk Noh Vu Sir

⁶ Log arig lo, hil atu Mehöböp Yesu Kerisi yi alam, om he vo horek vu ham banër niwëek bë: Ham gwetah ham in arimin vahi sën nij tebö gesu denevong huk rë lo, in sagaḵ su denesepa loḵ gageḵ sën he nër vu ham lo rë.

⁷ Gaḵ ham sepa doḵ he vahamin, in ham ngo raḵ ni bë wirek sën he nado ving ham lo, og he su nahëp sehëb rë.

⁸ Lob he su haḵo ham nos lu ngaa meris rë. Gaḵ he nebago, gehe nehevong huk niwëek rot menavimengin buk gerangah, in bë he su abo maggin vu ham.

⁹ He yoh vu bë gaḵo ham nos lu ngaa, rëḵ ma gehe nehevong nebë sënë in bë ham gwelë besepa doḵ he vahamin.

¹⁰ He nado ving ham wirek, lob he vo horek vu ham nebë sënë bë: Mehöti bë ni tebö in huk megëp sehëb, og ham su bo nos vu yi.

¹¹ Rëḵ mu he hango gageḵ bë ham vahi deneggëp sehëb gesu denevong huk ti rë, gaḵ yö medo deneraḵ nij in mehö ngwë hir ngaa.

¹² He tu Mehöböp Yesu Kerisi yi hur om sën he vo horek vu alam nebë saga bahee vu sir bë degevong huk nivesa bedemedo gedegeḵo monë jaḵ, bemëm debago yö hir nos jaḵ medega niröp.

¹³ Log arig lo, ham su nimin tebö in huk nivesa, gaḵ ham medo gwevong noh vu buk.

¹⁴ Rëḵ mu nabë mehöti su sepa doḵ gageḵ pin sën he kevu loḵ kaḵiya agi rë, og ham ngo jaḵ mehö saga ni nivesa, beham ngo medo ading in yi. Lob mëm rëḵ ni namum in yi ngaa sën nevong lo begërin yi.

¹⁵ Rëḵ mu ham su gwelë mehö sënë paya rot, gaḵ ham kwamin bo nabë ham arimin rëḵ nevong paya, om ham bo kwa nivesa vu yi.

Paulus Semu Gageḵ Hus

¹⁶ Hil Mehöböp sën ayo neggëp revuh lo gevong beham ayomin gëp revuh in ngaa pin sën töḵ vu ham lo, begëp noh vu buk pin. Log Mehöböp medo geving ham pin.

¹⁷ Sa Paulus sënë, sengo kwaḵo nevo ham bemëm sa kevu gageḵ dus ti sënë raḵ sengo nemaḵ yoh vu sën sa nehevong loḵ sa kaḵiya pin lo, in bë ham jaḵ ni nabë sengo kevu yönon.

¹⁸ Hil Mehöböp Yesu Kerisi yi semusemu medo geving ham pin.

Kapiya Sën Paulus Kevu Muginsën Vu Kerisi-yi-alam Vu Timoti

¹ Sa Paulus sën Yesu Kerisi yi sinarë sa. Anutu sën ko hil yom vu yi lo luho Kerisi Yesu sën hil navo kwad in lo, yö denër bē sa gevang huk sagi.

² Lob sa kevu kapiya sënë yök vu hong Timoti sën sa nehalë hong bē sa nalug anon hong in ayom neya timu vu Kerisi lo. Hil Amad Anutu luho hil Mehöböp Kerisi Yesu degevang semusemu vu hong los kwaj gevingin hong, gedegevang bayom gēp revuh.

Hil Dahun Gagek Kuungsën Na

³ Wirek sa hevongin bē sena Masedonia jak, lob senër vu hong, rēk sa bē nanër gökin nah vu hong nabë: Gemedo Epesus in genanërin alam vahi saga nabë su desarömin gagek kuungsën doḱ na medetahu alam doḱ.

⁴ Log genanër vu sir nabë degevu keriling los gagek sën denetatekin degwaj lo na, in gagek nebë sagi nevang mekwaj kwaj. Gaḱ su nelöḱ vu sir bayoj neya timu vu Anutu rē.

⁵ Sa hevongin bē desepa doḱ bayoj niröp jak gekwaj verök jak bayoj na timu vu Yesu, lob mēm demedo los ahēj geving sir.

⁶ Yönon, in alam vahi devuu aggata niröp sënë ya, geya deneketul loḱ in gagek meris medenesap sir in jeggin jeggin.

⁷ Alam sënë denekuung bē detu alam horek degwa. Rēk su denerak yö hir gagek sën denevngwäng rak lo degwa ni rē, log sir dugin gagek sënë degwa ving.

⁸ Nabë hil galë Anutu yi horek niröp nabë neggēp in bē tato aggata niröp vu hil, og hil rēk ajak ni nabë ngaa nivesa.

⁹ Yönon, hil arak ni bē horek og su yam in bē nanërin alam sën nijröp rak lo rē, gaḱ yam in bē nanërin alam sën denekeyēh horek lo, los alam sën denevang ngaa jeggin jeggin los nengaj dahis lo. Geyam in bē nanërin alam sën deneruu demij vu Anutu lo, los alam nij paya, gesir sën denevasap Anutu yi ngaa vabuung lo, gesir sën denesepa loḱ ngaa dob yi mu lo; geyam in bē nanërin alam sën denesis amaj los ataj medenediik lo, los alam sën denesis mehönon vahi medenediik lo ving.

¹⁰ Geyam in bē nanërin maluh los avēh sën denevang baggēb lo los denevang paya vu maluh ngwē lo. Geyam in bē nanërin alam sën deneggodeḱ alam in bē degeḱo monë jak sir lo, los alam gagek tetuhin sën, galam sën denelah gagek vun lo. Yönon, horek yam in bē nanërin ngaa nebë sënë los ngaa nipaya vahi pin sën nevang paya vu gagek anon lo.

¹¹ Gagek anon sënë neggëp loḵ Bengö Nivesa sën Anutu vo vu sa in bē sa nanēr rangah lo, log Bengö Nivesa sagi netateḵin Anutu arē böp los niwëëk vu hil bē semusën ala yi.

Paulus Ahë Nivesa Vu Anutu In Kwa Pesivin Yi

¹² Hil Mehöböp Kerisi Yesu vo niwëëk vu sa, gekwa nevo sa bē seyoh vu bē sa gevong yi huk, lob vong huk sënë loḵ ya sa nemag, lom sa ahëg nivesa vu yi.

¹³ Yönon, wirek og senēr pelē raḵ yi, log sa nehevong begö vu yi alam rot gesa nehako sa raḵ vu yi pangsën. Sa nehevong nebē saga in sa su raḵ degwa ni rē, gesa su hevong ving yi rē, rëḵ ma gekwa pesivin sa.

¹⁴ Lob Mehöböp vong semusemu ngahiseḵē rot vu sa, bemēm sayog neya timu vu Yesu Kerisi, besahëg ving yi pangsën.

¹⁵ Gagek sënëḵ yönon rot, beyoh vu bē alam pin degengo medegevong geving nabē Kerisi Yesu luḵ yam dob in bē geḵo hil alam nid paya nom vu yi. Lob sa mehö nig paya veröḵ yi rot kesuu alam nij paya vahi pin.

¹⁶ Rëḵ mu Kerisi Yesu kwa vongin sa mugin betato rangah raḵ sa bē nejom yi ahon rot. Lob alam vahi pin sën rëḵ ayoj na timu vu yi lo degelē jaḵ sa bedejak ni nabē rëḵ kwa gevongin sir nabē saga geving, bedemedo malaj-tumsën degwata.

¹⁷ Om hil gaḵo mehö-los-bengö sën nedo degwata los degwata lo arē jaḵ. Arē böpata los niwëëk gëp rangah beyö gëp degwata los degwata, in mehö sënë og su nediḵ rē, gehil su ayoh vu bē galē yi rē, log yiḵ yi perurek timu saga sën Anutu sögek.

Timoti Bare Niwëëk Begedu Alam Sën Denesis Begö Vu Anutu Lo

¹⁸ Naluḡ Timoti-e! Sebo horek sënë vu hong nabē: Kwam bo gagek sën alam-denenēr-gagek-rangahsën denēr raḵ hong wirek lo. Gebasu gagek sagi doḵ na ayom, loḵ mēm pasang gwevong begö megebare niwëëk nabē mehö-begö-yi nivesa ti.

¹⁹ Lob gwevong geving niwëëk megebare, gegemedo los ayom niröp. In alam vahi su denesepa loḵ ngaa nivesa in bē ayoj niröp jaḵ rē, om sën deneyoh paya medevasap sir nebē sën yaḡ ya mesis yi raḵ saap.

²⁰ Yiḵ Humenaius luho Aleksander devong nebē sënë, lob sa hevong luho loḵ yah Satan nema in bē luho degeḵo vanē medejak ni, in luho su denanēr pelēsën jaḵ Anutu arē nah gökin.

2

¹ Sa bē nanēr niwēek vu hong nabē ham gwevong ngaa sēnē natu muginsēn: Ham najom jak in alam pin. Ham kwetag vu Anutu nabē doḵ vu sir bebo niwēek vu sir medebare, log ham najom jak los kwamin vesa vu yi in sir.

² Log su kwam birek in alam-los-bengöj galam pin sēn denetu ala medenegin hil lo. Gaḵ genajom jak in sir noh vu buk in mēm hil sepa doḵ Anutu meḡaḡo arē jak niröp, log hil medo nivesa gengaa maggin su dahun hil.

³ Jomraksēn nabē sēnē og mēm yoh vu, bAnutu sēn ḡo hil yom lo rēḡ kwa vesa in.

⁴ Neḡo hil yom vu yi, genevong in bē geḡo alam pin nom geving, bemēm dejak ḡaḡek anon degwa ni.

⁵ In hil araḡ ni bē Anutu yö timu nedo, log Mehö mamer-yi timu nare loḡ Anutu los mehönön vuheng atov. Yik yi Kerisi Yesu, geyi mehönön.

⁶ Lob töḡ yam rangah loḡ yi buk niröp sēn Anutu yö ggooin raḡ menēr lo, bediik loḡ yah alam pin bej in bago sir nom.

⁷ Log Anutu ggooin sa raḡ bē sa natu sinarē begevong yi huk menanēr yi ḡaḡek sēnē rangah. Sagi og sa su nehekuung raḡ rē, gaḡ sa nanēr yönön. Geggooin sa raḡ, menevong sa ya vu alam-yu-ngwē in bē sa tateḡin ḡaḡek vu sir bayoj na timu vu yi medejak ḡaḡek anon ni.

⁸ Nebē sēnē, om sa hevongin bē alam denajom jak noh vu nyēḡ pin. Rēḡ mu degevuḡ ḡaḡek petupeksēn los ahē sengēnsēn na gedepesu nemaj in ngaa nipaya loḡ mēm debarah nemaj jak medenajom jak na vu Anutu.

Gagek Raḡ Avēh

⁹ Log sa hevongin ving bē: Avēh dedahun sir bedejöp röpröp lu ngaa nivesa sēn yik yoh vu bē avēh dejöp lo. Gaḡ su degeḡo sir jak medebii yuj los debunēḡ vu navij jak ḡumḡum goor lu vunēksēn malangeri aggagga, los röpröp sēn yi monē böpata lo.

¹⁰ Gaḡ degevong huk nivesa aggagga noh vu sēn Anutu yi hur avēh lo degevong lo, og mēm sēnē natu hir vunēksēn anon rot.

¹¹ Avēh dedahun sir bayej nama gedenggo ḡaḡek medejak ni nivesa.

¹² Sa hevongin bē avēh ti su natu tatovaha ma ggev vu maluh rē, gaḡ sir avēh og avij gemir gemedo denapöö jak ḡaḡek mu.

¹³ In degwa nebē Anutu semu Adam mugin loḡ mēm semu Eva tamusēn.

¹⁴ Lob Adam su bē nenga vu ḡaḡek kuungsēn rē, gaḡ avēh mu yö keyēh mebē nenga vu ḡaḡek.

¹⁵ Rēḡ mu avēh hir huk bē degeḡo naluj, om yik degevong nabē saga, gayoj na timu vu Yesu geving bahēj nivesa vu

mehönon medesepa dok aggata niröp los degegin sir nivesa, og Anutu rëk geço sir nah vu yi.

3

Gagek Rak Ggev Sën Denegin Kerisi-yi-alam Lo

¹ Gagek sënë og yönon: Bë mehöti gevongin nabë natu ggev begegin Kerisi-yi-alam, og sënëk gevong in huk nivesa ti.

² Nebë sënë, om ggev gegin yi nivesa in ngaa nipaya su gëp vu yi. Yik geço avëh timu natu venë. Su gevong ngaa jeggin jeggin, gaç yik sepa dok kwa nivesa mu megevong huk niröp pin, gegegin alam vatëvek nivesa, getatekin Anutu yi gagek nivesa megero.

³ Ggev nebë sënë og su nanum pangsën mekeyevin, log su ahë sengën jaç pevis, gaç nahubin alam gesu gevong begö jeggin jeggin, gesu gëp natumin monë pangsën.

⁴ Geyö gegin venë lo nalu lo nivesa begevong benalu lo nengaj yes vu aye medegurek babu.

⁵ In mehö sën su negin venë lo nalu lo nivesa rë lo, og su yoh vu bë rëk natu Anutu-yi-alam lo hir ggev megegin sir nivesa rë.

⁶ Log ham su gwevong bemehö mewis ti sën nahën neggërin yi yom vu Kerisi lo natu ggev. In rëk geço yi jaç jaç lob rëk bës benatök vu nyëvewen nabë Satan.

⁷ Om nabë hil getung mehöti natu ggev, og alam dahis la denanër geving rë nabë yi mehö nivesa, og mëm yoh vu bë natu ggev. Gaç nabë hil su gango rë, og maç rëk gagek nipaya natök rangah jaç yi, lob dok Satan yi gegweeng.

Gagek Rak Kerisi-yi-alam Hir Hur

⁸ Log gwevong alam sën kwaj nivesa lo denatu Kerisi-yi-alam hir hur geving nabë saga. Alam sën su denevong kwaj luu rë lo, galam sën su denenum wain rot medenekeyevin rë lo, galam sën su ggëp denetumin monë luu ngaa rë lo.

⁹ Gaç mëm sir sën ayoj yö neggëp niröp gedeneraç gagek-anon-vongvingsën-yi ni venuh lo og mëm.

¹⁰ Ham seggi sir namugin rë, loç nabë gagek ti su neggëp vu sir rë, og mëm denatu Kerisi-yi-alam hir hur.

¹¹ Log ham gwevong avëh sën kwaj nivesa lo geving nabë saga. Avëh sën su denenër gagek nipaya yah nenga rak mehö ngwë rë lo, gesu denevong ngaa jeggin jeggin rë lo, gaç denenër gagek niröp bedenevong yoh vu lo.

¹² Lob Kerisi-yi-alam hir hur lo, og degeço avëh ti ti natu venëj, lob degegin venëj los naluj nivesa.

¹³ Lob sir sën detu Kerisi-yi-alam hir hur bedenevong huk nivesa lo, og rëk bengöj nivesa, lob deyoh vu bë rëk degevong Kerisi Yesu yi huk nivesa los niwëek.

Anutu Yi Aggata Degwa

¹⁴ Yönon, gwëbeng sa nekevu kapiya sënë yök vu hong, rëk mu sa bë nök vu hong pevis.

¹⁵ Rëk mu nabë sa su nök pevis rë, og gwelë gagek sënë megejak ni nabë Anutu-yi-alam sën detu Mehöböp Malatumsën-degwa yi alam lo, og rëk degevong nabë sënë in denegin gagek anon medenegadu.

¹⁶ Yönon, gagek sën duu hil yah vetii Anutu lo, og gagek böpata rot bedegwa neggëp. Gagek sënë nebë:

Tu mehönon rak betök yam rangah,

log Anon Vabuung tatekin yi degwa bë yi mehö yohvu.

Angër delë yi,

log bengö yoh vu alam dahis.

Mehönon ayoj neya timu vu yi,

lob Anutu ko yi rak yah vavunë beko arë rak.

4*Gagek Rak Alam Tetuhinsën*

¹ Anon Vabuung nër rangah bë dus jak Buk-tamusën og alam vahi rëk degevu gagek sën hil nehevong ving lo na, getum rëk degebë nengaj vu memö kuungsën ayej bedesepa dok Satan yi angër nipaya lo hir gagek.

² Ngaa sënë rëk nam vu alam kwaj luu sën denenër gagek kuungsën lo. Alam sënë rëk ayoj bev rasap nabë aën nikerus, besu deyoh vu bë deseggi ngaa nipaya los niröp medejak ni rë.

³ Log alam saga rëk denanërin nabë maluh los avëh su degeko sir, gaq demedo bu, log rëk denanërin nos los reggu vahi nabë hil su aga. Rëk mu su yoh vu rë, gaq Anutu yö tung ngaa pin sënë in bë hil mehönon sën hil ayod neya timu vu yi menarak yi gagek anon ni lo, hil aga gahëd nivesa vu Anutu.

⁴ In ngaa pin sën Anutu tung lo og nivesa, om hil su ajuuk, gaq hil nanër ahëd nivesa vu Anutu gehil aga.

⁵ Eë, yönon, Anutu yi gagek los hil jomraksën saga nevong benivesa nerak.

Timoti Tu Kerisi Yi Hur Nivesa

⁶ Log nabë genanër gagek pin saga vu hil arid lo sën Kerisi-yi-alam lo, og mëm saga rëk tato nabë getu Yesu Kerisi yi hur nivesa ti gegenesepa loq gagek niröp megenerak gagek sën hil nehevong ving lo degwa ni.

⁷ Rëk mu nim dëlin keriiing nipaya los avëh atov hir gagek turinsën meris meris, gaq mëm getahu hong dok Anutu yi aggata nivesa.

⁸ Yönon, hil netahu hil loq ngaa navid yi in bë hil navid gengoin, rëk mu yik nelok vu hil paya teka mu. Gaq mu nabë

hil tahu hil doḵ Anutu yi aggata, og yoh vu bē rēḵ doḵ vu hil pangsēn rot. Sagi og yoh vu bē doḵ vu hil vu buk sēn hil nado gwēbeng agi, gehil rēḵ medo malad-tumsēn vu tamusēn geving.

⁹ Gagek sēnēḵ yōnon rot, beyoh vu bē alam pin degengo medegevong geving.

¹⁰ Om sēn hil nehevong huk bōp los nid ḵerus ḵerus. Hil ahurek Anutu sēn mala-tumsēn degwa lo babu in nevongin bē geḵo alam pin nom vu yi, lob ḵo hil sēn hil ayod neya timu vu yi lo yom yōnon.

¹¹ Om ḡenanēr gagek sēnē vu sir megetahu sir doḵ in desepa dok.

¹² Nabē alam degelē hong nabē ḡenahēn magēm, bekwaj bo nabē hong mehō meris, og su gwevu huk rē. Gaḵ ḡemedo megetato aggata vu Kerisi-yi-alam pin jaḵ ngaa pin sēn ḡenanēr los gwevong lo. Getato vu sir nabē ahēm neving sir yōnon gayom neya timu vu Yesu, ḡegenesepa loḵ ngaa nirōp mu.

¹³ Su nim tebō, gaḵ nim wēēk meḡenatevin Anutu yi gagek vu alam, beḡenanēr Bengō Nivesa rangah meḡetateḵin vu sir rot bena berup doḵ buk sēn senōk berup vu hong lo.

¹⁴ Su nim yes yes in Anutu yi semusēn sēn vo vu hong lo, in alam ggev debē nemaj raḵ hong wirek. Log alam-denenēr-gagek-rangahsēn denēr bē semusēn sēnē rēḵ natōḵ vu hong.

¹⁵ Om gwegin huk sagi nivesa noh vu buk begemedo dok rot, lob mēm alam pin rēḵ degelē nabē hong huk neya nivesa.

¹⁶ Gwegin hong los huk sēn genevong agi bekwam bo gagek sēn getahu sir doḵ lo nivesa. Gwevong huk sēnē niwēēk rot, og mēm rēḵ gwēḵo hong nom vu Anutu, begwēḵo alam sēn degengo hong gagek lo nom geving.

5

Timoti Geli Alam Doḵ Aggata Nirōp

¹ Su ḡebo gagek jaḵ alam bōp, gaḵ gwelē sir nabē amam lo benahub ḡebo horek vu sir. Log gwelē alam magēm nabē arim lo sir.

² Log avēh bōp og gwelē sir nabē atam lo, log gwelē avēh avō nabē avēhnōm lo ḡengaa nipaya nōk ḡēp.

Gagek Raḵ Avēh Alov

³ Log gwegin avēh alov lo sēn reggaj diiḵ ḡehej alam ma lo nivesa.

⁴ Gaḵ avēh alov sēn nalu lo ma bu lo denedo lo, og mēm dejak ni nivesa nabē hir huk negḡēp bē dedoḵ vu amaj los ataj ḡebuj medegegin sir nivesa doḵ nah sēn denegin sir wirek lo. In Anutu kwa vesa in ngaa nebē sēnē.

⁵ In avëh alov sën yö perurek timu nedo lo, og rëk ayo na timu vu Anutu rot, lob rëk bengev jak meketag na vu Anutu in alam buk gerangah.

⁶ Rëk mu avëh alov sën yö kwa nevo ngaa sën nesemu navi mu lo, og nahën nedo vesa rëk mu tu ngaa diiksën.

⁷ Om gënanër ngaa sënë tato vu avëh geving, in desepa dok medemedo niröp gegägek la su gëp vu sir.

⁸ Rëk mu nabë mehöti su gëgin yö yi alam nivesa rë, og mehö sënë su ayo neya timu vu Yesu rë. Yönon, nabë mehöti su gëgin sir sën losho beggang ayo timu lo nivesa rë, og yi mehö nipaya verök yi rot kesuu alam dahis.

⁹ Lob nabë kwevu avëh alov arëj nabë Kerisi-yi-alam degegin sir, og kwevu sir nabë sënë arëj: Avëh sën rak maluh timu rëk diik genedo alov, lob yi ta mehödahis löö ya ggovek lo.

¹⁰ Gavëh sën alam denenër bengö bë nevonö ngaa pin nivesa lo, og kwevu avëh nabë sënë lo arëj. Gavëh sën negin nalu lo nivesa, genevet alam vatëvek, geneko Kerisi-yi-alam vahi rak genelok vu alam sën denetök vu maggin lo, genevonö huk nivesa vesa aggagga lo. Kë, avëh nabë sënë og mëm kwevu arëj.

¹¹ Gak su kwevu avëh sën nahën navij mewis gereggaj nediik lo arëj, in rëk ayoj gurek in maluh, bahëj geving nabë dejak maluh ngwë gökin, lob su kwaj bo Kerisi timu rë.

¹² Lob alam rëk denanër sir nabë nij paya, in dekeyëh gägek sën denër bë degevonö huk vu Kerisi timu lo.

¹³ Rëk su rëk degevonö nabë sënë mu rë. Gak rëk nij tebö jak pevis medegëp sehëb, gedegetup dok alam hir beggang medenenö mehö ngwë hir gägek medejak nij in mena detanë medenanër gägek aggagga sën hil su ayoh vu bë nanër rë lo.

¹⁴ Nebë sënë om sa bë avëh alov sën nahën navij mewis lo, og dejak reggaj nah in degeko naluj meyö degegin dok hir beggang. Yik degevonö nabë sënë in Mehö sën nesis begö vu hil lo su natök vu gägek nipaya ti menanër jak hil.

¹⁵ In geraç ni bë avëh la devuu aggata nivesa ya ggovek ya nebë sënë gedenesepa lok Satan.

¹⁶ Nabë Anutu yi hur avëh ti yi alam la reggaj denadiik gedemedo alov, og avëh saga yö gëgin sir. Yö gevonö nabë sënë in su debo maggin vu Kerisi-yi-alam vahi medegegin sir. Nabë sënë in Kerisi-yi-alam mëm yik degegin avëh alov sën hir alam main sir lo mu.

Gägek Rak Alam Ggev

¹⁷ Alam ggev sën denevonö huk nivesa rot lo, og ham sën Kerisi-yi-alam ham lo gwëko arëj jak geham dok vu sir nivesa

rot. Sënək sa nanër alam ggev sën denevong huk niwëek medenenër Anutu yi gagek rangah medenetatekin nivesa vu alam lo.

¹⁸ Nabë saga in gagek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë, “Su getaya burmakau sën denevong huk bedenevakë wit* lo avij,” gaḵ gëp in yiḵ dega teka! In gagek ngwë neggëp ving bë, “Mehö sën nevonḡ huk lo, og yoh vu bë geḵo nyëvewen jaḵ.”

¹⁹ Log nabë mehö ti nanër ggev ti nabë nevonḡ paya, og su gwebë nengam vu aye, gaḵ mëm nabë mehö luu ma mehö löö denanër og mëm.

²⁰ Gaḵ mëm nabë ggev ti gevongŋŋaa nipaya ti, og gebarah yi veröḵ jaḵ alam ggev pin malaj, in sir vahi degelë lob degöneng in sir.

²¹ Sa nanër vu hong niwëek jaḵ Anutu geKerisi Yesu losho angër sën Anutu ggooin sir rak lo malaj nabë: Gesepa doḵ gagek sën sa ḵevu agi niröp, besu kwam bo mehöti doḵ ayom namugin nabë vonḡ paya, ma su vonḡ paya rë, gaḵ gwengo gagek nivesa megeseḡgi loḵ mëm. Log su genanër gagek ahë seḵë vu alam vahi gegenanër gagek ahë yes vu hong alam.

²² Log su gwëḵo mehö ti megwevonḡ natu ggev pevis rë, in yiŋŋaa nipaya rëḵ nom peḵa jaḵ hong geving, om ngo gwëgin hong nivesa in gemedo nivesa gengaa nipaya su gëp vu hong.

²³ Log su genanum bël kul meris mu rë, gaḵ genanum wain teka geving, in gevong bahëm medo nivesa, geniraksën sën netöḵ vu hong buk ngahi lo nivesa jaḵ teka.

²⁴ Log alam vahi, og hirŋŋaa nipaya neggëp rangah behil pin arak ni bë rëḵ denatöḵ vu nyëvewen doḵ nah, rëḵ mu alam vahi, og hirŋŋaa nipaya yö neggëp vunsën, benahub rë loḵ mëm netöḵ yam rangah.

²⁵ Yiḵŋŋaa nivesa vahi neggëp rangah nebë saga ving, gaḵ nabë neggëp vunsën og yö rëḵ netöḵ yam rangah tamusën in su yoh vu bë gëp vunsën degwata rë.

6

Gagek Rak Hur Sën Detu Ngaa Meris

¹ Alam pin sën mehö la denebago sir medenetu hirŋŋaa meris lo, nabë Kerisi-yi-alam sir og degurek alaj lo babuj in gagek nipaya su jikin Anutu arë los yi gagek sën hil nanër lo.

² Log hur sën alaj detu Kerisi-yi-alam lo, og su kwaj bo nabë arij om degevonḡ huk paya paya gesu degöneng in sir rë. Gaḵ ahëj geving alaj sënë rot in Kerisi-yi-alam sir, gepasang degevonḡ huk nivesa rot vu sir. Om getatekin vu alam nabë degevonḡŋŋaa nabë sënë, log genanër bedegevonḡ.

Hil Su Ahëd Geving Monë Pangsën

³ Hil Mehöböp Yesu Kerisi yi gägek netatekin Anutu yi ngaa rangah menero vu hil niröp. Om nabë mehöti gebë gägek sënë geto getahu mehönon dok gägek agga ngwë,

⁴ og hil ajaḵ ni nabë mehö sënë neḵo yi raḵ meris mu. Su kwa teka neggëp rë, gaḵ kwa nipaya neggëp vu yi. In ahë neving bë luho mehö ngwë degök sir in gägek la bedekesuu sir. Log ahë neving bë demehoo sir in gägek degwa. Ngaa nebë sënë og neving balam ayoj nesis yi, gedenevong begö, gedenenër pelësën raḵ sir, gekwaj nevo ngaa nipaya raḵ alam vahi.

⁵ Log denenër sir in gägek bahëj sengën yoh vu buk in kwaj nipaya, gaḵ gägek anon su neggëp vu sir rë, in denekuung bë hil nesepa loḵ Anutu in hil agorek ḵupeḵ lu ngaa.

⁶ Yönon, nabë mehöti sepa dok Anutu niröp begelë ngaa sën neggëp vu yi lo nabë yiḵ yoh vu yi, og nelë saga bë neḵo ngaa ngahiseḵë rot.

⁷ In hil atad ḵo hil los nemad meris vu dob, log buk sën hil gevuu dob lo, og hil rëḵ anah nemad meris nabë saga.

⁸ Om nabë hil nos los tob neggëp vu hil, og yiḵ ggovek behil medo revuh los kwad vesa.

⁹ Rëḵ alam sën kwaj nevo bë degeḵo ḵupeḵ ngahiseḵë rot lo, og seggisën rëḵ natök vu sir, lob rëḵ debës nabë sën mehönon denëḵo reggu luḵ söv. Ayoj nekehe sir in ḵupeḵ lu ngaa, lob denesepa loḵ ngaa kwamasën los ngaa nipaya agga ngahiseḵë, om rëḵ kebu jaḵ sir bedenadiḵ bemalaj nama.

¹⁰ In ngaa nipaya aggagga degwa neggëp vu sën alam ahëj neving monë lo. Yönon, alam vahi ahëj neving monë pangсэн rot, lob nedadii sir gedenevuu vongvingsën ya, log denevasap sir raḵ sënë medenetök vu maggin böpata rot.

Genapiḵ Vu Sën Gemedo Malam-Tumsën Degwata Lo Niwëëḵ

¹¹ Rëḵ mu hong sën Anutu-yi-alam hong lo, og gweruu demim vu ngaa nabë sënë gegebeya in. Gaḵ yiḵ nim wëëḵ megesepa dok ngaa niröp los Anutu yi aggata soḵek. Ayom na timu vu yi, log ahëm geving alam pangсэн. Genajom hong ahon megebare niwëëḵ gemalam yes.

¹² Ayom neya timu vu Kerisi, om getahu dok alam sën deneserög in bë degeḵo ḵupeḵ-yageḵ-yi lo bebasang geserög niwëëḵ in gemedo malam-tumsën degwata los degwata. In Anutu ggooin hong rak wirek loḵ buk sën genër rangah raḵ alam ngahiseḵë malaj bë rëḵ gesepa dok gägek anon lo.

¹³ Sa nanër vu hong jaḵ Anutu sën nevo saheng vu ngaa malaj-tumsën pin lo, luho Kerisi Yesu sën nër yi gägek anon rangah raḵ Pontius Pilatus mala gesu ggöneng in rë lo malaj nabë:

¹⁴ Gwegin gagek pin sënë nivesa. Su genanër la paya, gesu gwevong bemehö ngwë denanër gagek nipaya jak. Gak ngo gwegin nivesa begëp niröp, rot behil Mehöböp Yesu Kerisi duk nom.

¹⁵ Yönon, Anutu ggooin yi buk rak ggovek ya bë rëk tato Kerisi rangah, lob yik Anutu timu sënë sën semusën degwa geyi ala menegin ngaa pin los dahis. Alam-los-bengöj pin hir mehö-los-bengö yi, gemehö böp pin hir Mehöböp.

¹⁶ Yik yi timu sënë sën su nediik rë. Yö nedo loḵ rangah soḡek, om hil su ayoh vu bë ana dus jak yi rë. Mehöti su lë yi rë, gemehöti su yoh vu bë rëḵ gelë yi rë. Arë böpata rot geniweëḵ rot berëḵ medo degwata los degwata nabë saga. Yönon.

Gagek Rak Alam Sën Deneggorek Ngaa Ngahiseḵë Lo

¹⁷ Genanër vu alam sën deneggorek ngaa-dob-yi ngahiseḵë lo nabë su degeḵo sir jak vu alam vahi, gesu kwaj na vu hir ngaa sënë nabë doḵ vu sir, in rëḵ mala nama na pevis. Gak mëm ayoj na timu rot vu Anutu, in yi saga yö nevong yi ngaa nivesa vesa ngahiseḵë vu hil in bë hil medo los kwad vesa.

¹⁸ Genanër vu alam sën deneggorek ngaa aga nabë degevong huk nivesa vesa ngahiseḵë, log degevong ngatum bedebo hir ngaa gelek alam bededoḵ vu sir medegero.

¹⁹ Nabë degevong nabë saga, og rëḵ dengupin ngaa ngahiseḵë in doḵ vu sir vu tamusën, lob deyoh vu bë rëḵ denatöḵ vu mala-tumsën soḡek.

Gwegin Hong Huk Nivesa

²⁰ O Timoti, gwegin huk sën Anutu vo loḵ yöḵ nemam aga nivesa. Gweruu demim vu gagek meris meris pin sën anon ma lo, los gagek jeggjin jeggjin sën su neya niröp vu Anutu yi gagek rë lo. Log gweruu demim vu gagek sën denenër medenekuung rak bë kwa böpata neggëp loḵ, rëḵ ma genesis begö vu Anutu yi gagek lo.

²¹ Alam vahi ahëj neving gagek nebë saga bedenëḵo rak, lob deneyoh paya in gagek anon. Anutu yi semusemu medo geving ham.

Ƙapiya Sɛn Paulus Kevu Netu Luu Vu Kerisi-yi-alam Vu Timoti

¹ Sa Paulus sɛn Anutu ggooin sa raƙ bevong sa tu Kerisi Yesu yi sinarɛ in bɛ sa nanɛr rangah nabɛ Kerisi Yesu yoh vu bɛ gevong bemehonon demedo malaj-tumsɛn.

² Lob sa ƙevu ƙapiya sɛnɛ yɔk vu hong Timoti in sahɛg neving hong nebɛ sɛn sa nalug hong. Hil Mehɔbɔp Kerisi Yesu luho Ama Anutu degevang hir semusɛn nyɛmasɛn vu hong bekwaj pesivin hong gedegevang bayom gɛp revuh.

Hil Su Nid Namum In Bengo Nivesa

³ Sa ƙenug lo detu Anutu yi hur wirek medeneko yi raƙ, lom sa nesepa loƙ vahaj menehevong nebɛ saga ving, lob sa neseggi loƙ ayog menehango, rɛƙ maƙ sa nehevong nirɔp. Lob sa najom raƙ in hong los kwag vesa vu yi in hong raƙ buk pin.

⁴ Sa kwag nevo sɛn gesu wirek lo, om sa nehevong rot buk gerangah bɛ sa galɛ hong gɔkin, loƙ mɛm sɛƙ kwag vesa jaƙ los dahis.

⁵ Lob sa kwag nevo bɛ ayom neya timu vu Anutu yonon, gaƙ su genetetuhin rɛ. In bum avɛh Lois vong ving nyɛmuɛinsɛn, lob atam Ainike sepa loƙ vaha bevong ving, log seraƙ nim bɛ hong nebɛ saga gwɛbeng ving.

⁶ Om sa bɛ nanɛr vu hong nabɛ: Sa hebɛ nemaƙ raƙ hong wirek, loƙ mɛm Anutu vo semusɛn vu hong in bɛ gwevang yi huk. Om gegwee doƙ semusɛn saga beniwɛɛƙ jaƙ.

⁷ In Anutu su vong Anon Vabuung vu hil in bɛ hil agɔneng in hil rɛ, gaƙ vong vu hil in bɛ hil nid wɛɛƙ bahɛd geving mehonon, behil ngo gɛgin hil nivesa.

⁸ Om su nim namum in hil Mehɔbɔp begegɔneng in sɛn genanɛr yi gageƙ rangah lo. Gesu nim namum in sɛn seyam nado loƙ ƙarabus in yi mehɔ sa agi. Gaƙ mɛm gwɛko niwɛɛƙ vu Anutu beƙwerɛ maggin jaƙ Bengo Nivesa geving sa.

⁹ In Anutu ko hil yah vu yi beggoin hil raƙ in bɛ hil sepa doƙ ngaa nirɔp mu. Su vong nebɛ sɛnɛ raƙ sɛn hil nehevong ngaa nivesa lo rɛ, gaƙ vong yoh vu yo kwa besemu hil nyɛmasɛn, degwa raƙ Kerisi Yesu. In nɛr vorot loƙ buk sɛn yo nahɛn gesu tung yageƙ los dob rɛ lo bɛ rɛƙ gevong nabɛ saga.

¹⁰ Rɛƙ mɛm gwɛbeng Kerisi Yesu, mehɔ sɛn ko hil vɛr in hil ngaa nipaya nyɛvewen lo, toƙ yam rangah ggoveƙ ya betateƙin gageƙ sɛnɛ lo degwa rangah vu hil. Log tateƙin yam rangah bɛ: Nabɛ hil gevong geving Bengo Nivesa, og hil rɛƙ medo

malad-tumsën degwata los degwata, gaḅ hil su rëḅ nadiik bemalad nama na verök yi rë.

¹¹ Lob tato sa bë sa natu yi sinarë benanër Bengö Nivesa sagi rangah getahu mehōnon doḅ,

¹² om sën gwëbeng setök raḅ maggin. Rëḅ mu sa su nig nemum in rë, in sa naraḅ mehō sën sayog neya timu vu yi lo ni, gesa naraḅ ni bë yoh vu bë rëḅ gëgin ngaa sën tung loḅ yam sa nemag lo nivesa rot, beberup doḅ buk sën hil bare mala lo.

¹³ Om gësepa doḅ gagek niröp sën senër tato vu hong wirek lo, los ayom na timu vu yi bahëm geving yi losho yi alam, in Kerisi yi mehō hong.

¹⁴ Yōnon, Anutu tung ngaa nivesa anon sënë loḅ ya nemam in bë gwëgin, om gwëgin nivesa jaḅ Anon Vabuung sën nedo loḅ hil ayod lo yi niwëëk.

¹⁵ Log geraḅ ni vorot bë alam pin vu distrik Asia*, ving Pugelus luho Hermogenes, bedeneruu demij vu sa gesu denegga raḅ sa ggökin rë.

¹⁶ Rëḅ sa najom raḅ vu Anutu bë semu Onesiporus losho yi alam, in nevong besayog nivesa neraḅ yah beron ngahiseḅë. Su ni nemum in sën sa nado ḅarabus agi rë,

¹⁷ gaḅ yam Rom lom sero sa niwëëk rot betök vu sa.

¹⁸ Om Mehöböp kwa pesivin yi doḅ buk sën duk nom dob lo. Yōnon, ngaa pin sën nevong ggëp Epesus wirek in doḅ vu sa lo, saga geraḅ ni venuh.

2

Genatu Yesu Kerisi Yi Hur-begö-yi Nivesa

¹ Om nalug-e! Gweḅo semusën sën Kerisi Yesu nevo vu hil nyëmasën lo in doḅ vu hong begebare niwëëk.

² Log gagek pin sën senër rangah vu mehōnon ngahiseḅë meḅengo lo, og ḅenanër vu alam nijvesa vahi sën su rëḅ dekeyëh ayem rë lo, in mëm na denanër na vu alam vahi geving.

³ Genatu Kerisi Yesu yi mehö-begö-yi nivesa ti meḅekwerë maggin los kwam vesa nabë sa.

⁴ In mehö-begö-yi og su yah nejom huk agga ngwë ving rë, gaḅ netahu yi loḅ begö mu, in bë mëm ala sën ḅo arë in bë natu yi mehö-begö-yi lo kwa vesa in yi.

⁵ Gekwam bo mehö sën neserög in bë kesuu alam vahi lo rë! Nabë su sepa doḅ horek sën denenër bë alam desepa doḅ medekesuu sir lo rë, og su yoh vu bë rëḅ kesuu meḅeḅo madub rë.

⁶ Log mehö sën nevaroh nos loḅ huk anon benevong huk böp in lo, rëḅ geḅo nos nyë namugin mega.

⁷ Kwam bo sa gagek sënë nivesa rë, loḵ mēm Mehöböp rëḵ tateḵin pin degwa vu hong megejaḵ ni.

⁸ Log kwam bo Yesu Kerisi sën yi degwa vu Davit* lo, nabë diiḵ, rëḵ kedi raḵ yah vu bedub yoh vu sën sa nanër loḵ Bengö Nivesa lo.

⁹ Yik sa nanër Bengö Nivesa sënë rangah, om sën sa nekerë maggin raḵ agi. Yönon, deduu sa ahon raḵ sëng nebë sën sa mehö nig paya ti, rëḵ mu su deyoh vu bë denaduu Anutu yi gagek rë.

¹⁰ Om sën sa nig wëëk meneḵerë maggin pin sën netöḵ vu sa lo, in bë sedoḵ vu alam sën Anutu ggooin sir raḵ bë denatu yi alam lo. In Kerisi Yesu geḵo sir nah bedemedo geving Ama medemedo nivesa rot los vuneḵ vuneḵ yaḵek yi degwata los degwata.

¹¹ Gagek sënë og yönon:

Nabë hil dahun hil bayod na timu vu yi,
og yik nebë sën hil adiiḵ ving yi.

Om nabë hil gevang nabë saga yönon,
og hil rëḵ medo malad-tumsën geving yi geving.

¹² Log nabë hil ḵerë vanë bebare nidwëëk,
og hil rëḵ natu alam los bengöd megegin ngaa pin geving yi.

Gaḵ nabë hil nanër nabë hil dugin yi,
og rëḵ nanër nabë yi dugin hil geving nabë saga.

¹³ Hil mehönon su nehevong yoh vu hil gagek rë,
rëḵ Kerisi og yö nesepa loḵ yi gagek menevang yoh vu.
Gaḵ su yoh vu bë rëḵ pekwë yi besepa doḵ aggata ngwë rë.

Hur Sogek Arëj Neggëp Nivesa Raḵ Anutu Mala

¹⁴ Om gebër kwaj in gagek sagi, gegenanër niwëëk vu sir nabë su dengis begö jaḵ gagek meris meris, in ngaa nebë saga og su neloḵ vu mehönon rë. Gaḵ nevang paya vu alam vahi sën vare denengo lo benevasap sir.

¹⁵ Gegwëp genatum in ngaa sën gevang bAnutu kwa vesa in hong lo. Gwevang huk nivesa begetateḵin Anutu yi gagek anon niröp in lob su nim namum in Anutu mala.

¹⁶ Gaḵ genajul in gagek meris meris sën su nesepa loḵ Anutu yi gagek rë lo, los gagek kwamasën sën anon nema lo, in ngaa nebë saga neli alam yah gedeneruu demij vu Anutu.

¹⁷ Gagek nebë sënë nevasap hil nebë sën pegges böp nevang behil vahad lu ngaa nediḵ lo. Lob Humenaius luho Piletus deloḵ ya ngaa sënë.

¹⁸ Luho devuu gagek anon ya gedenenër bë hil kedi raḵ yah ggovek ya, gaḵ hil su rëḵ kedi jaḵ vu bedub gökin nah rë. Lob

dekepë alam vahi rak gagek tetuhinsën saga bedeggërin sir yah gedevuu Kerisi ya.

¹⁹ Rëk mu mudeng sën Anutu varah luk ya lo nare ni-wëek begagek neggëp rak bë, “Mehöböp yö rak yi alam nij.” Log gagek ngwë neggëp ving bë, “Alam pin sën denenër bë Mehöböp yi alam sir lo, og degevuü ngaa nipaya na gesu degevonng!”

²⁰ Log loḵ mehö-los-bengö yi beggang, og gabum su goor los seriva yö meris nedo rë, gaḵ vahi og desemu rak kele los ngagek. In vahi og denevenah in nos böp yi, gevahi og denegga nos loḵ rak buk.

²¹ Om nabë mehöti gevuu ngaa nipaya sën sa nanër agi na, og yi rëk nabë gabum malangeri sën nos böp yi lo beyoh vu bë Mehöböp benah bemedo in rëḵ gevong huk nivesa vesa pin jak.

²² Log gebeya in ngaa nipaya paya sën magëm los avö ayoj nevu nevu in lo, gaḵ gesepa doḵ ngaa niröp. Gwevonng noh vu hong gagek sën genenër lo. Ahëm geving mehönon, geham los alam sën denejom rak ya vu Mehöböp los ayoj niröp lo medo jevuh ti.

²³ Genajul in alam sën denevengwëng rak gagek meris meris los kwamasën lo, in gerak ni bë ngaa nebë saga nevong balam deneggök sir in gagek.

²⁴ In Mehöböp yi hur og su neggök alam in gagek rë, gaḵ nemala yes vu alam pin. Netateḵin gagek vu sir nivesa genejom yi ahon gesu nevo loḵ yah nipaya vu sir rë.

²⁵ Log bë mehö la demehoo yi gagek, og netateḵin gagek degwa niröp vu sir los ahë yes, in Anutu maḵ rëḵ gevong bedegërin ayoj medejak gagek anon ni nivesa.

²⁶ In Satan ḵo sir loḵ yi gegweeng in bë degevonng noh vu kwa, rëḵ mu nabë denakah sir vër in, og mëm rëḵ kwaj bo ngaa niröp mu gökin.

3

Nгаа Nipaya Ngahiseḵë Rëḵ Berup Jak Gëp Hus

¹ Sa bë gejak ni nabë dus jak in dob sënë govek na, og buk nipaya rëḵ berup menatök vu hil.

² Alam rëḵ kwaj bo sir mu, gemalaj sepa monë lu ngaa rot. Degeḵo sir jak nabë sir alam böp gedegelë alam vahi nabë sir ngaa meris medenanër gagek nipaya jak sir. Su rëḵ degebë nengaj vu amaj lu ataj hir gagek rë, log su rëḵ kwaj vesa in ngaa nivesa sën alam denevonng vu sir lo rë. Gesu rëḵ degönengin Anutu rë.

³ Su rëḵ ahëj geving naluj los amaj gataj lu ngaa rë, gesu rëḵ ahëj nakul rë. Rëḵ denanër gagek kuungsën jak mehönon

ngwë, log su rëk denajom sir ahon rë, gaḵ rëk desepa doḵ yö kwaj medegeḵo sir jaḵ jaḵ los ahëj sengën. Berëḵ degelë ngaa nivesa pin nabë nipaya,

⁴ log rëk debo hir alam doḵ na alam nij paya nemaj. Rëḵ degevong ngaa jeggin jeggin gesu degöneng in rë. Rëḵ degeku-ung nabë sir los bengöj, gesu rëḵ malaj sepa Anutu rë, gaḵ rëḵ malaj sepa ngaa pin sën nesemu los nereyiiv navij lo.

⁵ Rëḵ dena soda los raro bavij nanër nabë Anutu-yi-alam sir, rëḵ mu ma gerëḵ denanër nabë ngaa meris besu niwëëḵ neggëp loḵ rë. Om ham su gwa jaḵ alam nabë sënë.

⁶ Log alam la nebë sënë ving, og rëḵ denadëgek mededok na beggang in bë detetuhin avëh kwaj masën bedesepa doḵ hir gägek. Avëh nebë sënë og medo mekwaj nesero aggata sën kevoh hir ngaa nipaya na lo, gemalaj anon in ngaa aggagga medenevuu raḵ raḵ.

⁷ Denevong in bë dejaḵ gägek degwa ni, rëḵ su deyoh vu bë denatöḵ jaḵ gägek anon sënë rë.

⁸ Alam nebë sënë denevong ayej vu gägek anon nebë sën alam-yuj-töksën luu devong ayej vu Moses yi gägek wirek lo, Yanes luho Yabres. Alam nebë sënë og kwaj nesepa loḵ ngaa nipaya mu, gesu denevong ving Anutu yönon rë.

⁹ Rëḵ mu hir ngaa sënë su rëḵ na meböpata jaḵ rë, gaḵ rëḵ alam pin dejaḵ ni nabë ngaa kwamasën nebë sën Yanes luho Yabres hir ngaa wirek lo.

Genajom Anutu Yi Gägek Ahon

¹⁰ Gaḵ hongëḵ genesepa sa wirek, om geraḵ gägek sën sa nanër vu mehönon lo ni vorot, geḡeraḵ ngaa pin sën sa nehevong lo ni ving. Geraḵ huk sën sa bë gevong banon jaḵ lo ni, geḡeraḵ ni bë sayog neya timu vu Anutu yönon. Geraḵ ni bë sa su ahëḡ sengën neraḵ pevis rë, gaḵ sahëḡ neving alam pin besa neḵerë maggin los kwag vesa.

¹¹ Geraḵ ngaa nipaya sën alam dedeginengin raḵ sa lo, los vanë sën töḵ vu sa ggëp Antiok los Ikonium geLustra lo ni. Yönon, geraḵ ngaa maggin pin sën sa neḵerë lo ni bë netöḵ vu sa, rëḵ mu Mehöböḡ nevo sa vër in ngaa pin saga.

¹² Yönon, geraḵ ni bë alam pin sën denesepa loḵ Kerisi Yesu bedenevongin bë degevong noh vu yi gägek lo, og rëḵ denatöḵ vu vanë.

¹³ Rëḵ mu alam nij paya los alam gägek kuungsën saga rëḵ detetuhin alam vahi. Log yö rëḵ detetuhin sir geving, lob mëm rëḵ nij paya jaḵ na veröḵ yi rot.

¹⁴ Rëḵ mu hong, og gesepa doḵ gägek sën detahu hong loḵ beḡeraḵ ni vorot bë gägek anon lo. Om kwam bo alam sën denetahu hong lo,

¹⁵ log kwam bo nah Anutu-yi-ƙapiya vabuung, sën wirek ngo genahën hurmahen gegerak ni rot beberup gwëbeng agi. Kapiya sënë yoh vu bë bo kwa vu hong megejak sënë ni nabë: Bë ayom na timu vu Kerisi Yesu og mëm rëƙ geƙo hong nah vu Anutu begemedo nivesa geving yi.

¹⁶ Gagek pin sën neggëp loƙ Anutu-yi-ƙapiya lo, og Anutu yö nër vu yi alam bedekëvu yam rangah beyoh vu bë doƙ vu hil. Gagek sagi nevo kwa vu hil, genetato hil ngaa nipaya rangah vu hil, log neggërin hil yah benetato aggata niröp vu hil,

¹⁷ in bë hil sën Anutu-yi-alam hil lo anoh vu rot bemedo in hil gevong huk nivesa vesa pin niröp.

4

Getateƙin Anutu Yi Gagek Anon Niröp

¹ Kerisi Yesu rëƙ gengo alam-malaj-vesa los alam-diiƙsën hir gagek, om sa nanër niwëëƙ vu hong gëp Anutu mala, gegëp Kerisi Yesu sën rëƙ duƙ nom dob menatu ala lo mala nabë:

² Genanër yi gagek rangah! Nabë alam degebë nengaj vu, ma nij dëlin, og ggovek gehongëƙ pasang genanër jaƙ buk pin, in gwelu ayoj medegërin sir. Genanër hir ngaa nipaya rangah vu sir. Gegwejiin sir nabë desepa doƙ aggata nivesa. Su nim tebö jaƙ, gaƙ genajom hong ahon megetahu sir nivesa.

³ In nahub rë og maƙ su rëƙ degebë nengaj vu gagek anon rë. Gaƙ rëƙ ahëj geving gagek mewis mewis begetup deserög in nabë degebë nengaj vu tatovaha agga ti ti lo in degevong bahëj nivesa.

⁴ Lob rëƙ degemir nengaj vu gagek anon, gedegërin sir nah vu ƙeriing los gagek kuungsën.

⁵ Rëƙ mu hong, og gwëgin hong nivesa begesepa doƙ ngaa niröp mu. Gebare niwëëƙ megweƙo vanë. Gegemedo megenanër Bengö Nivesa rangah nabë sinarë lo, lob gesemu hong huk pin megwero, gesu nim tebö in.

Paulus Vongin Semu Yi Huk Begovek Na

⁶ In sa, og yiƙ vong bë sa niƙ ƙöƙ keseh nebë sën denekeseh wain tu seriveng vu Anutu lo. Yönon, sa buk ggovek ya bedus rak bë sa nadiiƙ.

⁷ Sa nasis begö nivesa rak buk, lob ggovek ya. Gesa niƙ wëëƙ mesa neserög rot, om sëƙ sewah na. Sayog neya timu vu Yesu rot menado.

⁸ Lob sa madub nivesa sën tato nabë sa mehö yohvu lo neggëp, om Mehöböp rëƙ bo vu sa doƙ buk sën hil bare mala lo in yiƙ rëƙ gengo mehönon hir gagek meseggi niröp. Su rëƙ gevong vu sengo timu rë, gaƙ rëƙ gevong vu alam pin sën kwaj nevo bedenevongin bë duƙ nom lo.

Gagek Hus

⁹ Nabë geyoh vu bë genam vu sa, og su genaköpeḱ, gaḱ genam pevis.

¹⁰ In Demas ahë neving ngaa-dob-yi bevuu sa ya geya Tesalonika, log Kreskens ya distrik Galata, geTitus ya distrik Dalmatia.

¹¹ Gaḱ yik Lukas yö timu nahën nedo ving sa. Om gweḱo Markus sepa bemelu nam, in mehö nivesa beyoh vu bë doḱ vu sa balu gevong huk doḱ ti.

¹² Gaḱ Tukikus, og sa hevong ya Epesus.

¹³ Bë genam, og gweḱo tob-ayööng-yi sën sa hebë meneggëp Karpus ben vu Troas lo, los ḱapiya sën neggëp ving lo, megenam. Gesu kwam birek in sipsip navi sën hil neḱevu gageḱ raḱ lo, gaḱ gweḱo nam geving.

¹⁴ Gaḱ Aleksander sën mehö nesemu dëg lu ngaa raḱ kopa lo, og mëm neving paya vu sa rot, om Anutu rëḱ bo doḱ nah nyëvewen vu yi noh vu ngaa sën neving lo.

¹⁵ Om ngo gwegin hong nivesa vu yi geving, in nesis begö rak he gageḱ benemehoo he rot.

¹⁶ Log sën sa nare gageḱ nyëdahis lo, og mehöti su nare ving sa meneloḱ vu sa rë. Gaḱ alam pin deveya in sa, rëḱ yik ggovek gesa najom raḱ vu Anutu bë su bo doḱ nah vu sir.

¹⁷ Rëḱ mu Mehöböp nedo ving sa bevo niwëëḱ vu sa in bë mëm Bengö Nivesa berup niröp gëp saviḱ begëp rangah vu alam dahis medegengo, lob Anutu vo sa vër in reggu bemën saga avi.

¹⁸ Lob Mehöböp rëḱ geḱo sa vër in ngaa nipaya pin sën nabë degevong vu sa lo, gegeḱo sa na yi nyëg nivesa vu yageḱ. Om hil gaḱo arë jaḱ na vavunë degwata los degwata. Yönon.

¹⁹ Log genanër sayeg vu Priska luho regga Akwila losho Onesiporus yi alam nabë sa kwag nevo sir.

²⁰ Erastus nedo Korint, log Tropimus og nirak, lob sa hebë meneggëp Miletus.

²¹ Nabë genam, og genam pevis doḱ buk nivesa sën ayööng yö nahën agi. Ebulus luho Pudens geLinus luho Klaudia belosho hil arid lo pin denër bë kwaj nevo hong.

²² Mehöböp medo doḱ ayom, log Anutu gevong semusën vu ham.

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Titus

¹ Sa Paulus, Anutu yi hur sa, geYesu Kerisi yi sinarë sa, in bë sa gevong balam sën Anutu ggooin sir raḵ lo ayoj na timu vu yi medejaḵ gagek anon sën netateḵin aggata niröp vu hil in hil sepa doḵ lo ni.

² Tato sa in bë sa nanër medejaḵ ni nabë deyoh vu bë demedo malaj-tumsën degwata los degwata, noh vu sën Anutu nër yö wirek lo, gaḵ su nekuung raḵ rë.

³ Log Anutu sën neḵo hil yah vu yi lo nër gagek sagi yam rangah niröp loḵ buk sën yö kwa vo beggooin raḵ lo. Lob vo huk sënë loḵ sa nemaḡ bë sa nanër rangah vu mehönon.

⁴ Lob sa kevu kapiya sënë yöḵ vu hong Titus in aluu hoho nehevong ving gagek sënë, om sën getu sa nalug yönon raḵ saga. Hil Amad Anutu luho Yesu Kerisi sën neḵo hil yom vu yi lo degevong semusemu nyëmasën nöḵ vu hong los degevong bayom gëp revuh.

Gagek Raḵ Alam Ggev Sën Denegin Kerisi-yi-alam Lo

⁵ Sa hevu hong megenedo Krete in bë gesemu huk vahi sën nahën gesu niröp neraḵ rë lo, begwetung ggev jaḵ alam la noh vu beggang-bu pin saga in degeḡin Kerisi-yi-alam. Noh vu sën senër tato vu hong wirek lo bë:

⁶ Nabë alam denelë mehöti bë su nevong ngaa nipaya rë, geyiḵ venë timu. Genabë nalu lo denevong ving Kerisi ving, log gagek su neggëp vu sir bë ahëj neving ngaa nipaya jeggin jeggin genengaj dahis rë, og mëm gwetung alam nabë saga denatu ggev.

⁷ In mehö sën netu ggev lo, og tu Anutu yi hur in gegin yi alam los yi huk. Om sepa doḵ aggata niröp mu, in lob alam su denatöḵ vu ngaa nipaya gegëp vu yi. Gesu geḵo yi jaḵ jaḵ, gesu ahë sengën jaḵ pevis, gesu nanum mekeyevin, gesu ngis alam jeggin jeggin, gesu gëp natumin monë lu ngaa nabë gekol ngahiseḵë.

⁸ Gaḵ mëm gevong nivesa vu alam sën deneyam vu beggang-bu ngwë lo; gahë geving aggata nivesa pin besepa doḵ kwa nivesa mu, in bë medo niröp rot megevong noh vu Anutu kwa. Najom yi ahon,

⁹ genajom gagek anon sën denetahu yi loḵ lo ahon geving. Og mëm yi yö yoh vu bë tateḵin vu mehönon meḡadu sir jaḵ gagek niröp pin, geyoh vu bë nanër gagek los kwa, benanër alam sën bë dedahun gagek anon na lo hir gagek tato nabë su niröp rë.

Alam Kuungsën Ngahiseḵë Denedo Krete

10 Yönon, alam ngahisekë rot vu saga su denesepa loḡ gagek niröp rë, gaḡ yö medo denenër gagek meris meris gedenevongin bë degekuungin alam. Lob alam sën derah* navij bedetu alam Yuda lo, denevong nebë sagi pangsen rot.

11 Om gwevong balam nabë sagi avij gemir, in denetahu mehönon loḡ gagek sën su yoh vu rë lo gedeneḡo monë raḡ. Lob denekepë alam ngahi raḡ hir gagek sagi beneggërin sir yah vu sir.

12 In alam Krete ti sën denër yi bë hir mehö-nenër-gagek-rangahsën ti yi lo, nër sir wirek bë, “Alam Krete sagi, og sir alam gagek kuungsën ata, gesir nebë reggu bemën nipaya, log denevong ahëjta gedeneḡëp sehëb.”

13 Gagek sagi og yönon rot. Om genanër niwëek vu sir in deḡaḡ hir ngaa nipaya ni borot bedegërin sir, lob mëm degevong geving gagek anon niwëek.

14 Gaḡ su degevong geving alam Yuda hir ḡeriing meris aggagga los alam sën deneruu demij vu gagek anon lo hir horek aggagga.

15 Nabë mehöti ayo niröp bekwa bo ngaa ti nabë nivesa, og ngaa saga nivesa vu yi. Rëḡ mu alam ayoḡ ningöhek sën su denevong ving Anutu rë lo, og denelë ngaa pin nebë su nivesa rë, gaḡ kwaj nipaya los ayoḡ ningöhek raḡ.

16 In avij nenër bë deraḡ Anutu ni, rëḡ mu ngaa sën denevong lo netato bë deruu demij vu yi. Sir alam nij paya gedenekeyëh yi gagek, log su deyoh vu bë degevong ngaa nivesa ti rë.

2

Gagek Raḡ Alam Atov

1 Gaḡ hong, og genanër Anutu yi gagek meḡetateḡin niröp vu sir meḡenanër nabë:

2 Alam böp og su denanum medekeyevin. Gaḡ demedo revuh mekwaj bo ngaa niröp, gayoj na timu vu Kerisi niwëek bahëḡ geving mehönon, log debare niwëek in ngaa maggin pin.

3 Log avëh böp degevong nabë saga geving. Desepa doḡ aggata sën yoh vu lo, gesu denanër gagek nah nenga jaḡ mehö ngwë, gesu denanum bël niwëek pangsen begëp denatumin. Gaḡ denatu tatovaha avëh medetahu aggata niröp vu alam vahi.

4 Detateḡin vu avëh avö nabë deḡaḡ regḡaj log ahëḡ geving regḡaj los naluj lo, bekwaj bo ngaa niröp gedeḡëḡin sir nivesa in ngaa nipaya.

5 Deḡëḡin hir huk nivesa log deḡëḡin regḡaj los naluj lo nivesa, gededoḡ vu alam vahi geving, log degurek regḡaj hir

gagak babu. Degevong ngaa pin sënë in alam su denanër pelë jak Anutu yi gagak.

Gagak Rak Magëm Lo

⁶ Log getato aggata niröp vu magëm lo geving nabë saga, nabë degegin sir nivesa.

⁷ Lob ngaa pin sën genevong lo, og gwevong in degelë medejak ni nabë degevong nabë sënë og mëm nivesa. Log nabë getahu alam dok gagak, og su gesarömin gagak nipaya geving. Gaq kwam bo gagak nivesa jak buk pin begenanër.

⁸ In nabë genanër gagak niröp mu nabë saga, og mëm alam sën denelë hil paya lo su rëk denatök jak nipaya ti gegëp vu hil rë, lob nij namum.

Gagak Rak Hur Sën Denevong Huk Vu Alaj

⁹ Log genanër vu hur sën alam denebago sir bedenetu hir ngaa meris lo nabë degurek alaj babuj in ngaa pin. Degevong huk nivesa in alaj kwaj vesa in sir, gaq su denanër gagak nipaya nah vu alaj.

¹⁰ Log su degodek alaj hir ngaa mahen teka, gaq desepa dok aggata niröp mu noh vu buk pin. Lok mëm huk pin sën degevong lo gëp nivesa, in lob nabë hil nanër gagak jak Anutu sën neko hil yah vu yi lo, og alam degelë nivesa.

Hil Gegin Hil Nivesa Bemedo Gegin Kerisi Yi Buk

¹¹ Anutu vong yi semusemu vu hil nyëmasën beneggëp rangah rot bë alam pin deyoh vu bë denom vu yi bedemedo nivesa geving yi.

¹² Anutu yi semusemu sagi sën netatekin vu hil bë hil gevuu ngaa pin sën nevong behil su nesepa lok Anutu niröp rë lo na; los hil gevuu ngaa nevu nevu dob yi pin sën hil kwad neya vu lo na. Gehil gegin hil nivesa los tetuu aggata niröp mesepa dok Anutu yi ngaa noh vu buk pin sën hil nahën nado agi.

¹³ Gehil medo mabo kwad in Anutu yi semusemu nabë rëk anon jak. In Kerisi Yesu diik in bë geko hil nom. Om hil medo gegin buk sën luho Anutu böp denatök nom rangah los arëj böpata gelos hir vunek vunek yagek-yi lo.

¹⁴ Yönon, Kerisi diik lok yah hil bed in bë bago hil nom los bo hil vër in ngaa nipaya pin, gejevu hil ayod mesemu. Bemëm hil natu yö yi alam, gehil malad sepa ngaa nivesa mu begevong.

¹⁵ Om genanër gagak sagi vu mehönon noh vu buk. Gegwee vu sir nabë desepa dok gagak sënë, gegenanër hir ngaa nipaya rangah vu sir. Gelok yah Anutu ben, om genanër gagak vu sir, gemehöti su nanër nabë hong mehö meris mekeyëh hong.

3

Hil Bare Nidwëek Megevong Ngaa Nivesa

¹ Gebër mehönon kwaj noh vu buk nabë degurek gavman los alam pin sën denevong huk gavman lo babuj, gedegetung malaj in huk nivesa pin bedegevong.

² Su denanër gagek nipaya jak mehö ngwë, gesu degevong begö. Gaḱ demedo los mamer, gedegevong ngaa los malaj yes jak alam pin malaj.

³ In geraḱ ni bë wirek og hil kwad ma ving. Lob hil neḱeyëh gagek. Lob Satan nekuung in hil, behil nesepa loḱ ngaa nevu nevu los ngaa sën nesemu los nereyiiv hil navid lo mu. Hil nehevong ngaa nipaya bayod nesis yi. Alam vahi denelë hil bë hil alam nid paya, gehil nehalë sir loḱ yah bë nij paya.

⁴ Rëḱ mu Anutu sën neḱo hil yom vu yi lo, vong Yesu yam in bë tateḱin rangah nabë nelë mehönon nivesa bekwa pesivin sir.

⁵ Su neḱo hil yom degwa raḱ huk yohvu sën hil nehevong lo rë, in huk yohvu su neggëp vu hil rë. Gaḱ neḱo hil yom raḱ sën yö kwa pesivin hil lo. Lob ripek hil ngaa nipaya ya, gevong behil atu mewis raḱ. Lob Anon Vabuung semu hil behil nid vesa raḱ yah.

⁶ Yönon, Yesu Kerisi sën neḱo hil yom vu Anutu lo tateḱin aggata in Anutu gevong Anon Vabuung jak nam hil rot.

⁷ Vong nebë sënë in bë nanër hil nabë hil alam yohvu jak yi semusën nyëmasën, getato hil nabë hil rëḱ medo malad-tumsën degwata geving yi. Om sën hil navo kwad in gagek sënë bë anon jak.

⁸ Gagek sagi og yönon rot.

Lob sa nehevongin bë genanër gagek sënë niwëëk, in alam sën ayoj neya timu vu Anutu lo og mëm rëḱ malaj sepa huk nivesa vesa medegevong. In ngaa nebë sënë og nivesa benelok vu alam.

⁹ Rëḱ mu tepëḱ kwamasën aggagga sën degwaj ma lo, los sën denetateḱin degwaj lo, gegagek ahë sengënsën, gesën denemehoo sir in horek lo, og gebeya in ngaa nabë saga. In ngaa sënë og su rëḱ doḱ vu hil rë, gaḱ anon ma.

¹⁰ Log mehöti sën gevongin nabë basuh Kerisi-yi-alam lo, og gwero yi gagek noh vu beron ti ma luu. Rëḱ nabë su gengo ayam rë, og ggovek, genim dël jak yi.

¹¹ In geraḱ ni bë mehö nebë sagi og vuu aggata niröp ya, om rëḱ geḱo nyëvewen doḱ nah yi ngaa nipaya sagi.

Gagek Hus

¹² Sëḱ gevong Artemas ma Tukikus nöḱ berup vu hong, lob mëm rëḱ genam pevis vu sa vu Nikopolis. In sa kwaḡ nevo bë sëḱ medo saga bebuk-ayööng-yi govek na rë.

¹³ Gedok vu mehö-horek-yi Senas luho Apolos megwero luho hir aggata in luho su dejak vu in ngaa la gëp aggata.

¹⁴ Log hil alam pin yö detahu sir dok huk nivesa geving in demedo nivesa, bededok vu alam sën denerak vu in ngaa lo geving. Gak su degëp sehëb behej huk anon nama.

¹⁵ Alam pin sën denedo ving sa agi kwaj nevo hong mede-nenër. Log genanër vu Kerisi-yi-alam sën ahëj neving he lo geving, nabë he kwamin nevo sir. Anutu yi semusën nyëmasën nök gëp geving ham.

Kapiya Sën Paulus Kevu Vu Pilemon

¹ Sa Paulus, sa nado karabus rak sën sa nanër Kerisi Yesu yi gagek rangah. Alu hil arid Timoti kevu kapiya sënë yök vu hong Pilemon sën alu ahëmin neving hong balöö nehevong Anutu yi huk loḵ ti lo.

² Alu kevu kapiya sënë vu melu he avëhnömin Apiya, gevu Arkipus sën tu Anutu yi mehö-beḡö-yi ving hil lo. Log alu kevu vu Yesu-yi-alam sën yam denesupin sir loḵ hong beggang lo pin ving.

³ Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevong hir semusemu nyëmasën nöḵ vu ham beham ayomin ḡep revuh.

Pilemon Ahë Naving Mehöböp

⁴ Sa kwag nevo hong mesa najom rak in hong vu sa Anutu yoh vu buk pin nebë sahëḡ nivesa vu yi in hong.

⁵ In sa nehango galam denenër bë ahëm neving Mehöböp Yesu, bayom neya timu vu yi rot, log ahëm neving Anutu-yi-alam pin ving.

⁶ Log sa najom rak bë hil medo jevuh ti, in hil nehevong ving ḡḡep ti. Lob sënë rëḵ gevong beḡejak ngaa nivesa vesa pin sën tu hil ngaa in Kerisi-yi-alam hil lo ni.

⁷ Arig-e, yönon! Ahëm neving Anutu-yi-alam megeneloḵ vu sir lob ayoj sepëp rak. Gesaga vo niwëëḵ vu sa ving besa kwag vesa rot.

Pilemon Geḵo Onesimus Nom Nabë Ari

⁸ Log sa bë ḵetaḡ ngaa ti vu hong. Kerisi yi mehö sa, om seyoh vu bë nanër los niwëëḵ vu hong nabë ḡwevong nabë sënë.

⁹ Rëḵ mu su rëḵ nabë saga rë, ḡaḵ sëḵ nahub ḵetaḡ vu hong in alu ahëd neving hil. Yönon, sa Paulus sën sa neḵetaḡ vu hong lo! Sa atov rak, gesa nado loḵ karabus rak sën sa nanër Yesu Kerisi yi gagek rangah lo.

¹⁰ Sa ḵetaḡ vu hong nabë: Ḡwelë sa nalug Onesimus nivesa. In sën sa nado karabus lo, lob sehërin yi yom vu Kerisi benebë sën tu sa nalug.

¹¹ Wireḵeḵ su nevong huk nivesa meneloḵ vu hong rë, ḡaḵ ḡwëbeng sënë og rëḵ gevong huk nivesa bedoḵ vu hong gesa geving.

¹² Lob sa nehevong yi yök vu hong ḡḡök yahin, rëḵ mu sagi vong bë sa vepul sa navig len ti vër behevong yök vu hong.

¹³ Yönon, sa nado loḵ karabus rak sën sa nanër Bengö Nivesa rangah, lob sa nehevongin bë ḡulin yi bemedo geving sa in doḵ nah böm bemedo ḡegin sa nivesa.

14 Rêḵ ma gesa su rêḵ gevong jeggin rë, in su genedo in bë gengogekin rë. Gaḵ mëm nabë ngo gemedo bekwam bo nabë gwevong nivesa vu sa, og mëm.

15 Onesimus tah yi vër in hong dus teka, om mak ngaa saga verup in bë mëm rêḵ gweḵo yi nah gökin bemedo degwata geving hong.

16 Om gweḵo yi nöḵ vu hong, rêḵ mu su gwelë yi nabë hur sën tu ngaa meris mu. Gaḵ sagaḵ maya gegwëbeng og tu arim ti, om ahëm geving yi. Yönon, sahëg ving yi rot, rêḵ mu mëm maḵ ahëm geving yi kesuu sa, in ngo hong hur rêḵ mëm tu arim ving.

17 Genelë sa nebë alu nehebë loḵ ti in Yesu yi huk, om gwelë Onesimus nabë sa, megweḵo yi nöḵ vu hong.

18 Lob nabë vong ngaa ti paya vu hong, ma su vo loḵ hong ngaa ti wirek rë, og ggovek, getum gwebë sarëg doḵ nah in sebo doḵ.

19 Sengo kevu gagek sënë raḵ nemaḡ niröp bë, sa Paulus sengo rêḵ bo doḵ nah ngaa sënë nyëvewen vu hong. (Log sa su rêḵ nanër vu hong nabë sa nyëvewen ti neggëp vu hong in sën sa haḵo hong yom vu Anutu wirek lo rë.)

20 Arig-e! Mehöböḵ yi mehö hong, om sa bë gwevong ngaa nivesa vu sa. Nabë gweḵo Onesimus nöḵ vu hong los ahëm nivesa vu yi, og saga rêḵ gevong besa kwag vesa jaḵ gesa gevong Kerisi yi huk los ayog sepëp.

21 Log seraḵ ni besa kwag nevo bë rêḵ gwevong noh vu gagek sën sa kevu agi. Yönon, seraḵ ni ggovek ya bë rêḵ gwevong pangsën rot mekesuu ngaa sën senër vu hong gwëbeng agi.

22 Log sa gagek ngwë nahën nebë: Gwero sa nyëg ayo ti begëp borot, in sa kwag nevo bë Anutu rêḵ gengö ham jomraḵsën, lob rêḵ bo sa vër besenök vu ham.

Gagek Ahë-nivesa-yi

23 Log Epapras sënë nedo ḵarabus ving sa raḵ sën nenër Kerisi Yesu yi gagek rangah lo. Kwa nevo hong ving benër bë ahë nivesa in hong.

24 Log sir sën he nehevong Anutu yi huk loḵ ti lo, Markus, gAristarkus, geDemas, geLukas lo, kwaj nevo hong ving benenenër.

25 Hil Mehöböḵ Yesu Kerisi yi semusemu medo geving ham pin anomin.

Kapiya Sën Ya Vu Alam Hibru

Anutu Nalu Ko Gagek Yam Vu Hil

¹ Wirek Anutu vong gagek vu hil kenud lo verup alamenenër-gagek-rangahsën lo avij beron ngahisekë, geraḵ ag-gata ngahisekë.

² Rëḵ vu buk sënë sën Buk-tamusën vongin berup lo, om Anutu nenër gagek vu hil verup Nalu avi. Anutu ggooin yi raḵ ggovek ya bë doḵ nah ben begeḵo ngaa pin natu yi ngaa, lob semu ngaa pin los dahis raḵ Nalu nema ving.

³ Nalu og yik Anutu yi niwëek los nikapiik yi, beyik luho Anutu neggëp ti. Lob yi gagek los niwëek nevong bengaa pin sënë nedo niwëek. Revu hil mehõnon hil ngaa nipaya ya raḵ yö nikõḵ, loḵ mëm yah nedo Mehõ-los-bengõ Anutu nema vesa vu vavunë.

Anutu Nalu Kesuu Angër Pin

⁴ Lob tu ala bekesuu angër pin, in Ama nër bë arë böpata rot kesuu angër pin arëj.

⁵ In Anutu su nër vu angër ti wirek bë:
“Sa nalug hong.

Sa haḵo hong gwëbeng” rë.

Log su nër raḵ angër ti wirek bë:

“Sëḵ natu Ama,

gerëḵ natu sa Nalug” rë.

⁶ Gaḵ mëm loḵ buk sën vong Nalu Aguu luḵ yam dob lo, og mëm nër bë:

“Anutu yi angër pin denadudeḵ vu yi.”

⁷ Log nër raḵ angër lo bë:

“Vong beyi angër lo deneserõḡ pevis nebë sang.

Gevong yi hur lo bedenekevoh ngaa nebë sën nengwah daggen lo.”

⁸ Rëḵ mëm nër raḵ Nalu bë:

“O Anutu, getu mehõ-los-bengõ megenedo degwata los degwata.

Gegenesepa loḵ ngaa yohvu mu megenegin hong alam nirõp.

⁹ Ahëm neving ngaa nirõp pangsen, genim nelëlin keyëhsën gagek.

Om Anutu sën tu hong Anutu nirõp lo ggooin hong raḵ kesuu hong alam vahi pin, lob rikin wël* kwa-vesasën-yi raḵ hong.”

¹⁰ Log nër raḵ yi ggõkin bë:

“Mehõbõp, ngo getung dob sënë nyëdahis,

lob nedo niwëek rot.
Geyagek pum rak nim wëek ving.

- ¹¹ Yagek los dob sënë rëk mala nama,
gak hongek ngo genedo degwata.
Kë, log yagek los dob rëk mugeng jak nabë tob siis.
- ¹² Lob rëk gepesu nabë sën mehõnon denepesu tob lo,
gerëk gwetung mewis nabë sën mehõnon deneröp röpröp
mewis lo.
- Gak hong, og ngo genedo nebë saga in gemedo,
log hong buk su rëk govek na rë.”
- ¹³ Log Anutu su nër rak angër ti wirek bë:
“Genam gemedo sa nemağ vesa,
gesëk gevong begebakë alam sën denesis begö vu hong lo
dok na vaham gebinë” re.
- ¹⁴ In angër og yik sir nebë ngaahur bedetu Anutu yi hur,
bAnutu nevang sir ya in bë dedok vu alam sën geço sir nom
lo.

2

Sën Anutu Geço Hil Nah Agi Og Ngaa Böpata Rot

- ¹ Nebë sënë, om hil najom gagek sën hil nehango ggovek lo
ahon mesepa dok. In rëk hil nid yes yes, lob hil gevuu na.
- ² Wirek Anutu nër gagek la verup angër lo avij, lob gagek
sënë nare niwëek. Alam pin sën denesevok medenekeyeh
gagek agi, og denetok vu nyëvewen niröp lok yah hir ngaa
nipaya sën denevang lo.
- ³ Om nabë hil geruu demid vu ngaa böpata sën Anutu vong
in bë geço hil nom vu yi lo, og hil rëk beya manoh nenga in
ngaa nipaya nyëvewen nabë va? Rëk nama! In Mehöböp yö
tatekin gagek semusën sënë rangah nyëmuginsën, lob alam
sën denengo ggëp avi lo denër rangah vu hil bë gagek sënë
yõnon rot.
- ⁴ Log Anutu tato ving bë hir gagek sën agi og yõnon. In nevo
niwëek vu sir bedenevang ngaa böp böp aggagga los ngaa
niwëek aggagga. Log nevang Anon Vabuang yi semusemu vu
sir nyëmasën yoh vu yö kwa.

Yesu Tu Alad Sogek Sën Geço Hil Nah Vu Anutu

- ⁵ Anutu su tung angër in bë degegin dob ngwë sën hil nanër
bë rëk berup vu tamusën agi rë gema.
- ⁶ In mehöti nër gagek meneggëp lok len ti lok Anutu-yi-
kapiya bë:
“Mehõnon og mak sir va, om sën kwam nevo sir-ë?
Gemehõnon og sir va, in sën genegin sir lo?”
- ⁷ Ngo genevang mehõnon besir mahen, gangër denekesuu sir
dus teka mu,

loḵ mēm genevong bedenetu alam-los-bengöj gelos arëj böpata kesuu angër.

⁸ Gegetung ngaa pin ggevek vahaj gebinë in degegin.”

Om nabë Anutu tung ngaa pin ggevek vahaj yönon, og su ggulin ngaa ti in sir rë. Èë, gwëbeng og yö nahën gehil su halë bë mehönnon denegin ngaa pin rë.

⁹ Gaḵ mēm hil halë Yesu bë tu mahen raḵ gangër dekesuu yi dus teka loḵ sën dahun yi mekerë vanë mediik lo, loḵ gwëbeng og tu Mehö-los-bengö barë böpata rot. Lob yik Anutu yi semusën sënë sën vong vu hil nyëmasën lo bë: Nalu nadiik doḵ nah mehönnon pin bej.

¹⁰ Anutu yö tung ngaa pin gedegwaj yi. Log vongin bë geḵo nalu lo ngahiseḵë denah demedo nivesa los vunëḵ vunëḵ yageḵ yi geving yi. Nebë saga, om sën vong beYesu ḵo vanë, lob vanë sënë vong betu hil mehö muginsën beyi timu yoh vu bë geḵo hil nah. Lob ngaa sën Anutu vong agi og nivesa rot.

¹¹ In mehö sën nevong balam denetu alam nij röḵ lo losho alam sën yö vong bedenetu alam nij röḵ lo, sir pin degwaj timu. Om sën su ni nemum in sir rë, gaḵ nenër sir bë ari lo.

¹² Nër bë:

“O Anutu, sëḵ nanër arëm rangah vu arig lo.

Gesëḵ gevong raro megaḵo arëm jaḵ doḵ sa alam vuheng.”

¹³ Log nër ggökin bë:

“Sëḵ ayog na timu vu yi.”

Log nër ggökin ving bë:

“Gwelë! He los hurmahen sën Anutu vo vu sa lo nado loḵ ti.”

Yesu Tu Mehönnon Sogek Raḵ In Bë Doḵ Vu Hil

¹⁴ Hurmahen pin sir mehönnon neggëḵ ti, lob yik Yesu tu mehönnon raḵ ving benij neggëḵ ti. Vong nebë sënë in bë nadiik bebasap Satan, mehö sën nevong bemehönnon denediik lo.

¹⁵ Mehönnon deneggöneng in diiksën, lob ggönengsën nejom sir ahon yoh vu buk pin sën denedo dob lo, om Yesu diik in bë geḵo sir vër in ggönengsën sënë.

¹⁶ Yönon rot, su yam in bë doḵ vu angër rë, gaḵ yam in bë doḵ vu Abraham yi mewis.

¹⁷ Lob yik aggata timu neggëḵ, om sën sepa loḵ metu mehönnon rak, lob ni los vong ngaa pin los dahis nebë ari lo. Nebë saga in bë natu alam-neḵo-seriveng-yuseḵë nivesa ti bekwa gevongin yi alam megevong Anutu yi huk niröḵ, in bo doḵ nah mehönnon hir ngaa nipaya nyëvewen gesu gëḵ vu sir.

¹⁸ In yö neḵo vanë raḵ seggisën aggagga pin sën netöḵ vu yi lo, om yö yoh vu bë doḵ vu alam sën seggisën netöḵ vu sir lo geving.

3

Yesu Arë Böp Kesuu Moses

¹ Arig vabuung lo, Anutu sën nedo yagek lo ggooin ham rak tu yi alam. Om ham kwamin bo Yesu nivesa in hil sinarë los hil alam-deneko-seriveng hir yusekë yi, lob hil nehevong ving yi benanër arë rangah.

² Anutu tung yi huk sënë loḵ nema, lob nesepa loḵ Anutu aye menevong yoh vu, nebë sën Moses nevong wirek menegin Anutu-yi-alam Israel pin los dahis lo.

³ Rëḵ Anutu kwa vo bë Yesu yoh vu bë geḵo arë böpata kesuu Moses arë. In mehö sën nelev beggang lo arë böp kesuu beggang.

⁴ In hil nehalë beggang ti nedo, og hil narak ni bë mehöti lev, log hil narak ngaa pin sën nedo-ë ni ving nebë saga bë mehöti netung, lob mehö saga og yik Anutu.

⁵ Yönon, Moses tu Anutu yi hur, lob nesepa loḵ aye niröp menevong huk in yi alam. Nenër gagek rak ngaa pin sën Anutu rëḵ tato nam rangah vu hil lo.

⁶ Rëḵ Kerisi og Anutu Nalu, om sepa loḵ Ama aye niröp. Tu ala menegin Anutu-yi-alam, om nabë hil ayod na timu vu yi niwëek jak buk, bekwad vesa gegegin yi, og hil atu Anutu-yi-alam ving yönon.

Alam Sën Denekeyëh Anutu Aye Lo Og Su Rëḵ Desewah Rë

⁷ Om hil gango Anon Vabuung yi gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo bë:

“Pehi sënë nabë ham gwengö Anutu aye,

⁸ og ham su ayomin niwëek pangsen

nabë sën wirek alam Israel devong

loḵ buk sën deḵo sir rak medekeyëh sayeg lo,

log ayoj niwëek bedeseggi sa loḵ nyëg-yumeris wirek lo.

⁹ Vu sagu og ham ḵenumin lo delë ngaa pin sën sa nehevong lo

yoh vu ngebek mehödahis luu,

rëḵ ma geyö deseggi sa rot.

¹⁰ Lob sahëg sengën rak vu sir lob senër bë,

‘Ayoj nevuun ngaa niröp ya yoh vu buk pin,

gesu kwaj nevo sa aggata medenesepa loḵ rë.’

¹¹ Om sën sahëg sengën pangsen mesenër yönon venuh bë,

‘Su rëḵ dedoḵ nam sa nyëg-sewahsën-yi rë,

gak rëḵ nama veröḵ yi.’ ”

Hil Gegin Hil Nivesa, Gak Hil Su Keyëh Anutu Aye Nabë Alam Israel

¹² Om arig lo, ham gwegin ham nivesa. In ham ti rëk ayo nipaya jaḵ gesu gevonḡ geving rë, lob geruu demi vu Anutu sën mala-tumsën degwa lo.

¹³ Om ham medo mebo horek vu ham vewen vewen jaḵ buk mebër kwamin noh vu buk pin sën hil nado agi, in rëk ngaa nipaya tetuhin ham ti lob gërin ayo beniwëëk jaḵ.

¹⁴ Gaḵ nabë hil ngo ayod na timu vu Kerisi niwëëk bemedo rot benadiḵ na, og mëm hil rëk ana medo nivesa geving yi gëp yi nyëḡ.

¹⁵ Hil araq ni bë gagek sënë yö nahën neggëp bë:

“Pehi sënë nabë ham gwengo Anutu aye,

og ham su ayomin niwëëk pangsën

nabë sën wirek alam Israel devonḡ loḵ buk sën deḵo sir rak medekeyëh sayeg lo.”

¹⁶ Om maḵ alam tena denḡo Anutu aye wirek rëk deḵo sir rak medekeyëh aye? Gaḵ yiḵ alam pin sën Moses li sir vu Ejep medeyam lo!

¹⁷ Log maḵ Anutu ahë sengën vu alam tena yoh vu ngebek mehödahis luu-a? Gaḵ yiḵ alam sën denevonḡ ngaa nipaya lob denediḵ benij hel to neggëp aggatata loḵ nyëḡ-yumeris lo.

¹⁸ Log maḵ Anutu nër vu alam tena genër yönon venuh bë su rëk dedoḵ na yi nyëḡ-sewahsën-yi rë? Gaḵ yiḵ alam Israel sën dekeyëh yi gagek wirek lo.

¹⁹ Nebë saga om hil araq ni bë su ayoj neya timu vu yi rë, om sën su deyoh vu bë rëk dedoḵ na yi nyëḡ-sewahsën-yi rë.

4

Anutu Yi Alam Hir Sewahsën

¹ Anutu joo gagek vorot benahën neggëp bë hil adoḵ na yi nyëḡ-sewahsën-yi. Om hil gëgin hil nivesa in hil ti rëk noh paya besu rëk doḵ na rë.

² In hil hanḡo Bengö Nivesa ving nebë sën alam Israel denḡo wirek lo. Rëk Bengö Nivesa sën denḡo lo su neloḵ vu sir rë, in denenḡo meris mu gesu denevonḡ ving rë.

³ Gaḵ hil sën hil ayod neya timu vu yi lo, hil rëk adoḵ na yi nyëḡ-sewahsën-yi. In wirek og Anutu nër bë:

“Sahëḡ sengën pangsën mesenër yönon venuh bë

su rëk dedoḵ na sa nyëḡ-sewahsën-yi rë, gerëḵ nama veröḵ yi.”

Rëḵ Anutu yi huk ggovek ya loḵ buk sën semu dob lo,

⁴ nebë sën nër rak buk nemadvahi-bevidek-luu loḵ yi ḵapiya len ti meneggëp lo bë, “Anutu semu yi huk pin beggovek ya gesewah loḵ buk netu nemadvahi-bevidek-luu.”

⁵ Rëḵ gagek sagi lo nër bë, “Su rëk dedoḵ na sa nyëḡ-sewahsën-yi rë, gaḵ rëḵ nama veröḵ yi.”

⁶ Gagek sënë neggëp vorot bë alam la rëk dedok na yi nyëg-sewahsën-yi, rëk ma galam sën dengo Bengö Nivesa wirek lo denekeyëh gagek, om su rëk dedok na rë.

⁷ Loḵ tum yam beyam lob Anutu ggooïn buk ngwë rak ggökin benër bë ‘yik pehi sënë’ verup Davit avi loḵ gagek sën hil anër agi lo bë:

“Yik pehi sënë, nabë ham gwengo Anutu aye,
og ham su ayomin niwëek pangsen.”

⁸ Yönon, bë Anutu kwa bo dob Yudea sën Yosua li sir meya denedo loḵ lo, benanër jak nabë yik yi nyëg-sewahsën-yi saga, og su rëk nanër buk ngwë vu tamusën gökin rë, gaḵ rëk nama.

⁹ Om hil arak ni bë nyëg-sewahsën-yi ti nahën neggëp vu Anutu-yi-alam, nebë sën yik tahu rak Buk-sewahsën-yi* vu hil agi.

¹⁰ Gaḵ bë hil aloḵ ya Anutu yi nyëg-sewahsën-yi, og yik hil huk ggovek ya saga, gehil rëk sewah nabë sën wirek Anutu semu yi huk ya gesewah lo.

¹¹ Om hil gevong huk niwëek rot in hil adok na nyëg-sewahsën-yi sënë. In hil ti rëk sepa dok alam sënë mekeyëh gagek nabë sir lob bës bemala nama.

¹² Anutu yi gagek nebë ngaa mala vesa belos niwëek. Nevu rot bekesuu paëp-yu-anil sën nevu vahi vahi lo. Lob negelu mehönön ayoj benegwang ya ayoj peggo rot beyoh vu bë gelov kenuj in navij gegelov sekëj pedus in sekëj peggo, log neseggi ngaa sën hil kwad nevo loḵ ayod lo pin.

¹³ Yönon, Anutu tung ngaa pin, om ngaa ti su yoh vu bë bun yi in yi rë, gaḵ ngaa pin netatekin yi genedo rangah ggëp Anutu mala, om hil rëk tatekin hil gagek pin rangah vu yi geving.

Anutu Tung Yesu Tu Alam-deneḵo-seriveng Alaj

¹⁴ Lob hil ggev böp ti nedo. Yik alam-deneḵo-seriveng pin alaj, lob rak beya melok ya yagek. Yik Yesu sën Anutu Nalu lo, om hil ngo ayod na timu vu yi rot nabë sën hil anër vorot lo.

¹⁵ In hil mehö-neḵo-seriveng sagi rak ngaa pin sën neseggi hil lo ni, in ngaa pin saga töḵ vu yi ggovek ya beseggi yi. Rëḵ su vong ngaa nipaya ti rë, om sën kwa paya in hil in rak ni bë hil su nid wëek nebë yi rë.

¹⁶ Nebë saga om hil ana dus jak meḵetaḡ vu Anutu sën nesemu hil lo gehil su agöneng, in hil arak ni bë kwa nevongin hil berëḵ dok vu hil dok buk sën hil su ayoh vu bë bare niwëek in gesigsën rë lo.

5

Mehö-neḵo-seriveng Yesu Yoh Vu Bë Geḵo Hil Nah

¹ Mehōnon sēn detu alam-deneḱo-seriveng hir ggev böp lo pin, og hir huk bē degero mehōnon hir gagek vu Anutu. Denetung ngaa sēn mehōnon denevong vu Anutu los kwaj vesa lo tu seriveng vu yi. Log denevesi seriveng sēn mehōnon denevong loḱ yah hir ngaa nipaya lo vu yi ving.

² Om sēn deyoh vu bē kwaj gevongin alam sēn kwaj ma lo, galam sēn denevuu Anutu yi aggata ya lo. In deraḱ ni bē yīḱ sir og nij wēēk ma ving nebē sir, om ngaa nipaya yoh vu bē kepē sir geving.

³ Nebē saga om sēn denevesi seriveng in bē dahun alam hir ngaa nipaya na, gehej geving.

⁴ Om mehōti su yō neḱo yi raḱ meneggooin yi raḱ bē gevong huk sēnē rē. Gaḱ Anutu yō neggooin yi raḱ nebē sēn ggooin Aaron raḱ wirek lo.

⁵ Lob yīḱ Kerisi nebē saga ving. Su yō ggooin yi raḱ tu mehō-neḱo-seriveng rē, gaḱ Anutu ggooin yi raḱ in bē gevong huk sēnē, lob nēr vu yi bē:

“Sa nalug hong.

Sa haḱo hong gwēbeng.”

⁶ Log nēr loḱ len ngwē bē:

“Getu mehō-ḡeneḱo-seriveng degwata los degwata yoh vu Melkisedek.”

⁷ Wirek Yesu tu mehōnon menedo dob, og vu buk saga nejom raḱ meneketag vu Anutu. Nesu vu Mehō sēn yoh vu bē geḱo yi vēr in diiḱsēn lo, rot bemala ruḱ nekeseh. Dahun yi rot beggurek Anutu babu, lob Anutu bē nenga vu aye.

⁸ Yesu og Anutu Nalu yi, rēḱ neḱo vanē in bē vanē sēnē barah yi verōḱ besepa doḱ Anutu aye.

⁹ Om sēn tu mehō yohvu yōnon, log mēm ḱo alam pin sēn deneseпа loḱ aye lo yah vu Anutu berēḱ demedo geving yi degwata los degwata.

¹⁰ Lob Anutu ggooin yi raḱ betung ggev böp raḱ yi benēr yi bē alam-neḱo-seriveng alaj yoh vu Melkisedek.

Hil Su Gevong Ngaa Nabē Hurmahan Niḱōḱ

¹¹ Melkisedek yi gagek ngahiseḱē neggēp, lob he bē nanēr vu ham, rēḱ gwēbeng ham ayomin dahis raḱ gesu ham yoh vu bē natōḱ jaḱ rē. Om sēn he nehevong huk böp in bē tateḱin gagek sēnē degwa vu ham.

¹² Buk ggovek beyoh vu bē ham natu tatovaha, rēḱ ma geham nahēn neraḱ vu in kwa. Om mehōti maḱ rēḱ nōḱ tahu ham gökin doḱ Anutu yi gagek degwa muginsēn sēn sepēp lo rē. In ham su yoh vu bē gwa nos niwēēk rē, gaḱ ham yoh vu bē nanum rur mu.

¹³ Lob hil araḱ ni bē alam sēn denenum rur mu lo, og sir hurmahan nij ḱōḱ besu deyoh vu bē dega nos niwēēk rē. Yīḱ

sa peggin rak gagek degwa böp böp sën netatekin bë hil natu alam yohvu lo.

¹⁴Gak nos niwëek og alam sën sir böp nerak ggovek lo yö hir nos. Alam nebë sënë og medo mekwaj nevong huk in gagek los degwa rak buk bedeneseggi ngaa pin niröp medenerak ni bë nivesa genipaya.

6

Hil Gevong Geving Bemedo Nid Wëek

¹Nebë saga, om hil gevuu gagek sepëp sën hil anër rak Kerisi lo na benök gëp, gehil adok na gagek degwa böp böp nabë sën alam böp los kwaj lo. Hil su medo mekwad bo nah gagek sepëp sën hil nanër bë hil gevuu ngaa wirek hen na gagërin hil nah vu Anutu lo.

²Log hil su medo mekwad bo nah sën hil naripek bël lo, los sën hil nehebë nemad jak alam lo. Gehil su nanër gökin nabë alam-diiksën rëk deked i jak nah gökin, genabë mehönön rëk degeko nyëvewen dok nah hir ngaa nipaya degwata los degwata. In ngaa pin sagak ham rak ni vorot.

³Om nabë Anutu mëm yö kwa bo, og hil rëk adok ana gagek mewis.

⁴Alam la detök vu Anutu yi rangah ggovek ya, gederak semusemu sën Anutu vong yam vu yagek nyëmasën lo ni ggovek ya. BANon Vabuung nedo lok sir ggovek ya.

⁵Dengo Anutu yi gagek bederak ni nivesa rot, gedelë ngaa niwëek nebë ngaa niwëek sën rëk berup dok Anutu-yi-nyëg vu tamusën lo ggovek ya.

⁶Rëk mu nabë dekehe sir in Anutu, og aggata ngwë su neggëp in bë depekwë sir nom gökin rë. Gak ngaa sënë og nebë sën denesis Anutu Nalu rak yah kelepeko* ggökin. Derekö yi rak yah ggökin balam denenër pelë rak yi.

⁷Yönon, nabë hob geto buk ngahisekë beduk na dob len ti benos ngis anon nivesa dok dob saga bedok vu alam sën denevaroh lok lo, og yik hil nanër nabë Anutu vong semusemu vu dob len ti saga.

⁸Rëk mu nabë vos los ngaa niggin aggagga mu nakip dok, og dob nipaya, om hil nid dëlin, gemaç hil nanër vu Anutu nabë tebë benengwah ga.

⁹Arig lo, gwëbeng senër gagek maggin sënë yök vu ham. Rëk mu he rak ni rot bë ham su rëk malamin nama nabë saga rë, gak ham nesepe lok Anutu, om rëk geko ham nah vu yi.

¹⁰In Anutu og su mehö nipaya rë, om su rëk kwa birek in huk sën ham nevong lo rë. Yönon, su rëk kwa birek in sën ham ahëmin neving yi benelok vu yi alam wirek lo rë. Geham nahën medo nevong nebë sagi ving.

¹¹ Lob he ahëmin ving rot bë ham pin nimin wëek megwevong nabë saga, beham gwevong geving niwëek bemedo mebo kwamin in Anutu geço ham nah. Ham gwevong nabë sënë rot beham nadiik na los.

¹² Ham su nimin tebö jak. Gaç ham sepa doç alam sën ayoj neya timu vu Kerisi niwëek gesu nij tebö neraç pevis rë lo vahaj. In alam nebë sënë og rëç degeço semusën pin sën Anutu nër wirek bë rëç bo vu nalu lo lo.

Hil Gevong Geving Anutu Yi Gagek Sën Joo Lo Niwëek

¹³ Anutu joo gagek vu Abraham wirek, rëç mehöti su böpata kesuu yi in bë nanër yönon getato nema na vavunë jak arë rë. Om sën nër yönon getato nema ya vavunë rak yö arë.

¹⁴ Nër bë, “Sëç gevong semusën böpata vu hong yönon rot, gesëç gevong behong mewis ngahijsekë doç rot.”

¹⁵ Lob Abraham yö medo nevo kwa in gesu ni tebö neraç pevis rë. Loç mëm lë ganon rak yoh vu sën Anutu nër wirek bë rëç bo vu yi lo.

¹⁶ Nabë mehönon degevongin nabë degadu hir gagek nabë yönon, og denenër mehöböp sën kesuu sir lo arë ving gedentato nemaj ya vavunë. Lob mehöti sën nevong bë agi, og alam denevong ving bë nenër gagek yönon lob ayej nema.

¹⁷ Lob yik Anutu vong nebë saga ving. Vongin bë tato vu alam sën joo gagek vorot vu sir bë rëç semu sir lo nabë su yoh vu bë rëç geço yi gagek sënë seggi rë. Om yö nër arë getato nema ya vavunë.

¹⁸ In Anutu su rëç pekwë arë los yi gagek rë, gaç yö rëç gëp degwata los degwata. Om nër luho loç ti in bë tato nabë su netetuhin rë. Om sënë rëç bo niwëek doç hil sën hil veya bayam vu Anutu in bë gëgin hil lo ayod. Lob hil medo mekwad bo ngaa sën Anutu nër vu hil bë rëç bo vu hil lo.

¹⁹ Om hil kwad bo Anutu yi gagek semusën saga rot, in najom hil ayod ahon bengoo doç niwëek nabë sën yag nesoo loç anka besu neggee rë lo. In vong bë anka sënë nedo loç tob ading sën nare loç dub-vabuung-böp ayo beneruu hil lo demi, betato bë hil ayoh vu bë adok na nyëç vabuung sogek.

²⁰ Lob Yesu loç yah hil bed bemugin melok ya nyëç vabuung sogek saga betu alam-deneço-seriveng pin hir yusekë nebë Melkisedek menedo degwata los degwata.

7

¹ In Melkisedek sënëç alam Salem hir Mehö-los-bengö yi, gAnutu vavunë yi mehö-neço-seriveng. Wirek Abraham ya begö basis alam-los-bengöj geyah to beggang, loç Melkisedek tok vu yi loç aggata lob jom rak vu Anutu bë semu Abraham.

² Lob Abraham vasuh kupek pin ya yu nemadluho bevo yu ti vu Melkisedek. Hil pekwë arë Melkisedek sënë dok ayed nabë ‘mehö-yohvu-los-bengö’ ga, ‘alam Salem hir mehö-los-bengö’ ving. Sënë degwa nebë ‘mehö-ayo-revuhsën-los-bengö’.

³ Ama lu ata arëj su neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya sënë rë, gedegwa ma ving. Su nër buk sën ata ḵo yi to lo tato rë, gesu nër buk sën diḵ lo rë, gaḵ yḵ nebë Anutu Nalu in tu mehö-neḵo-seriveng bevong bë nedo degwata los degwata.

⁴ Om ham kwamin bo nabë: Melkisedek sënë og maḵ yi böpata rot, in hil dobahë Abraham vasuh kupek lu ngaa nivesa vesa sën ya begö meḵo lo ya yu nemadluho, bevo yu ti sën netu nemadluho lo vu Melkisedek.

⁵ Log alam Israel denevasuh hir ngaa pin ya yu nemadluho nebë saga, lob horek neggëp bë Levi* yi mewis lo, sën detu alam-deneḵo-seriveng lo, og deyoh vu bë dejuh yu ti in degetung seriveng jaḵ teka gela natu hir nos. Alam Israel og yḵ sir degwa ti in depum raḵ Abraham timu, lob sën deneko seriveng vu sir agi, og sënëḵ su denevong paya rë.

⁶ Rëḵ mu Melkisedek, og su yi degwa vu sir rë, rëḵ neḵo Abraham yi ngaa sën netu nemadluho lo. Lob Melkisedek sënë jom raḵ in mehö sën Anutu joo gageḵ vorot meneggëp vu yi bë rëḵ semu yi lo.

⁷ Lob hil araq ni bë mehö sën nesemu gageḵ vu Anutu in mehö ngwë lo, og kesuu mehö ngwë saga.

⁸ Lob alam* Levi* sën deneko ngaa sën netu nemadluho vu hir alam lo, og yḵ sir mehönon sën rëḵ denadiḵ. Gaḵ Melkisedek, og ḵo ngaa sën netu nemadluho lo ving, rëḵ gageḵ su neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë diḵ rë, om sënë vong bë nedo mala-tumsën.

⁹ Nebë saga, om hil ayoh vu bë nanër nabë: Levi* yi mehö sën neruh ngaa sën netu yu nemadluho lo, rëḵ mu yi og vo yö yi ngaa sën netu yu nemadluho lo vu Melkisedek ving. In Melkisedek ḵo Abraham yi ngaa sën netu yu nemadluho lo

¹⁰ loḵ buk sën Melkisedek töḵ vu Abraham loḵ aggata. Lob loḵ buk saga og Levi* nahën loḵ nare tava navi.

Alam Deneko Seriveng Mewis Deloḵ Yah Muḡeng Bej

¹¹ In Anutu tung Levi* yi mewis detu alam-deneḵo-seriveng bedenener Horek vu hil medenero. Nebë saga, om nabë hir huk sën agi yoh vu bë gevong behil natu alam yohvu, og yḵ ggovek. Rëḵ ma gesu yoh vu rë, om sën Anutu vong bemehö-neḵo-seriveng mewis ngwë verup tamusën. Rëḵ mehö sënë og su yoh vu Levi* yi mewis Aaron rë, gaḵ yoh vu Melkisedek.

¹² Kë, mehö-neḵo-seriveng mewis ti yööhu verup loḵ yah muḡeng lo bej, om saga nër bë Horek mewis yööhu dok nah horek muḡeng lo bej geving.

13 Lob Mehö sën Anutu nër gägek raḵ yi agi, og yi yö vu degwa ngwë, gaḵ yi alam og sir ti su tu mehö-neḵo-seriveng wirek rë gema.

14 In hil arak ni bë hil Mehöböp verup loḵ Yuda yi mewis, rëḵ Moses su nër bë alam Yuda denatu alam-deneḵo-seriveng rë.

Yesu Og Yi Mehö-neḵo-seriveng Degwata Nebë Melkisedek

15 Log hil mehö-neḵo-seriveng ngwë verup, beluhu Melkisedek neggëp ti. Lob sënë mëm tateḵin mehö-neḵo-seriveng mewis yööhu sënë degwa vu hil beneggëp rangah rot.

16 In mehö sënë su tu mehö-neḵo-seriveng loḵ Levi* yi mewis yoh vu horek sën deneggoin Levi* yi mewis mu raḵ medenetu alam-deneḵo-seriveng lo rë. Rëḵ niwëëk neggëp vu yi berëḵ medo mala-tumsën degwata los degwata, om sën sënë vong betu mehö-neḵo-seriveng.

17 In Anutu nër raḵ yi bë:

“Genatu mehö-gweko-seriveng degwata los degwata noh vu Melkisedek.”

18 Lob Anutu vo Horek wirek hen vër raḵ gägek saga. In Horek sën nër bë alam* Levi* mu denatu alam-deneḵo-seriveng lo, og niwëëk ma besu yoh vu bë doḵ vu hil rë.

19 In Horek su yoh vu bë gevong bemehöti natu mehö yohvu rë. Om sën Anutu tateḵin aggata ngwë benivesa rot kesuu Horek. Lob hil ayoh vu bë rëḵ anoh aggata sënë bana dus jaḵ vu Anutu.

20 Lob Anutu su ggooin Yesu sënë raḵ tu mehö-neḵo-seriveng meris mu rë, gaḵ tato nema ya vavunë menër bë rëḵ natu mehö-neḵo-seriveng yönon. Alam-deneḵo-seriveng wirek hen, og mehöti su tato nema ya vavunë menër raḵ sir bë denatu alam-deneḵo-seriveng yönon rë.

21 Rëḵ Anutu yö ti nër yönon vavunë, log ggooin Yesu raḵ tu mehö-neḵo-seriveng, log nër vu yi bë:

“Mehöböp nër yönon vavunë ggovek ya, om su yoh vu bë rëḵ pamook yi gägek rë.

Gaḵ genatu mehö-neḵo-seriveng degwata los degwata.”

22 Om hil ajaḵ ni nabë gägek mewis sën Anutu joo lo, og nivesa rot bekesuu gägek wirek hen, lob vong Yesu yam in tato nabë rëḵ anon jaḵ yönon.

23 Wirek og alam ngahiseḵë detu alam-deneḵo-seriveng. In denediḵ gesu denedo degwata rë.

24 Gaḵ Yesu tu mehö-neḵo-seriveng, lob su mehö ngwë yoh vu bë rëḵ doḵ nah ben rë, in yö rëḵ medo degwata los degwata.

25 Om yö yoh vu bë rëḵ geḵo alam pin sën denesepa loḵ yi in bë denah vu Anutu lo nah, bedemedo degwata los degwata. In yi yö nedo mala-tumsën degwata beneketaḡ vu Anutu bë doḵ vu sir.

Mehö-neko-seriveng Yesu Yoh Vu Rot Bë Doḵ Vu Hil

²⁶ Mehö-neko-seriveng nebë sënë yoh vu rot bë doḵ vu hil, in yi mehö vabuung gesu ngaa nipaya ti neggëp vu yi rë. Gaḵ yi mehö niveseek anon, benejom yi ahon in alam nij paya. Log tu ala bekesuu ngaa pin vu yaḡek.

²⁷ Alam-deneḵo-seriveng hir ggev og hir huk bë debesi seriveng noh vu buk. Lob denevesi seriveng ngwë mugin in bë kevoh yö hir ngaa nipaya na rë, loḵ mëm denevesi sën kevoh alam hir ngaa nipaya na lo tamu. Gaḵ Yesu og su nevong nebë sënë rë. Gaḵ yik yö tung yi tu seriveng vu Anutu yik beron timu beggovek ya.

²⁸ Gageḵ neggëp loḵ Horek bë degooin alam jaḵ medenatu alam-deneḵo-seriveng hir yuseḵë, rëḵ alam sënë og su deyoh vu bë debare nij wëëḵ rë. Rëḵ gageḵ sën Anutu nër genër yönon vavunë lo verup tamusën beggoin Nalu raḵ tu mehö-neko-seriveng yuseḵë böp, beyi mehö yohvu los dahis benedo nebë saga degwata los degwata.

8

Yesu Tu Mehö-neko-seriveng Böp Loḵ Dub-vabuung Vu Yaḡek

¹ Gageḵ sën hil anër agi degwa nebë hil alam-deneḵo-seriveng alaj böp nebë sënë nedo, berak nedo sëa ggëp Mehö-los-bengö-ggöksën nema vesa vu yaḡek.

² Negin Anutu yi dub vabuung vu yaḡek sën mëm dub-supinsën-yi soḡek lo. Mehönon su delev sënë raḵ nemaj rë, gaḵ Mehöböp yö lev.

³ Deneggoin alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp pin raḵ in bë deḡeḵo seriveng aggagga bededetung na vu Anutu. Om yik Yesu ḡeḵo seriveng ti geving megetung nabë saga.

⁴ Bë medo dob, og su rëḵ natu mehö-neko-seriveng rë. In alam-deneḵo-seriveng lo, denedo vorot bedenetung seriveng aggagga vu Anutu yoh vu sën Horek nenër lo.

⁵ Denevong huk loḵ dub-vabuung-böp sagi, rëḵ yik sënëḵ dub-vabuung soḡek sën nedo yaḡek lo ḵenu los tahutahu mu. Yik nebë sën Anutu nër vu Moses wirek bë dev dub sël lo lob nër vu bë, “Gwelë megwero in gedev ngaa pin noh vu ḵenu sën sa tato vu hong ggëp ḵedu agi.”

⁶ Rëḵ mëm Kerisi ḵo huk böpata rot kesuu alam-deneḵo-seriveng pin hir huk. In Anutu joo gageḵ mewis nivesa rot kesuu gageḵ wirek hen, lob Yesu nare vuheng atov menevong banon raḵ. Lob gageḵ mewis sënë degwa neggëp vu Anutu yi gageḵ semusën nivesa anon sën kesuu gageḵ semusën mugeng lo.

Gageḵ Mewis Kesuu Gageḵ Mugeng

⁷ Bē gāgek sēn Anutu joo muginsēn lo yoh vu, og Anutu su rēk najoo gāgek ngwē nam gökin geving rē.

⁸ Rēk Anutu lē mehōnon hir ngāa nipaya lob nēr bē:

“Mehōbōp nēr bē,
‘Ham gwengo rē!

Buk ti rēk berup
lob sēk najoo gāgek mewis
vu alam Israel los alam Yuda.

⁹ Gāgek mewis sēnē su rēk nabē
gāgek sēn sejoo vu ķenuj lo wirek lo rē.

Wirek sejoo gāgek saga,
log sejom loķ nemaj ggēp Ejep
besa heli sir yom.

Rēk su denesepa loķ sa gāgek
sēn sejoo vu sir lo rē,
lob sa heruu demig vu sir.’

Mehōbōp nēr bē sēnē.

¹⁰ Loķ Mehōbōp nēr ggōkin bē,
‘Buk sēn sa heruu demig vu sir agi govek na rē,
loķ saķ najoo gāgek ngwē vu alam Israel gökin nabē:

Sēk getung sa horek pin doķ kwaj
gesēk ķevu doķ na ayoj,

log sēk natu hir Anutu
gedenatu salam.

¹¹ Log alam pin su rēk detahu hir mehō ngwē los arij lo
bedenanēr nabē, “Gejaķ Mehōbōp ni” rē!

Gaķ vu buk sēnē,
og hurmahen galam bōp besir pin
yō rēk dejaķ sa nig.

¹² In sēk kwag pesivin sir
beķevoh hir ngāa nipaya na,
lob sa su rēk kwag bo ngāa nipaya
sēn devong lo nah gökin rē.’ ”

¹³ Sēn nēr bē gāgek mewis lo, lob saga tato bē gāgek
muginsēn mugeng raķ. Om ngāa sēn netu mugeng raķ lo, og
yik medo buk dus teka mu log vongin nama na verōķ yi.

9

Wirek Alam-deneķo-seriveng Hir Ggev Denetung Kōķ Tu Seriveng

¹ Gāgek sēn Anutu joo muginsēn lo, og nēr horek la sepa ving
betateķin aggata vu alam Israel in bē desepa doķ medegetung
seriveng los denajom jaķ lu ngāa. Log tateķin dub-vabuung
sēn dedev bemedo vu dob lo ving.

² Lob delev dub-vabuung sël ti bayo luu. Lob detung ram sën nema nemadvahi-bevidek-luu lo ti getevor ti, gebrët sën nedo loḵ Anutu mala lo, benedo loḵ ayo muginsën. Lob denenër ayo ti sënë bë ayo vabuung.

³ Bedelah tob böpata ruu, log denenër ayo ngwë sën netu luu yah tob demi lo bë mëm ayo vabuung soḡek rot.

⁴ Lob desemu jepö sën denevesi kabang raḵ baru reggu nivesa ya neyoh vu dub ayo lo raḵ goor. Bedetung los gägek-joosën-yi yi keröng loḵ ayo sënë. Depeḵa goor raḵ keröng sënë navi pin, gemana* nedo loḵ dëg goor menedo loḵ keröng sënë ayo. Log Aaron yi atoheng sën ggol loḵ wirek lo los gelöng petes luu sën Anutu kevu Horek raḵ neggëp lo, neggëp loḵ keröng sënë ayo ving.

⁵ Angër ḵenu luu denare raḵ keröng sënë vavunë, benetahu bë Anutu los niḵapiik nedo loḵ ayo vabuung sënë. Luho banisej kevu raḵ sëa sën denekeseh ḵöḵ raḵ yoh vu ta in kevoh alam Israel hir ngaa nipaya na lo. Kë! Om maam yiḵ ggovek saga, gesa su yoh vu bë rëḵ natevin ngaa pin sënë betateḵin degwa rë.

⁶ Desemu ngaa pin nebë sënë, log alam-deneḵo-seriveng deneloḵ ya dub-vabuung sël sënë ayo ngwë muginsën yoh vu buk pin bedenevong huk loḵ.

⁷ Gaḵ mëm ayo ngwë sën netu luu lo, og alam-deneḵo-seriveng hir ggev böp yö timu neloḵ ya ayo beron ti ti neyoh vu ngebek pin. Neḵo seriveng niḵöḵ beya netetëhin raḵ sëa in bë kevoh yö yi ngaa nipaya na, gekevoh alam Israel pin hir ngaa nipaya sën devong rëḵ su kwaj nevo rë lo na geving.

⁸ Anon Vabuung tato vu hil raḵ sënë nebë: Nabë nahën denegevong huk doḵ dub sël ayo muginsën, og hil su ayoh vu bë adoḵ na ayo vabuung soḡek rot rë geyö rëḵ nahën.

⁹ Lob ayo muginsën netahu raḵ buk sën gwëbeng agi, in denesepa loḵ Horek medenetung seriveng aggagga vu Anutu loḵ ayo muginsën sënë. Rëḵ ngaa pin sënë su yoh vu bë gevong balam sën deneḵo seriveng yam lo ayoj niröp jaḵ bedenatu alam nijvesa rë gema.

¹⁰ Horek seriveng-yi sënë, og horek raḵ nos los reggu gengaa numsen, gehorek aggagga raḵ sën ripeksën nemad lu ngaa lo. Rëḵ horek sënë og yiḵ horek hil navid-yi mu. Rëḵ Anutu tung horek pin sënë in bë desepa doḵ rot bena berup doḵ buk sën gevong gägek mewis berup lo.

Kerisi Tung Yö Niḵöḵ Tu Seriveng

¹¹ Rëḵ gwëbeng Kerisi luḵ yam, lob tu alam-deneḵo-seriveng yuseḵë böp benegin ngaa mewis nivesa vesa sën gwëbeng agi. Loḵ mëm loḵ ya dub-vabuung sël soḡek sën nedo yagek

bemalangeri rot bekesuu muginsën lo. Mehönon su delev dub sënë raḡ nemaj rë, besu ngaa-dob-yi rë.

¹² Rëḡ su ḡo memëḡ los burmakau maluh tuveḡ nij ḡōḡ betuḡ tu seriveng rë. Gaḡ ḡo yō niḡōḡ beloḡ ya ayo vabuung soḡek rot vu yaḡek betuḡ tu seriveng beron timu beggoveḡ ya. Lob baḡo hil yah raḡ sënë in bē hil medo malad-tumsën degwata los degwata.

¹³ Nabē mehōti keyēh Horek beningōhek raḡ, og alam-deneḡo-seriveng lo deneḡo memëḡ los burmakau maluh nij ḡōḡ ving vewev sën denevesi burmakau avēh menetepuv lo, bedenetetēhin raḡ yi in bē navi niveseek jaḡ nah ḡōḡin ḡēp Anutu mala.

¹⁴ Rëḡ mu Kerisi niḡōḡ kesuu sënë in ngaa nipaya ti su negḡēp vu yi rë. Lob Anon Vabuung sën nedo degwata los degwata lo loḡ vu yi betuḡ yi tu seriveng nivesa vu Anutu. Om niḡōḡ su ripek hil navid mu rë. Gaḡ sekee hil ayod peggo ving ḡēḡo ngaa diiḡsën vër, ḡemēm hil nehevong Anutu sën mala-tumsën degwa lo yi huk.

Kerisi Niḡōḡ Vo Gadu Loḡ Gagek Mewis

¹⁵ Nebē saga, om Kerisi nedo hil los Anutu vuheng atov in bē ḡevong beḡagek mewis anon jaḡ. Diiḡ in bē ḡēḡo alam nom bekevoh hir ngaa nipaya pin sën denevong wirek loḡ buk sën ḡagek wirek hen yō nahēn negḡēp lo na. Nebē saga, om alam pin sën degengo Anutu yi ḡōōḡ medetamuin lo, og deḡēḡo ngaa sën Anutu nēr wirek bē bo vu nalu lo lo, bedemedo malaj-tumsën degwata los degwata.

¹⁶ Mehō sën nenēr yi kupeḡ lu ngaa ḡgelek yi alam vorot in kwa nevo bē rëḡ nadiiḡ lo, og nekevu loḡ kapiya menejoo niwēēk. Lob nabē mehō la sënë kwaj nevo bē deḡēḡo ngaa saga natu hir ngaa, og alam pin yō deḡaḡ ni namuḡin nabē mehō saga lo diiḡ ya yōnon, loḡ mēm deḡēḡo.

¹⁷ Yōnon, mehōnon nediḡ ḡgovek loḡ mēm ḡagek sën lo anon neraḡ. Gaḡ nabē mehō sën lo su diiḡ rë ḡeyō nahēn nedo mala vesa, og yi ḡagek sën joo lo su anon raḡ rë ḡeyō nahēn.

¹⁸ Kē! Lob sën alam Yuda denesis reggu medenekeseh nij ḡōḡ lo, yik raḡ degwa saga in bē tato nabē ḡagek sën Anutu joo vu sir lo anon raḡ beneloḡ vu sir.

¹⁹ Wirek Moses nēr Horek yi ḡagek pin vu alam ḡgovek, loḡ mēm ḡo burmakau tuveḡ ti niḡōḡ los memëḡ ti niḡōḡ ving bēl, log daḡoo sipsip niviis ḡōḡ los vos ti nebē bigbig ris loḡ betetēhin raḡ ḡapiya-horek-yi, ḡeraḡ alam pin ving.

²⁰ Log nēr bē, “Ḳōḡ sënë in bē tato nabē Anutu joo ḡagek vu ham.”

²¹ Log yik Moses tetēhin ḡōḡ raḡ dub-vabuung sël nebē saga ving ḡeraḡ ḡabum lu ngaa pin sën huk-dub-ayo-yi lo.

22 In Horek nêr ngaa ngahisekê rot bê kôk gevong benij veseek jak, gak nabê kôk su keseh rê, og Anutu su nekevoh mehônnon hir ngaa nipaya ya rê.

Kerisi Yö Tung Yi Tu Seriveng In Kevoh Hil Ngaa Nipaya Na

23 Yönon, denekeseh kôk nebê sênê in bê dub los yi kupek lu ngaa pin sên nedo dob agi nijveseek* jak. Rêk mu dub sênê og dub anon sogek sên nedo yagek lo kenu mu. Om nabê dub anon sogek sên nedo yagek lo yi ngaa nijveseek jak, og hil sero seriveng nivesa rot sên kesuu lo in gevong benijveseek jak.

24 Hil arak ni bê Kerisi su lok ya dub-vabuung sên mehônnon delev rak nemaj tu Anutu yi dub-vabuung kenu lo rê, gak lok ya yagek niröp. Lob gwëbeng lok yah hil bed menare Anutu mala in bê dok vu hil.

25 Alam-deneko-seriveng hir ggev böp neko kôk yoh vu ta pin in bê getung natu seriveng vu Anutu, lob nekol menelok ya dub ayo vabuung. Rêk sênê og su yö nikök rê. Rêk mu Yesu lok ya yagek betung yi tu seriveng vu Anutu beron timu, gesu vong nebê sênê ggök ggökin rê.

26 Bê gevong beron ngahisekê, og rêk geko korus beron ngahisekê rot gëp sên Anutu tung dob lo benam berup dok sên gwëbeng agi. Rêk mu ma. Gemëm gwëbeng dus rak bê dob nama na, lob Kerisi yik luk yam dob beron timu in bê getung yi natu seriveng vu Anutu in kevoh hil ngaa nipaya na.

27 In mehônnon pin yik denadiik beron timu, log mëm debare nam gagek.

28 Om sên Kerisi tung yi tu seriveng beron timu vu Anutu in bê kevoh hil ngahisekê hil ngaa nipaya na. Log rêk nom beron ngwë gökin, rêk mu su rêk nom in kevoh mehônnon hir ngaa nipaya na rê. Gak nom in geko alam sên medo denegin yi lo medenah.

10

Seriveng Sên Wirek Lo Su Yoh Vu Bê Kevoh Hil Ngaa Nipaya Na Rê

1 Hil nehalê Horek nebê ngaa sên rêk berup tamusên lo kenu mu, gak su ngaa anon yönon rê. Horek nêr bê degetung seriveng gëp ti noh vu ngebek pin, rêk su yoh vu bê sesor alam sên denesepa lok lo benijvesa jak rot rê.

2 Gak nabê Horek yoh vu bê gevong benijvesa jak yönon, og su rêk degetung seriveng gök gökin rê. In alam sên denesepa lok aggata saga lo yik sir pin nij veseek jak jak yik seriveng

* 9:23: Niveseek sênê nêr bê detetêhin kôk rak ngaa sênê gedejom rak in, in bê ngaa nipaya ti su gëp dok. Gak natu ngaa yohvu, lob tu Anutu yi ngaa vabuung beyoh vu bê degevong Anutu yi huk jak.

timu saga lob su rëḵ kwaj bo nah nabë ngaa nipaya neggëp vu sir rë.

³ Rëḵ ma geseriveng sënë nevonḡ bekwaj nevo hir ngaa nipaya neyoh vu ta ti ti lo.

⁴ Rëḵ burmakau maluh los memëḵ nij ḵōḵ su yoh vu bë kevoḡ ngaa nipaya na rë.

⁵ Om sën Kerisi yam dob lob sepa loḵ Saam sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo benër raḵ Anutu bë:

“Nim lël bë su dengis reggu los degetunḡ seriveng aggagga vu hong,

rëḵ mu gero navi ti in gebo vu sa.

⁶ Reggu sën denevesi los dahis raḵ jepö lo, geseriveng sën denetunḡ in bë kevoḡ hir ngaa nipaya na lo,

og su ahëm neving rë.

⁷ Om sën senër gägeḵ yoh vu sën dekevu raḵ sa meneggëp loḵ hong ḵapiya lo bë,

‘Anutu, seyam lo!

Seyam in bë sepa doḵ kwam!’ ”

⁸ Nër raḵ seriveng sën deneseḡa loḵ Horek medenetunḡ lo muḡin bë, “Nim lël bë su dengis reggu los degetunḡ seriveng aggagga vu hong, gereḡgu sën denevesi los dahis raḵ ya jepö lo, geseriveng sën denetunḡ in bë kevoḡ hir ngaa nipaya na lo, og su ahëm neving rë.”

⁹ Loḵ yom nër raḵ neggëp hus bë, “Seyam lo! Seyam in bë sepa doḵ kwam!” Nër gägeḵ saga in bë tateḵin nabë ngaa muḡinsën saga nöḵ ḡëp, gengaa mewis doḵ nah ben.

¹⁰ Yesu Kerisi sepa loḵ Anutu kwa betunḡ navi netu seriveng yiḵ beron timu, lob sënë vonḡ behil atu alam nid röḡ raḵ.

Kerisi Yi Seriveng Yoh Vu Bë Kevoh Hil Ngaa Nipaya Na

¹¹ Alam-deneḵo-seriveng pin denare medenevonḡ hir huk yoh vu buk pin. Denetunḡ seriveng yiḵ nebë sën lo loḵ yah yahin, rëḵ seriveng sënë su yoh vu bë kevoḡ ngaa nipaya na rë.

¹² Rëḵ Kerisi tunḡ seriveng yiḵ perureḵ timu in bë kevoḡ ngaa nipaya na, lob yiḵ timu sënë venuh ya meneggëp in ḡëp. Vonḡ nebë sënë ḡḡoveḵ, log yah meya nedo Anutu nema vesa,

¹³ beyö nedo bemedo neḡin in bë Anutu getunḡ alam sën denesis begö vu yi lo degeveḵ na vaha ḡebinë.

¹⁴ Alam sën nevonḡ benij röḡ neraḵ lo, og yiḵ vonḡ benijvesa raḵ rot. Yiḵ raḵ seriveng perureḵ timu sënë, om rëḵ demedo nivesa degwata los degwata.

¹⁵ Lob Anon Vabuunḡ tateḵin vu hil bë gägeḵ sënë anon raḵ in nër muḡinsën meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë:

16 “Mehöböp nêr bê, ‘Buk sênê govek na rê,
 loḵ saḵ najoo gagek mewis ngwê sênê vu sir nabê:
 Sêḵ getung sa horek pin doḵ ayoj,
 gesêḵ kevu doḵ kwaj.’ ”

17 Log nêr ving bê,
 “Sa su rêḵ kwag bo hir ngaa nipaya
 los ngaa sên neggêp vu sir lo gökin rê.”

18 Nebê sênê, om Anutu kevoh hil ngaa nipaya ya, gehil su
 rêḵ getung seriveng ngwê gökin in kevoh hil ngaa nipaya na
 rê.

Hil Gevong Geving Anon Bana Dus Vu Anutu

19 Yesu keseh niḵöḵ in hil, om arig lo, hil ayoh vu bê adoḵ na
 Anutu yi dub ayo vabuung soḵek rot, gaḵ hil su agöneng.

20 Yönon, Yesu diiḵ raḵ kelepeḵo* betateḵin aggata mewis
 vu hil behil ayoh vu bê geruu tob sên neruu dub ayo vabuung
 soḵek rot lo gadöḵ na. Aggata sênê og yiḵ yö navi baggata-
 mala-tumsên-yi.

21 Yiḵ hil alam-deneḵo-seriveng yuseḵê böp ti nedo,
 benegin Anutu-yi-alam pin.

22 Tetêhin yö niḵöḵ loḵ ya hil ayod in bê jevu gekevoh ngaa
 nipaya sên hil arax ni bê neggêp vu hil lo na. Geripek hil
 navid raḵ bêl malangeri. Nebê saga om hil ayod nidêlin ngaa
 kuungsên pin na, gehil ayod na timu vu Anutu yönon behil
 ana dus jaḵ yi.

23 Hil nanêr ngaa nivesa sên hil medo nehegin lo rangah
 gehil najom ahon bemedo. In hil arax ngaa pin sên Anutu nêr
 bê rêḵ gevong vu hil lo ni bê rêḵ gevong yönon.

24 Log hil kwad bo arid lo geving babêr kwaj in desepa doḵ
 aggata-ahêvingsên-yi los degevong huk nivesa vesa.

25 Gehil su nid tebö in sên hil los Kerisi-yi-alam angupin hil
 begalê Soda los gevong raro lu ngaa lo, nabê sên alam vahi
 nij tebö raḵ lo. Gaḵ hil medo doḵ ti megadu hil vewen vewen.
 Kê, hil gevong nabê sênê rot in hil arax ni bê Kerisi yi buk yam
 dus raḵ.

Hil Su Geruu Demid Vu Anutu Nalu

26 Nabê hil arax Kerisi yi gagek anon ni vorot, rêḵ hil anom
 kwad bo besepa doḵ ngaa nipaya, og seriveng ngwê su neggêp
 in bê kevoh hil ngaa nipaya sênê na rê.

27 Gaḵ hil rêḵ agöneng rot gemedo gegin sên Anutu gengo hil
 gagek log getê hil doḵ na nengwah lo. In nengwah niḵerus ata
 nedo in bê ga alam sên denevong ayej vu Anutu lo.

28 Hil arax Moses yi Horek ni bê: Nabê mehöti keyêh, lob
 mehö luu ma mehö löö degelê bedenânêr yi nipaya sênê
 rangah doḵ ti, og yi alam su rêḵ kwaj gevongin mehö sênê rê,
 gaḵ rêḵ dengis yi menadiiḵ.

²⁹ Nebë saga, om ham jaḵ ni nabë mehöti sën baḵë Anutu Nalu duk kebus lo, og rëḵ natök vu maggin böpata rot mekesuu. In Kerisi yi köḵ sën tato bë Anutu joo gageḵ mewis vu hil lo vong bemehö saga niröp raḵ. Rëḵ ma gelë köḵ sënë nebë ngaa meris gesu vabuung rë, benër pelë raḵ Anon Vabuung semusën-yi.

³⁰ Hil araq Mehö sënë ni, sën nër bë, “Vo loxsën nipaya nyëvewen og sengo sa huk. Om ham naḵöök gesengo rëḵ bo nipaya nyëvewen doḵ nah.” Log nër ggökin ving bë, “Mehöböḵ yö rëḵ gengo yi alam hir gageḵ beseggi.”

³¹ Nabë Anutu sën mala-tumsën degwa lo najom hil ahon in bo ngaa nipaya nyëvewen vu hil, og hil rëḵ agöneng böpata rot in ngaa sënë.

Hil Gevong Geving Niwëëḵ Bemedo

³² Rëḵ mu ham kwamin bo nah buk sën ham tu Kerisi-yi-alam nyëdahis lo nabë ham alam vahi dedeginengin ham raḵ ngaa maggin rot beham kwerë.

³³ Denevarah ham buk la ya alam pin malaj, gedenenër gageḵ nipaya raḵ ham, gedenesis ham raḵ malaj. Gebuk la og ham nelok ya ving alam sën denekerë maggin nebë agi, beham los nekwerë menelok vu sir.

³⁴ In ham kwamin nevongin alam sën deneya ḵarabus lo. Log alam la denevo ham ngaa lu ngaa vër in ham, rëḵ mu ham kwamin vesa menelë sir mu. In ham raḵ ni ggoveḵ ya bë ham ngaanon sën kesuu ngaa-dob-yi lo, yö nahën nedo berëḵ medo degwata los degwata.

³⁵ Om ham su gwevuu sën ham nevong ving niwëëḵ ata lo na, in ham rëḵ gweḵo nyëvewen nivesa böpata rot.

³⁶ Ham bare niwëëḵ nabë sënë in nabë ham sepa doḵ Anutu aye, og mëm ham rëḵ gweḵo ngaa nivesa sën Anutu nër wireḵ bë rëḵ gevong vu ham lo.

³⁷ In Anutu nër meneggëḵ loḵ yi ḵapiya bë,
 “Su hus ading rë, gaḵ yik buk dus teka mu,
 log mehö sën bë rëḵ nam lo vongin nam.
 Su rëḵ naköpeḵ rë.

³⁸ Salam yohvu lo rëḵ demedo malaj-tumsën
 in ayoj neyam timu vu sa.

Gaḵ nabë denajul medenah,
 og sa su rëḵ ahëḵ nivesa vu sir rë.”

³⁹ Rëḵ mu hil su alam-julsën-yi sën hil rëḵ malad nama lo rë. Gaḵ hil alam-vongvingsën-yi sën hil rëḵ medo malad-tumsën.

¹ Lob sën hil ayod neya timu lo vong behil narak ni bë ngaa sën hil navo kwad in bë Anutu bo vu hil lo rëk anon jak. Gevong behil narak ni ving bë ngaa sën hil su malad nerak rë lo nedo yönon.

² In wirek og alam teta ayoj neya timu vu Anutu, om sën ko sir rak bë sir alam nijvesa.

³ Yönon, hil ayod neya timu vu Anutu, om sën hil narak ni bë tung yagek los dob rak avi. Nesemu ngaa pin sën nedo mehil nehalë agi rak ngaa sën hil su ayoh vu bë galë jak malad rë lo.

Abel Lööho Enok Lu Noa

⁴ Abel ayo ya timu vu Anutu, om sën Anutu lë yi seriveng nivesa bahë neving kesuu ari Kain hen, lob nër yi bë yi mehö yohvu. Lob Abel diik, rëk mu yi gagek sën ayo neya timu lo yö nahën neggëp menenër vu hil.

⁵ Log Enok ayo neya timu vu Anutu om sën Anutu ko yi rak ya yagek gesu diik rë. Mehönon desero yi rëk ma gesu detök vu yi rë, in Anutu ko yi ya. In gagek neggëp lo Anutu-yi-kapiya nebë Enok yö nahën nedo dob, log Anutu kwa vesa in yi, in nevong ngaa yoh vu Anutu kwa.

⁶ Rëk mu nabë mehöti su ayo na timu vu Anutu rë, og su yoh vu bë rëk gevong bAnutu kwa vesa in yi rë. In alam sën denevong in bë dena vu Anutu lo, og degevong geving nabë Anutu nedo, gedegevong geving nabë nevo nyëvewen nivesa vu alam sën denesero yi lo, loğ mëm deyoh vu bë denatök vu yi.

⁷ Log Anutu nër ngaa sën vongin berup lo vu Noa. Su mala rak rë geyö nahën, rëk vong ving Anutu aye beggurek babu mesemu yag böpata ti in bë luho venë genalu lo bededok na demedo nivesa dok, in su malaj nama. Noa nevong nebë sënë in ayo neya timu vu Anutu, lob sënë tato bë ngaa nipaya neggëp vu alam pin vu dob. Lob Anutu nër Noa bë yi mehö yohvu, degwa rak sën ayo neya timu lo, lob yik Anutu nenër alam sën ayoj neya timu vu yi lo pin nebë saga.

Abraham

⁸ Log Anutu tahi Abraham wirek, lob Abraham vong yoh vu aye bevuu yi nyëg ya, geya dob len ti sën Anutu nër bë rëk gevong vu yi bemëm natu yi niröp lo. Abraham su rak dob sën bë na lo ni rë, rëk vong ving beya in ayo neya timu vu Anutu.

⁹ Ayo neya timu, om sën luk meya nedo dob len ti sën Anutu nër tato bë rëk gevong vu yi lo, lob nedo loğ dob sënë nebë sën yi mehö nyëg ngwë ti. Nedo loğ beggang sël ving nalu Isaak lu bu Yakop-mehö luu sënë rëk degeko dob geving yi noh vu sën Anutu nër wirek lo.

10 Rêk mu Abraham yô nahën medo mekwa nevo bê dok na beggang-bu sogek los niwëek sën Anutu semu vu yagek menero lo.

11 Log venë Sara yi buk sën geço nalu lo maya, rêk mu ayo ya timu vu Anutu om sën vong beniwëek yoh vu bê geço nalu. Kwa nevo bê Anutu joo gagek ggovek ya bê geço nalu, om rêk gevong banon jak.

12 Nebë saga, lob yik mehö timu saga sën atov ya bedus rak bê nadiik agi tu alam ngahisekë degwaj. Yi mewis deveröng rot besir ngahisekë rak nebë betuheng sën denedo yagek babu lo los raggër loo nenga, lob mehönon su deyoh vu bê denetevin rë.

13 Alam pin sënë ayoj neya timu vu Anutu medenedo bedediik ya gesu deko ngaa nivesa sën Anutu nër wirek bê bo vu sir lo vu dob rë. Gağ yô denare adingnë gedenelë bekwaj vesa gedenenër bê, “He nado dob sënë nebë vatëvek. He yam nehako lok dob sënë mu.”

14 Alam sën denenër gagek nebë agi, og hil ajağ ni nabë denevong in bê denatök vu yô hir nyëğ niröp.

15 Su kwaj nevo nyëğ sën devuu gedeyam lo rë. Bë kwaj bo nyëğ saga, og aggata neggëp beyoh vu bê denah medena gökin.

16 Gağ sënëk ayoj neya vu nyëğ yô ngwë sën kesuu benivesa rot lo. Nyëğ sënë neggëp vu yagek, om sën Anutu su ni nemum in sën denenër bê hir Anutu yi lo rë, in tongin nyëğ böpata ti in bê demedo dok.

17-18 Lob Anutu seggi Abraham, rêk Abraham ayo ya timu vu yi, om sën vongin bê getung nalu Isaak natu seriveng. Yönon, Anutu joo gagek vu Abraham ggovek ya bê, “Rêk denanër Isaak yi mewis lo mu nabë hong mewis sir,” rêk vongin bê getung nalu perurek timu sënë natu seriveng.

19 In kwa nevo bê: Nabë nadiik, og ggovek gAnutu yoh vu bê rêk gevong bevesa dok nah. Nebë sënë, om yönon, hil ayoh vu bê nanër gagek peggirinsën jak sagi nabë Abraham ço Isaak vu diiksën yom.

Isaak Lööho Yakop Lu Yosep

20 Log yik Isaak sënë ayo neya timu vu Anutu ving, om sën jom rak in nalu Yakop luho Esau bê Anutu semu luho, gekah ngaa ngaa sën rêk natök vu luho vu tamusën lo rak ya luho.

21 Log yik Yakop ayo neya timu vu Anutu, om sën dus rak bê nadiik lob pesohek rak atoheng medudek, gejom rak in Yosep nalu maluh luho bê Anutu semu luho.

22 Log yik Yosep ayo neya timu vu Anutu, om sën dus rak bê nadiik, lob nër bê nahub rë, rêk alam Israel rêk degevuü Ejep gedena jak lob degeko sekë sepa.

Moses

²³ Log Moses ama lu ata ayoj neya timu vu Anutu, om sën Moses ata ko yi to, lob ama lu ata delë yi bē hurmahen nivesa rot. Lob luho su deggöneng in mehö-los-bengö Parao yi horek rē, gaḵ devun yi meneggëp beggang ayo yoh vu kwev löö.

²⁴ Log Moses ayo neya timu vu Anutu, om sën yi böp raḵ lob nilël bē su denanër yi nabë Parao nalu avëh nalu yi.

²⁵ Gaḵ yö kwa vo bē geḵo maggin geving Anutu-yi-alam in nilël bē su sepa doḵ ngaa nipaya sën vongin mala nama na agi.

²⁶ Alam Ejep denenër pelë raḵ mehö sën Anutu ggooin raḵ in bē geḵo yi alam nah lo, rëḵ Moses su neggöneng in hir gägek rē. Gaḵ nelë bē nivesa bekesuu Ejep hir monë los vuneḵ vuneḵ pin. In kwa nevo nyëvewen nivesa sën Anutu rëḵ bo vu yi lo.

²⁷ Moses ayo neya timu vu Anutu, om sën kedi vu Ejep meya, gesu ggöneng in mehö-los-bengö Parao bē rëḵ ahë sengën rē. Mehönon su denelë Anutu raḵ malaj rē, rëḵ mu Moses vong nebë sën lë Anutu raḵ mala, om sën niwëëk.

²⁸ GeMoses ayo ya timu vu Anutu, om sën sepa loḵ Anutu aye bevong Buk-ggöksën-yi* nyëdahis, benër bederikin sipsip köḵ raḵ Israel hir veluung avi in bē angër sën nesis Ejep naluj aguu lo su ngis Israel naluj aguu.

Israel Ngahiseḵë Rot Ayoj Neya Timu Vu Anutu Wirek

²⁹ Log alam Israel ayoj ya timu vu Anutu, om sën degwang Loo-köḵ vuheng atov medeyoh tewit medeya. Log alam Ejep to denetahu ving, rëḵ ma geloo yom dahun sir medediik.

³⁰ Log alam Israel ayoj ya timu vu Anutu, om sën ya deḵo loḵ Yeriko hir ḵatum gelöng degwa yoh vu buk nemadvahi-bevidek-luu, log ḵatum pekëpin.

³¹ Log avëh baggëb Rahap ayo ya timu vu Anutu, om sën loḵ vu mehö luu sën deya ḵasöm lo. Om sën nedo vesa galam Yeriko pin malaj ma in su ayoj neya timu vu Anutu rē.

³² Log sëḵ nanër gägek va geving-a? Ma! Bë sa nanër gägek jaḵ Gideon, geBarak, geSamson, geYepta, gejaḵ Davit luho Samuel galam-denenër-gägek-rangahsën lo, og maḵ buk su yoh vu rē.

³³ Alam sënë ayoj neya timu vu Anutu, om sën devong begö niwëëk medekesuu alam-los-bengöj ngahiseḵë hir alam-begö-yi. Desepa loḵ ngaa niröp bedeneḵo ngaa sën Anutu nenër bē rëḵ bo vu sir lo. Gesir vahi devong bereggu böp layon nyëj neköpek.

³⁴ Gesir vahi denepuv nengwah tumsën böpata menekul. Log sir vahi deneruh anil nivesa gesu begö netök vu sir medenediik rē. Nij wëëk masën, rëḵ Anutu nelok vu sir benij

wëek neraḵ, betum denevong begö niwëek bedenetii alam-yu-ngwë hir alam-begö-yi bedeneyah bej.

³⁵ Gavëh la, og naluj nediik rëḵ ma gedenekedi raḵ yah ggökin bedeneko sir vu diiksën yom. Galam vahi og alam nij paya denejom sir ahon medenevasap navij in bë gesang böpata medenadiik. In nabë degeruu demij vu Anutu, og rëḵ alam nij paya dedëein sir medena. Rëḵ ma gekwaj nevo bë rëḵ dekedi jaḵ nah gökin gëp bedub vu tamusën, bedemedo malaj-tumsën nivesa rot, om denejom sir ahon.

³⁶ La deneko maggin raḵ sën alam nij paya denenër pelë raḵ sir los deneveek sir raḵ aggis, gedeneduu sir la raḵ sëng medeneko sir ya qarabus lo.

³⁷ Gedenetengwa sir la raḵ gelöng. Gedeneko segë medenehek sir la raḵ luu. Gedenepelëpin sir la pangsën rot. Gedeneketöv la kwaj raḵ paëp-yu-anil. Gesir la og yö denevëh sipsip los memëk navij netu tob gedeneḵo loḵ loḵ. Deneraḵ vu in ngaa navij yi pin, galam denevasap sir medenevo maggin vu sir rot.

³⁸ Sir alam nijvesa rot, lob alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo su yoh vu bë loشو alam vongvingsën sënë demedo doḵ ti rë. Om sën ya deneketul loḵ medenevun sir ggëp nyëg-yumeris los keḵu, gepekë len los waak.

³⁹ In alam sënë pin ayoj neya timu vu Anutu pangsën, lob arëj nivesa neggëp Anutu mala. Rëḵ yö denahën gesu deḵo ngaa nivesa sën Anutu nër wirek bë rëḵ bo vu sir lo rë.

⁴⁰ In Anutu kwa vo bë rëḵ gevong ngaa nivesa rot ti vu hil kesuu gagek semusën muginsën. Lob anon raḵ in bë mëm hil los sir sën ayoj neya timu vu yi wirek lo natu alam nid vesa rot gëp ti.

12

Hil Malad Na Vu Yesu Megevong Geving

¹ Yönon, alam sën ayoj neya timu vu Anutu wirek lo, og sir yu böpata bemalaj nesepa hil. Om hil gerurin ngaa sën neḵo hil malad vër lo pin, gengaa nipaya sën nejom hil ahon lo geto, gehil nid wëek meserög niwëek in ngaa nivesa sën Anutu ggooin raḵ vu hil bë hil serög in lo.

² Hil malad na vu Yesu besepa doḵ yi, in vong nivesa rot kesuu alam sën ayoj neya timu vu Anutu agi pin. Ayo neya timu vu Anutu yönon rot, gaḵ sir ti su vong nebë yi rë. Kwa nevo bë rëḵ kwa vesa rot vu tamusën, lob jom yi ahon bekerë maggin gediik raḵ kelepeko*, in lë kelepeko* yi nimumsën nebë ngaa meris. Lob gwëbeng nedo ggëp Anutu yi sëa nema vesa.

Maggin Netök Vu Hil In Bë Hil Agërin Hil

³ Ham kwamin bo nabë alam nij paya denelë Yesu paya wirek bedenesis begö vu yi rot, rëk mu yö nare niwëëk. Om ham kwamin bo nabë sënë in ham su nimin tebö benimin yes yes.

⁴ Ham nesis begö vu ngaa nipaya in bë ham dahun na, rëk mu ham ti su piv kòk mediik rë geyö nahën.

⁵ Maḡ ham kwamin virek in gagek sën Anutu vong vu ham in bë ham ayomin niwëëk jaḡ lo? Nër bë yö nalu ham. Om nër bë:

“Naluḡ, nabë Mehöböp gevong ngaa maggin natök vu hong in barah hong verök

og su genanöp jaḡ nabë sënëḡ ngaa meris.

Genabë bo gagek jaḡ hong,

og ayom su ni tebö jaḡ.

⁶ In ham rak ni bë: Nabë Mehöböp ahë geving mehöti,

og nevo maggin vu yi in bë barah yi verök,

log nabë geḡo mehöti benanër yi nabë nalu,

og neveek yi.”

⁷ Anutu nevong bemaggin netök vu ham in bë barah ham verök. Nevong ngaa nebë sënë vu ham in nelë ham nebë nalu lo. Ma hurmahen re yö nedo gama su nevarah yi verök rë?

⁸ Ma! Alam pin denevarah naluj verök. Om nabë su barah ham verök rë, og su nalu anon ham rë, gaḡ ham nebë hurmahen sën ataj ḡo sir duum lo.

⁹ Ham rak sënë ni ving bë: Hil amad vu dob denevarah hil verök, gehil nahurek babuj. Hil nehevong nebë sënë vu hil amad dob-yi, om yik hil dahun hil bagurek hil Amad sën negin hil anod lo babu nabë sënë pangsen rot, in mëm hil medo malad-tumsen degwata.

¹⁰ Hil amad vu dob denevarah hil verök hus dus teka mu neyoh vu kwaj. Rëk Anutu og nevarah hil verök in bë doḡ vu hil behil rëk nid röp jaḡ rot nabë yi.

¹¹ Yönon, hil amad denevo maggin vu hil in bë debarah hil verök, rëk hil su kwad vesa in rë. Gaḡ hil ayod maggin loḡ tum tamusen og nevong behil naherin hil, lob mëm hil nehevong ngaa niröp gehil nado revuh.

Hil Adev Doḡ Bebare Niwëëk

¹² Om nabë ham sekëmin nama, og hamek ngol nimin telitek gegwevong huk niwëëk. Log nabë ham lupin natuugin, og hamek ngol ham bebare niwëëk.

¹³ Ham noh aggata sën neya niröp lo, in ham rëk kwetul vahamin vahi sën nipaya lo benipaya jaḡ. Gaḡ ham nahubin, in nivesa jaḡ gökin.

¹⁴ Ham gwevong huk niwëëk in ham los alam pin medo jevuh ti. Geham gwevong huk niwëëk in ham natu alam

vabuung, in alam sën su denetu vabuung rë lo, og su rëk degelë Mehöböp rë.

¹⁵ Ham gwegin ham nivesa, in ham arimin ti rëk bës bemala nama gesu natök jak Anutu yi semusën rë. Log ham gwegin ham nivesa in ham ti rëk gelë ngwë paya bemedo natumin, lob böp jak nabë sën kele nipaya ti kip loḵ ham vuheng besis anon ni mengëës, lob bo maggin vu ham. Lob ngaa nebë sënë rëk gevong ningöhek jak ham pin gëp Anutu mala.

¹⁶ Log ham gwegin ham nivesa in ham ti rëk sepa dok aggata baggëb-yi, log ngwë rëk gelë Anutu yi semusën nabë ngaa meris, nabë sën Esau vong wirek lo. Lëëin semusemu sën alam aguu denëḵo lo yah rak ari amon in nos yik buk timu yi.

¹⁷ Ham rak ni bë Esau yom vong rak rak rot vu tamusën in bë geḵo semusën nah vu yi, rëk ama nër bë su yoh vu rë. Yönon, su rot bë gevong nom vu yi, rëk ma gesu yoh vu bë pekwë gagek rë.

Hil Verup Këdu Nivesa Sion Ggovek Ya*

¹⁸ Gwëbeng ham su verup ya nedo dus vu ngaa sën ham yoh vu bë parah lo rë, nebë sën alam Israel denelë rak malaj ggëp këdu Sinai wirek lo. Ham su ya verup vu nengwah böp los malakenu gemala vahis, gesang niwëëk ata,

¹⁹ gesën avuḵ nesu lo, gesën aye ti nevengwëng lo rë. Alam Israel denge aye sën nevengwëng yam vu sir agi, lob desu vu Moses bë nij lël bë su degengo gökin.

²⁰ Deggöneng rot in gagek sën Anutu nër vu sir lo bë, “Nabë mehöti, ma reggu ti, na pavil këdu sënë, og ham tengwa yi jak gelöng menadiik.”

²¹ Deggöneng rot in ngaa sën delë lo, lob Moses nër ving bë, “Sa helëk anon mekenug verup.”

²² Rëk mu ham su ya verup vu ngaa nebë sën sir agi rë. Gaḵ ham ya verup vu këdu Sion* mu, gevu Anutu sën malatumsën degwa lo yi nyëg. Yik Yerusalem sogek sën nedo vu yagek lo. Ham yam dus rak angër mehömehö sën desup sir medenedo los kwaj vesa lo,

²³ losho Kerisi-yi-alam pin sën detu Anutu nalu aguu bekevu arëj neggëp yagek bë yö hir nyëg niröp lo. Log ham verup nare dus rak Anutu sën neseggi mehönon pin hir gagek lo, losho alam kenuj vu yagek. Sir sën Anutu nër sir bë sir alam yohvu benijvesa rak vorot lo.

²⁴ Geham verup dus rak Yesu sën nare vuheng in gevong begagek mewis anon jak lo. Gagek mewis sën Anutu joo lo. Yesu keseh niḵök in bë gevong behil nid vesa jak. Lob niḵök sënë su nebë Abel niḵök sën ngeḵ in Anutu bë bo nyëvewen

doḡ nah wirek lo rē. Gaḡ sēnē kevoh hil ngaa nipaya ya, om kesuu.

Hil Gegin Hil Nivesa

²⁵ Ham gwegin ham! In ham rēḡ gwemir nengamin vu Anutu yi gāgek. Vo gāgek niwēēk vu alam Israel vu dob sēnē wirek, rēḡ dekeyēh aye, lom deḡo nyēvewen loḡ yah. Su deyoh vu bē debeya in hir ngaa nipaya nyēvewen bedenoh nenga in rē. Om gwēbeng Anutu nedo yāgek gevo gāgek niwēēk ata vu hil. Rēḡ nabē hil geruu demid vu yi, og hil su ayoh vu bē rēḡ beya banoh nenga in hil ngaa nipaya nyēvewen rē, gaḡ rēḡ nama.

²⁶ Wirek vu buk saga, og Anutu vengwēng, lob dob sesēsīn. Loḡ gwēbeng nēr vu hil bē, “Sēḡ sesēsīn jaḡ dob beron ngwē gökin. Lob sa su rēḡ sesēsīn jaḡ dob mu rē, gaḡ sēḡ sesēsīn jaḡ dob los yāgek doḡ ti.”

²⁷ Lob gāgek sēn nēr bē beron ngwē gökin agi tato vu hil bē: Ngaa sēn Anutu tung wirek beyoh vu bē sesēsīn jaḡ lo, og ngaa sēnē rēḡ kehe bemala nama na. Gaḡ ngaa anon sēn su yoh vu bē sesēsīn jaḡ rē lo mu mēm yō rēḡ demedo.

²⁸ Om nyēḡ sēn vo vu hil lo, og mehōti su yoh vu bē sesēsīn jaḡ mekepē rē. Om hil kwad vesa vu Anutu in sēnē, behil nadudeḡ vu yi, gehil gevong yi huk noh vu sēn ahē neving lo. Hil gaḡo arē jaḡ gehil agōneng in yi.

²⁹ In hil Anutu og nebē nengwah böpata sēn negga ngaa pin lo.

13

Hil Ahēd Geving Kerisi-yi-alam

¹ Ham ahēmin geving arimin sēn Kerisi-yi-alam lo noh vu buk pin.

² Ham su kwamin birek in sēn ham doḡ vu alam nyēḡ ngwē sēn deneyōk ham beggang lo. In ham raḡ ni bē wirek mehō la denevong nebē sēnē, lob deḡo angēr la loḡ ya hir beggang ayo bedegin sir. Su deraḡ ni bē angēr rē, gaḡ dekuung bē yīḡ mehōnon mu.

³ Ham kwamin bo arimin lo sēn ya denedo ḡarabus lo, nabē sēn ham nedo loḡ ḡarabus ving sir. Geham kwamin bo alam sēn denēḡo maggin raḡ navij lo, in ham raḡ ni bē yīḡ ham los navimin neggēp ti.

⁴ Sēn maluh los avēh denēḡo sir lo, og hil gaḡo jaḡ nabē ngaa nivesa. Om ham maluh los avēh pin sēn ham ḡo ham ggovek lo, ham gwegin ham nivesa gēp Anutu mala. In ham raḡ ni bē Anutu rēḡ bo doḡ nah nyēvewen vu magēm los avō sēn deneggodeḡ sir lo, gevu maluh los avēh sēn denēḡo sir ggovek rēḡ denevong baggēb lo geving.

⁵ Ham su ayomin nevu nevu in monë, gaḵ ngaa sën neggëp vu ham lo, og yik ham kwamin bo nabë nivesa beggovek. In Anutu nër vorot bë:

“Sa su rëḵ gevuu hong rë,

gesa su rëḵ geruu demig vu hong rë.”

⁶ Nebë sënë om hil ayod niwëëk genanër nabë:

“Mehöböp nelok vu sa, om sa su göneng.

Ma mehönon rëḵ degevang va vu sa? Rëḵ nama!”

Hil Sepa Dok Alam Ggev Wirek Hen Vahaj

⁷ Ham kwamin bo ham ggev lo sën denenër Anutu yi gagek vu ham lo. Beham malamin sepa hir aggata sën denevang medenedo bedediik lo, beham ayomin na timu nabë sir.

⁸ Yesu Kerisi og yö nesepa lok aggata timu, vesevang, gegwëbeng, gerëḵ degwata los degwata.

⁹ Alam vahi denenër horek aggagga rak nos los reggu, rëḵ su nelok vu sir sën denesepa lok lo yönon rë. Om ham su sepa dok gagek mewis aggagga nabë saga, in rëḵ geḵo ham vër geham ggevu Anutu na. Gaḵ nabë Anutu yi semusën gevang beham ayomin niwëëk jak, og mëm sagak nivesa.

Seriveng Sën Anutu Ahë Neving Lo

¹⁰ Hil jepö ti nedo in bë hil aga seriveng jak. Rëḵ mu alam-deneḵo-seriveng sën nahën denesepa lok alam Yuda hir Horek muginsën bedenevang huk lok dub-vabuung-böp lo, og su deyoh vu bë dega reggu* sën tu seriveng menedo rak jepö agi rë.

¹¹ In alam-deneḵo-seriveng hir ggev neḵo reggu nij kōḵ benelok ya ayo vabuung soḵek benetung netu seriveng in kevoh ngaa nipaya na. Rëḵ reggu sënë anon, og denevesi ggëp dobnë menetepuv ya.

¹² Lob yik Yesu ḵo vanë yah ḵatum nenga dobnë ving nebë saga, in bë niḵōḵ gevang balam nij röp jak.

¹³ Nebë saga om hil geto mana dobnë† vu yi geving, be-degevang paya vu hil geving nabë sën devong vu yi lo behil kerë maggin nabë yi.

¹⁴ In vu dob sënë, og hil nyëḵ böp ti su neggëp degwata in bë hil medo dok rë. Gaḵ hil nesero nyëḵ böp ti sën rëḵ berup vu tamusën lo.

¹⁵ Nebë sënë, om hil kwad vesa vu Anutu jak Yesu arë, behil gevang kwad vesa sënë vu yi degwata los degwata nabë seriveng. Hil gaḵo arë jak rot benanër rangah jak avid.

* **13:10:** Reggu sënë og yik peḵḵirin rak Kerisi. Hil ayoh vu bë aga in nër vu hil bë hil gevang nabë saga. Rëḵ mu alam sën denesepa lok aggata muginsën in dekuung bë rëḵ geḵo sir nah vu Anutu lo, og su deyoh vu bë dega rë, om deyoh paya. † **13:13:** Sën hil geto mana dobnë lo nër bë hil gevuu aggata muginsën na gesepa dok Yesu yi gagek.

¹⁶ Log ham su kwamin birek in sën ham gwevong ngaa nivesa vesa vu alam lo, los ham doḵ vu alam sën deneraḵ vu in ngaa lo. In Anutu ahë neving seriveng nebë sënë.

¹⁷ Ham alam ggev sën denegin ham bedenemalajin ham anomin yoh vu buk lo, yö rëḵ denanër hir huk pin sën denevong lo rangah vu Anutu vu tamusën. Om ham gwebë nengamin vu ayej begurek babuj. Nabë ham gwevong nabë sënë, og rëḵ kwaj vesa bedenajom hir huk ahon gesu rëḵ ayoj maggin rë. Gaḵ nabë ayoj maggin, og sënë su rëḵ doḵ vu ham rë.

Jomraksën Sën Doḵ Vu Mehö Ngwë

¹⁸ Ham najom jaḵ vu Anutu nabë doḵ vu he. In he kwamin nevo bë he ayomin niröp raḵ ggëp Anutu mala, lob he hevongin bë sepa doḵ ngaa yohvu jaḵ buk.

¹⁹ Yönon, sa nehevong nig wëëḵ in bë ham kwetaḡ vu Anutu nabë tateḵin aggata besenök vu ham pevis.

²⁰ Anutu sën nevong bemehönon ayoj neggëp revuh lo, joo gagek mewis berëḵ gëp degwata los degwata. Lob vong beYesu keseh niḵök in bë tato nabë gagek mewis sënë anon raḵ. Loḵ ḵo yi yom in alam-diiksën betung yi tu sipsip alaj böpata los bengö.

²¹ Om Anutu sënë gevong ngaa nivesa vesa pin vu ham, in ham gwevong ngaa sën kwa nevo lo banon jaḵ. Hil aṭu Yesu Kerisi yi alam om yö gevong behil sepa doḵ ngaa sën ahë neving lo mu. Hil gaḵo arë jaḵ nabë yi mehö niwëëḵ los gayeheng degwata los degwata. Yönon.

Gagek Hus

²² Arig lo, sa ḵevu ḵapiya yik dus teka sënë vu ham, om sa bë nanër niwëëḵ vu ham nabë ham gwebë nengamin vu gagek sën sa nanër agi, in gadu ham ayomin.

²³ Ham jaḵ ni nabë devo hil arid Timoti vër in ḵarabus, lob nabë berup vu sa pevis, og aluhoho rëḵ anök doḵ ti megalë ham.

²⁴ Ham nanër vu ham alam ggev pin sën denegin ham lo lo sho Anutu-yi-alam pin nabë he kwamin nevo sir benanër. GeKerisi-yi-alam vu dob Itali kwaj nevo ham ving medenenër.

²⁵ Anutu yi semusën gëp geving ham pin.

Kapiya Sën Yakobus Kevu Vu Kerisi-yi-alam

¹ Sa Yakobus, Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi hir hur sa, lob sa kevu kapiya sënë yök vu ham Israel degwa nemadluho-mevidek-luu sagi, sën ham vuu ham nyëg ya geham kwetëkin ham beyök nedo nyëg ngwëga. Ham medo nivesa.

Seggisën Nevong Niwëek Vu Hil

² Arig lo, nabë ngaa maggin aggagga nam seggi ham, og ham kwamin vesa in.

³ In ham ngo rak ni bë ngaa saga tøk vu ham in bë seggi nabë ham ayomin neya timu vu Yesu ma ma. Log netök vu ham in bë ham bare niwëek.

⁴ Nebë sënë, om ham bare niwëek bekwerë maggin noh vu buk in ham natu Anutu yi mehönnon yohvu los dahis, geham su jak vu in ngaa nivesa ti.

Mehöti Bë Jak Vu In Kwa Nivesa Og Bengev Jak

⁵ Bë ham ti dugin mekwa kwa, og yi yö ketag vu Anutu nabë tato aggata niröp vu yi, gemëm Anutu sën nengo yi alam pin ayej gesu neggulin ngaa rë lo rëk tato vu yi.

⁶ Rëk mu mehö sën neketag lo gevong geving nabë Anutu rëk gengo aye, gaḱ su kwa na luu luu. In mehö sën kwa neya luu luu lo, og sënë nebë loo sën nesis yam rëk sang nevé benetëë ya jeggin jeggin lo.

⁷ Alam nebë sënë og su degekuung nabë Mehöböp rëk bo ngaa ti vu sir.

⁸ Gaḱ rëk nama, in alam nebë sënë kwaj neya jeggin jeggin bedenëner ngaa rak rak.

Alam Kupek Masën Galam Los Kupek Ngahi

⁹ Log hil arid sën yi mehö meris lo, kwa vesa in Anutu ko arë rak vorot.

¹⁰ Log hil arid sën mehö bengö-ggoreksën lo, og kwa vesa in Anutu dahun yi, bemedo mala yes. In yi kupek lu ngaa su rëk dok vu yi rë, gaḱ rëk nadiik nabë sesik sën nare vos ayo lo.

¹¹ In hes verup netum benikerus rot, lob vong bevos pin meran ya gesesik rurin to pevis beni malangeri saga mala maya. Om alam sën bengöj-ggoreksën lo og rëk nahën medo degevong hir huk loḱ denadiik pevis nabë sënë.

Seggisën Yi Gagek

¹² Nabë mehöti bare niwëek mekerë ngaa maggin sën seggi yi lo, og kwa vesa. In Anutu rëk gevong nyëvewen vu bemedo

mala-tumsën nabë sën nër vorot bë rëk gevong vu alam pin sën ahëj neving yi lo.

¹³ Rëk nabë mehöti kwa vo bë gevong ngaa nipaya ti, og su nanër nabë, “Anutu vong seggisën sënë vu sa!” In Anutu su kwa nevo ngaa nipaya menevong rë, log su neli mehönon lok ya ngaa nipaya in bë seggi sir rë.

¹⁴ Rëk mu seggisën degwa nebë hil pin ti ti ngo kwad nevo ngaa nipaya behil nesepa lok in bë hil gevong.

¹⁵ Log bë hil kwad bo ngaa nipaya rot, og hil rëk gevong banon jak benatu ngaa nipaya begëp vu hil. Lob nabë ngaa nipaya saga böpata jak begërin hil ayod, og rëk gevong behil malad nama.

¹⁶ Sarig lo, sahëg neving ham om ham gwegin ham, beham su kwetul dok in gagek sënë.

¹⁷ Ngaa nivesa vesa los ngaa anon pin sën netök vu hil lo neyam vu hil Amad vu vavunë. Hil Amad sënë tung hes los kwev gebetuheng pin, rëk buk vahi og su denetum nivesa rë. Rëk mu Anutu og nesepa lok aggata timu gesu nepekwë yi benevong ngaa nipaya yam rë.

¹⁸ Yö kwa vo lob vong yi gagek anon yam in bë gërin hil nah vu yi bemëm hil natu yi alam muginsën kesuu ngaa pin sën netung lo.

Hil Pin Gango Gagek Betamuin Geving

¹⁹ Sarig lo, sahëg neving ham yönon, om ham jak ngaa sënë ni nivesa rot. Ham semu ham pevis in gwengo gagek, rëk mu ham su newa newa megwevong gagek. Log ham su ahëmin sengën jak pevis.

²⁰ In nabë mehöti ahë sengën, og su yoh vu bë gevong ngaa niröp gëp Anutu mala rë.

²¹ Om ham gwevu ngaa nipaya pin sën nahën neggëp lok ham ayomin lo los ngaa sën su yohvu rë lo na. Log ham gurek gagek sën Anutu yö varoh luk ya ham ayomin lo babu, in gagek sënë yoh vu bë geço ham anomin nah vu Anutu.

²² Ham tamuin Anutu yi gagek. Ham su gwengo meris mu, gak bë ham gwengo meris mu, og sagak ham tetuhin ham.

²³ Mehöti bë gengo Anutu yi gagek meris gesu sepa dok rë, og saga nebë sën mehöti nelë mala lok dubdub.

²⁴ Lë mala, lok ya, lob pevis bekwa virekin mala ggökin.

²⁵ Lob ngaa nipaya neduu hil ahon, rëk Anutu yi gagek nivesa yoh vu bë gelov aggis gegeko hil vër nah vu yi. Lob nabë mehöti sepa dok yi gagek nivesa begevong noh vu, log su gengo gekwa birekin rë, gak yö medo sepa dok, og gagek saga rëk gevong bekwa vesa jak buk pin.

²⁶ Log nabë mehöti kwa bo nabë, “Sa mehö-bël-yi nivesa mesengo najom rak vu Anutu rot!” rëk mu su negin daggen

nivesa rë, og sagi yö kuungin yi, lom yö ƙo yi raƙ los nejom raƙ meris mu.

²⁷ Bë hil hevongin bë natu Kerisi-yi-alam nivesa gehil ngaa nipaya su gëp hil Amad Anutu mala rë, og hil gevong nabë sënë: Hil adok vu hur meten losho avëh alov sën denetök vu maggin lo, log hil najom hil ahon in ngaa nipaya sën alam-dob-yi denesepa loƙ lo.

Hil Kwad Gevongin Alam Pin Gëp Ti

2

¹ Sarig lo! Ham ayomin neya timu vu hil Mehöböp Yesu Kerisi, Mehöböp sën niwëëk los arë böpata lo. Om ham su gwelë mehōnon nij navi benapisek in vahi megweƙo jaƙ, gegweruu demimin vu vahi.

² Ham kwamin bo rë! Bë ham ngupin ham dok dub in bë najom jaƙ na vu Anutu, lob mehōti getung seges vegöv dok seƙë bejöp röpröp nivesa rot benök vu ham, log mehō-ƙupeƙ-masën ti jöp röpröp nipaya benök geving,

³ og ham neli mehō sën neröp röpröp los trases nivesa lo loƙ yök beham nenër vu bë, “Genam gemedo jaƙ sëa nivesa sagi!” Log tum ham nenër vu mehō ngwë sën kupeƙ masën lo bë, “Hong saga og gebare na sagu!” ma, “Genam gemedo dok sa vahag!”

⁴ Bë ham gwevong nabë sënë, og ham neseggi ham vahi bë nijvesa gevahi bë nijpaya, geham neƙo ham raƙ in bë ham gwengo mehōnon hir gagek begooïn sir jaƙ noh vu ngo kwamin nipaya saga.

⁵ Sarig lo, sahëg neving ham, om ham gwengo rë! Yiƙ alam sën alam-dob-yi pin denelë sir bë ngaa meris in hej ƙupeƙ ma lo, og Anutu ggooin sir raƙ in bë denatu alam-los-bengöj-vongvingsën-yi. Lob nër bë rëƙ gevong yi Nyëg vu alam sën ahëj neving yi lo benatu hir ngaa, om rëƙ gevong vu alam meris sagi.

⁶ Rëƙ mu ham nevong nimumsën vu alam-ƙupeƙ-masën! Ham ngo raƙ ni ggovek bë alam-los-bengöj-ggoreksën sënë denedeginengin ham medenevo maggin vu ham, gedeneƙo ham ya kot.

⁷ Log ham tu Yesu-yi-alam barë raƙ neggëp ham, rëƙ alam-los-bengöj-ggoreksën sënë denenër pelësën raƙ yi, rëƙ ham neƙo sir raƙ in-a?

⁸ Bë mëm ham sepa dok Anutu-yi-ƙapiya og mëm. Sën dekevu horek los bengö meneggëp loƙ lo bë, “Ahëm geving alam sën denedo dus vu hong lo nabë sën ngo ahëm neving hong.”

⁹ Gaḵ bē ham gwevong nivesa vu mehō ngwē geham gweruu demimin vu ngwē, og ham nevong paya begagek neggēp vu ham. Lob horek sēnē tato bē ham kweyēh.

¹⁰ In nabē mehōti sepa doḵ horek pin rēḵ keyēh horek timu, og sēnē nebē keyēh horek pin.

¹¹ Hil arax ni bē Anutu nēr nebē sēnē nebē, “Su gwevong baggēb!” Log nēr ving nebē, “Su gengis mehōnon mede-nadiik!” Om nabē su gevong baggēb rē, rēḵ gesis mehōti mediik, og kweyēh Anutu yi horek megagek neggēp vu hong.

¹² Ham kwamin bo nabē Anutu rēḵ seggi ham gagek jaḵ horek mewis sēn Yesu ḵo yam in bē geḵo hil vēr in ngaa nipaya lo. Om ham nanēr gagek los gwevong ngaa noh vu horek sagi.

¹³ Yōnon! Nabē mehōti su kwa paya in mehō ngwē rē, og Anutu rēḵ gevong nyēvewen doḵ nah yi ngaa nipaya pin gesu rēḵ kwa paya in yi rē. Gaḵ mehōti bē kwa paya in mehō ngwē, og su rēḵ gōnengin buk sēn Anutu gengo gagek meseggi lo rē.

Vongvingsēn Los Huk

¹⁴ Arig lo! Ham kwamin bo rē! Mehōti bē nanēr nabē nevong ving Kerisi rēḵ mu su vong ngaa nivesa ti in bē doḵ vu mehō ngwē rē, og yi vongvingsēn tu ngaa meris. Gaḵ su yoh vu bē geḵo yi nah vu Anutu rē.

¹⁵ Bē tob nama in ham arimin ti, ma avēhnōmin ti, genos namain sir geving,

¹⁶ lob maḵ bē ham ti nanēr betalām nabē, “Genah los kwam vesa! Log gebenguh hong nengwah gegewa nos bahēm napup!” Geham su vong yōnon rē, og sagraḵ maḵ ham loḵ vu yi? Ma!

¹⁷ Log vongvingsēn og yik nebē sēnē! Nabē gēp meris gesu gevong huk nivesa banon jaḵ rē, og ngaa meris geham vongvingsēn sagi tu diiksēn.

¹⁸ Rēḵ mu mehōti maḵ rēḵ nanēr nabē, “Meho la denevong ving gemehō la denevong huk nivesa.” Bē nanēr nabē saga og sēḵ nanēr nah vu yi nabē, “Getato hong vongvingsēn meris sēn huk nivesa vesa main agi vu sa, og mēm sēḵ tato sa huk nivesa vu hong in gejaḵ ni nabē sa nehevong ving Yesu yōnon.

¹⁹ Genevong ving nebē Anutu timu yō nedo? Sagraḵ nivesa! Rēḵ mu Satan yi hur denevong ving gagek saga ving medeneggōnengin sir rot, rēḵ su denetu yi alam rē!

²⁰ Om hong duḡin megenek-wetul lok! Genevongin bē sa tato vu hong nabē gevong ving mu, gaḵ su gevong huk nivesa ving rē, om hong vongvingsēn tu ngaa meris-a?

²¹ Wirek hil dobahē Abraham bē nalu Isaak raḵ ya jepō in bē besi yi natu seriveng vu Anutu. Nebē sēnē lom Anutu nēr yi loḵ buk sēnē bē yi mehō nirōp anon, og yik degwa raḵ sēnē.

²² Om gerak ni bë vong ving mevong huk nivesa ving. Lob yi huk sënë netato bë nevang ving yönon.

²³ Lob gagek sën dekevu meneggëp lok Anutu-yi-kapiya lo anon rak. Nebë, “Abraham vong ving Anutu om sën nër yi nebë mehö niröp.” Log nër bë yi mehö yi.

²⁴ Om gwëbeng sënë ham rak ni bë Anutu su rëk nanër mehöti nabë yi mehö niröp jak yi vongvingsën meris mu rë, gak nabë gevong huk nivesa geving og mëm.

²⁵ Log avëh-baggëb Rahap yik nebë sënë! Negin mehö luu sën Yosua vong beluhu deya kasöm medenelë Yeriko lo nivesa, betato aggata ngwë vu luho bedeyoh medeyah. Nebë sënë lob Anutu nelë Rahap nebë yi avëh niröp rak degwa sënë.

²⁶ Hil arak ni bë: Bë hil anod su medo dok hil navid rë, og hil rëk nadiik. Lob yik nebë sënë. Hil bë gevong geving meris gesu gevong huk nivesa geving rë, og hil vongvingsën yik tu diiksën nebë sënë.

3

Hil Gegin Dagged Nivesa

¹ Arig lo, ham ngahisekë su kwamin bo nabë ham natu tatovaha, in hil arak ni bë Anutu rëk seggi tatovaha hir gagek bepelë sir rot kesuu alam meris.

² Lob hil ayoh paya in ngaa aggagga ngahisekë, rëk mu nabë mehöti su nanër gagek ti paya rë, og yi mehö nivesa rot beyoh vu bë gegin navi nivesa los dahis geving.

³ Ham kwamin bo hoos rë! Hil nesala aën dus teka lok hoos avij in bë nengaj yes jak medesepa dok hil kwad, lob mëm hil nepeggin anoj pin rak ngaa mahen teka sënë.

⁴ Log ham kwamin bo jak sip geving rë! Sip sënëk ngaa böpata rot, log sang nevë böpata benevongin bë geko na jeggin jeggin, rëk mu sip yi gang ma aën teka sën neko neru seggi lo, og yik ngaa mahen teka rot, rëk nepeggin sip meneya yoh vu sën kapten kwa nevo lo.

⁵ Lob yik hil dagged nebë sënë. Hil anod böp gedagged mahen rot, rëk mu sagi sën nevengwëng böpata los neko hil rak nebë hil rëk gevong huk böp los arë. Ham kwamin bo nengwah rë. Nengwah mahen teka, og yoh vu bë dok nyëg mega kele lu ngaa pin.

⁶ Lom hil dagged nebë nengwah ving. Nedo lok hil navid vuheng atov, rëk nevang ngaa nipaya aggagga benevong behil nid paya nerak los dahis. Ko ngaa nipaya vu Satan benevong benegwang ya hil ayod los hil huk pin.

⁷ Hil ayoh vu bë gako reggu bemën agga ti ti lo vu vos ayo behil gevong bemalaj yes jak. Sok genyël gengaa pin sën

deneggëp loḵ loo ayo lo ving. Lob mehö la denevong nebë sënë ggovek ya.

⁸ Alam sën denedo revuh lo denenër gägek loḵ ya alam ayoj in bë demedo jevuh geving. Yik nebë sën hil nehehin nos gahis loḵ huk lo in bë anon jaḵ. Log nabë hil medo jevuh og yik rëḵ ngis anon sepasën aggata niröp.

⁹ Hil nehako Mehöböp Yesu luho hil Amad arëj raḵ raḵ hil dagged, log hil nehevong nevud vu mehönön raḵ hil dagged ving, lom sënëḵ hil nanër gägek pelësen raḵ Anutu in nesemu hil mehönön behil nid nebë yi Anutu.

¹⁰ Gägek luu neverup raḵ hil avid timu. Ngwë sën hil nehako Anutu arë raḵ, gengwë gägek nipaya. Om arig lo, hil su gevong nabë sënë!

¹¹ Bël veduveḵ los loo ahëggin su nebegi verup loḵ len timu rë.

¹² Arig lo! Maḵ mori yoh vu bë ngis anon vud-a? Ma prut jes yoh vu bë ngis anon mori? Ma! Lob yik nebë sënë: Loo su yoh vu bë begi berup bël nivesa rë.

Huk Nivesa Neyam Vu Anutu

¹³ Maḵ ham ti yi mehö los kwa böp beneraḵ ngaa ni? Om mëm mehö sënë sepa doḵ aggata niröp begevong huk nivesa. Su geḵo yi jaḵ jaḵ, gaḵ gevong ngaa pin los kwa in tato yi rangah vu alam pin medejaḵ ni.

¹⁴ Rëḵ mu nabë ham medo los ayomin ngis yi vu mehö ngwë, geham gwevong huk pin in bë gweḵo arëmin jaḵ kesuu mehö ngwë, og ham su gweḵo ham jaḵ in ngaa saga in saga nekevoh gägek anon ya.

¹⁵ In ngaa pin sënë og su neyam vu Anutu rë, gaḵ sënëḵ ngaa dob yi mu geneyam ggëp mehönön los Satan yö kwaj.

¹⁶ In nabë mehö la ayoj ngis yi vu mehö ngwë, gedegevongin nabë denatu böp kesuu alam vahi, og alam nebë sënë su rëḵ demedo jevuh ti rë. Gaḵ ham rëḵ gwelë nabë alam nebë saga yö rëḵ medo degevong ngaa nipaya agga ti ti lo los dahis.

¹⁷ Rëḵ mu ngaa los kwa pin sën neyam vu Anutu lo, og sagaḵ nivesa pin gengaa nipaya su nesarömin loḵ ving rë. Lob ngaa nebë saga nevong balam denedo revuh ti gedenahubin sir. Nevong balam malaj yes medenengo gägek medenero gekwaj pesivin alam sën denetöḵ vu maggin lo medeneloḵ vu sir. Log ngaa sën neyam vu Anutu agi nevong balam denevong nivesa vu alam pin neggëp ti, gesu ayoj luu rë.

¹⁸ Alam sën denedo revuh lo denenër gägek loḵ ya alam ayoj in bë demedo jevuh geving. Yik nebë sën hil nehehin nos gahis loḵ huk lo in bë anon jaḵ. Log nabë hil medo jevuh og yik rëḵ ngis anon sepasën aggata niröp.

4

Alam Sën Ahëj Neving Ngaa-dob-yi Lo Og Denesis Begö Vu Anutu

¹ Ham nesis begö vu ham geham nenër ham los ahëmin sengën raḵ degwa va? Degwa nebë ham medo mekwamin nevo ngaa nipaya aggagga loḵ ayomin benekengërin ham.

² Ham ahëmin neving ngaa aggagga in bë gweko, rëḵ ma, om sën ham kwamin nevo bë ham ngis alam. Ham malamin anonin ngaa aggagga rëḵ ham su yoh vu bë gweko rë, om sën ham ahëmin sengën vu ham beham nesis begö. Log ham neraḵ vu in ngaa, in ham su nekwetaḡ vu Anutu bë doḵ vu ham rë.

³ Yönon, ham nekwetaḡ in ngaa bë Anutu gevong vu ham, rëḵ ma gesu nevong vu ham rë in ham nekwetaḡ paya. Ham nekwetaḡ in ngaa sën ham ahëmin neving bë semu ham navimin lo mu.

⁴ Ham alam gagek keyëhsën! Alam sën ayoj neya vu ngaa-dob-yi lo, og denelë Anutu paya bedenesis begö vu yi, ma ham su neraḵ sënë ni rë? Gaḵ nabë mehöti ayo na vu ngaa-dob-yi mu, og nelë Anutu paya benesis begö vu yi.

⁵ Ma ham nekuung bë Anutu-yi-ḵapiya nër gagek meris mekuungin hil-a? Sën dekevu meneggëp bë Anutu tung Anon loḵ yam nedo hil lob ahë neving pangësën rot bë hil natu yi ngaa niröp lo?

⁶ Rëḵ mu Anutu neloḵ vu hil yoh vu sën yi ḵapiya nër lo nebë:

“Anutu nilëlin alam sën deneko sir raḵ lo
geneloḵ vu alam malaj yes benesemu sir.”

⁷ Om ham malamin yes megurek Anutu babu, geham dev doḵ megwedu Satan na, og rëḵ beya in ham mena.

⁸ Ham na dus jaḵ Anutu, log rëḵ nam dus jaḵ ham. Ham alam niman paya. Ham pesu nemamin in ngaa nipaya geham su gwevong! Ham alam sën kwamin neya luu luu lo, ham juuk kwamin nipaya sënë na in ham ayomin!

⁹ Ham medo los kwamin paya! Ham ngu in ham los ayomin maggin rot! Ham alam sën nenöp gwëbeng agi, ham nöpsën peggirin menatu susën. Log ham sën ham kwamin vesa agi, ham peggirin ham bayomin maggin jaḵ.

¹⁰ Ham dahun ham begurek Anutu babu og mëm Anutu rëḵ geḵo ham jaḵ.

Hil Su Tanë Gagek Jaḵ Arid Lo

¹¹ Arig lo, ham su tanë gagek nipaya jaḵ ham arimin lo. Mehöti bë tanë gagek nipaya jaḵ ari ti los nanër yi nabë yi mehö nipaya yönon, og sagaḵ nebë sën tanë gagek nipaya raḵ Anutu yi horek benër bë horek nipaya. Gaḵ nabë gepelë

horek og sënë nebë su genesepa loḵ rë, gaḵ geneḵo hong rak in bë genatu jaas megeseggi horek.

¹² Gaḵ yik mehō perurek timu nedo benevo yi horek vu hil. Log mehō sënë perurek timu tu jaas beyoh vu bë geḵo hil nah vu yi, geyoh vu bë gevong behil malad nama. Ma genekuung bë hong re om sën bë geseggi hong alam-ë?

Hil Su Gaḵo Hil Jak Vu Anutu

¹³ Kë! Log ham vahi sën ham nenër nebë, “Pehi, ma neheng, rëḵ mëm hil ana nyëḡ böp sagu ma sënagu, bemëm hil gevong huk bisnis noh vu ta ti behil gaḵo monë ngahiseḵë jak!” Rëḵ sa nanër vu ham nabë,

¹⁴ “Ham su rak ngaa sën rëḵ natōḵ vu ham neheng lo ni rë!” Gaḵ ham nebë beggob guggop sën netelë in bë nyëḡ geheng beneggëp dus teka loḵ nemaya pevis lo.

¹⁵ Om mu maḵ ham nanër nabë sënë, “Nabë Mehöböp kwa, og hil medo vesad mehil gevong ngaa sënë ma ngaa sagu.”

¹⁶ Rëḵ ham ngo neḵo ham rak benenër bë ham rëḵ gwevong huk böp böp, rëḵ ngaa nebë sënë og nipaya.

¹⁷ Om ham kwamin bo rë! Mehöti sën neraḵ ngaa ti ni nebë ngaa nivesa rëḵ mu su nevong yoh vu rë lo, og nevong ngaa nipaya beneggëp vu yi.

5

Gagek Rak Alam Sën Hir Kupeḵ Ngahi Lo

¹ Om sa bë nanër gagek ti vu ham alam los bengömin ggoresën! Ham kwamin bo ngaa maggin pin sën vingin natōḵ vu ham lo, beham ngu los gwengeek pangsen in ham.

² Ham kupeḵ los vuneksën pin sënë nepetar ya, log jeluj nelov ham tob lu ngaa benemaya.

³ Geham goor los seriva nipaya neraḵ, lob saga netato rangah nebë ham nevong ngaa nipaya beham rëḵ gweḵo nyëvewen dok nah. Lob nyëvewen rëḵ gevong paya vu ham navimin nabë sën monë nipaya neraḵ agi. Beyik rëḵ nabë nengwah bega ham in ham nesupin ngaa nivesa vesa vu dob sënë in ham kuung bë rëḵ dok vu ham vu tamusën, rëḵ mu rëḵ nama.

⁴ Om ham gwengo rë! Ham netetuhin alam sën denevong huk vu ham medenevo ham nos anon lo, geham nejom hir monë vewen ahon. Ham nevong ngaa nipaya rot nebë saga, lob alam sagi denesu böpata bededun neya vu Mehöböp Niwëek los Gayeheng.

⁵ Ham nedo dob, lob ham ḵo kupeḵ nivesa vesa pin. Ham nevong ngaa pin sën ham ahëmin neving lo, geham su nehönengin ngaa ti rë. Ham newa nos ngahiseḵë rot beham

nerig böpata, rëk buk sën dengis ham nadiik lo dus raq geham dugin.

⁶ Ham nër alam yohvu bë nij paya, lob ham sis sir medediik rëk su denesis ham loq yah rë.

Hil Bare Nid Wëek Mekerë Maggin Gegegin Mehöböp

⁷ Nebë sënë om arig lo! Ham naköök menajom ham ahon beham medo gwegin sën Mehöböp duk nom lo. Ham kwamin bo mehö sën nevaroh yi nos lo rë! Nejom yi ahon beyö köök medo negin hob bë geto in nos nakip bejig gengis anon in natök jak nos anon nivesa.

⁸ Om ham najom ham ahon menaköök bemedo gwegin Mehöböp nabë sënë! Ham medo nimin wëek, in yi buk sën duk nom lo dus nerak.

⁹ Arig lo, ham su gwelë ham paya, beham su gwedul nah nenga, in jaas nare yam dus in bë gengo ham gagek begevong dok nah ham nipaya saga nyëvewen.

¹⁰ Arig lo, ham kwamin bo alam sën denenër Anutu yi gagek rangah wirek lo rë! Maggin tök vu sir rot, rëk denejom sir ahon medenedo, om ham sepa dok vahaj megwewong nabë sir.

¹¹ In hil nanër nabë alam sën denejom sir ahon lo kwaj vesa. Log ham ngo Yop yi gagek bë maggin böpata tök vu yi rëk jom yi ahon rot. Loq tum vu tamusën lob Mehöböp vo ngaa nivesa vu yi ggökin yah. In Mehöböp kwa nevongin hil rot benevongin bë dok vu hil.

Hil Su Nanër Gagek Nabë Yönon Rot Gevavunë

¹² Rëk mu arig lo, gagek böp ti nahën neggëp! Gagek sënë nebë: Ham su nanër yagek los dob in bo niwëek vu ham gagek, geham su nanër yönon vavunë! Gaq yik ham ngogek in mu nabë, “Eë-ë!” og ggovek. Genabë ma, og ham nanër niröp nabë, “Ma!” beyik ggovek. In Anutu rëk bo nipaya nyëvewen dok nah vu ham.

Alam Yohvu Hir Jomraksën

¹³ Bë ham ti natök vu maggin, og mëm yi yö najom jak vu Anutu. Log nabë ham ti ahë nivesa los kwa vesa, og gevong raro in geço Anutu arë jak.

¹⁴ Bë ham ti nijak, og mëm tahi ham sën Kerisi-yi-alam lo ham ggev lo nabë nam denanër Mehöböp arë gedejikin wël* jak mehö sën nirak lo. Gemëm denajom jak na vu Anutu nabë dok vu mehö sagi benivesa jak nah.

¹⁵ Log nabë ayoj na timu vu Anutu yönon gedenajom jak nabë sënë, og mëm Mehöböp rëk gevong bevesa dok nah. Log nabë yi ngaa nipaya la neggëp vu yi, og Mehöböp rëk dahun na geving.

¹⁶ Om ham nanër ham ngaa nipaya rangah vu arimin lo, log ham najom jaḵ na vu Anutu nabë Anutu gevong beham nimin vesa jaḵ. In mehö sën nesepa loḵ Yesu yönon lo bë najom jaḵ, og yi jomraksën sënë los niwëëk.

¹⁷ Elia og yik yi mehönon mu nebë hil, rëḵ mu jom rak niwëëk vu Anutu bë hob su geto jaḵ, lob nyëḡ vang gehob su to rak rë yoh vu ta löö gekwev nemadvahi-bevidek-ti.

¹⁸ Loḵ jom rak yah, lob hob to rak ggökin, bemëm nos lu ngaa sën denevaroh loḵ ya dob lo nekip.

Hil Gaḵo Mehö Sën Neketul Loḵ In Aggata Lo Nom

¹⁹ Arig lo, bë ham ti gërin yi nah vu ngaa nipaya rëḵ ngwë geko yi nom gökin,

²⁰ og ham jaḵ ni nabë mehöti sën ḵo ngwë yom in yi ngaa nipaya lo, og mehö sënë yö ḵo anon yom vu Anutu bemëm rëḵ medo mala-tumsën. Lob Anutu rëḵ gelë mehö ngwë sën ḵo ngwë vër in ngaa nipaya lo nivesa bedahun yi ngaa nipaya pin na.

Ḳapiya Sën Pita Kevu Muginsën Vu Kerisi-yi-alam

¹ Sa Pita sën Yesu Kerisi yi sinarë sa. Sa neḱevu ḱapiya sënë yök vu ham sën Anutu-yi-alam ham, sën ham vuu beggang degwa ya geham yök nedo jeggin jeggin vu distrik Pontus los Galata geKapadosia, gAsia* los Bitunia aga.

² Hil Amad Anutu raḱ ham nimin ggovek ya yö wirek beggoin ham raḱ tu yi ngaa. Lob Anon Vabuung vong beham tu vabuung in bë ham sepa doḱ Yesu Kerisi aye beniḱök jipek ham beham nimin vesa jaḱ. Anutu gevong semusemu nyëmasën vu ham rot beham ayomin gëp revuh pangsën rot.

Mala-tumsën Sogek Negin Hil Vu Yagek

³ Hil gaḱo Anutu arë jaḱ. In yi Anutu behil Mehöböp Yesu Kerisi Ama yi. Kwa pesiv in hil böpata rot, lob vong beYesu Kerisi kedi raḱ yah vu bedub, lob vong behil atu mewis ggovek ya raḱ yi. Lob hil medo navo kwad in buk sën Anutu geḱo hil nah lo gehil su nehevuu rë.

⁴ Ggoin hil raḱ ggovek ya in bë hil gaḱo ngaa nivesa vesa rot vu yagek. Ngaa sënë semu yi ggovek genegin ham vu yagek. Lob su yoh vu bë rëḱ petar benipaya jaḱ rë, gaḱ yö nivesa anon gesu rëḱ mala nama rë.

⁵ Ham ayomin neya timu vu Anutu, lob negin ham nivesa raḱ yö niwëëk, om ham rëḱ medo nivesa rot. Semu aggata in bë geḱo ham nah vu yi yönon, lob rëḱ gevong sënë banon jaḱ begëp rangah doḱ Buk-tamusën.

⁶ Maḱ yik ngaa maggin aggagga netök vu ham hus dus teka mu loḱ buk sagi meneseggi ham beham ayomin maggin teka. Rëḱ ma geham kwamin nevo bë Anutu rëḱ geḱo ham nah vu yi, lob ham kwamin vesa rot.

⁷ Anutu neseggi ham raḱ ngaa nebë sënë in bë jaḱ ni nabë ham ayomin neya timu vu yi ma ma. Hil arax ni bë goor og denevesi raḱ nengwah in bë ḱale ḱale geto in genivesa jaḱ, rëḱ mu goor sënë rëḱ mala nama vu tamusën. Gaḱ sën hil ayod neya timu vu yi lo, og su nebë goor sënë rë, gaḱ kesuu goor genivesa rot. Om nabë ngaa vahi seggi ham gwëbeng in ham ayomin neya timu bevong bë nengwah gga ham, og sagraḱ nevong in bë ham bare nimin week. Lob vu tamusën sën Yesu Kerisi natök nom rangah lo, og ham rëḱ natu alam los arëmin böpata bemalamin ngeri gebengömin na jaḱ sën ham ayomin ya timu agi.

⁸ Ham ngo nahën geham su malamin raḱ yi rë, rëḱ ham ahëmin neving yi. Yönon, ham ngo nahën gesu lë yi rë, rëḱ

ham ayomin neya timu vu yi los kwamin vesa in yi rot. Ham kwamin-vesa-sën sënë kesuu hil kwad-vesa-sën sën hil kwad vesa in ngaa vu dob agi pin. Lob hil ayed su neggëp beyoh vu bē nanēr kwa-vesa-sën sënë rangah metatekin rē, gaḵ ma verōḵ yi.

⁹Lob sën ham ayomin neya timu vu yi agi anon nebē: Anutu rēḵ geḵo ham anomin nah bedemedo malaj-tumsën geving yi.

¹⁰ Alam-denenēr-gāḡek-rangahsën denesero rot medenevong huk niwēēk in bē denatōḵ vu gāḡek sën Anutu geḵo hil nah lo degwa, lob denēr gāḡek rangah raḵ ngaa sën tōḵ vu ham gwēbeng agi.

¹¹Kerisi yi Anon Vabuung nedo loḵ alam-denenēr-gāḡek-rangahsën sagi ayoj lob nēr gāḡek rangah verup avij muḡin raḵ Kerisi bē: Vanē aggagga rēḵ natōḵ vu yi, genahub rē loḵ rēḵ natu mehō los arē bōp. Lob yō medo denesero gāḡek sënë degwa medeneloḵ tepēḵ in sir bē, “Vu buk tena rēḵ nam-a?” Gemak “Va ti rēḵ berup doḵ buk saga?”

¹²Anutu tato vu sir ggovek bē su denenēr gāḡek saga rangah in bē doḵ vu sir rē, gaḵ denevong huk in bē dedoḵ vu ham. Dengo bengō sënë muḡinsën, lob Anutu vong Anon Vabuung yam vu yagek bevo niwēēk vu alam vahi beyam denenēr Bengō Nivesa rangah los degwa vu ham vu gwēbeng sagi ving. Lob yik angēr lo ahēj neving rot bē dekeḵooin medegelē ngaa sënë geving.

Anutu Tahi Hil Yam In Bē Hil Abo Vabuung In Hil

¹³Nebē saga, om ham su kwamin bo ngaa jeggin jeggin, gaḵ ham kwamin bo ngaa nirōp geham medo revuh. Beham ayomin timu bemedo gwegin sën Yesu Kerisi natōḵ nom rangah begevong semusemu nyēmasën jaḵ na ham lo.

¹⁴Ham gwevong nabē sën hurmahen denebē nengaj vu gāḡek medenesepa loḵ lo. Wirek og ham kwamin ma, om sën ham medo nesepa loḵ aggata malanon-yi. Gaḵ gwēbeng sënë og ham su sepa doḵ nah gökin.

¹⁵Gaḵ Anutu yi mehō vabuung betahi ham ggovek ya, om ham bō vabuung in ham in ngaa pin sën ham gwevong lo nabē yi.

¹⁶In gāḡek neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bē, “Sa vabuung, om ham natu vabuung geving.”

Anutu Bago Hil Yom Raḵ Ngaa Bōpata Rot

¹⁷Anutu og su kwa nevo hil arēd meneseggi bē ti tena kesuu rē, gaḵ neseggi hil ti ti raḵ ngaa sën hil nehevong lo. Om nabē ham ayemin doḵ ti benanēr nabē Amamin, og ham gwegin ham nivesa begōneng in yi noh vu buk pin sën ham nedo vatēveḵ mu vu dob agi.

¹⁸ Ham rak ni bē wirek og ham nedo los ngaa nipaya sēn ham alam hib detahu ham loḵ lo, rēḵ Anutu vo ham vēr in ngaa saga. Su bago ham yom rak seriva lu goor ma ngaa-dob-yi sēn rēḵ mala nama lo ti rē.

¹⁹ Gaḵ bago ham yom rak Kerisi ni kōḵ. Yesu ni kōḵ sēnē su nebē ngaa sēn hil nebago rak monē böpata rot lo rē, gaḵ kesuu. GeKerisi sēnē nebē sipsip nalu sēn yō nivesa rot gesu navi len ti nipaya neggēp rak yi rē, lob desis yi tu seriveng.

²⁰ Anutu su tung dob sēnē rē geyō nahēn, log yō ggooin Kerisi rak vorot in bē gevong huk sēnē. Rēḵ mu yō nahēn nedo bemēm Buk-tamusēn dus rak, lob tōḵ yam rangah in bē doḵ vu ham.

²¹ Loḵ vu ham beham ayomin ya timu vu Anutu sēn vong beKerisi kedi rak yah vu bedub bevong arē böp rak lo. Yōnon, ham ayomin neya timu vu Anutu benevo kwamin in yi los ahēmin nivesa bē rēḵ nom begeḵo ham nah.

Hil Ahēd Geving Hil Arid Sēn Kerisi-yi-alam Lo

²² Ham nesepa loḵ gagek anon sēnē, lob vong beham ayomin nivesa rak. Lob ham los hil arid lo nelē ham nivesa. Ham su nevong los kwamin luu rē, om ham pasang gwevong huk niwēek rot beham ahēmin geving ham vewen vewen pangsēn.

²³ Ham tu mewis ggovek ya nebē sēn nos kip loḵ huk anon. Rēḵ mu ham su pum rak nos gahis sēn nepetar lo rē! Gaḵ ham pum rak nos gahis sēn nedo degwata lo. Nos gahis sēnē og yīḵ Anutu yi gagek, lob mala-tumsēn neggēp loḵ beyō rēḵ gēp degwata los degwata.

²⁴ In gagek neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bē:
“Mehōnon pin nebē vos.

Log hir vunek vunek nebē vos anon kweḵsēn.
Vos nemeran log anon kweḵsēn nerurin to.

²⁵ Gaḵ Mehōböp yi gagek, og yō neggēp degwata los degwata.”
Gagek sagi og yīḵ Bengō Nivesa sēn denenēr rangah vu ham lo.

2

Mehōböp Tu Gelōng Nivesa Sēn Mala-tumsēn-yi

¹ Om ham su gwelē ham paya, geham su tetuhin ham. Ham su gwevong kwamin luu, geham su ayomin ngis yi vu mehō ngwē, geham su nanēr gagek nipaya nah nenga jaḵ mehō ngwē.

² Ham nebē hurmahen niḵōḵ sēn ataj nahēn neḵo sir bahēj neving rur mu lo. Om yīḵ ham pasang ahēmin geving rur sēn nelōḵ vu ham anomin lo. Ham nanum rur sēn su desarōmin

ngaa kuungsën ving rë agi pangsën, in gevong beham jig bemedo nivesa geving Anutu.

³ Yönon, maḵ ham seggi Mehöböp ggovek ya beham raḵ ni bë kwa nevingin ham rot.

⁴ Om ham ngo nam vu yi in mehö mala-tumsën-yi, beniwëek rot nebë gelöng ti. Mehönon denekuung bë maḵ gelöng nipaya om sën deruuk ya. Rëḵ mu Anutu ggooin yi raḵ vorot benelë bë ngaanon benivesa rot.

⁵ Lob vong bë yiḵ ham nebë gelöng mala-tumsën-yi saga ving, om Anutu kwa nevo bë gevong beham natu Anon Vabuung yi beggang. Nebë saga om ham natu alam-deneḵo-seriveng niröpsën-yi lo, beham ngo gwetung ayomin natu seriveng vu Anutu. Nabë ham gwevong nabë saga, og Anutu rëḵ kwa bo ham nabë Yesu Kerisi yi alam ham, lob geḵo seriveng saga.

⁶ In gagek raḵ ngaa sënë meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya ving nebë:

“Ham gwengo rë!

Sehooin gelöng malangeri anon rot ti raḵ in gadu beggang nyë ḵetu,

lob gwëbeng sa varah menare nyëg böp Sion.*

Om nabë mehöti ayo na timu vu yi,

og su rëḵ ni namum rë,

gaḵ rëḵ nama veröḵ yi.”

⁷ Kerisi nebë gelöng sënë lob ham sën ham ayomin neya timu vu yi lo, og ham nelë bë ngaanon benivesa rot. Gaḵ alam sën su ayoj neya timu vu yi rë lo, og gagek raḵ sir meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:

“Alam sën denelev beggang lo nij lëlin gelöng ti sënë,

rëḵ mu mëm sënë netu gelöng niwëek beggang nyë ḵetu yi.”

⁸ Log gagek ngwë nër bë:

“Netu hir gelöng sën deketul vahaj jaḵ lo.

Genetu hir gelöng sën detaleḵ medebës lo.”

Su devong ving Anutu yi gagek sënë rë, om detaleḵ medevës, in Anutu nër wirek bë rëḵ degevong nabë sënë.

Hil Natu Anutu Yi Hur Maluh Los Avëh

⁹ Rëḵ Anutu ggooin ham raḵ ggovek ya tu yi alam. Ham tu Mehö-los-bengö Anutu yi alam-deneḵo-seriveng. Ham tu alam yu vabuung ti. Ham tu Anutu-yi-alam niröp in bë ham rëḵ tateḵin ngaa nivesa pin sën neving vu ham lo. In ham nedo loḵ malaxenu wirek, rëḵ tahi ham beḵo ham loḵ yam yi rangah nivesa anon sënë ayo.

* 2:6: Denenër nyëg böp Yerusalem arë ngwë nebë Sion.

¹⁰ Wirek og ham alam meris, rëḵ gwëbeng og ham tu Anutu-yi-alam. Wirek og ham nedo nenga in Anutu lob su kwa nevingin ham rë, rëḵ gwëbeng sënë og Anutu kwa nevingin ham.

Hil Gevong Ngaa Nabë Sën Anutu Yi Hur Hil

¹¹ Sa mehö lo, sahëḡ neving ham, om sa nanër vu ham niwëëḵ nabë: Ham nedo dob sënë nebë ham alam-nyëḡ-ngwë los alam vatëvek mu. Om ham dëëin ngaa malanon-yi sën hil navid nevingin lo na. In ngaa nebë sënë nesis begö vu ham kenumin.

¹² Ham gwevong ngaa nivesa doḵ alam dahis vuheng. Yönon, denenër gägeḵ nipaya raḵ ham gwëbeng bë ham ne-sepa loḵ ngaa nipaya. Rëḵ mu rëḵ degelë ngaa nivesa sën ham neving lo, lob rëḵ degeḵo Anutu arë jaḵ in ham huk sënë doḵ buk sën natöḵ nam in bö nyëvewen vu sir lo.

¹³ Ham tu Mehöböp yi alam om ham sepa doḵ horek sën mehönon denejoo lo pin. Ham sepa doḵ mehö-los-bengö sën netu yuseḵë vu dob lo aye.

¹⁴ Geham sepa doḵ ggev gavman ayej nabë saga. In mehö-los-bengö ggooin sir raḵ in bë debo nyëvewen doḵ nah vu alam sën degevong ngaa nipaya lo, gedegeḵo alam sën degevong ngaa nivesa lo arëj jaḵ.

¹⁵ Anutu ahë neving bë ham sepa doḵ ngaa niröp nabë saga in alam kwaj masën sën sir duḡin gägeḵ lo, su denatöḵ vu gägeḵ nipaya jaḵ ham medenanër.

¹⁶ Ham su nabë alam sën detu mehö ngwë hir ngaa meris balaj deneḡinengin ngaa maggin raḵ sir gedenevasap sir lo, gaḵ ham gwevong ngaa nabë alam sën yö denegin sir lo. Rëḵ mu ham su gwebom navimin doḵ mu log ham bun ham in ngaa nipaya megwevong, gaḵ ham natu Anutu yi hur yönon.

¹⁷ Ham gweḵo alam pin arëj jaḵ, geham ahëmin geving arimin lo sën Anutu-yi-alam sir lo. Ham göneng in Anutu, log ham gweḵo mehö-los-bengö sën tu yuseḵë lo arë jaḵ.

Hil Sepa Doḵ Kerisi Vaha Megako Vanë

¹⁸ Ham sën hur lo, ham göneng in alam sën denebago ham netu hir ngaa meris medeneḡin ham lo, beham gurek babuj in ngaa pin. Ham su gurek alamin sën nijvesa los malaj yes lo mu babuj. Gaḵ yik ham gurek alamin sën denevong nij paya vu ham lo babuj geving.

¹⁹ Kë! Log nabë degwa nama geyö debo vanë vu ham meris mu rëḵ mu ham najom ham ahon geham gwengö vanë in Anutu-yi-alam ham, og yik ggovek. In Anutu ahë neving ngaa nebë saga.

²⁰ Gaḵ nabë ham gwevong ngaa nipaya ti lob dengis ham rëḵ yik ham gwelë sir mu, og ham su vong ngaa nivesa in bë

degeko ham arëmin jak rë, gak ma. Gak mëm nabë dengis ham jak ngaa nivesa sën ham gwevong lo rëk ham gwelë sir mu, og mëm Anutu nenër saga bë gevong nivesa.

²¹ Yönon, Anutu ggooin ham rak in bë ham sepa dok aggata saga. In Kerisi lok yah ham bömin beko vanë betato saga vu ham in bë ham sepa dok vaha.

²² “Su nevong ngaa nipaya rë,
log su nenër gagek kuungsën ti verup avi rë.”

²³ Denër pelë rak yi, rëk su nër pelë lok yah rak sir rë. Log devo vanë vu yi, rëk su nër gagek ahë sengën lok yah rak sir rë. Gak yö vong yi lok ya Anutu sën neseggi ngaa pin niröp lo nema.

²⁴ Yö ti ko nyëvewen lok yah hil ngaa nipaya rak yah navi bediik rak kelepeko*. Vong nebë sënë in bë hil gevuu ngaa nipaya pin na, gehil medo vesad besepa dok ngaa yohvu mu. Devasap navi lob saga vong beham nimin vesa rak.

²⁵ Wirek ham nebë sipsip ata main nalu geyö vare deneya jeggin jeggin bedeneketul lok in aggata. Lok gwëbeng sënë og ham lok yom vu sipsip ala sën negin ham anomin lo.

3

Gagek Rak Maluh Los Avëh Sën Deko Sir Ggovek Lo

¹ Log ham avëh sën rak reggamin ggovek ya lo, og ham gurek reggamin babuj geving nabë saga. Log nabë sir la su deneseпа lok Anutu yi gagek rë, og ham avëh sën venëj ham lo gwevong ngaa niröp jak buk in degelë bedegërin sir. Gak ham su nanër gagek ngahisekë vu sir.

² Kë! In mëm degelë nabë ham negin ham nivesa geham nesepa lok aggata niröp, lob degërin sir.

³ Ham su bunek vu navimin, geham su bii yumin viis, geham su bunek vu navimin jak kupek nivesa vesa, geham su jöp tob malangeri aggagga in nabë alam degelë ham.

⁴ Gak mëm ham sejong ayomin peggo, in ngaa sën ham sejong ayomin jak lo, og su yoh vu bë rëk nipaya jak rë. In vunek vunek ham ayomin peggo yi sënë nebë: Ham ayomin gëp revuh, geham malamin yes. Og mëm Anutu rëk gelë nabë ngaanon benivesa rot.

⁵ In avëh sën ayoj ya timu vu Anutu wirek medenëgin sir nivesa lo yik denevong nebë sagi. Denesejong ayoj rak ngaa nebë sënë gedeneggurek reggaj babuj.

⁶ Sara nevong nebë sënë, benebë nenga vu regga Abraham aye, genenër yi bë “Mehö böp”. Om nabë ham nevong ngaa nivesa, geham su newamin nerak benehöneng in ngaa la rë, og ham nebë sën Sara nalu lo ham.

⁷ Log ham maluh sën avëh regga lo, ham gwevong nabë saga geving. Ham kwamin bo ham venëmin begwevong nivesa vu sir in ham los medo nivesa. Ham nahubin avëh in su nij wëek nebë ham rë. Ham kwamin bo sir in yik deko Anutu yi semusemu ving beham rëk medo malamin-tumsën dok ti. Bë ham sepa dok aggata sënë, og ngaa ti su rëk gëp begërin ham beham gwevuu jomraksën na rë.

Hil Medo Los Ahëd Geving Hil

⁸ Ggovek saga, om sa bë semu gagek hus nabë ham pin medo los ahëmin geving ham gekwamin pesivin alam pin. Ham kwamin bo arimin lo besemu sir, geham gwevuu sën ham ngo neko ham rak lo na.

⁹ Bë alam degevong paya vu ham, og ham su bo nipaya dok nah nipaya nyëvewen vu sir. Log nabë denanër gagek nipaya jak ham, og ham su nanër gagek nipaya jak sir dok nah nyëvewen. Gak ham gwevong ngaa nabë sënë dok nah: Ham najom jak na vu Anutu nabë gevong semusën vu sir. In Anutu ggooin ham rak bë ham gwevong nabë saga in mëm ham gweko semusën vu yi geving.

¹⁰ In gagek neggëp loq Anutu-yi-ka-piya bë:
 “Nabë mehöti ahë neving bë medo nivesa
 los kwa vesa noh vu buk pin sën nedo mala vesa agi,
 gengaa maggin nama in yi,
 og yö gegin avi besu nanër gagek nipaya,
 geyö gegin daggen in su nanër gagek kuungsën.”

¹¹ Gak geruu demi vu ngaa nipaya ga,
 gevong ngaa nivesa mu,
 geyö medo mala sepa sën ayo gëp revuh lo,
 bahë geving rot nabë natök jak anon.

¹² In Mehöböp mala neggëp menelë alam sën nij röp lo benelok
 vu sir,
 log netung nenga in hir jomraksën yoh vu buk pin.
 Rëk alam sën denevong ngaa nipaya lo, og Mehöböp nerak nij,
 lob nevo nyëvewen loq yah hir ngaa nipaya vu sir.”

Hil Ayoh Vu Bë Gako Vanë Jak Huk Nivesa Sën Hil Nehevong Lo

¹³ Bë ham nimin wëek mesepa dok ngaa nivesa mu, og re yoh vu bë rëk gevong paya vu ham-a? Mak rëk nama!

¹⁴ Rëk mu nabë ham sepa dok ngaa niröp lob ham gweko vanë jak, og ham kwamin vesa. Log nabë alam denanër nabë debasap ham in nabë ham göneng, og ham su göneng in sir benewamin jak.

¹⁵ Gak ham gwetung Kerisi timu yö natu ham Mehöböp bemedo dok ham ayomin. Ham semu ham jak buk pin in Bengö Nivesa sën ham medo negin agi. Loq mëm nabë alam

dedok tepək in gagek sənə degwa vu ham, og ham medo in nanər nah niröp vu sir. Rëk mu ham nahub nanər gagek ahë yes nah vu sir jak gagek nivesa.

¹⁶ Log ham ayomin yö gëp niröp menivesa rot. In nabë alam denanər gagek nipaya kuungsën jak ham in ngaa nivesa sën ham nevong menesepa loK Kerisi vaha lo, og degelë benij namum.

¹⁷ In nabë Anutu vongin bë hil gako kerus jak ngaa nivesa sën hil nehevong lo, og yik ggovek. Rëk mu nabë hil gako vanë jak ngaa nipaya sën hil nehevong lo, og sënək su yoh vu rë.

Kerisi Diik In Bë Kevoh Hil Ngaa Nipaya Na

¹⁸ Hil kwad bo Kerisi geving, in yik diik beron timu sənë in kevoh hil ngaa nipaya na. Yi mehö yohvu rëk loK yah hil alam nid paya bed in bë geKo hil nom vu Anutu. Tu mehönon rak lob mehönon desis yi mediik, rëk mu Anon og nedo bekedi rak yah menedo mala-tumsën.

¹⁹ Log Anon sənë ya melok ya vu mehönon kenuj sën denedo karabus vu Nyëg Nipaya lo menër gagek vu sir.

²⁰ Lok sën Noa yi buk wirek lo, og alam sənë dekeyëh Anutu yi gagek, rëk mu Anutu su newa rak mevo loK yah nyëvewen vu sir pevis rë. Gak yö jom yi ahon menedo rot, geNoa semu yag loK buk sənë, lob yik sir yu mahen teka mu denedo vesaj loK yag ayo. Sir maluh avëh yoh vu nemadvahi-bevidek-löo denedo mu gebël su rehöö sir rë.

²¹ Bël sənë netahu bël-ripeksën sën neko ham yom lo. Bël sənë og su bël sën neko ham nimin ngöheK ya lo rë, gak sənë sën nevong beham netahi ya vu Anutu bë gevong beham ayomin mewis jak lo. Lob neko ham yom degwa rak sën Yesu Kerisi kedi rak yah lo.

²² Kedi rak yah beyah nedo Anutu nema vesa vu yagek, lob angër los hir ggev sën arëj böp lo, gengaa los niwëek vu yagek pin, denegurek babu.

4

Hil Gevuu Alam Dahis Hir Ngaa Na Gehil Gako Vanë

¹ Ham kwamin bo nabë Kerisi ko vanë rot rak navi, om ham kwamin na vu niwëek megwevong nabë yi. In nabë ham gweko vanë jak navimin, og ham vuu ngaa nipaya yi aggata ya ggovek ya.

² Nabë saga, in lob ham su newamin jak in ngaa nipaya mesepa dok gökin nah noh vu buk pin sën ham medo dob agi. Gak ham sepa dok Anutu kwa.

³ Wirek og ham nevong ngaa nebë sənë rot menesepa lok ngaa sën alam dahis ahëj neving pangsën bë degevong lo. Ngaa lo nebë sənë: Ham su nejom ham ahon rë, geham

nevong malamin anon in ngaa pin sën su yoh vu rë lo benevong. Ham kwamin nevo baggëb lu ngaa loḵ ayomin; ham nenum raḵ buk meyumin nevong paya; geham nevong ahëmin ta menevong nos böp genevong ngaa nipaya loḵ ayo; geham nesupin ham benenum bël niwëëk pangsen benevong ngaa nipaya; log ham nekweyëh Anutu yi gägek genejom raḵ vu ḵeriing lu ngaa beneḵo sir raḵ. Rëḵ gwëbeng og ham vuu ya.

⁴ Yönon, gwëbeng sënë og ham su nevong ngaa nipaya benevasap ham raḵ ngaa jeggjin jeggjin ving alam dahis ggökin yah rë. Om sën denelëk in ham, lob denenër gägek nipaya raḵ ham.

⁵ Rëḵ mu vu tamusën og alam dahis sënë yö rëḵ detatekin hir gägek jaḵ ngaa sënë nah vu jaas böp sën neseggi gägek lo medegeḵo nyëvewen doḵ nah gägek sagi. In semu yi ggovek ya menedo in gengo alam-diiksën los alam malaj vesa hir gägek meseggi.

⁶ Yik degwa raḵ gägek sënë om sën Bengö Nivesa töḵ ya vu mehönon diiksën kenuj betatekin aggata vu anoj in bë denah medemedo malaj-tumsën geving Anutu. In navij diik nebë sën Anutu nër vu muginsën bë mehönon pin navij rëḵ denadiik lo vorot.

Hur Nivesa Netatekin Anutu Yi Semusën

⁷ Buk sën ngaa pin vongin govek na lo dus raḵ, om ham kwamin bo nivesa, geyumin sepëp jaḵ, beham najom jaḵ noh vu buk pin.

⁸ Ham pasang napiik vu aggata sën ahëmin geving arimin lo lo niwëëk rot kesuu ngaa vahi pin. In nabë hil ahëd geving mehönon, og hil rëḵ dahun hir ngaa nipaya ngahiseḵë na.

⁹ Ham gwegin arimin lo sën yam denedo ving ham lo nivesa, geham su gwevong ayemin vu sir.

¹⁰ Ham pin ti ti ngo ḵo Anutu yi semusën aggagga yoh vu ham nyëmasën, om ham gwevong huk jaḵ in doḵ vu arimin lo. Lob mëm ham rëḵ natu hur nivesa in ham doḵ vu mehönon jaḵ Anutu yi semusën sagi.

¹¹ Nabë mehöti tatekin gägek, og tatekin niröp noh vu Anutu yi gägek. Log nabë mehöti gevong huk in doḵ vu mehö ngwë, og gevong huk jaḵ Anutu niwëëk sën vo vu yi lo. Hil gaḵo Yesu Kerisi arë jaḵ na vavunë. In niwëëk pin neggëp vu yi degwata los degwata benevong semusën saga yam vu hil in bë hil gevong bAnutu arë böp jaḵ rot. Yönon.

Hil Gaḵo Maggin Geving Kerisi Nabë Sënë

¹² Sa mehö lo-e! Vanë sën netöḵ vu ham lo, töḵ vu ham in bë seggi ham. Yönon, vong bë nengwah vev raḵ ham, rëḵ mu

ham su gwelëk in ngaa sënë bekwamin bo nabë ngaa yö agga ti tök vu ham.

¹³ Gaḵ vanë sënë in bë ham gweḵo maggin geving Kerisi. Om ham ngo medo los kwamin vesa, log mëm arë böp los vunëḵ vunëḵ yaḡek yi rëḵ natök nam rangah vu tamusën. Lob tum mëm ham rëḵ kwamin vesa böpata rot doḵ buk saga.

¹⁴ Ham tu Kerisi-yi-alam, om nabë denanër gaḡek nipaya jaḵ ham in saga, og ham kwamin vesa. In Anutu yi Anon Vabuung sën vunëḵ vunëḵ yaḡek yi degwaseḱë yi lo yöḵ nedo ving ham.

¹⁵ Gaḵ ham ti su ngis mehönön medenadiik ma, godeḵ ngaa ma, gevong ngaa nipaya aggagga ma, jaḵ ni in mehö ngwë hir gaḡek, lob debo vanë vu yi doḵ nah sënë.

¹⁶ Rëḵ mu nabë ham ti kerë maggin in nesepa loḵ Kerisi yi aggata, og su ni namum in, gaḵ yi alam yi om geḱo Anutu arë jaḵ.

¹⁷ In buk sën Anutu bë geḱo huk jaḵ megevong nyëvewen doḵ nah mehönön hir huk lo yam dus raḵ ggovek ya, menevongin bë gevong vu hil sën yi alam hil lo namugin. Om nabë gevong nabë sënë vu hil, og maḵ rëḵ gevong nabë va vu alam sën nengaj dahis vu Bengö Nivesa lo? Gaḵ rëḵ gevong maggin nipaya verök yi rot vu sir!

¹⁸ In dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḱapiya nebë:

“Nabë huk böp neggëp in geḱo alam sën denesepa loḵ ngaa niröp lo nom,

og alam sën deneruu demij vu Anutu gedenevong ngaa nipaya lo og sir maḵ rëḵ nabë va?”

Gaḵ maḵ rëḵ malaj nama verök yi.

¹⁹ Nebë sënë, om nabë Anutu kwa bo nabë alam la degeḱo vanë, og alam sënë yö rëḵ desepa doḵ ngaa niröp mu, gedegevong beḱenuj doḵ nah Anutu nema geving in gëgin. In yi yö tung hil, log yö rëḵ medo megevong noh vu yi gaḡek.

5

Ham Ggev Gwegin Anutu Yi Sipsip Lo

¹ Log gwëbeng sa bë nanër gaḡek dus ti vu ham ggev lo nabë: Yiḵ sa ggev ti ving ham, log sa halë raḵ malag bë Kerisi ḱo vanë. Log sa ving ham behil pin rëḵ medo nivesa los vunëḵ vunëḵ yaḡek yi doḵ ti doḵ buk sën Mehöböp rëḵ natök nom rangah vu tamusën lo. Om sën sa bë gejiin ham ggev lo nabë:

² Ham gwegin Anutu-yi-alam sën denedo nebë sipsip loḵ ham nemamin lo nivesa. Rëḵ mu alam su medo denajij ham nabë ham gwevong huk sënë, gaḵ ham ngo gweḱo jaḵ megwevong nivesa los kwamin vesa. Geham su gwevong huk

sënë in nabë gweko monë mu, gaḵ ham ayomin kedi in huk sënë nabë ham gwevong niröp.

³ Ham su gwevong nabë ham böp beham dahun alam sën Anutu tung loḵ ham nemamin bë ham gwegin sir lo. Gaḵ ham gweli Anutu yi sipsip lo nivesa metato aggata vu sir medesepa doḵ ham vahamin.

⁴ Bë ham gwevong nabë sënë, og sipsip alaj böp rëḵ natök nom rangah, lob ham gweko madub nivesa los vuneḵ vuneḵ yaḡek-yi sën malangeri rot besu rëḵ meran na rë lo.

Hil Dahun Hil Gekwad Bo Ngaa Niröp

⁵ Nebë saga, om sa bë nanër vu ham hur maḡëm geving nabë: Ham gurek alam ggev babuj. Rëḵ mu su sir maḡëm mu rë, gaḵ ham pin sepa doḵ aggata sën ham dahun ham lo, beham los arimin pin lo gurek babumin vewen vewen. In gagek sënë neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë:

“Anutu neruuk alam sën deneko sir rak lo,
gaḵ mëm nesemu alam sën denedahun sir lo.”

⁶ Anutu mehö niwëëk ata, om ham dahun ham begurek babu, gedoḵ yö yi buk sën lo, og rëḵ geḵo ham jaḵ.

⁷ Om ham bo ham maggin pin doḵ nah nema, in kwa nevo ham menegin ham.

⁸ Lob ham gwegin ham nivesa bemedo malamin ham. In ham mehö nipaya Satan neḵo loḵ rot nebë reggu böp layon sën negga mehönon lo, lob nengeeḵ böpata geneggevek meneyam in bë pesöng jaḵ hil.

⁹ Om ham ngo ayomin na timu vu Anutu niwëëk bemedo in ham dev doḵ megwedu yi na. In ham neraḵ ni bë ham arimin lo pin sën denedo yoh vu dob pin agi yiḵ deneko vanë nebë ham.

¹⁰ Semusemu pin degwa Anutu yö tahi ham yam rak Kerisi, in bë ham medo nivesa los gweko vuneḵ vuneḵ yaḡek-yi geving yi degwata. Om yiḵ ham rëḵ gweko vanë yiḵ buk dus teka mu, log mëm Anutu rëḵ gevong beham nimin vesa jaḵ gökin, bebarah ham na, begadu ham, geham medo niwëëk.

¹¹ Om hil gaḵo arë jaḵ nabë Mehö niwëëk ata degwata los degwata. Yönon.

Gagek Hus

¹² Sa ḵevu gagek dus ti sënë vu ham mesevo loḵ Silvanus* nema in bë geḵo nöḵ vu ham. In sa nehalë yi nebë hil arid, in Kerisi yi mehö yi yönon. Sa bë bër ham kwamin jaḵ beham najom Anutu yi semusën soḡek sën senër rangah vu ham lo ahon beham bare nimin wëëk in.

¹³ Kerisi-yi-alam vu Babulon* sën Anutu ggooin sir rak govek ya ving ham lo kwaj nevo ham medenenër.

Log Markus sën vong bë sa nalug lo kwa nevo ham menenër ving.

¹⁴Ham najom* sir sën Kerisi-yi-alam ham lo nemaj in tato nabë ham ahëmin neving sir. Ham sën ham tu Kerisi-yi-alam lo pin ayomin yö gëp revuh.

Kapiya Sën Pita Kevu Netu Luu Vu Kerisi-yi-alam

¹ Yesu Kerisi yi hur los yi sinarë sa Simon Pita. Sa nekevu kapiya sënë yök vu ham sën ham ayomin neya timu vu yi nebë he behil nehevong ving ggëp ti lo. Yesu Kerisi tu hil Anutu, getu hil mehö sën neko hil yom vu yi lo. Yi mehö yohvu om sën vong behil ayod neya timu vu yi.

² Gwëbeng ham rak Anutu luho hil Mehöböp Yesu nij venuh, om luho degevong semusemu nyëmasën nökö böpata jak vu ham, gedegevong beham ayomin gëp revuh rot.

Anutu Ggoin Hil Rak Tu Yö Yi Ngaa

³ Hil arak Anutu ni in ggoin hil rak in bë hil gako niwëëk los vunek vunek yagek-yi natu hil ngaa behil sepa dok yi aggata nivesa. Lob vong ngaa pin sën hil narak vu in lö vu hil in yi mehö niwëëk degwa, om sën hil ayoh vu bë medo nivesa besepa dok aggata niröp mu.

⁴ Yönon, ngaa pin sën nedo dob agi og rëk petar na bemala nama na, in mehönon malaj nesepa ngaa nipaya paya mu. Gak hamek su rëk malamin nama na verök yi nabë saga rë. In Anutu rëk geko ham vër gegevong yi semusemu böp los nivesa anon sagi vu ham in ham natu yi alam benimin nabë yi.

⁵ Ham kwamin bo ngaa saga beham gwevong huk niwëëk rot geving. Ham ayomin neya timu vu Yesu om ham gwegin ham begwevong ngaa nivesa vesa geving. Ham gwevong ngaa nivesa, log ham gwevong huk in gagek pin in ham natök jak degwa mejak ni geving.

⁶ Ham natök jak kwamin mejak gagek degwa ni nabë saga, log ham gwegin ayomin nivesa geving. Ham gwegin ayomin nivesa, log ham najom ham ahon bebare niwëëk geving. Ham najom ham ahon mebare niwëëk, log ham sepa dok Anutu yi aggata niröp geving.

⁷ Ham sepa dok Anutu yi aggata niröp, log ham gwelë Kerisi-yi-alam nivesa geving. Ham gwelë Kerisi-yi-alam nivesa, log ham ahëmin geving mehönon pin geving.

⁸ In nabë ham sepa dok ngaa pin sënë begwevong pangsen, og ham su rëk medo meris geham huk anon nama rë. Gak ngaa sënë rëk gevong beham jak hil Mehöböp Yesu Kerisi yi ngaa pin ni los dahis.

⁹ Gak mehö sën su hen huk nebë agi neggëp rë lo, og yi nebë mehö mala kenod. Genebë mehö mala raru sën su yoh vu bë

gelë ngaa gëp adingnë rë lo. In ggërin demi yom vu gagek sën Anutu ripek yi ngaa nipaya wirek hen ya lo.

¹⁰ Om arig lo, Anutu ggooïn ham raḡ ggovek betato ham bë ham natu yi alam, om ham ngo pasang gwewong huk niwëek in anon jaḡ vu ham. Nabë ham sepa doḡ ngaa pin sënë, og ham su yoh vu bë rëḡ bës rë.

¹¹ Yönon, nabë ham gwewong nabë sënë, og rëḡ tateḡin aggata vu ham, beham doḡ na hil Mehöböp Yesu Kerisi sën neḡo hil vër in hil ngaa nipaya nyëvewen lo yi nyëḡ. Sën rëḡ gëp degwata los degwata lo.

¹² Sënëḡ yönon, ham raḡ ngaa pin sënë ni vorot. Lob ham ḡo gagek anon sënë raḡ ggovek ya, lob ham nare niwëek in. Rëḡ sa bë nanër vu ham göḡ göḡin, in sebër ham kwamin beham kwamin bo göḡin.

¹³ In sa kwag nevo bë ngaa sënëḡ nivesa, om noh vu buk sën sëḡ nahën nemedo vesag lo, og sëḡ nanër vu ham göḡ göḡin in sebër ham kwamin.

¹⁴ In hil Mehöböp Yesu Kerisi nër rangah vu sa wirek be-seraḡ ni bë yiḡ sa hevongin getur sa vër in navig nyë dus teka.

¹⁵ Om sën sa nehevong huk niwëek rot meneḡevu gagek yök vu ham, in bë nabë sa nadiik, og ham yoh vu bë rëḡ kwamin bo gagek sënë göḡin noh vu buk pin.

He Halë Kerisi Niḡapiik Ggovek Ya

¹⁶ Gagek sën he nanër agi og he su nanër ḡeriing tetuhinsën nebë sën mehönon los kwaj yö kwaj nevo medenenër lo rë. Gaḡ he halë raḡ malamin bë Mehöböp los bengö yönon. Om sën he nër vu ham ggovek ya beham raḡ hil Mehöböp Yesu Kerisi niwëek ni, geham raḡ ni bë rëḡ nom göḡin.

¹⁷ Yönon, Ama Anutu tato niwëek los arë böp rangah loḡ buk sën gagek yam vu niḡapiik degwa beḡo yi raḡ lo bë, “Sa nalug sënë, saheḡ ving yi pangsën gesa aheḡ nivesa rot vu yi.”

¹⁸ Alöö nado ving yi ggëp ḡedu vabuung wirek behango aye sënë yam vu yaḡek.

¹⁹ Nebë saga, lob he halë bë alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek anon raḡ. Om bë ham najom hir gagek ahon, og saga mëm nivesa rot. In alam-denenër-gagek-rangahsën hir gagek og nebë ram sën netum loḡ nyëḡ malakenu, benedo rot benyëḡ neheng raḡ lob Betuheng Majelëe kedi netum loḡ ham ayomin lo.

²⁰⁻²¹ Rëḡ mu ham jaḡ sënë ni namugin rë nabë wirek og Anutu yi gagek su verup mehöti avi yoh vu yö kwa rë. Gaḡ Anon Vabuung yö neggee vu sir bedenener Anutu yi gagek yam rangah. Nebë sënë om hil su ayoh vu bë tateḡin gagek sën neggëp loḡ Anutu-yi-ḡapiya lo ti degwa jeggïn jeggïn noh vu hil ngo kwad rë, gaḡ Anon Vabuung doḡ vu hil og mëm.

2

Alam-gagek-kuungsën Hir Ngaa Nipaya

¹ Wirek og alam-gagek-kuungsën deverup loḵ alam Israel, om yik tatovaha-gagek-kuungsën-yi rëḵ deberup doḵ ham geving nabë saga. Rëḵ debun sir gedenanër gagek kuungsën aggagga in debasap alam, geyö rëḵ degeruu demij vu Mehöböp sën baḡo sir yom lo geving. Rëḵ degevonḡ nabë sënë, rëḵ mu rëḵ malaj nama pevis avuti.

² Nebë saga rëḵ mu alam ngahiseḵë rëḵ desepa doḵ alam saga hir ngaa nipaya aggagga, lob tum rëḵ degevonḡ balam jeggin jeggin la denanër gagek nipaya jaḵ aggata-gagek-anon-yi.

³ Alam sagi malaj anöo veröḵ yi, om rëḵ denanër gagek kuungsën ngahiseḵë in degeḵo ham hömin monë lu ngaa nah vu sir. Rëḵ mu Anutu yö ro buk sën gengo hir gagek lo wirek meneggëp vorot bë rëḵ malaj nama. Lob ngaa sën basap sir lo, og su ggëp yiing rë, gaḵ yö medo neḡin.

⁴ Log yik angër la devonḡ ngaa nipaya wirek, rëḵ Anutu su nelë sir mu rë. Gaḵ duu sir loḵ ya ḵarabus ggëp Nyëḡ Nipaya loḵ waaḵ malakenu. Lob nahën denedo loḵ rot medeneḡin buk-nyëvewen-yi.

⁵ Log yik alam sën denedo wirek lo, og yik nebë saga ving. Su kwa pesivin sir rë. gaḵ vonḡ mebel vuuḵ böpata merehöo sir vahi sën deruu demij vu Anutu lo bermalaj maya. Gaḵ yik Noa timu sën nenër gagek yohvu yam rangah lo, om Anutu ḡin yi, geḡin yi alam nemadvahi-bevidek-luu medenedo nivesa ving.

⁶ Log vo nyëvewen vu alam Sodom los Gomora ving nebë saga. Anutu vesi beggang bu böp luu sënë raḵ nengwah megga sir bermalaj maya veröḵ yi. Gevewev meris mu nedo. Nebë saga in bë nabë alam degeruu demij vu Anutu, og kwaj bo nah gagek wirek hen sagi, lob deḡaḵ ni nabë rëḵ denatöḵ vu nyëvewen nabë sënë.

⁷ Gaḵ Lot og yi mehö yohvu, om Anutu ḵo yi vër in Sodom los Gomora, benedo nivesa gesu mala ma rë. In Lot ayo maggin böpata in alam nij paya hir baggëb lu ngaa sën denevonḡ lo.

⁸ Yönon, mehö niröp sënë nedo ving sir beyö nelë hir ngaa nipaya los nengo hir gagek nipaya yoh vu buk pin. Yi og ayo yö neggëp niröp, om ayo maggin rot in hir ngaa nipaya sën denevonḡ medenekeyëh horek lo.

⁹ Yönon, Mehöböp neḵo alam sën denesepa loḵ yi lo vër in ngaa nipaya sën neseggi sir lo, genetunḡ alam nij paya medenedo rot in na berup doḵ buk sën gengo hir gagek gebo nyëvewen doḵ nah vu sir lo.

¹⁰ Lob alam-gagek-kuungsën lo saga vahi rëk degeko nipaya nyëvewen böpata rot kesuu. Sir sën ahëj neving ngaa-ningöhek-baggëb-yi mu medenesepa loḵ, gekwaj nevo Mehöböp aye bë ngaa meris lo. Alam nebë sënë deneko sir rak bedenesepa loḵ yö kwaj mu. Om sën su deneggöneng rë, gedenenër pelë rak angër yagek yi.

¹¹ Angër lo dekesuu alam gagek kuungsën sënë, genij wëëk böpata rot kesuu sir ving. Rëk mu su denenër pelë rak sir rë, gesu denenër sir rangah vu Mehöböp rë.

¹² Gak alam gagek kuungsën sënë, og denenër pelë rak ngaa sën su derak ni rë lo. Sir nebë reggu sën kwaj masën lo, om sën kwaj neya vu navij medenesepa loḵ ngaa-navij-yi mu. In ataj ko sir in bë mehönon denajom sir ahon bedengis sir medenadiik. Om yik ngaa nipaya sën denesepa loḵ lo rëk gevong bemalaj nama na verök yi.

¹³ Rëk degeko nyëvewen nipaya dok nah hir ngaa nipaya. In su ahëj neving rot bë dega nos böp los denanum bël niwëëk pangsën buk mu rë, gak denevong rangah atov ving. Log denelok ya ving ham beham los newa nos-ahëvingsën-yi loḵ ti. Rëk mu denetetuhin ham gekwaj vesa in ngaa nipaya sën denevong vu ham agi, om sir nebë ngaa ningöhek gengaa nipaya loḵ len.

¹⁴ Malaj anon medenelë avëh yoh vu buk in bë degodek sir. Lob malaj su yoh vu bë rëk gevuu ngaa nipaya rë, gak ma verök yi. Alam sënë denepelëpin alam sën su ayoj niwëëk rë lo, bedenedadii sir ya in bë degevong ngaa nipaya geving sir. Ayoj yö tahu sir loḵ aggata sën ayoj nevu nevu in mehö ngwë hir ngaa lo, om Anutu rëk kevoh alam sënë na verök yi.

¹⁵ Alam-gagek-kuungsën lo sënë deruu demij vu aggata nivesa, om sën deneketul loḵ medeneya jeggin jeggin, beya denesepa loḵ Beyor nalu Balaam sën ahë neving monë pangsën rot beneko rak terotsën lo vaha.

¹⁶ Dogi su denevengwëng rë, rëk mehö-nenër-gagek-rangahsën Balaam yi dogi vengwëng nebë mehönon benër Balaam yi ngaa nipaya sën nevong agi rangah. Lob ggërin ngaa kwamasën sën bë gevong lo.

¹⁷ Log alam-gagek-kuungsën nebë sënë, og sir nebë bël veyë sën netewii ya lo. Gesir nebë beggob sën sang neko meneya jeggin jeggin lo. Om Anutu ggooin nyëg mala vahis verök yi rak vu sir in bë demedo dok.

¹⁸ Sir sënë denevengwëng avij böp medeneko sir rak in gagek meris meris sën anon ma lo. Lob denevo bël loḵ alam sën nahën denevuu ngaa-alam dahis-yi ya lo, lob tum newaj nerak in baggëb los navij yi ngaa nipaya aggagga beyah denesepa loḵ sir.

¹⁹ Alam gagek kuungsën sënë denenër vu sir bë rëk degeko sir vër in horek pin besu deginengin sir rë. Rëk mu sir yö nahën denedo los ngaa nipaya sën neduu sir lo. In degwa nebë sënë bë ngaa sën kesuu mehöti lo, og mehö saga neg-gurek babu benesepa loḵ rot.

²⁰ Yönon, derak hil Mehöböḵ Yesu Kerisi sën ḵo hil yom lo ni, lob deveya in ngaa ningöhek nipaya sën neggëḵ dob agi bedeyom. Rëk mu nabë degërin sir nah bedega jak ngaa nipaya sënë gökin menaduu sir ahon, og rëk demedo paya na veröḵ yi kesuu muginsën.

²¹ In derak aggata sagi ni bedeko horek vabuung sënë ggovek ya, loḵ yom deruu demij vu. Gaḵ bë yö demedo dug in ngaa niröp sënë yi aggata, og sagraḵ nivesa vu sir.

²² In devong balam hib wirek hir gagek los kwa ti sënë anon rak rak sir nebë, “Anöo yah negga nyë muteksën ggökin.” Log gagek ngwë neggëḵ ving bë, “Böök ripek loḵ bël ggovek, loḵ tum yah sis madöp ggökin.”

3

Mehöböḵ Rëk Nom Yönon Rot

¹ Sa mehö lo-e! Sa kevu kapiya ngwë sënë netu luu vu ham. Loḵ kapiya luu sënë og sa kevu gagek in bë bër ham kwamin in gagek vahi gökin beham jak ni nivesa.

² Log ham kwamin bo nah gagek sën Anutu-yi-alam-vabuung denenër rangah wirek bë rëk anon jak lo. Geham kwamin bo Mehöböḵ sën ḵo hil yom lo yi horek sën ham sinarë lo denër vu ham lo geving.

³ Ham jak sënë ni namugin nabë Buk-tamusën dus jak, og alam sën denenër pelësën lo rëk deberup bedegevong noh vu kwaj nipaya medenanër pelë nabë,

⁴ “Nër bë rëk nom gökin-a? Lob maḵ yom benedo tena? Su yom rë! Alam hib wirek dediik ya, geyam beyam verup gwëbeng sënë, rëk mu ngaa pin yö neggëḵ loḵ ben nebë sën wirek Anutu tung lo.”

⁵ Alam pelësën sënë nij nelël bë su kwaj sero medejak ngaa sënë ni nabë: Vu muginsën og Anutu nër, lob yagek anon rak. Log nër, lob dob ggooin yi rak in loo benedo loḵ loo vuheng atov.

⁶ Lob dob nedo rot, loḵ mëm Anutu nër, lom mëm bël vuuk meggërin dob bekevoh ngaa pin ya.

⁷ Lob Anutu nër ving bë yagek los dob sën denedo gwëbeng agi, og nengwah rëk ga. Rëk mu gëḵ degegin buk sën Anutu nom mebo nyëvewen doḵ nah vu alam sën deneruu demij vu yi lo bemalaj nama rë.

⁸ Rêk mu sa mehö lo-e, ham su kwamin birek in ngaa timu sênë: Mehöböp su nelë buk timu nebë dus gengebek 1,000 nebë ading rot rë, gaḵ nelë luho bë luho neggëp ti.

⁹ Mehöböp su nesis buk rak rak in ngaa sên nenër men-evenuh ya vorot lo nebë mehönön vahi sên kwaj nevo bë denanër gägek medengis jak jak lo rë. Gaḵ ahë neving bë alam pin degërin sir in mehöti su mala nama, om sên nahën nejom yi ahon geneḡin ham.

Dob Los Yagek Sênë Rêk Malaj Nama Na

¹⁰ Rêk mu buk sên Mehöböp nom lo, og rêk nam nabë sên alam hodeḵ deneyam. Doḵ buk sagi, og yagek rêk tetap böpata log mala nama na. Log ngaa mahen mahen pin sên nedo loḵ lo, og rêk niḵerus jak bedëtek, log nengwah ga megovek na. Log nengwah rêk ga dob los ngaa pin sên mehönön desemu menedo loḵ lo geving.

¹¹ Ngaa pin sênë rêk nama na nabë sênë. Om ham pasang gwevong ngaa niröp mu, begweḡin ham gesepa doḵ Anutu yi aggata noh vu buk pin.

¹² Geham medo gweḡin Anutu yi buk sên yagek rêk natum doḵ benama na, log ngaa mahen mahen pin niḵerus jak bedëtek benengwah ga begovek na lo. Lob ham gweḡung malamin geham bo kwamin in buk sênë in lob natöḵ nam pevis.

¹³ In hil neheḡin yagek los dob mewis sên Anutu nër bë rêk getung bengaa niröp mu yö gëp doḵ lo.

Hil Malad Sepa Megeḡin Mehöböp

¹⁴ Sa mehö lo-e, yiḵ ham negin ngaa sênë, om ham nimin wëëk begweḡin ham nivesa in vu tamusën og ngaa nipaya ti, ma gägek ti, su gëp vu ham. Gaḵ ham los Anutu medo los gägek ahë yes.

¹⁵ Rêk ham kwamin bo sên Mehöböp nejom yi ahon benahubin hil lo nabë: Sênë tateḵin aggata in bë hil agërin hil nah vu yi. Lob Mehöböp vo kwa nivesa vu hil arid Paulus sên hil ahëd neving yi lo, bekevu gägek yiḵ nebë sênë yöḵ vu ham ving.

¹⁶ Kë'! Log loḵ yi ḵapiya pin sên lo, og kevu gägek rak ngaa sênë ving. Rêk mu gägek sên neggëp loḵ yi ḵapiya agi lo la, og su degwaj neggëp rangah rë, om hil nehevong huk böp in bë natöḵ vu degwa. Lob alam duḡ duḡ los alam sên niḵ wëëk ma lo vahi, og deneyoh paya medeneḵo degwa yööhu verup rak yi gägek sênë, gerak gägek sên neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya vahi lo ving. Om sênë rêk gevong bermalaj nama.

¹⁷ Sa mehö lo-e, ham rak ni muḡin bë alam nebë sênë rêk deberup, om ham ngo gweḡin ham nivesa rot. In alam sên su

denebë nengaj vu horek rë lo rëḵ detetuhin ham mededadii ham nah, lob ham su rëḵ bare nimin wëëḵ rë geham rëḵ bës.

¹⁸ Gak ham rak hil Mehöböp Yesu Kerisi sën neḵo hil yom lo ni beham ḵo yi semusemu nyëmasën. Nebë saga, om ham pasang gweḵo semusemu vu yi los gweḵo kwamin vu yi noh vu buk, in ham jaḵ ni rot. Hil gaḵo arë jaḵ na vavunë rot gwëbeng sënë gerëḵ gëp degwata los degwata nabë saga. Yönon!

Kapiya Sën Jon Kevu Muginsën Vu Kerisi-yi-alam

Gagek Mala-tumsën-yi

¹ Ngaa sënë og yö nedo vu nyëmuğinsën. Lob he hango los halë rağ malamin. Gehe hetung malamin rağ gehe hebë nemamin rağ meparah. Ngaa sën he nanër gagek rağ agi, og yik yi mehö sën tu Gagek sën nevonğ behil nado maladtumsën lo.

² Lob Mehö mala-tumsën-yi sagi tu mehönon rağ, betök yam rangah, behe halë yi. Lob he nanër gagek yönon sënë rangah, banër vu ham bë nedo mala-tumsën degwata los degwata ving Ama. Rëğ tu mehönon rağ behe halë yi rağ malamin.

³ Ngaa sën he halë los hango ggovek lo, sën he nanër rangah vu ham ving, in bë hil nid ga jağ hil nabë sën he los Ama luho Nalu Yesu Kerisi nimin negga rağ he agi.

⁴ Lob he kevu gagek sënë yöğ vu ham in bë hil ahëd nivesa rot gemaggin pin nama.

Hil Ana Jağ Rangah

⁵ Lob gagek sën he hango banër rangah vu ham lo, yik nebë sënë: Anutu nesepa loğ ngaa rangah-yi mu, gağ ngaa malakenu-yi teka su neggëp vu yi rë.

⁶ Bë hil nanër nabë, “Alu Anutu nimin negga rağ he”, rëğ mu hil nesepa loğ ngaa malakenu-yi, og hil nehekuung rağ, gağ hil su nesepa loğ gagek anon rë.

⁷ Gağ bë hil medo jağ ngaa rangah-yi nabë sën yö nedo rağ ngaa rangah-yi vorot lo, og hil nid negga rağ hil vewen vewen, lob Anutu Nalu Yesu niğök yö medo neripek hil ngaa nipaya pin ya, gehil nid vesa nerağ.

⁸ Bë hil nanër nabë, “Sağ su nehevong ngaa nipaya rë”, og sagağ hil ngo netetuhin ayod meris mu, gağ gagek anon su nare loğ hil ayod rë.

⁹ Rëğ mu nabë hil nanër hil ngaa nipaya rangah vu yi, og rëğ kevoğ na, in yi og su nepekwë yi rë. Gağ yö nevonğ ngaa yohvu mu, om rëğ jevu ngaa nipaya pin na in hil ayod gehil medo nid vesa.

¹⁰ Anutu nër bë hil pin nehevong ngaa nipaya, om nabë hil nanër nabë, “Sağ su nehevong ngaa nipaya ti rë”, og sënë nebë hil nemehoo yi gagek, benanër yah rağ yi bë yi mehö gagek tetuhinsën, loğ yi gagek su neggëp loğ hil ayod rë.

2

Kerisi Og Hil Mehö Sën Nelok Vu Hil

¹ Nalug lo, sa nekevu kapiya sënë yök vu ham in bē ham su gwevong ngaa nipaya. Gaḱ nabē mehōti gevong ngaa nipaya, og hil Mehö sën nelok vu hil menenēr hil gagek lo nedo ving Ama. Mehö sënë og yik mehö yohvu Yesu Kerisi.

² Yö diik loḱ yah hil bed in bē kevoh hil ngaa nipaya na begagek ahē yes jaḱ in hil. Rēḱ mu su nevong huk sagi in bē dok vu hil mu rē, gaḱ nevong in bē dok vu alam pin sën denedo yoh vu dob pin agi geving.

³ Nabē hil nesepa loḱ Anutu yi horek, og hil ajaḱ ni nabē hil naraḱ yi ni.

⁴ Log nabē mehōti nanēr nabē neraḱ Anutu ni, rēḱ mu su nesepa loḱ Anutu yi horek rē, og yi mehö gagek kuungsën ala, gaḱ gagek anon su neggēp loḱ ayo rē.

⁵⁻⁶ Gaḱ nabē mehōti sepa dok Anutu yi gagek, og saga tato bē nesepa loḱ Anutu yi aggata ahēvingsën-yi yönon rot. Log mehōti sën nenēr bē luho Anutu denedo revuh ti lo, og gevong ngaa pin noh vu sën Kerisi nevong lo, in mēm hil ajaḱ ni nabē luho Anutu denedo loḱ ti yönon.

Mehōti Sën Ahē Neving Ari Lo Lo, Og Nedo Raḱ Rangah

⁷ O sa mehö lo-e! Horek sën sa kevu vu ham-ē, og su mewis rē, gaḱ yik horek muḡeng sën yik yök vu ham wirek lo. Horek muḡeng saga yik gagek sën ham ngo nyēdahis lo.

⁸ Rēḱ horek sën sa kevu vu ham agi, og horek mewis. In Kerisi yam nedo dob, lob sepa loḱ horek sagi beneggēp rangah, log ham nesepa loḱ ving. In malakenu maya geheng ya, berangah anon to dob beneggēp ya.

⁹ Log nabē mehōti nanēr nabē nedo raḱ rangah, rēḱ mu nelē ari paya, og mehö saga yö nahën nesepa loḱ ngaa malakenu-yi.

¹⁰ Gaḱ mehōti sën ahē neving ari lo, og nedo raḱ rangah, om ngaa ti su rēḱ gevong mebēs rē.

¹¹ Gaḱ mehōti sën nelē ari paya lo, og nesepa loḱ ngaa malakenu-yi. Nesepa loḱ ngaa malakenu-yi om neketul loḱ in aggata niröp, in ngaa malakenu-yi sënë neggērin mala.

¹² in Anutu kevoh ham ngaa nipaya ya raḱ Kerisi arē.

¹³ Log ham alam hib, sa nekevu gagek sënë yök vu ham, in ham raḱ Mehö sën yö nedo wirek rot menedo gwēbeng agi degwa ni.

Gesa nekevu gagek sagi yök vu ham hur magēm sën ham kwesuu Mehö Nipaya Satan ggovek ya lo ving.

¹⁴ Sa nekevu gagek yök vu ham hurmahen in ham raḱ Amamin vu yagek ni nivesa.

Log sa nekevu gagek sagi yök vu ham alam hib
in ham rak Mehö sën yö nedo vu wirek rot benedo
gwëbeng agi degwa ni.

Gesa nekevu gagek sënë yök vu ham hur magëm,
in ham hur magëm los nimin wëëk,
lob Anutu yi gagek neggëp loḵ ham ayomin
beham kwesuu Mehö Nipaya Satan ggovek ya.

Hil Su Ahëd Geving Aggata-dob-yi

¹⁵ Ham su ahëmin geving aggata-dob-yi los ngaa-dob-yi pin.
Nabë mehöti ahë geving aggata-dob-yi rot, og su yoh vu bë ahë
geving Ama vu yagek rë.

¹⁶ In hil arak ngaa-dob-yi pin sagi ni bë ngaa sën hil navid
nevongin lo, gengaa sën hil malad anon in lo, gengaa sën hil
nehako hil rak in lo, og su yam vu hil Amad Anutu rë. Gaḵ yö
verup rak aggata-dob-yi.

¹⁷ Rëḵ mu ngaa-dob-yi los ngaa sën hil malad anon in vu dob
lo pin, og rëḵ mala nama na. Gaḵ mehöti bë sepa doḵ Anutu
aye, og rëḵ medo degwata.

Alam Sën Denelë Yesu Paya Lo Deverup

¹⁸ Nalug lo-e! Gwëbeng og hil verup loḵ buk sën dob vongin
govek na lo. Wirek og ham ngo gagek bë mehö sën nevongin
bë dahun Kerisi na lo rëḵ berup. Lob gwëbeng og alam ngahi
nebë saga detök yam rangah ggovek ya, om hil arak ni bë buk
dus rak bevongin govek na.

¹⁹ Alam sën bë dedahun Kerisi na aga, og yik sir Kerisi-yi-
alam nebë hil. Rëḵ dekehe sir vër in hil, om su hil alam sir
niröp rë. Gaḵ bë hil alam sir niröp, og rëḵ demedo geving hil
rot. Rëḵ ma gedevuu hil ya, om hil arak ni niröp bë su hil alam
sir rë.

²⁰ Rëḵ mu Kerisi vong Anon Vabuung yöḵ nedo ving ham,
om ham pin rak gagek anon ni.

²¹ Sa su nekevu gagek sagi yök vu ham in bë maḵ ham dugin
gagek anon rë! Gaḵ sa nekevu in ham rak gagek anon ni vorot
geham rak ni bë gagek anon og su nenër gagek kuungsën ti
verup loḵ rë.

²² Mehö re gagek kuungsën ala? Gaḵ yik mehö sën nelah
Kerisi vun bë su yi mehö sën Anutu ggooin rak in bë geḵo hil
nah rë lo. Mehö saga og yik mehö sën nevong in bë dahun
Kerisi na lo, lob neruu demi vu Nalu gevu Ama ving.

²³ Mehöti bë geruu demi vu Nalu, og su Ama yi alam yi rë.
Gaḵ mehöti sën nenër rangah bë nevong ving Nalu lo, og Ama
yi alam yi ving.

Anon Vabuung Netahu Hil Loḵ Gagek Anon

²⁴ Gagek sën ham ngo wirek mugin lo, og ham ngo najom ahon. Nabë ham najom gagek sën ham ngo mugin lo ahon, og ham los Ama lu Nalu rëk medo jevuh ti.

²⁵ Lob nër gagek vu hil benare vorot bë rëk gevong behil medo malad-tumsën degwata los degwata.

²⁶ Sa nekevu gagek sënë yök vu ham in bë nanër alam sën vongin degekuung in ham aga tato vu ham.

²⁷ Rëk mu ham ko Anon Vabuung vu Kerisi ggovek ya benahën nedo ving ham. Om ham su nesero mehö ngwë in bë tatekin gagek vu ham rë, gaq Anon Vabuung yö netatekin ngaa pin vu ham. Lob Anon Vabuung yi gagek og gagek anon, gaq su gagek kuungsën rë, om ham najom gagek sën netatekin vu ham lo ahon begwa jak Kerisi.

²⁸ Yönon, nalug lo! Ham ngo gwa jak yi rot, lok mëm vu tamusën sën natök nom rangah lo, og hil bare nid wëek los kwad vesa dok buk saga, gaq hil su agöneng in yi.

²⁹ Ham nerak Kerisi ni bë yi mehö yohvu, om ham jak sënë ni geving nabë alam sën denevong ngaa yohvu lo, og detu Anutu nalu.

3

Gwëbeng Hil Atu Anutu Nalu Lo

¹ Alam-e! Ham kwamin bo nabë hil Amad Anutu ahë neving hil pangsën rot, om sën nenër hil bë nalu hil lob sagak yönon-Anutu nalu hil. Rëk alam sën denesepa lok aggata-dob-yi lo, og su derak sënë degwa ni rë, in sir dugin Anutu.

² Sa mehö lo-e! Gwëbeng sënë hil atu Anutu nalu, rëk hil dugin sën hil rëk nid nabë lo, in Anutu su tatekin meneggëp rangah rë. Gak hil arak ni bë tamusën, sën Yesu rëk natök nom rangah gökin lo, og hil rëk nid nabë yi, in hil rëk galë anon sogek.

³ Log alam pin sën denevo kwaj in gagek sagi bë anon jak lo, og yö denegin sir bedenevongin bë denatu mehönon nijvesa rot nabë sën mehö nivesa Kerisi.

⁴ Gak alam pin sën denevong ngaa nipaya lo, og denekeyëh horek, in ngaa nipaya og yik ngaa sën nekeyëh Anutu yi horek.

⁵ Lob ham rak ni bë Yesu og ngaa nipaya ti su neggëp vu yi rë, gaq tök yam rangah in bë geko hil ngaa nipaya nyëvewen vër in hil.

⁶ Mehöti sën negga rak yi lo, og su nesepa lok ngaa nipaya rë. Gak mehöti sën nesepa lok ngaa nipaya yi aggata lo, og hil narak ni bë su nelë Kerisi rë, gesu nerak Kerisi ni rë.

⁷ Oo sa hur mahen lo! Ham gwegin ham in mehöti rëk tetuhin ham. Mehö sën yö nevong ngaa yohvu lo, og yi mehö yohvu nebë sën mehö yohvu Kerisi.

⁸ Satan ko ngaa nipaya rak nyemuğinsën bemedo nesepa lo, om mehöti sën nesepa lo, ngaa nipaya lo, og Satan yi alam yi. Rëk mu Anutu Nalu tök yam rangah in bë basap Satan gekevoh yi huk na.

⁹ Mehö sën tu Anutu nalu lo, og su nesepa lo, ngaa nipaya rë. Gağ Anutu vong beni nebë yi, om su yoh vu bë sepa dok ngaa nipaya rë, in tu Anutu nalu.

¹⁰ Nabë hil nehevongin bë ajağ Anutu nalu lo nij, gajağ Satan nalu lo nij, og hil ajağ nij nabë sënë: Alam sën su denevong ngaa nivesa rë lo, og su Anutu-yi-alam sir rë. Log alam sën su ahëj neving arij lo rë lo, og su Anutu nalu sir ving rë.

Aggata Sogek Sën Hil Ahëd Geving Arid Lo Lo Nebë Sënë

¹¹ Ham ngo gagek sënë vu nyëdahis beyam bë: Hil ahëd geving hil vewen vewen.

¹² Hil su gevong ngaa nabë Kain. In Satan yi mehö yi, om sën sis ari mediik. Sis ari mediik degwa rak va? Degwa nebë yi mehö nesepa lo, aggata nipaya, gari nesepa lo, aggata niröpsën-yi.

¹³ Arig lo! Nabë alam sën denesepa lo, aggata-dob-yi lo sënë degelë ham paya, og ham su gwelëk mejanga nemamin in ngaa saga.

¹⁴ Hil ahëd neving arid lo, om hil arak ni rak sënë bë: Hil hevuu sën hil nadiik na verök yi lo ya, gatök yam sën hil medo malad-tumsën degwata lo. Gağ mehöti sën su ahë neving ari lo rë lo, og yö nahën nedo lo, diiksën.

¹⁵ Mehöti sën nelë ari paya lo, og sënë nipaya böpata rot nebë sën sis yi mediik. Lob ham rak ni bë alam sën denesis mehönon medenediik lo, og mala-tumsën sën gevong behil medo degwata los degwata lo su neggëp vu sir rë.

¹⁶ Yesu diik lo, yah hil bed in bë dok vu hil, lob hil arak ahëvingsën anon degwa ni rak sënë. Om yik hil geving. Hil dahun hil badok vu arid lo nabë saga, genabë hil nadiik og yik ggovek.

¹⁷ Rëk mu nabë mehöti yi ngaa dob sënë neggëp, lob lë gari ti rak vu in ngaa ti, rëk ruu demi vu ari sënë, gesu lo, vu yi rak yi ngaa rë, lo, nenër bë ahë neving Anutu in va?

¹⁸ Oo sa hurmahen lo, hil su ahëd geving arid lo jak vengwëngsën los avid meris mu, gağ hil ahëd geving sir yönon begevong huk madok vu sir.

Alam Sën Denevong Ving Anutu Lo, Og Su Deneggöneng In Mala Rë

¹⁹ Nabë hil gevong nabë saga, og rëk tato vu hil nabë: Hil nesepa lo, gagek anon yönon, genabë hil ayod neggëp nivesa, om hil su rëk agöneng in Anutu mala rë.

²⁰ Gaḵ nabë hil ayod nanër hil nabë hil nehevongŋŋaa nipaya, og hil kwad bo nabë Anutu og böpata kesuu hil ayod meneraḵŋŋaa pin ni los degwa.

²¹ Sa mehö lo-e! Nabë hil ayod su nanër hil nabë hil nehevongŋŋaa nipaya rë, og hil su agöng in Anutu mala.

²² Logŋŋaa sën hil neketag in vu yi lo, og nevongŋŋaa vu hil. In hil nesepa loḵ yi horek behil nehevongŋŋaa yoh vu sën ahë neving lo.

²³ Log yi horek nebë sënë: Hil gevongŋŋaa geving Nalu arë nabë yiḵ yi Yesu Kerisi, gehil ahëd geving hil vewen vewen nabë sën nër vu hil vorot lo.

²⁴ Nabë mehöti sepa doḵ Anutu yi horek, og luho Anutu detu timu gAnutu nedo loḵ yi. Lob Anon Vabuung sën Anutu vongŋŋaa vu hil lo tato vu hil behil naraḵ ni bë Anutu nedo loḵ hil ayod.

4

Anutu Yi Anon Vabuung Ga, Memö Lo

¹ Oo sa mehö lo! Alam-gägek-kuungsën ngahiseḵë denedo yoh vu nyëḵ vu dob. Nebë saga, om ham su gwevongŋŋaa geving mehönnon pin sën denenër bë Anon Vabuung nedo loḵ sir lo. Gaḵ ham seggiŋŋaa sën nedo loḵ sir lo pin mejaḵ ni rë nabë Anon Vabuung sën neyam vu Anutu lo yönon ma ma.

² Log ham yoh vu bë jaḵ ni nabë Anutu yi Anon Vabuung nedo loḵ mehöti og rëḵ nabë sënë: Alam pin sën denanër nabë Yesu Kerisi tu mehönnon raḵ meyam dob lo og Anutu yi Anon Vabuung nedo loḵ sir.

³ Gaḵ alam pin sën su denenër nebë agi rë lo, ogŋŋaa sën nedo loḵ sir lo su yam vu Anutu rë. Gaḵ yam vu mehö sën vongin bë dahun Kerisi na, beham ngo bengö wirek bë rëḵ nam lo. Lob gwëbeng yam ggovek ya benedo dob.

⁴ Oo sa hurmahen lo! Anutu yiŋŋaa ham, lob ham dahun alam-gägek-kuungsën lo ggovek ya. In Anon Vabuung sën nedo loḵ ham aga kesuu Memö Nipaya sën nedo loḵ alam vu dob agi.

⁵ Alam-gägek-kuungsën sën aga, og denesepa loḵ aggata-dob-yi. Lob hir gägek pin og yiḵ denenërŋŋaa-dob-yi mu, lob alam sën denesepa loḵ aggata-dob-yi lo denebë nengaj vu ayej.

⁶ Gaḵ hileḵ Anutu yiŋŋaa hil. Om mehöti sën neraḵ Anutu ni lo, og nebë nenga vu hil gägek. Gaḵ mehöti sën su Anutu yi mehö yi rë lo, og su nebë nenga vu hil ayed rë. Yiḵ hil ngo rëḵ ajaḵ Anon Vabuung gägek-anon-yi ni, gajaḵ memö gägek-kuungsën-yi ni jaḵŋŋaa nabë sënë.

⁷ Oo sa mehö lo! Hil pasang ahöd geving hil vewen vewen. In sën hil ahöd geving alam lo, og degwa vu Anutu. Om mehö sën nesepa loḵ aggata-ahëvingsën-yi lo, og Anutu nalu yi beneraḵ Anutu ni yönon.

⁸ Gaḵ mehö sën su ahë neving ari lo rë lo, og yi duḡin Anutu, in ahëvingsën degwaseḵë Anutu.

⁹ Anutu yiḵ nalu perurek timu nedo, lob vong luḵ yam dob in bë doḵ vu hil behil medo malad-tumsën jaḵ yi. Lob sënë tato vu hil bë Anutu ahë neving hil.

¹⁰ Ahëvingsën degwa nebë sënë: Anutu su ahë neving hil in hil ahöd neving yi mugin rë. Gaḵ yö ahë neving hil mugin bevong Nalu luḵ yam dob in bë natu seriveng doḵ nah hil bed, bekevoh hil ngaa nipaya na.

¹¹ Oo sa mehö lo! Ngaa sënë tato vu hil bë Anutu ahë neving hil pangsën rot, om yiḵ hil gevong nabë saga behil ngo ahöd geving hil vewen vewen.

¹² Mehöti su mala raḵ Anutu rë. Rëḵ mu nabë hil ahöd geving hil vewen vewen, og Anutu rëḵ medo doḵ hil ayod, lob mëm hil rëḵ ahöd geving hil niröp rot nabë sën Anutu ahë neving hil lo.

¹³ Vo yö yi Anon Vabuung vu hil, lob hil naraḵ ni raḵ sënë bë hil los Anutu atu timu, genedo loḵ hil ayod.

¹⁴ He halë raḵ malamin bë Ama vong Nalu luḵ yam dob in bë geḵo alam vu dob nah vu yi, om sën he nanër gagek sënë rangah.

¹⁵ Nabë mehöti nanër rangah nabë Yesu sënëḵ Anutu Nalu, og Anutu nedo loḵ mehö saga, geluho mehö saga detu timu.

¹⁶ Lob hil araq ni benehevong ving bë Anutu ahë neving hil. Ahëvingsën degwaseḵë Anutu, log mehöti sën nesepa loḵ aggata-ahëvingsën-yi lo, og luho Anutu detu timu gAnutu nedo loḵ ayo.

¹⁷ Nabë hil medo dob sënë begevong ngaa nabë Kerisi, og hil araq ni bë hil nesepa loḵ aggata-ahëvingsën-yi niröp rot. Om hil su rëḵ agöneng in buk böpata sën nyëvewen-yi lo rë.

¹⁸ Nabë hil ahöd geving yönon, og hil su rëḵ agöneng rë. Yönon, nabë hil sepa doḵ aggata-ahëvingsën-yi niröp rot, og saga rëḵ juuk ggönengsën na. Ggönengsën degwa nebë mehönon kwaj nevo bë rëḵ denatöḵ jaḵ hir ngaa nipaya nyëvewen. Om nabë mehöti nahën neggöneng, og hil naraḵ ni bë su nesepa loḵ aggata-ahëvingsën-yi niröp rot rë.

¹⁹ Ahëvingsën neggëp vu hil in degwa raḵ sën Anutu yö ahë ving hil mugin lo.

²⁰ Nabë mehöti nanër nabë ahë neving Anutu, loḵ hil halë bë nelë ari paya, og mehö saga yö kuung raḵ. In lë ari raḵ mala

rëḵ su ahë neving yi rë, om su yoh vu bë rëḵ ahë geving Anutu sën su lë raḵ mala rë lo.

²¹ In hil haḵo horek sënë vu Kerisi bë: Mehöti sën ahë neving Anutu lo, og yik ahë geving ari lo geving nabë saga.

5

Alam Sën Denevong Ving Lo, Og Denedahun Ngaa-dob-yi Ya

¹ Alam sën denevong ving Yesu bë yi mehö sën Anutu ggooin raḵ in bë geḵo hil nah lo, og alam saga detu Anutu nalu. Log alam sën ahëj neving Anutu lo, og ahëj neving nalu lo pin ving.

² Om nabë hil ahëd geving Anutu besepa doḵ yi horek, og saga tato vu hil bë hil ahëd neving Anutu nalu lo ving.

³ Bë hil ahëd neving Anutu, og hil rëḵ sepa doḵ yi horek, lob yi horek su rëḵ maggin vu hil rë.

⁴ In alam pin sën denetu Anutu nalu lo, og denevuu ngaa-dob-yi ya. Log sën yik hil ayod neya timu vu Kerisi lo og vong behil hevuu ngaa-dob-yi ya gehil nare nidwëek.

⁵ Mehö nebë tena nevuu aggata-dob-yi ya genare niwëek-a? Gaḵ yik mehö sën nevonḡ ving Yesu bë Anutu Nalu lo.

Anutu Nër Nalu Yi Gägek Rangah

⁶ Yik Yesu Kerisi sënë sën yam los bël-ripeksën-yi lo, geyam in bë keseh köḵ jaḵ kelepeko*. Su bël mu tatekin yi rangah rë, gaḵ bël los köḵ detatekin yi rangah loḵ ti. Lob Anon Vabuung tatekin gägek raḵ Kerisi ving, in Anon Vabuung og mehö gägek-anon-yi.

⁷ Sir löö sënë denetatekin yi rangah:

⁸ Anon Vabuung, gebël, gekök, lob yik lööhoho denenër gägek neggëp ti.

⁹ Hil nehango gägek sën mehönon denenër vu hil lo benehevong ving, rëḵ mu gägek sën Anutu nenër lo kesuu gägek sën mehönon denenër agi. Lob gägek sën Anutu nër agi, og yik gägek sën netatekin Nalu rangah lo.

¹⁰ Mehöti sën ayo neya timu vu Anutu Nalu lo, og raḵ ni loḵ ayo bë gägek sën Anutu nër agi og yönon. Gaḵ mehöti sën su ayo neya timu vu Anutu rë lo, og sagaḵ nenër bë Anutu mehö gägek-kuungsën. In su nevonḡ ving Anutu Nalu yi gägek anon sën Anutu yö tatekin rangah lo rë.

¹¹ Gägek anon sën Anutu nër agi nebë: Anutu vo mala-tumsën degwata los degwata vu hil, degwa raḵ Nalu.

¹² Mehöti sën yö negga raḵ Anutu Nalu rot lo, og mala-tumsën neggëp vu yi. Gaḵ mehöti sën nedo ading in Anutu Nalu lo, og mala-tumsën sënë su neggëp vu yi rë.

Hil Ajak Ni Nabë Hil Rëḵ Medo Malad-tumsën Degwata

¹³ Sa kevü gagek sënë yök vu ham, in bë ham sën ham nevonng ving Anutu Nalu arë lo jak ni borot nabë ham ko mala-tumsën degwata los degwata yök vu ham ggovek ya.

¹⁴ Bë hil ketag ngaa ti vu Anutu, og hil su agöneng in yi, in hil narak ni vorot bë: Nabë hil ketag noh vu sën kwa nevo lo, og rëk gebë nenga vu hil.

¹⁵ Yönon, hil arak ni vorot bë nebë nenga vu hil in ngaa pin sën hil neketag vu yi in lo, om hil ajak sënë ni geving nabë vong ngaa sën hil ketag in vu yi lo vu hil ggovek ya.

¹⁶ Bë mehöti lë gari vong ngaa nipaya ti, rëk mu ngaa nipaya sënë su yoh vu bë gevong bari sënë na mala nama dok Nyëg Nipaya rë, og najom jak vu Anutu in yi, lob Anutu rëk gevong bemedo mala-tumsën. Yik senër alam sën denevong ngaa nipaya sën su yoh vu bë gevong bemalaj nama dok Nyëg Nipaya rë lo. Gak ngaa nipaya sën rëk gevong bemehönon malaj nama dok Nyëg Nipaya lo, og sa su nër rak saga bë ham kwetag in rë.

¹⁷ Ngaa pin sën su neyoh vu rë lo, og sagak ngaa nipaya pin. Rëk ngaa nipaya vahi og su nevonng bemehönon malaj nema verök yi lok Nyëg Nipaya rë.

¹⁸ Hil arak ni bë alam pin sën detu Anutu nalu lo, og su denesepa lok ngaa nipaya rë. Gak Anutu Nalu nemalain sir nivesa, om Satan su yoh vu bë gebë nema jak sir rë.

¹⁹ Hil narak ni bë hil atu Anutu nalu lo, gak Satan tu mehönon sën denesepa lok aggata-dob-yi lo pin alaj.

²⁰ Hil arak ni bë Anutu Nalu yam ggovek ya, lob tatekin hil kwad in bë hil ajak Anutu sogek ni rot. Lob hil los Anutu sogek atu timu, in hil los Nalu Yesu Kerisi atu timu ggovek ya. In Nalu og yik yi Anutu sogek, bemala-tumsën degwa neggëp degwata los degwata vu yi.

²¹ Oo sa hurmahen lo! Ham gwegin ham vu anutu-kuungsën.

Kapiya Sën Jon Kevu Netu Luu Vu Kerisi-yi-alam

¹ Kerisi-yi-alam hir ggev ti sa, besa nekevu kapiya sënë yök vu hong avêh* sën Anutu ggooin hong raḡ tu yö yi ngaa lo. Sa kevu vu ham los nalum lo. Sahëg neving ham yönon rot, lob su sengo ti rë, gaḡ alam pin sën deneraḡ gagek anon ni lo ahëj neving ham ving.

² Sa ahëg neving ham in gagek anon neggëp vu hil, lob yö rëḡ gëp geving hil degwata los degwata.

³ Hil neseпа loḡ gagek anon bahëd neving hil. Om hil Amad Anutu luho Yesu Kerisi sën Ama Nalu lo desemu hil los kwaj gevongin hil bedegevong behil ayod gëp revuh.

Hil Sepa Doḡ Aggata Sën Hil Ahëd Geving Hil

⁴ Sa kwaḡ vesa rot in sa hango gagek bë nalum lo vahi deneseпа loḡ gagek anon yoh vu sën hil Amad Anutu nër bë hil sepa doḡ lo.

⁵ Oo avêh-e! Sa su nekevu kapiya sënë yök vu hong in bë gevong horek mewis ti vu hong rë. Gaḡ yik sa nekevu horek sën hil haḡo vu nyëdahis bë hil ahëd geving hil vewen vewen lo.

⁶ Aggata ahëvingsën-yi nebë sënë: Hil sepa doḡ Anutu yi horek. Lob ham ngo horek sënë nyëmuḡinsën bë ham pasang sepa doḡ bahëmin geving ham.

Hil Ngo Pasang Sepa Doḡ Kerisi Yi Gagek Niwëëk

⁷ Alam tetuhinsën ngahiseḡë detah sir in hil beyah deneseпа loḡ aggata-dob-yi. Alam sënë su denevong ving bë Yesu Kerisi tu mehönon raḡ yönon rë, om sir og sir alam gagek tetuhinsën ata, gesir alam sën denevongin bë dedahun Kerisi na lo.

⁸ Ham gwegin ham nivesa in ham rëḡ gwevuu ngaa pin sën ham vong huk in ggovek ya lo na. Gaḡ mëm ham ngo medo niwëëk in ham natōḡ vu nyëvewen nivesa doḡ nah.

⁹ Bë mehōti su sepa doḡ Kerisi yi gagek niwëëk rë, gepesōng loḡ ya gagek ngwë, og Anutu su nedo ving yi rë. Gaḡ mehōti bë najom Kerisi yi gagek ahon niwëëk, og Ama lu Nalu denedo ving yi.

* 1:1: Jon nër bë kevu gagek vu avêh ti, rëḡ alam ngahi kwaj nevo bë maḡ kevu vu Kerisi-yi-alam yu ti loḡ beggang-bu ti, rëḡ peggirin gagek raḡ yah avêh, gesir ti ti sën denedo loḡ yu ti agi nebë nalu lo

¹⁰ Nabë mehöti nökö berup vu ham, rëk su kō gagek anon nebë sënë rë, og ham su gwekō yi dok na ham beggang, geham su bengwëng vu yi.

¹¹ Gaḱ mehöti bë bengwëng vu yi, og nelok vu yi in yi huk nipaya saga.

Gagek Hus

¹² Sa kwag nevo gagek ngahisekë bë sa kevu vu ham, rëk ma gesa kwag nevo bë su yoh vu bë sa kevu jak bël veriik dok kapiya rë. Gaḱ sa kwag nevo bë mëm senök galë ham behil medo bengwëng dok ti, og mëm hil rëk kwad vesa rot.

¹³ Anutu ggooin arim sënë† raḱ tu yö yi ngaa, log arim sënë nalu lo kwaj nevo hong medenenër.

† **1:13:** Jon nër ari sënë, og maḱ peggirin gagek raḱ Kerisi-yi-alam yu ngwë sën losho yi Jon denedo lo, log nalu lo og nenër raḱ yi ving sir

Kapiya Sën Jon Kevu Netu Löö Vu Kerisi-yi-alam

¹ Kerisi-yi-alam hir ggev ti sa, besa nekevu kapiya sënë yök vu hong Gayus. Sa nehalë hong bë sarig sogek hong, in sahëg neving hong yönon rot.

² Oo sa mehö sogek! Sa bë ngaa pin sën genevong lo anon jak nivesa, gesa bë gemedo nivesa geving. Seraḵ ni bë kenun nedo nivesa.

³ Hil arid lo la deverup vu sa bedenër bë genesepa loḵ gagek anon, lob sa kwag vesa rot. Yönon rot, seraḵ ni bë vare geneya los gagek anon.

⁴ Sa nehangö bë sa hurmahen lo saga denesepa loḵ gagek anon, og sa kwag vesa rot. Lob sa su kwag vesa in ngaa ngwë kesuu sën sa kwag vesa in sir agi rë.

Gayus Nevong Huk Nivesa

⁵ Oo sa mehö-e! Sën genelöḵ vu hil arid lo lo, og saga genevong nivesa. Yönon, geneḡin Kerisi-yi-alam sën deneyam vu nyëg vahi lo ving, om sakaḵ genevong nivesa rot.

⁶ Hil arid lo sënë denare Kerisi-yi-alam pin malaj medenër hong rangah bë ahëm neving sir. Om ngo gemedo gwevong nabë saga vu sir sën denah medenom lo, megedoḵ vu sir in ngaa-aggata-yi noh vu sën Anutu ahë neving lo, og sakaḵ nivesa.

⁷ Alam nebë sënë deneya huk sënë in bë degeḵo Yesu arë jak, lob su denëḵo monë lu ngaa vu alam dahis rë.

⁸ Om hil adoḵ vu alam nebë sënë megeḡin sir nivesa, in hil los sir nehebë loḵ ti in huk gagek-anon-yi.

Diotrepes Nevong Paya

⁹ Sa kevu gagek ti yök vu Kerisi-yi-alam saga wirek, rëḵ Diotrepes nevingin bë natu alaj, lob su bë nenga vu he gagek rë.

¹⁰ Om nabë senök vu ham, og mëm sëḵ nanër yi ngaa sën nevong lo rangah vu ham. Netanë gagek kuungsën nipaya paya raḵ he. Lob su nevong sënë mu rë, gaḵ nevong nebë sënë gesu neḵo hil arid sën Kerisi-yi-alam lo deneya ben meḡin sir ving rë. Lob negḡerin Kerisi-yi-alam vahi ving, bë su degeḵo sir vahi sën deneyök vatëveḵ aga doḵ na hir beggang, genetii sir ya in dub.

Demetrius Nevong Nivesa

¹¹ Oo sa mehö-e! Su gesepa doḵ ngaa nipaya nabë saga. Gaḵ gesepa doḵ ngaa nivesa. Mehöti sën gevong ngaa nivesa lo,

og Anutu yi mehö yi. Gaḵ mehö sën nevonḡ ngaa nipaya lo, og mehö saga su raḵ Anutu ni rë.

¹² Demetrius og alam pin deneko arë raḵ, lob Anutu yi gagek anon vonḡ barë böp raḵ ving. Gehe nehako arë raḵ ving, log geraḵ ni bë he nanër gagek og he nanër yönon.

Gagek Hus

¹³ Sa bë kevu gagek ngahisekë vu hong, rëḵ mu sa kwag nevo bë su yoh vu bë sa kevu jaḵ bël veriik dok kapiya rë.

¹⁴⁻¹⁵ Gaḵ sa hevongin bë senök pevis balu mëm medo dok ti bebengwëng. Ayom gëp revuh. Hil alam kwaj nevo hong medenenër.

Log ġenanër sayeg vu sa mehö lo nabë sa kwag nevo sir menanër.

Ƙapiya Sën Yut Kevu Vu Kerisi-yi-alam

¹ Sa Yut, sën Yesu Kerisi yi hur sa, geYakobus ari sa. Lom sa kevu ƙapiya sënë yök vu ham sën hil Amad Anutu ggooin ham raƙ bahë neving ham benegin ham nivesa in Yesu Kerisi yi alam ham lo.

² Sa bë Anutu kwa paya in ham rot megevang beham ayomin gëp revuh, bahë geving ham pangsën.

*Yut Nër Gagek Raƙ Alam Sën Bë Dekevoh Bengö Nivesa Na
Lo*

³ Sa mehö lo-e, sahëg neving ham, om sa bë kevu ƙapiya ti nöƙ vu ham menanër gagek la jaƙ sën Anutu neƙo hil pin loƙ ti yom vu yi lo. Rëƙ ma gesa halë bë huk neggëp vu sa bë sa kevu gagek ngwë vu ham nabë: Anutu-yi-alam hil, behil haƙo Bengö Nivesa vorot. Rëƙ alam vahi bë dedahun na, om sën sa bë nanër vu ham nabë ham nimin wëëƙ, beham gwedu sir nah, in gagek pin sën hil nehevong ving agi bare niwëëƙ.

⁴ In alam vahi devun sir medeloƙ yam ving ham geham su neraƙ nij rë. In Anutu-yi-alam dekevu gagek raƙ sir wirek meneggëp vorot bë alam nebë sënë rëƙ deberup, beham lë ggovek ya. Log gagek sagi nër bë rëƙ degeƙo nyëvewen berëƙ malaj nama. In nij nelëlin Anutu medenepekwë yi gagek semusën sën nevo vu hil nyëmasën lo, medenenër nebë hil ayoh vu bë gevang baggëb jeggin jeggin, gegagek rëƙ nama. Log deneruu demij vu hil alad perurek timu sën hil Mehöböp Yesu Kerisi lo.

⁵ Wirek Mehöböp ƙo alam Israel vër in dob Ejep gedenevom, loƙ nahub rë lob sis alam sën su ayoj neya timu vu yi rë lo bedediik. Sagi ham raƙ ni, rëƙ sa bë bër ham kwamin gökin.

⁶ Log sa bë bër ham kwamin jaƙ angër lo geving rë. Wirek og denedo nivesa loƙ hir huk muginsën, rëƙ ma gedevuu hir nyëg ya gedevongin bë degeƙo sir jaƙ. Lob Anutu duu sir raƙ sëng sën gëp degwata los degwata lo, betung sir loƙ ya denedo malakenu nipaya medenegin Anutu yi buk böpata sën seggi alam pin hir gagek lo.

⁷ Log wirek og alam Sodom los Gomora, galam beggang böp vahi sën denedo dus vu sir lo, og yik denevang ngaa nipaya nebë saga ving. Malaj nesepa baggëb gedenevang ngaa nipaya nimumsën-yi ving maluh los avëh vahi jeggin jeggin. Nebë sënë lob Anutu vo nyëvewen vu sir bedenedo loƙ nengwah sën su nekul ya rë lo degwata los degwata. Lob ngaa sënë tato vu hil in bë hil agöneng in gehil su tamu in sir.

⁸ Rêk mu alam vahi sên senër gwëbeng bê devun sir loḵ ham vuheng lo, og yik denevong nebë sënë ving. Vong bê deneggëp medenepesep, om sên yô denetetuhin sir bê Anutu su rêk bo doḵ nah nyëvewen vu sir rë, lom denevong riî rak navij rak ngaa sên su yoh vu rë lo. Log su denebë nengaj vu hil Mehöböp yi gägek rë, log denenër gägek pelësên rak angër sên niwëek los arëj böp lo ving.

⁹ Rêk sagak su yoh vu rë. In wirek og angër yusekë Mikael luho Satan denenër sir bedeggök sir in Moses navi bê ngwë tena geḵo. Rêk mu Mikael su ḵo yi rak nebë sënë menër gägek pelësên rak Satan rë, gaḵ yik dahun yi menër bê, “Mehöböp yô rêk bo gägek jak hong!”

¹⁰ Rêk mu alam vahi sên senër lo, og denenër gägek nipaya rak ngaa pin sên su denerak degwa ni rë lo. Gaḵ ngaa sên denevong lo, og denesepa loḵ ngaa sên navij nevongin lo nebë sên böök los anöö denevong lo, lob ngaa sënë rêk basap sir bemalaj nama.

¹¹ Om gëp in sir, in denesepa loḵ Kain vaha, log yik deneserög pevis in bê degevong ngaa nipaya nabë sên Balaam nevong wirek bemala anon in kupeḵ lo. Log denevong ngaa sevök sevök vu Anutu nebë sên wirek Kora nevong lo, om rêk malaj nama yönon rot.

¹² Log sên ham nedo revuh ti menevong nos böp ahëvingsën-yi lo, og alam sagi deneluk yök ving besir nebë saap sên neggëp vunsên loḵ loo ayo beneveröp yaḵ lo. In malaj anon in nos mu medeneyam, besir nebë anöö bekwaj nevo sir mu. Alam sagi og sir nebë beggob sên sang neḵo sir benëḵo loḵ loḵ lo, rêk mu hob su loḵ nedo meneto rë gema. Gesir nebë aperek maluh sên su denesis anoj loḵ hir buk rë lo. Aperek nebë sënë og vong bê dediik beron luu, in ngwë sên su denesis anoj rë lo, log ngwë sên hil navuv sir ya los degwaj lo.

¹³ Log sir nebë loo. Denevong ngaa nimumsên bekebu rak sir nebë loo nyë ḵos sên nesis böpata beberup neggërin loo rot lo. Gesir nebë betuheng sên detök vu yagek meto malaj nema gesu denejêh rak hil rë lo. Om alam nijpaya saga na demedo nyëg malakenu degwata los degwata nabë saga.

Alam Nebë Sënë Rêk Degeḵo Ngaa Nipaya Nyëvewen

¹⁴ In Enok sên yi degwa vu Adam beberup yi netu nemadvahi-bevidek-luu lo tu mehö-nenër-gägek-rangahsên nyëdahis menër gägek rak alam sagi bê, “Ham gwengo rë! Mehöböp losho yi alam vabuung mehömehö rêk denam

¹⁵ in degengo mehönon pin hir gägek bemëm bo nyëvewen gelek alam nij paya doḵ nah ngaa nipaya pin sên denevong lo, gevu alam sên nij nelëlin yi lo. Log rêk bo nyëvewen doḵ nah hir gägek pelësên sên denenër rak yi lo geving.”

16 In alam sagi og denenër gagek yah nenga rak alam, log ahëj nipaya in ngaa pin sën netök vu sir lo. Log denesepa loḵ ngaa pin sën malaj anon in lo. Log denevong taveḵ beyö denevengwëng jeggjin jeggjin medeneko sir rak bë sir alam böp. Log denevong gagek jeji jeji vu mehö ngwë in bë dedok vu sir jak ngaa vahi.

Ham Ngo Gwevong Geving Bemedo

17 Rëḵ mu sa mehö lo-e. Ham ngo kwamin bo hil Mehöböp Yesu Kerisi yi sinarë lo hir gagek sën denenër wirek lo rë.

18 Denenër bë, “Dok sën nabë Buk-tamusën dus jak lo, og mehö la rëḵ deberup medenanöp jak alam sën denesepa loḵ Anutu lo. Alam sagi rëḵ desepa dok ngaa nipaya pin sën malaj anon in lo mu.”

19 Alam sagi rëḵ dejak ngaa-dob-yi ni mu, gAnon Vabuung su rëḵ medo geving sir rë, lob degevong in nabë begö berup beKerisi-yi-alam debasuh sir.

20 Rëḵ mu ham sën sa mehö ham lo, ham nevong ving Anutu yi gagek vabuung vorot. Om ham najom ahon bekwamin bo jak buk in ham nimin wëëḵ jak. Log Anon Vabuung tateḵin ham kwamin beham medo najom jak los niwëëḵ.

21 Ham su gwetah ham in Anutu sën ahë neving ham lo. Geham gwegin hil Mehöböp Yesu Kerisi in kwa vongin ham, om rëḵ gevong beham medo malamin-tumsën degwata los degwata.

22 Log nabë alam nij paya saga hir gagek gevong balam vahi kwaj na luu luu, og ham tateḵin gagek anon vu sir.

23 Log vong bë alam vahi denedo loḵ nengwah, om ham gwetah sir vër pevis. Log alam vahi og ham dok vu sir. Rëḵ mu ham gwegin ham nivesa begöneng in hir ngaa nipaya bemedo ading in. In rëḵ jikin ham geving, in saga nebë tob ningöhek.

Hil Ahëd Nivesa Vu Anutu

24 Anutu yoh vu bë gegin ham nivesa beham su rëḵ bës rë, gaḵ yoh vu bë geḵo ham nah medo geving yi sën mehö niwëëḵ los gayeheng lo. Yö yoh vu bë rëḵ gevong bengaa nipaya su gëp vu ham rë, gaḵ ham rëḵ medo geving yi los ahëmin nivesa rot.

25 Anutu yik perurek timu sën lo neḵo hil yom vu yi rak ngaa sën hil Mehöböp Yesu Kerisi vong lo, om hil gaḵo arë jak na vavunë rot menanër nabë yi Mehö niwëëḵ los gayeheng, getu ngaa pin ala. Yö nedo nebë sënë wirek, gegwëbeng, gerëḵ medo vu Buk-tamusën geving, degwata los degwata. Yönon.

Gagek Sĕn Kerisi Tato Vu Jon Nebĕ Pesepsĕn

¹ Wirek gagek sĕnĕ yĕ neggĕp vunsĕn, loĵ mĕm Anutu tato yam rangah vu Yesu in bĕ tato vu yi hur lo nabĕ: Ngaa nabĕ sĕnĕ vongin anon jaĵ pevis. Lob vong yi angĕr yam vu sa Jon sĕn yi hur sa, benĕr gagek vu sa.

² Lob sa Jon, sa halĕ ngaa pin sĕnĕ beķevu, lob senĕr rangah bĕ Anutu yi gagek los gagek sĕn Yesu Kerisi nĕr rangah lo yĕnon.

³ Gagek sĕnĕ netateķin ngaa pin sĕn rĕķ anon jaĵ vu tamusĕn lo. Om nabĕ mehĕti natevin og rĕķ kwa vesa. Log alam sĕn degengo lo, nabĕ degebĕ nengaj vu medesepa doĵ, og rĕķ kwaj vesa geving in buk dus raĵ.

Jon Kevu Gagek Ya Vu Kerisi-yi-alam Yu Nemadvahi-bevidek-luu

⁴ Sa Jon ķevu gagek sĕnĕ yĕķ vu Kerisi-yi-alam ham yu nemadvahi-bevidek-luu sĕn ham nedo ggĕp distrik Asia* aga. Anutu sĕn nedo gwĕbeng, geyĕ nedo vu nyĕdahis, geyĕ rĕķ nam vu tamusĕn lo, losho yi ngaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu sĕn denare dus vu sĕa-los-arĕ lo, degevang semusemu los degevang beham ayomin gĕp revuh.

⁵ Log Yesu Kerisi mehĕ sĕn nenĕr Anutu yi gagek rangah nirĕp lo gevong semusemu los gevong beham ayomin gĕp revuh nabĕ saga geving. Yiķ yi sĕnĕ sĕn kedi raĵ mugin vu bedub tu hil arid aģuu lo. Lob tu mehĕ-los-bengĕ bĕpata benĕgin alam-los-bengĕj pin vu dob sĕnĕ. Yĕ ahĕ neving hil, lob ripek hil ngaa nipaya pin ya raĵ niķķ.

⁶ Vong behil atu Ama Anutu yi alam los yi alam sĕn nehāķo seriveng lo, in bĕ hil gevong huk vu yi. Om hil gaķo arĕ jaĵ na vavunĕ rot, geniwĕĕk gĕp vu yi degwata los degwata. Yĕnon.

⁷ Ham gwengĕ rĕ! Rĕķ nam los beggob,

lob mehĕnon pin mĕm yĕ rĕķ degelĕ jaĵ malaj.

Alam sĕn degelu yi raĵ ķele los detul brĕm ya yi lo,

og rĕķ degelĕ yi geving.

Lob mehĕnon pin vu dob rĕķ deketul newaj

gedengu rot in yi.

ĔĔ-Ĕ, sĕnĕ rĕķ anon jaĵ yĕnon rot.

⁸ In Mehĕbĕp Anutu nĕr bĕ, “Yiķ sengo hevong bengaa pin anon raĵ vu muginsĕn, log sĕķ semu ngaa pin benivesa jaĵ vu tamusĕn.” Yiķ yi sĕnĕ sĕn yĕ nedo vu gwĕbeng, geyĕ nedo vu nyĕdahis, gerĕķ nam vu tamusĕn lo. Nĕr nebĕ sĕnĕ, in niwĕĕk pin neggĕp vu yi.

Jon Lë Yesu Raḵ Mala

⁹ Sa Jon sën ham arimin sa, in Yesu yi alam sa ving ham lo. Sa nehako maggin ving ham, lob setu Anutu yi alam ving ham. Lob hil pin nare niwëek loḵ ti beneḵerë maggin. Senër Anutu yi gagek rangah, log senër Yesu yi Bengö Nivesa rangah ving. Senër nebë sënë, lob deruuk sa bedevong beseyam nado ḵedu loo vuheng sën Patmos agi.

¹⁰ Lob loḵ Mehöböp yi buk sën Soda lo, lob Anon Vabuung yam ggërin sa rot. Lob sa hango mehöti aye yam niwëek ggëp sa demig nebë sën avuuk ti,

¹¹ benër bë, “Nгаа pin sën gelë agi, og gekwevu doḵ na ḵapiya begwevong na vu Kerisi-yi-alam yu nemadvahi-bevidek-luu. Gwevong na vu Epesus, gena vu Smurna ga, na vu Pergamum ga, na vu Tuatira ga, na vu Sardis ga, na vu Piladelpia ga, na vu Laodisea.”

¹² Lob sehërin yah in bë galë mehö sën nenër gagek vu sa agi, loḵ tum sa halë ram sën desemu raḵ goor lo nemadvahi-bevidek-luu medo netum.

¹³ Lob sa halë mehöti nare loḵ ram saga vuheng atov. Ni nebë Mehönon Nalu, geröp tob adingseḵë beggërin vaha, log vaḵu ḵabi goor loḵ newa.

¹⁴ Log yu og yu viis yö ni veroo rot nebë ahöḵ niviiis, genebë beggob veroo, log mala gahis netum nebë nengwah leleḵsën.

¹⁵ Log vaha nepelibin nebë braas, lob malangeri benikapiik rot. Log sa hango aye nebë lubek böpata dedun.

¹⁶ Nejom betuheng nemadvahi-bevidek-luu loḵ nema vesa. Gepaëp-yu-anil nevu vahi vahi ti, benevu rot bevare nesoo loḵ avi. Log mala netum nebë sën hes netum niwëek rot lo.

¹⁷ Sa halë yi, lob sediik besevës beheto nahëp loḵ vaha nebë sën heljëng ti. Loḵ bë nema vesa raḵ sa genër bë, “Su gegöneng! Sa mehö muginsën los mehö tamusën yönon rot.

¹⁸ Sa nado malag-tumsën. Wirek sediik, rëḵ gwelë! Gwëbeng sa nado malag-tumsën degwata los degwata. Lob kii diikësëny-los Nyëg-Nipaya-yi neggëp vu sa besetu ala menehegin.

¹⁹ Om kwevu ngaa pin sën gelë ggovek lo, los ngaa sën genelë gwëbeng agi, gengaa sën vongin berup agi geving.

²⁰ Gelë betuheng nemadvahi-bevidek-luu sën nedo loḵ sa nemaḡ vesa lo, los gelë ram goor nemadvahi-bevidek-luu sagi, og sënëḵ tahutahu mu bedegwa nebë sënë: Betuheng nemadvahi-bevidek-luu sënë tahu Kerisi-yi-alam yu nemadvahi-bevidek-luu hir angër. Log ram nemadvahi-bevidek-luu sënë, og yik tahu Kerisi-yi-alam yu nemadvahi-bevidek-luu.”

2

Yesu Nĕr Gagek Raĭ Kerisi-yi-alam Vu Epesus

¹“Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam sĕn denedo Epesus agu hir angĕr nabĕ:

Mehö sĕn nejom betuheng nemadvahi-bevidek-luu lok nema vesa, gevare neyoh ram goor nemadvahi-bevidek-luu vuheng atov agi lo, vong gagek sĕnĕ yök vu hong bĕ:

²Seraĭ aggata pin sĕn genesepa loĭ lo ni. Geseraĭ hong huk niwĕĕk sĕn genevong vu sa lo ni. Geseraĭ ni bĕ nim wĕĕk bekwerĕ vanĕ los kwam vesa, genim nelĕlin alam nij paya. Log alam vahi denĕr vu hong bĕ, ‘He alam sinarĕ ving’, rĕĭ mu sir sagaĭ su sinarĕ yĕnon rĕ. Rĕĭ ngo geseggi hir gagek begetöĭ raĭ hir ngaa sĕn denevong lo degwa bĕ sir alam tetuhinsĕn mu.

³Alam denelĕ bĕ genesepa loĭ sa arĕĭ, lob denevong paya vu hong. Rĕĭ mu ngo genare niwĕĕk begenekwerĕ maggin gesu nim tebö neraĭ rĕ. Besĕnĕĭ seraĭ ni.

⁴Rĕĭ mu sa gagek ti neggĕp raĭ hong nebĕ: Wirek sĕn nahĕn genevong ving mewis lo, og ahĕm neving sa pangsĕn, gaĭ gwĕbeng og ma!

⁵Wirek og genevong ngaa nivesa, rĕĭ gevuu aggata saga ya geĕya gevĕs. Om kwam bo nah aggata sĕn genevong wirek lo beĕgewĕrin hong, log gwevong ngaa nabĕ sĕn gevong muginsĕn lo. Gaĭ nabĕ su gegwĕrin hong rĕ genama, og sĕĭ natöĭ nöĭ vu hong besebo hong ram vĕr.

⁶Rĕĭ mu huk nivesa ti sĕnĕ nahĕn neggĕp vu hong: Genelĕ Nikolas yi alam hir ngaa nipaya sĕn denesepa loĭ lo paya. Lob yĭĭ sa nehalĕ hir aggata saga paya ving nebĕ saga.

⁷Nebĕ saga, om nabĕ mehöti nenga neggĕp, og gengo gagek sĕn Anon Vabuung nĕr vu Kerisi-yi-alam lo megero! Mehöti sĕn kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin lo, og sĕĭ ngoĕekin yi bega kele sĕn gevong behil medo malad-tumsĕn lo anon. Kele sĕn nare loĭ Anutu yi huk anon lo.”

Yesu Nĕr Gagek Raĭ Kerisi-yi-alam Vu Smurna

⁸“Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam vu Smurna hir angĕr nabĕ:

Mehö muginsĕn los mehö tamusĕn sĕn diĭĭ wirek rĕĭ gwĕbeng nedo mala-tumsĕn ggöĭkin lo vong gagek sĕnĕ yök vu hong bĕ:

⁹Seraĭ maggin los nivanĕ sĕn netöĭ vu hong lo ni, be-seraĭ ni ving bĕ devasap höm ngaa-dob-yi rot gegenedo paya yĕnon. Rĕĭ mu hong ngaa-yageĭ-yi ngahiseĭĕ neggĕp! Log seraĭ gagek sĕn alam la denenĕr pelĕ raĭ hong lo ni. Alam sĕnĕ denenĕr sir bĕ sir degwa vu Yuda. Rĕĭ mu su degwaj vu Yuda yĕnon rĕ, gaĭ Satan yö yi alam sir.

¹⁰ Nahub teka rē, loḵ ham rēḵ gweḵo vanē, rēḵ mu ham su newamin jaḵ in ngaa saga. Ham gwengo rē! Satan rēḵ naduu ham la na ḵarabus in seggi ham. Lob ham rēḵ gweḵo maggin los vanē noh vu buk nemadluho. Rēḵ mu ngo gwevong geving rot, bena berup doḵ buk sēn genadiik lo, lob mēm sēḵ gevong madub nivesa vu hong. Madub saga og yik sēn gemedo malam-tumsēn degwata lo.

¹¹ Nebē saga, om nabē mehōti nenga neggēp, og gengo gagek sēn Anon Vabuung nēr vu Kerisi-yi-alam agi! Nabē mehōti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og diiksēn sēn netu luu lo su rēḵ natōḵ vu yi rē, gaḵ rēḵ nama verōḵ yi!”

Yesu Nēr Gagek Raḵ Kerisi-yi-alam Vu Pergamum

¹² “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam sēn denedo Pergamum agu hir angēr nabē:

Mehō sēn paēp-yu-anil benevu malangeri genevu vahi vahi bevare nesoo loḵ avi lo, vong gagek sēnē yōḵ vu hong bē:

¹³ Serak hong nyēg ni bē Satan tu mehō-los-bengō benevong yi huk loḵ. Rēḵ genejom sarēg ahon niwēek gayom neyam timu vu sa, gesu geneloh sarēg vun rē. Yōnon, wirek og Antipas nenēr sa gagek rangah benedo ving ham. Yō nesepa loḵ sayeg yōnon rot. Lob desis yi mediik loḵ hong nyēg sēn Satan tu mehō-los-bengō benevong yi huk loḵ lo. Log loḵ buk sēnē ving, og su gelah sarēg vun rē.

¹⁴ Rēḵ mu sa gagek la neggēp raḵ hong bē: Hong mehō la vu Pergamum denejom Balaam yi aggata ahon niwēek. Balaam yi aggata lo nebē sēnē: Tato aggata-tetuhinsēn-yi vu Balak in bē tetuhin alam Israel begevong bengaa nipaya kepē sir. Lob Balak vong balam Israel degga reggu sēn alam vahi denesis medetung tu seriveng vu anutu-kuungsēn lo, gevong bedenevong baggēb ving.

¹⁵ Log yik hong alam la ving denejom Nikolas yi alam hir gagek nipaya ahon niwēek rot.

¹⁶ Om gegwēr in hong. Gaḵ nabē nama, og teka rēḵ sa hevongin nōḵ vu hong begevong begō vu alam nijpaya saga jaḵ paēp-yu-anil sēn vare nesoo loḵ savig agi.

¹⁷ Om nabē mehōti nenga neggēp, og gengo gagek sēn Anon Vabuung nēr vu Kerisi-yi-alam agi megero! Nabē mehōti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og sēḵ bo nos-yagek-yi sēn nahēn neggēp vunsēn gwēbeng agi vu yi, log sebo gelōng veroo ti vu yi. Sa ḵevu ggev mewis raḵ gelōng sēnē, lob mehō ngwē su rēḵ jaḵ ggev sēnē ni rē. Gaḵ yik mehōti sēn rēḵ geḵo gelōng lo yō timu rēḵ jaḵ ni.”

Yesu Nēr Gagek Raḵ Kerisi-yi-alam Vu Tuatira

18 “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam vu Tuatira hir angër nabë:

Mehö sën mala gahis netum niwëek ata nebë nengwah leleksën, gevaha nebë braas beyö medo nepelibin lo vong gagek sënë yök vu hong bë:

19 Seraḵ ngaa pin sën genevong lo ni. Seraḵ ni bë ahëm neving alam, log ayom neyam timu vu sa, gegenevong huk pin in bë doḵ vu mehōnon. Seraḵ ni bë genare niwëek in maggin pin sën netōḵ vu hong lo. Seraḵ aggata sën genesepa loḵ muḡin lo ni bë nivesa. Log sën gwëbeng agi, og nivesa raḵ ya verōḵ yi rot.

20 Rëḵ mu sa gagek sënë neggëp raḵ hong bë: Genevong bavëh ti nebë Yesebel nedo ving hong. Avëh sënë nenër bë yi avëh-nenër-gagek-rangahsën, rëḵ mu ma genetahu sa hur lo bë desepa doḵ baggëb, gedega reggu sën denetung netu seriveng vu anutu-kuungsën lo. Lob netetuhin sir raḵ ngaa nebë sënë.

21 Rëḵ sa hevongin bë gërin yi, om sën sa nehalë yi mu genedo buk la, rëḵ ma genilël bë su gërin yi begeruu demi vu yi baggëb sënë rë.

22 Om gwengo rë! Sëḵ gevong bavëh sënë navi gesang rot, log ni jaḵ böpata bena megëp jaḵ yi reek hus ading rot. Log maluh lo sën denevong baggëb vu yi lo, nabë su degërin sir bedegeruu demij vu ngaa sën avëh nevong lo rë, og sëḵ bo vanë böpata los maggin vu sir.

23 Log sengis nalu lo medenadiiḵ geving. Sëḵ gevong nabë sënë, lob mëm Kerisi-yi-alam pin rëḵ dejak ni nabë sa neseggi mehōnon pin kwaj los ayoj menehero. Gedejak ni nabë sëḵ bo nyëvewen doḵ nah vu ham ti ti lo niröp noh vu ngaa sën ham nevong lo.

24 Rëḵ gwëbeng sa bë nanër vu ham Tuatira vahi sën ham su nesepa loḵ gagek nipaya agi rë lo nabë: Ham su nesepa loḵ rë geham su kwamin netōḵ raḵ ngaa sën denenër bë Satan yi gagek vunsën los degwa lo rë, om sa su rëḵ gevong huk böp ngwë vu ham rë.

25 Rëḵ ngaa nivesa pin sën ham nejom lo, og ham ngo najom ahon niwëek rot bena berup doḵ buk sën sa natōḵ nom lo.

26 Nabë mehōti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, gesepa doḵ sa aggata rot bena berup doḵ sën yi buk nama na lo, og sëḵ gevong arë böp vu yi benatu alam-yu-ngwë alaj—

27 ‘Lob rëḵ najom aën dus ti bebegin sir jak

nabë sën mehōti sis dëg soḡek lob puvin teka teka.’

Huk sën sevo vu yi agi, og yiḵ nebë huk sën Amaḡ vo vu sa in bë sa gëgin mehōnon lo.

28 Lob sĕk bo betuheng Majelĕĕ vu yi,

29 om nabĕ mehōti nenga neggĕp, og gengo gagek sĕn Anon Vabuung nĕr vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

3

Yesu Nĕr Gagek Raĕ Kerisi-yi-alam Vu Sardis

1 “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam sĕn denedo Sardis agu hir angĕr nabĕ:

Mehō sĕn ƙo Anutu yi ngaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu, gejom betuheng nemadvahi-bevidek-luu loĕ nema lo vong gagek sĕnĕ yōk vu hong bĕ: Seraĕ ngaa pin sĕn genevong lo ni. Denenĕr hong bĕ: ‘Kerisi-yi-alam yu ti sĕnĕ nedo mala-tumsĕn’, rĕĕ ma gegetu heljĕng raĕ.

2 Om kwedi jaĕ bemalam natum! Hong aggata pin sĕn nahĕn neggĕp bevongin nadiik na lo, og gebo gadu doĕ. In ngaa pin sĕn genevong lo, og sa su halĕ ti meneggĕp nirōp rot vu sa Anutu mala rĕ.

3 Wirek gengo Bengō Nivesa sĕnĕ, lob geko yōk vu hong ggovek ya los kwam vesa. Om kwam bo nah gökin megenajom gagek saga ahon begegwerin hong. Nabĕ su kwedi malam natum rĕ, og sa hevongin natōĕ nōk vu hong nabĕ alam sĕn deneyōk hodeĕ lo, log hong rĕĕ dugin buk sĕn sĕĕ natōĕ nōk vu hong lo.

4 Rĕĕ mu hong alam Sardis la, og yō denahĕn denedo gesu denevong behir tob ningōhek nerak rĕ. Om sir sĕnĕ rĕĕ dejōp tob veroo mewis behe los ana doĕ ti, in sir alam yohvu.

5 Nabĕ mehōti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og sĕĕ jōp tob veroo nabĕ sĕnĕ doĕ yi, log sa su rĕĕ jesōo arĕ na doĕ ƙapiya-mala-tumsĕn-yi rĕ. Gaĕ sĕĕ nanĕr arĕ rangah jaĕ Amaĕ losho yi angĕr lo malaj.

6 Om nabĕ mehōti nenga neggĕp, og gengo gagek sĕn Anon Vabuung nĕr vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

Yesu Nĕr Gagek Raĕ Kerisi-yi-alam Vu Piladelpia

7 “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam vu Piladelpia hir angĕr nabĕ:

Mehō vabuung soĕk, sĕn nevong yoh vu yi gagek besu netetuhin rĕ lo, neĕin Davit yi kii sĕn Yerusalem mewis yi lo. Lob netahinin reping, gemehōti su yoh vu bĕ behii nah rĕ. Log nevehii reping, lob mehōti su yoh vu bĕ tahinin gökin rĕ. Mehō sĕnĕ vong gagek yōk vu hong bĕ:

8 Seraĕ ngaa pin sĕn genevong lo ni. Om gwelĕ rĕ. Sa hebĕ veluung avi meggĕp netōĕ loĕ malam, lob mehōti su yoh vu bĕ rĕĕ behii nah rĕ. Seraĕ ni bĕ nim wĕĕk teka mu, rĕĕ genesepa loĕ sa gagek, gesu genelah sarĕg vun rĕ.

⁹ Log gerak alam sĕn Satan yi alam sir agi nij bĕ denenĕr sir bĕ sirek alam Yuda. Rĕk mu ma! Sir su Yuda rĕ. Gak sir alam gagek tetuhinsĕn. Om gwengo rĕ! Sĕk gevong balam saga nam depetev medegĕp dok malam, log dejak ni nabĕ sahĕg neving hong.

¹⁰ Ngo genesepa lok sa gagek, lob ngo genare niwĕĕk in ngaa maggin pin sĕn netok vu hong lo. Nebĕ saga, om sengo rĕk malagin hong rot, lob seggisĕn sĕn rĕk berup beseggi alam pin noh vu dob pin lo su rĕk natok vu hong rĕ.

¹¹ Sĕk natok nok vu hong pevis. Om ngaa sĕn gĕko vorot lo, og ngo pasang genapiik vu niwĕĕk. In tum rĕk degeko hong madub-kesuusĕn-yi vĕr medebo vu mehō ngwĕ.

¹² Nabĕ mehōti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og sĕk barah yi nabĕ mudeng in gadu sa Anutu yi dub vabuung ahon. Lob su rĕk gevuu dub vabuung gegeto menah dobnĕ gōkin rĕ. Gak rĕk nama verok yi. Sĕk kevu sa Anutu arĕ jak yi, los sa kevu sa Anutu yi nyĕg arĕ jak yi. Nyĕg bōp sagi og yik Yerusalem mewis sĕn sa Anutu rĕk gevong megevuu yagek geduk nam lo. Log sĕk kevu sengo arĕg mewis jak yi geving.

¹³ Om nabĕ mehōti nenga neggĕp, og gengo gagek sĕn Anon Vabuung nĕr vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

Yesu Nĕr Gagek Rak Kerisi-yi-alam Vu Laodisea

¹⁴ “Log kwevu gagek na vu Kerisi-yi-alam vu Laodisea hir angĕr nabĕ:

Mehō gagek anon degwa sĕn nenĕr Anutu yi gagek pin nirōp los nenĕr gagek yōnon mu yoh vu buk pin lo vong gagek sĕnĕ yok vu hong. Ngaa pin sĕn Anutu tung lo degwa yi, benĕr bĕ:

¹⁵ Serak ngaa pin sĕn genevong lo ni. Serak nim bĕ su ayom nikul* rĕ, gesu ayom niķerus rĕ. Gak bĕ mĕm ngo gemedo nikul ma gemedo niķerus los dahis og mĕm!

¹⁶ Rĕk ma gegenedo vuheng atov, geyik ayom niķerus mahen teka mu. Gak su ayom niķerus rot rĕ, gesu ayom nikul rot rĕ. Om sĕk namutek hong nom in avig.

¹⁷ Log genenĕr nebĕ sĕnĕ, ‘Sa monĕ ngahisekĕ, gesa ngaa ngaa ngahisekĕ nedo. Sa su narak vu in ngaa ti rĕ.’ Rĕk mu ma, gegenedo paya verok yi, beyoh vu bĕ alam kwaj paya in hong. Gerak vu in ngaanon rot, gemalam ķenod, gegenedo ahĕm tōksĕn, gengo genedo dug dug in hong.

¹⁸ Nebĕ saga, om sebo kwa sĕnĕ vu hong: Mak mĕm gebago goor sĕn nengwah gga lob tu mewis bemalangeri rak

* **3:15:** Sĕn nĕr bĕ ayoj su nikul gesu niķerus rĕ lo, og nĕr bĕ su denelĕĕin Kerisi ya yōnon rĕ, gesu denepiik vu yi yōnon rĕ, gak denedo vuheng atov.

lo vu sa, lob mēm rēk gegorek ngaanon-yagek-yi. Log gebago tob veroo vu sa in kwebu navim jak, in su ahēm natōk vu alam benim namum. Gegebago marasin vu sa in gwetung doḵ malam, in malam natum begwelē nyēg.

¹⁹ Nabē sahēg neving alam, og sa navo gāgek rak sir benesesor hir aggata. Om kwam bo hong begegwerin hong yōnon.

²⁰ Gwelē! Sa nare bayeg nerak genavosek, om nabē mehōti gengo sayeg betatekin ayo, og sēk doḵ na vu yi bemedo geving yi. Lob sēk ga nos geving yi, gega nos geving sa.

²¹ Nabē mehōti kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin, og sēk ngogekin yi bemedo geving sa jak sa sēa-los-arē, nabē sēn sa kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin wirek, lob sa nado ving Amaḡ rak yi sēa-los-arē agi.

²² Om nabē mehōti nenga neggēp, og gengo gāgek sēn Anon Vabuung nēr vu Kerisi-yi-alam agi megero!”

4

Denedudeḵ Vu Anutu Vu Yagek

¹ Sēnē ggovek, log sa halē veluung avi ti ggēp netōk vu yagek. Lob mehōti sēn sa hango aye wirek nebē avuuk nesu lo nēr vu sa ggōkin bē, “Gejak nam vavunē sēnē rē, loḵ mēm sēk tato ngaa pin sēn rēk natōk nam vu tamusēn lo vu hong.”

² Lob Anon Vabuung verup ggērin sa niwēek avuti, lob sa halē sēa-los-arē ti nedo yagek, lob Mehō lo rak nedo sēa sēnē.

³ Sa halē Mehō sēn nedo rak sēa agi ni nebē gelōng sekwahek veroo malangeri los gelōng kōk rubi, log marubggii ti varah tetup loḵ yi sēa, lob sa halē gemedo nepelibin nebē gelōng nimewis emeral.

⁴ Log sēa-los-arē mehōdahis-bevidek-lubeluu nedo tetup loḵ sēa-los-arē bōp sēnē, lob alam ggev mehōdahis-bevidek-lubeluu rak denedo sēa sagi. Ggev lo sēnē derōp tob veroo, gedetung madub goor rak yuj.

⁵ Davēs nevēr rak sēa-los-arē sēnē menejēh ya, log dedun nerak, gevakuvek netetap. Log detaggi dee nemadvahi-bevidek-luu mevare denetum loḵ sēa sēnē mala. Nengwah sēnē og yik Anutu yi ngaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu.

⁶ Log ngaa ti nebē loo benedo loḵ sēa-los-arē sēnē mala. Ni nebē garas malangeri sogek sēn denenēr arē nebē kristel lo bemala rangah rot.

Log ngaa lubeluu denedo malaj-tumsēn medenedo loḵ vuheng, lob detetup loḵ sēa-los-arē sēnē medenare, gemalaj gahis ngahisekē vunin malaj los yuj gemu.

⁷ Ngaa sēn nedo mala-tumsēn netu muginsēn ni nebē reggu bōp layon. Log ngaa sēn netu luu ni nebē burmakau maluh

böp ti. Log ngaa sën netu löö mala nebë mehönön. Log ngaa netu lubeluu ni nebë tug böpata sën nevëëng vavunë lo.

⁸ Ngaa lubeluu sën denedo malaj vesa lo banisej nemadvahi bevidek ti ti yoh vu sir. Log malaj gahis ngahisekë nedo ggërin anoj pin gebanisej pin ving. Lob denevong raro buk gerangah bë:

“Niwëëk pin neggëp vu Mehöböp Anutu. Yi mehö vabuung, yi mehö vabuung, yi mehö vabuung. Yö nedo wirek, benedo gwëbeng, gerëk nam.”

Gesu denesewah rë.

⁹ Ngaa la sën denedo malaj-tumsën agi, denenër Mehö sën nedo rak sëa-los-arë benedo mala-tumsën degwata los degwata lo rangah. Log deneko arë rak, gedeneπισek in yi, gayoj netee yi vu yi. Log yoh vu buk, og yik ngaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën agi denevong raro nebë sënë.

¹⁰ Lob alam ggev mehödahis-bevidek-lubeluu sën denepetev medeneggëp lo Mehö sën nedo rak sëa lo mala medeneko yi rak. In Mehö sënë nedo degwata los degwata.

¹¹ Log denetë hir madub goor ya meto nedo lo mala, gedenenër bë:

“Oo Mehöböp, he Anutu hong.

Geyoh vu rot bë alam pin denanër nim wëëk rangah,
los degekò arëm jak,
gedegurek nim wëëk babu.

In ngo getung ngaa pin.

Ngo getung ngaa yoh vu kwam,

lob anon rak,

lob ngaa pin sagi nedo rot begwëbeng.”

5

Jon Lë Kapiya Ti Sën Dejegwi Rak Kele Niķegwi Bemir Rot*

¹ Log sa halë Mehö sën nedo rak sëa-los-arë lo jom kapiya ti lo nema vesa, begagek neggëp rak vahi vahi. Log devevir bedemir rak kele niķegwi* lo len nemadvahi-bevidek-luu, bekanak rak neggëp kele niķegwi*.

² Log sa halë angër los niwëëk ti genetahi böpata bë, “Mehö re yö nivesa rot, beyoh vu bë napuvin kele niķegwi* in kapiya sën agi gegepuh-a?”

³ Rëk mehö ti su nivesa menedo yagek, ma nedo dob, ma nedo dob gebinë, in bë gepuh kapiya sënë benatevin rë.

⁴ Sa halë gesu detök vu mehöti beyoh vu bë gepuh kapiya sënë genatevin rë. Lob sayog maggin besesu rot.

⁵ Rëk ggev ti nër vu sa bë, “Su gengu! Gak gwengo rë! Reggu böp layon sën yi degwa vu Yuda geverup lo Davit-yimewis nebë sën megen neggol lo kele degwa lo nedo. Mehöti sënë kesuu Satan los ngaa dob yi pin. Om yi sënë yoh vu bë

rëḵ napuvin ḵele niḵegwi* nemadvahi-bevidek-luu sagi na in ḵapiya sënë geḵepuh.”

Jon Lë Sipsip Nalu

⁶ Log sa halë Sipsip Nalu ti nare, rëḵ ni nebë sën desis mediik tu seriveng. Nare loḵ sëa-los-arë sënë gengaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën agi losho alam ggev lo vuheng atov. Vis nemadvahi-bevidek-luu, gemala gahis nemadvahi-bevidek-luu. Mala gahis sagi og yiḵ Anutu yi ngaahur nivesa nemadvahi-bevidek-luu sën Anutu vong sir ya meyoh vu dob pin lo.

⁷ Lob mëm Sipsip Nalu sënë ya meḵo ḵapiya sënë loḵ Mehö sën nedo raḵ sëa-los-arë lo nema vesa.

⁸ Ḷo ḵapiya sënë gḵovek ya, log ngaa lubeluu sën denedo malaj-tumsën agi losho alam ggev mehödahis-bevidek-lubeluu sënë depetev medeneggëp loḵ Sipsip Nalu mala. Alam ggev pin deḵo ngaa-sengii-yi ni nebë gita, los gabum goor yoh vu sir pin. Log kabang reggu nivesa pup gabum pin ayoy. Yiḵ sënëḵ Anutu-yi-alam hir jomraḵsën.

⁹ Log devong raro mewis ti nebë:

“Geyoh vu rot bë gweḵo ḵapiya
 beḵenapuvin ḵele niḵegwi* sën neggërin lo.
 In desis hong megediik tu seriveng,
 lob gebaḵo mehönön yom vu Anutu raḵ nim ḵöḵ.
 Yönon, gebaḵo alam loḵ mehönön degwaj pin,
 gelok ayej ti ti pin,
 gelok dob ti ti pin.

¹⁰ Geḵevong bedetu hil Anutu-yi-alam-deneḵo-seriveng
 los detu yi alam-los-bengöj
 in denatu ala bedegëgin dob.”

Deḵo Sipsip Nalu Arë Raḵ

¹¹ Log sa malag yah nelë, lob sa hango angër ngahiseḵë rot ayej. Sir ngahiseḵë rot nebë sën andet milion (100,000,000) gengahiseḵë rot raḵ neggëp mehömehö medenare tetup sëa-los-arë sënë gengaa la sën denedo malaj-tumsën lo los alam ggev.

¹² Log devong raro böpata bë:

“Sipsip Nalu sën desis mediik tu seriveng lo,
 yoh vu rot bë geḵo arë böpata rot,
 gengaa nivesa vesa pin, gekwa nivesa, geniweëḵ böpata.
 Yi yö yoh vu rot bë mehönön pin degeḵo arë jaḵ,
 gedenanër niweëḵ los arë böpata rangah,
 gedenaḵiseḵ in yi.”

¹³ Log sa hango ngaa aggagga pin sën Anutu tung lo ayej raḵ ving. Ngaa sën denevëeng ggëp yageḵ babu lo, gengaa

sĕn deneyoh dob lo, gengaa sĕn deneggevek dob gebinĕ lo, gengaa sĕn deneggĕp loḵ loo lo, bayej raḵ medenĕr bĕ:

“Mehö sĕn nedo raḵ sĕa-los-arĕ lo luho Sipsip Nalu,
hil gaḵo luho arĕj jaḵ na vavunĕ, barĕj böp rot,
genij ḵapiik los nij wĕĕk ġĕp degwata los degwata!”

¹⁴ Log ngaa lubeluu sĕn denedo malaj-tumsĕn lo deyoġekin bĕ, “Yönon!” Lob alam ggev depetev medeneggĕp loḵ luho malaj medeneḵo arĕj raḵ.

6

Sipsip Nalu Puvin Ḷele Niḵegwi Nemadvahi-bevidek-ti Vĕr In Ḷapiya*

¹ Log sa halĕ Sipsip nalu nejom ḵapiya sĕn ḵele niḵegwi* nemadvahi-bevidek-luu jegwi ahon lo, lob puvin ti ya. Lob sa hango ngaa sĕn denedo malaj-tumsĕn lo ti vengwĕng, lob aye vong bĕ vakuvek tetap, benĕr bĕ, “Genam!”

² Log sa malag yah loḵ pevis besa halĕ hoos veroo ti, lob mehöti sĕn raḵ nedo lo ḵo vasöl. Detung madub ti ni nebĕ madub sĕn denevong vu alam sĕn denevong begö medeneke-suu lo raḵ yi. Log ya raḵ, lob vong begö mekesuu, lob yö arĕ in bĕ kesuu begö ngahiseḵĕ.

³ Log Sipsip Nalu puvin ḵele niḵegwi* sĕn netu luu lo, lob sa hango ngaa sĕn denedo malaj-tumsĕn lo ngwĕ sĕn netu luu lo nĕr bĕ, “Genam!”

⁴ Lob hoos ngwĕ verup beniviis ḵöḵ. Lob mehö sĕn raḵ nedo lo ḵo niwĕĕk böpata rot in bĕ geḵo mamer vĕr in alam vu dob gedengis sir vewen vewen medenadiik. Nebĕ sĕnĕ om devo paĕp-yu-anil böpata ti vu yi in bĕ gevong huk sĕnĕ.

⁵ Log Sipsip Nalu puvin ḵele niḵegwi* ngwĕ sĕn netu löö lo, lob sa hango ngaa sĕn denedo malaj-tumsĕn lo ti sĕn netu löö lo nĕr bĕ, “Genam!” Lob sa malag yah loḵ pevis besa halĕ hoos veriik ti. Lob mehö sĕn raḵ nedo lo ḵo ngaa veviisĕn sĕn hil galĕ maggin jaḵ lo ti loḵ nema.

⁶ Lob sa hango gagek ti yam loḵ ngaa lubeluu sĕn denedo malaj-tumsĕn agi vuheng benĕr bĕ, “Gebago alam hir huk jaḵ nos yö meris mu. Gwevong nos wit* dĕg mahen teka sĕn noh vu buk timu lo doḵ nah hir huk buk timu yi. Log gwevong nos barli* dĕg mahen teka löö mu doḵ nah hir huk buk timu yi. Rĕḵ mu su ġebasap wĕl* sĕn denevesi nos raḵ lo los wain!”

⁷ Log Sipsip Nalu puvin ḵele niḵegwi* sĕn netu lubeluu lo, lob sa hango ngaa sĕn denedo malaj-tumsĕn lo ti sĕn netu lubeluu lo nĕr bĕ, “Genam!”

* **6:6:** Nos mahen ti nebĕ padi los wit, rĕḵ mu yö agga ngwĕ teka

⁸ Log sa malag yah, lob sa pevis behalē hoos nisangsang ti. Log mehō sēn raḡ nedo lo arē nebē Diiksēn. Lob Alam-diiksēn-hir-nyēg ketivin yi beneyam. Lob luho deko nij wēēk bōpata rot yoh vu bē debasuh alam vu dob na yu lubeluu bedengis yu ti. Luho rēk dengis sir jaḡ begō medenadiik, gejaḡ meyip, gejaḡ niraksēn aggagga, gejaḡ reggu bemēn aggagga.

⁹ Log Sipsip Nalu puvin ḡele niḡegwi* sēn netu nemadvahi lo, loḡ sa halē alam heljēng la anoj nedo Anutu yi jepō degwa. Alam sēnē dejom Anutu yi ḡaḡek ahon niwēēk wirek bedenēn rangah, lob alam sēn denelē sir paya lo desis sir medediik.

¹⁰ Lob anoj sēnē denēr bōpata ya bē, “Oo Mehōbōp sēn getu he alamin lo, genedo vabuung, gehong aggata pin nirōp rot! Nangerek rēk mēm gwevong ḡaḡek vu mehōnon pin sēn denedo vu dob agi begebo doḡ nah he nimin ḡōḡ vu sir-a?”

¹¹ Loḡ devo tob veroo ading loḡ yah sir ti ti, log denēr vu sir bē, “Ham najom ham ahon bemedo dus teka geving rē. Gedengis ham vahi sēn yik ham nevong huk timu lo los ham arimin sēn Kerisi-yi-alam lo vahi geving nabē sēn desis ham agi. Balam sēn Anutu ggooin sir raḡ lo pin degovek na rē. Loḡ mēm Anutu rēk bo doḡ nah ham nimin ḡōḡ.”

¹² Log Sipsip Nalu puvin ḡele niḡegwi* sēn netu nemadvahi-bevidek-ti lo, lob sa malag yah loḡ sa halē gejemapi bōpata ggee raḡ dob. Log hes ḡḡerin yi bemalakenu raḡ nebē sēn tob veriik. Log kwev mala ḡōḡ loḡ los dahis nebē hil nid ḡōḡ.

¹³ Log betuheng vu yaḡek depelubin medeyam dob nebē sēn sang neggee raḡ ḡele banon nerurin to lo.

¹⁴ Log yaḡek mala maya nebē sēn devevir ḡanyē in denaduu na. Log ḡedu pin los ḡedu loo vuheng devuu bej gedesejun medeneya.

¹⁵ Log alam-los-bengōj vu dob los alam bōp bōp, galambegō-yi alaj sēn denegin sir lo, galam-los-bengōj ggoreksēn, galam los nij wēēk, galam pin sēn alaj debago sir medetu hir ngaa meris lo, galam pin sēn yō denegin sir lo, og sir pin devun sir medenedo loḡ waḡ jeggjin jeggjin vu dob ḡebinē, gedenedo loḡ peḡē len loḡ ḡedu babuj.

¹⁶ Lob denetahi vu ḡedu pin los ḡelōng bē, “Ham kwedub benam jaḡ medo he begwērin he in Mehō sēn raḡ nedo sēalos-arē agu luho Sipsip Nalu, in luho ahēj sengēn.

¹⁷ In luho hir buk bōpata sēn ahēj sengēn medebo doḡ nah ngaa nipaya nyēvewen lo ḡwēbeng tōḡ yam ḡgovek ya, lob re yoh vu bē bare mekesuu ngaa sēnē?”

Anutu Yi Alam Israel 144,000 Rĕk Demedo

¹ Ngaa pin sĕnĕ ggovek, log sa halĕ angĕr lubeluu denare loĵ dob nenga lubeluu, bevare denejom dob yi sang lubeluu ahon in bĕ su degevē dob, ma degevē loo, ma degevē kele rĕ.

² Log sa halĕ angĕr ngwĕ vu sĕn hes mala neverup lo merak meyam. Ŷo Anutu sĕn nedo mala-tumsĕn lo yi kanak sepa, log tahi ya niwĕĕk vu angĕr lubeluu sĕn deĵo niwĕĕk bĕpata rot in debasap dob los loo lo bĕ,

³ “Ham su pevis megwevong paya vu dob, ma loo gekele lu ngaa rĕ. Gaĵ he gebĕ he Anutu yi kanak jaĵ yi hur lo dabaj namuĵin rĕ, loĵ mĕm ham gwevong.”

⁴ Log sa hango alam sĕn denĕĵo kanak rak dabaj lo bĕ sir 144,000 deyam vu alam Israel degwaj pin.

⁵ Sir 12,000 vu Yuda yi mewis,
log sir 12,000 vu Ruben yi mewis,

log sir 12,000 vu Gat yi mewis,

⁶ log 12,000 vu Aser yi mewis,

log sir 12,000 vu Naptali yi mewis,

log sir 12,000 vu Manase yi mewis,

⁷ log sir 12,000 vu Simeon yi mewis,

log 12,000 vu Levi* yi mewis,

log sir 12,000 vu Isakar yi mewis,

⁸ log 12,000 vu Sebulun yi mewis,

log sir 12,000 vu Yosep yi mewis,

log sir 12,000 vu Benyamin yi mewis.

Besir pin deĵo Anutu yi kanak rak dabaj.

Alam Yu Bĕpata Rot Dejom Rak Vu Anutu

⁹ Ngaa pin sĕnĕ ggovek, log sa malaĵ yah. Lob sa halĕ alam ngahiseĵĕ rot desupin sir medenedo, rĕĵ mu mehĕti su yoh vu bĕ natevin sir rĕ. Alam sĕnĕ deyam vu mehĕnon pin, gedeyam vu dob pin, gevu mehĕnon degwaj ti ti lo pin, gevu ayej agga ti ti lo pin. Beyam denare sĕa-los-arĕ mala ggĕp Sipsip Nalu mala. Derĕp tob veroo adingseĵĕ, gedĕĵo kapah bĕk ris loĵ nemaj,

¹⁰ gedereseeh rur bĕ:

“Hil gaĵo Anutu sĕn nedo rak sĕa-los-arĕ lo luho Sipsip Nalu arĕj jaĵ.

In luho deĵo hil yom lob gwĕbeng hil nado nivesa!”

¹¹ Log angĕr pin denare tetup sĕa-los-arĕ los alam ggev losho ngaa lubeluu sĕn denedo malaj-tumsĕn lo ving. Lob depetev medeneggĕp loĵ luho malaj bedebĕ dabaj rak dob gedeneĵo Anutu arĕ rak

¹² medenenĕr bĕ:

“Yĕnon rot!

Hil gaĵo hil Anutu arĕ jaĵ,

behil nanēr niwëek los arë böpata rangah!
 Kwa nivesa pin neggëp vu yi,
 lob hil kwad vesa vu yi behaço arë raç!
 Arë böpata rot geyi Mehö niwëek ata,
 gengaa pin sënë yö neggëp vu yi degwata los degwata!
 Yönon rot!”

Alam Sën Hir Nivanë Maya Gwëbeng

¹³ Lob ggev ti loç tepëç vu sa bë, “Alam sën deröp tob veroo agi maç sir re lo? Deyam vu tena?”

¹⁴ Loç senër yah vu yi nebë sënë bë, “Sa Mehöböp, saç dugin. Gaç mü mëm hong mu ngo gerak ni.” Loç nër yom ggökin vu sa bë, “Alam sënë deço maggin los vanë böpata rëç denare nij wëek, om deripek hir tob loç Sipsip Nalu niçök beveroo raç.

¹⁵ Nebë sënë,
 om sën denare Anutu yi sëa-los-arë mala.
 Lob denevong tavë vu yi buk gerangah loç yi dub vabung.

Gemhö sën nedo raç sëa-los-arë agi yö ti rëç medo geving sir megegin sir.

¹⁶ Su rëç denadiikahëj nah gökin rë,
 gesu rëç ayoj bev in bël nah gökin rë.

Hes su rëç beek doç navij rë,
 gengaa ti su rëç bev jaç navij rë.

¹⁷ In Sipsip Nalu sën nedo raç sëa-los-arë lo rëç natu hir mehö sën malain sir,
 begeço sir na bël veyë bedenatum bël mala-tumsën-yi.

Log Anutu rëç jevu malaj bël,
 gesu rëç dengu nah gökin rë.”

8

Sipsip Nalu Puvin Kele Niçegwi Sën Netu Nemadvahi-bevidek-luu*

¹ Log Sipsip Nalu puvin kele niçegwi* sën netu nemadvahi bevidek luu lo, lob ngaa pin vu yaçek deduj ma gesu denevengwëng rë yoh vu awa nyëngelë ma ngaa ti.

² Ggovek loç sa halë angër nemadvahi-bevidek-luu denare ggëp Anutu mala, gedeneço avuuk nemadvahi-bevidek-luu loç nemaj yoh vu sir.

³ Log angër ti verup nare loç Anutu yi jepö degwa. Lob ço gabum goor gedevo kabang ngahisekë vu yi in besi seriveng bereggu nivesa berup na tagwavek doç Anutu-yi-alam pin hir jomraksën. Besi seriveng jaç Anutu yi jepö sën desemu raç goor yö meris menare loç Anutu yi sëa-los-arë mala lo, in reggu na.

⁴ Lob kabang aru reggu nivesa sēnē los Anutu-yi-alam hir jomraksēn pin devo sir vēr in angēr nema, gedeya vavunē beya deverup Anutu mala.

⁵ Loḵ angēr ḵo gabum-arū-reggu-nivesa-yi beḵo nengwah sēn ggēp neleleḵ lo vu jepō bepup gabum, log tē luḵ ya dob. Log pevis bevaḵuvek tetap bededun raḵ, lob davēs vēr meya, log jemapi ggee.

Angēr Lubeluu Devē Avuuk

⁶ Lob angēr nemadvahi-bevidek-luu sēn deḵo avuuk nemadvahi-bevidek-luu lo dero sir in bē degevē.

⁷ Lob angēr muḡinsēn vē yi avuuk, lob hob lulanon los nengwah sarōmin yi ving ḵōḵ bekeseh luḵ ya dob. Lob devo den loḵ dob los ḵele ya yu löö, lob nengwah gga dob yu ti, geḵele yu ti. Log vos ris ni mewis pin, og nengwah gga ving.

⁸ Log angēr netu luu vē yi avuuk lob nengwah böp ti nebē sēn ḵedu böp ti tum loḵ, beya meto meluḵ ya loo, lob vasuh loo ya löö. Ti ḵōḵ raḵ nebē mehōnon nij ḵōḵ geluu denedo nivesa.

⁹ Lob nḡaa malaj vesa pin sēn deneggēp loḵ loo ḵōḵ agi dediḵ geyu luu denedo nivesa. Log yaḡ pin ving nebē saga, yu ti ya devong paya geloo rehōö sir, geyu luu denedo nivesa.

¹⁰ Log angēr sēn netu löö lo vē yi avuuk, lob betuheng böpata ti tum loḵ meluḵ vu yageḵ meya betum nebē dee sēn denetaggi lo, bevēs meya. Lob vasuh bēl pin vu dob ya yu löö. Vēs meto meluḵ ya bēl ata los bēl veyē yu ti lob vong paya vu, geyu luu nahēn denedo nivesa.

¹¹ Denenēr betuheng sēnē arē nebē Marasin Nimengēēs, lob bēl yu ti sagi ni mengēēs raḵ. Lob alam ngahiseḵē sēn denenum bēl agi, og sis sir medediḵ ya.

¹² Log angēr sēn netu lubeluu lo vē yi avuuk, lob hes los kwev, gebetuheng pin devasuh sir ya len löö löö. Lob lej ti ti malaj ḵenu loḵ yoh vu sir gelej luu luu netum. Log devo den loḵ rangah ya löö ving. Lob len ti mala vahis loḵ ya verōḵ yi gelen luu og rangah. Log buk len ti yiḵ mala vahis loḵ nebē saga ving, gelen luu og betuheng los kwev denetum.

¹³ Log sa halē tuḡ böpata ti nevēēng meneyoh yageḵ babu. Lob sa hango ngeek bē, “Wöp-o! Wöp-o! Wöp-o! Gēpin alam sēn denedo dob agi! In angēr löö denahēn bedenevongin bē degevē avuuk gemēm maggin natōḵ nam vu mehōnon!”

9

Angēr Netu Nemadvahi Vē Avuuk

¹ Angēr netu nemadvahi vē yi avuuk, lob sa halē gebetuheng ti kehulek vu yageḵ metōḵ meyam dob. Lob devo kii asoreng böpata sēn adingseḵē rot lo yi vu yi.

² Tahinin asoreng sënë, lob aru raḅ verup nebĕ sĕn nengwah bōpata ti aru. Lob aru sĕn raḅ verup asoreng agi bom hes los nyĕg bemala vahis lok.

³ Lob gab ngahisekĕ nebĕ sepaak devo sir vĕr in aru sĕnĕ gedeluk ya dob. Lob nij wĕĕk nebĕ veveeyagek bōp nij wĕĕk medenevong rii raḅ mehōnon.

⁴ Rĕḅ deḅo gagek bĕ su debasap vos ris ma ngaa nimewis aggagga sĕn nekip vu dob agi, ma kele ti rĕ. Gaḅ mĕm dekevoh alam sĕn Anutu yi ḅanak su neggĕp raḅ dabaj rĕ lo na,

⁵ gedebō vanĕ vu sir nabĕ sĕn veveeyagek bōp. Denegga mehōnon medenevō vanĕ vu sir lo noh vu kwev nemadvahi, rĕḅ mu su dengis mehōnon medenadiik.

⁶ Doḅ buk sĕnĕ og mehōnon rĕḅ desero aggata diiksĕn yi, rĕḅ nama gesu rĕḅ denatōḅ jaḅ rĕ. Rĕḅ ahĕj geving nabĕ denadiik, rĕḅ mu diiksĕn rĕḅ beya in sir.

⁷ Sa halĕ sepaak lo nij nebĕ hoos sĕn denero in bĕ na degevong begō jaḅ lo. Log detung ngaa ti nebĕ madub goor raḅ yuj, log malaj nebĕ mehōnon malaj.

⁸ Log yuj belek ading nebĕ avĕh yuj, genevuj nebĕ reggu bōp layon nevuj.

⁹ Log devanuh aĕn ahĕ petes ggĕrin newaj nebĕ kelenavi, gebanisej nekelō bōpata nebĕ sĕn hoos denedadii karis ngahisekĕ medeneserōg medeneya begō lo.

¹⁰ Log husej nebĕ veveeyagek hus. Lob hir begō sĕn degelu mehōnon jaḅ lo neggĕp husej, om rĕḅ degelu mehōnon jaḅ noh vu kwev nemadvahi benavij gesang bōpata.

¹¹ Hir mehō-los-bengō og yik angĕr sĕn negin asoreng sĕn luk meya rot gahĕ degwa ma lo. Denenĕr angĕr sĕnĕ arĕ loḅ Hibru ayej bĕ Abadon, geGrik ayej nebĕ Apolyon. Log hil pekwĕ doḅ ayed nabĕ Mehō-kevohsĕn-ngaa-pin.

¹² Maggin bōp muḅinsĕn yi ggovek ya, geham gwengo rĕ! Maggin luu nahĕn neggĕp bevongin natōḅ nam.

Angĕr Netu Videk-ti Vĕ Avuuk

¹³ Log angĕr netu videk-ti vĕ yi avuuk, lob sa hango mehōti aye yam loḅ vis lubeluu sĕn denedo jepō goor nyĕketu lubeluu benedo loḅ Anutu mala lo.

¹⁴ Benĕr yam vu angĕr sĕn nejom avuuk netu videk-ti lo bĕ, “Kwevelekin angĕr lubeluu sĕn deduu sir raḅ sĕng medenedo bĕl ata Yupretis lo vĕr medena.”

¹⁵ Lob kevelekin angĕr lubeluu sĕnĕ vĕr in bĕ na debasuh mehōnon na yu lōō, lob dengis yu ti medenadiik. Detung angĕr lo sĕnĕ wirek, bemedo denegin hes mala sĕnĕ los buk sĕnĕ, gekwev sĕnĕ, geyik ta sĕnĕ, in bĕ degevong hir huk sĕnĕ.

¹⁶ Lob sa hango bĕ hir alam-begō-yi sĕn deneraḅ hoos lo sir yoh vu 200 milion.

17 Lob sa nig nebē sēn sa pesep behalē hoos lo sēnē los alam sēn deneraḵ lo. Deröp ngāa nebē ḵelenavi ggērin newaj, benikōḵ nebē nengwah leleksēn, geniraru nebē yaḡek, genisangsang nebē ahok kedē. Geyuj nebē reggu böp layon. Lob nengwah daggen los aru, gegelōng salpa* sēn netum lo, raḵ verup avij begelu yi meya.

18 Lob desis mehōnon sēn devasuh raḵ yu löö lo yu ti raḵ ngāa nipaya löö sēnē medediḵ. Yiḵ nengwah daggen los aru ga, gelōng salpa* sēn tum berak deverup hoos avij lo.

19 Hoos sēnē nij wēek neggēp ggēp avij los husej. Husej nebē nyēl geyuj neggēp medenegga mehōnon raḵ.

20 Rēḵ mu mehōnon vahi pin sēn su dediḵ raḵ ngāa nipaya löö agi rē lo, og su deggērin sir bederuu demij vu ngāa sēn denesemu raḵ nemaj lo rē. Yōnon, su denevuu sēn denedudeḵ vu memō los anutu-kuungsēn sēn yō denesemu raḵ goor los seriva, gebraas los gelōng, geḵele lo rē. Ngāa sēnē su deyoh vu bē degelē nyēg los degengo ḡaḡek, gedena rē.

21 Log mehōnon vahi sēnē denesis mehō la medenediḵ, gedenevong parahek, gedenevong baggēb, gedeneḡodeḵ ngāa jeggin jeggin, rēḵ su deggērin sir mederuu demij vu ngāa sēnē ving rē.

10

Angēr Vo Ḷapiya MeJon Gga

1 Sēnē ggovek, log sa halē angēr niwēek ata ti luḵ vu yaḡek meyam. Bom yi loḵ beggob, gemarubggii buu loḵ yu. Log mala netum nebē hes, gevaha netum nebē mudeng sēn nengwah gga bemedo netum raḵ lo.

2 Jom ḵapiya mahen teka loḵ nema, lob puh yi beneggēp. Log varah vaha vesa raḵ loo gevaha ḵēj nare raḵ dob.

3 Log vong aye böpata nebē sēn reggu böp layon nengeeḵ lo, log vaḵuvek nemadvahi-bevidek-luu detetap bedevengwēng loḵ yō ayej.

4 Vaḵuvek nemadvahi-bevidek-luu sēnē devengwēng ggovek, lob sa hevongin bē ḵevu ayej sēnē. Rēḵ sa hango mehōti nēr aye yam vu yaḡek bē, “Vaḵuvek nemadvahi-bevidek-luu sēn detetap lo hir ḡaḡek, og ḡenajom ahon meyo ḡēp doḵ yum mu, ḡaḵ su ḡekwevu!”

5 Log angēr sēn sa halē genare raḵ loo los dob lo, varah nema vesa raḵ ya yaḡek,

6 ḡenēr yōnon vavunē raḵ Anutu sēn nedo mala-tumsēn degwata los degwata lo arē. Yiḵ Anutu sēnē sēn tung yaḡek los ngāa pin sēn denedo loḵ lo, getung dob los ngāa pin sēn denedo loḵ lo, getung loo los ngāa pin sēn deneggēp loḵ lo. Log

angĕr nĕr bĕ, “Buk vongin govek na pehi sĕnĕ. Anutu su rĕk gegin nah gĕkin rĕ.

⁷ Gaĕ nabĕ angĕr netu nemadvahi-bevidek-luu gevĕ avuuk jaĕ gĕp hus baye jaĕ, og Anutu rĕk gevong beyi ngaa sĕn neggĕp vunsĕn wirek lo anon jaĕ. Nabĕ sĕn nĕr loĕ Bengĕ Nivesa sĕn vo vu yi hur-denenĕr-gĕgek-rangahsĕn lo wirek lo.”

⁸ Log mehĕ sĕn aye yam vu yagek mesa hango lo, nĕr vu sa ggĕkin bĕ, “Gena gweĕo ĕapiya sĕn yĕ puh yi meneggĕp loĕ angĕr sĕn nare raĕ loo los dob lo nema.”

⁹ Lob seya vu angĕr mesenĕr vu bĕ, “Gebo ĕapiya mahen teka saga vu sa.” Loĕ nĕr vu sa bĕ, “Gweĕo nĕk begegwa. Saga rĕk nengĕn rot vu avim nabĕ beggoh. Rĕk mu ahĕm ĕevus og rĕk mengĕĕs vu.”

¹⁰ Angĕr nĕr ggovek, log sa haĕo ĕapiya mahen teka sĕnĕ vĕr loĕ nema beha. Lob nengĕn rot loĕ savig nebĕ beggoh. Loĕ tum sa hengon ya, lob nimengĕĕs rot vu sahĕg ĕevus.

¹¹ Lob denĕr vu sa bĕ, “Genanĕr Anutu yi gĕgek rangah nah gĕkin jaĕ ngaa sĕn rĕk natĕk vu alam ngahiseĕĕ vu dob ngahiseĕĕ, gayej ngahiseĕĕ, gevu alam-los-bengĕj ngahiseĕĕ geving lo.”

11

Mehĕ Luu Denĕr Gagek

¹ Devo ngesing ti ni nebĕ atoheng vu sa in bĕ sa tahĕo ngaa jak, gedenĕr vu sa bĕ, “Kwedi getahĕo Anutu yi dub-vabuung-bĕp ayo vabuung los jepĕ, gegenatevin alam sĕn denesupin sir loĕ lo geving.

² Rĕk mu dub-vabuung-bĕp yi telig sĕn neyom dobnĕ lo, og su getahĕo, gaĕ gwevuu menĕk gĕp. In telig sagaĕ alam dahis hir ngaa, om rĕk debarah vahaj doĕ nyĕg vabuung bĕp Yerusalem na menoh vu kwev mehĕdahis-luu-bevidek-luu.

³ Lob sĕĕ bo niwĕĕk bĕpata rot vu mehĕ luu, gegevong luho na denanĕr sa gĕgek rangah. Luho rĕk degevĕh bĕĕk nabĕ tob, in detato vu alam nabĕ degĕrin sir nah vu Anutu log denanĕr sa gĕgek rangah noh vu buk sĕn 1,260 agi.”

⁴ Luho nebĕ ĕele oliv* vaha luu. Log luho nebĕ ram luu bedenare loĕ alam pin vu dob hir Mehĕbĕp mala.

⁵ Nabĕ mehĕ la degevongin nabĕ degevong paya vu luho, og nengwah rĕk jaĕ berup luho avij bega sir sĕn denelĕ luho paya lo. Yĕnon rot, mehĕti bĕ gevongin nabĕ kevoh luho na, og rĕk nadiik jaĕ ngaa sĕnĕ.

⁶ Luho nij wĕĕk bĕpata rot neggĕp beyoh vu bĕ degĕrin yagek gehob nama noh vu buk sĕn luho denanĕr Anutu yi gĕgek rangah lo. Log luho nij wĕĕk bĕpata rot neggĕp beyoh vu bĕ depekwĕ bĕl pin natu ĕĕĕ nabĕ mehĕnon nij ĕĕĕ, gedebasap

alam vu dob jaḵ ngaa nipaya aggagga. Noh vu buk pin sĕn nabĕ luho kwaj bo nabĕ degevang lo, og luho deyoh vu bĕ degevang.

⁷ Luho degovek huk sĕn denanĕr Anutu yi gagek rangah agi na, log mĕm reggu bemĕn bĕpata ti rĕḵ vu asoreng sĕn luḵ ya rot gahĕ degwa ma lo, mejaḵ nam vavunĕ belĕoḥo dengis sir. Lob rĕḵ kesuu luho bengis luho beluho denadiiḵ.

⁸ Lob luho navij rĕḵ doḵ gĕp nyĕg bĕp sĕn hil nepeggin gagek raḵ bĕ Sodom los Ejep lo yi aggata bĕp. Yiḵ nyĕg bĕp saga sĕn desis luho hir Mehĕbĕp raḵ ḵelepeḵo* loḵ wirek mediik lo.

⁹ Alam la rĕḵ vu navij agga ti ti pin, gevu mehĕnon degwaj pin, gevu ayej agga ti ti pin, gevu dob pin, berĕḵ degelĕ luho nij hel gĕp noh vu buk lĕo benyĕngelĕ. Log su rĕḵ dengogekin mehĕ la bededev luho nij hel rĕ.

¹⁰ Lob alam vu dob sĕnĕ rĕḵ kwaj vesa in luho dediik, lob rĕḵ dedĕo gedega nos bĕp, gedebĕ ḵupeḵ nyĕmasĕn vu sir vewen vewen. In alam-denenĕr-gagek-rangahsĕn luu sĕnĕ denevo vanĕ pangsĕn rot vu alam pin vu dob wirek.

¹¹ Lob buk lĕo benyĕngelĕ ggovek ya, loḵ Anutu vong saheng mala-tumsĕn-yi loḵ ya luho ayoj. Lob luho dekedĕ raḵ bedenare. Lob mehĕnon sĕn delĕ luho lo ḵenuj verup bedeggĕneng bĕpata rot.

¹² Lob ḵoḵ niwĕĕk ti yam vu yaḡek vu luho bedengo bĕ, "Melu jaḵ nam vavunĕ sĕnĕ." Lob beggob ḵo luho merak ya yaḡek galam sĕn denesis begĕ vu luho lo, delĕ bĕ luho derak medeya.

¹³ Log pevis bejemapi ggee bĕpata, lob nyĕg bĕp saga len ti mala ma, geyiḵ len nemadvahi-bevidek-lubeluu nahĕn denedo. Lob jemapi sĕnĕ sis alam 7,000 medediik. Galam vahi sĕn nahĕn denedo vesaj lo deggĕneng bĕpata rot bedĕḵo Anutu sĕn yaḡek ala lo arĕ raḵ.

¹⁴ Maggin bĕp netu luu sĕnĕ ggovek ya. Geham gwengo rĕ! Buk su rĕḵ hus ading rĕ, gaḵ maggin netu lĕo yiḵ vongin berup pevis.

Angĕr Netu Nemadvahi-bevidek-luu Vĕ Avuuk

¹⁵ Log angĕr netu nemadvahi-bevidek-luu vĕ yi avuuk, lob mehĕ la ayej raḵ vu yaḡek medetahi niwĕĕk bĕ:

"Hil Mehĕbĕp tu dob pin hir Mehĕ-los-bengĕ ggovek ya,
geyi mehĕ sĕn ggoin raḵ in bĕ geḵo hil nah lo tu Mehĕ-
los-bengĕ ving nebĕ saga,
berĕḵ medo gegin mehĕnon pin degwata los degwata!"

¹⁶ Lob alam ggev mehĕdahis-bevidek-lubeluu sĕn denedo raḵ hir sĕa loḵ Anutu mala lo depetev medeneggĕp loḵ Anutu mala bedepeḵa dabaj raḵ dob gedĕḵo yi raḵ niwĕĕk,

17 medenēr bē:

“Oo Mehöböp Anutu, niwëek pin neggëp vu hong.

Genedo gwëbeng, gengo genedo yö vu muginsën.

Geko nim wëek böpata ggovek ya,

begetu mehönon pin alaj vorot bemedo genegin sir.

18 Alam dahis pin ahëj sengën, rëk gwëbeng,

og ahëm sengën tøk yam rangah ggovek ya.

Log buk sën alam-diiksën denatøk nam rangah megwengo hir gägek lo yik sënë.

Gebuk gwëbeng sënë, sën gebo nivesa nyëvewen vu hong hur alam-denenër-gägek-rangahsën lo,

gevu hong alam lo,

gevu alam pin sën deneggöneng gedeneppurek babum lo.

Kë! Sir sën yuj ading lo, gesir sën alam meris lo ving.

Buk yam ggovek ya in bë gekwevoh alam sën denevasap ngaa vu dob lo na!”

19 Denër ggovek, log Anutu yi dub vabuung sën nedo yagek lo tatekin yi, log keröng-horek-yi nedo rangah loḵ ayo vabuung sogek. Yik keröng sagi sën Anutu joo gägek vu alam Israel wirek meneggëp loḵ lo. Lob davës vër behang meya, log dedun rak, lob vakuvek tetap gedob löngin, log hob lulanon lev ata.

12

Avëh Luho Ngaa Böpata Ti Nebë Karob

1 Lob ngaa tahutahu-yi böp ti tøk yam rangah ggëp yagek, nebë sënë: Avëh ti nedo, beröp hes mala loḵ navi nebë tob geraḵ nare kwev. Log tung betuheng nemadluho-bevidek-luu rak yu nebë madub.

2 Log nalu loḵ, lob medo nevimeng in bë geko, rëk vanë nevev rak yi pangsën rot.

3 Log ngaa tahutahu-yi ngwë tøk yam rangah ggëp yagek. Ngaa sagi nebë sënë: Karob böpata ti neggëp. Navi kök geyu nemadvahi-bevidek-luu, gevis nemadluho. Lob tung mehölös-bengö yi madub nemadvahi-bevidek-luu rak yu pin.

4 Log hus sekee betuheng yu ti vu yagek betë yam dob. Geyik betuheng yu luu mu nedo yagek. Log karob böpata sënë ya nare loḵ avëh sën nevimeng lo mala, in bë geko nalu geto lob ga.

5 Lob avëh ḵo nalu maluh. Hur mahen sagi sën rëk najom aën dus ti megegin mehönon pin jak lo. Lob avëh ḵo nalu ggovek, lob deko rak ya vavunë pevis, bedeko ya vu Anutu los yi säa-los-arë,

6 log avëh sënë veyä meya nyëg-yumeris. Anutu ro yi nyëg vu sagu in bë degegin yi bedebo nos vu yi noh vu buk 1,260 sagi.

⁷ Loḵ begö böpata verup vu yagek. Angër hir ggev Mikael losho yi angër vahi devong begö vu ḵarob böp, om ḵarob böp losho yi angër lo denevong begö loḵ yah vu sir.

⁸ Rëḵ mu Mikael losho yi angër dekesuu sir medetii sir ya in yagek.

⁹ Ḷarob böpata sënë luḵ yam dob, yiḵ marub sën yö neggëp vu nyëdahis lo lob denenër arë nebë Memö Nipaya, geSatan. Sën netetuhin mehönnon pin vu dob lo. Detë yi ya dob lob detë yi angër lo ya ving yi.

¹⁰ Lob sa hangö mehöti tahi niwëëk yam vu yagek bë:

“Gwëbeng hil Anutu ḵo hil yom ggovek ya,

geniwëëk töḵ yam rangah ggovek betu mehö-los-bengö in gegin mehönnon!

Log yi mehö sën ggooiin raḵ in bë geḵo hil nah lo arë böp raḵ! In mehö sën nenër gagek raḵ hil arid lo sën Kerisi-yi-alam sir lo,

nenër gagek raḵ sir vu hil Anutu buk gerangah.

Rëḵ gwëbeng angër lo detë yi ya dob ggovek ya.

¹¹ Ngaa sën vong bedekesuu yi lo yiḵ raḵ sën Sipsip Nalu niḵöḵ keseh lo,

log raḵ sën denenër Yesu yi gagek rangah lo,

log raḵ sën su kwaj nevo navij pangsen bë demedo nivesa vu dob sënë rë lo.

Su kwaj nevo sir rë,

gak bë alam dengis sir medenadiiḵ og yiḵ ggovek.

¹² Nebë sënë om ham pin sën nedo yagek lo, ham kwamin vesa!

Rëḵ mu ham sën nedo dob los loo lo, ham gwëgin ham!

In maggin böpata vongin natöḵ vu ham.

Satan luḵ yök vu ham ggovek ya,

lob ahë sengën böpata rot,

in raḵ ni bë yiḵ hen buk hus dus teka mu.”

¹³ Ḷarob böpata sënë lë bë detë yi ya dob, lob tii avëh sën ḵol nalu maluh lo besepa rot.

¹⁴ Rëḵ mu devo tuḡ banis böpata luu vu avëh sënë in bë gevëeng mena ben nyëg-yumeris, bena medo ading in marub böp saga. Gerëḵ degegin yi nivesa in nos vu sagu noh vu ngebek löö benyëngelë saga, (yiḵ buk 1,260 sën lo).

¹⁵ Lob marub sënë mutëḵ bël verup avi bevaar meya nebë bël ata betamuin avëh meya. Marub vongin bë bël geḵo avëh sënë na bemala nama.

¹⁶ Rëḵ dob loḵ vu avëh bavi töḵ gengen bël sën ḵarob mutëḵ verup avi lo.

¹⁷⁻¹⁸ Lob ḵarob böpata sënë ahë sengën rot vu avëh, lob ya in bë gevong begö vu avëh nalu lo vahi. Sir sënë denesepa loḵ Anutu yi horek medenetateḵin Yesu yi Bengö Nivesa rangah.

13

¹ Log yō nare raḵ raggēr vu loo nenga.

Reggu Bemĕn Bōp Luu Deverup

Lob sa halĕ reggu bemĕn bōp ti raḵ verup loo. Yu nemadvahi-bevidek-luu gevis nemadluho. (Vis nebĕ burmakau). Lob alam-los-bengōj hir madub nemadluho nedo raḵ yoh vu vis pin. Log nḡaa la arĕj raḵ neggĕp yu. Arĕj sĕnĕ og gāgĕk pelĕsĕn aggagga sĕn neraḵ Anutu lo.

² Reggu bemĕn sĕn sa halĕ agi ni nebĕ reggu bōp lepat, gevaha nebĕ reggu bōp bĕa vaha, gavi nebĕ reggu bōp layon avi. Lob ḵarob sĕn lo vo yi niwĕĕk vu reggu bemĕn sĕnĕ. Lob tung yi tu mehō-los-bengō nebĕ yi, lob vo niwĕĕk bōpata rot vu yi.

³ Lob sa halĕ bĕ reggu bemĕn yu lo ti vong bĕ degelu bebegō niben neggĕp raḵ. Niben bōpata beyoh vu bĕ nadiik, rĕḵ ma gebegō nyĕ sĕnĕ ggov ya geniben mu neggĕp. Lob alam pin ḵenuj ya in nḡaa sĕnĕ, lob desepa loḵ yi.

⁴ Denepetev medeneggĕp loḵ ḵarob bōp sĕnĕ lo mala medenĕḵo yi raḵ, in vo yi niwĕĕk vu reggu bemĕn sĕnĕ. Gedenepetev medeneggĕp vu reggu bemĕn sĕnĕ ving, gedenenĕr bĕ, “Maḵ re luho reggu bemĕn sĕnĕ deneggĕp ti? Maḵ re yoh vu bĕ gevong begō mekesuu yi?”

⁵ Rĕḵ Anutu lĕ reggu bemĕm bōp sĕnĕ mu, geyō medo nevong paang menenĕr pelĕ raḵ yi. Geniwĕĕk bōpata rot neggĕp in gevong nḡaa pin sĕn kwa nevo lo noh vu kwev mehōdahis-luu-bevidek-luu (yik buk 1,260 sĕn lo).

⁶ Yō avi raḵ benĕr pelĕ raḵ Anutu. Genĕr pelĕ raḵ Anutu arĕ, genĕr pelĕ raḵ yi dub-vabuung-bōp, geraḵ yi alam sĕn denedo yagek lo.

⁷ Lob Anutu lĕ yi mu, geyō vong begō vu Anutu-yi-alam beniwĕĕk mekesuu sir bedahun sir ya. Log ḵo niwĕĕk bōpata rot yoh vu bĕ natu alam pin, gedob pin, gayej pin, genavij aggagga pin, hir mehō-los-bengō.

⁸ Mehōnon pin vu dob sĕn su arĕj neggĕp loḵ ḵapiya vu buk sĕn Anutu tung dob rĕ lo, og rĕḵ degeḵo reggu bemĕn sĕnĕ jaḵ. Ḵapiya sĕnĕḵ Sipsip Nalu sĕn desis yi mediik wirek lo yi ḵapiya mala-tumsĕn-yi.

⁹ Mehōti bĕ nenga neggĕp, og gengo gāgĕk sĕnĕ nivesa megero!

¹⁰ Nabĕ mehōti arĕ neggĕp bĕ na ḵarabus, og rĕḵ na. Log nabĕ mehōti arĕ neggĕp bĕ dengis yi jaḵ paĕp-yu-anil menadiik,
og rĕḵ dengis yi menadiik.

Om Anutu-yi-alam denajom sir ahon rot medekerĕ, gayoj na timu vu Kerisi.

¹¹ Log sa halē reggu bemēn bōp ngwē kedi loḵ dob gebinē merak verup. Vis luu nedo raḵ yu nebē sēn sipsip tuveḵ ti, rēḵ nengeeḵ aye bōp nebē ḵarob bōpata ti.

¹² Reggu bōp netu luu sēnē tu reggu nipaya muginsēn yi hur beko yi niwēēḵ bōpata pin, benevong bemehōnon los ngaa-dob-yi pin deneko reggu muginsēn sēnē rak. Yi sēn wirek begō nyē bōpata neggēp raḵ yu beyoh vu bē gevong menadiiḵ, rēḵ ma geggov ya in yi lo.

¹³ Reggu bemēn ngwē sēn netu luu nevonḡ ngaa bōp ag-gagga, lob vonḡ ngaa bōp ti nebē sēnē: Vonḡ benengwah luḵ vu yagek meyam dob raḵ alam malaj medelē.

¹⁴ Rēḵ Anutu lē yi mu, genevonḡ ngaa bōp aggagga ggēp reggu bemēn ngwē muginsēn mala, lob netetuhin mehōnon vu dob sēnē rak ngaa bōp bōp nebē sēnē. Log loḵ ahēj menēr bē desemu reggu bemēn muginsēn ḵenu ti in degeḵo arē jak. Reggu bemēn bōp sagi sēn paēp-yu-anil sis yi wirek, rēḵ ma genahēn nedo vesa lo.

¹⁵ Lob Anutu lē yi mu, geregggu bemēn sēn netu luu lo rov saheng loḵ ya reggu bemēn ngwē muginsēn ḵenu bevesa loḵ, benevengwēḡ. Gaḵ nabē mehō la su degeḵo reggu bemēn ngwē muginsēn sēnē jak rē, og rēḵ ngis sir medenadiiḵ.

¹⁶ Log reggu bemēn sēn netu luu lo nēr, lob debē ḵanak ti raḵ alam pin nemaj vesa ma dabaj. Debē raḵ alam-meris los alam-yuj-ading, galam-ggoreksēn los alam-ḵupeḵ-masēn, galam sēn alaj debaḡo sir tu hir ngaa meris lo los alam sēn yō denegin sir lo.

¹⁷ Om nabē mehōti su geḵo reggu bemēn sēnē arē, ma yi ḵanak, jak gēp yi rē, og su yoh vu bē rēḵ bago alam hir ngaa ti rē. Gesu yoh vu bē alam debaḡo hen ngaa ti rē.

¹⁸ Gagek sēnē degwa neggēp, om ham sēn los kwamin lo, og ham kwamin bo reggu bemēn yi ḵanak sēnē nivesa mejak ni. In yik ḵanak sēnē og mehōnon ti arē neggēp vunsēn loḵ, lob yik nebē sēnē: 666.

14

Sir 144,000 Devong Raro Mewis

¹ Log sa malaḡ yah, lob sa halē Sipsip Nalu nare raḵ ḵedu Sion*, balam 144,000 denare ving yi. Lob Sipsip Nalu luho Ama arēj neggēp raḵ sir pin dabaj.

² Log sa hangō dedun nivesa yam vu yagek. Dedun nebē sēn lubek bōp nevo dedun, genebē sēn vakuvek netetap bededun bōpata. Sa hangō dedun sēnē vonḡ bē sēn sengii aye nivesa, bevong bē sēn alam denesis gita baye nivesa verup.

³ Devong raro mewis ti raḵ, raḵ Anutu yi sēa-los-arē mala, geraḵ ngaa lubeluu sēn denedo malaj-tumsēn lo malaj, geraḵ

alam ggev malaj. Anutu bago alam 144,000 sĕnĕ vu dob yom, lob sir sĕnĕ mu deyoh vu bĕ dejak raro sĕnĕ ni. Gaḅ alam vahi og su deyoh vu rĕ.

⁴ Alam sĕnĕ og yō delekin sir nivesa medenedo maluh bu gavĕh ma. Alam sĕnĕ medo denesepa Sipsip Nalu medeneya ving yi yoh vu nyĕḡ sĕn neya lo. Anutu ggooĭn sir raḅ loḅ alam vu dob ayo vuheng gebago sir yom in bĕ denatu alam mugĭnsĕn medenatu seriveng vu Anutu, om sĕn ḅo sir yah tu luho Sipsip Nalu yō hir ngaa.

⁵ Vu buk sĕn denedo dob lo, og su denenĕr gaḡek tetuhĭnsĕn rĕ, gesu denevong ngaa ti paya meneggĕp vu sir rĕ.

Angĕr Lōō Denĕr Gaḡek

⁶ Log sa halĕ angĕr ti genevĕĕng meneya yaḡek babu vavunĕ rot. Ko Bengō Nivesa sĕn neggĕp degwata los degwata lo. Lob yi huk bĕ tatekin Bengō Nivesa sĕnĕ vu alam pin sĕn denedo dob agi, genanĕr vu mehōnon pin sĕn denedo vu dob pin, genavij agga ti ti pin, gayej ti ti pin, gemehōnon degwaj pin lo.

⁷ Tahi niwĕĕk bĕ, “Buk tōḅ yam ggovek ya in Anutu seggi mehōnon hir gaḡek. Om ham ḡonengin yi gegweḅo arĕ jaḅ. Ham gweḅo Mehō sĕn tung yaḡek los dob, geloo los bĕl veyĕ pin lo arĕ jaḅ.”

⁸ Angĕr ngwĕ tamuĭn ngwĕ mugĭnsĕn beyam. Lob angĕr ngwĕ sĕn netu luu agi tahi bĕ, “Babulon* bōp bumeng ya! Bumeng ya! Vong bĕ nyĕḡ bōp Babulon* vo wain niwĕĕk vu alam vu dob pin medenenum. Vong besir ngahiseḅĕ desepa loḅ yi baggĕb lu ngaa bedenevong niwĕĕk ata beggĕrin ayoj.”

⁹ Loḅ tum angĕr ti tamuĭn luho beberup. Lob angĕr netu lōō sĕnĕ tahi ya niwĕĕk bĕ, “Nabĕ mehōti nadudeḅ vu reggu bemĕn sĕnĕ ma ḅenu, ma gebĕ yi ḅanaḅ jaḅ daba ma nema,

¹⁰ og rĕḅ nanum wain ti. Wain sĕnĕ yĭḅ Anutu ahĕ sengĕn, rĕḅ mu Anutu su rĕḅ sarōmin bĕl geving wain sĕnĕ rĕ. Gaḅ yō rĕḅ keseh ahĕ sengĕn doḅ kap in bo doḅ nah nipaya nyĕvewen, bemehōti sĕn lo nanum. Lob rĕḅ geḅo vanĕ nipaya rot jaḅ nengwah niḅerus sĕn medo netum raḅ ḡelōng nisangsang salpa* lo, jaḅ angĕr vabuung lo malaj, gejak Sipsip Nalu mala.

¹¹ Lob aru rĕḅ jaḅ berup nengwah sĕn nevo vanĕ vu sir agi, berĕḅ berup medo mena vavunĕ degwata los degwata. Alam sĕn denĕḅo reggu bemĕn los ḅenu raḅ, gedeneḅo yi ḅanaḅ raḅ neggĕp sir lo, og su deyoh vu bĕ rĕḅ desewah rangah los buk rĕ.”

¹² Om Anutu-yi-alam denajom sir ahon medebare niwĕĕk, medesepa doḅ Anutu yi horek, gayoj na timu vu Yesu medemedo.

¹³ Log sa hango mehōti aye yam vu yagek menēr bē, “Kwevu gagek nabē sēnē: ‘Alam sēn degevonḡ geving Mehōbōp loḡ denadiik lo, og kwaj vesa!’ ” Log Anon Vabuung nēr ving bē, “Yōnon, kwaj vesa in rēḡ degevuū huk ḡerus ḡerus sēn denevonḡ agi na gedesewah. In su rēḡ dena meris rē, ḡaḡ ḡaa nivesa sēn devonḡ lo rēḡ na geving sir.”

Buk Sēn Dengupin Mehōnon In Bē Degeḡo Nyēvewen Doḡ Nah Hir Huk Lo

¹⁴ Log sa malag yah, lob sa halē beggob veroo ti nedo, lob mehōti raḡ nedo beggob sēnē vavunē. Ni nebē Mehōnon Nalu, getung madub goor raḡ yu, log kii loḡ nema.

¹⁵ Log angēr ngwē vu dub-vabuung-bōp sēn nedo yagek lo meluḡ yam. Lob tahi ya niwēek vu mehō sēn raḡ nedo beggob vavunē lo bē, “Gebo nos jaḡ hong paēp babasēn! Nos pin vu dob anon loḡ ḡgovek ya! Om vosēn anon yi buk ḡwēbeng sēnē!”

¹⁶ Lob mehō sēn nedo raḡ beggob lo jom yi paēp babasēn raḡ bekesik ya dob, bekesik nos sēn anon loḡ vu dob lo.

¹⁷ Log tum angēr ngwē luḡ vu dub-vabuung-bōp sēn nedo yagek lo, beḡo paēp babasēn nevu malangeri ti ving.

¹⁸ Log angēr ti sēn neḡin nengwah raḡ jepō lo tah yi vēr in jepō beyam. Lob tahi ya niwēek vu angēr sēn ḡo paēp babasēn nevu malangeri ngwē lo bē, “ḡweḡo hong paēp babasēn sēn nevu malangeri rot aga, begena ḡwelov wain anon ḡod vu dob, begengupin bemedo! In anon pin moneḡ ḡgovek ya!”

¹⁹ Lob angēr sēnē ḡo yi paēp babasēn raḡ bekesik ya dob, lob lov wain anon ḡod pin besupin menedo. Lob tē wain anon sēnē luḡ ya ḡabum ḡelōng bōpata in napip. Sēnēḡ mu Anutu ahē sengēn.

²⁰ Lob devaḡē wain sēnē loḡ ḡabum bōpata medepip ḡḡēp nyēḡ bōp Yerusalem nenga. Lob mehōnon nij ḡōḡ vu ḡabum meto meya bevaar meneya ading rot yoh vu 320 kilomita, log vuuḡ meraḡ verup vavunē bading yoh vu bē ḡengon hil mehōnon.

15

Angēr Nemadvahi-bevidek-luu Deḡo Ngaa Maggin Rot Nemadvahi-bevidek-luu

¹ Log sa halē ngaa bōp ngwē tato yi vu yagek, lob sa ḡenug ya in. Sa halē angēr nemadvahi-bevidek-luu denedo bedēḡo ngaa maggin rot sēn raḡ negḡēp hus lo in bē debasap mehōnon beron nemadvahi-bevidek-luu. Nabē ngaa maggin sēnē govek na, og la su rēḡ nom berup vu tamusēn ḡōkin rē. ḡaḡ Anutu ahē sengēn maya verōḡ yi raḡ ngaa maggin rot nemadvahi-bevidek-luu sēnē.

² Log sa halē ngaa ti nebē loo, gevong bē desarömin garas los nengwah. Log alam sēn devong begö medekesuu bededahun reggu bemēn nipaya agi los kenū, garē yi kanak lo, denare loḵ loo sēn nebē garas agi nenga, lob Anutu vo ngaa ni nebē gita ggelek sir bevare deneko.

³ Denevong Anutu yi hur Moses yi raro gedenevong Sipsip Nalu yi raro sēn nebē:

“Oo Mehöböp niwēek pin ala hong.

Huk pin sēn genevong lo böpata rot behe halē,
lob he kwamin ya ngahi in.

Oo mehōnon pin hir Mehö-los-bengö hong!

Hong ngaa pin og niröp,
beyōnon verök yi!

Mehöböp hong ngo perurek timu vabuung.

⁴ Om alam pin rēḵ degōneng in hong
gedegekō arēm jak na vavunē!

Mehōnon pin rēḵ denam
medenadudeḵ vu hong.

In genesepa loḵ aggata niröpsēn mu
betök yam rangah ggovek ya.”

⁵ Sēnē ggovek, gesa malag yah loḵ bē ayo vabuung sogek sēn nedo yagek loḵ dub vabuung sēl ayo lo tahinin. Yiḵ Anutu yi dub vabuung sēl sēn netato bē Anutu nedo ving yi alam lo sēnē.

⁶ Lob angēr nemadvahi-bevidek-luu sēn deḵo ngaa maggin rot nemadvahi-bevidek-luu lo, vu dub-vabuung-böp sēnē ayo medeluk yam dob. Deröp tob veroo malangeri beyö niveseek, log devaku kabi goor loḵ newaj.

⁷ Log ngaa lubeluu sēn denedo malaj-tumsēn lo ti vo gabum goor nemadvahi-bevidek-luu vu angēr nemadvahi-bevidek-luu sēnē. Lob Anutu sēn nedo mala-tumsēn degwata los degwata lo ahē sengēn pup gabum goor nemadvahi-bevidek-luu sēnē.

⁸ Log Anutu niwēek los yi vunek vunek yagek-yi pup dub-vabuung-böp ayo, lob vong baru verup ggērin rot, lob mehōti su yoh vu bē doḵ na rē. Gaḵ rēḵ degegin angēr nemadvahi-bevidek-luu sēn lo gedegevong huk jak ngaa maggin nemadvahi-bevidek-luu sēn lo begovek na rē, loḵ mēm.

16

Anutu Ahē Sengēn Nedo Loḵ Gabum Goor Nemadvahi-bevidek-luu

¹ Log sa hangō mehōti aye rak loḵ dub-vabuung-böp sogek, betahi niwēek ya vu angēr nemadvahi-bevidek-luu sēnē bē, “Ham na kweseh Anutu ahē sengēn gabum nemadvahi-bevidek-luu sēnē duk na mejak dob!”

² Lob angër muginsën ya keseh yi yi ya dob. Lob pegges nipaya verøk yi genivë rot rak alam sën deneko reggu bemën böp yi kanak rak neggëp navij lo, gerak alam sën deneko kenu rak lo.

³ Log angër netu luu ko yi yi, beya keseh luk ya loo. Lob loo pöö alam-diiksën nij bu rak, log ngaa mala vesa pin sën denedo luk loo lo dediik ya.

⁴ Log angër netu löö keseh yi yi luk ya bël ata pin los bël veyë pin. Lob sir pin køk rak nebë mehönon nij køk.

⁵ Lob sa hango angër sën tu ala benegin bël lo nër bë:
“Genedo gwëbeng, gengo genedo yö vu wirek.

Hong mehö yohvu rot in gevong nyëvewen nebë sënë lok yah vu mehönon.

⁶ Alam sënë dekeseh hong alam losho hong alam-denenër-gagek-rangahsën nij køk medediik, om sën gevo køk vu alam nij paya sagi in bë denanum. Deko hir nipaya nyëvewen saga ya meyo vu.”

⁷ Log sa hango Anutu yi jepö yö tahi bë:

“Eë-ë, yönon, Mehöböp Anutu, niwëek pin yö neggëp vu hong, om nyëvewen sën genevong lo, og niröp beyoh vu.”

⁸ Log angër netu lubeluu keseh yi gabum rak hes, lob vong behes tum böpata megga mehönon.

⁹ Hes tum benikerus böpata rot, lob vev rak mehönon pangсэн rot. Rëk ma, gedenër pelë rak Anutu sën niwëek böpata rot bevong ngaa maggin agi arë. Gesu deggërin sir medeko Anutu arë rak rë.

¹⁰ Log angër netu nemadvahi keseh yi gabum rak reggu bemën böp yi sëa-los-arë. Lob malakenu lok beggërin alam sën reggu bemën negin sir lo. Deko vanë pangсэн rot lob deranga daggej.

¹¹ Kwaj nevo vanë los pegges böp sën rak sir lo, rëk ma gedenër pelë rak Anutu sën tu yagek ala lo gesu deggërin ayoj bederuu demij vu ngaa sën denevong lo rë.

¹² Log angër netu videk ti keseh yi gabum luk ya bël böp Ebrates, lob tuus ya, gaggata neggëp vu alam-los-bengöj sën denam vu nyëg mala neverup lo.

¹³ Lob sa halë memö ningöhek löö nij nebë dek, berak deverup karob böp lööho reggu bemën lu mehö-nenër-gagek-kuungsën avij.

¹⁴ Memö löö sënë og memö nij paya kenuj, bedeyoh vu bë degevong ngaa böp aggagga. Lob deneya vu alam-los-bengöj pin vu dob, in bë dengupin sir bedegevong begö dok Niwëek Pin Ala Anutu yi buk böpata sënë.

¹⁵ “Ham gwengo rë! Sëk nök vu ham nabë sën mehö hodek neyam lo. Nebë sënë, om nabë mehöti su gëp yiing rë, geyi

tob jak gëp yi bemedo, og su rëk ahë natök balam degelë beninamum rë. Gaḵ mehö saga rëk kwa vesa!”

¹⁶ Lob memö lo desupin alam-los-bengöj losho hir alam lo ggëp nyëg sën Hibru denenër loḵ ayej bë Armagedon lo.

¹⁷ Log angër netu videk luu keseh yi gabum ya merak nyëg meris loḵ yagek los dob vuheng atov. Lob mehöti aye rak böpata vu Anutu yi säa-los-arë loḵ dub ayo vabuung sogek metahi yam bë, “Ggovek ya saga!”

¹⁸ Log davës vër behang meya, gededun rak, lob vakuvek tetap, gejemapi ggee böpata rot. Vu buk pin sën mehönon denedo vu dob agi, og jemapi ti su neggee böpata rot nebë ti sënë wirek rë.

¹⁹ Nyëg böp Yerusalem vasuh yi ya yu löö, lob mehönon pin hir nyëg böp böp pin detamang beto denedo. Log Anutu kwa vo nyëg böp Babulon* ving, lob vong ba, Babulon* num loḵ kap sën wain nedo loḵ lo. Wain sënë og yik Anutu ahë sengën.

²⁰ Log ḵedu loo vuheng pin malaj maya, log ḵedu pin derurin to, besu denare ggökin rë.

²¹ Log hob lulanon lev rak. Lob hob lulanon sënë, og ḵemu böp böp beti ti hir maggin yoh vu padi bëek ti. Luḵ yam vu yagek beto nesis mehönon, lob deḵo maggin nipaya verök yi rak hob lulanon sënë, rëk ma gedenenër gagek nipaya rak Anutu in hob lulanon sën to mesis sir agi.

17

Avëh Baggëb Böp Ḷol Nipaya Nyëvewen

¹ Angër nemadvahi-bevidek-luu sën deḵo gabum nemadvahi-bevidek-luu lo ti yam vu sa benër bë, “Dus rak bë avëh baggëb los bengö sën tu ala menegin yi alam ggëp bël ngahi nengaj lo geḵo yi nipaya nyëvewen. Om genam besa tato vu hong.

² Alam-los-bengöj pin vu dob devong baggëb ngahiseḵë vu avëh sënë. Gemehönon pin vu dob devong baggëb vu yi ving, lob yuj vong paya nebë sën mehönon denenum meyuj nevong paya lo.”

³ Log angër sënë ḵo sa ḵenug meya nyëg-yumeris ti. Lob sa halë avëh ti rak nedo reggu bemën ḵök ti demi vu sagu. Lob gagek ngahiseḵë neggëp rak reggu bemën sënë navi beggërin pin. Gagek sënë og yik arë sën gagek pelësën nipaya aggagga. Log reggu bemën böp ti sënë yu nemadvahi-bevidek-luu, gevis nemadluho.

⁴ Avëh sënë röp tob ḵök los mala sagap beyi vunëḵ vunëḵ aggagga rak goor ga, vunëḵ vunëḵ sën denesemu rak gelöng malangeri los ḵumḵum sën yi monë böpata lo. Log jom kap goor loḵ nema. Lob ngaa nivë aggagga sën Anutu nelë bë su

yoh vu rē lo, los avēh baggēb sēnē yi ngaa ningōhek aggagga, bepin pup kap sēnē.

⁵ Log dekevu arē raḵ neggēp daba. Arē sēnē og yīḵ gāgek peggirinsēn mu nebē:

NYĒĠ BÖP BABULON* AVĒH BAGGĒB PIN LOS NGAANIPAYA
VERÖ Ḷ YI PIN VU DOB LO ATAJ.

⁶ Avēh sēnē sis Anutu-yi-alam losho alam sēn denevong ving Yesu medenenēr arē rangah lo medediik. Avēh sēnē num nijḵōḵ lob sa halē bē yu vong paya nebē sēn alam denenum bēl mengēēs lo. Sa halē sēnē, lob sa helēk bekwag ya ngahi.

⁷ Loḵ angēr loḵ tepēḵ vu sa bē, “Kwam neya ngahi in va? Sengo rēḵ tateḵin avēh sēnē luho reggu bemēn hir gāgek vunsēn degwa rangah vu hong. Yīḵ reggu bemēn sēn yu nemadvahi-bevidek-luu, gevis nemadluho, beḵo avēh meneya agi.

⁸ Gelē reggu bemēn böp sēnē ggovek ya. Yö nedo vu wirek, rēḵ gwēbeng og su nedo rē. Rēḵ mu vu tamusēn, og rēḵ yī vu asoreng sēn luḵ meya rot gahē degwa ma lo bejaḵ nom vavunē, loḵ mēm mala nama na verōḵ yī. Alam dob yī sēn Anutu su kevu arēj loḵ ya ḵapiya-mala-tumsēn-yi loḵ buk sēn tung dob los yaḵek lo rē, og rēḵ degelē reggu bemēn nipaya sēnē, lob ḵenuj na in yī. In nedo wirek, log gwēbeng og su nedo rē, loḵ rēḵ nom berup gökin vu tamusēn.

⁹ Mehōti sēn kwa nivesa lo, og yoh vu bē rēḵ jaḵ ngaa sēnē ni megero. Yuseḵē nemadvahi-bevidek-luu sēnē og yīḵ nepeggirin raḵ ḵedu nemadvahi-bevidek-luu, lob avēh sēnē nedo raḵ ḵedu nemadvahi-bevidek-luu sēnē.

¹⁰ Log yuseḵē nemadvahi-bevidek-luu sēnē og yīḵ nepeggirin raḵ alam-los-bengōj nemadvahi-bevidek-luu. Nemadvahi malaj ma vorot, log ti nahēn nedo gwēbeng, log ti nahēn gesu tu mehō-los-bengō rē. Om rēḵ natu mehō-los-bengō vu tamusēn. Govek, loḵ yīḵ medo hus dus teka mu.

¹¹ Log reggu bemēn sēn nedo vesa wirek rēḵ su nedo gwēbeng rē agi, loḵ ya ving betu nemadvahi bevidek löö raḵ. Rēḵ mu yīḵ alam-los-bengōj nemadvahi-bevidek-luu sēnē ti yī, rēḵ mu rēḵ mala nama na verōḵ yī.

¹² Log vis nemadluho sēn gelē lo, og yīḵ nepeggirin raḵ alam-los-bengōj nemadluho. Rēḵ mu yō denahēn gesu detu alam-los-bengōj raḵ rē. Rēḵ mu rēḵ degeḵo nij wēēḵ böpata rot geving reggu bemēn böpata sēnē, medenatu alam-los-bengōj noh vu yīḵ hes mala timu.

¹³ Alam-los-bengōj sēnē yīḵ kwaj nevo ngaa neggēp ti. Ni-wēēḵ los niwēēḵ böpata rot sēn neggēp vu sir lo, og rēḵ degadu reggu bemēn nipaya jaḵ mededoḵ vu.

¹⁴ Lob rĕk losho Sipsip Nalu dengis sir, lob Sipsip Nalu ngis sir mekesuu sir na verōk yi. In yi tu alam bōp bōp pin hir Mehōbōp, galam-los-bengōj pin hir Mehō-los-bengō. Lob yi alam sĕn denesepa loĵ yi lo, og rĕk degevong begō sĕnĕ medekesuu. Sir sĕn tato sir vorot beggōoin sir raĵ bedetu yō yi ngaa bedenevong ving aye lo.”

¹⁵ Log angĕr nĕr vu sa bĕ, “Bĕl ngahi sĕn gelĕ avĕh baggĕb nedo nengaj lo, og sagak yik alam pin, gesir yu bōp bōp sĕn desupin sir medenedo lo, galam pin sĕn navij aggagga lo, gayej agga ti ti pin.

¹⁶ Log vis nemadluho sĕn gelĕ ggovek ya bĕ peggirin raĵ alam-los-bengōj nemadluho lo, og sir pin losho reggu bemĕn bōp rĕk degĕrin sir medegelĕ avĕh baggĕb sĕn lo paya. Rĕk debasap yi bedenakah hen tob pin vĕr gegĕp ahĕ tōksĕn. Log rĕk dega reggos gedebesi sekĕ lu ngaa jaĵ na nengwah.

¹⁷ Yōnon, Anutu vo kwa sĕnĕ loĵ ya ayoj in bĕ degevong ngaa sĕn kwa nevo lo. Lob kwaj bo ngaa gĕp ti. Log niwĕĕk bōp sĕn deĵo in denatu alam-los-bengōj lo, og rĕk degadu reggu bemĕn nipaya jaĵ mededok vu rot, bena berup dok buk sĕn Anutu yi gāgĕk pin anon jaĵ lo.

¹⁸ Log avĕh sĕn gelĕ lo, og yik peggirin raĵ nyĕg bōp Babulon* sĕn tu alam-los-bengōj pin vu dob hir yuseĵ lo.”

18

Nyĕg Bōp Babulon Mala Maya*

¹ Sĕnĕ ggovek, log sa halĕ angĕr ti vu yagĕk beluĵ yam. Yi niwĕĕk bōpata rot, genikapiik jĕh raĵ dob bemedo nepelibin mu.

² Lob tahi yam niwĕĕk bĕ:

“Nyĕg bōp Babulon* bumeng ya! Bumeng ya!

Gwĕbeng tu memō nij paya hir nyĕg raĵ.

Memō nij ngōhek pin,

gesok nij paya pin sĕn hil nahōnengin lo bej.

³ In alam pin denevong ngaa baggĕb yi ngahiseĵe vu yi.

Lob sĕnĕ vong bĕ sĕn denum yi wain niwĕĕk beyuj vong paya.

Galam-los-bengōj lo vu dob sĕnĕ devong baggĕb vu yi ving.

Galam-dob-yi sĕn denevong huk bagosĕn lo denevong huk bagosĕn raĵ ngaa sĕn ayo nevu nevu in lo, bedenĕo monĕ ngahiseĵe raĵ.”

⁴ Log sa hango gāgĕk ngwĕ yam vu yagĕk menĕr bĕ:

“Sa alam, ham gwetah ham in nyĕg bōp saga. Gemedo na nenga.

In ham los sir rĕk gwebĕ dok ti in yi ngaa nipaya saga.

Geham los sir rĕk gwebĕ dok ti begweĵo yi ngaa nipaya nyĕvewen.

- ⁵ Yi ngaa nipaya vong bē sēn yu bōpata megelu lok ya yagek.
Lob Anutu medo mekwa nevo nyēg bōp sēnē yi ngaa nipaya pin.
- ⁶ Ham kwamin bo ngaa agga ti ti sēn avēh baggēb agi nevong lo,
beham bo doḵ nah vu yi nabē sēnē nirōp rot.
Ham bo nyēvewen doḵ nah ngaa sēn nevong lo nirōp,
gegwevong la mesevōḵ geving.
Avēh sēnē tee marasin nimengēēs loḵ kap in bē mehō ngwē denanum,
om yiḵ ham jaa ngaa ngaa nimengēēs nabē saga doḵ nah,
geyu ngwē sevōḵ geving begwetee doḵ kap in nanum.
- ⁷ Yō nekerē arē raḵ benevong ngaa nipaya sēn ayo nevu nevu in lo agga ngahisekē.
Om ham gwevong meyō pasang ngu rot doḵ nah.
In kwa nevo loḵ ayo nebē sēnē bē,
'Setu avēh-los-bengōg benado raḵ avēh-los-bengō yi sēa.
Sa su nebē avēh sēn regga diḵ genedo alov lo rē.
Om maggin su rēḵ natōḵ jaḵ sa mesengu rē,
gaḵ rēḵ nama verōḵ yi.'
- ⁸ Om ngaa maggin rot aggagga rēḵ natōḵ vu yi avuti doḵ buk timu.
Niraksēn ngahisekē rēḵ berup,
lob yi alam ngahisekē rēḵ pasang dengu in hir heljēng rot,
gemeyip bōpata rēḵ berup.
Log nengwah rēḵ ga nyēg bōp Babulon* los dahis.
Yōnon, Mehōbōp Anutu yi mehō niwēēk los gayeheng,
om seggi yi benēr vorot bē geḵo nipaya nyēvewen doḵ nah.
- ⁹ Alam-los-bengōj vu dob losho avēh sēnē denevong baggēb los denevong ngaa agga ngahisekē sēn ayoj nevu nevu in lo.
Om alam-los-bengōj sēnē rēḵ degelē genengwah natum bega yi baru jaḵ, lob rēḵ dengu medengis sir.
¹⁰ Rēḵ degōneng rot in vanē sēn tōḵ vu yi agi, lob rēḵ debare ading gedenanēr nabē:
'Wōp-o, gēpin nyēg bōp Babulon*!
Nyēg bōp los niwēēk ata hong!
Nyēvewen nipaya tōḵ vu hong ggovek ya yiḵ pevis avuti!'
- ¹¹ Lob alam vu dob sēn denevong huk bagosēn lo rēḵ kwaj bo nyēg bōp sēnē, lob rēḵ dengu in, bedemedo los ayoj maggin.
In mehōnon la su denebago hir kupeḵ yah ggōkin rē.
- ¹² Hir kupeḵ lo yiḵ nebē sēnē: Goor los seriva, gegelōng malangeri los kumḵum sēn yi monē bōpata lo, getob veroo malangeri, getob mala sagap aggagga, getob niyes yes sēn niḵapiik lo, gejerujeng navi, geḵele sēn reggu nivesa lo, gengaa pin sēn denesemu raḵ reggu bōp elefant vis lo, gengaa

pin sĕn denesemu raḡ kele sĕn yi monĕ böpata lo, gedenesemu raḡ braas, geraḡ aĕn geraḡ gelöng ni ketungsĕn lo.

¹³ Log ḡupeḡ la nebĕ sĕnĕ: Kele sinamon navi los yesek lu ngaa sĕn nos yi lo, gekabang aru reggu nivesa ga, mur los praginsĕj*, gewain los wĕl*-oliv-yi sĕn denevesi nos raḡ lo ga, parawa brĕt yi los wit*, geburmakau los sipsip, gehoos los karis sĕn hoos denedadii lo, gemehönon sĕn denebago sir in denatu hir ngaa meris lo, log mehönon sĕn denebago sir in debasap sir noh vu yö kwaj lo.

¹⁴ Log denĕr bĕ, 'Yönon, nos sĕn kwam nedu in bĕ gegwa lo, og pin devuu hong gedeya. Geḡupeḡ nivesa vesa pin lu ngaa sĕn yi monĕ böp lo, los hong vuneksĕn nivesa vesa pin sĕn lo, og devuu hong ya. Mehönon su rĕḡ degelĕ ngaa nabĕ sĕnĕ gökin gemedo vu hong rĕ!'

¹⁵ Yönon, alam sĕn denevong huk bagosĕn raḡ ngaa agi, bedenekö monĕ ngahi vu nyĕḡ böp agi rĕḡ degöneng rot in vanĕ sĕn natök vu nyĕḡ böp agi, lob rĕḡ debare ading in yi gedengu medengis sir, gemedo los ayoj maggin.

¹⁶ Log denanĕr nabĕ:

'Wöp-o, gĕpin nyĕḡ böp sĕnĕ!

Wirek og yö neröp tob veroo malangeri ngeri,
getob saḡap los kök,
genevunek vu navi raḡ goor,
geraḡ gelöng malangeri los ḡumḡum sĕn yi monĕ böp rot
lo.

¹⁷ Rĕḡ ma gemonĕ sĕnĕ los ḡupeḡ gevunek vunek bemalaj maya yik pevis avuti.'

Log kapten los alam sĕn denekö yaḡ lo pin, galam pin sĕn denevong huk raḡ yaḡ lo, galam pin sĕn denevong huk bagosĕn raḡ yaḡ medeneggök loo lo, yö rĕḡ debare gĕp ading in nyĕḡ böp Babulon*.

¹⁸ Log degelĕ nengwah sĕn negga yi lo aru jaḡ, lob denggeek nabĕ, 'Nyĕḡ böp ti tena los arĕ böp maḡ nebĕ nyĕḡ böp sĕnĕ menedo? Ma! Yik yö timu!'

¹⁹ Log yö rĕḡ dejaa kebus dok yuj, gedengu bedengis sir bedemedo los ayoj maggin. Log rĕḡ detahi nabĕ:

'Wöp-o, gĕpin nyĕḡ böp sĕnĕ!

Yaḡ alaj lo sĕn denedo raḡ loo lo detu alam-los-bengöj-
monĕ-ggoreksĕn raḡ nyĕḡ böp sĕnĕ yi monĕ.
Gĕpin-o! Yik mala maya verök yi pevis avuti!

²⁰ Om ham vu yaḡek los Anutu-yi-alam, geham sinarĕ los alam-denenĕr-gaḡek-rangahsĕn lo!

Ham pin kwamin vesa in ngaa sĕn töḡ vu nyĕḡ böp agi.
Anutu seggi yi, lob vo nipaya nyĕvewen vu yi
loḡ yah ngaa nipaya sĕn nevong vu ham lo.' "

²¹ Gagek sĕnĕ ggovek, log angĕr niwĕĕk ata ti ʔo gelong ti ni nebĕ gelong bĕp sĕn denerii wit* rak lo, lob vaku rak betĕ luk ya loo, log nĕr bĕ:

“Rĕk degeko nyĕg bĕp Babulon* medegetĕ na niwĕĕk nabĕ sagi,

gemehĕnon su rĕk degelĕ yi nah gĕkin rĕ.

²² Nebĕ sĕnĕ om gita aye, gegevĕĕg aggagga ayej, gegevĕĕg apel los avuuk ayej,

og su rĕk degengo ngaa pin sĕnĕ ayej doʔ hong nah gĕkin rĕ.

Gemehĕti sĕn tahu yi loʔ huk agga pin lo,

og su rĕk degelĕ alam nabĕ sĕnĕ demedo vu hong nah gĕkin rĕ.

Gegelong bĕpata sĕn nerii wit* genesu maye neya lo,

og su rĕk degengo aye sĕnĕ gengu doʔ hong nah gĕkin rĕ.

²³ Ram su rĕk natum doʔ hong

bahĕggi nah gĕkin rĕ.

Log su rĕk degengo avĕh los maluh sĕn denĕko sir lo

gedebengwĕng los kwaj vesa gĕkin rĕ.

Wirek hong alam lo sĕnĕ devong huk bagosĕn, lob detu bĕp vu dob.

Log gekuung in alam pin rak hong ngaa aggagga sĕn genetung bu rak lo.

²⁴ Log detoʔ rak alam-denenĕr-gagek-rangahsĕn losho Anutu-yi-alam gesir pin

sĕn denesis sir medenediik vu dob lo pin nij kĕk loʔ hong Babulon,

bedegwa neggĕp vu hong.”

19

Alam Kwaj Vesa In Babulon Mala Maya*

¹ Sĕnĕ ggovek, log sa hango ngaa ti nebĕ sĕn alam ngahiseʔĕ denevong raro vu yagek, bedenĕnĕr bĕ:

“Aleluya!

Hil Anutu, yi yĕ timu sĕn ʔo hil yom vu yi.

Yi mehĕ niwĕĕk los vunĕk vunĕk yagek-yi malangeri rot.

² Nengo gagek, og nesepa loʔ ngaa nirĕp mu meneseggi alam rak,

benevong nyĕvewen loʔ yah vu sir nirĕp rot.

Lob avĕh-baggĕb-los-bengĕ sĕnĕ nevasap alam-dob-yi pin rak yi baggĕb,

om sĕn Anutu vo nipaya nyĕvewen loʔ yah vu yi,

bevo nyĕvewen loʔ yah yi alam sĕn nesis lo nij kĕk.”

³ Loʔ detahi yah gĕkin bĕ:

“Aleluya! Hil gaʔo Anutu arĕ jaʔ!

Nengwah sĕn gga nyĕg bōp agi aru medo neraḅ degwata los degwata!”

⁴ Log alam ggev mehōdahis-bevidek-lubeluu sĕn lo, losho ngaa lubeluu sĕn denedo malaj-tumsĕn lo, depetev medeneggĕp loḅ Anutu sĕn nedo raḅ sĕa-los-arĕ lo mala, gedeko arĕ raḅ bĕ: “Yōnon rot! Aleluya!”

⁵ Lob mehōti aye raḅ ggĕp Anutu yi sĕa-los-arĕ, benĕr bĕ: “Ham sĕn Anutu yi hur ham, beham nehōnengin yi lo, geham alam yumin ading los ham alam meris, ham pin gweḅo Anutu arĕ jaḅ!”

Sipsip Nalu Ḳo Avĕh Medenevong Nos Bōpata

⁶ Log sa hangō ngaa ti nebĕ sĕn alam ngahiseḅē rot desupin sir bedenĕnĕr gagek, lob dedun nebĕ sĕn lubek bōpata. Genebĕ sĕn vaḅuvek netetap bededun bōpata lo, bedenĕnĕr bōpata bĕ:

“Aleluya! Hil gaḅo Anutu arĕ jaḅ!
Hil Mehōbōp Anutu, yi mehō los niwĕĕk!
Gwĕbeng tu ala soḅek menengin ngaa pin!

⁷ Hil ahĕd nivesa menapisek in yi rot gegageḅo arĕ jaḅ!
In buk dus raḅ ggovek ya in Sipsip Nalu vongin geḅo avĕh.
In venĕ ro yi ggovek ya menengin.

⁸ Lob Anutu vo rōprōp veroo malangeri vu yi berōp loḅ yi.
Rōprōp sĕnĕ yō mewis anon benepelibin.”
(Rōprōp veroo sĕnĕ yīḅ tahu ngaa nirōp sĕn Anutu yi alam denevong lo.)

⁹ Log angĕr nĕr vu sa bĕ, “Gekwevu gagek sĕnĕ nabĕ: Alam sĕn Anutu vong dik ya in sir bĕ denam in nos bōp sĕn Sipsip Nalu geḅo avĕh lo, og kwaj vesa!” Log nĕr vu sa ving bĕ, “Gagek sĕnĕ og Anutu yi gagek anon.”

¹⁰ Lob sa petev loḅ angĕr vaha gesa bĕ gaḅo arĕ jaḅ, loḅ nĕr vu sa bĕ, “Su gwevong nabĕ sĕnĕ! Yīḅ sa hur mu nebĕ ham los arim lo pin sĕn ham ayomin neya timu vu Yesu menĕnĕr yi gagek rangah lo. Yīḅ ham gweḅo Anutu yō timu arĕ jaḅ. Hil arāḅ ni bĕ Anon Vabuung vong huk loḅ alam-dĕnenĕr-gagek-rangahsĕn ayoj bĕ denanĕr Anutu yi gagek rangah, genevong huk loḅ alam sĕn denĕnĕr Yesu arĕ rangah lo ving nebĕ saga.”

Mehō Sĕn Raḅ Hoos Veroo

¹¹ Log sa halĕ yagek tateḅin gehoos veroo ti nare. Bemehōti raḅ nedo, barĕ nebĕ “Mehō Sĕn Nevong Yoh Vu Yi Gagek” ga, “Mehō Gagek Anon Yi”. Nabĕ mehōti sĕnĕ gengō gagek, genabĕ gevong begō, og nesepa loḅ aggata nirōp mu menevong.

¹² Mala gahis netum nebĕ nengwah daggen, gemehō-los-bengō yi madub ngahiseḅē raḅ nedo yu. Gedekevu arĕ raḅ

neggëp navi, rëk yö timu raḅ arë sënë ni, gaḅ alam vahik su derak ni rë.

¹³ Generöp röpröp ading sën dedagoo loḅ ḅḅ lo. Log denenër arë bë, “Anutu yi Gägek”.

¹⁴ Log alam-begö-yi vu yaḅek derak hoos veroo, bedeta-muin yi medeya. Gederöp tob veroo malangeri benikapiik menepelibin.

¹⁵ Paëp-yu-anil nevu malangeri rot ti vare nesoo loḅ alaj avi, beneggëp in bë ngis mehönön jaḅ. Log nejom aën dus ti loḅ nema in gegin mehönön jaḅ. Anutu mehö niwëek ata, bahë sengën böpata vu alam sën su ayoj neya timu vu yi rë lo, om rëḅ baḅë sir na nabë sën denevakë wain anon loḅ gabum böp ayo lo.

¹⁶ Gedekevu mehö sënë arë raḅ neggëp yi tob los vaḅi nebë:

“ALAM-LOS-BENGÖJ PIN HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ, GALAM
BÖP PIN HIR MEHÖBÖP.”

¹⁷ Log sa halë angër ti nare loḅ hes mala. Genetahi ya vu soḅ pin sën denevëeng medeneyoh vavunë lo bë, “Ham pin ngupin ham nam in Anutu yi nos böp.

¹⁸ Ham rëḅ gwa alam-los-bengöj nij reggos geham rëḅ gwa alam yuj rëmek los alam anil degwa nij reggos gehoos los alam sën denerak lo nij reggos. Ham rëḅ gwa alam pin nij reggos, alam sën yö denegin sir lo, losho alam sën alam denebago sir medenetu hir ngaa meris lo, galam sën yuj ading los alam meris lo.”

¹⁹ Lob sa halë reggu bemën böp galam-los-bengöj pin vu dob losho hir alam-begö-yi desupin sir yam ggovek ya in bë dengis begö vu mehö sën raḅ nedo hoos veroo lo losho yi alam-begö-yi.

²⁰ Rëḅ ma gedekesuu sir bedejom reggu bemën böp ving yi mehö sën nenër-gägek-kuungsën-rangah lo ahon mededuu luho. In wirek og reggu bemën nipaya sënë lë gemehö-nenër-gägek-kuungsën sënë nevong ngaa böp ngahiseḅë benetehin alam sën deneko reggu bemën yi ḅanak raḅ navij gedeneḅo ḅenu raḅ lo. Om reggu bemën luho mehö-nenër-gägek-kuungsën sënë yö nahën denedo los malaj vesa. Log detë luho luḅ ya nengwah sën böpata rot nebë ngaggee, geniḅerus ata gegelöng salpa* medo netum loḅ lo.

²¹ Log mehö sën neraḅ hoos lo sis luho hir alam vahi sën nahën denedo vesaj lo pin raḅ paëp-yu-anil sën vare nesoo loḅ avi lo medediik. Log soḅ pin yam degga alam sënë nij reggos bahëj pup ya.

20

Satan Nedo Ḳarabus Ta 1,000

¹ Lob sa halē angēr ti vu yagək meluḵ yam. Lob jom kii asoreng sən luḵ meya rot gahē degwa main lo luḵ nema, bejom sēng böpata rot luḵ nema ving.

² Jom karob böp sēnē ahon. Yik marub sən yö neggēp vu nyēdahis lo. Yi Memö Nipaya, geyi Satan. Lob angēr duu yi raḵ sēng niwēek in bē medo noh vu ta 1,000.

³ Log tē yi luḵ ya asoreng sən luḵ meya rot gahē degwa main lo, gepeḵa avi yah, basis luḵ in, gejegwi ḵele niḵegwi* raḵ. Om Satan su yoh vu bē tetuhin alam gökin rē, gaḵ yö rēḵ gegin ta 1,000 sēnē begovek na rē, luḵ mēm degeḵo yi vēr beyiḵ medo hus dus teka mu.

⁴ Log sa halē sēa-los-arē la denedo bemehö la raḵ denedo. Anutu vo huk vu sir in bē deseggi mehōnon hir gāgək. Gesa halē alam ngahiseḵē sən denevong ving Yesu lo anoj. Sir sən denenēr Yesu yi gāgək tato, gedenenēr Anutu yi gāgək rangah, lob alam nij paya deketöv kwaj bedenediḵ lo. Su denedudeḵ vu reggu bemēn nipaya, ma denedudeḵ vu ḵenu rē. Gesu denebē yi ḵanak raḵ dabaj ma raḵ nemaj rē. Lob vesaj luḵ yah bedetu alam-los-bengöj, belosho Kerisi denegin ngaa pin yoh vu ta 1,000.

⁵ Yik buk muginsēn sən alam deked i jaḵ vu bedub lo sēnē. Rēḵ alam diiḵsēn vahi pin su rēḵ deked i jaḵ nah doḵ buk sēnē rē, gaḵ yö rēḵ degēp rot, beta 1,000 saga govek na rē.

⁶ Alam sən deked i jaḵ nah doḵ buk muginsēn agi, og kwaj vesa bedemedo vabuung. In diiḵsēn sən natu luu lo niwēek su yoh vu bē dahun sir rē. Gaḵ rēḵ denatu Anutu luho Kerisi hir alam-deneḵo-seriveng lo. Lob rēḵ denatu alam-los-bengöj belosho Kerisi degegin ngaa pin noh vu ta 1,000 sēnē.

Satan Kepē Ya

⁷ Ta 1,000 sēnē govek na, luḵ mēm degeḵo Satan bēr in karabus,

⁸ gegeto mena in tetuhin alam pin, benoh vu alam sən denedo dob nenga ḵetu lubeluu lo, vu Gok losho yi alam Magok. Satan rēḵ ngupin sir in na degevong begö, lob sir ngahiseḵē rot nebē sən raggēr loo nenga.

⁹ Bededok na nyēg pin medeketumin Anutu-yi-alam doḵ nyēg sən denedo luḵ lo. Yik nyēg böp sən Anutu ahē neving pangсэн lo. Rēḵ mu nengwah rēḵ duḵ nam vu yagək mega sir.

¹⁰ Satan tetuhin sir, om Anutu rēḵ getē yi duḵ na ngaggee böpata sən nengwah niḵerus ggēp netum raḵ gelöng salpa* lo. Reggu bemēn nipaya luho mehō-nenēr-gāgək-kuungsēn-rangah denedo luḵ sēnē vorot, om lööho rēḵ degeḵo vanē buk gerangah degwata los degwata gesu rēḵ desewah rē.

¹¹ Log sa halē sēa-los-arē veroo bōp ti nedo, bemehōti nedo raḡ. Gedob los yagek veyā meya in yi, genyēḡ meris.

¹² Gesa halē alam-diiḡsēn denare, alam yuj ading los alam meris, medenare loḡ sēa-los-arē sagi mala. Gemehō sēn raḡ nedo sēa lo vong medetēḡin ḡapiya la. Detēḡin ḡapiya mala-tumsēn-yi, gedetēḡin ḡapiya sēn neseggi alam-diiḡsēn raḡ lo la ving. Nelē ngāa pin sēn mehōnon denevong lob denekevu loḡ ya ḡapiya agi beneseggi sir raḡ yoh vu.

¹³ Log alam sēn denediḡ medeneggēp luḡ loo lo, galam sēn denediḡ medeneggēp loḡ dob gebinē lo, losho alam-diiḡsēn pin deyom, bemehō sēn nengo ḡagek lo seggi sir ti ti loḡ yah ngāa sēn denevong wirek lo.

¹⁴ Lob tē alam malaj-masēn-yi los alam sēn denedo loḡ Nyēḡ Nipaya lo luḡ ya ngaggee bōpata sēn nengwah medo netum loḡ lo. Ngaggee bōpata sēn nengwah medo netum loḡ agi, og yīḡ diiḡsēn sēn netu luu lo.

¹⁵ Lob alam sēn su arēḡ neggēp loḡ ḡapiya mala-tumsēn-yi agi rē lo, og tē sir pin luḡ ya ngaggee bōpata sēn nengwah medo netum loḡ lo ving.

21

Yagek Los Dob Mewis

¹ Log sa halē yagek los dob mewis neggēp. Yagek muginsēn los dob muginsēn mala maya verōḡ yi. Geloo su neggēp ggōkin rē.

² Gesa halē nyēḡ bōp vabuung sēnē, og yīḡ Yerusalem mewis. Sa halē nedo ving Anutu, lob vuu yagek beluḡ yam los vunēḡ vunēḡ nivesa nebē sēn avēh nevunēḡ vu yi raḡ vunēḡ vunēḡ nivesa in jaḡ regga.

³ Log sa hangō aye bōpata ti tahi yam ggēp sēa-los-arē bē, “Ham gwengo rē! Gwēbeng Anutu yi dub-vabuung-bōp nedo ving mehōnon! Log Anutu rēḡ medo geving sir bedenatu yi alam. Yōnon, Anutu yō rēḡ medo geving sir benatu hir Anutu.

⁴ Rēḡ jevu sir pin malaj bēl na. Galam su rēḡ denadiḡ ḡōkin rē, gesu rēḡ ayoj maggin ḡōkin rē, gesu rēḡ dengū medengis sir ḡōkin rē, genavij su rēḡ gesang nah rē. Gaḡ ngāa wirek hen pin maya verōḡ yi.”

⁵ Lob mehō sēn raḡ nedo sēa-los-arē lo nēr bē, “Ham gwengo rē! Sēḡ gevong ngāa pin natu mewis jaḡ yīḡ pehiko sēnē!” Log nēr vu sa bē, “Kwevu ḡagek sēnē, in ḡagek sēnē og yōnon rot, beyoh vu bē alam degevong geving rot.”

⁶ Log nēr vu sa ggōkin bē, “Ngāa pin sēnē tōḡ yam ggovek ya! Sengo ti hevong bengāa pin anon raḡ vu muginsēn, log saḡ semu ngāa pin vu tamusēn sagi beggovek ya. Setu ngāa

pin degwasekē los yusekē. Nabē mehōti ayo bev in bēl, og sēk gevong bēl veyē mala-tumsēn-yi benanum nyēmasēn.

⁷ Mehōti sēn kesuu ngaa maggin los ngaa nipaya pin lo, og rēk gēko ngaa sēn senēr wirek bē rēk gēko lo natu yi ngaa, gesa natu yi Anutu genatu sa nalug.

⁸ Gaḵ alam sēn deneggōneng medeneggēr in sir yah lo, galam sēn deneruu demij vu Anutu lo, galam sēn denesepa loḵ ngaa nipaya verōḵ yi medeneḵo raḵ lo, galam sēn denesis mehōnon medenediik lo, galam sēn denevong baggēb lo, galam sēn denevong parahek lo, galam sēn denedudeḵ vu keriing lo, galam pin sēn denenēr gagek kuungsēn los denelah gagek vun lo, og sir pin rēk dedok na ngaggee bōpata sēn nengwah nivanē medo netum raḵ gelōng salpa* lo. Yiḵ diiksēn netu luu lo sēnē.

Yerusalem Mewis

⁹ Lob angēr nemadvahi-bevidek-luu sēn deḵo ngaa maggin nemadvahi-bevidek-luu loḵ gabum nemadvahi-bevidek-luu in bē dekevoh mehōnon jaḵ lo ti yam vengwēng vu sa benēr bē, “Genam rēk sēk tato avēh sēn Sipsip Nalu rēk gēko natu venē lo vu hong.”

¹⁰ Log angēr ḵo sa ḵenug meya ḵedu bōp adingsekē ti, betato nyēg bōp vabuung Yerusalem sēnē vu sa. Nedo ving Anutu, lob vuu yagek geluḵ yam.

¹¹ Anutu nikapiik jēh niwēek raḵ nyēg bōp sēnē. Nikapiik yō agga ti nebē gelōng sēn denebago raḵ monē bōp lo. Kē! Nebē gelōng malangeri jaspera, gemala rangah rot nebē garas.

¹² Log ḵatum og vaha adingsekē rot, geyi veluung avi nemadluho-bevidek-luu neggēp loḵ, bangēr nemadluho-bevidek-luu denare yoh vu pin. Log alam Israel degwaj nemadluho-bevidek-luu arēj ti ti neggēp raḵ veluung avi ti ti pin.

¹³ Veluung avi löö neggēp loḵ ḵatum nenga sēn neya los hes mala neverup lo, gelöö neggēp ya los sēn ayōōng neyam lo. Gelöö neggēp ya los sēn sang neverup lo, gelöö neggēp ya los sēn hes mala nemasuseḵ ya.

¹⁴ Nyēg bōp sēnē yi ḵatum ahē degwa, og gelōng sēn bo niwēek vu lo nemadluho-bevidek-luu neggēp loḵ, lob Sipsip Nalu yi sinarē nyēdahis nemadluho-bevidek-luu sēn lo arēj raḵ neggēp gelōng sēnē.

¹⁵ Log angēr sēn vengwēng vu sa lo, jom atoheng goor ti in bē tahōō nyēg bōp sēnē los yi veluung avi geyi ḵatum jaḵ.

¹⁶ Nyēg bōp sēnē yi ḵatum nenga vahi vahi pin neggēp ti, nyē los kweben neggēp ti. Angēr tahōō nyēg bōp sēnē nenga telēsen raḵ yi atoheng, lob ading yoh vu 2,400 kilomita. Nyēg

böp nenga vahi vahi pin ading nebë sënë, gerak rak yi bepin nenggëp ti.

¹⁷ Log tahöö katum ving, rëk adingsekë berak ya vavunë rot yoh vu 66 mita. Yik angër tahöö katum nebë sën yik hil netahöö lo.

¹⁸ Anutu semu katum sënë rak gelöng malangeri jasper. Log semu nyëg böp sënë rak goor yö meris bemedo netum nebë garas.

¹⁹ Anutu vunek vu nyëg böp yi katum ahë degwa rak gelöng malangeri aggagga sën yi monë böpata lo.

Gelöng jasper nedo ya ahë degwa mugin.

Log gelöng lapis lasuli sën niraru lo netu luu.

Log gelöng aget sën niraru nebë lo netu löö.

Log gelöng nimewis emeral netu lubeluu.

²⁰ Log gelöng sardoniks sën kök los veroo nesala yi lo netu nemadvahi.

Gegelöng kök konelian netu videk ti.

Gegelöng krisolit sën nisangsang lo netu videk luu.

Log gelöng nimewis ngwë sën beril lo netu videk löö.

Log gelöng nisangsang ngwë sën topas netu videk lubeluu.

Log gelöng nimewis ngwë sën krisopres netu nemadluho.

Log gelöng niraru ngwë sën hiasint netu nemadluho-bevidek-ti.

Log gelöng sekwahek agga ngwë sën mala sagap medenenër arë nebë ametist lo netu nemadluho-bevidek-luu.

²¹ Log vong reping nemadluho-bevidek-luu sën lo rak kumkum veroo (perl) sën yi monë böp lo nemadluho-bevidek-luu. Deko kumkum böp böp medesemu reping pin rak, gedesemu aggata pin vu nyëg saga rak goor yö meris bemala rangah rot nebë garas.

²² Log sa su halë dub-vabuung nedo lok nyëg böp sënë rë. Gaq Mehöböp Anutu, mehö los niwëek, luho Sipsip Nalu, yik detu nyëg böp sënë yi dub-vabuung.

²³ Lob alam nyëg saga su rëk dejak vu in hes los kwev nabë natum vu sir rë. Gaq Anutu nikapiik netum rak nyëg saga, geSipsip Nalu tu nyëg sënë yi ram.

²⁴ Om alam pin rëk dena jak nyëg böp sënë yi rangah. Galam-los-bengöj vu dob rëk dengupin hir kupek nivesa vesa medegeko mededok na.

²⁵ Su rëk debëhii katum yi veluung avi rangah rë, gesu rëk nabuk dok dok nyëg sënë rë.

²⁶ Alam pin rëk dengupin hir ngaa nivesa vesa los hir kupek malangeri mededok na nyëg sënë.

²⁷ Gaq ngaa ningöhek, gemehönon sën denevong ngaa ni-paya aggagga lo, gemehönon sën denenër gagek kuungsën lo, og su rëk dedok na nyëg sënë rë. Gaq alam sën arëj nenggëp

loḵ Sipsip Nalu yi ḵapiya-mala-tumsĕn-yi bĕ demedo malaj-tumsĕn degwata lo mu mĕm sĕn rĕḵ dedoḵ na.

22

Bĕl Los Ḵele Mala-tumsĕn-yi

¹ Log angĕr sĕnĕ tato bĕl bĕp mala-tumsĕn-yi vu sa, lob sa halĕ gemala rangah nebĕ garas. Bĕl sĕnĕ nebegi verup Anutu luho Sipsip Nalu hir sĕa-los-arĕ benevaar meneya,

² beneyoh nyĕḡ bĕp yi aggata vuheng atov. Log ḵele mala-tumsĕn-yi denare loḵ bĕl sĕnĕ nenga vahi vahi. Lob denesis anoj beron nemadluho-bevidek-luu neyoh vu ta pin. Denesis anoj raḵ kwev. Lob ḵele sĕnĕ ris, og deyoh vu bĕ degevang bemehōnon nijraksĕn nijvesa jaḵ.

³ Log ḡḡek maggin-yi sĕn Anutu nĕr raḵ mehōnon vu muḡinsĕn lo, og ggovek ya. Gaḵ su rĕḵ medo nah ḡḡokin rĕ. Anutu luho Sipsip Nalu hir sĕa-los-arĕ rĕḵ medo doḵ nyĕḡ bĕp sĕnĕ. Log Anutu yi hur lo rĕḵ degeḵo yi jaḵ.

⁴ Log mĕm rĕḵ degelĕ mala. Log arĕ rĕḵ jaḵ ḡĕp dabaj.

⁵ Su rĕḵ buk doḵ nah ḡḡokin rĕ. Log ram hen huk sĕn netum lo, los hes hen huk sĕn netum lo maya. Gaḵ Mehōbĕp Anutu rĕḵ gevang rangah vu sir. Lob rĕḵ denatu alam-los-bengōj medegeḡin ngaa pin degwata los degwata.

Yesu Rĕḵ Duk Nom Pevis

⁶ Log angĕr nĕr vu sa bĕ, “Ḡḡek pin sĕnĕ og yōnon rot, beyoh vu bĕ alam pin degevang geving yi rot. Mehōbĕp Anutu sĕn nevong yi Anon Vabuung vu alam-denenĕr-ḡḡek-rangahsĕn in bĕ denanĕr yi ḡḡek rangah lo, vong yi angĕr yam in bĕ nanĕr ngaa pin sĕn rĕḵ anon jaḵ pevis lo vu yi hur lo pin.

⁷ Log Yesu nĕr bĕ, ‘Ham gwengō rĕ! Sĕḵ natōḵ nōḵ vu ham pevis.’ Mehōti sĕn nesepa loḵ Anutu yi ḡḡek sĕn negḡĕp loḵ Anutu-yi-ḵapiya agi-yiḵ ngaa sĕn rĕḵ anon jaḵ vu tamusĕn lo-og mehō sĕnĕ kwa vesa!”

⁸ Log sa Jon, sa hango ḡḡek sĕnĕ, gesa halĕ ngaa pin sĕnĕ. Sa hango los halĕ ggovek, log sa petev menahĕp loḵ angĕr sĕn tato ngaa pin vu sa agi mala, gesa bĕ ḡḡo yi jaḵ.

⁹ Loḵ pevis menĕr vu sa bĕ, “Su gwevong nabĕ sĕnĕ! In sa hur ti yiḵ nebĕ hong ving arim lo sĕn sir alam-denenĕr-ḡḡek-rangahsĕn lo. Geyiḵ hur mu sa nebĕ alam sĕn denesepa loḵ ḵapiya agi yi ḡḡek lo. Gaḵ yiḵ gwĕḵo Anutu yō timu jaḵ.”

¹⁰ Lob nĕr vu sa ving bĕ, “Anutu yi ḡḡek sĕn negḡĕp loḵ ḵapiya agi, og su ḡḡulin, in buk sĕn Anutu bĕ gevang ngaa pin agi dus raḵ ggovek ya.

¹¹ Om mehō sĕn nesepa loḵ ngaa nipaya lo, og yō medo gevang yi ngaa nipaya nabĕ saga rot. Gemehō sĕn nesepa loḵ ngaa ningōhek lo, og yō medo gevang yi ngaa ningōhek nabĕ

saga rot. Log mehō sēn nesepa loḵ ngaa nivesa lo, og yō medo gevong yi ngaa nivesa nabē saga rot. Gemehō sēn nesepa loḵ ngaa nirōp lo, og yō medo gevong yi ngaa nirōp nabē saga rot.”

12 Yesu nēr bē, “Ham gwengo rē! Sēḵ natōḵ nōḵ vu ham pevis. Lob sēḵ ḡaḵo nyēvewen menōḵ vu mehōnon pin, lob sebo doḵ nah vu sir ti ti noh vu ngaa pin sēn denevong lo.

13 Sengo ti hevong bengaa pin anon raḵ vu muginsēn, log sēḵ semu ngaa pin menivesa jaḵ vu tamusēn. Sa mehō muginsēn los tamusēn. Setu ngaa pin degwaseḵe los yuseḵe.

14 Alam sēn deneripek hir tob bemewis neraḵ lo, og kwaj vesa, in deyoh vu bē rēḵ dega ḵele mala-tumsēn-yi anon. Gedeyoh vu bē rēḵ dedoḵ na ḵatum nyēḡ bōp saga avi mena dedoḵ na.

15 Gaḵ alam sēn nij paya verōḵ yi nebē anōo lo, los mehōnon sēn denevong parahek lo, galam sēn denevong baggēb lo, galam sēn denesis mehōnon medenediḵ lo, galam sēn denekom raḵ vu ḵeriing lo, galam pin sēn ahēj neving ḡageḵ kuungsēn medenenēr lo, og rēḵ nah demedo nenga in Anutu yi nyēḡ bōp sēnē.

16 Sa Yesu, sa hevong sa angēr yōḵ vu ham in bē nanēr ḡageḵ sēnē vu ham sēn sa alam ham lo. Yiḵ sa sēnē sēn Davit* yi mewis, besa degwa vu yi. Lob yiḵ sa sēnē sēn Betuheng Majelēē.”

17 Log Anon Vabuung luho Sipsip Nalu venē denēr bē, “Genam!” Lob mehōti bē gengo ḡageḵ sēnē, og nanēr nabē, “Genam!” Log nabē mehōti ayo bev in bēl, og nam, in mehōti bē nanum, og yoh vu bē nam nanum bēl-mala-tumsēn-yi nyēmasēn.

18 Log sa bē nanēr ḡageḵ niwēēk ata vu alam pin sēn denengo ḡageḵ loḵ ḵapiya agi, raḵ ngaa sēn rēḵ berup vu tamusēn lo nabē: Bē mehōti gelu ḡageḵ ngwē doḵ na ḡageḵ sēnē, og Anutu rēḵ ngupin ngaa maggin pin sēn nēr meneggēp loḵ ḵapiya agi nah vu yi.

19 Lob nabē mehōti gelov ḡageḵ la bēr in ḡageḵ sēn raḵ ngaa tamusēn-yi meneggēp loḵ ḵapiya agi, og Anutu rēḵ gelov yi bēr gesu rēḵ ḡa ḵele mala-tumsēn-yi sēnē anon rē. Gesu rēḵ doḵ na nyēḡ vabuung bōp sēn sa netateḵin meneggēp loḵ ḵapiya agi rē.

20 Mehō sēn nēr ngaa pin bē rēḵ anon jaḵ agi nēr bē, “Sēḵ nom pevis yōnon rot!” Eē, oga! Mehōbōp Yesu, genam!

21 Mehōbōp Yesu yi semusemu nōḵ ḡēp geving ham pin. Yōnon.